

**T.C.
SAKARYA ÜNİVERSİTESİ
SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ
İLETİŞİM BİLİMLERİ ANABİLİM DALI**

**COVID-19 PANDEMİ SÜRESİNCE TÜRK DEVLETİNİN ALDIĞI
SAĞLIK POLİTİKALARINA YÖNELİK HABERLERİN
ELEŞTİREL SÖYLEM ANALİZİ**

Nilgün ÖZDEMİR ÜNÜVAR

DOKTORA TEZİ

Danışman: Prof. Dr. Aytekin İŞMAN

HAZİRAN - 2023

T.C.
SAKARYA ÜNİVERSİTESİ
SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ

COVID-19 PANDEMİ SÜRESİNCE TÜRK DEVLETİNİN
ALDIĞI SAĞLIK POLİTİKALARINA YÖNELİK
HABERLERİN ELEŞTİREL SÖYLEM ANALİZİ

DOKTORA TEZİ

Nilgün ÖZDEMİR ÜNÜVAR

Enstitü Anabilim Dalı: İletişim Bilimleri

“Bu tez 01/06/2023 tarihinde online olarak savunulmuş olup aşağıdaki isimleri bulunan jüri üyeleri tarafından oybirliği ile kabul edilmiştir.”

JÜRİ ÜYESİ	KANAATI
Prof. Dr. Aytekin İŞMAN	Başarılı
Prof. Dr. Aydın Ziya ÖZGÜR	Başarılı
Prof. Dr. Ahmet ESKİCUMALI	Başarılı
Doç. Dr. Dilan ÇİFTÇİ	Başarılı
Dr. Öğretim Üyesi Gönül CENGİZ	Başarılı

ÖNSÖZ

Hakikat, söylemin üretilmesi ve medya metinlerinde işleyişi ile ilgili bir yol haritası olarak görülebilir. Hakikati anlamak için iktidar sistemlerinin işleyişini anlamak önemlidir. Medya, ideolojilere uygun şekilde hakikatin üretilmesine ortam sağlar.

Bu çalışmada hakikat kavramı modernizm ve postmodernizm dönemlerinden ele alınarak ideoloji, iktidar, söylem, medya ilişkileri bağlamında incelenmektedir. Medyaya hakikatin üretildiği en önemli araçlardan biri olarak yaklaşılmakta ve medyanın iktidar – bilgi, ideoloji ve söylem ilişkisi üzerinden hakikat değerlendirilmektedir.

Çalışmanın tamamlaması sürecinde yol gösterici olan tez danışmanım Prof. Dr. Aytekin İŞMAN'a, yapıcı eleştirileriyle teze değer katan Prof. Dr. Aydın Ziya ÖZGÜR'e, değerli hocam Prof. Dr. Ahmet Eskicumalı'ya, yöntem konusunda yol gösteren değerli hocam Dr. Öğretim Üyesi Mustafa ÖZTUNÇ'a, desteğini her zaman hissettiğim ve yapıcı önerileriyle teze katkıda bulunan arkadaşım Muhittin KORAŞ'a ve enstitü ile ilgili işlerimde yardımcı olan Erdinç ŞENOL'a desteği ve sabrı için içtenlikle teşekkür ederim.

Eğitim hayatım ve özellikle doktora yapmam konusunda beni her daim her şekilde destekleyen Canım Babam Ali Nadir Özdemir'e ve Canım Annem Nuran Özdemir'e, destekleriyle her daim yanımda olan ablalarım Saadet ve Fevziye ve kardeşim Osman'a, desteğini her zaman hissettiğim hayat arkadaşım Kadir Bülent Ünüvar'a ve doktora sürecinde hayatımıza giren canım kızım Alara Nil Ünüvar'a desteklerinden ve sabırlarından dolayı çok teşekkür ederim.

Nilgün ÖZDEMİR ÜNÜVAR

01/06/2023

ETİK BEYAN FORMU

Enstitünüz tarafından Uygulama Esasları çerçevesinde alınan Benzerlik Raporuna göre yukarıda bilgileri verilen tez çalışmasının benzerlik oranının herhangi bir intihal içermediğini; aksinin tespit edileceği muhtemel durumda doğabilecek her türlü hukuki sorumluluğu kabul ettiğimi ve Etik Kurul Onayı gerektiği takdirde onay belgesini aldığımı beyan ederim.

Etik kurul onay belgesine ihtiyaç var mıdır?

Evet ☐

Hayır ☒

(Etik Kurul izni gerektiren araştırmalar aşağıdaki gibidir:

- Anket, mülakat, odak grup çalışması, gözlem, deney, görüşme teknikleri kullanılarak katılımcılardan veri toplanmasını gerektiren nitel ya da nicel yaklaşımlarla yürütülen her türlü araştırmalar,
- İnsan ve hayvanların (materyal/veriler dahil) deneysel ya da diğer bilimsel amaçlarla kullanılması,
- İnsanlar üzerinde yapılan klinik araştırmalar,
- Hayvanlar üzerinde yapılan araştırmalar,
- Kişisel verilerin korunması kanunu gereğince retrospektif çalışmalar.)

Nilgün ÖZDEMİR ÜNÜVAR

01/06/2023

İÇİNDEKİLER

KISALTMALAR.....	iv
TABLO LİSTESİ.....	v
ÖZET	vi
ABSTRACT	vii
GİRİŞ.....	1
1. BÖLÜM: HAKİKAT SONRASI ÇAĞ.....	6
1.1. Hakikat Sonrası Çağın Temelleri	6
1.1.1. Modernizm ve Modernizmin Gelişim Süreci	6
1.1.2. Modernizm ve Hakikat	10
1.1.3. Modernizmin Hakikat Eleştirisi	13
1.1.4. Postmodernizmin Doğuşu	17
1.1.5. Foucault'da Hakikat, Bilgi ve İktidar İlişkisi	20
1.1.6. Foucault'da İdeoloji ve Söylem İlişkisi.....	23
1.1.7. Anlam ve Hakikat Arayışında Derrida	26
1.2. Hakikat Sonrası Çağı Anlamak	33
1.2.1. Hakikat Sonrası Dönemin Ortaya Çıkışı	33
1.2.2. Hakikat Sonrası Çağda Hakikat.....	38
1.2.3. Popülizm ve Popülizmin Hakikat Sonrası Dönemle İlişkisi	40
1.2.3.1. Popülizm ve Demokrasi İlişkisi	45
1.2.3.2. Siyasal Kutuplaşma.....	49
1.2.3.3. Entelektüalizm Karşıtlığı	52
1.2.3.4. Önyargı	55
2. BÖLÜM: HAKİKAT SONRASI ÇAĞ VE MEDYA	56
2.1. Gazetecilik İşlevinin Temel Ögesi Olarak Haber.....	56
2.2. İnternet ve İnternet Gazeteciliğinin Temelleri ve Gelişimi.....	58
2.3. Türkiye'de İnternet Gazeteciliğinin Gelişimi.....	63
2.4. Dijital Gazetelerin Niteliksel Gelişimi	66
2.4.1. Yakınsama	66
2.4.2. Hipermetinsellik	68
2.4.3. Etkileşim.....	68

2.4.4. Multimedya Haber Öyküleme	71
2.4.5. Eşzamansızlık	72
2.5. Sosyal Medya ve Gazetecilik	72
2.5.1. Twitter ve Twitter Haberciliği.....	76
2.6. Yeni Medya’da Etik ve Denetim Eksikliği Durumu	83
2.6.1. Yeni Aktörler Olarak Doğrulama Platformları.....	85
2.6.2. Yankı Odası	88
2.7. Haberin ideolojik yapısı	92
3. BÖLÜM: ARAŞTIRMA METODOLOJİSİ	98
3.1. Araştırmanın Problemi	98
3.2. Araştırmanın Amacı	98
3.3. Araştırmanın Önemi	100
3.4. Araştırmanın Sınırlılıkları	100
3.5. Araştırmanın Sayıltıları	101
3.6. Araştırmanın Yöntemi	102
3.6.1. Söylem Analizi	103
3.6.2. İdeoloji, İktidar ve Medya Söylemi.....	105
3.6.3. Van Dijk’in Eleştirel Söylem Analizi Modeli	109
3.7. Araştırmanın Evreni	112
3.8. Araştırmanın Örneklemi.....	112
3.8.1. Türkiye’de Genel Medya Yapısı	113
3.8.2. Türkiye’de Farklı İdeolojik Sahiplik Yapısındaki Gazeteler ve Twitter Hesapları.....	114
3.8.2.1. Cumhuriyet Gazetesi ve Twitter Hesabı	115
3.8.2.2. Sabah Gazetesi ve Twitter Hesabı	115
3.8.2.3. Sözcü Gazetesi ve Twitter Hesabı	116
3.8.2.4. Yeni Şafak Gazetesi ve Twitter Hesabı	117
3.8.3. Türkiye’nin Siyasal Yapısı	117
3.8.4. Siyasi Partiler	118
3.8.5. Covid-19 Pandemisi	119
3.8.6. T. C. Sağlık Bakanlığı Covid-19 Politikaları	124
3.9. Verilerin Toplanması ve Analizi	127

3.10. Bulgular ve Yorum	128
3.10.1. Cumhuriyet Twitter Haberleri	153
3.10.1.1. Makro Yapıya Yönelik Tematik Analizler	207
3.10.1.2. Makro Yapıya Yönelik Şematik Analiz.....	215
3.10.2. Sabah Twitter Haberleri	221
3.10.2.1. Makro Yapıya Yönelik Tematik Analizler	297
3.10.2.2. Makro Yapıya Yönelik Şematik Analiz.....	303
3.10.3. Sözcü Twitter Haberleri	306
3.10.3.1. Makro Yapıya Yönelik Tematik Analizler	384
3.10.3.2. Makro Yapıya Yönelik Olarak Şematik Analiz.....	388
3.10.4. Yeni Şafak Twitter Haberleri	391
3.10.4.1. Makro Yapıya Yönelik Tematik Analizler	535
3.10.4.2. Makro Yapıya Yönelik Şematik Analiz.....	539
SONUÇ	542
KAYNAKÇA.....	556
ÖZGEÇMİŞ	616

KISALTMALAR

ABD	: Amerika Birleşik Devletleri
ALT-RIGHT	: Alternatif Sağ
AKP	: Adalet ve Kalkınma Partisi
API	: Uygulama programlama ara yüzleri
ARPA	: İleri Araştırma Projeleri Kurumu
BİK	: Basın İlan Kurumu
BİT	: Bilgi İletişim Teknolojileri
CHP	: Cumhuriyet Halk Partisi
COVID-19	: Coronavirus Disease 2019 – Koronavirüs Hastalığı 2019
IP	: İnternet protokolü
İBB	: İstanbul Büyükşehir Belediyesi
MHP	: Milliyetçi Halk Partisi
STS	: Short Text Service - Kısa Mesaj Hizmeti
SNS	: Social Network Service– Sosyal Ağ Sitesi
SSK	: Sosyal Sigortalar Kurumu
TCP/IP	: İletim Kontrol Protokolü/İnternet Protokolü
TTB	: Türk Tabipler Birliği
TÜİK	: Türkiye İstatistik Kurumu
TÜSİAD	: Türk Sanayicileri ve İşadamları Derneği
WWW	: World Wide Web – Dünya Çapında Ağ
WHO	: World Health Organization – Dünya Sağlık Örgütü
SARS- COV-2	: Şiddetli Akut Solunum Sendromu Koronavirüs

TABLO LİSTESİ

Tablo 1: Cumhuriyet Twitter Covid-19 Sağlık Haberleri	153
Tablo 2: Sabah Twitter Covid-19 Sağlık Haberleri.....	221
Tablo 3: Sözcü Twitter Covid-19 Sağlık Haberleri.....	306
Tablo 4: Yeni Şafak Twitter Covid-19 Sağlık Haberleri.....	391

ÖZET	
Başlık: Covid-19 Pandemi Süresince Türk Devletinin Aldığı Sağlık Politikalarına Yönelik Haberlerin Eleştirel Söylem Analizi	
Yazar: Nilgün ÖZDEMİR ÜNÜVAR	
Danışman: Prof. Dr. Aytekin İŞMAN	
Kabul Tarihi: 01/06/2023	Sayfa Sayısı: vii (ön kısım) + 616 (ana kısım)
Hakikat, bir toplumda belli bir zaman ve mekânda geçerli olan ve bu toplumun kültürel, politik ve toplumsal yapıları tarafından üretilen bir şeydir. Bu nedenle, hakikat kavramı, toplumsal yapının, iktidar ilişkilerinin ve söylemin yapılandırmasına bağlı olarak değişebilir. Foucault, hakikat kavramını incelemek için iktidar ve bilgi ilişkilerini ele alır ve söylemin, iktidarın ve bilginin birbirleriyle bağlantılı olduğunu savunur. Ona göre, hakikat, bir söylemin iktidar tarafından kabul edilmesiyle ortaya çıkar ve bu nedenle, iktidar ve bilgi ilişkileri hakikatin üretiminde önemli bir rol oynar. Foucault, hakikat rejimlerini kurumlar, disiplinler ve pratikler aracılığıyla oluşan bir güç ilişkisi ağı olarak tanımlar ve iktidarın işleyişini bu söylemsel oluşumlar aracılığıyla inceler. Kamusal söylemi şekillendiren medya, belirli bir hakikati inşa etmek veya mevcut olan bir hakikati yeniden üretmek için belirli söylemler ve pratikler kullanır. Bu söylem ve pratikler, medyanın içinde yer aldığı iktidar ilişkileri tarafından belirlenir. Foucault medyanın etkisiyle hakikatin nasıl inşa edildiği, hangi faktörlerin etkili olduğu ve kimin çıkarları doğrultusunda şekillendiği konularını ele almaktadır. Söz konusu kavramlar çerçevesinde hakikatin konumunu belirlemek üzere yapılan bu çalışma, Türkiye’de Covid-19 pandemi sürecinde Cumhuriyet, Sözcü, Yeni Şafak ve Sabah twitter haberlerinin Sağlık Bakanlığı Covid-19 politikalarının hakikat ötesi kuram çerçevesinde değerlendirilmesini amaçlamaktadır. Araştırma, covid-19 pandemi dönemindeki Cumhuriyet, Sözcü, Yeni Şafak ve Sabah twitter haberlerinin ilk üç aylık süreçteki sağlık haberleriyle sınırlandırılmıştır. Çalışma kapsamında belirlenen twitter haberlerine Van Dijk’in eleştirel söylem analizi yöntemi uygulanmıştır. Cumhuriyet, Sözcü, Yeni Şafak ve Sabah twitter haberlerinde yankı odası etkisi, entelektüalizm karşıtlığı, siyasal kutuplaşma ve popülist söylemlerin etkisine bakılmıştır. Araştırmanın sonucunda Cumhuriyet, Sözcü, Yeni Şafak ve Sabah tweetlerinde haberlerin ideolojik bir bakış açısıyla üretildikleri ve üretilen ideolojilerin hakikati etkiledikleri görülmektedir. Araştırmada incelenen tweetlerde entelektüalizm karşıtlığı, siyasal kutuplaşma ve popülist söylemlerin hakikat sonrası döneme etki ettikleri görülmüştür. Ayrıca tweetlere yapılan yorumlarla yankı odası etkisi gözlemlenmiştir. Sonuç olarak twitter’in haberleri ve gündemi takip etmede önemli bir araç haline geldiği ve twitter’in hakikat sonrası döneme yol açan siyasal kutuplaşmaya ve yankı odası etkisine etki ettiğini söylemek mümkündür.	
Anahtar Kelimeler: Hakikat, Medya, İdeoloji, Söylem, İktidar	

ABSTRACT	
Title of Thesis: Critical Discourse Analysis of News Regarding Health Policies Taken by the Turkish Government During the Covid-19 Pandemic	
Author of Thesis: Nİlgün ÖZDEMİR ÜNÜVAR	
Supervisor: Prof. Dr. Aytekin İŞMAN	
Accepted Date: 01/06/2023	Number of Pages: vii (pre text) + 616 (main body)
Truth is a whole that exists in a certain time and place and is shaped by the cultural, political and social structures of society. Therefore, the concept of truth depends on the structure of power relations and discourse. Foucault takes the power and knowledge relations to examine the concept of truth and argues that discourse, power and knowledge are interrelated. According to him, truth emerges with the acceptance of a discourse by power, and therefore, power and knowledge relations play an important role in the production of truth. Foucault defines regimes of truth as a network of power relations formed through institutions, disciplines and practices, and examines the functioning of power through these discursive formations. Media that shape public discourse use certain discourses and practices to construct a certain truth or reproduce an existing truth. These discourses and practices are determined by the power relations in which the media takes place. Foucault deals with how the truth is constructed under the influence of the media, which factors are influential and whose interests it is shaped. This study, carried out to determine the position of truth within the framework of these concepts, aims to evaluate the Ministry of Health Covid-19 policies of Cumhuriyet, Sözcü, Yeni Şafak and Sabah twitter news within the framework of post-truth theory during the Covid-19 pandemic process in Turkey. The research is limited to the health news in the first quarter of the twitter news of Cumhuriyet, Sözcü, Yeni Şafak and Sabah during the covid-19 pandemic period. Van Dijk's critical discourse analysis method was applied to the twitter news determined within the scope of the study. The effects of echo chamber effect, anti-intellectualism, political polarization and populist discourses in Cumhuriyet, Sözcü, Yeni Şafak and Sabah twitter news were examined. As a result of the research, it is seen that the news in Cumhuriyet, Sözcü, Yeni Şafak and Sabah tweets are produced with an ideological perspective and that the produced ideologies affect the truth. In the tweets analyzed in the research, it was seen that anti-intellectualism, political polarization and populist discourses had an impact on the post-truth period. In addition, the echo chamber effect was observed with the comments made on the tweets. As a result, it is possible to say that twitter has become an important tool in following the news and the agenda, and that twitter has influenced the political polarization and echo chamber effect that led to the post-truth era.	
Keywords: Truth, Media, Ideology, Discourse, Power	

GİRİŞ

Hakikat konusu (Foucault, 1999), (Derrida, 1987), (Adorno & Horkheimer, 2014), (Habermas, 1996), (Chomsky, 2016) gibi modern ve postmodern araştırmacılar tarafından birçok defa tartışılmış olmasına rağmen, bu konunun 2016 yılından bu yana dikkatleri üzerine çekmesinin sebebi siyaset ve hakikatin yeni karakteri ve bu kavramlar arasındaki ilişkidir.

Modernizm; Batı’da 1800’li yılların sonlarına doğru ortaya çıkan dünya savaşının etkisiyle endüstride görülen ilerleme, dolayısıyla kentleşmenin gelişmesi ve imparatorlukların yönetimde yetersiz kalması sebebiyle zamanla ortadan kalkmasıdır. Modernizm aynı zamanda demokratik düzenin yükselişi ve ayrıca aydınlanma ile görülen entelektüalizm ve bilimsel, akılcı düşüncüyü de barındıran bir dönemdir (Kantar, 2019, s. 366) (Solmaz, 2011).

Postmodernizm ise 1980’li yıllardan sonra Batı dünyasında görülen edebiyat, felsefe, mimari ve özellikle felsefe ve sosyoloji alanındaki yaklaşımlardır. İnsanoğlunun bilim sayesinde ilerleyeceği ve özgürleşeceği düşüncesine karşı çıkan postmodernizm bilginin göreliliğini savunur ve akıl ve hakikat kavramlarına dikkatle yaklaşır ve bu dönemde ortaya çıkan dil oyunlarından bahseder (Cevizci, 1999, s. 700) (Özsevgeç, 2017) (Yıldız H. , 2005).

Hakikat sonrası söylemin yaygınlaşması, tüm dünyada demokrasinin düzenini etkileyen bir durum yaratmıştır. “Hakikat sonrası” kavramının siyasetle iç içe bir kavram olduğunu belirtmek gerekir. Bu çalışmanın başlangıç noktası, “hakikat-sonrası” kavramının demokratik düzenle ilişkili olduğu düşünülen hakikat ve iktidar arasındaki karşılıklı ilişkiyi çözümlemesidir. Bu karşılıklı ilişkiyi çözümlemek için Foucault’nun hakikat kavramının bu çerçevede kullanılabileceği görülmüştür. Foucault’a (2007) göre hakikati söylemek, iktidarla karşılaşmaya yönelik bir kavramdır (s. 173). Foucault’a göre hakikat var edilmektedir, çeşitli uygulamalar aracılığıyla durmaksızın değişmekte ve dönüşmektedir. Hakikat kavramını tam olarak anlatabilmek için, Foucault’nun iktidarın işleyişini ortaya koymak için kullandığı çerçeveyi göstermek önemlidir. Foucault’nun iktidar yaklaşımı, iktidarı hedef alan eleştirel projenin bir parçası olarak ele alınmıştır. Hakikatin iktidar tarafından nasıl kurulduğu, hangi pratikler ve araçlarla

dönüştürüldüğü, hangi rejimler ve ideolojilerle dayatıldığının da ele alınması gerekmektedir.

İktidar mekanizmaları hakikat üretimini mümkün hale getirmektedir. Hakikati ortaya çıkarmak için bilgi ve iktidar ilişkisine odaklanan Foucault, hakikatin söylem ve dil yoluyla kurgulandığını belirtmektedir. Söylemin incelendiği araçlar olarak kitle iletişim araçlarına dikkat çekilmektedir. Foucault'un söylem anlayışında tek bir hakikatten bahsetmek yerine çoklu hakikatlerden söz ettiği görülmektedir. Foucault'a göre hakikat söylemle ve söylem içinde kurulur. Her söylem bir hakikat tarafından kurulduğu için söylemlere karşılık gelen hakikatlerden bahsedilmektedir (Sözen, 1999, s. 12).

Foucault (1999) güç ilişkilerinin bilgi üretiminin temelini oluşturduğunu belirtir ve hakikat iddialarını objektif olarak değerlendirmenin imkansız olduğunu öne sürer.

Foucault'un (1999) ifade ettiği gibi, hakikat birden çok şekilde yorumlanabilen bir kavramdır ve bu yüzden objektif bir değerlendirme yapılması imkansızdır.

İdeoloji, çoğu siyasi kampanyaya ve gerçeği iddia eden ve gerçekliğe anlam kazandıran birçok siyasi ve duygusal olarak taraflı parti söylemine çok iyi bir şekilde uyar.

Güç, hegemonya, ideoloji, hakikat ve benzeri sosyal yapı gibi konuları inceleyen eleştirel söylem analizi söylemin üretimini, dağıtımını ve güç ilişkileri arasındaki enformasyon etkileşimini belirginleştirmeyi sağlamaktadır. Son yıllarda McIntyre (2019), Keyes (2019), D'Ancona (2017) gibi pek çok düşünür, hakikate bir şeyler olduğunu belirterek, özellikle siyasette ve sosyal iletişimde, hakikat fikrinin medya söyleminde önemini yitirdiğine dair işaretler olduğuna belirtmiştir. Güç istemi, durmaksızın mücadele etme ve tahakküm kurmaktır (Jaspers, 2008, s. 470). Hakikat söylemi bir güç istemidir çünkü hakikat istemi hakikatle birlikte çalışır ve iktidar zeminini söylemin oluşumuna katkıda bulunur. İnsan bu ilişkiyi bilerek sürdürür ve bilmek kişinin bir şey inşa etmesidir (Becermen, 2010, s. 368). Bu inşa sürecinde dil ortaya çıkar.

Bugün gerçeklerin / hakikatin otoritesi hem geniş kapsamlı hem de kırılıktır. Hakikat sonrası çağda, hakikat anlaşılabilir hale geldiği ve bireyler ve gruplar olarak bakış açılarımızın bilgisi farklı olduğu için artık hakikati konuşmak ya da aramak zorlaşmaktadır. D'Ancona (2017) hakikat sonrası çağı, hakikatin "ölçülemez gerçeklikler" ve ideolojilere göre taraf seçilmesi olarak yorumlamaktadır (s.62).

Hakikat sonrası (post-truth) ifadesinin yaygın kullanıldığı 2016 yılından bu yana hakikat alanında görülen çöküş, insanların demokratik düzenin dayandığı hakikate yönelik şüphelerinden kaynaklanmaktadır. Bu şekilde, sözü edilen demokrasinin krizi, nesnel anlamını yitiren hakikat krizinden, aynı zamanda özgürlüğün yeni özelliğiyle ilgili olan krizden başka bir şey değildir.

Demokratik düzenle ilişkili olduğu düşünülen hakikat kavramının medyanın durumuyla ilişkisi önem arz etmektedir. Toplumun yararına olan konulara ilişkin bireylerin üzerinde düşündükleri ortamı ifade eden kamusal alan (Mutlu, 2012) medyadan etkilenmektedir ve bunu Foucault'nun iktidar-bilgi anlayışına uygun olarak, medyanın kamusal alanı etkilediği iddia edilebilir. Ayrıca medya, söylem oluşumlarını ve sonuç olarak çıkarlarını ileri sürdüklerini iddia ettikleri halkı etkiler. Söylemin güçlü bir şekilde politika ve ideoloji ile bağlantılı olduğu söylenebilir. Böylece, toplumdaki hegemonyanın sürdürülmesi için iktidar lehine olan değerlere ve normlara göre hakikatin üretimine ve yeniden üretimine yardımcı olur. Medyada yaşanan değişim ve dönüşüm neticesinde geleneksel medya organları da rekabete ve toplumun beklentilerine cevap verebilmek için kendilerini güncelleyerek yeni medya araçlarını da kullanmaya başlamışlardır. Ekonomik ve siyasi olarak yönlendirici olan medya haberleri yaparken gerek sermaye gerekse ideolojik kaygılarla tarafsız davranmakta zorlanmaktadır. Bu çalışma ile özellikle Covid-19 döneminde farklı siyasal ideolojilere bağlı medya organlarının haber sunumlarında hakikat anlayışının nasıl olduğu ortaya koyulmaya çalışılmıştır.

Araştırmanın Konusu

Bu araştırma, modern ve postmodern düşünürlerin hakikat konusundaki tartışmalarını, özellikle siyaset ve iktidar ilişkisi bağlamında inceleyerek, günümüz siyasetinde hakikat kavramının nasıl yeniden şekillendiğini ve medya söyleminin bu süreçteki rolünü analiz etmeyi amaçlamaktadır. Araştırmanın temel odak noktası, hakikatin siyasi ve ideolojik bir araç olarak nasıl işlev gördüğünü anlamaktır.

Bu çalışma, Foucault ve Derrida gibi önemli düşünürlerin hakikat, iktidar ve söylem ilişkisine dair görüşlerinden yararlanacaktır. Bu düşünürlerin perspektifleri, hakikat kavramının siyaset ve iktidar tarafından nasıl şekillendirildiğini ve kullanıldığını açıklamak için bir çerçeve sağlayacaktır.

Araştırmanın özel vurgusu, medya söyleminin hakikat inşasında nasıl bir rol oynadığını incelemektir. Bu bağlamda, farklı siyasal ideolojilere bağlı medya organlarının haber sunumları ve yayın politikaları incelenecek ve hangi yöntemlerle hakikat ürettikleri veya manipüle ettikleri analiz edilecektir. Özellikle Covid-19 döneminde, pandemi ile ilgili haberlerin ve bilgilerin nasıl bir hakikat anlayışıyla sunulduğu ve siyasal ideolojilerin bu süreçteki etkisi araştırılacaktır.

Ayrıca, araştırma, hakikat kavramının siyaset ve medya ilişkisi üzerindeki etkilerini vurgulayarak, demokratik düzenin dayandığı hakikate yönelik güvenin nasıl sarsıldığını ve bu durumun demokrasinin kriziyle nasıl ilişkilendirildiğini ele alacaktır. Araştırma, medyanın demokratik bir toplumda objektiflik, tarafsızlık ve gerçekleri sunma sorumluluğunu nasıl yerine getirdiğini sorgulayacak ve medyanın gücünü nasıl kullanarak hakikat üretimine katkıda bulunduğunu açıklayacaktır.

Araştırmanın Amacı

Bu araştırma, Covid-19 pandemi sürecinde Cumhuriyet, Sözcü, Sabah ve Yeni Şafak gazetelerinin Twitter hesaplarında yer alan Sağlık Bakanlığı'nın Covid-19 politikalarıyla ilgili haberlerin, hakikat sonrası kuram çerçevesinde incelenmesini amaçlamaktadır.

Çalışmanın temel amacı, internetin yaygın kullanımı ve sosyal medya platformlarının etkisiyle birlikte hakikatin nasıl şekillendiği, farklı perspektiflerin nasıl ortaya çıktığı ve çelişen bilgi akışının nasıl bir sorun oluşturduğu konularını anlamaktır. Bu bağlamda, araştırma, internetin bilgiye erişim ve paylaşım süreçlerindeki dönüştürücü rolünü ve hakikat kavramının çevrimiçi ortamda nasıl yeniden şekillendiğini inceleyerek, medya ve iletişim alanındaki değişimin bir örneği sunmayı hedeflemektedir.

Araştırmanın Önemi

Hakikat, demokratik bir toplumun temel taşlarından biridir. Demokratik süreçlerde, kamuoyunun doğru ve güvenilir bilgilere dayanması gerekmektedir. Bu çalışma, medya söyleminin hakikat inşasında nasıl bir rol oynadığını ortaya koyarak, demokratik süreçlerin işleyişindeki önemli bir faktörü aydınlatmaktadır. Ayrıca, hakikatin siyasal manipülasyonlarla nasıl bozulabileceği konusunda farkındalık yaratmaktadır.

Medya, günümüzde bilgi akışının ana kaynağıdır ve toplumun genel algılaması üzerinde büyük bir etkiye sahiptir. Bu araştırma, medyanın hakikat üretimindeki rolünü analiz ederek, medya organlarının doğruluk, tarafsızlık ve objektiflik ilkelerine ne derecede uyduklarını ortaya koymaktadır. Bu da medyanın sorumluluğunu anlamamızı sağlar.

Hakikat, siyasetin temel bir unsurudur. Siyasi aktörlerin politikalarını, mesajlarını ve ideolojilerini hakikat inşası üzerinden şekillendirdikleri görülmektedir. Bu çalışma, siyasetin hakikati nasıl kullanarak kitleleri etkilediğini ve manipüle ettiğini anlamamızı sağlayarak, siyasi süreçlerde daha bilinçli bir şekilde yer almamıza yardımcı olur.

Bu araştırma, okuyuculara ve topluma, medya söylemini daha eleştirel bir bakış açısıyla değerlendirme ve hakikati daha iyi anlama imkanı sunmaktadır. Medya tarafından sunulan bilgilere daha dikkatli yaklaşmak ve çeşitli kaynakları tarafsız bir şekilde değerlendirmek, bireylerin farkındalığını artırır ve eleştirel düşünme becerilerini geliştirir.

Bu çalışma, hakikat, medya ve siyaset ilişkisi üzerine akademik alanda yapılan araştırmalara yeni bir perspektif sunmaktadır. Özellikle iletişim, siyaset bilimi ve sosyoloji gibi alanlarda çalışan araştırmacılar için önemli bir kaynak olabilir. Aynı zamanda, öğrencilerin ve ilgilenenlerin bu konuda daha fazla bilgi edinmesine yardımcı olur.

Araştırmanın Yöntemi

Bu çalışmada, Van Dijk'ın eleştirel söylem analizi yöntemi kullanılmıştır. Bu yöntem, söylemin toplumsal pratiklerini incelemeye odaklanır ve kelimelerin biçimsel analizinden ziyade söylemin ideolojik, siyasi ve toplumsal yönlerini ortaya çıkarmayı amaçlar.

Çalışmada, merkez sağ ve merkez solu temsil eden dört gazetenin (Sabah, Yeni Şafak, Sözcü, Cumhuriyet) Twitter hesaplarından Covid-19 ile ilgili haber metinleri toplanmıştır. Eleştirel söylem analizi, bu haber metinlerinin söylem birimlerini tanımlama, kategorize etme ve analiz etme sürecini içermektedir.

Bu yöntemle, çalışmada kullanılan gazetelerin Twitter hesapları üzerinden Covid-19 ile ilgili haberlerin söylem analizi yapılmış ve medyanın bu konuda nasıl bir dil kullandığı ve hangi ideolojik eğilimleri yansıttığı incelenmiştir.

1. BÖLÜM: HAKİKAT SONRASI ÇAĞ

1.1. Hakikat Sonrası Çağın Temelleri

Hakikat sonrası çağın temelleri modern ve postmodern dönemlerdeki hakikat anlayışlarına göre incelenmiştir. Bu bölümde modern ve postmodern dönemlerinde hakikat kavramını şekillendiren kavramlar ele alınmıştır.

1.1.1. Modernizm ve Modernizmin Gelişim Süreci

Avrupa’da başlayan modernlik dünyanın geri kalanını etkileyen toplumsal yaşam ve özellikle örgütlenme biçimidir (Giddens, 1992, s. 9). “Modernizm”, on yedinci yüzyıldan yirminci yüzyıla damgasını vuran felsefi ve sosyokültürel fikir ve koşulları ifade eder (Borgmann, 1992, s. 22). Modernizm geleneksel değerlerin reddi, sanat alanında yaşanan gelişmeler, kilisenin öğretisinden çıkış ve modern bilim öncülüğünde yaşanan ilerlemeler ve ayrıca aydınlanmayla ilişkilendirilen durumlar olarak ele alınabilir.

Modernizm, I. Dünya Savaşı’nın endüstrileşmesi, kentleşmesinin getirdiği hızla değişen dünyaya yanıt olarak ortaya çıkan kültürel, sanatsal ve entelektüel bir harekettir. Dönem boyunca meydana gelen sosyal, politik ve kültürel değişimlere bir tepki ve bugün içinde yaşadığımız dünya üzerinde derin bir etkisi olan bir dönem olmuştur.

Modernizmin felsefi gelişimine, geleneksel değerlerin reddi ve yeni anlam ve ifade biçimleri arayışı damgasını vurmuştur. Modernizm, Batı toplumundaki çok çeşitli dönüşümlerden ortaya çıkan çok yönlü bir harekettir (Kellner, 1988). Modernizm, geleneklerle bağdaşmayan yabancılaşmaya bir yanıt olarak değerlendirilmektedir. Bu nedenle modernizm felsefesi, hızla değişen dünyaya ve insanlık ve toplum hakkında yeni düşünme biçimlerine duyulan ihtiyaca bir yanıt olarak geliştirilmiştir. Modernizm genellikle Batı’da önceki gelenekleri reddeden ve sürekli değişim gerektiren bir eğilim olarak anlaşılmaktadır. Paz (1974) modernizmin bir gelenek olmadığını ileri sürer, çünkü değişim ve dolayısıyla geleneksel olarak algılanan şeylerin reddi gerektiğini savunur (s. 1).

Modern teknolojilerin gelişmesine ve sanayileşmenin yükselişine yol açan modernizm, geçmiş reddetme ve yeniyi kucaklama arzusu ile karakterize edilmiştir. Aynı zamanda

modernizm bilim ve ilerleme ile karakterize edilen bir çağ olmuştur (Delanty, 2000, s. 8).

Giddens (1992)'ın belirttiği üzere modernlik on yedinci yüzyılda Avrupa'da başlayan ve sonrasında dünyanın geri kalanını etkileyen toplumsal yaşam ve özellikle örgütlenme biçimidir (s. 9). "Modernite" etiketi genellikle Batı tarihinde on yedinci yüzyılın başlarındaki dönemi ifade eder (Borgmann, 1992, s. 22). Modernizm, bu döneme damgasını vuran felsefi ve sosyokültürel fikir ve koşulları ifade eder.

1800'li yıllar çığır açıcı gelişmelerin yaşandığı bir çağ olmuştur. Bu çağda yaşanan gelişmeler sanayileşmeye etki etmiş ve modernizm 1800'li yıllarda Sanayi devrimiyle birlikte yeni bir düzeni ortaya çıkarmıştır (Şaylan, 2002, s. 63). Sanayileşmeyle birlikte şehirleşme oranı artmış ve şehirleşme ve teknolojik ilerlemeyle birlikte ise farklı yaşam şekilleri görülmeye başlanmıştır. Kapitalist sistem Batılı ülkeler arasında çatışmaları meydana getirmiştir. Bu durumun bir sonucu olarak 1900'li yılların ilk yarısında yaklaşık dört yıl süren I. Dünya Savaşı yaşanmıştır (Demir, 2001). Modernizm, 19. yüzyılın sonlarında ve 20. yüzyılın başlarında, I. Dünya Savaşı'nın endüstrileşme ve kentleşmenin getirdiği hızla değişen dünyaya yanıt olarak ortaya çıkan kültürel, sanatsal ve entelektüel bir hareket olmuştur.

Birinci Dünya savaşıyla birlikte imparatorluklar yok olma durumuna gelmiş ve yeni ulus devletler kurulmaya başlanmıştır. Yaşanan bu gelişmelerle birlikte yeni ideolojik oluşumlar ortaya çıkmıştır. Yaşanan tüm bu gelişmeler toplumda değişimi de beraberinde getirmiştir (Kahraman, 2007, s. 11).

Gelişme göstermeyen yönetim şekline sahip olan imparatorluklar sarsılmaya başlamıştır. Bu süreçteki toplulukların siyasal yapısında Avrupa hukuk sistemine doğru bir geçiş görülmüştür. Batı'daki ülkelerle olan ilişkiler sonucunda sosyal, politik ve teknolojik gelişmelere paralel olarak modernleşme adımları atılmıştır (Kantar, 2019).

Sosyolojik gelenekte modernleşme genellikle artan farklılaşma olarak yorumlanmaktadır. Modernleşme yeni ufukların açılması anlamına gelmektedir. Farklılaşma ve bütünleşme modernleşmenin en önemli unsurları gibi görünmektedir (Heiskala, 2011, s. 5).

Geleneksel kültürlerde sözlü kültürle tekrarlanan toplumsal ritüeller bulunmaktadır. Bu dönemde okuryazar sayısının az olması sebebiyle gündelik hayatın sürdürülmesi büyük

ölçüde geleneğin yorumlanması ile ilerlemekteydi. Okuryazarlığın yaygınlaşmasıyla gelenekten kopabilen bir geçmiş ile geleceğin perspektifi yaratılmıştır (Giddens, 1992, s. 40). Modernleşmenin oluşumunda değerlerin ve bilimsel bilginin birbirlerine karşılıklı olarak bağlı olduğu, toplumsal yaşama ilişkin bilgilerin amaçlanmamış olsa bile değişim amaçlarının ötesine geçebileceği ve sistemin yeniden üretimi için kullanılan bilginin durumu yapısal olarak değiştirmede etkili olacağı belirtilmektedir (Giddens, 1992, s. 54).

Modernleşmenin temel bileşenleri, toplumun çeşitli alanlarının artan rasyonalizasyonu (akılcılaşma), gerçekliğin büyüsunü yitirmesine neden olan artan sekülerleşmesi, bürokratikleşmenin geri dönüşü olmayan bir gelişimi ve farklı değer ve inançların ortaya çıkması olarak sıralanmaktadır (Turner, 1992, s. 7).

Habermas (2003) geleneğin terk edilmesini toplumsal modernleşme için önemli bir gelişme olarak görmüş ve aynı zamanda teknik gelişmeyle sürekli olarak ilerlemeler yaşanmasının da modernizm için öneminin altını çizmiştir (s. 43). Geleneğe karşı sürekli olarak bir karşıt durum sergileyen modernlik insanlığın daha ileri bir düzeyde yaşaması için eskimiş ve modası geçmiş olanın yerine daha yenisini getirmiştir (Bauman, 1997, s. 27-28). Habermas (2003) modernizmle birlikte gündelik hayatın teknoloji ve modernleşme ile değiştiğini ifade etmektedir (s. 163).

Dünyanın gelenekselleşmeden uzaklaştırılması, toplumsal modernleşmenin temel yönlerinden biridir (Habermas, 2003, s. 43).

Touraine'in (2018) modernlikle ilgili açıklaması ilgi çekmektedir (s. 198). Gelenek-görenekler, inançlar ve toplumsal bağlar olarak adlandırılan gelenekselliğin yıkımında sınıfsal yapı değil akılcılık etkilidir. Giddens, (1992) moderniteyi anlamak için kişinin kurumlardan daha ileriye, kişinin bireysel durumuna bakması gerektiğini savunur: "Modernite kurumsal düzeyde açıklanabilir; yine de modern kurumlar tarafından getirilen dönüşümler, doğrudan bir şekilde bireysel yaşamla ve dolayısıyla benlikle iç içe geçmiştir" (s. 1).

Modernizm dini inançlara olan bağlılığın azalması, günlük yaşamın aynı şekilde yapılması, bireyselleşmenin belirginleşmesi ve doğa bilimlerinin yani bilim ve tekniğin önemli bir konuma gelmesi olarak yorumlanmaktadır (Kırılmaz ve Ayparçası, 2016, s. 34).

Touraine (2018) modernizmin yalnızca akılcılaştırma ve sürekli devam eden bir değişim olarak tanımlanmasına karşı çıkmaktadır ve erk ve kültürel kimliklerin yeterince değerlendirilmediğine dikkat çeker (s. 17-18). Modernliğin doğayla uyum içinde akıl tarafından yaratılan nesnel dünya ile öznenin arasındaki giderek artan ayrılığın ele alınması gerektiğine vurgu yapmaktadır (Touraine, 2018, s. 18).

Modernlik ile dine bağlı ve kutsal dünya yerini daha seküler bir dünyaya bırakarak, yeni bir dünya yaratmıştır. Modernlik, “insanlaşmış bir özne” ile teknikler tarafından yönlendirilen nesneler dünyasını yeni yaşam alanı olarak sunmaktadır (Kızılcı, 2000, s. 167). Modernizm bireylere geleneksel kimlikten kurtulmayı vaat ediyor ve bu durum gelenekselliğe değil sadece geleneklere karşı çıkmaktadır (Bauman, 1997, s. 33).

Kitle iletişim araçlarının ortaya çıkması ile toplumlarda hızlı bir değişim süreci yaşanmıştır. Endüstrileşme, medyanın gelişmesini de önemli ölçüde etkilemiştir. Endüstrileşme ile medya daha büyük ölçekte üretilip bilginin yayılmasını sağlayan yeni teknolojilerin ve süreçlerin yaratılmasına izin vermiştir ve bu süreç insanların bilgiye nasıl eriştiği, onu tükettiği ve paylaştığı üzerinde bir etkili olmuştur.

15. Yüzyılın ilk döneminde Gutenberg tarafından matbaanın icat edilmesiyle (Bulunmaz, 2012) basın için önemli bir adım atılmıştır (s. 203). Fikir ve düşüncelerin paylaşılmasını kolaylaştıran matbaanın kullanılmaya başlanmasıyla insanlığın işi kolaylaşmış ve düşüncelerin daha çok kişiye ulaşması sağlanmıştır (Karaman, 2014, s. 132). Matbaanın icat edilmesiyle basılan kitap ve gazetelerle birlikte yeniliklerin yolu açılmış ve bilgiyle beslenen modern toplumun oluşumu için önemli adımlar atılmıştır.

Her bir kitle iletişim aracı farklı bir yaşam kültürünü birlikte getirmiştir (Postman, 2018, s. 35-36). Matbaa çalışmalarıyla ortaya çıkan ilk gazeteler 16. yüzyılın sonlarında kamuoyunu bilgilendirme ve bilinçlendirme konusunda ilk basın çalışmaları olarak tarihe geçmiştir (Işık, 2018, s. 22).

İletişimin teknolojik ve geleneksel kitle iletişim araçları olarak adlandırılan radyo, televizyon, sinema, gazete ve dergi toplumsal ilişkileri şekillendirmek ve sürdürmek için kullanılmaktadır. Kitle iletişim araçlarının rolü, toplumsal sistemlerde üretilen yenilikleri değerlendirmek, yorumlamak ve yaymaktır (Rosengren K. E., 1994, s. 15). Kitle iletişim araçlarının insanlara sunduğu faydalar kullanım alanlarına göre farklılık göstermektedir. Haber vermek, kamuoyu oluşturmak, eğlendirmek yoluyla ekonomik,

kültürel ve siyasal içerikleri bireylere ulaştırmak için kitle iletişim araçları kullanılmaktadır (Yüksel, 2004, s. 245).

İlk çıkış noktasında belirli noktalardan topladığı haberleri insanlara aktararak insanların toplumsal haberleşme ihtiyaçlarını karşılayan medya, aradan süre geçtikçe insanların ihtiyaç duydukları “bilgileri öğretmeye”, toplumun benimsemesi gereken hayat biçimini sunmaya başlamıştır (Thompson, 2019, s. 139). Bu bağlamda medyanın gelişim süreci oldukça önemlidir.

Modern toplumlarda insanların bilgi edinmesinde temel araç olan özellikle radyo ve gazetelerdeki mesajların içerikleri büyük sermaye şirketleri tarafından yorumlanmakta ve düzenlenmektedir. Günümüzde olduğu gibi geçmişte de gazete ve radyolar politik ve ekonomik alanlarda mesajların iletilmesinde önemli bir rol oynamışlardır (Çakır, 2007, s. 139).

Medya siyasal iktidarın ve ekonomik anlamda güçlü kişi veya kuruluşların çıkarlarına hizmet etmek için toplumu yönlendirmektedir. Bu güçlü kişi veya kuruluşlar kitle iletişim araçları sayesinde toplumun neyi nasıl düşüneceğine karar vermektedir. Bu öncüler kitle iletişim araçlarının toplumu nasıl yönlendirdiği ve iletişimin giderek nasıl endüstrileştiği konusunda siyasal, ekonomik ve kültürel çalışmalar yürütmüşlerdir.

Medya ideolojik, ekonomik ve kültürel medya mesajlarının yorumlanması ve özellikle tutum ve eyleme dönüşmesi sürecinde etkili olmaktadır (Dağtaş, 1999, s. 336).

1.1.2. Modernizm ve Hakikat

Wagner’e (2005) göre modernlik temelde “özgürlük ve özerklik düşüncesine dayanır” ve özerklik bireyin kendisi hakkında her şeyi kendisinin söyleyeceğini, bireyin kimliği, düşünceleri ve faaliyetlerine üçüncü bir kişinin veya Tanrı’nın kısıtlamada bulunamayacağını ifade etmektedir (s. 27). Akılcılaştırmanın olmadığı bir durumda modernlikten söz edilemez fakat birey kendisini topluma ve kendine karşı sorumlu hissetmezse modernlikten söz etmek mümkün değildir (Touraine, 2018, s. 260).

Wagner’e (2005) göre kökeni aydınlanma felsefesine dayanan modernlik “özgürlük ve özerklik” düşüncesine dayanmaktadır Özerklik ise bireyin kendisiyle ilgili düşünceleri ve eylemlerinde dışarıdan etkilenmemesi ve ayrıca hiçbir kural ve kısıtlama olmaması anlamına gelmektedir (27).

Kant (1984) Aydınlanma düşüncesinde aklın önemini vurgular (s. 213). “Aydınlanma”yı, “insanın kendi kendine yeten olgunlaşmamışlığından çıkışı” olarak yorumlar ve aydınlanmanın parolasını bilmek için çabalamakta bulur (Fleischacker, 2013, s. 13).

Hakiki bir iletişim için düşünce önemlidir. Fikirler sadece konuşma ve iletişimden doğar. Tek başına değil, ancak ikili bir ilişki içinde genel olarak kavramlara ve akla sahip olunabileceği savunulur. Özgür düşünen bireyler, fikirlerini ve muhakemelerini sonuçları üzerinde konuşarak kontrol edebileceklerini belirtirler (Fleischacker, 2013, s. 76-7).

Hakikat, tekil bilmeye veya sezgilere değil, tam olarak yargılara dayandırılmaktadır: “Hakikat. . . sezildiği kadarıyla nesnede değil, düşünüldüğü ölçüde onunla ilgili yargıdadır”. Bir yargı her zaman kavramları içerse de, bir yargı ne tek bir kavramdır ne de sadece bir kavramlar listesidir (Hanna, 2010, s. 228).

Kamu hizmeti olan ücretsiz eğitime erişim, vatandaşların kendileri için düşünmelerini sağlamak ve her bireyi diğerlerinin dayattığı normlardan özgürleştirmek için kurulmuştur. Aklın değerlendirildiği mekanizmaların ve hakikat arayışının aralıksız sorgulanması, 18. yüzyılın eleştiri çağı olarak tanımlamasına neden olmuştur. Özerklik arayışı ve sekülerleşme gerekliliği yoluyla, halk eğitimi, insanlığın ortak refahına ve çıkarlarına hizmet etmeyi amaçlamıştır (Fleischacker, 2013, s. 5). Doğru bilgi veya hakikat ile neyin amaçladığı düşünüldüğünde, hakikat mantığı olduğu görülmüştür. Mantık, saf düşünme eylemleri olarak nesnelerle ilişki kuran anlama yetisinin bilişlerinin “kökenini, alanını ve nesnel geçerliliğini” belirleyen bilimdir (Paek, 2005, s. 149-150).

Radio, televizyon, sinema, gazete ve dergi gibi medya araçlarıyla kurulan kitle iletişim çalışmaları farklı zamanlarda olmasına karşılık kitlesel önemini kazanmaları 1920 – 1930’lu yıllarda olmuştur. Kitle iletişim araçlarından faydalanma toplumların ve ülkelerin kullanım amaçlarına göre farklılık gösterir. Bu farklılığın temel sebebi toplumun siyasal ve ekonomik durumudur (Aziz, 2013, s. 33).

Birçok disiplinle iç içe geçmiş olan iletişim çalışmalarının ortaya çıkışının siyasal mekanizmalar için propaganda yapmak, endüstriler için reklam ve pazar araştırması yapmak ve insan ilişkilerinin niteliğini artırmak üzere olmuştur (McQuail & Windahl,

2005, s. 20). İletişim çalışmalarının ortaya çıkmasında dünya savaşlarının rolü geliştirilen propaganda gibi yöntemlerin dönemin koşullarının bir parçası olduğunu göstermektedir.

Batmaz'a (2003) göre yazılı medya radyo ve televizyondan temel olarak farklılık gösterir. Özel kesimler tarafından basılan ilk Türk gazetesi 1860 yılında çıkarılmış olmasına rağmen, okuma yazma oranının düşük olması ve gazetelerin dağıtımı hususunda eksikliklerden dolayı radyo öne çıkan bir kitle iletişim aracı olmuştur (s. 38-39).

Radyo yayıncılığının gelişmesiyle başta Hitler olmak üzere siyasi liderler, siyasi kuruluşlar ve özellikle şirketler çıkarlarına göre kitleleri yönlendirmiş ve onların düşüncelerini kestirebilmek için radyoyu kullanmışlardır (Erdoğan vd. 2005 s.34). (Erdoğan, Keloğlu İşler, & Durmuş, 2005, s. 34).

Gazeteler zamanla siyasi görüşleri ve ekonomik gücü elde etme amacıyla olan kişi veya gruplar tarafından sahiplenilmiş ve sermayenin bazı odak gruplar tarafından elde edilmeye başlanmasıyla dünya çapında bir güç haline gelmiştir (Uluç, 2003, s. 201). Günümüzde de gazeteler tamamen ekonomik gücü elinde bulundurulmakta ve bunun sonucu olarak ekonomik ve siyasi gücü elinde bulunduranların propagandaları halka iletilmektedir. Siyasi gücü elinde bulunduranlar iktidar olabilmek ve iktidarda kalabilmek için gazetenin gücünü ihtiyaç duymaktadırlar.

Radyo sonrasında televizyon da bilginin aktarımında en etkili kitle iletişim aracı olmuştur (Tokgöz, 1994, s. 297).

Arık'a (2004) göre televizyon var olan gerçeği değil, kendisinin imal ettiği gerçekliği izleyicilerine sunar. Ülkeyi yönetenlerin yani siyasilerin söylemlerinin televizyon aracılığıyla iletilmesini belirtir (s. 315). Televizyonların temelinde ticari bir işleyiş olan ekonomik ve siyasal güçlerin yer aldığını vurgular. Bir ticarethane gibi yönettiği için en çok para kazanılan programlara yatırım yapılır.

İnsanların kültür ve siyasi düşüncelerini değiştirebilecek gücü elinde tutan medya kuruluşları insanların gündelik hayatları da dâhil olmak üzere onları etkisi altında tutmaktadır. Siyasal ve kültürel alanlar olmak üzere medya kuruluşları kendi gerçekliklerini kamuoyuna etkili bir şekilde ileterek insanların düşüncelerini etkilemektedir.

Medyada yer alan haberlerdeki görüşlerin dürüstlüğü ya da gerçekliğini aramak yerine medyada aranan özellik “dile getirilmesi gereken konulara ışık tutması” ve ilgi çeken konuların medyada işlenmesi medyanın genel çerçevesini oluşturmuştur (Chomsky, 1993, s. 25).

“Hakikat nedir?” sorusu, bazı bilgilerin doğru olması için evrensel olarak geçerli ilkelerin ne olduğunu sormak olarak anlaşılırsa, o zaman yalnızca evrensel biçimsel doğruluk standardından bahsedilebilmektedir. Hakikati bilgi ile nesnesi arasındaki uyumu ifade ederken, ona evrensel bir maddi standart sağlamak imkansızdır (Paek, 2005, s. 150).

Aklını kullan parolası bireyin özgürce aklını kullanması anlamına gelmemektedir. İfade edilen bu özgürlük durumu, insanların kendi başlarına düşünüp sonuç çıkardıkları anlamına gelmez. Aklın işleyiş düzeneği kapsamında, “aklın yolu tektir” önermesiyle anlatılacak bir zihniyet bulunmaktadır (Özkul vd., 2019, s. 256). Bu düşünceye karşılık postmodern duruşun temel düşüncesi aklın yolu çoktur şeklindedir. Modernizm bilimden felsefeye, sanattan edebiyata kadar oldukça belirleyici bir yaklaşım olarak ortaya çıkarken, postmodern düşünce ise göreceli bir yaklaşımı benimsemektedir (Yıldız H. , 2005).

1.1.3. Modernizmin Hakikat Eleştirisi

Modernizmle ilgili olarak aydınlanmış bir çağda değil ama aydınlanma döneminin devam ettiği bir çağda yaşandığını belirtilmektedir (Kant, 1996, s. 62). Yaşanılan çağda kültür ve toplum, norm ve hakikat arasında bir düzensizlik olduğu vurgulanmaktadır.

Frankfurt Okulu, Almanya’nın Frankfurt kentinde kurulmuş bir düşünce hareketidir ve aynı zamanda Sosyal Araştırmalar Enstitüsü olarak da bilinir. Marksist çalışmaları geliştirmek amacıyla 1923’te Felix Weil’in başışıyla kurulan okul, aydınlanma ve modernliği esas alan düşünceleri eleştirel bir biçimde incelemiştir (Odabaş, 2018, s. 211). Almanya’da 1923 yılında kurulan ve iletişim, sosyoloji, felsefe ve siyaset alanlarında eleştirel çalışmalar yürüten Frankfurt Okulu medyayı değerlendirirken eleştirel perspektifler geliştirmiştir (Varol, 2011, s. 118).

1933’ten sonra Naziler Okulu kapatmaya zorlayınca Frankfurt Okulu, New York’daki Columbia Üniversitesi’ne taşınmıştır. Okul çalışmalarında, modernitenin ve kapitalist

toplumun eleştirisini ve toplumda algılanan sorunlarının neden ve sonuçlarını ele alır (Wheatland, 2009, s. 35). Max Horkheimer (1895-1973), Theodor Adorno (1903-1969), Herbert Marcuse (1898-1979), Walter Benjamin (1892-1940), Friedrich Pollock (1894-1970), Leo Lowenthal (1900-1993) ve Eric Fromm (1900-1980), birinci nesil eleştirel teorisyenler arasında önde gelen isimlerdir. Bu düşünürler, Frankfurt Okulu'nun kurucuları ve üyeleridir. Eleştirel teori alanında önemli katkılarda bulunmuşlar ve felsefi düşünceleri ile tanınmışlardır.

Eleştirel teori, Marksist felsefenin bir yorumudur ve metalaşma, şeyleştirme ve kitle kültürü gibi bazı merkezi ekonomik ve politik kavramların eleştirisini yeniden yorumlar. Horkheimer, Adorno, Foucault ve Habermas, eleştirel kuramın toplumsal boyutuyla ilgilenirler (Honneth, 1993).

Marksist teoriye göre şeyleştirme insanı varlıklardan ziyade manipülasyona elverişli nesneler olarak görür ve insani olan her şeyin değerini yitirerek nesnelleşmesi anlamına gelmektedir (Cevizci, 1999, s. 813).

Ondokuzuncu yüzyılda Henry Ford'la birlikte başlayan sanayi devriminin ortaya çıkması ve sanayileşme ile gerçekleşen gelişim beraberinde siyasal, sosyal ve toplumsal kültürel değişimi getirmiştir. İkinci dünya savaşı ile görülen toplumsal değişimler, köylerden kentlere göçle birlikte şehirlerin ortaya çıkması, yeni yaşam biçimlerini ve dolayısıyla yeni kültürleri oluşturmuştur. Toplumda görülen yapılanma süreci kültürün gitgide değersizleşmesi olarak görülmüştür. Okuryazarlığın artması, baskı alanında yaşanan gelişmelerle birlikte ve tüm bunların sonucunda popüler edebiyatın ortaya çıkmasıyla birlikte kitle kültürü ortaya çıkmıştır (Stevenson, 2008, s. 94-95). Modernleşmenin karşısında duranlar bu değişimi ifade edebilmek için kitle kültürü kavramını kullanmışlardır.

Adorno ve Horkheimer (2014) kitle kültürü ile geleneksel kültürün yok oluşunu vurgulamaktadırlar. Kitle kültürü bireye özgürleşme hissi verir ve tüketime dayalı tutumları benimsemeye zorlar. Aynı zamanda toplumların işleyişinde de tahakküm biçimi olarak işlediği görülür.

Adorno ve Horkheimer'a (2014) göre Batı'nın on sekizinci yüzyıl düşünce, kültür ve politik süreçlerini ifade eden aydınlanmanın amacı dünyanın büyüsunü ortadan kaldırmak ve insanları efendi konumuna getirmektir (s. 19). Adorno ve Horkheimer'a

(2014) göre bu süreçte aydınlanma kendi kendisine zarar vermiş ve dolayısıyla insanlık uygarlaşmamıştır (s. 10).

Adorno ve Horkheimer (2014) aydınlanmanın en derin eleştirisini aydınlanmanın kendi kendini tahrip edişi olarak yorumlamaktadırlar. Tartışma konuları temelde bilim, teknik, yönetim sistemleri ve araçsal akıl olarak sıralanabilir (Kızılçelik, 2000, s. 82).

Modernizm ve kültürle ilgili konulara odaklanan Frankfurt Okulu kapitalist düzenin temel ögesi olan araçsal aklın karşısında yer almışlardır. Frankfurt Okulu ekonomik konular üzerine değil daha çok kültürün önemi üzerinde durmuşlardır (Cevizci, 1999, s. 365).

Frankfurt Okulu çalışmalarında araçsal akıl modern sanayi toplumunun gelişim sürecinde incelenen totaliter tahakkümdür. Bu terimle ifade edilmek istenen insanların nasıl sömürüldüklerini ortaya koymaktır (Marshall, 1999, s. 180). Araçsal aklın nasıl oluştuğuna bakıldığında öznel aklın şekillenmesiyle oluştuğu görülür. Öznel aklın nesnel akla hükmetmesiyle birlikte öznel akıl bir takım değerler dizisine hâkim olmuştur. Özgür iradesi kalmayan akıl bir araç haline dönüşmüştür (Horkheimer, 2013, s. 67-70).

Aydınlanmanın araçsal akıl durumuna getirilmesi aklın buhranını beraberinde getirmiştir. Akıl mutlak savları anlayamamaktadır. Bu durum gitgide tüm rasyonel görüşlere yansımıştır ve hiçbir hakikat tek başına akla uygun olarak görülemez duruma gelmiştir. İçeriği ve kapsamı boşalan kavramlar sadece biçimden ibaret hale gelmiştir. Akıl artık sadece bir araç olarak görülmektedir (Horkheimer, 2013, s. 58-59). Akıl amacından daha çok araç olmuştur. Modernizmle birlikte artık araçsal aklın egemenliği hakimdir (Adorno & Horkheimer, 2014, s. 49-50).

Adorno ve Horkheimer'a (2014) göre aydınlanma düğümlü bir alandır ve fazlasıyla eleştiri içermektedir (s.20). Aydınlanma akli araçsal akla dönüştürür ve modernizmle birlikte önem kazanan öznenin özerkliğini kaybedeceğini ileri sürer (Kızılçelik, 2000, s. 99-100).

Nesnel akıl, fikir ve yenilik gibi herkes tarafından bilinen ve hiç var olmamış şeylerden söz eden bir şey gibi akli sadece insanların zihinlerinde değil aynı zamanda sınıflar arası veya kurumlar arası bir hegemonya olarak değerlendirmektedir (Adorno ve Horkheimer, 2014, s. 180). Horkheimer (2013) bireysel düşüncenin ölçütü olarak sadece bireyi ve

onun amaçlarını değil aynı zamanda bireyin nesnel durumunu da göz önüne almaktadır. Araçsal akıl yerine amaçlarının önem kazanmasını önemser (s. 56).

Frankfurt Okulu teorisyenlerine göre, Aydınlanma çağında akıl araçsallaşmış ve toplumsal düzene uyum sağlamıştır. Araçsallaşan akıl, doğayı ve insanı hegemonyası altına almıştır (Horkheimer, 2013, s. 57). Aklın sadece bir araç olarak görülmesi, onun araç olma özelliğini de olumsuz yönde etkilemiştir. Adorno ve Horkheimer (2014), Horkheimer (2013) gibi Frankfurt Okulu temsilcileri aydınlanmanın yani modernizmin araçsal aklı üretme, toplumu gözetleme ve hegemonya altına alma düşüncesinden dolayı araçsal bir şekle dönüştüğünü belirtmektedir (Kızılçelik, 2000, s. 88). Frankfurt Okulu teorisyenlerinin aklı bir araç olarak görmelerinden dolayı eleştirileri modernliğe karşı olmuştur. Frankfurt Okulu teorisyenlerine göre aydınlanma, aklın otonomisini kaybetmesine ve aklın araçsal biçime dönüşmesine katkı sağlamıştır (Kızılçelik, 2000, s. 91).

Habermas (1996), Adorno ve Horkheimer (2014) ve Marcuse (1990) gibi eleştirel teorinin savunucuları gerçekliği rasyonellikle ilişkilendirirler. Eleştirel teoriye göre rasyonalite “tez ve antitezlerin” daha iyi anlaşılıp tutarsızlıkların yeni sentezlere dönüştüğü bir düşünme şeklidir (Cevizci, 1999, s. 291).

Modern çağ problemleri bir dönem olarak görülmekte ve modern çağın sunduğu olumsuzlukların olumlu taraflarından daha çok olduğunu savunulmaktadır. Teknik ve yenilikle birlikte ortaya çıkan kapitalist düzenin sınıf sorununu ortaya çıkarır fakat daha sistematik bir toplumsal yaşamın ortaya çıkacağı düşünülmektedir. Sanayileşmenin daha da yaygınlaşmasıyla iş bölümü ve ahlaki bireyciliğin bütünleşeceğine inanılmaktadır (Giddens, 1992, s. 14-15).

Modernizm dünyayı basit ikili kategorilere indirir. Bu ikili kategorideki her çift bir farkı temsil eder (Fırat ve Venkatesh, 1995, s. 240). Touraine'nin (2018) en temel eleştirisi modern toplumun çıkış noktasının sadece akıl olmasıdır (s. 176). Tarih ve medeniyetin bütünlüğünde akıl ve özne yer aldığında, modernliğin sorunları öznenin akıldan özgürleşmesiyle çözülebilir. Adorno ve Horkheimer (2014) gibi düşünürler kitle üretimi ve tüketiminin varlığı araçsallaşmayı beraberinde getirdiği ve insanların kendi düşünceleriyle değil, kitleler tarafından üretilen düşüncelerle yönetildiği için modernliğe karşı çıkarlar. Adorno ve Horkheimer (2014) Aydınlanmanın Diyalektiği

adlı eserlerinde “hakikat” kavramını doğrudan kullanmasalar da, araçsallaşmayla birlikte hakikatin kaybolmaya başladığını vurgulamak istedikleri anlaşılır.

1.1.4. Postmodernizmin Doğuşu

Foucault (2001), Lyotard (1984), Jameson (1991) gibi postmodern kuramcılar yeni yaklaşımları, söylemleri ve uygulamaları savunurken toplumun, tarihin ve siyasetin modern anlayışlarına meydan okurlar. Foucault (2001), Lyotard (1984) ve Jameson (1991) rasyonalizm, bilim, bürokrasi ve çoğulculuğun modern çağının sona erdiğine ve bilim, politika, yönetim, sanat ve ahlak alanlarının parçalandığı postmodern bir dönemin başladığını iddia etmektedirler. Rasyonalizm, evreni bir bütün olarak düşünce yoluyla anlamlandırmayı, bireysel ve toplumsal yaşamı akıl ilkelerine göre organize etmeyi amaçlayan bir felsefi tutumdur. Bu yaklaşım, insan aklının öncelikli olduğuna inanır ve insanların düşünme, analiz etme ve çıkarımda bulunma yeteneklerine büyük önem verir (Cevizci, 1999, s. 30).

Giddens (1992) postmodernizmin endüstri sonrası toplum gibi anlamlarla kullanımına dikkat çeker (s. 46). Postmodern yapıyı neyin oluşturduğu, postmodern bir durumun, toplumun veya kültürün inşası ya da uygun bir postmodern teori ve politikanın ne olduğu konusunda bir uzlaşma yoktur. Giddens (1992) postmodernizmin net bir çizgisinin olmadığını farkına vardığını söyler bunu da epistemolojinin güvenilirliğinin sarsılmasına dayandırmaktadır. Epistemoloji, bilgi konusunu geniş kapsamlı bir şekilde ele alan bir felsefe dalıdır. Bu alanda, bilgi ile ilgili sorunlar araştırılır ve bilginin kaynağı, doğası, doğruluğu ve sınırları incelenir. Epistemoloji, bilginin ne olduğunu, nereden geldiğini, doğru bilginin nasıl elde edilebileceğini, bilginin ne kadar güvenilir olduğunu ve ne kadar kesin olduğunu araştırmaktadır. Bu nedenle, epistemoloji, bilginin kökenleri ve doğası hakkında felsefi tartışmaların odağıdır (Cevizci, 1999, s. 47). Ayrıca toplumsal ve siyasal yaşamda toplumsal hareketlerin giderek daha fazla önem kazandığını vurgulamaktadır.

Foucault (2001) “post modernitenin ne olduğunu bilmediğini ve postmodernizm söylemini hiçbir zaman benimsemediğini ifade eder. Ancak modernite ve hümanizm eleştirisi, onu modern düşüncenin kaynağı yapmıştır (s. 37-8).

Foucault (1999) güç ilişkilerinin bilgi üretiminin temelini oluşturduğunu, bilgiyi mutlak ve nesnel gerçek anlayıştan ayıran ve bilginin genel geçerliğinden şüphe eden göreceliliği önerebilecek bir duruşun rekabet eden hakikat iddialarını objektif olarak değerlendirmenin imkansız olduğunu öne sürmektedir. Foucault (1980) güç ilişkilerinin çoğu insan davranışını tanımladığını göstermiştir; bu nedenle gücü aşağılayıcı bir şekilde bilimsel suistimalin gizli bir yönünü tanımlamak için değil, bilgi yaratımının günlük bir özelliği olarak kullanmaktadır. Postmodernistler, bu dönemi sadece bilim ve teknolojinin ürünleri değil, aynı zamanda estetik, dil, söylemler ve uygulamaları içeren kültürel varlık süreçleri olduğuna dikkat çekmektedirler (Fırat ve Venkatesh, 1995, s. 240).

Postmodernizm eleştirisi, 18.yy.da toplumsal hayatın ve düşüncesinin akla göre şekillendirmesini amaçlayan modernite dâhilinde aydınlanma ve akıl gibi unsurlara sistematik bir saldırı olarak başlatılmıştır (Habermas, 1989, s. 3-14). Habermas (1989), postmodern teoriyi akıl ve moderniteyi terk etmekle eleştirir.

Habermas (1996), modern mantığı postmodernizme karşı savunmaktadır. Modernizmin vaatlerinin yerine getirilememiş olması postmodernizmin ortaya çıkmasına neden olmuştur. Postmodernizm, Avrupa düşüncesindeki tek bir hakikat iddiasının sorgulanmasıdır (s. 38).

Dahası, Foucault (1996) aydınlanma sorununa 1923 yılında Almanya’da sosyal araştırmalar yapmak üzere kurulan Frankfurt Okulu’nun çalışmaları ile benzer bir yaklaşım önerir (s. 389). Foucault’yu (1996) Aydınlanma sorununda, “Frankfurt Okulu ile kardeş” yapan, şimdiye ve kendimize dair hala var olan bir eleştirel bakış açısıdır (s. 391).

Postmodernite, modernitenin daha geniş zaman ve mekânı içinde, moderniteyle ilgili problemleri olan ve moderniteyi sorgulayanlar tarafından, onu uygulamaya almak isteyenler tarafından tasvir edilen bir zaman ve mekân olarak düşünülebilir (Heller ve Feher, 1988, s. 1).

Postmodern akıl, her şeyi açıklayan ve farklılıkları göz önünde bulundurmeyen teoriler geliştirmeye çalışır ve moderniteyi eleştirmektedir. Modernitenin düzen, kontrol, evrensellik, homojenlik ve mutlaklık mücadelesinin tersine, “olasılıkları kucaklar” (Heller, 1989, s. 321) ve kararsızlığı, belirsizliği, çoğulculuğu ve çeşitliliği

vurgulamaktadır (Bauman, 1997, s. 290). Postmodernitede anlam kaybını vurgulamak, bilginin artık temelde anlatı değil, farklı bakış açılarına dayanan bir yapıya sahip olduğunu kabul etmek anlamına gelir (Lyotard, 1984, s. 26). Nesnel gerçeklik ve mutlaklık iddiasındaki bilgi postmodernizmle birlikte tartışma konusu haline gelmiştir. Sosyal bilimler alanında bilginin açıkladığı şeyler göreceli olarak yorumlanmaya başlanmıştır.

Lyotard, (1991) teknolojik temelli akıl sistemleri tarafından öngörülemeyen, açıklanan veya hâkim olamayan şaşırtıcı ve tekinsiz dönüştürücü olasılıklarla açıklandığı veya kontrol edilen araçsal aklın insanlığın özgürlüğünün sonu olduğunu belirtmiştir. Bu insanlık dışı durumu, “onu heyecanlandıran, çılgına çeviren, aynı zamanda düşündüren tanıdık veya bilinmeyen bir misafirin peşinden koşan bir zihnin acısına” yerleştirmektedir (s. 2).

Postmodernist düşünürler yalnızca belirli araçlara ayrıcalık tanımayı eleştirmekle kalmazlar, aynı zamanda modernizmin temelciliğine, nasıl bahsedildiğine bakılmaksızın hakikatin var olan tek bir temeli olduğu görüşüne karşı çıkarlar. Lyotard (1984) bunun yerine bir dizi farklı hakikat olduğunu ve bunların konuşulan konuya ve bağlamına göre değişebileceğini öne sürmektedir. Pek çok postmodernist, güç ilişkilerinin bilgi üretiminin temelini oluşturduğunu, bilgiyi mutlak ve nesnel gerçek anlayıştan ayıran ve bilginin genel geçerliğinden şüphe eden göreceliliği (relativizm) önerebilecek bir duruşun ve hakikat iddialarını değerlendirmenin imkansız olduğunu öne sürer. Foucault (2001) güç ilişkilerinin çoğu insan davranışını tanımladığını göstermiştir; bu nedenle gücü aşağılayıcı bir şekilde bilimsel suistimalin gizli bir yönünü tanımlamak için değil, bilgi yaratımının günlük bir özelliği olarak kullanır.

Şimdiye kadar tanıtılan postmodernizm ve postmodernitelerin çoğunda, “post” ön eki, postmodernin modernini takip ettiği ve onun yerini aldığı bir tarihsel ardıllık sürecini tanımlanmıştır. Bu durumlarda “post” “sonra” anlamına gelir. Bununla birlikte, bu basit formülasyonda bir tehlike vardır; bu, bir post-modernizmi veya bir post-moderniteyi ilan etme telaşında, geçmişin düşüncesi, edebiyatı ve politikasının basitleştirerek yanlış bir şekilde temsil etmek için modernin karmaşıklığının silinmesidir (Malpas, 2005, s. 42).

Postmodernin kendisi, tek ilgi alanı, çağdaş vizyona, kendisine yol açabilecek her şeyden tamamen kopuk ya da aslında içinde kalabilecek bir çağdaş vizyona odaklanması olan basmakalıp bir söylemden biraz daha fazlası haline gelmiştir (Malpas, 2005, s. 42).

Bauman (1992) modernitenin evrensellik, homojenlik ve tektipleşme olduğunu, postmodernizmin ise radikal çoğulluk, farklılık, olumsuzluk ve hoşgörü ürettiğini ortaya koymaktadır. Bu postmodern durumun, modernitenin “hayal kırıklığını ortadan kaldırmaya” çalıştığı bir dünyayı “yeniden büyülediğini” belirtmektedir (187-188).

1.1.5. Foucault’da Hakikat, Bilgi ve İktidar İlişkisi

Foucault’nun (2016) toplumun ve kültürün işleyişini derinlemesine anlamak adına çalışmalarında önem verdiği kategorilerden biri de “hakikat” olmuştur. Foucault (2016), düşünce ve hakikat arasındaki ilişkinin tarihini ele almaktadır.

Hakikatin tarihsellik içinde biçimlenen bir şey olarak göz önünde bulundurulmasının hem araştırılabilir hem de sorgulanabilir olduğunu göstermektedir. Foucault (2016) hakikati ortaya çıkarılacak bir hakikat bütünü olarak görmez. Hakikat ile hakikat olmayanının birbirinden farklılaştığı ve özellikle iktidar tesirinde kalınan bir bütün olarak görür. Hakikatin söylemle iç içe geçtiğini düşünür (s. 51).

Foucault’un (2005) prosedürler bütünü olarak ifade ettiği hakikatle ilgili önermeleri vardır. Hakikat kelimelerin kullanımı ile yakından ilişkilidir. Hakikatin iktidarla yakından ilişkisi vardır. Hakikat ideolojiyle ilişkilidir fakat sadece ideoloji değildir. Hakikatle ilgili en temel mesele hakikati üreten “siyasi, ekonomik ve kurumsal rejimi” ayırt etmektir. (s. 84).

Foucault’a (2007) göre hakikatten anlaşılabilecek şey evrensel normlar değildir. Hakikati gerçek olarak değerlendirilecek ifadeleri bütün herkesin konuşmasını sağlayan bir bütün olarak okumak gerekir (s. 173). Foucault (1983) hakikati söylem düzeyinde “doğruluk” uygulamaları, iktidar düzeyinde “hakikat yasası” ve etik düzeyde “hakikat-özne” ilişkisi olmak üzere çeşitli şekillerde ele almaktadır. Buna sorunsallaştırma kavramı adını verir. Ahlaki, siyasi veya bilimsel bilgi düzeyinde her şey doğru ve yanlışın belirlendiği ölçülere göre söylemsel düzeyde incelenir. Foucault (2007) ahlaki, siyasi ve bilimsel

alandaki “hakikat”ın üretilmesi için oynanan oyunları kasteder. Hakikatin mutlak olmadığını ifade etmektedir.

Hakikat bilgiden sonra gelen bir icattır (Foucault, 2016, s. 208). Hakikat evrensel olarak tanımlanabilecek bilgi türü kapsamında ifade edilemez. Bilgi ile ortaya çıkan hakikatte sorun yoktur. Sorun daha çok özneliliğin hakikate ilişkin doğrulama aracılığıyla nasıl oluştuğunu açıklamaktadır.

Bilginin somut şekilde ortaya koyulabilmesi bilginin tarihsel incelemesinin yapılmasıyla mümkündür. Foucault (1995) özellikle hakikat olarak ifade edilen şeyin, sınırlarını çizen kuralların tarihsel olarak kurulmasıyla ilgilenmektedir (s.127-8).

Foucault, (2005) “bilginin bir kökeni olmadığını tam tersine bilginin bir icat” olduğunu vurgulamaktadır. Bundan çıkarılacak ilk anlam “bilgi” insanoğlunun özünün bir parçası değildir, diğer anlamı ise bilgi bir icattır ve bu yüzden bilinebilecek şeyler arasında yakınlığı yoktur bilgiyi iktidarın söylemlerini inşa edebilmesi için bir araç olarak görmektedir (s.171-2). Düşünce sistemi de bilgiden iktidara doğru ilerler. İki tür bilgiden söz edilmektedir. “Derinlikli, teorik ve homojen” olan bilgi arkeolojik çözümleme ile elde edilirken, “derinliği olmayan, uygulamalı ve heterojen” olan bilgi ise soykütüksel çözümleme açıkla yoluyla elde edilmektedir (Urhan, 2007, s. 101-2).

Soykütüksel çözümleme bilginin ve öznenin kökenini ve geçmişini açığa çıkarmada kullanılan bir yöntemdir (Cevizci, 1999, s. 793). Foucault (1999) soykütüksel çözümlemeyi iktidar biçimlerinin gelişimini incelemek için kullanmıştır ve kurum ve kuruluşlarla söylemin geçmişini güç / iktidar anlaşmazlıklarında araştıran soykütüksel çözümlemede insanların iktidar / bilginin sonuçları olarak nesneler ve özneler biçiminde nasıl kurulduklarını incelemiştir (Cevizci, 1999, s. 793).

Foucault (2007) iktidar ve bilgi arasındaki ilişkinin önemini vurgular. İktidarın mekanizması bilgiyi oluşturur ve tersine bilgi de iktidara tesir eder (s 35). Foucault (2007) modernizm dönemi düşünürlerinin aksine bilgiyi özgürleşme aracı değil tam tersine iktidarın denetim mekanizması olarak görmektedir. Bu durumda bilgiyi üreten kuruluş iktidardır (s.35). İktidar kendi yapılanmasını kendi inşa eden, güç ilişkilerini kendi lehine çeviren bir yapı olarak görülmelidir.

Bilginin üretimi, insanların düşünceleri ve görüşleri çerçevesinde gerçekleşmekte gibi görünse de, aslında söylemin kalıcılığını sağlayan maddiyat ile ilişkisidir. Belli

kurumlar tarafından geliştirilen bilgi duruma geçerlilik sağlamak ve iktidar ilişkilerinin üstünlüğünü normalleştirmektedir. Böylelikle doğru - yanlış biçimindeki yargıların üretildiği düzlem ayrımları mümkün kılınmaktadır. Bu mekanizmalar egemen söylemin sorumluluğundaki araçlar olarak işlev görmektedir.

Foucault (2007) hakikatin üretildiğini ve hakikat üretiminin iktidardan ve iktidarın sahip olduğu mekanizmalardan ayrı çalışmadığını belirtir. İktidarın sahip olduğu üretim mekanizmaları hakikati inşa etmektedir. Hakikatin üretiminde iktidarın etkisi olduğunu ifade etmektedir (s. 173). Foucault (2007) hakikat – iktidar ve bilgi – iktidar ilişkisine dikkat çeker. İktidar, bilgi ve hakikat kavramın iç içe geçtiğini belirtir ve aralarındaki ilişkiyi anlamının güçlüğünden bahseder (s. 173-174). Bu çemberdeki ilişkiyi anlayacak genel bir teori olmadığı için kendisini “kör bir ampirist” olarak niteler. “Bilgi özgürleşiminin önünü keser ve bilgi sıkı bir şekilde denetlemek haline gelir (Sarup, 2004, s. 101).

Foucault (1983) “başlangıç noktası olarak iktidar biçimlerine karşı direniş biçimleri almayı” önerir. Foucault direnişi şu mücadele ifadeleriyle tanımlamaktadır (s. 211-212):

- Belirli bir toplum veya ulusla sınırlı olmamak;
- Hem özgür eylemi kısıtlayan hem de bireyleri topluluk yaşamından izole eden “bireyselleşme hükümetine” karşı olmak;
- “Bilginin ayrıcalıklarına” veya uzmanlığa aykırı olmak.

Foucault, (1983) “tahakküm ve sömürü biçimlerine karşı mücadeleler ortadan kalkmasa da, öznellik itaatine karşı mücadele giderek daha önemli hale geldiği” sonucuna varmaktadır (s. 213).

Çok disiplinli bir toplumun kısıtlamalarından kurtulmak, yaşamları yönlendirmek ve şekillendirmek için din, bilim ve hukuka olan ağır bağlılıktan aynı ölçüde kurtulmak gerekir (Weir, 2009, s. 549-550). Yani, kendi kaderini belirleme durumunun artması için “güç ilişkilerinin” dağıtılması ve böylece özgürlük alanının yaratılması gerekmektedir (Wandel, 2001, s. 370). Foucault (1983) “direniş” kavramını güç ve özgürlük arasındaki bu ilişkiyle mücadele ederken geliştirmiştir (s. 211-212).

Foucault (1983) iktidar olgusunu inceleme amacının insanların kendi kültürlerindeki farklı özne oluşumlarını incelemek olduğunu belirtir. Amacının hiçbir zaman iktidar olgusunun ne olduğunu incelemeye dönük olmadığını vurgular (s. 208). Tahakkümü ortaya çıkarmaya çalışır ve tahakkümü homojenleştirme çabasından kaçınır. İdeoloji ve söylemi belirgin bir biçimde ayırmaktadır.

1.1.6. Foucault’da İdeoloji ve Söylem İlişkisi

İdeoloji (“siyasi veya toplumsal bir inanç oluşturan ve siyasi ve toplumsal hareketi biçimlendiren düşünce ve görüş sistemi”) (Cevizci, 1999, s. 448) ve söylem (“dil ve bilgi uygulamasını denetleyen kültürel kod, derin yapı”) (Cevizci, 1999, s. 795) kavramları arasındaki ayrımı ortaya koymak konuyu anlamayı kolaylaştıracaktır. İdeoloji genellikle insanların birbirleriyle anlaşılamadığı durumlar, konular ve özellikle düşünce menfaatleri konusunda bilinç sahibi olup bu menfaatler üzerinden mücadele süreciyle ilgilenmektedir. İdeolojinin “menfaat” ve “bilinç” arasında ilişki olduğuna işaret edilmektedir (Purvis ve Hunt, 2014, s. 12 - 13). Egemen sınıfın düşüncesinin her zaman hâkim düşünceler olduğu ve ideolojik üretim araçlarının her zaman egemen sınıfın kontrolünde olduğu bilinmektedir. Bu araçlar “fikir” ve “bilinci” oluşturur. Bu araçların denetlenmesinde ideolojik güçle bağlantı kurulur (Canpolat, 2005, s. 109). Gramsci (1986) ideolojiyi insanların toplumdaki kendi konumlarının farkına vardıkları bir mücadele alanı olarak yorumlar. İdeolojiyle hegemonya arasında ilişki kurar (s. 318). Althusser’e (1994) göre ideoloji öznenin üretildiği bir pratiktir ve sembolik sistemler bütünüdür. İdeolojiyi devletin ideolojik aygıtlarıyla ilişkilendirmektedir (s. 30).

İdeoloji kavramından üç nedenden dolayı faydalanmanın zorluğundan bahsedilmektedir. Bunlar (Barret, 2000, s. 137);

- İdeoloji hakikat olarak görülen şeyin karşısında yer alır.
- İdeoloji öznenin düzenini gösterir.
- İdeoloji ekonomik tayin edeni olarak fonksiyon gösteren bir şeye ikincil bir pozisyonda yer alır.

Bilgi ve hakikat ideolojiyle üretilmektedir (Küçük, 1999, s. 274). Toplumların doğru olarak kabul ettikleri söylem türleri vardır. Bilginin oluşumu “gözlem yöntemleri” ve

“sorgulama” gibi etkili araçların üretimidir. Bu üretim süreçlerinin maddi olduğunu belirtir ve düşünce ve fikirlerin sorunsalına kilitlenmiş ideoloji kavramıyla karşılanamayacağını belirtir. Purvis ve Hunt (2014) da sorunun insanların bilincini değiştirmekle olmayacağını, hakikat için iktidarla ilişkili olan siyasal ve ekonomik işleyişin değiştirilmesini gerektiğini belirtir. Siyasal sorun, hata ve kabullenilmemiş ideoloji değildir, sorun hakikatin kendisidir (s. 25).

“Söylem” kelimesi, toplumsal ilişkilerdeki görüş ve tecrübeleri dil veya göstergesel araçlarla ele alan bir kavramdır (Purvis ve Hunt, 2014, s. 12 - 13).

Foucault (1983) söylemi ideoloji ilişkisi çerçevesinde değerlendirir ve bu ilişkide dil kullanımına odaklanır. Dil kullanımındaki ideolojik alan bileşenleri, Foucault'un söylemsel formasyon olarak adlandırdığı "kavram, tema, çıkar" alanlarından oluşur. (Cevizci, 1999, s. 795).

Toplumsal olaylar, söylem çerçevesindeki kuralların etkisiyle biçimlenir ve söylemin dışında bağımsız bir durum yoktur (Cevizci, 1999, s. 795). Bu nedenle Foucault'a (1983) göre söylemin iktidar ilişkileriyle iç içe geçmiştir.

Söylem ve ideoloji toplumsal ilişkilerle ilgili açıklamalarda bulunmaktadır. Söylem bu ilişkilerin “içsel” olan dilsel ve göstergesel durumuyla ilgilenirken, ideoloji ise “dışsal” olan tecrübe edilmiş menfaatlerin nasıl ilişkilendirildiğiyle ilgilenir (Eagleton, 2005, s. 18). Hakikate ulaşmak için “nesnelcilikle (objectivisim)” “görecilik” (relativism)” arasında bir yerde durulur. Nesnelcilik; “bilimin nesnel yöntemleri ve akıl yürütme yoluyla elde edilen bilimsel verilere dayandığını ve doğru bilginin duyu-deneyinden türetilen ve bununla doğrulanan bilgi olduğunu savunur.” (Cevizci, 1999, s. 622-623). Görecilik, herhangi mutlak, değişmez veya evrensel bir standart veya ölçüt olmadığını savunan bir felsefi yaklaşımdır. Bu yaklaşıma göre, herhangi bir gerçek veya durum, farklı perspektiflerden farklı şekillerde algılanabilir ve yorumlanabilir (Cevizci, 1999, s. 383).. Nesnelcilik ve görecilik arasındaki bu konum, nesnel gerçekliği terk etmek ve Aydınlanma'dan gelen görüşlerden vazgeçmek gibi dirençli felaket senaryolarına karşı koymayı gerektirir (Purvis ve Hunt, 2014, s. 13). İdeoloji, toplumsal sorunları ve ilişkileri açıklayarak topluma yön verirken, eleştirel ideoloji baskı altındaki grupların koşullarını açığa çıkarmayı da amaçlar.

“Söylem” kavramına ideolojinin ortaya koyduğu ve söz konusu potansiyeli uygulanılır hale getirme görevi verilmiştir. Söylem teorisi, altyapı ve üstyapı ayrımını sarsar ve bu nedenle bu düzenlemenin iki parçası arasındaki neden-sonuç ilişkisi olmadığına özellikle dikkat çeker (Purvis ve Hunt, 2014, s. 21).

Söylemin unsurları ile politik, sosyo-ekonomik veya kurumsal faktörler gibi söylemsel olmayan unsurlar arasındaki ilişkide neden-sonuç ilişkisi olmadığına özellikle dikkat çekilir ve geleneksel idealist ve materyalist ayrımından uzaklaşmak doğru görünmektedir. Bir düşünce sosyal veya ekonomik bir olaya sebep olamazken, sosyal veya ekonomik bir olayda bir düşünceye sebep olamaz yani düşünceler birbirlerini etkilemezler. Ekonomi sadece ekonomik bir altyapı, kültür de bir üstyapı olarak değerlendirilemez (O' Farrel, 2005, s. 81). Söylem ve politik, ekonomik ve sosyal olgular aynı yapı içinde analiz edilmelidir.

Söylemi çarpıtılmış gerçekliğin temsili olarak ifade etmek doğru değildir; iktidarın etkisinden dolayı çeşitli toplumsal kurumlarda “ekonomi” olarak yorumlanmalıdır. Söylemlerin içinde iktidar vardır; iktidar söylemlerin dışında değildir. Bu nedenle, söylem iktidar ilişkisinden dolayı mücadele için bir araçtır (Canpolat, 2005, s. 101).

Söylem ideolojinin karşıtı olarak görülmektedir. “Hakikat – sahtelik ikiliğinin reddi” açık bir şekilde ifade edilir. Söylemi mücadelenin bir aracı olarak görmek ideoloji görüşüyle paralellik gösterir. İdeoloji sorunun bilincine varılan ve aynı zamanda bu sorunu çözmek için verilen bir mücadele alanı olarak görülmektedir (Purvis ve Hunt, 2014, s. 26).

Söylem, genellikle uzmanlaşmış kişiler tarafından kurumsallaşmış üretim merkezlerinde ortaya çıkar ve empoze edilir. Ancak, bu kurumsallaşmış üretim merkezleri, iktidar kullanımı olmazsa işlevsiz kalırlar (Bayram, 2018, s. 223).

Söylemin anlaşılması için söylemle toplumsal kurumlar arasındaki ilişkiyi anlamaya çalışmak gerekir. Söyleme bakıştaki farklılıklardan biri söylem sabit bir alanda oluşmaz. Söylem çalışmalarında toplumsal araştırmalar göz önüne koyulur (Şahin, 2016, s. 129).

Söylem analizlerinde değerlendirilmesi gereken öğelerden biri de “yazar”dır. Postmodern dönemin en önemli başlıklarından biri de otoritenin ideolojik olarak ileri sürülen düşüncede yer almasıdır. Yazar kelimesinin İngilizce karşılığı olan “author” ile

yetkili kişi ve otorite kelimesinin İngilizce karşılığı olan “authority”nin kökenlerindeki benzerliğe dikkat edilmelidir (Said, 1995, s. 87).

Toplumdaki baskıyı onaylayan söylemlere eleştirel yaklaşılmalıdır. Aydınlanma ve doğa bilimlerinin bir araya gelerek oluşturduğu güç birliği, g  n ortaya çıkarılması ve paylaştırılması ile kurulan baskıcı oluşumun söylemlerinde vücut bulmaktadır. Söylemin kim için, hangi amaçlarla, kim tarafından ifade edildiğinin söylemsel pratikleri incelenerek hakikat araştırılmalıdır (Torfin, 2005, s. 7). İktidar, bilgi ve hakikat ilişkisini söylemler üzerinden değerlendirmek için toplumu oluşturan öznelerin kimliklerini, özelliklerini ve iktidar ilişkilerini açıklamak için toplumun tarihsel çalışmasının ortaya çıkarılması gerekir (Slattery, 2007, s. 480) fakat vurgulanması gereken söylemlerin etkileri yerine ideoloji teriminin kullanılışıdır (Canpolat, 2005, s. 112).

Foucault (1995) için g   söylem yoluyla toplumu ve toplumun ilişkilerini biçimlendirme yoludur. Foucault’a göre söylemsel ifadeler mevcut iktidarın çıkarına uygun ise kullanılmakta, değil ise göz ardı edilmektedir (s. 43). İnsan varoluşunun iktidarın yapısının içine inşa edildiğine dair temel anlayışı kabul etmez. G   ve bilgi alanlarında oluşan karmaşık bir dolaşım sistemi olarak toplum anlayışının, mevcut sosyal durumla uyum sağladığını düşünür. Anlam mücadelesi devam ederken, söylemsel pratikler iktidar mücadelesi alanları olmaktadır (Clegg, 1989, s. 65).

G  , normallik ve anormalliğin temsillerini yapılandırmak ve sabitlemek için bilgi kullanılır. Foucault (1994) iktidarı iktidar ilişkileri açısından ele alır; “G   ilişkilerinden bahsettiğimde, insan ilişkilerinde g  n her zaman mevcut olduğunu kastediyorum. Bir kişinin diğerinin davranışını kontrol etmeye çalıştığı bir ilişkiyi kastediyorum” (s. 292) der.

1.1.7. Anlam ve Hakikat Arayışında Derrida

Dil deneyimine sahip olmak, dilde deneyimlenmektir; dili dinlemek ve dilin ne olduğunu ifade etmek için uygun kelimeleri bulmaktır. Dilin varlığı, kendisine ve ifade ediliş şekline bağlıdır. Bu nedenle, dil olarak hakikat, insanlar arasında var olur. Dilin gizli derinliği ve ifade g  c yle tanışmak, dil deneyiminin amaçlarından biridir (Smith, 2016, s. 452).

Gadamer (2004), dilin insan anlayışının oluştuğu ortamda olduğunu savunur (s. 392). Bu yorumlayıcı ve yapısızlaştırıcı düşünce akımlarının temel sorularından biri, dilin bu vazgeçilmezliğinin metafizik, varlık anlayışımız ve hakikat anlayışımız için ne anlama geldiğidir. Yorum bilim, kendisini dil ve varlık arasındaki bu temel, önemli ilişkiye odaklar.

Dilin ifşası, dilin varlıkla ve gerçeklikle ilişkisini karakterize eder. Varlık, mevcut varlıkların unsuru olarak tanımlanır. Hakikat, varlıkların gizlenmemişliği olarak yeniden yorumlanır. Tallis (1995) “işaretlerin ötesinde veya arkasında, basitçe orada olan ve kişinin doğrudan temas kurabileceği temel bir gerçekliği” reddettiğini söylemektedir (s. 166). Bu, doğrudur ancak reddedilen gerçeklikle doğrudan temas olasılığıdır, gerçekliğin varlığı değildir.

1930 doğumlu Fransız filozof Derrida yapısökümcülük olarak ifade edilen metnin yapılarını araştırır. Dilin oldukça belirsiz olduğunu söyler ve anlamın karşılıklı olmaksızın başka bir anlama gönderme yapmadan ortaya çıkamayacağını belirtir (Cevizci, 1999, s. 216).

Derrida'nın (2014) endişesi, tüm dilbilimsel sistemlerin temelinde yatan durumu bulmaktır (s. 66). Başka bir deyişle, herhangi bir türden dili mümkün kılan minimal koşulları ortaya çıkarmaktır. Derrida'a (2014) göre, on sekizinci yüzyıldan yirminci yüzyıla kadar tüm dilbilimsel modeller, yazmaktan çok konuşmaya gereğinden fazla önem vermiştir. Tabii ki, konuşma dilinin yazı dilinden önce de var olması muhtemeldir (s. 57).

Dil bir tür oyundur ve gerçeklik / hakikat dil dışında kaldığı için kendisi dışında bir gerçekliği aktaramaz. Yapı sökümlü bir dil analiz yöntemi olarak ifade edilmektedir fakat yapı sökümlü kesinlikle bir yöntem değildir (Hekman, 1999, s. 247).

Gerçeklikle doğrudan temas halinde olunan bir anda dil ve bilgi sabitlenmeye çalışılır. Temelde konuşma ve yazma arasındaki aykırılığa karşı çıktığı görülmektedir (Hekman, 1999, s. 245). Dil kullanımıyla ilgili olarak deneyim ve gerçeklik arasında müzakere edilen kaçınılmaz boşluklara dikkat çekilir.

Varlık (presence) metafiziğinde karşı çıkılan nokta farklılık ve iz kavramları ile anlatılabilir. Farklılık (difference) kelimesinin karşılığı olan “farklı olmak” anlamına gelen “to differ”, “riayet etmek, kabul etmek” anlamına gelen “to defer” kelimelerinin

anlamalarını birleştirerek kullanılır. “Difference” kavramı “varlık, hakikat ve bilgi”nin karşı kutbuna yerleştirilmektedir (Hekman, 1999, s. 246-247).

Derrida’nın (2014) “varlık” ile kast ettiği şey tam anlamıyla “arabulucu”luk eksikliği anlamındaki herhangi bir dolaysızlık varsayımıdır (s. 197). Gerçeklikle bu tür bir temas için, fenomenologlar (olgu bilimciler) ve pozitivistler bilginin ve dilin temelini deneyimlemeye çalışmaktadırlar.

Yazı dilin örnek tezahürü olarak kabul edildiğinde, dolaysızlıkta tüm bu eksiklikler daha da belirgin hale gelir. Derrida (1972) “İmza, Olay, Bağlam” adlı çalışmasında, yazının varlığında örtük olan gerçek veya potansiyel tüm çeşitli eksiklikleri ortaya koymaktadır.

Varlık ve hakikat üzerine bu perspektif içinde dil temel bir rolde yer alır. Dilin özü, dilin varlıkları gizlemeden açığa çıkarma yeteneği olarak yorumlanır. Bu nedenle, ilk husus dilin en yüksek çağırısı, hakikatin ortaya çıkışı olacakken, ikinci husus yer değiştirme terimi tarafından ele alınır. Bu terim, bir kelimenin veya bir grup kelimenin bir bağlamdan diğerine veya bir dilden diğerine veya bir nesilden diğerine yer değiştirmesini içeren her dil fenomeni ile ilgilidir (Heiden, 2010, s. 3).

Özellikle anlamın önceliği konusunda, dile olan ilgi farklıdır. Anlam, dilin ne kökeni ne de amacıdır. Daha ziyade, anlam, dilin tamamlayıcı doğasıyla ve yer değiştirmeyle yakından bağlantılı olan, dilin daha temel bir yönünün bir yansımasıdır (Kates, 2005, s. 1015). Bu yer değiştirme, dilin dönüştürücü boyutunun merkezinde yer almaktadır. Hakikatle ilgili her çaba ve uğraş diyalektikle yeniden bir araya gelmektir (Megill, 1998, s. 399).

Yapısöküm “gerçek mutlak bir doğrunun olmadığını” sınırları belirlenmiş olarak yorumlanan doğruların farklı bakış açılarıyla eleştirilmesini öneren bir tekniktir. Dünyanın derin bir krizin içinde olduğunu düşünen yapısökümün düşüncesinin kurucusu Derrida krizin metnin dışında olmadığını vurgular (Yanık, 2016, s. 91).

Yapısöküm düşüncesinin temelinde yıkım kavramı vardır. Çalışmalarda görüldüğü üzere yıkımın yapısal bir dönüşüme uğradığı yapısöküm haline gelir. Eş zamanlı olarak yıkım ve inşa bir arada var olur. Yapısöküm düşüncesiyle birlikte, var olan yapıların yıkılıp yerine yeni yapıların inşa edilmesi amaçlanır (Thomson, 2000, s. 298). Yapısökümün metafiziğe stratejik bir müdahale olduğu söylenebilir (Bernasconi, 1989).

Yapısöküm metaforu bütün kelimelerin ve kavramların öncelikle yazıya dökülüp sonra silinmesi olarak yorumlanmaktadır (Megill, 1998, s. 397).

Yapısöküm anlayışında metnin “doğru” anlamını arama ya da yazarın ne yazdığını ortaya çıkarma gibi bir niyet yoktur. Bunlardan ziyade yorumu kendi içinde bir ürün üretmek olarak tanımlanır (Hekman, 1999, s. 249). Derrida (1987) için farklı yorumlama metnin değiştirilmesi değildir aksine farklı üretim çeşitleridir.

Yapısöküm ne teori ne de yöntemdir. “Yapısöküm, sık sık ısrar etmek zorunda kaldığım gibi, söylemsel veya teorik bir olay değil, pratik-politik bir olaydır ve her zaman yapılar içinde üretilir” (Derrida, 1987, s. 508). Yapısökümden belirli bir siyasi program hazırlamanın zor olmasının ana nedenlerinden biri budur ancak yine de pek çok politik teorisyenin odağında yer almıştır (Hekman, 1999, s. 242).

Yapısökümün ne bir yıkım ne de bir analiz ya da eleştiri olmadığı belirtilir. Sökmek ve yıkmak değildir. Yapı sökümü doğrulamaya yönelik tüm girişimlerin başarısızlığa uğraması aslında yapı sökümünün “kendi içinde” hiçbir şey olduğunun göstergesidir. Bu nedenle bir şeyin olduğu yerde gerçekleşen şey olarak anlaşılması gerekir (Derrida, 1988, s. 4).

İlk okuma, metnin hâkim yorumunu, varsayımlarını, kavramlarını ve argümanlarını takip etmeye yönelik sadık bir çabadır. İkinci okuma, metinde gizli etki oluşturan, yabancılaştırılmış ve değersiz yorumunun izini sürmekten ibarettir. İki adet yorum arasındaki hiyerarşik metinsel ilişkiyi kurarken hâkim olan yorumun belirlenmesi neyi kapsamadığına bağlıdır. Sonuç olarak, hâkim olan yorumun kendisi iki yorum arasındaki ilişkiden daha önemlidir (Torfin, 1999, s. 66). Yapısöküm bir teori ya da yöntem değilse, o zaman aslında kendisini standart felsefi eleştirinin sınırları dışında ilan etmiş demektir. Hakikat gibi kendi dışında herhangi bir şeye gönderme yapan tüm metafizik düşünce sistemini ifade eder. Batı düşünce sistemi dili logos’a “dil bilimi” çalışan ve kendisi dışındaki bir gerçekliği yansıtan bir varlık olarak resmeder (Çalışkan, 1993, s. 100).

Derrida, çalışmalarında logos’un akıl olarak ifade edilmesinin neticesi olan sözmerkezci (logocentrism) felsefeye direnir ve logos’u dil veya söz olarak tabir etmenin neticesi olan dilmerkezci felsefe geleneği içinde bulunur (Cevizci, 1999, s. 216)

Tüm söylemde, kelimelerin konuşmacılardan dinleyicilere kesin anlamlar aktarabileceği varsayımına dayandığına dikkat çekilir. Sözmerkezcilik (logocentrism) adını verdiği şey budur ve iletişim eyleminde anlam kaymasının kaçınılmaz olduğunu savunarak kavramı ortadan kaldırmaya başlar. Kelimelerde, anlamları açısından hiçbir zaman tam mevcudiyete ulaşamayan doğal bir istikrarsızlık vardır (Sim, 2019, s. 101).

Batı kültüründe söylem, bir varoluş metafiziği varsayar, bu suretle anlam bütünlüğünü korur, zaman içinde tutunur, onunla karşılaştıklarında dinleyiciye veya okuyucuya “mevcut” olur. Derrida (2020) için söylem sürekli olarak yapı sökümüne uğruyor ve neredeyse seslendirildiği anda yok oluyor (s. 281).

Yorum karşılıklı ve bağımlı değildir ve bağımsız bir edebi bir üretilimdir. Hakikat ve doğru bir taraftan üstün bir güç olarak tanımlanırken, diğer taraftan geleneğin, otoritenin, önyargının ve aklın bir ürünü olarak ifade edilir (Hekman, 1999, s. 253).

Yücel (2005) yapı kavramıyla iki terim arasındaki ilişkiye odaklanır ve bu ilişkinin varlığı üzerinde durur. Yapı, iki bileşen arasındaki düzenli ve tutarlı bir ilişkiyi ifade eder. Olayın, durumun veya söylenin yapısında birçok terim ve ilişki bulunabileceği göz önüne alınırsa, yapıyı elde etmek için bu terim ve ilişkilerinin incelenmesi gerekmektedir (s. 136).

Demir ve Acar (1997) yapısalcılığı sözcüklerde çözümleme birimi olarak yapı ve toplumsal yapıya önceliklendiren yaklaşım şeklinde ifade ederken (s. 236), Descombes (1993) ise yapısalcılığı bilimsel bir yöntem olarak değerlendirmektedir (s. 81).

Levi-Strauss (1986), yapısalcılığı değişmez olanı veya yüzeydeki farklılıklar arasındaki değişmez öğeleri inceleyen bir yaklaşım olarak tanımlamıştır. Lévi-Strauss’un “değişmez” ifadesiyle kast ettiği yinelenen unsurlar ve bunların ortaya çıkmasıyla ulaşılacak olan yapıya gönderme yapılmasıdır (s. 21). “Yüzeysel farklılık”, görünürde farklılık gibi görünen ama aslında yapısal olarak aynı olan unsurlar arasındaki farklılığı anlatmak için kullanılır. Bu terim, genellikle yapısalci yaklaşımlar gibi derinlemesine analiz gerektiren disiplinlerde kullanılır. Yapısalcılık, yüzeydeki farklılıkların altında yatan yapısal benzerlikleri bulmaya çalışır ve bu sayede kültürel ve sosyal sistemleri daha iyi anlamayı amaçlar.

Lévi-Strauss'un (1986) yapısalcılığı, bir sosyal sistem de dâhil olmak üzere her sistemin belirli bir yapıya sahip olduğu fikridir. Bir sistemin yapısı bütünün konumunu belirler. Aynı zamanda bütünün her bir parçasının konumunu da etkiler.

Farklı tanımlamalardan da görüldüğü üzere yapısalcılığın net bir tanımı bulunmamaktadır.

Yücel (2005) yapısalcılığın temelinde neyin olduğunu anlamak için tarihsel bir sınırlılık içinde ele almanın önemini belirtir. Bu temelde Saussure'un dilbilim derslerine ve Prag Dil bilim üyelerine dikkat çeker (s. 35).

Saussure (1976) "Genel Dilbilim Dersleri" çalışmasında dizge/unsur, dil/söz, ses/anlam, benzerlik/zıtlık, eşzamanlılık/ard zamanlılık gibi zıtlıkları inceleyerek dille ilgili çalışmalara yeni bir anlayış getirmiştir.

Yücel (2005) yapısalcılığın karmaşık olmadığını belirtir ve yapısalcılığı altı madde ile özetler (s. 16-17).

1. Bir objenin kendi özellikleri, yapısı ve işlevleri gibi içsel özellikleri dikkate alınarak ayrıntılı bir şekilde incelenmesi;
2. Objenin kendi öğeleri arasındaki ilişkilerden oluşan bir 'dizge' olarak dikkate alınması;
3. Dizge içindeki her ögenin işlevini dikkate alarak ve her olgunun o dizgeye bağlı olduğunu kabul ederek, nesnenin aynı zamanda diğer öğelerle bağlantılı olarak, tek tek ele alınmak yerine, bütünsel bir bakış açısıyla değerlendirilmesi gerekir;
4. Bu durumda, öncelikle nesnenin tam ve kapsamlı bir çözümlemesi yapılmalı ve ardından köken, gelişim, etkileşim gibi süreçlerle ilgili sorunlar ele alınmalıdır. Ancak bu sorunlar, nesnenin bağlı olduğu dizgeye göre ele alınarak çözümlenebilir. Bu amaçla uygun yöntemlerin geliştirilmesi gerekmektedir.;
5. Nesnenin kendi özellikleri üzerine yapılan incelemelerin sonucunda, doğaüstü değil gerçekçi bir yaklaşım benimsenmesi.
6. Bu yöntemin hedefi felsefi, siyasi veya sanatsal bir öğreti sunmak yerine, tutarlı bir analiz yöntemi olarak işlev görmektir. Bu nedenle, düşünsel yaklaşımla çok az ilgisi vardır.

Dilbilimi çalışmalarının ortak noktası, dilin yapısal bağlamda incelenmesidir ve bu incelemede yapının ögeleri bütünün parçası olarak ele alınır. 20 yüzyıl akımları dil ögelerini bir sistem olarak ele almayı önerirler. Saussure (1976) cümlelerin ögelerinin tek başlarına anlamlarının değil cümlelerin karşılıklı ilişki içinde ele alınması gerektiğine vurgu yapar. Saussure (1976) bu görüşünü şu şekilde ifade eder (s. 166):

Bir ögeyi sadece belirli bir kavramın bileşimi olarak ele almak yanıltıcıdır. Bu yaklaşım, ögeyi bağlı olduğu sistemden ayırmak anlamına gelir. Sistem, ögelerin toplanarak oluşturulabileceği bir yapı değildir. Bunun yerine, ögeleri çözümleyerek dayanışık bir bütünün parçalarını elde etmek gerekir.

Wright (1977) iletişim biçimi olarak söyleni (mit) şu şekilde ifade etmektedir. Bir toplumun geçmişi ve kuruluşlarınca tanımlanan toplumsal görüş ve tutumları o toplumda yaşayan kişilere söylenleri vasıtasıyla dağıtıldığını ifade eder. (s. 16). Wright'a (1977) göre söylen toplumsal etkileşim hakkında bilgi verir. Söylenin kişileri toplumsal türleri gösterir ve bu türler söyleni izleyenin kolayca anlayabileceği durumlar, olaylar içine yerleşmişlerdir.

Derrida (2020) yapısalcılığın dayandığı varsayımlara karşı çıkarak, özellikle metinlerin anlamlarını yerinde sabitleyen derin bir yapı olduğu fikrini ele alır. Bunun anlamı, neredeyse önceden var olan bir varlık olarak düşünülen yapının, büyük ölçüde metnin anlamını belirlemesidir (s.20). Derrida'nın (2020) görüşüne göre yazmak gerçekte bu değildir. Anlam açısından önceden belirlenmemiştir. Bunun yerine onu yaratıcı ve sürekli gelişen bir şey olarak düşünmek gerekir. Yazmak, başlangıçta tehlikeli ve ıstırap çektirici olabilir (s. 11-12).

Derrida (1978) yapısalcılığı ele alırken kesin ve sabit olarak tarif edilen doğrulara hep şüpheyle yaklaşmıştır. Bu sebepten ötürü, sabit ve kesin eşitlik arayan yapısalcıları bu tutumlarından vazgeçirmek için uğraşmıştır. Karşıtlığın her zaman olabileceğini karşıt kavramlar üzerinden ifade etmeye çalışmıştır (Sarup, 2004, s. 67-70). Levi-Strauss gibi yapısalcılar sabit ve değişmez doğruların bulunduğunu ortaya koymaya çalışırken Derrida bunun tam tersini savunmuştur.

Yapısalcılık incelemenin dış yapı ya da görünüşle değil de yapı boyutunda yapılmasını önerir. İnceleme yapı düzeyinde yapılmazsa dış yapıyla ya da görünüşle yeterli olduğu düşüncesi ortaya çıkar. Bu sebepten ötürü önemsizi geri plana iterken önemliyi ortaya

çıkartır. Yapının iç düzeniyle ilgilenmek, dışarıda kalan öğeleri yapının önerisi doğrultusunda incelemek yapısalcı araştırmacının temel yönelimi olmalıdır (Tüfekçi M. , 2003, s. 51).

Yapısalcılık, metinlerin son derece organize varlıklar olduğunu varsayar, bu nedenle, yapılarını oluşturan unsurları sistematik ve kapsamlı bir şekilde listeleyebilen eleştirel analistler tarafından deşifre edilebilirler (Barthes, 1977).

Hakikatin parçalanmış olmasından ötürü, hakikat kesin olarak sabitlenemez ve anlamını asla sorunsuz bir şekilde aktaramaz. Sanki önemli olan tek şey gerçeğin ortaya çıkması, gerekli duygusal tepkiyi yaratmak için etkiler üretme becerisidir (Derrida, 1987, s. 7). İdeolojik haberler hakikatin etkisine sahip olduğu sürece, bu durum hakikati kendi çıkarları için kullananların lehine olacaktır. Bununla birlikte, yapı bozumu (deconstruction) için hakikat etkilerinin tek yaptığı, anlamdaki tam varlığın yokluğunu maskeleyektir; asla bir bahaneden başka bir şey olamazlar. Gerçeği ne kadar çok savunursa, o kadar belirsiz bir varlık görünür. Bunun anlamı, gerçeğin her zaman bizden kaçacağıdır, yani değer yargısı için hiçbir temelimiz yoktur.

1.2. Hakikat Sonrası Çağı Anlamak

Bu bölümde hakikat sonrası çağın ortaya çıkmasında etkili olan popülizm ve demokrasinin hakikat sonrası dönemle ilişkisi ele alınmıştır. Bunların sonucu olarak siyasal kutuplaşma, entelektüalizm karşıtlığı ve önyargının hakikat sonrası dönemle ilişkisine bakılmıştır.

1.2.1. Hakikat Sonrası Dönemin Ortaya Çıkışı

İçinde yaşadığımız çağ kitle iletişim araçlarının değişmesiyle hakikatin önemini yitirdiği hakikat sonrası bir çağ olarak adlandırılan bir çağ olmuştur. Oxford İngilizce sözlüğü tarafından 2016 yılı için “Post-truth” (hakikat sonrası) yılın sözcüğü ilan edilmiş ve bu kavram hem siyasette hem de bilimde kullanılır olmuştur (BBC, 2016). Brexit oylaması ve ABD başkanlık seçimleri sonrasında hakikat sonrası dönem sözcüğünün kullanımının %2000 artması yılın sözcüğü olarak seçilmesinde etkili olmuştur (Alpay, 2020, s. 35). Hakikat sonrası kavramının bu kadar çok değer görmesi halkın refahı için kanıtı olmayan söylemlerin kötü sonuçları göz önüne alındığında,

kavramın hızlı bir şekilde popüler olması şartların pek de iyi olmadığına işaret etmektedir.

“Post-truth” ifadesinin Türkçe karşılığına ve post-truth’un bazı kavramlarla ilişkisine dikkat edilmesi gerekmektedir. İngilizcedeki “post” bir ön ek olup “sonra” ve “öte” anlamına gelmektedir. “Truth” kelimesi ise Türkçede ilk bakışta “doğru, gerçek ve hakikat” olarak yorumlanabilmektedir fakat bu kavramların her birinin hem Türkçede hem de İngilizcede farklı karşılıkları bulunmaktadır. Bu kavramlar birbirleriyle çok ilintili olsa da birbirlerinden ayrılmaktadır. İngilizcede “truth” hakikat, “right” doğruluk ve “reality” gerçeklik sözcüğünün karşılığı olarak ele alınmaktadır (Tepe, 2016, s. 17). “Truth” kelimesinin karşılığını “hakikat”, “right” kelimesinin karşılığını “doğruluk” olarak çevirmek kelimeler arasındaki anlam farkını belirginleştiriyor gibi görünebilir ama bu yalnızca dil düzeyinde öneri sağlamaktadır. Durum dil düzeyinin ötesine geçmektedir.

McIntry ve Keyes (2019) post-truth kavramını ele alan kılavuz niteliğindeki kitaplarında bu kavramın Türkçe karşılığını hakikat sonrası olarak karşılık bulmuşlardır (s. 23). “Post” ön eki “öte” veya “sonra” anlamlarına gelir ancak post ön ekinin anlamı sonralıktan ziyade ekin normaldeki kullanımı genişletilerek “hakikatin önemsizleşmesi” anlamında kullanılmaktadır (Alpay, 2020, s. 25). Keyes (2019) hakikat sonrası dönemi yalan söylemekle eş bir kategoriye koyar ve “post” ön ekiyle post-truth kavramına olumsuz bir anlam yükler. Politikacıların yalan söylediği ve gazetecilerin ise yalan haber yapma durumunu ifade etmek için kullanılan post-truth kavramındaki “post” olumsuz bir anlam yüklemektedir (Aslan, 2020, s. 120).

Evre (2017) post-truth kelimesinin Türkçede “gerçeklik sonrası” olarak karşılık bulmasını eleştirir ve kavramın epistemolojik (bilgi felsefesi) ve ontolojik (varlık felsefesi) karşılığının göz önüne alınmadığını, “hakikat” sözcüğünün bilgiyle ilgili olduğunun “gerçek”liğin ise varlık ile ilgili olduğunun göz önüne alınması gerektiğini belirtir. Şimdiye kadar yapılan çalışmalarda sıfat olarak kullanılan post-truth kavramı büyük çoğunlukla “hakikat sonrası” olarak kullanılmaktadır. “Post-truth” ile verilmek istenen vurgu “hakikatin önemsizleşmesi” olmasına rağmen bu kavramın Türkçe karşılığının yaygın kullanımının “hakikat sonrası” olarak ele alınması sebebiyle çalışma boyunca “hakikat sonrası” olarak ele alınmıştır.

“Hakikat sonrası dönem” kavramı “kamuoyunu şekillendirmede nesnel gerçeklerin duygusal itirazlardan etkisinin daha az olmasıyla ilgili bir sıfat” olarak karşılık bulmaktadır (Oxford Languages, 2016). Bu kavram insanların duygulara ve inançlara hakikatlerden daha çok tepki verdiği durumlar olarak ifade edilebilmektedir.

“İçgüdüsel ve duygusal” durumlar hakikatin önüne geçerek hakikatten öncelikli konuma gelmiştir. Hakikati sonrası dönem “siyasetin artık rasyonel söylem yoluyla işlemediği bir çağ”dır (Laybats ve Tredinnick, 2016, s. 204). Siyasi ifadelere dikkat çekmek için süreç özenle yönetilir.

Hakikat sonrası dönem uydurma içeriklerle söylentilerin ve komplo teorilerinin geleneksel ve sosyal medya ortamlarınca yayılması ve bunun yanı sıra yalnızca sezgisel hakikat yaratma eğilimi değil aynı zamanda şüphe oluşturma durumu olarak ifade edilmektedir (Tüfekçi, 2017). Duygular aklın ve bilimsel nitelikteki hakikatin kontrolünü ele geçirir. Hakikat sonrası siyasette kullanılan dilde nefret söylemi ve komplo teorileriyle karşılaşılır.

Hakikat sonrası siyasetin liderleri çarpıtılmış ve gerçekçi olmayan haber ve komplo teorilerini yaygınlaştırırlar. Kanıt ve bilimsel verilerden uzak haberler yayarlar. En önemlisi duygu ve sezgiler hakikatin yerini aldıkları için hakikatten daha güvenilir görünmektedir (Pate vd., 2019, s. 21).

Siyasetin geçmişte de günümüzde de rasyonel söylemi konusunda şüpheli olunabilir. Yanlış bilgilendirme, pazarlama, halkla ilişkiler, reklam ve propagandanın izlerine her dönemde rastlamak mümkündür (Hopkin ve Rosamond, 2018, s. 644-5). Çarpıtılan hakikatlerin örtülmesinde bir tür temel hakikat vardır. Hakikat sonrası dönemde siyasi anlatılar temelde yatan bir hakikatle bir ilişki olmaksızın var olurlar veya kendilerine ait paralel bir hakikat inşa ederler. Çarpıtılan bu tür anlatılar, yaşanan ortama uygulanabilir alternatifler olarak sunulan kurgu eserlerine benzer bir şekilde var olurlar. Post-truth’un “post-” ön eki hakikatin ötesine geçildiğini değil, gerçek ile çarpıtılmış ya da yalan arasındaki ayrımın önemini yitirdiği bir çağa girdiğimizi vurgulamaktadır (Harsin, 2015).

Erdoğan ve Uyan-Semerci (2020) hakikat sonrası döneme giden yolun postmodernizmden geçmekte olduğunu belirtmektedir (s. 98). Postmodernizmin en önemli özelliklerinden biri olan bireyin kendi kararını verebilmesi ve böylelikle tam bir

özne olduğunu kanıtlaması her bir bireyin kendi gerçekliğinin daha değerli olduğunu düşündürecek bir ortam sağlamıştır (Patton, 1991, s. 32).

McIntyre (2019) hakikat sonrasını kavramsal tanımın ötesinde ele alarak bu kavramı anlamayı daha da kolaylaştırmaktadır. Bu bağlamda hakikat sonrası dönem “hakikatin engellenişi değil de hakikate dair inanışları şekillendirmek niyetiyle hakikatin elde edildiği ve kullanıldığı süreci deforme etmektir”. McIntyre (2019) hakikat sonrası dönemi hakikat olmaması görüşünden daha çok, düşüncelerin ve olguların şahsi görüşe dayanması olarak ele almaktadır. Siyaset alanında kullanıma uygun olan hakikat sonrası kavramının siyasi bakış açısına göre şekillendiği belirtilebilir (s. 33-4).

Hakikat sonrası kavramın temelini oluşturan hakikat ve gerçeklik üzerine düşünmek gerekir. Antik dönemde gerçeklik ve hakikatin ne olduğuyla ilgili tartışmaya mağara anlatısıyla yanıt verilir. Yer altında bir mağarada insanlar yer alır. Bu insanlar çocukluklarından beri zincire bağlı bir şekilde sözde yaşamaktadırlar. Bu insanlar öylesine zincirlenmişlerdir ki kafalarını bile oynatamamaktadırlar. İnsanlar mağaranın dışından yansıyan gölgeleri gerçek olarak yorumlamakta ve dışarıdan gelen sesleri de gölgelerin sesleri olarak düşünmektedirler. Bir gün mağaradaki kişilerden birinin zinciri çözülür ve o kişi dışarıya çıktığında dışarıdaki insanları, ağaçları, güneşi görür. Gördüklerini mağaradaki arkadaşlarına aktarmak üzere geri döndüğünde mağaradakiler gerçeği gör(e)medikleri için dışarıya çıkan arkadaşlarına inanmazlar. Bu insanların zihinlerinde gerçek olmayan nesneler ve gölgeler vardır. Bu insanlara gerçeği aktarabilmek imkansızdır. Daha önce mağara duvarına yansıyan ve “tek” gerçeklik olduğunu düşündükleri şeyin aslında bir yansımadan ibaret olduğunu görür. Mağara duvarına yansıyan imgeler toplumu yönlendiren ideoloji ve gerçeklik olarak tahayyül edilebilir (Köktürk, 2020, s. 38-9). Mağarada güneş sayesinde imgeleri görebilen bu insanlar bir süre sonra dışarı çıkınca güneşin parlaklığından dolayı geçici körlük yaşamaktadırlar. Bu körlük yolunu kaybetmişlik ya da şaşkınlık olarak yorumlanabilir. Güneş ışınlarına zamanla alışan insanlar çevrelerinde olan her şeyin yansıma değil gerçek olduğunun farkına varırlar. Yansımalar mağaradaki zincirli insanlar için hakikattir. Mağaradakilerden zinciri çözülen kişi “gerçeklik sorunu”yla karşıya karşıyadır (Köktürk, 2020, s. 38). İzlediği durumun hakikat olup olmadığını düşünür. Bir insanda karşı karşıya kaldığı mevcut gerçekliğin hakikat olup olmadığını sorgulama durumu ancak varoluş düzeni rutin bir şekilde ilerlemediği zaman ortaya çıkar. Kişi

kendi kendine “acaba” sorusunu sormaya başladığında bilinç uyanır ve bilinç aktif hale gelir ve kuşkuyu gidermek için yola çıkar. Karşısında gördüğü imgenin asıl olup olmadığını anlamaya çalışır. Bu süreçte her şeyin var olmaya devam etmesi yetmez ayrıca bilincin de bunu onaylaması gerekir. Gerçeklik sorgulanır, sorgulanıp ortaya koyulan bilinç inşa edilir ve bilinç düzeyinden de geçirilirse süreç tamamlanır. Bulanık düşüncelerden kurtularak gerçek idealara uzanan felsefi yolculuk ele alınmaktadır.

Hakikat arayışında akıl “şeyler” ve “yargılar” arasındaki uygunluk olarak ele alınır. Teorik aklın rolü neden sonuç yoluyla yararlı olana ulaşmak olarak değerlendirilirken pratik aklın rolü doğruluk ve hakikat gibi gerçek olan ve olmayana ilişkin olan bir bilgiye ölçüt aramak olarak değerlendirilir. “Doğru”nun (hakikatin) ne olduğu bulunmaya çalışılırken “özgür” ve “bağımsız” kişinin doğru tercihler yapabileceği temeli üzerine kafa yorulmuştur (Elmas, 2015, s. 104).

Alpay (2020) hakikat sonrası kavramını yalan söylemekle aynı düzlemde görmediğini fakat onunla “gerçek ile ona ilişkin olan yargılar arasındaki uygunluğun ortadan kalkmasının umursanmaması” olarak ifade eder (s. 28). “Hakikat gerçekliğe uygun zihinsel temsildir” (Alpay, 2020, s. 26-7).

Keyes (2019) hakikat sonrası kavramını “yalan” ifadesiyle açıklar ve hakikatin yalanla ilişkisini incelerken dürüstlük konusunu ele alır. Birbirlerine yalan söyleyen kişiler arasında güveni inşa edebilmenin zorluğundan bahseder. Yalan söylemek sadece yalan söyleyen kişiyi önemsizleştirmekle kalmaz aynı zamanda toplumdaki güveni de zamanla yok eder (s. 33-5). Keyes (2019) “dürüstlüğe yol açan bağlılık, doğruluk ancak birbirine bağlılık hisseden insanlar arasındaki bir erdem olmasının akla yatkın” olduğunu belirtir (s. 35). Bu bakış açısı sözcüklerde ortaya çıkmaktadır. Doğruluğu belirten sözcükler bağlılık duyma durumuyla alakalıdır (Keyes, 2019, s. 230). Keyes (2019) hakikat sonrası dönemin önem kazanmasında kitle iletişim araçlarının yaygın kullanımına dikkat çekmektedir (s. 230).

Hakikat sonrası çağda hakikat aranırken hem konunun uzmanlarından hem de halktan bilgi alınmaktadır. Halkın görüşleri uzman kişilerin görüşlerine denk olarak görülür. İngiltere’nin Avrupa Birliği üyeliğinden çıkması konusu hem konunun uzmanlarına sorulmuş hem de konuyla ilgili bilgisi olmayan halka sorulmuştur. Avrupa Birliğinden çıkmanın ekonomik sonuçlarına ilişkin olarak daha çok profesör ve ilgili uzmanın

görüşünü almak yerine referanduma gidilerek halka sorulmasının sakıncalarını göstermektedir. Bu durumda hakikati saklamak tercih edilerek siyasetçilerin kendi lehlerine sonuçlanacak hakikatler inşa edilmiştir. Bu örnekte olduğu gibi siyasetçiler kurguladıkları hakikati sıradan insanlara iletebilmiştir (Erdoğan ve Uyan-Semerci, 2020, s. 97). Postmodernizm döneminde hakikat önemini yitirmiş ve siyaset bu dönemde dil oyunlarına sıkışmıştır (Alpay, 2020, s. 38). Brexit örneğine Zarzelejos’un (2017) hakikat sonrası döneme bakışı iyi bir örnek olacaktır. Zarzelejos (2017) hakikat sonrası dönemi hakikatin göreceli (relative) olması, insanların öykü niteliğindeki beyanlardan daha çok etkilenmesi ve “analitik ve eleştirel düşüncüyü bir kenara bırakarak duygusal olarak daha yoğun olanı” yeğlemesi olarak belirtmektedir (s. 11).

Akıl ve deneyim kavramlarına odaklanan hakikatten, iddialar ve önermelere vurgu yapan hakikate geçiş yapılmıştır. İngiltere’nin Avrupa Birliğinden çıkmak istemesi durumunda yaşananlarda olduğu gibi iddialar ve önermelere odaklanan hakikatte dil kullanım biçimleri veya söz dizimsel yapı önem kazanmıştır (Hall, 2001, s. 287).

1.2.2. Hakikat Sonrası Çağda Hakikat

Özellikle günlük kullanımda birbirinin yerine kullanılan gerçek ve hakikat kavramları arasında fark vardır. Var olmanın bir parçası olan gerçeklik ile epistemolojinin bir parçası olan hakikat birbirlerinden farklılık gösterirler (Alpay, 2020, s. 27). Ontoloji var olma ile ilgilenirken epistemoloji ise var olmanın bilinmesi ile ilgilenir (Günday, 2003, s. 187).

Gerçeklik kavramı hakikat ve doğruluk kavramlarına yakın olsa da ayrıldıkları noktaları ele almak gerekmektedir. Köktürk (2020) çoğu kez aynı anlamda kullanılan hakikat ve gerçeklik kavramlarını varoluşun iki yönü olarak ele almaktadır. Tek biçimli olmayan var olma somut ve soyut olabilir. Köktürk’e (2020) göre gerçeklik farklı yönleriyle tartışılmış olsa da, bundan sonra da tartışılmaya devam edecektir. Hakikat ise öyle değildir hakikatin yalnızca tek bir şekli bulunmaktadır. Gerçeklik ve hakikat aynı gibi yorumlansa da aslında “özdeş” değildir (s. 36).

Hakikatin ilişkisi varlıkla değil, “önergeler, savlar ve kuramlar gibi bilgisel” anlatımlarla ilgilidir. Hakikatin kendini gösterebilmesi için insan aklına gereksinim duyulurken gerçeklik için böyle bir gereksinim yoktur (Alpay, 2020, s. 27).

“Herkes ve bütün zamanlar için geçerli bir hakikat yoktur; elimizde sadece bu durumu tartışma imkanı vardır”. Hakikati anlamada konusunda en önemli durum tartışma ortamının olmasıdır (Çiğdem, 2008, s. 124).

Rorty (1979) hem felsefenin hem de bilimin nihai bir hakikat ya da argümanın son noktası olmadığını belirtir ve çok sayıda olası hakikatin kabul edilmesi gerektiğini ifade eder. Bunu söylerken aslında ortaya koymak istediği mantıksal moda duyulan aşırı güvenin sarsılmasını istemesidir. Rorty (1979), bilgi arayışının her zaman kendi ilgi çekici metaforlarına tutsak olduğunu iddia etmiştir. Hiçbir dil kullanıcısının konuşmaları veya yazılarının tam olarak kontrol edemeyeceği iddia edilmektedir. Başkalarıyla konuşurken, yanlış anlama veya yabancılaşma riskiyle karşı karşıya kalındığı belirtilmektedir (s. 266-7).

Güç ve bilginin, hakikat kavramının metafizik ön varsayımına güvenmeksizin çakıştığı ortaya çıkar. Bu çakışma, iktidarın sentezi ve düzeni veya dünyayı gerçekleştiren egemenin bilgisi olarak tanımlanır. Siyasi iktidar her zaman belirli bir bilgi türüne sahip olmayı ima eder. İktidarı elinde bulundurma hakikatiyle, yöneticiler, diğer sosyal gruplara iletilemeyecek ve iletilmemesi gereken bir bilgiye sahiptir. Bilgi ve güç tam olarak karşılıklı, bağıntılı ve üst üste bindirilmiştir. Güç olmadan bilgi olamaz ve belirli bir özel bilgiye sahip olmadan da herhangi bir siyasi güç olamaz (Foucault, 2000, s. 31).

Bilgi, felsefî düşüncenin ortaya çıkışından önce var olan ve ayrıcalığa göre çalışan bir siyasal iktidar biçimini ifade eder. Bilgi, bu durumda, siyasi egemenlik olasılığının koşulu haline gelir. Bilgi biçimi azınlığın ayrıcalığıdır ve bu azınlık politik iktidarın kendisine karşılık gelir (Barnett, 1999, s. 369-372).

Hakikatin keşfedilmesine karşılık gelmeyen, bunun yerine sadece iktidarın ayrıcalığına karşılık gelen bir bilgi kavramı gün ışığına çıkmaktadır. Bilgi ve iktidar arasındaki bu çakışmanın aksine, modern toplumlarda işleyen güç ve hakikat arasındaki ilişki sorgulanmaktadır çünkü bunların çakışmaları artık bir iktidar eyleminde gerçeği icra eden politik bir figür tarafından sentezlenmemektedir (Collier, 2009, s. 86-91).

Hakikat sonrası dönemde hakikat, basit ve düz olmanın ötesine geçti ve hakikatin ne anlama geldiğine dair tam bir anlayış bulunmamaktadır. Bununla birlikte, hakikatin sıradan anlamı hakkında gizemli hiçbir şey yoktur. Sorun, hakikatin kim tarafından ve nasıl kurulduğu meselesidir (Baggini, 2017).

1.2.3. Popülizm ve Popülizmin Hakikat Sonrası Dönemle İlişkisi

Popülizm kavramının net tanımı bulunmamakla birlikte kavram yer aldığı bağlamlara göre farklı anlamlar içerebilmektedir (Yalman, 1985, s. 17). Popülizm kavramı siyasi durumu abartılı bir şekilde insanların ilgisini çekmek için uygulanan politika olarak tanımlanmaktadır (Türk Dil Kurumu, 2019).

Popülizm kavramına yüklenen pek çok olumlu ve olumsuz anlama rağmen, kavramın yalnızca bir tanıma değil birden çok anlama sahip olduğu görülmektedir. Popülizme ilişkin pek çok farklı anlam olduğu için popülizmin tarihsel sürecine bakmak daha anlamlıdır çünkü popülizm her coğrafyada farklı anlamlarla karşımıza çıkmaktadır (Taggart, 2004, s. 5). Popülizmin tarihsel sürecine bakıldığında Tarımsal Popülizm, Latin Amerika Popülizmi ve Sağ ve Sol Popülizm gibi süreçlerin olduğu görülmektedir (Taggart P. , 2004, s. 5-6).

Popülizm, toplumu iki düşman kampa ayrılacak şekilde düşünen sadece “saf insanlar” ile “yozlaşmış elit” arasında bölünmüş olarak tasvir etmekle kalmayan, aynı zamanda siyasetin halk egemenliğine ne pahasına olursa olsun saygı duymakla ilgili olduğunu iddia eden bir dizi fikir olarak tanımlanmalıdır (Mudde, 2004) (Mudde ve Kaltwasser, 2017).

Popülizme ilişkin net bir tanım olmamasına rağmen ortak noktada halk ve elitler arasındaki ayırmadan beslenen popülizm politikacılar tarafından halkın isteklerine ilişkin kaynaklıdır (Canovan, 2004, s. 241).

Laclau (2005) popülizm kavramının siyaset kuramcıları tarafından hep uzak durulduğunu belirtmektedir. Laclau’nun (2005) terimleriyle popülizm, belirli bir proje veya uygulamanın neden olduğu bölücü ve çekişme derecesini ifade etmektedir. Popülizm halk ile statüko arasında bir karşıtlık oluşturulması temeline dayanır (s. 256). Popülist siyaset, farklı toplumsal alanları karşıt kamplara bölmeye hizmet ederken, kurumsal olarak daha bağlı bir siyaset, siyasal oyunun mevcut kuralları dâhilinde işlemeye meyillidir. Bunda temel koşul bölünmeye hazır toplumsal zeminin olmasıdır. Bu bağlamda popülizm mantığının bu teorik yaklaşımda normatif veya açıklayıcı bir öncelik olarak kabul edilmediğini vurgulamak önemlidir; popülizm ille de daha kurumsal bir siyaset biçiminden daha radikal veya ilerici değildir (Saraçoğlu, 2017, s. 1085). Popülizmin mantığı, popülizmin ve daha kurumsal bir politikanın aşılabilir bir

uçurumla ayrıldığı bir mantığa da sahip değildir. Bunun yerine, toplumsal ilişkilerin inşası ve yapı sökümü her zaman iki mantık arasındaki sürekli etkileşimi içerir. Sağ popülist hareketlerin siyasetileriyle kitleleri arasındaki ilişki dikkatle incelenmelidir. Kitlelerin isteklerinin ve toplumdaki meselelerin duygusal söylemlerle temel problemden uzaklaşılarak popülist siyasetçilerin kişisel menfaatleri ve hırslarıyla özdeşleştirilmesinden kaynaklanmaktadır (Saraçoğlu, 2017, s. 1085-1086).

Popülist hareketlerin halkı harekete geçirebilmek için karizmatik bir lidere ihtiyaçları vardır. Karizmatik liderler bu tür popülist hareketlerle başarılı olurlar. Temsili demokrasinin bir önemli bir gereği olan rasyonel liderlik hayat bulmazsa, karizmatik liderlik hayat bulur (Breuilly, 2011, s. 479).

Halkın düşüncelerini ilettiklerini iddia eden popülist liderler kendi düşünceleriyle benzer olan grupların desteklerini sağlamlaştırmaya önem verirler ve toplumu kutuplaştırmış olurlar (Mudde ve Kaltwasser, 2018, s. 1682).

Mudde ve Kaltwasser (2017) popülizmi, toplumu nihayetinde iki homojen ve antagonist (uyuşmazlık, karşıtlık) kampa, “saf insanlara” (genellikle çiftçiler) karşı “yozlaşmış elit” olarak gören bir ideoloji olarak ifade etmektedirler (s. 6). Örneğin, popülizmin sağcı dışlayıcı versiyonları, “saf insanların” üyelerinin kim olduğuna dair dar bir etnik anlayışı tasvir etmek için genellikle yerliliğe dayanır. Oysa sol kanat kapsayıcı popülizm türleri, sosyoekonomik gszlyđ kucaklayan bir “saf insan” tanımını geliştirmek için normalde sosyalizme dayanmaktadır (Mudde ve Kaltwasser, 2017, s. 13).

Kaltwasser (2012) popülizmi patoloji olarak görür ve bunun kişinin haklarına ve temsili kurumlara ilişkin zararlı bir olgu olarak tanımlar. Popülizm halk ve elitler arasındaki farkın giderek daha da artmasına neden olmaktadır (s. 189).

Latin Amerika zerine yapılan mevcut araştırmalar, popülizmin daha önce dışlanmış olan toplum kesimlerinin dâhil edilmesini sağlama eğiliminde olduğunu ortaya koymaktadır (Kaltwasser, 2012, s. 200). Bazı popülistlerin söylediklerinin çoğunun liberal politikalarla derinden ilgili olduğu dşnldğnde, popülizme karşı bu düşmanlık anlaşılabilir olabilir. Bir taraftan bu düşünceyi eleştirilirken, diğer taraftan sıradan insanların bu tür hareketlere oy verdiği görülmektedir. Popülist liderlere oy verenleri küçümser bir durum oluşmaktadır.

Liberal yaklaşımın aksine, radikal olan biri, popülizmi, demokrasinin patolojik bir ifadesi olarak değil, demokrasinin ayrılmaz bir parçası olarak görür (Kaltwasser, 2012, s. 189). Mudde (2004) popülizmi, liberal demokrasiler için bir tehdit olarak görmüştür (s. 543).

Naim (2017) popülizmin bir ideoloji olmadığını, onu gücü elde etmek ve korumak için bir strateji olarak yorumlar. Popülizm yüzyıllardır etrafta, son zamanlarda tam güçle yeniden ortaya çıkıyor gibi görünüyor, dijital devrim, istikrarsız ekonomiler ve gelecekteki belirsizlik tarafından itilmektedir.

Ancak bu, popülizmi daha az tehlikeli hale getirmez. Gerçekte, popülizm her zaman bölücüdür, komplo üzerinde büyür, olmadıkları halde bile düşman bulur, ona karşı olan tüm muhalefetleri suç sayar ve çoğu zaman kendi ülkesindeki eleştirmenlerinin yalnızca yabancı hükümetler için çalıştıkları konusunda ısrar eder (Cox, 2017, s. 14).

Kavramın pejoratif (küçültücü, aşağılayıcı) kullanımı sebebiyle kişi ya da kurumlar kendilerini popülist olarak görmemekte ve kavram olumsuz bir anlam içerdiği için muhalifler için kullanılmaktadır. Bu durum da kavramın belirsizlik durumuna örnek olarak gösterilebilir (Mudde ve Kaltwasser, 2017, s. 2).

Popülizmin sınırlı bir kapsamı olduğu için faşizm ve liberalizm gibi klasik ideolojilerden farklıdır. Bu nedenle popülizmi merkezli bir ideoloji, yani sınırlı menzilli bir inanç sistemi olarak tanımlamak daha doğru olacaktır (Mudde ve Kaltwasser, 2018, s. 1669).

Popülizm ile faşizm kavramları zaman zaman birbirlerinin yerine kullanılmaktadır fakat bu iki kavram birbiriyle karıştırılmaktadır. Zizek (2017) de faşizm ile popülizm arasında fark olduğunu belirtmiştir. Faşizmin tarihteki örneklerine bakıldığında hiçbir lider popülist olarak anılmak istememektedir. Birçok benzer özelliği bulunsa da faşizm ile popülizm arasında çok belirgin ayrımlar bulunmaktadır. (s. 212). Faşizm soykırım yapmak ve kendini diğerlerinden üstün gören bir ideoloji iken popülizm demokratik yöntemlere rağmen otoriter bir siyaset yapma biçimidir.

Faşizm diktatörlüğü olumlarken, popülizmde diktatörlük yoktur. Faşizm siyasi şiddeti canlandırıp hayata geçirirken, popülizmde siyasi şiddet de bulunmamaktadır. Bu örnekler popülizm ile faşizmi birbirinden ayıran önemli farklılıklardır. Popülizmi

otoriter bir demokrasi olarak yorumlamak mümkünken, faşizmi diktatörlük olarak okumak önemlidir (Finchelstein, 2019, s. 32).

Faşizm, liberalizm ve sosyalizme yakın görünmesi popülizmin çok farklı şekiller alabileceği anlamına gelir. Bu durum popülizmin temel kavramlarının diğer kavramlarla ilişkili görünme şekillerine bağlı olarak, farklı toplumlara az ya da çok çekici gelebilecek yorumlayıcı çerçeveler oluşturmaktadır (Freedon, 2017, s. 3-5).

Laclau ve Mouffe (2012) çalışmaları boyunca sürekli olarak bahsettikleri eklemlenmeyi şu şekilde tanımlamaktadırlar (s. 169): “unsurlar arasında kimlikleri dönüşecek bir bağlantı inşa eden her türlü uygulamalar bütünü”. Popülizm, siyasetin içeriğini değil, daha çok, siyasetin belirli bir eklemlenme biçimini ya da Laclau’nun “siyasal mantık” olarak bahsettiği şeyi tanımlamaktadır.

Laclau (2007) popülist söylemlerin belirsizliğini, toplumsal gerçekliğin kendisinin bazı durumlarda müphem ve belirsiz olmasının sonucu olarak yorumlamaktadır.

“popülizm, beceriksiz bir politik ve ideolojik işlem olmaktan daha ziyade kendisine has bir rasyonellikle donanmış bir performatif edim olmayacak mıdır? Bir başka deyişle, kimi durumlarda müphemlikle ilgili politik anlamların inşa edilmesi için bir ön koşul değil midir?” (Laclau, 2007, s. 32)

Hakikat sonrası çağa yanıt olarak, bazıları gerçekleri kontrol etmede daha titiz davranılması gerektiğini veya hakikat sonrası döneme katılan politikacıların ve haber medyasının daha güçlü bir şekilde kınanması gerektiğini öne sürmektedir. Mouffe ve Laclau’nun (2007) fikirlerinden yola çıkarak, hakikat sonrası yaklaşımın yalnızca hakikat ile yanlışlık arasındaki bir kavga olmadığını, daha da önemlisi, hegemonik yaklaşım için bir kavga olduğunun fark edilmesi gerekir (s. 135).

Popülizm ve hegemonyanın hakikatle ilişkisi incelenmelidir. Laclau ve Mouffe (2012) hegemonyayı, her toplumsal düzenin rasyonel temeli olmayan güç ilişkilerinin istikrarsız ve geçici bir eklemlenmesinin var olma şekli olarak tanımlar ve eklemlenici hegemonyanın müesses nizama karşı olduğunu belirtmektedirler (s. 48).

Toplumun belirli bir zamanda oluş şekli, belirli bir düzen kurmaya çalışan bir dizi uygulamanın sonucudur. Bu uygulamalar yoluyla güç ilişkilerinin her eklemlenmesi, diğer olası eklemlenmelerin dışlanmasına dayanır. Her toplum kendisini böler ve

fazlalığı kendisinden uzaklaştırır. Kendi anlaşılabilirlik şeklini meydana getirmektedir (Laclau ve Mouffe, 2012, s. 217).

Mouffe'a (2013) göre politik olarak düşünmek "diyalektik olarak üstesinden gelinemeyen radikal olumsuzluğun mevcut olan boyutunu" tanımayı gerektirir (s. 1). Politikada "biz" in her anayasası tam olarak "onlar" ın sınırlarının çizilmesini gerektirir (Mouffe, 2013, s. 5). Bu durum iktidar ilişkilerinin siyasetin vazgeçilmezi olduğunu yani hegemonyanın ötesinde bir dünya olmadığını ve her düzenin bir hegemonik olduğunu göstermektedir.

Laclau ve Mouffe (2012) hegemonyanın inşasında söylemin önemini belirtmektedir. Söylem yalnızca konuşmayı değil, yazılı ifadeler veya eylemler olsun, tüm ifade biçimlerini tanımlamaktadır (s. 175). Dahası, belirli bir hegemonik söylemde temsil edilmeyen şey, bir bakıma, bu sırayla var olmaz ve dolayısıyla sistemin dışındadır (Laclau ve Mouffe, 2012, s. 172). Hegemonya söylemin bir ürünüdür ve nesnelliği ve bir dereceye kadar hakikati oluşturan söylemdir. Son dönemdeki hakikat sonrası politik pratiklerde, politikacılar ırkçı ve yabancı düşmanı söylem yoluyla "öteki" ni inşa etmişlerdir.

Mouffe (2013), siyaset için merkezi olduğunu öne sürdüğü antagonizma (uyuşmazlık, karşıtlık) ve güç ilişkilerinin ortadan kaldırılamaz olduğunu belirtmektedir. Diğer bir deyişle, uzlaşma siyasetinin odağı, dışlanmadan bir uzlaşmaya varmak veya "onlar" olmadan bir "biz" kurmaktır (173).

Weyland (2003), popülizm terimini ekonomik politikalar veya sosyoekonomik yapılarla ilişkilendiren bir popülizm anlayışına karşı çıkar. Weyland (2003) popülizmi politik yaklaşım olarak ifade eder ve popülizmle genellikle öznel olarak dışlanan heterojen takipçi topluluğuna seslenildiğini ve takipçiler ile lider arasında doğrudan bir ilişki kurulduğunu belirtmektedir (s. 1098). Liderler ekonomik liberalizmi benimsetmek için politik popülizmi kullandılar ve buna karşılık popülist liderliklerini öne çıkarmak için ekonomik liberalizmi kullandılar. Popülizm ile neoliberalizm iyice iç içe geçen kavramlar oldu. Neoliberalizm, popülizmin tutulmasını temsil etmekten ziyade, popülizmin değişen fırsat ve kısıtlama yapılarına uyum sağlaması nedeniyle aslında dönüşümünün ayrılmaz bir parçası olabilir (Roberts, 1995, s. 112). Popülizmin değişen

fırsat yapılarına uyum sağlaması nedeniyle neoliberalizm aslında dönüşümünün ayrılmaz bir parçası haline gelebilir.

Mouffe'un (2013) demokratik talepler olduğunu ileri sürdüğü "aşırı" sağın taleplerini dinlemeye çalışmak yerine, onların dışlanacak düşmanlar olarak görüldüğünü ifade eder. Onların eğitimsiz, politik olarak bilgisiz veya etik olmayan kişiler olarak değerlendirip reddedildiğini belirtir. Bu görüşten uzaklaşılması ve bunun yerine muhalifleri politika söz konusu olduğunda düşman değil muhalif olarak görmek gerektiğini savunur. Bu durum muhaliflere saygı duyulması ve onların demokratik tartışmada meşru sesler olarak tanınması gerektiği anlamına gelmektedir. Bu nedenle, onları reddetmek yerine, yapılması gereken, onları yabancı düşmanı, hakikat sonrası politikasını kabul etmeye iten şeyi anlamaya çalışmaktır. Muhallifler aynı fikirde olmasalar da birbirlerini demokratik tartışmada meşru sesler olarak kabul etmektedirler (Mouffe, 2013, s. 11).

Mouffe ve Laclau (2013) için bir karşı hegemonya, bir "eşdeğerlikler zinciri" ile birbirine bağlanan farklı sektörlerden oluşan politik bir eklemlemedir (s.74). "Eşdeğerlik zinciri", sınıflar, sosyal hareketler, siyasi partiler ve çeşitli dezavantajlı sektörler arasında demokratik talepler arasında bağlantıların kurulmasını tanımlar. Farklı grupların ortak bir zemin bularak güç ilişkilerini dönüştürmeye çalıştığı zamandır (Mouffe, 2013, s. 75).

Her grup, iktidar yapısı nedeniyle dezavantajlıdır, sadece kolektif bir iradeyle ona meydan okumak için bir araya gelebilirler. Yeni bir hegemonya kurma arayışında, karşı hegemonya, Mouffe'un (2013, s. 89) "mevzi savaşı" olarak adlandırdığı şeye bağlanmaktadır. Mevzi savaşında, karşı hegemonya stratejik olarak "sağduyu" üzerinde baskı gücü elde etmek için hareket eder. "Sağduyu", kitlelerin "belirli öznellik biçimlerinin inşa edildiği alanı sağlayan" gerçeklik veya nesnellik anlayışını tanımlar (s. 89).

Popülizm terimiyle ilgili kullanılan en yaygın terimler arasında "söylem", "çerçeve", "ahlaki tahayyül", "siyasi iddia", "tarz", "ideoloji" ve "dünya görüşü" yer almaktadır. Bu terimlerin her birinin kendine özgü özellikleri olmasına rağmen, aralarındaki farklar küçüktür (Mudde ve Kaltwasser, 2018, s. 1669).

1.2.3.1. Popülizm ve Demokrasi İlişkisi

Demokratik rejimler içindeki popülist hareketlerin yükselişi, anayasal demokrasinin paradoksal doğası temelinde değerlendirilmelidir (Canovan, 2004).

Demokrasiyi halkın doğrudan kuralı olarak kavramsallaştıran ve bu nedenle popülizmi demokrasi ile özdeşleştirme eğiliminde olan popülizm savunucularının aksine, popülizm karşıtları daha anayasal bir demokrasi anlayışına sahiptirler ve temsilin, bireysel hakların ve güç ve menfaatlerin dengelenmesinin oldukça önemli olduğunu belirtmektedirler (Abts ve Rummens, 2007, s. 405-406).

Popülizm, temsili sistemin eksikliklerini ve tutmayan vaatlerini ortaya çıkarmanın ve hatta düzeltmenin bir aracı olarak analiz edilmiştir (Taggart P. , 2004).

Popülizm ve demokrasi arasındaki ilişkinin belirsizliği, anayasal demokrasinin kendi içindeki içsel bir ikiliğe veya paradoksal gerilime bağlanmıştır (Canovan, 2004). Popülizm ancak popülist unsur üstünlük sağladığında ve paradoksal kombinasyondaki diğer unsurlara hükmetme veya marjinalleştirme eğiliminde olduğunda gerçek bir tehdit haline gelir. Ancak bu gerçekleştiğinde, “bir siyasi yargı meselesidir ve kavramsal kararlarla çözülemez” (Arditi, 2003, s. 29).

Hem liberal hem de demokratik unsurlar, kendi karşıt siyaset teorisi geleneği içinde detaylandırılıp savunulurken, her biri kendi tutarsız mantığı ile karakterize edilir.

Laclau (2007), popülizm ve demokrasi arasında güçlü bir ilişki analizi yapar (s. 192). Bu analizin sonuçlarından biri, demokrasi ve liberalizm arasındaki eklemlenmenin rastlantısal olmasıdır. Başka rastlantısal eklemlenmeler de mümkündür; örneğin, demokrasinin, gerçek evrenselliği içinde düşünüldüğünde, liberal sembolik ifade tarzının sınırlarının dışında kalan ifade biçimleri vardır. Bu da, bir “halk”ın ortaya çıkışını sağlayan farklı çerçevelerin varlığına dikkat çeker (Laclau, 2007, s. 188).

İkinci olarak, bir halkın oluşumu artık belirli bir çerçevenin doğrudan etkisinden ziyade popüler bir öznenin oluşumu sorunu demokrasi sorununun ayrılmaz bir parçası haline gelmiştir (Laclau, 2007, s. 188).

Daha genel bir çıkarım, demokrasinin herhangi bir kurumsal veya örgütsel biçimden, hatta “boş bir iktidarın yerinden” uzaklaşmasıdır. Modern toplumdaki sembolik çerçeve içinde yer alan liberal demokratik rejimler biçim ve mantığına odaklanırken, Laclau (2007) daha çok popüler demokratik öznelerin üretimi ve eylemleri ile ve belirli

konfigürasyonlarda kolektif kimliklerin yaratılmasında boşluğun ortaya çıkma biçimiyle ilgilenmektedir (s. 185).

Liberal demokrasinin ilke ve kuralları kendi şartlarına göre çok dar kabul edilir. Tamamen popülist bir demokrasi, topluluğu belirli bir kesimiyle özdeşleştirme riskini taşır, böylece çoğulculuğu ve demokratik etkileşimi ortadan kaldırır (Laclau, 2005, s. 261). Eğer radikal demokrasi, çoğulculuğun ve farklılığın basit bir şekilde doğrulanmasıyla eşitlenecek olsaydı, bu tür iddiaların ve şikâyetlerin onaylanabileceği ortak bir sembolik düzen kavramından mahrum kalırdı.

Canovan (2002) ideoloji ile demokrasi pratiği arasındaki paradoksal gerilime işaret eder. Demokrasi ideolojisi popülist temalarla doludur, “uzlaşmaya karşı egemenliği, azınlıklara karşı çoğunluk, karmaşık prosedürlere karşı şeffaflığı vurgular” (s. 43). Demokratik uygulamalar, karmaşık prosedürlerle doludur. Popülizm, çıkarlarını doğrudan seçilmiş bir lidere emanet ederek demokratik şeffaflık idealini kapsayıcı güçlendirme uygulamasıyla birleştirmeyi iddia ederek seçmenleri cezp etmeye çalışmaktadır (Canovan, 2002, s. 29).

Popülistler seçimlere veya referandumlara katılıp kazandıklarında bile, demokrasiyi bir tehdit olarak görmektedirler. Popülistler gerçekten iktidara geldiklerinde, “halk”ın parçası olarak görülmeyenleri dışlayan otoriter bir devlet anlayışı ortaya koymaktadırlar. Demokratik konuşmayı konuşabilirler, ancak tüm bu retoriğin arkasında tehlikeli derecede anti-demokratik bir dürtü gizlidir (Cox, 2017, s. 11-12).

Liberal demokrasilerde lider iktidara seçimle gelse de, seçime katılan diğer partiler düşman değil muhalefet olarak görülür. Mouffe (2013) liberal demokrasilerin hüküm sürdüğü toplumlarda çatışmanın yok edilemeyeceğini ve edilmemesi gerektiğini vurgulamaktadır. Liberal demokratik siyasette önemli olan düşmanlar arasındaki mücadele değil, muhalifler arasındaki mücadeledir (s. 17). Fakat popülizm antagonistik yani düşmanlar arasındaki mücadele yapısına sahiptir. Popülistlere göre diğer bütün liderler, yasallık ve geçerli olmaktan mahrumdur ve bu liderlerin destekçileri halk olarak görülmezler (Müller, 2017). Bu açıklama popülizm ile demokrasiyi ayıran en temel açıklamalardan biridir.

Demokratik rejimler içindeki popülist hareketlerin yükselişi, anayasal demokrasinin paradoksal doğası temelinde değerlendirilmelidir (Canovan, 2004).

“Halk egemenliği”nin siyaseti yönlendiren bir faktör olarak görmezden gelinmesiyle birlikte oturmuş bir demokrasinin kökleşmediği ülkelerde, popülizmin siyasal bir araç olarak işlediği görölmektedir (Yılmaz, 2017, s. 16). Bunun tam tersi bir görüş ise popülizm farklı görüşteki ve dışlanmış insanların ekonomik ve sosyal entegrasyonları için önemli bir araç haline gelebilmektedir (Kaltwasser, 2012, s. 198). Bununla birlikte halkı halk ve düşmanlar olarak ikiye bölmekte ve kutuplaştırmaktadır. Kaltwasser (2012) popülizmi ezilen kesimlerin haklarını ortaya çıkaran bir ideoloji görür ve popülizm demokrasinin gelişimi için pozitif yönde etki etmektedir (s. 200). Popülizm demokrasiye temsilin bir yönü olarak olumlu etkide bulunabilirken, aynı zamanda popülizm demokrasinin düşmanına dönüşebilir. Özellikle siyasal ortamlarda siyasetçilerin ideolojileri yerine vaatlerine daha çok odaklanmaları popülizmin olumsuz bir yönü olarak görülebilmektedir. Siyasetçilerin vaat ettikleri planları gerçekleştirmezse halkın tepkisine neden olabilmektedir (Mudde, 2004, s. 559).

Müller (2017) popülizmin demokrasi için olumsuz bir etkisini olduğunu belirtir ve demokrasinin herkes için eşit hak ve özgürlüklere sahip olması durumunu sağlaması gerektiğini savunur fakat popülizm çoğulculuğun karşısında duran ve otoriter olma yönelimine sahip bir siyasettir (s. 15).

Popülizm tartışmalarında görüldüğü üzere kavrama yönelik hem olumlu hem de olumsuz yaklaşımlar bulunmaktadır fakat popülizmde tehlike ezilen kesimlerin haklarını savunurken halk biz ve onlar ikiliği üzerinden kamplaştırılmakta ve toplumun tamamının haklarını temsil etmemektedir.

Popülist söylemlerin artmasında ve popülist söylemlerin başarısında medya başat roldedir. Medya popülizmin ortaya çıkışında güçlü bir araçtır ve popülist söylem ve argümanların kolaylıkla büyük kitlelere ulaşmasını sağlamaktadır (Mazzoleni, 2008).

Yeni medya araçlarının yaygınlaşmasıyla popülist liderlerin geniş halk kitlelerine hitap etmesi kolaylaşmıştır. Günümüzde kitle iletişim araçları popülist liderlerin halkla iletişim kurmasını daha da kolaylaştırmaktadır.

Hallin ve Mancini (2004) ülkelerin yönetim şekillerine ve medya yapılarına göre medyada nasıl görünür olduklarını açıklamaktadır. Popülist liderlerin medya ilişkilerini haber endüstrisi, siyasal uyum ve devletin rolü olarak ele almaktadır. Bu medya ilişkilerinin işlemlerini de ülkelerin liberal, demokratik korporatist veya Kuzey Avrupa

yönetimi ve kutuplaşmış çoğulcu yönetim şekillerine göre ayrışması olarak ele almaktadır.

İletişim yayın organlarının siyasi partilerle örgütsel bir ilişkisinin olup olmadığı gazeteciliğin siyasi örgütlerle olan ilişkisinden dolayısıyla ideolojisinden sıyrılıp sıyrılmadığı ve gerçeği ve farklılığı yansıtmaya durumu olarak değerlendirilmektedir (Bostancı, 1998, s. 140).

“Kutuplaşmış çoğulcu yönetim” modelinde hükümetler (iktidar partileri) popülist parti ya da liderin çıkarlarına göre medyayı en etkin şekilde kullanmakta iken, Avusturya, Belçika, Danimarka, Finlandiya, Almanya, Hollanda, Norveç, İsveç ve İsviçre’yi kapsayan “demokratik korporatist ya da Kuzey Avrupa modeli” farklı sosyal ve politik gruplar arasında kamu yayıncılığının dağılımının görüldüğü bir sistem iken, Birleşik Krallık, Amerika Birleşik Devletleri ve Kanada’yı kapsayan “liberal yönetim modeli”nde ise siyasal kontrolün uzağında ve işini en düzgün şekilde yapan medya kuruluşları gösterilmektedir (Erdoğan & Erçetin, 2019, s. 45).

Siyasi partiler arasında geliştirilmesi beklenen politikaların yerini liderlerin yeni medyaya bağlılıklarının aldığı görülmektedir. Medyada partilerin rekabeti yerine liderlerin rekabeti görülmektedir. Bu da siyasetin her geçen gün medyatikleşmesine yol açmaktadır. Bu durum da lider başarısının parti başarısını etkilediğini göstermektedir (Kriesi, 2014). Popülist liderlerin ilgi çeken söylemleri medya için aranan içerik olduğundan bu durum liderlerin medyada yer almalarını kolaylaştırır.

1.2.3.2. Siyasal Kutuplaşma

Kişinin kendi konumunun sağlamlaştırılması veya siyasi partilerin birbirleri arasındaki gerilim olarak ifade edilen kutuplaşma konusunda akademisyenler arasında bu konuda fikir birliği bulunmaktadır (Jacobson, 2003). Kutuplaşma aynı toplum içinde birbirlerinin karşısında yer alan grupların genellikle “ideolojik, mezhepsel, etnik, dilsel ve kültürel gerilimlere” ilişkin yol ayrımlarını tanımlamak için kullanılmaktadır (Çağlar ve Memmi, 2014, s. 8). Bilimsel literatürde en büyük fikir birliği siyasetçilerin giderek kutuplaşması yönündedir.

Kutuplaşmada karşıdaki siyasi liderin ve grubun tarafsızlığını kaybettiği ve genellikle ilgili soruna ilişkin önyargılı olduğu farz edilmektedir (Ağırdır, 2010, s. 3). Daha çok

gelişmekte olan ülkelerde görülen ve sosyal, ekonomik ve adalet sorunlarından kaynaklanan kutuplaşma yeniliklere ayak uyduramamaktan kaynaklanabilmektedir (Jones, 2002, s. 160). Kutuplaşma, konsensüs zemininden uzaklaşmayı ve farklı bir şekilde düşünmeyi gerektirir. Kutuplaşma ortamında “biz” ve “öteki” ayrımı çok belirgin bir şekilde ortaya çıkmaktadır (Keyman, 2016, s. 2).

Bireysel grup üyelerinin belirli bir konuya yönelik eğilimlerinin, grup tartışması ortamında arttığı zaman grup kutuplaşmasının olduğu ifade edilir. Örneğin feminizmle ilgili konularda konuşan grupların, grup tartışmasından sonra daha güçlü feminizm savunucusu olmalarıdır (Isenberg, 1986, s. 1141).

Benzer fikirlere sahip grupların kutuplaşmış tutumlar geliştirme eğiliminin altında yatan ilk ve daha güçlü mekanizma, grup üyelerinin ikna edici argümanlara maruz kalmasıdır. Turner (1991) grup kutuplaşma teorisini “grup tartışması veya bazı ilgili grup manipülasyonlarının bir grup içindeki hâkim tepki eğilimini güçlendirme eğilimi” olarak tanımlamaktadır (s. 49). Bazı durumlarda bireysel tutumların “hâkim eğilimin yönünde değişeceğini” savunmaktadır (Turner J. , 1991, s. 51).

Kutuplaşma, siyaset ve medya birlikte değerlendirildiğinde, haberlerin doğru bir şekilde aktarılmasında en büyük görev medyaya düşmektedir. Medya ve siyaset çalışmalarının toplum adına yürütüldüğü düşünüldüğünde, her iki kurum da birbirlerine tutumlarında ve davranışlarında sorumluluklarının farkında olmalıdırlar. Halkı bilgilendirme ve kendi ideolojisine göre yönlendirme özelliği olan medya ile bu özellikleri doğasında bulunduran siyaset arasında her zaman hem işbirliği hem de karşıtlık ilişkisi bulunmaktadır (Akdağ, 2020, s. 1173).

Bir siyasi reklam filmi hakkında yapılan tartışmalar tek taraflı ele alındığında, filmin içerdiği ikna edici argümanlar sebebiyle bireysel tutumlar filmin perspektifine göre kutuplaşabilir. Partizan izleyiciler tutumlarını siyasi mesajlara göre değiştirebilmektedirler (Stroud, 2007, s. 420). Kutuplaşmış siyasetin dağıtıcısı olarak görev alan medya bilgiyi dağıtan bir görevi üstlendiği için en önemli konumda görülmektedir.

Güncel olayları ele alan medyada yer alan haber, film, tartışma gibi enformasyonların üretildikleri ekonomik, sosyal ve siyasal koşullarla yakından ilişkili bulunduğu ve her dönemin mevcut iktidar ilişkilerinin bazı haber, film ve tartışma programlarından

bağımsız olmayacağı bilinmektedir. Bu durumda halk her türlü kitle iletişim aracında belli bir ideolojiyi empoze eden propagandaya maruz kalıyorsa, gerçeği yansıtan ve gerçek öneme sahip içerikler topluma ulaşmıyorsa sadece istediklerini topluma aktarıyorlarsa demokrasiden bahsetmek de pek mümkün olmayacaktır (Muratoğlu, 2011, s. 10-11).

Siyasetçilerin fikirlerinin halka iletilmesinde birincil yol olan medyanın kutuplaştırmaya aracılık etmede önemli bir rol oynadığı görülmektedir (Vona Kurt, 2015, s. 194). Siyasi eğilimleriyle uyumlu medya organlarını seçenlerin, özellikle seçkinlerin kutuplaşmış tutumlarını benimseme olasılıkları yüksek olabilir.

Kişilerin siyasi görüşleri ve davranışlarına ilişkin olarak medyanın etkileyici özelliği göz önüne alındığında medya, kutuplaşma siyasetinin en önde gelen aktörü olarak değerlendirilmektedir. Medyayı takip eden kişiler kendi görüşleriyle benzer görüşlere maruz kaldıklarında kutuplaşmış tavırlar geliştirecekleri tahmin edilmektedir (Stroud, 2007, s. 418). Benzer fikirlere sahip kişilerarası gruplar üzerine yapılan araştırmalar, medya tüketimi ve kutuplaşma arasındaki bağlantı olduğunu göstermektedir (Jones, 2002, s. 158).

İnternet teknolojisi ve yeni medyanın gelişmesiyle birlikte kutuplaşmanın da bundan etkilendiği görülmektedir. Yeni medya ile kullanıcıların partizan bilgiyi tercih etme eğiliminde oldukları gözlenmiştir (Bimber ve Davis, 2003, s. 6-7). Sosyal medya, benzer inançları paylaşanlar arasında ağlar oluşturduğu için kutuplaşmaya katkısı vardır. İnternet ve sosyal medya ortamında izleyicilerin kendi inançlarına uygun olarak oluşan yankı odaları kutuplaşmaya daha da katkıda bulunmaktadır (Galston, 2003, s. 37).

Huckfeldt vd. (2004) tarafından yürütülen çalışma homojen ağ kompozisyonunun daha kutuplaşmış tutumlarla ilişkili olduğunu göstermiştir. Homojen medya mesajlarının tüketimi kutuplaşmayla yakından ilgilidir (s. 94).

Kullanıcılara giderek daha parçalı, özelleştirilmiş ve niş odaklı içerik sağlayan sosyal medya gibi çevrimiçi platformlar, kamuoyunun giderek kutuplaşmasına katkıda bulunursa, o zaman dijital çağda görevde olan hükümetlerin bakış açısından, partizan kutuplaşması kötü bir sorun, yani kesin çözümü olmayan bir sorun olarak görülebilir. Toplum giderek kutuplaştığı için, bu durum hükümetin karar alma sürecini ve bütünlüğünü çeşitli şekillerde etkileyebilir (Nam, 2012, s. 12). Kutuplaşmış bir

toplumda, anlaşmazlıklar ve karmaşık süreçler hakikat sonrası ortamların oluşmasına neden olmaktadır (Harsin, 2015, s. 3).

Hong ve Kim (2016) tarafından yapılan çalışmada sosyal medyanın bilgi kişiselleştirme kapasitesinin yükselen aşırılık düzeylerine katkıda bulunabileceği ve böylece çevrimiçi siyasetin kutuplaşmayı daha da artırabileceği ve siyasi kutuplaşmanın sosyal medyada özellikle sorunlu olabileceğini göstermektedir (s. 782). İnsanlar kendi seçtikleri medyaya daha çok güvendikleri için hakikatin önemsizleşmesi durumu, bu politik kutuplaşma bağlamında gelişmektedir (Harsin, 2015, s. 18).

Farklı toplumsal kesimlere yönelik olarak dışlayıcı bir dil kullanan siyasetçiler popülizmin yükselmesine olanak sağlarken, demokrasinin gelişmesini ise engellemektedir. Ötekileştirici dilin farklı çevreler tarafından paylaşılması ve bu ötekileştirici dilin tam tersini üretmek kutuplaşma ortamının oluşmasına imkan sağlamaktadır (Beriş, 2019, s. 50).

Söylentiler, aldatmacalar ve politik söylemler hakikat sonrası çağın iletişim biçimleri olarak adlandırılırlar. Kutuplaşmaya yönlendiren politikacılar ve niteliksiz gazetecilik ya da dijital medya teknolojilerinin başlattığı kaos hakikat sonrası çağın en temel özellikleri arasında yer almaktadır. Hakikat sonrası çağda politikacıların hakikate saygı duymadıkları ve inandıkları ve hissettiklerine göre kutuplaştırıcı bir sosyal ve politik durum olarak kabul edilmektedir. Kutuplaşmanın daha keskinleştiği hakikat sonrası çağda daha önce büyük gerçekçi yayın kuruluşları kapsayan sosyal güvenin bir yok oluşudur (Harsin, 2015, s. 1).

1.2.3.3. Entelektüalizm Karşıtlığı

Entelektüalizm karşıtlığını tanımlamaya, karşıtını tanımlamakla başlanabilir. “Entelektüalizm akıl, tefekkür veya analitik düşünceden” bilgi edinmeye yönelik bir çabadır. Entelektüalizm karşıtlığı ise içgüdüler, ahlaki duyarlılıklar, önseziler ve tutumlar yoluyla halka yanıltıcı bilginin iletilmesidir (Shogan, 2007, s. 295).

Hofstadter (1962), entelektüellerle ilgili olarak kendi görüşünü şu şekilde ifade etmektedir: “Entelektüeller iddialı, kendini beğenmiş ve büyük olasılıkla ahlaksız, tehlikeli ve yıkıcı” (s. 19). Entelektüeller tehlikeli olarak görülüyorlar çünkü iktidar

mesajlarını, söylemlerini ve halkla ilişkiler işgal ediyorlar ve vatandaşların hayatlarını nasıl daha iyi yönetmeleri gerektiğini bildiklerini söylemektedirler.

Rigney (1991) entelektüalizm karşıtlığının üç farklı bileşenini tanımlar. İlk olarak rasyonalizm karşıtlığı veya arzu edilen bir özellik olarak eleştirel düşüncenin reddedilmesi; İkinci olarak araçsal akılcılık (aklı, insani etkinliklerin nihai hedeflerine değer verilmesi sürecinde kullanan akılcılığın tam karşısında yer alan bir terim) kısa dönemli maddi kazanç vaat etmeyen düşünce biçimlerinin değerinin düşürülmesi ve üçüncü olarak elitizm (bir yönetim işinin büyük miktarda sermayeyi veya iktidarı elinde bulunduran bir grup tarafından yönetilmesi) karşıtlığı veya entelektüellerin ve uzmanların kötülenmesi (s. 436 - 444). Entellektüalizm karşıtlığı popülist söylemin önemli bir bileşeni olarak görülmektedir (Kazin, 1998) (Harris, 2010).

Wiles (1969) popülizmi inanç öncüllerine dayanan bir sistem olarak tanımlar. Popülizmde üstünlük, ezici çoğunluk olan sıradan insan ve onların geleneklerinde bulunmaktadır (s. 166).

Popülizm ve entelektüalizm karşıtlığı arasında güçlü bir bağlantı olması muhtemeldir. Bazı popülistler, statüleri ve politika tartışmalarındaki önemi nedeniyle entelektüelleri ve uzmanları yönetici elitin bir parçası olarak görebilmektedirler. Özellikle siyasi bölünmenin bir tarafında entelektüel ve uzman görüşlerinin yoksun bırakıldığı dönemlerde, ideoloji ve partizanlık tarafından kullanılmaktadır.

Ayrıca entelektüalizm karşıtlığının, rasyonalist düşünceye karşı sezgisel eğilimle bir bağlantısı olduğu düşünülebilir (Walicki, 1969, s. 76). Önemli olan nokta, diğer olası entelektüalizm karşıtlığı kaynaklarının kavramsal olarak popülizmden farklı olmasıdır. Entelektüalizm karşıtlığı için popülist duyarlılık gerekli değildir.

Entelektüalizm karşıtlığı, entelektüellere ve her türden uzmana karşı genel bir şüphe ve güvensizlik olarak tanımlanıyor. Bazı insanlar uzman bilgisini, ayrıcalık tanıyabilecekleri dini otoriteyle çatışan olarak algılayabilir (Rigney, 1991, s. 436).

Entelektüalizm karşıtlığı, siyasi liderlerin hegemonyalarını güçlendirmek için kullandıkları stratejik bir araç olarak ifade edilebilir. Siyasi liderler, bilinçli siyasi kararlar alırlar. Bu kararlar kişisel inançları ve duyguları yansıtmaktadır (Shogan, 2007, s. 296).

Entelektüalizm karşıtlık eğiliminde olan kişiler, bilimsel bilgi üreten kurum ve kişilere güven duymazlar. Bu nedenle, bilimsel fikir birliği konumlarıyla daha düşük düzeyde uyum gösterirler. İklim değişikliği ve nükleer enerjinin güvenliği için entelektüalizm karşıtlığının geçerli olduğu bazı çalışmalarda bulunmuştur (Peters, 2018) (Ungar, 2000).

Gencoglu (2019) tarafından yürütülen çalışmada entelektüalizm karşıtlığı hegemonyayı güçlendirme için kullanılan ideolojik bir aygıt olarak ele alınmıştır (s. 10).

Entelektüalizm karşıtlığının belirtileri şu şekilde ifade edilmiştir (Gencoglu, 2019, s. 10):

- “Akla ve göreceliliğe” karşı çıkmak ve bilim yerine safsatalara ilgi duymak,
- Yüksek öğrenim kurullarının bilimsel çalışma yapmasını desteklememek ve böylece bu kurumların değerinin düşürülmesi,
- Akla ve bilime göre çalışma yapan entelektüellere yönelik saldırılar gerçekleştirmek,
- Pratik olmama, teori ve ütopyacılıktan dolayı sabırsızlık

Entelektüalizm karşıtlığı popülizmin en ayırt edici özelliğinden biri olarak görülmektedir. Popülist liderlerin sıklıkla entelektüalizm karşıtı retorik kullandığı ve bu nedenle popülizmin entelektüalizm karşıtlığı ile sıkı bir ilişkisi olduğu görülmektedir. Entelektüalizm karşıtlığı siyasal söylemlerde ortaya çıkan siyasal ve ekonomik eylemin bir parçası olarak oldukça basit, politik olanı inşa etmenin bir yolu haline gelmiştir (Merkley, 2020, s. 27).

Retorik (söz söyleme sanatı), politik tutumları şekillendirme gücüne sahiptir. Popülistlerin güven sorunu soyut entelektüalizme karşı değil, bilim ve teknolojiyedir (Wiles, 1969, s. 170). Popülistler entelektüelleri sadece sakıncalı bulmazlar, aynı zamanda yeterince akıllı bulmazlar. Kazin (1998) popülistlerin soyut spekülasyonların üstünlüklerine inandıklarını düşünmektedir (s. 65).

Popülist anlayışın özünde, ortak bilginin sağduyunun temeli olduğu ve bunun herhangi bir gerçek ve ilkelerin bütününden çok daha iyi olduğu inancı vardır (Taggart P. A., 2000, s. 95).

Hakikat ve doğruluk entelektüel bir değerse, bu noktada entelektüelle popülizm arasındaki ilişkisi sorgulanır. Entelektüalizmi popülizmle ilişkilendirmek abartılı

değildir. Popülizm eğitimsiz ve ilkel olma eğilimindedir ve “ilkelcilik bir ölçüde entelektüel karşıtı olmalıdır” (MacRae, 1969, s. 162).

Popülist söylem halk değerini içtenlikle kabul ederken, hakikatin ve doğruluğun entelektüel değerini önemli şekilde görmezden gelir. Popülizm hakikatin bir tarafını, diğerinin zararına kıyasla ele almaktadır.

Popülist söylem, hakikati olmayan bir içtenlikle idealini örneklendirir ve bu sebeple diğer ideallerin olmadığı bir şekilde değersizliğe oldukça açıktır. Popülizmin sürdürülebilmesi, net bir şekilde ortaya koyulmamış bir dünya görüşünün iletişimine bağlıdır.

1.2.3.4. Önyargı

Önyargı bir konu, kişi ve gruplara karşı peşin tutum ve yargılardır. İnanç öğretilerinden beslendiği için önyargıları değiştirmek oldukça güçtür ve önyargılar, kişilerin ve toplumların ilişkilerini zedeler (Gürses, 2005, s. 143). Önyargılı kişi elde ettiği birikime göre karar verir ve genellikle peşin hükümle sonuçlanır. Önyargının oluşmasında toplum, kültür, etnik köken belirleyici olmaktadır (Bal, 2011, s. 205). Önyargılı kişiler değişime karşı oldukları için toplumların ilerlemesine engeldirler.

Siyasi önyargılar göz önüne alındığında, artan sosyal eşitsizlikler ve kırılgan ekonomik ilerleme umutları ile karşı karşıya kalan insanlar, politikacıları suçlu olarak görüyorlar. Bu koşullarda seçmenler, kaygılarını dile getiren, önyargılarını sömüren ve devrimci değişim vaat eden popülist liderlere yönelme eğilimindedir. Önyargılı insanlar değişime karşı oldukları için araştırma yapmaktan hoşlanmamaktadırlar.

Önyargılı insanlar bilimsel kanıtları kabul etmezler. Şüphe oluşturmaya yönelik uğraşlar kültürel ayrışmalarla önyargıları en iyi şekilde kullanan politik liderler hakikatten uzaklaşabilirler (Picciotto, 2019, s. 89).

Hakikat sonrası dönemin en önemli araçlarından biri medyadır. Gerçeği saptıran kişiler izlerini kaybettirmek için basını kötülerler ve uzmanların önerilerinin karşısında yer alırlar. Çarpıtılmış gerçeklerle seçmenlerin önyargılarına hitap ederek kaygılarını azaltmaya çalışırlar. Hakikat sonrası dönemde seçmenlerin duygu ve özellikle önyargılarına hitap etmede iletişim yöntemi olarak manipüle yöntemi tercih edilmektedir.

2. BÖLÜM: HAKİKAT SONRASI ÇAĞ VE MEDYA

2.1. Gazetecilik İşlevinin Temel Ögesi Olarak Haber

Haber kavramı hakkında pek çok tanım yapılmıştır. Girgin (1998) haberi bir kişi ya da konu ile hakkındaki bilgi, bir konu hakkındaki karar, geniş kitlelere gerçekleşen olayların aktarılması ve hakikatin toplumsal olarak kurgulanması olarak ifade etmektedir (s. 13). Haber, toplumdaki pek çok insanı ilgilendiren, zamanında aktarılan, takipçilerinin anlayabileceği bir dille ifade edilen kanı olarak da ifade edilmektedir (Dağlı, 1995, s. 44).

Haber, kesin bir tanımı olmasa da unsurlarını derleyerek belirli bir olayı, durumu veya bilgiyi geniş kitlelere sunan bir yayın türüdür (Lovell, 1980, s. 40). Birden fazla kişinin hayatını etkileyen ve insanların ilgi duyduğu durumlar, haberin ana konularını oluşturur. Haber, tanımı sınırları belirsiz olsa da etkisi ve işlevi bakımından oldukça önemlidir. Haberin gerçekliği, ilgi uyandırıcılığı, güncelliği, önemliliği ve anlam taşıması gibi özellikler, haberin toplumsal işlevi ve etkisi açısından önemlidir. Bu özellikler bir arada ele alındığında, haberin toplumda bir bilgilendirme ve yönlendirme aracı olarak işlev gördüğü söylenebilir (Girgin & Özay, 2013, s. 9-15).

Gazeteciler, zaman, önem, sonuç ve ilgi çekicilik gibi temel ilkeleri göz önünde bulundurarak haberlerini sunarken, aynı zamanda haberin doğruluğu, tarafsızlığı ve objektifliği konusunda da dikkatli olmalıdırlar. Haberin doğru ve kesin bilgilerle sunulması, gazetecinin etik sorumluluğudur. Haberin sansasyonel hale gelmeden önce, önem ve anlamlılık ölçütleri göz önünde bulundurulmalıdır (Kocabaşoğlu, 1976, s. 344). Bu nedenle, gazeteciler, haberlerini sade bir dille, kesin ve doğru bilgilerle sunarak, okuyucularının güvenini kazanmalıdırlar. Tarafsız ve objektif bir şekilde sunulan haberler, gazetecilerin etik sorumluluğuna uygun olacaktır (Kaptan, 2008, s. 8).

Gazeteci, olayların mantıklı bir sıraya göre neden ve nasıl oluştuğunu tam olarak ifade etmelidir. Haberi her eğitim düzeyindeki insanın takip edeceği göz önüne alınırsa, kısa cümlelerle açıklığın sağlanması önemlidir (Tokgöz, 1981, s. 89-92).

Haberde kesinlik özelliğine de dikkat etmek gerekir. Kesinlik ifadesi ikna etme ve inandırma özelliğini içinde barındırır. Haberde kesinlik özelliği ile tekrarlardan ve dağınık bir anlatımdan kaçınmak vurgulanmaktadır (Çiftçi, 2017, s. 478).

Haberde aranan en temel özelliklerden biri ise haberin doğruluğudur. Gazetecinin parçası olduğu medyanın siyasi veya ekonomik sahiplerinin çıkarlarına göre değil, taraf tutmadan kamunun faydasını ve çıkarlarını göz önüne alarak haber üretmesi beklenmektedir (Keane, 2010, s. 24).

Haberin tarafsız ve dürüst bir biçimde üretilmesi basının evrensel amaçlarından biridir. Basın haberi tarafsızlık yani doğruluk amacından saparsa, toplum nezdinde önce inandırıcı özelliğini kaybeder (Büyükbaykal & Büyükbaykal, 2015, s. 89). Hargreaves (2006), gazeteciliğin ilk görevini doğru şekilde aktarmak ve böylelikle inandırıcı olmak olarak ifade etmektedir (s. 188). McQuail (1994) gazetelerin en temel özelliklerinin haberleri güncel ve gerçeklere dayalı bir şekilde sunmak olarak ifade etmektedir (s. 14).

Haber için tek bir tanım sorunludur çünkü pek çok farklı faktör haberin seçimini ve üretimini etkiler. Galtung ve Ruge (1965) aşağıdaki özelliklerin çoğu haberde tutarlı bir şekilde belirgin olduğunu belirtmektedir.

İlgililik: Bir olayın aktarılabilmesi için, dolaylı da olsa, izleyicilerin yaşamlarını etkilediği görülmelidir.

Güncellik: Hikâyeler, geçmiş olayları yansıtmaktan çok şu anda olan biteni vurgulama eğilimindedir.

Sadeleştirme: Anlaşılması kolay, açık ve net terimlerle anlatılabilen hikâyeler

Öngörülebilirlik: Yıldönümleri, en son işsizlik rakamlarının açıklanması veya devlet olayları (günlük işleri) gibi önceden bilinen olaylarla ilgili hikâyeler.

Süreklilik: İlk olayın insanları etkileyen yansımaları olduğu hikâyeler.

Harrison (2006), haberlerin, haber değerlerinin anlaşılması yoluyla ortaya çıkacağını ifade eder. Haberler, gazetecinin faaliyet gösterdiği haber kuruluşunun kısıtlaması dâhilinde oluşturulur ve haberlerin haber değeri taşıyıp taşımadığına kurumda çalışan gazeteciler tarafından karar verilir (s.13). Bu nedenle haber değeri kavramı bazı olayların neden “olay” olarak tanımlandığını ve bu “olayların” nasıl haber olmak üzere seçildiğini anlamaya yardımcı olabilir.

Haber değerleri ayrıca neden belirli “olayların” vurgulanıp diğerlerinin hariç tutulacağını keşfetmeye yardımcı olur. Bu tür haber değerleri, hangi olayların haber olup hangilerinin olmayacağına dair bir açıklamada da bulunur (McQuail, 2000, s. 343).

Haber değerlerinin incelenmesi, gazetecilik pratiği için şeffaf yargılar sağladığından, gazetecilik çalışmalarının en önemli alanlarından biri olarak kabul edilir.

2.2. İnternet ve İnternet Gazeteciliğinin Temelleri ve Gelişimi

Amerika’da farklı bilgisayarların birbirleriyle iletişim kurmalarını sağlamak için geliştirilen mesaj ara yüz işlemcisi internetin temelini oluşturur. Tüm teknolojiler gibi internet de sosyal ortamının bir ürünüdür. Amerika Birleşik Devletleri (ABD) Savunma Bakanlığı’nın ABD’de bilgisayar biliminin gelişimine derinden katılan küçük bir kuruluş olan İleri Araştırma Projeleri Kurumu (ARPA) tarafından internet oluşturuldu (Abbate, 1999, s. 2-3). 1960’ların sonlarında, çeşitli amaçlarla ağa bağlı iletişimde çeşitli deneyler yürütölmekteydi. Bu deneylerin hepsi, hesaplama ve telekomünikasyonda yeni teknolojilerin yeni kullanım alanlarını bulmak için yönlendirilmişti.

Bunların arasında, ABD Savunma Bakanlığı İleri Savunma Araştırmaları Projeleri birimi tarafından kurulan ve daha sonra süper bilgisayarlar olarak kabul edilen bir dizi şeyi birbirine bağlayan küçük bir ağ olan ARPANET vardı (Abbate, 1999). 1983 yılında her ARPANET bilgisayarı ilk Ağ Kontrol Protokolünü kullanarak yeni İletim Kontrol Protokolü/İnternet Protokolü (TCP/IP)’ye geçti. TCP / IP test edildi ve sonunda evrensel olarak kabul edildi (Hafner & Matthew, 2003, s. 244-250).

1980’lerin başında, internet çoğunlukla savunma araştırması veya operasyonu ile doğrudan bağlantıları olan küçük ağlar olarak ortaya çıktı. 1980’ler ve 1990’lar boyunca internet, içerdığı ağ, bilgisayar ve kullanıcı sayısında artışla birlikte inanılmaz bir şekilde büyüdü ve bu etkiyle birlikte ordudan sivil kontrole geçti (Abbate, 1999, s. 180). Bu da ağı halkın erişimine çok daha kolay hale getirmiştir. Ancak o zaman çoğu insan “internet” ve “dünya çapında ağ” (www) adı verilen ilgi çekici yeni bir uygulama tarafından sunulan bilgi toplama, sosyal etkileşim, eğlence ve kendini ifade etme olanaklarına erişebildi.

Gauntlett (2004) “dünya çapında ağı” olarak çevrilebilen “world wide web”i (www) internet kullanıcı dostu bir ara yüz olarak tanımlamaktadır (s. 5). Tim Berners-Lee tarafından geliştirilen “www”in ortaya çıkışı 6 Ağustos 1991 olarak belirtilir. Web, paylaşılan protokollere ve standartlara dayalı olarak İnternet’teki içeriği yönetmenin bir

yoludur (Bell, 2009, s. 31-32). İnternet alanındaki gelişmelerin etkisi ortaya çıktığı tarihten itibaren yeni medya alanında da hızla hissedilmeye başlanmıştır.

İnternetle birlikte yeni medya alanında yaşanan iletişim teknolojileri gelişim göstermiştir. İnternet teknolojisiyle yaşanan gelişmeler aşağıdakileri kapsamaktadır (Green, 2010, s. 3):

- Dünya çapında interneti sağlayan birbirine bağlı teknolojik alt yapı
- Web’e bağlı tescilli siteleri (örn. dünya çapında tanınan Louvre Müzesi)
- Açık ve kapalı kaynaklı yazılım (örn. Firefox, Wikipedia ve Google)
- İnterneti farklı kültürden insanların erişmesi için bilgisayar dili
- E-mail, sohbet etmek ve anlık mesajlaşma (örn. AOL, MSN)
- Bloglar ve sosyal paylaşım sitesi (örn. Facebook, Instagram)
- Oyunlar, topluluklar (örn. dünya savaş sanatı, ikinci yaşam).

İnternet bazen “eski medyanın” arka planına karşı konumlandırılır. Baskı kültürü 1439’da Johannes Gutenberg’in hareketli tip baskı makinesi icadı ile başlarken, yayın kültürü ise yaklaşık yüzyıl sonra oluşmaya başlamıştır. Geleneksel medya, interneti ve ‘www’ anlamak için başlangıç noktaları sunmaktadır (Green, 2010, s. 5). Yeni medya alanında yaşanan gelişmeleri daha iyi kavramak için Web 1, Web 2 ve Web 3 ile birlikte ortaya çıkan gelişmeleri anlamak gerekmektedir.

Web 1, erken 1990'larda ortaya çıkan ilk web sitelerini ifade ederken, Web 2.0, kullanıcıların içerik oluşturma ve paylaşma sürecine dâhil olduğu interaktif bir web deneyimi için kullanılır. Web 3.0 ise yapay zekâ, büyük veri ve blok zinciri teknolojilerinin kullanımı ile daha kişiselleştirilmiş bir web deneyimi sağlamayı amaçlar. Bu terimler, internetin gelişimindeki ayrımları anlamamıza yardımcı olur.

İnternet ve sosyal medya mecralarını anlamak için web 1 ve web 2’de yaşanan gelişmeleri takip etmek önemlidir. Web 2’nin düzeni web 1’den farklıdır çünkü web siteleri kullanıcıların bilgi almaktan daha fazlasını yapmasına izin verir. Sosyal medya kullanıcıların içerik paylaşp dağıttığı, genellikle paylaşma ve yeniden kullanma özgürlüğü olan bir sosyal öge içerir. Bunun örnekleri, kullanıcıların web sayfalarını kolayca oluşturmaya, düzenlemesine ve bağlantılandırmasına olanak tanıyan sosyal ağ

web sitelerini (YouTube, MySpace ve Facebook gibi), wiki'leri (Wikipedia gibi) içerir. Web 2 O'Reilly tarafından geliştirilmiştir (O'Reilly, 2005).

İnternet, içerik, dağıtım ve kullanılabilirlik açısından halka açıldığı günden bugüne kadar değişiklik göstermiştir. Bu nedenle, artık katılımı, yaratıcılığı ve web üzerinde bir bütün olarak etkileşimi arttıran yeni bir durumdadır (Creeber ve Martin, 2009, s. 4).

1991-2003 yılları arasında var olan Web 1, statikti, bilgiler web'den sadece okunabiliyordu. Bunlar çevrimiçi sözlükler, kişisel web siteleri ve üniversitelerin web siteleri idi. 2004'den günümüze kadar gelen Web 2 ise “oku” “yaz” web olarak ortaya çıkmıştır. Web 1'e göre çok daha interaktif ve işbirlikçi bir yapıdadır. Bunlara wikiler ve sosyal iletişim ağları örnek olarak verilebilir (Choudhury, 2014, s. 8096-7).

Web 3 ise çevrimiçi oyunlar, veri madenciliği, bilgisayarla öğrenme ve yapay zekâ teknolojileri gibi daha karmaşık bir yapıda ortaya çıkmaktadır. Yeni medya gelişme dönemlerinden geçmekte ve sürekli bir gelişme içerisinde. Bir zamanlar sadece metinsel olan internet şimdi ise metin, ses, hareketli ve hareketsiz görüntüler ve içerikleri birleştiren multimedya durumuna gelmiştir. Yeni medya neden ve sonuç olarak gerçekleşen değişikliklerin sonrasında ortaya çıkan yeni bir dönem hissiyatı ile meydana gelmiştir. Bu nedenle yeni medya önemli bir yapı olarak kabul edilir çünkü sosyal, teknolojik ve kültürel değişimin büyük bir parçasını oluşturmuştur. Yani, yeni medya yeni bir tekno-kültürün modülü olarak ortaya çıkmıştır (Miller V. , 2008).

Haber medyası, sosyal, ekonomik ve kültürel yaşamın önemli bir parçası haline gelmiştir (Adorno & Horkheimer, 2014).

Çevrimiçi habercilik pratiklerinde gazetelerin durumuna bakmak gerekmektedir. Araştırmacılar çevrimiçi haberlerin gazeteciler üzerindeki çoklu görevleri yerine getirme ve farklı medya formatlarında haber toplama ve hikâye anlatma tekniklerini birleştirme baskısını artırdığını düşünmektedirler (Cawley, 2008) (Ursell, 2001).

Deuze (2004) haber yapımcılarının “eskisi ile aynı maaş” için ek görevler yürütmeleri beklendiği için endişeli olduklarını savunuyor (s. 144).

Çevrimiçi gazetecilik en az dört temel faaliyet içerir: haber toplama/araştırma, seçme, yazma/işleme ve düzenleme. Çevrimiçi gazeteci çevrimiçi bir yayın için gazetecilik görevlerini yerine getiren profesyoneldir (Deuze, 1999, s. 377). Çevrimiçi gazeteciliğin

ve uygulamalarının bu tanımı, profesyonel haber çalışanlarının çevrimiçi haber üretim uygulamalarının merkezinde olduğunu ima etme eğilimindedir (Pavlik, 1999).

Haber odası çalışmaları, haberleri nasıl sınıflandırdıkları, gerçekleri nasıl doğruladıkları ve mesleki ilkeleri nasıl sürdürdükleri dâhil olmak üzere, haber çalışanlarının gazetecilik uygulamalarına rehberlik eden çerçeveyi bulmaya çalışmaktadır (Gans, 1979) (Tuchman, 1972).

Çevrimiçi gazetecilikte, çevrimiçi haber odasının diğer haber medyalarından farklı olarak üretim pratikleri için bir ortam sağladığını öne süren Pavlik (1999) çevrimiçi haber odasının üç özelliğinden bahsetmektedir (s. 57). Bunlar ilk olarak, haber merkezi aynı haber organizasyonundaki diğer departmanlarla entegre edilmiştir; ikincisi, çevrimiçi haber odası artık daha az hiyerarşik bir yapı kullanmaktadır üçüncüsü ise, çevrimiçi haber odası, fiziksel olarak haber odasında bulunmayan ve internet teknolojileri aracılığıyla bağlanan serbest muhabirliğe olanak vermektedir.

Dijital teknoloji aynı zamanda hikâye anlatımının doğasını ve çevrimiçi haber sunumunu da dönüştürmektedir. Bir zamanlar temel olan ters piramit haber yazma stili, çevrimiçi haber dünyasında geçerliliğini yitirmektedir (Pavlik, 2000, s. 232).

Ters piramit, gazeteciler tarafından bilgi iletmek için kullanılan temel bir habercilik yapısıdır ve habercilikte nesnelliğin temel bir unsuru olarak kabul edilir. Ters piramit yapısı, en önemli bilgileri haberin başına yerleştirerek muhabirlere belirli bilgileri diğerlerine göre vurgulama konusunda daha fazla güç ve esneklik sağlar (Tuchman, 1972, s. 670).

Teknoloji aynı zamanda haber endüstrisinin yapısı üzerinde güçlü bir etkiye sahiptir. İnternetin kitle iletişim araçları olarak yükselişiyle birlikte, çok sayıda haber kaynağının yayınlanmasını mümkün kılmaktadır. Bu siteler dünyanın her yerinden haberlere küresel erişim sağlamaktadır (Broersma & Peters, 2013, s. 5).

Gazeteler görünür, değerli olmak ve internet ortamında kendilerini rakiplerinden farklı kılmak için kendilerini kafa kafaya rekabetin içinde bulurlar (Broersma & Peters, 2013, s. 7-8). Gazete okurları için ise hiç bu kadar iyi olmamıştı. İlk kez, dünyanın herhangi bir yerindeki herhangi biri, istediği gazeteyi herhangi bir zamanda okuyabilir.

Haber odası içinde teknoloji, özellikle çevrimiçi iletişim, haber odasının merkezileşmesini ve hiyerarşik karakterini etkiliyor (McNair, 1998, s. 125).

Geleneksel gazete haber odaları, haber operasyonunun kontrolünü bir editör veya haber müdürü gibi güçlü bir kişi tarafından yapılan organizasyonlar olarak yapılandırılmıştır (Janowitz, 1975, s. 618). “cnet.com” veya “thetstreet.com” örneğinde yine de bir genel yayın yönetmeni olmasına rağmen, haber merkezinde üst ile alt arasındaki mesafe çok azalmıştır (Pavlik, 2000, s. 234).

Basılı gazetelerin web’de yayınlanmaya başladığı ilk tarih 1994 yılı ama büyük çoğunluğun web’e geçtiği tarih 1999 olarak görülmektedir. Gazete dağıtımı da çevrimiçi yenilik tarafından temelden yeniden tanımlanmıştır. Ortalama bir gazetenin üretim maliyetinin yaklaşık yüzde 60’ını oluşturan basım ve dağıtım maliyeti gazetelerin çevrimiçine dönmesiyle büyük ölçüde azaltılmıştır (Boczkowski, 2004, s. 203). Teknolojik değişim, haber kuruluşları, gazeteciler, seyirciler, haber kaynakları, maddi ve manevi katkı sağlayanlar ve basını düzenlemeye veya denetlemeye çalışan kişiler gibi birçok paydaş arasındaki ilişkileri kökten yeniden şekillendirmektedir (Pavlik, 2000, s. 234). İletişimin temel süreci mesajı üreten kaynak ve mesajın tüketicisidir. Bu süreç iletişimin tek yönlü olduğunu göstermektedir. Geniş insan topluluklarının mesajın tüketici durumuna gelmesiyle birlikte kitle iletişimi haline gelmektedir (Kara, 2013, s. 8).

Geleneksel medyanın yayın modelinde, gazeteci ve izleyici arasında çok az geri bildirim bulunurken, internet ve yeni medya yayın model amacı, ikna ve bilginin birleşimidir (Hartley, 2005).

Grunig (1976)gazeteciliğin geleneksel analog tek yönlü ve asimetrik iletişim modelinden bahseder. Bu modelde, iletişim akışı öncelikle bir kuruluştan halka tek yönlüdür. Asimetriktir, çünkü iletişim katılımcılarından birinin iletişimin akışına ve etkisine hâkim olmasıyla akış dengesizdir, aynı zamanda mesaj gönderen veya içerik sağlayıcı görüşü etkileme niyetindedir.

Ancak, internet ve yeni medya yayın modelleri, bu asimetrik yapının dengelenmesine yardımcı olmuştur, çünkü geri bildirim daha fazla olduğundan, izleyiciler de daha aktif bir rol oynamaktadır.

Dijital, ağ bağlantılı iletişim dünyasının ortaya çıkışı, yirminci yüzyıl gazeteciliğinin bu modellerini temelden değiştirmektedir. Artık çoğu gazeteci ve editör sadece haberleri yayınlamakla yetinemez. Aynı zamanda süreç, basın ve halkla arasında çok daha fazla bir diyalog haline girmektedir (Deuze, 1999, s. 377).

2.3. Türkiye’de İnternet Gazeteciliğinin Gelişimi

Teknolojik gelişmişlik bilgi iletişim alanında da değişimi beraberinde getirmiştir ve bu değişim geleneksel medyaya ek olarak yeni medya çağı başlamıştır (Askeroğlu ve Karakulakoğlu, 2019, s. 508-9). 1990’ların ortalarında, internetin iletişim için önemli bir kitle aracı olduğu görülmüştür ve yaklaşık 25 milyon insanın internet üzerinden iletişim kurduğu tahmin edilmiştir (Morris & Ogan, 1996).

Türkiye’de internet haberciliği, internetin ülkeye girişiyle birlikte 1990’ların ortalarına kadar uzanan bir geçmişe sahiptir. Türkiye’de internet haberciliği çoğunlukla geleneksel gazetelerin ve haber ajanslarının çevrimiçi versiyonlarıyla sınırlıydı (2016, s. 77-78).

2020 yılı Türkiye İstatistik Kurumu (2020) verilerine göre “yazılı medya ve uluslararası standart kitap numarası” verilerine göre gazete ve dergi rakamları %13,5 geriledi. 2019 yılı verilerine göre 2020 yılında rakam 4 bin 746 olmuştur. Bunların %54,4’ünü dergiler oluşturmaktadır.

2020 yılı 2019 yılı ile kıyaslandığında gazete ve dergi sayılarının %20.9 oranında azaldığı görülmektedir (Basın İlan Kurumu, 2021). Yazılı basında yaşanan düşüş internet ve internet medyasında yükselişi etkilemiştir.

Sütçü ve Bayrakçı (2014) tarafından yapılan araştırmaya göre internet üzerinden haber okuma oranı artmaktadır.

2017 yılında 7.478 milyar olan dünyadaki toplam insan sayısı yaklaşık %3,5 artış sağlayarak 2020 yılında 7.750 milyar olmuştur. 2017 yılında toplam internet kullanıcısı 3.377 milyar iken yaklaşık %17.5 artışla 2020 yılında 4.454 milyar olmuştur. 2017 yılında 2.789 milyar olan sosyal medya kullanıcısı 2020 yılında yaklaşık %19 artarak 3.800 milyar olmuştur. 2017 yılında 4.917 milyar olan akıllı telefon sayısı 2020 yılında yaklaşık %5.5 artarak 5.190 milyar olmuştur (We are social, 2020)

Türkiye’de ilk internet haberciliği yazılı basın kuruluşlarının çalışmaları olmuştur. Türkiye’deki ilk internet gazeteleri geleneksel gazetelerin web ortamında sunulması

olarak başlamış sonrasında ise bu yapıdan çıkarak internetin sunduğu imkanla bünyesinde daha çok haberi taşımaya başlamıştır. Geleneksel gazetenin gün içinde bir kere basılma özelliğinden çıkarak şartlara göre gün içinde haber yayınlanmaya başlamıştır. Ayrıca sadece çevrimiçi hizmet sunan gazeteler de çıkmaya başlamıştır (Aydoğan, 2013, s. 31).

İnternet gazeteciliği yeni bir alan olduğu için haberin nasıl inşa edileceği konusu henüz net değildir. İnternet gazeteciliği geleneksel medya şirketlerinin tekelinde olmasa da hem dünyada hem Türkiye’de bu kuruluşların etkin olma çabası devam etmektedir. İnternet gazeteciliği yaklaşımının bu kapsamda geleneksel medya yaklaşımına benzerlik gösterdiği belirtilse de teknoloji ile gelen bir dizi yenilikle internet gazeteciliğindeki “haber” durumu geleneksel medyadaki “haber” durumundan bazı farklılıkları beraberinde taşımaktadır (Yurdigül ve Zinderen, 2012, s. 85).

İnternetin ortaya çıkışı, gazeteci olmayan kişilere (yurttaş gazeteciler) makalelerini bu yeni medyada içeriklerini yayınlama fırsatları sunmaktadır. Bu, internet kanalının gazetecilerin konumunu muhabir olan izleyiciler doğrultusunda değiştirdiği gazetecilik tarihi boyunca büyük bir değişikliktir (Saragih & Harahap, 2020, s. 546).

New York Times, 1995 yılında internet üzerinden yayın yapmaya başlayan ilk gazetelerden biridir. Zaman gazetesinin 2 Aralık 1995 tarihinde içeriğini internete taşıması, Türkiye’de bu alanda bir ilki temsil etmektedir. Milliyet gazetesi de aynı tarihte internet ortamında yayın hayatına başlamıştır. Hürriyet ve Sabah gazeteleri ise 1997 Ocak ayında, Cumhuriyet gazetesi ise 1998 Mayıs ayında internet ortamında varlık göstermeye başlamıştır (Ayten, 2014, s. 73).

Yazılı basının internet ortamında faaliyetlerinin yanı sıra bağımsız gazeteciler de internet ortamında yayına başlamıştır. 2000 yılında medyada yaşanan kriz sebebiyle işsiz kalan gazeteciler (Kalsın, 2016, s. 78) ve Türkiye’de ana akım medyanın iktidar partisinin yakın çevrelerinin kontrolüne geçmesiyle eleştirel gazetecilik yapamayan gazeteciler (Ayan, 2019, s. 120-125) bağımsız gazetecilik yapmaya başlamışlardır.

Bu bağlamda internet gazeteciliğini ele aldığımızda matbu gazetelerin çevrimiçi faaliyetleri ve bağımsız gazetecilerin çevrimiçi faaliyetleri olarak yorumlamak doğru olacaktır.

Türkiye’de internet kullanımının artmasıyla birlikte, bağımsız medya organlarının dijital erişimi hızla artarak, iktidar yanlısı medya organlarının erişimine yaklaşmıştır. Son dönemde iktidar yanlısı medya organlarının erişimi sabit kalırken, bağımsız yayıncılar erişimlerini hızla arttırmaya devam etmektedir (Kızılkaya & Ütücü, 2021).

İnternet gazeteciliği geleneksel medya şirketlerinin tekelinde olmasa da hem dünyada hem Türkiye’de bu kuruluşların etkinliği devam etmektedir (Yurdigül ve Zinderen, 2012, s. 85).

İlki ağır yaptırımlar 2016-2017’de Türkiye’de 170 medya kuruluşunun kapatılması gibi baskıcı yasalar ifade özgürlüğünü kısıtlıyor. İkinci olarak, belirli konuların raporlanmasında onaylanmış anlatı çizgilerini belirleyen ve neyin yasak olduğunu belirten İletişim Başkanlığı (veya eşdeğer kurum) tarafından yayın kılavuzları yayınlanır. Üçüncüsü ticari TV kanallarında yayın yapma lisansları hükümet müttefiklerine verilir. Bu, genellikle önde gelen gazetelerin ve web sitelerinin hükümet yandaşları tarafından kontrol edildiği resmi olmayan bir süreçte yaygın olarak görülür. Neredeyse tüm otoriter ülkelerde, devlet internet servis sağlayıcılarına lisans veriyor ve lisanslarını korumanın bir koşulu olarak resmi yönergelerle uygun olarak çevrimiçi içeriği sansürlenmelerini gerektiriyor (Curran, 2019).

İnternet gazeteciliğinin özgürleşme ortamı ile halkın demokratikleşmesine katkı sağlayacağı düşünülmüştür (Atabek, 2005, s. 67). 2016-2017’de Türkiye’de 170 medya kuruluşunun kapatılması gibi baskıcı yasalar ifade özgürlüğü kısıtlanmış (Curran, 2019) ve geleneksel medyada yaşanan dejenerasyon ortaya çıkarılmıştır. Belirli konuların raporlanmasında onaylanmış anlatıları belirleyen ve neyin yasak olduğunu belirten Enformasyon Bakanlığı veya buna eşdeğer kurum tarafından yayın kılavuzlar yayınlanmıştır. Ticari TV kanallarında yayın yapma lisansları hükümet müttefiklerine verilmiştir (Curran, 2019).

Yukarıda bahsedilen durumlardan ötürü Türkiye’de bağımsız gazeteler veya gazetecilerin dijital erişimleri her geçen gün artmaktadır (Kızılkaya & Ütücü, 2021).

Geleneksel medyanın ardından internet alanında yaşanan gelişmeler sosyal medyanın giderek daha güçlenmesini sağlamıştır. Geleneksel medya farklı görüşleri kabul eden demokratik şüphecilikle halkın sorunlara yaklaşan bir konumda olmadığı sürece internet teknolojisiyle hayat bulan yeni medya geleneksel medya araçlarının tekel ve sınırsız güç

olma özelliğinin önüne engel olmaya devam edecektir (Keane, 1993, s. 151). Siyasal iktidarın ve ekonomik anlamda güçlü kuruluşların çıkarları için kullandıkları geleneksel medyanın diktatör özelliğine alternatif olarak karşılıklı iletişime imkan hazırlayan yeni medya kitleler tarafından tercih edilmeye başlanmıştır (Cerçi, 2016, s. 5).

2.4. Dijital Gazetelerin Niteliksel Gelişimi

Bu bölümde dijital gazetelerin yakınsama, hipermetinsellik, etkileşim, multimedya haber öyküleme ve eşzamansızlık özellikleri incelenmiştir.

2.4.1. Yakınsama

Yeni medya hem sayısal teknolojileri hem de haberleşme ve yayıncılık sektörüne özgü oluşumları kapsamaktadır (Törenli, 2005, s. 87). Sayısal teknolojilerin iletişim teknolojileriyle bir araya gelmesiyle hem niteliksel hem de niceliksel yapıda değişimler meydana gelmiştir. Niceliksel değişimler iletişim araçlarında ve altyapısında ve iletilerin hazırlanması – dağıtılması sürecinde değişime neden olurken, niteliksel değişim ise farklı haberleşme biçimlerinin aynı altyapıda bir araya gelmesini sağlamıştır (Başaran, 2005, s. 32).

Basın, radyo ve televizyon internetin ortaya çıkmasına kadar bu kadar yakınlaşmamıştır. Tek yapabilecekleri aynı bilgiyi bir kaynaktan birçok hedefe iletmek gibi ifade edilebilir. Geleneksel medya web'in gücüne yetişememiştir çünkü bu medya daha kişisel ve etkileşimli bir iletişim biçimi sunar. Geleneksel medya araçları, internet kadar hızlı ve etkileşimli bir iletişim kanalı sağlamakta yetersiz kalmaktadır (Berners-Lee, 2000, s. 7).

Dijital içerik daha kolay düzenlenebilir ve bir araya getirilebilir. Analog elektronik medya formlarına kıyasla yeni medyanın düşük maliyetle kopyalanması mümkün ve çoğaltılması daha kolaydır (Creeber & Martin, 2009, s. 108). Geleneksel ve modern medyanın karşı karşıya geldiği, taban ve kurumsal medyanın kesiştiği, medya üreticisinin ve medya takipçisinin gücünün öngörülemeyen şekillerde etkileştiği kültür yakınsama olarak adlandırılmaktadır (Jenkins H. , 2006, s. 2). Yakınsama teknolojik, kültürel ve sosyal değişiklikleri tanımlamayı başaran bir kelimedir. Yakınsama, yeni medya ile bağlantılı olarak kullanıldığında birçok anlam barındıran çok boyutlu bir yapıdır. Grant ve Wilkinson (2009) belirttiği gibi yakınsama, daha önce ayrı olan ve

yeni bir bütün oluşturan parçaların bir araya gelmesini geniş bir şekilde tanımlar (s. 21). Belirli bir yakınsama biçimi olarak medya yakınsaması, medya sektöründe sıklıkla dijitalliğin bir sonucu olarak ortaya çıkan bazı süreç, olay ve sonucu açıklar. Geleneksel medya kurumlarının ve uygulamalarının ortadan kalkması anlamında değildir. Bu, medya ortamını ve ilgili uygulamaları yeniden şekillendiren sınırların değişmesini gerektirmez. Yakınsama, iki veya daha fazla şeyin bir araya gelmesi anlamına gelir. Bununla birlikte, haber medyası bağlamında, tam olarak neyin bir araya geldiğine dair anlaşmazlık nedeniyle tanım daha karmaşık hale gelmektedir.

Basın-yayın, dağıtım ve bilgisayar endüstrileri gibi farklı seviyeler arasındaki duvar yıkılıyor ve tüm seviyeler birlikte çalışmaya başlamaktadır (Ostergaard, 1998).

Bu durum yalnızca teknolojik araçlardaki değişim değil aynı zamanda alıcı ve içerikte de kendini göstermektedir. Teknolojik alanda yaşanan değişimle birlikte pasif durumundan çıkan izleyici yakınsama olarak tanımlanan süreçte paylaşımcı ve üreten bir konuma gelmiştir (İspir & Kucur, 2019, s. 161).

Yapısal düzeyde, geleneksel ve yeni iletişim yolları arasındaki sınırlar daha az belirgin hale geliyor ve farklı ortamlar arasındaki ilişkiler, artan işbirliği, uyumluluk ve bağlanabilirlik ile karakterize ediliyor (Flynn, 2001). Haber üretimi düzeyinde, yakınsama bir devrimden çok bir evrim durumu düzeyindedir. Medya endüstrileri yakınsadıkça ve geleneksel haber kuruluşları yeni medyaya doğru genişledikçe, üretim süreçleri yeni talepleri karşılamaktadır (Flynn, 2001).

Haberin paylaşılması yani dağıtım düzeyindeki yakınsama, günümüz medyasının farklı özelliklerini birleştirecek tek bir cihaz aracılığıyla, farklı dijital ağ türlerine erişmenin tek bir yolu olmuştur.

2000'lerin başında yeni medyanın piyasaya sürülmesiyle birlikte, yakınsama hem arzu hem de ihtiyaç olarak ortaya çıkmıştır. Bu yakınsama haber kuruluşları içindeki basılı ve çevrimiçi haber odaları arasındaki entegrasyondur (Thurman & Lupton, 2008, s. 443).

Haber merkezleri ve gazeteciler, tek medya çağından çoklu medya haberciliğine geçmektedir (Almasoodi & Sucu, 2021). Yeni entegre haber odalarının, kaynakları paylaşmak ve bir multimedya üretim sürecini yönetmek için tasarlandığı

düşünülmektedir. Bu gelişmeler, haber merkezlerinin örgütlenmesini ve gazetecilerin çalışma pratiklerini derinden etkilemektedir (Pavlik, 2000, s. 229).

Cottle (1999) gazetecilere yönelik artan taleplerin, sonuçta gazetecilik standartları üzerinde olumsuz bir etkiye sahip olan daha baskıcı bir çalışma ortamı yarattığını iddia etmektedir.

Jenkins (2014) katılımcı kültür uygulamalarının, geleneksel ideolojik kategorilere göre okunduğunda karmaşık ve çelişkili sonuçlar üretilebileceğini iddia etmektedir (s. 286).

2.4.2. Hipermetinsellik

Haber metninin içerisinde açıklayıcı bilgi eklemek, metni konuyla ilişkili başka bağlantılara yönlendirebilmek için linkler vererek okuyucunun anlamasına yardımcı olan metinlerdir (Yıldırım, 2010, s. 236).

Hipermetinsellik, gazeteci - metin- okuyucu üçlü grubu uygulamalarındaki yeniliği sağlayan doğrusal olmayan bir bütünleşik içerik zincirindeki metinsel parçaların birbirine bağlanabilirliğini ve ara katmanlarını ifade eder (Vobič, 2014, s. 357).

Hiper metin çevrimiçi haber yapımında bilgi toplanır, seçilir ve değerlendirilir. Çevrimiçi gazeteciler, izleyiciler ve bilgi kaynakları arasındaki ilişkileri nasıl etkilediği hipermetnin sürecidir (Vobič, 2014, s. 358). Hipermetinsellik, yeni medya etkileşiminin en temel biçimidir. Çevrimiçi olduğu kadar çevrimdışı olarak da bulunur. Videolardaki sahneler ve web sayfaları arasında gezinme buna örnek olarak gösterilebilir. Hiper metin en temel düzeyde dosyalar, resimler ve hatta video çerçeveleri içindeki görüntülerdeki eşleşmeler de dâhil olmak üzere diğer bağlantılı nesneler etkileşime izin verir (Lister, Dovey, Giddings, Grant, & Kelly, 2009). Hiper metin gezinme yoluyla temel etkileşim biçimi (kullanıcı ve metin arasında) metinler arasılık olasılıklarına ve kodlayıcı tarafından öngörülemeyen bir metinle daha derin birleşme fırsatlarına izin verir. Fiske (1992) metinlerarasılığı, okuyucuyu belirli anlamları görebilecek şekilde etkinleştirerek bir metnin birden fazla anlama sahip olma yeteneğinden faydalanmaya yönlendirmek olarak yorumlamaktadır. Hipermetinsellik, gazeteciler arasındaki etkileşimli iletişim ve “belirli bağlamlarda gömülü teknolojik sınırlamalar” olan “araç etkileşimi” olarak adlandırılabilir (Massey & Levy, 1999).

2.4.3. Etkileşim

Yeni medya alanında kullanılan “etkileşim” kavramı, medya metinleriyle daha fazla kullanıcı katılımını, kullanıcıların bilgi kaynaklarıyla daha bağımsız ilişkilerini, bireyselleştirilmiş medya tüketiminin artışı ve daha fazla kullanıcı seçimini ifade etmektedir (Deuze, 2007, s. 245).

Yeni medya pasif bilgi yerine temelde katılmakla ilgilidir. Özellikle Web 2.0 temel olarak, kullanıcıların birbirleriyle bilgi paylaşımlarına ve içerik oluşturmalarına olanak tanıyan web mimarisi tarafından kolaylaştıran katılım ve etkileşim düzeylerini ifade eder. Özellikle web 2.0 ve mobil uygulamaların medya kurumları ve birbirleriyle daha fazla kullanıcı etkileşimini kolaylaştırdığı bir gerçektir. Harrison ve Barthel (2009) web 2.0 uygulamalarının teknik bilgisi az olan kullanıcıların kendi sosyal medya ve bilgi teknolojisi ürünlerini oluşturmalarını ve paylaşımlarını sağladıklarını belirtmiştir (s. 162). YouTube, Amazon, Wikipedia ve bloglar gibi sosyal ağ ve sosyal medya web sitelerinde bu etkileşimler gerçekleşmektedir. Bazı kitle iletişim araçları işbirliğine dayalı haber toplama ve hikâye anlatımı, kullanıcı tarafından oluşturulan içeriğin filtrelenmesi ve toplanması, hikâye geliştirme ve tanıtım için fırsatlar yaratarak Web 2.0 yaklaşımını benimsemiştir.

İnternet alanındaki gelişmelerle analog iletişimden dijital iletişim teknolojilerine geçiş hızlı bir şekilde gerçekleşmiştir. Yeni medyanın geleneksel medyadan farklılaşan en temel özelliği olan sayısallaşma üzerine kurulan iletişimin nesneleri arasında eşzamansızlık, iletişimin çift yönlü olması ve hızlı bir şekilde gerçekleşmesi gibi özellikler öne çıkmaktadır (Törenli, 2005, s. 87). Geleneksel medyadaki yeniliklerden beslenerek gelişen yeni medyaya teknolojik gelişmeler itici güç olmaktadır.

Deuze (Deuze, 2007, s. 247) medya metnlerinin, ilgili medyanın açıklık veya kapalılık durumuna göre, her zaman katılım, birlikte oluşturma ve işbirliği içerdiğini belirtmiştir.

Yeni medya araçlarının en temel özelliği “etkileşim” unsurudur. Geleneksel kitle iletişimden farklı olarak iki yönlü bir iletişim söz konusudur. İletişim sürecinin kaynaktan alıcıya anlayışı alt üst edilmiş ve alıcı da kaynak durumuna gelebilmektedir. Yeni medyanın en temel özelliği etkileşim özelliğidir (Geray, 2003, s. 18).

Lüders (2008) etkileşimli web’in başarısında izleyicilerin dâhil edilmesi ve bunun yanı sıra bireysel ve işbirliği içinde üretilen içeriğin olduğunu vurgulamaktadır (s. 695).

Etkileşim, yeni medya metinleri kullanıcılarına kendi mesajlarını kaydederek metne eklemek gibi fırsatları sunmaktadır. Bu tür etkileşimde bir web sitesine iletişim bilgilerinin ayrıntılarını göndermek veya çevrimiçi işlemlerde sorulan soruları cevaplamak gibi durumlar kayıt işleminin basit faaliyetidir (Cover, 2006). Bunun yanı sıra orijinal internet bülten panoları ve haber grupları iyi bir örnektir. Bunlar yüz yüze iletişim anlamında etkileşimli değil ancak birbirini izleyen kullanıcı yorumları anlamında etkileşim durumundadır. Bu “geri yazma” metnin bir parçası haline gelir ve veri tabanının diğer kullanıcıları tarafından kullanılabilir hale getirilebilir. Bir bültenin veya çevrimiçi forumun soru yanıt modeli ve bir sohbet sitesi etkileşime örnek olarak gösterilebilir.

Yeni medyanın en önemli "katma değer" özelliklerinden biri, etkileşim imkanı sunmasıdır. Geleneksel medya pasif tüketim sunarken, yeni medya etkileşim fırsatı sağlamaktadır. Bu terim, yeni medya metinleriyle birlikte kullanıcının daha aktif bir katılımına, zengin bilgi kaynaklarına, kişiselleştirilmiş medya kullanımına ve kullanıcıların daha fazla seçenek sunan bağımsız bir ilişkiye sahip olmasına atıfta bulunur. Lister vd. (2009) göre bu tür düşüncelerde etkileşim, kullanıcının öncelikle bir tüketici olarak görüldüğü popüler neo-liberalizm söylemine dayanmaktadır (s. 21). Neo-liberal toplumlar, her türlü deneyimi ticarileştirmeyi ve tüketicilere giderek daha fazla kişiselleştirilmiş seçenek sunmayı hedeflemektedir (Kellner, 1995, s. 339). Bu bağlamda yeni medyanın etkileşim özelliği, bireysel üyelerin doğrudan müdahale edebilme ve eriştikleri görüntü ve metinleri değiştirme yeteneğini içermektedir. Bu sayede, yeni medya kullanıcıları görsel kültür, film ve televizyonun "seyircisi" veya edebiyatın "okuru" olmaktan çıkarak “kullanıcı”ya dönüşür.

Carlson (2015) etkileşimli metinleri özellikle gazetecilik metinlerini sosyal ortam içine yerleştirilmiş çeşitli kültürel uygulamalar olarak değerlendirmektedir (s. 2). Etkileşim okuyucuların metinleri nasıl yorumlandıklarına ilişkin sorunları bünyesinde bulundurmaktadır. Kitlelerin metnin kodunu aynı şekilde çözemediği ve doğru bir şekilde kodlayamadığı durumda metnin anlamı ile ilgili sorunlar ortaya çıkmaktadır. Bu durum, okuyucularının niteliğine göre değişmektedir. Lister vd. (2009) etkileşim koşulları altında metnin farklı şekilde okunma sorunu ortadan kalkmayacağını hatta katlanarak çoğaldığını belirtmektedir (s. 23). Bunun nedeni, etkileşimli bir metin veya

veritabanı üreticisinin, okuyucuların metnin birçok versiyonundan hangisi ile karşılaşacağını kesin olarak bilmemesidir.

Yeni medyanın sayısallaşma, yakınsama ve etkileşim özellikleri bilginin hızlıca yayılmasına gibi birçok gelişmeyi yeni medya kullanıcılarına sunmuştur. Özellikle siyasi konulardaki bilgilerin yoruma açıklığı bu alandaki gerçekliğin sorgulanmasını ve değerlendirilmesini daha da önemli bir hale getirmiştir. Gerçeğin ne olduğundan çok, bilginin hızlı ve kolay bir şekilde yayılması insanların tercihi olmuştur. Farklı türde birçok haber kaynağına ve doğrulama araçlarına rağmen, yaşanmış herhangi bir savaşı geleneksel medyadan takip eden pasif izleyici gibi yeni medya araçlarını kullanan insanlar da aynı pasifliktedir. Alışkanlık ve tutumlarını değiştirmeden tek bir kaynaktan aldığı bilgiyle yetinmeye devam etmektedir. Bilgilerinin kalitesi ve gerçekliğine ilişkin araştırma yapmamaktadırlar. (Paktin & Karaca, 2018, s. 126). Bu durum dijital çağda hakikat sonrası çağın önemine dikkat çekmektedir.

2.4.4. Multimedya Haber Öyküleme

1990'larda çevrimiçi gazeteciliğin ortaya çıkmasıyla birlikte, çevrimiçi haber uygulamaları, nesnellik Schudson (2003), şeffaflık Karlsson (2010) ve katılım dâhil olmak üzere birbiriyle çelişen ve rekabet eden gazetecilik ideallerinin ve gazeteciliğin mesleki yargısına meydan okuyor.

Yeni medyanın sağladığı yeni haber üretim ve sunum araçları, kaçınılmaz olarak haber kurumlarında gazetecilik kuralları, normları veya değerleri ile belirli platformlar ve formatlar tarafından tanımlanan haber hikâye anlatımı türlerini de beraberinde getirmiştir. Multimedya mantığı yazılım ve cihazlar gibi teknolojik önemliliğin araboluculuğuyla ilgili olarak haber üretimi ve biçimlendirmesine ilişkin çevrimiçi gazetecilik uygulamalarıdır (Song, 2018, s. 838-41).

Multimedya hikâye anlatımı, haber kuruluşlarının hikâyeleri yaratıcı ve ilgi çekici yollarla anlatmasına olanak tanıyan güçlü bir araçtır. Haber hikâyeleri, izleyiciyi anlatılan sahnelere sanal olarak taşıyarak sürükleyici bir deneyim yaratmayı amaçlar. Gazeteciler, metin, resim, video ve ses dâhil olmak üzere çeşitli medya biçimlerini birleştirerek, izleyicilerinin dikkatini çeken ve bilgileri daha dinamik bir şekilde ileten ilgi çekici hikâyeler oluşturabilir.

Birçok farklı medya formatının kullanıldığı, web sitelerinde sunulan haber paketlerine "multimedya hikayesi" denir. Bu formatlar arasında sözlü ve yazılı içerikler, hareketli ve sabit görüntüler, müzik ve etkileşimli paylaşımlar gibi grafik animasyonlar yer alabilir (Deuze, 2004, s. 140). Multimedya hikâyeleri, kapsayıcı, dikkat dağıtıcı olmayan bir ortam sunarak izleyiciyi içine çekme potansiyeline sahiptir (Hiippala, 2017).

Ayrıca multimedya hikâyelerinin başarılı olabilmesi için farklı medya formatlarının birbirini tekrarlamak yerine tamamlaması gerektiği savunulmuştur (Thurman & Lupton, 2008, s. 447).

2.4.5. Eşzamansızlık

Eşzamansızlık internet ve yeni medyanın bir diğer özelliği olarak ortaya çıkmıştır. Bireyler iletileri istedikleri zaman iletebilmekte ve karşılıklı olarak iletişimde olabilmektedir. Zamanla ilgili yaşanan sorun ortadan kalmış bulunmaktadır. Yeni medyada alıcı iletiyi genelde çevrimiçi olduğu ve istediği zaman diliminde alabilmektedir. Bu durumda eşzamanlılık sorun olmaktan çıkmaktadır (Geray, 2003, s. 18-19).

Bir iletişim teknolojisinin, katılımcılarının hem eşzamanlı hem de eşzamansız olarak iletişim kurabildikleri (bire bir veya birden çok kişiyle) arabuluculuk ortamı oluşturma derecesi olarak tanımlanabilen etkileşim (Kioussis, 2002, s. 372), çevrimiçi medyada gazetecilik formatında interaktif belgesel üretimi, ürünü, kullanıcının algısını ve yazarın görüşünü içeren çok boyutlu bir yaklaşımla ele alınmaktadır. Deuze (2007) medya metinlerinin, ilgili medyanın açıklık veya kapalılık durumuna göre, her zaman katılım, birlikte oluşturma ve işbirliği içerdiğini belirtmiştir (s. 247).

2.5. Sosyal Medya ve Gazetecilik

Sosyal platformların tarihindeki her dönüm noktası, gazeteciler için platform dışı stratejilere nasıl yaklaşıldığını anlamak ve takipçilere ulaşma şeklini yeniden düşünmek için bir fırsat olmuştur. Gazeteciliğin sosyal medya platformlarında alacağı uzun bir yolu vardır. Gazeteciliğin en önemli görevi insanlara doğru bilgi sunarak hizmet etmekse bu yolda bunun için daha çok çaba sarf etmek gerekiyor (Zaffarano, 2022).

Sosyal medyanın insanlara sunmuş olduğu demokrasi ortamıyla insanlar farklı düşünceleri birbirleriyle paylaşmakta ve tartışmaktadırlar. Sosyal medyanın “çoğulcu, özgürlükçü ve eşitlikçi” bir ortam sunması durumu insanları bu ortamlara çekmektedir (Yegen, 2013, s. 133).

Günümüzde insanların çevrimiçi bilgi yarattığı, tartıştığı, paylaştığı, tavsiye ettiği ve yeniden yaydığı ve haber medyasının yurttaş gazeteciliği kullanımının ve kullanıcı tarafından oluşturulan görünürlüğe bağımlılığın arttığı bir ortamda gazetecilik mesleği yapılmaktadır (Kim & Lowrey, 2015, s. 299).

Halk medyayla etkileşime girebilecek, kendi içeriklerini oluşturabilecek ve alternatif bilgi yayma ağıları yaratabilecek ucuz iletişim teknolojilerine erişim kazandıkça yeni medya her geçen gün daha çok güç kazanacaktır (Kırık, 2017, s. 234).

İnternetle birlikte izleyiciler, kitlesel dolaşan mesajların göndericileri ve muhatapları olarak, kamusal iletişimde giderek daha aktif katılımcılar haline gelmişlerdir. Bu değişiklik, geleneksel kitle izleyicilerini hedefleyen profesyonel medya üretiminin devam eden varlığının (basın, radyo ve televizyon) yanı sıra gerçekleşmektedir (Bektaş, 2000, s. 138).

Sosyal medya platformlarının kullanımı; haber kuruluşlarının web siteleri ile yurttaş gazetecilerin sosyal medya hesapları ve ortak çalışma alanları arasındaki sınırları giderek daha fazla bulanıklaştırmaktadır (Yıldızgörür, 2022). Buna ek olarak, gazeteciler web’de yurttaşların çoğunlukta olduğu çeşitli alanlarda varlıklarını sürdürüyorlar (Robinson S. , 2011, s. 202).

Gerçeğe karşı savaş şiddetlendikçe, haber kuruluşlarının izleyicilerin güvenini yeniden kazanması için birçok alanda karşı saldırıya geçmesi zorunlu gibi gözükmektedir.

Gazetecilerin ve halkın çevrimiçi bilgi savaşı konusunda dikkatli olmak gerekir. Dijital çağda haber okuryazarlığı, yanlış bilgi verenlerin ve propagandacıların kamuoyunu manipüle etmek için açık iletişim ağlarımızı nasıl kullandıklarını anlamayı gerektirir (Christopoulou, 2018).

Bugün ki çevrimiçi ortamda yıkıcı veya zararlı kamusal söylemde gazeteciler ve haber kuruluşlarının rolüne bakmak gerekmektedir. Bu yıkıcı ortamda aktif olarak katılım sağlayanların yanı sıra olaya karışmayanlar da bulunmaktadır. Her iki duruş da eşit

derecede sorumsuz ve gazeteciliğin kamuoyundaki güven sorununa katkıda bulunmaktadır. Gazeteciliğin demokratik sorumluluklarından biri, kamusal eleştiri ve uzlaşma için güvenilir forumlar sağlamaktır (Özejder, 2018).

İnternet ve sosyal medya dönemi öncesinde bilgi ve bilginin paylaşımından kaynaklı kısırlıktan çıkış konusunda gazeteciler çalışırken, günümüzde bilgi bolluğu ve kirliliğinden kurtarmak için çalışmaktadırlar. Özellikle internetin ortaya çıkmasıyla teknolojinin insanları eşit bilgi alıcısı ve göndericisi durumuna getirdiği ama gazetecilik olmadan doğru habere ulaşmak imkansızdır (Schudson, 1995, s. 1).

Geleneksel medyanın sabah gazetelerde okuduğumuz ve akşam ana haberlerde izlediğimiz nispeten sınırlı haber yapısına karşılık sosyal medyada ise neredeyse her dakika haber bombardımanına tutulduğumuzu düşünürsek gazetecilerini iş yükünü tahmin zor olmayacaktır. Bu durum haber merkezlerinde, değişen haber durumlarına ve aynı zamanda değişen yapısal gereksinimlere uyum sağlamak için 7/24 baskı altında çalışan gazeteciler için şartlar ağırlaşmıştır. Güven ve yanlış bilgi tartışması, gazetecilerin güvenilirliğini ve itibarını daha da baltalamıştır. Bir gazetecilik kariyeri peşinde koşarken mali ve diğer riskleri almak artık o kadar çekici değildir (Borchardt, 2019).

Yeni medya ortamlarında paylaşılan çok sayıda haberle birlikte haberlerin doğruluğu konusu gündeme gelmiştir fakat haberi doğrulama genellikle basit değildir. Her haber, neyin dâhil edildiğine veya neyin hariç tutulduğuna dair öznel bir çerçeve üzerine kurulduğu için doğrulama platformları her zaman işe yaramayabilir.

Ancak gönderileri doğru veya yanlış olarak kataloglayan yeni bir yapay zeka modeli de geliştirilmektedir. “Sahte ve gerçek haberlerini makine öğrenimi teknikleri yardımıyla ayırt edilmesi” başlıklı çalışmada son teknoloji yapay zekan doğrulama sistemleri geliştiren Passi ve Shah (2022) sosyal medya gönderileri ve makalelerinin karşılaştırmalı veri kümelerine karşı yüzde yüze kadar doğruluklarını ölçtüklerini belirtmektedirler.

Sosyal medya mecralarının getirdiği tıklama, beğenme, yorum ve tekrar paylaşma gibi özellikler editörler tarafından değerlendirildiğinde haberin özellikleri ölçülebilir. Bu ölçüm sonuçlarından elde edilen veriler ışığında haber üretimini bu yöne yoğunlaştırabilirler (Yıldırım, 2010, s. 235).

Dünyada ilk ve hala en yaygın sosyal medya aracı olan Facebook, 2006 yılında algoritmik olarak oluşturulmuş haber kaynağını başlattığında, donanım ve bağlantı sınırlamaları nedeniyle daha kısıtlı olduğu için haberlerin baskın bir dağıtıcısı olmayı hedeflememişti (Kalogeropoulos & Nielsen, 2018, s. 2209). Ancak sadece birkaç yıl sonra, küresel bir durgunluğun ortasında, reklamcılar ve tüketiciler harcamalarını kısınca haber merkezleri küçülmeye başladı (Haan & Moraga-Gonzalez, 2011, s. 552).

Gazete endüstrisi krizdeyken ve haber toplamak için daha az zaman ve kaynak mevcutken, sosyal medya (siyasi) gazetecilik için uygun ve ucuz bir yol haline geldi (Broersma & Graham, 2012, s. 403).

Geleneksel haber medyasının sıkıştığı bu durumdan gazeteciliğin nasıl çıkacağı durumu gündeme gelmiş ve sosyal medyanın da gelişmesiyle birlikte bu duruma çözüm sosyal medyada aranmıştır. 2011 yılında örneğin Twitter'ın kullanıcı sayısının 100 milyon üzerinde olmasıyla birlikte (Statista, 2022) bu mecralar hem gazeteciler hem de takipçiler için önemli hale gelmiştir (Hermida, 2012, s. 309).

Buradaki düşünce, bu yeni iletişim yönteminin haber dağıtımını iyileştireceği ve gazeteciler ile takipçileri arasında daha güçlü bağlantılar sağlayacağı yönünde olmuştur (Mitchell, Rosenstiel, & Christian, 2012).

2000'lerde bir taraftan vatandaşların haber yapma sürecine katılımının gazeteciliği ve demokrasiyi canlandıracağı beklenirken (Allan, 2013, s. 22) diğer taraftan sosyal medya mecralarının yaygın kullanımı ve herkesin elindeki cep telefonu ile haber yapıp paylaşabildiği bir ortamda profesyonel gazetecilik mesleğinin kaybolup kaybolmayacağı tartışmaları gündeme gelmiştir (Franklin, 2014).

Sosyal medyanın bazı çevrelerde gazeteciliğin kurtarıcısı ve genel olarak bağlantı ve sosyal değişim için hayati bir katalizör olarak görülmesinden yaklaşık on yıl sonra, sosyal medya yanlış bilgi ve sahte haberlerin bir çöplüğü olarak görülmektedir (Molina, Sundar, Lee, & Le, 2021).

Josephi'nin (2013) belirttiği gibi gazeteciliğin demokrasi açısından öneminden dolayı gerekliliği gazeteciliğin hep var olacağının göstergesidir. Demokrasi ve gazeteciliğin kökenleri tarihsel olarak birbirine bağlıdır. Gazeteciliğin ve demokrasinin izlediği yol ve gazetecilik ahlakını şekillendirmiştir (McNair, 2009). Nesnellik normuna göre, “dürüst” gazeteciler, insanların güvenilebileceği gerçeklere dayalı, doğru ve dengeli

habercilik sağlamayı amaçlayan gerçeği arayan profesyonellerdir (Deuze, 2005, s. 446-7).

Gazeteciler işlerinde sosyal medyayı kullandıklarını ve birçoğu da bunun gerekli olduğunu söylüyor. İşleri için sosyal medyayı kullanan gazetecilerin yaklaşık yarısı (%49), sosyal medyanın hikâye toplamadaki olumlu etkisinden bahsederken ve %41'i bunun halk arasında güven oluşturmalarına yardımcı olduğunu söylüyor (Gottfried, Mitchell, Jurkowitz, & Liedke, 2022).

Sosyal medyayı kullanan gazetecilerin bazı durumlarda mevcut gazetecilik normlarını yeni platformlara empoze ettiklerini ve diğerlerinin ise sosyal medyanın unsurlarını yeni gazetecilik olarak benimsediğini gösteriyor (Lasorsa, Lewis, & Holton, 2012, s. 19).

Haber takipçileriyle ilgili olarak, gazeteciler sosyal medyayı daha fazla erişim, daha fazla kişiselleştirme, etkileşim ve bunların sonucu olarak haberlerin sosyal ağlarda yer almasını bir kazanç olarak gördüler (Hermida, 2016).

Haberler, gazeteciliğin kurumsal mantığı dışında oluşturulduğunda ve dağıtıldığında, gazetecinin kim olduğu ve gazeteciliği ne olarak nitelendirildiği sorusu ortaya çıkar (Hermida, 2016).

2.5.1. Twitter ve Twitter Haberciliği

2006'da kurulan Twitter insanların özgürce düşüncelerini ifade etme ve toplumla paylaşma imkanını sunmaktadır (Usher, 2015, s. 308), (Ingleton & York, 2019, s. 375). Twitter dünyada olup biten her şeyi ve insanların şu anda konuştuklarını kapsamaktadır. Son dakika haberi, eğlence, spor, siyaset ve günlük ilgi alanlarını da kapsayan Twitter'ın canlı akış etkinliklerini izleme özelliği bulunmakla beraber dünya genelinde 40'tan fazla dilde sunulan hizmete twitter.com.web sitesi ve mobil cihaz yoluyla erişilebilir.

Twitter'ın tanıtımı ve yükselişi son on yılın en önemli sosyal trendlerinden biri olmuştur. 2006'da halka açılan ve 2019 Kasım sonunda 330 milyon aktif kullanıcıya ulaşan Twitter 31 Aralık 2018 itibarıyla 3.920 tam zamanlı çalışanı olduğunu belirtmektedir (Twitter Annual Report, 2019).

Temel olarak, Twitter dikkat çekmek ve bilgi paylaşmak için kullanılır. Bu özel sosyal medya platformu en çok haber merkezleri, spor ve önemli kişiler (politik, ünlüler vb.)

için kullanışlıdır (Jenkins A. , 2016, s. 131). Twitter ve Facebook gibi sosyal medya platformları, beğenme, paylaşma veya tweet atmanın “bir beğen, bir oy” ilkesi üzerinde çalışan gayri resmi bir oylama sistemi rolünü aldı (Gerbaudo, 2015, s. 82).

Twitter, özellikle ABD Başkanlık seçimlerinin ardından her geçen gün daha da önemli hale gelmiştir.

Twitter, modern gerçeğin çözülmesinin bir parçası olabilir. Olmasa bile, kısa mesaj hizmetinde (STS - Short Text Service) “bizler bunun ve diğer sosyal medya platformlarının kötü siyaset türlerinin araçları olarak kolayca nasıl kullanılabileceğinin analizinin bir parçası olmalıyız” (Igira ve Aanestad, 2009, s. 214).

Twitter kullanıcıların bir takipçi ağına 140 karakterlik hızlı güncellemeler veya “tweetler”göndermelerine olanak tanımakta ve “mikro blog”u destekleyen çevrimiçi bir sosyal ağ platformu sağlamak için oluşturulmuştur (Alexander, 2013, s. 356). Bunu yaparken, birkaç yerleşik teknoloji üzerine inşa edilmiştir. Bir tür halka açık günlük veya çağdaş konular üzerine bir dizi düşünce olarak kronolojik sırayla gönderilerin kronolojik bir “web günlüğü” (blog olarak kısaltılmıştır) oluşturmayı içeriyordu.

Twitter’ın yönlendirdiği arkadaşlık modelinde, kullanıcılar akışlarında “takip etmeleri” için diğer bireyleri takibe alırlar ve her üyenin kendi “takipçi” kitlesi bulunmaktadır. Tweet masaüstü bilgisayarlar, akıllı telefonlar ve diğer cihazlar için web veya kısa mesaj hizmeti yayınlanabilir. Bu entegrasyon fotoğrafların anında gönderilmesine, yerinde raporlara ve diğer kullanıcılara hızlı yanıtlara olanak tanır. Site 2006 yılında başlatıldı ve 2008-2009’da kullanıcı hesapları ve medyanın ilgisinin katlanarak arttığı ana akım haline geldi (Marwick ve Boyd, 2011, s. 140). İnsanların tweetlerle “etkileşim” kurma şeklini değiştiren ek işlevler eklendi. Herhangi bir tweet etiketi (hashtag) kullanıldığında herkes tarafından okunabilir ve aranabilir.

Hakikat sonrası politik söylem, gerçeklerden ziyade duygu ve inanca yapılan itirazlarla karakterize ediliyorsa, Twitter’ın bu kadar önemli bir siyasi alan haline gelmesi şaşırtıcı olmamalıdır (Lynch, 2017, s. 594). Tweetler’in kişisel görüşler olduğu varsayılır ve beğenilip paylaşılacak amacıyla ortaya çıkar. Twitter sistematüğinde “doğrulama platformu” olarak doğrulama, inceleme veya kanıt için yapılandırılmış bir mekanizma bulunmamaktadır (Gross ve Johnson, 2016, s. 749). Twitter, hakikat sonrası siyaseti karakterize eden çok retorik özellikler için tasarlanmıştır. Popülariteyi ön plana

ıkarırken, iddiaya yönelik kanıt olup olmadığına dair durumu görmezden gelerek bu durumun eksikliğini gizler (Wong ve Levine, 2020).

Hakikat sonrası teriminin tanımlanmasıyla son yıllarda, hem akademisyenlerin hem de bazı kurumların yanlış ve çarpıtılmış bilgi konusunda endişeleri ortaya çıkmıştır. 2017’de Dünya Ekonomik Forumu, sosyal medyanın gerçeklik algısı üzerindeki çarpıtma etkisiyle ilgili önlem alınması gerektiğini belirtmiştir. Rapor, demokratik toplumların kültürel kutuplaştığını, haberlerin ve bilgilerin üretilme, dağıtılma ve paylaşılma şeklindeki köklü değişikliklerle daha da şiddetlendiğini belirtmektedir (Forum, 2017, s. 21). İletişim teknolojisi miras aldığımız gerçeklik kavramlarının alt üst edilmesine katkıda bulunmuştur (Berners-Lee, 2000, s. 7). Baudrillard, internet ve sosyal medyanın dezenformasyon -sahte haber- kaynağı haline dönüşeceği kehanetinde bulunmuştur. Diğer açılardan olduğu gibi bunda da postmodernist metinler hakikat sonrası çağın yolunu açmıştır (Jones, 2017).

Çevrimiçi algoritmaların kasıtlı manipölasyon durumu gittikçe kötüleşmektedir. Büyük ölçüde otomatikleştirilmiş Twitter gönderilerinin çevrimiçi haber beslemelerini ve arama sonuçlarını etkilediği görölmüştür (Mustafaraj ve Metaxas, 2010, s. 1). Ayrıca, Epstein ve Robertson (2015) tarafından yapılan çalışmada, “eşitli tutum ve inançlara uygulanabilecek bu tür etkiye arama motoru manipölasyon etkisi” demişlerdir. Seçimlerin küçük farklarla kaybedildiği düşünöldüğünde, bir arama motoru şirketinin seçimin sonuçlarını herhangi cezaya tabi kalmadan etkileyebildiği görölmüştür (s. 4512). Yanlış haberlerin kapsamının, web platformlarının fırsatlarından ve güvenlik açıklarından yararlanılması ve genişletilmesi şaşırtıcı değildir. Örneğın, sosyal ağı platformlarını da kullanabilen İnternet botlarının, kesin bir şekilde ölçölmesi hala zor olan bilgi yayılma hızını artırmada rol oynadığı bulunmuştur.

Twitter botlarının yanlış veya çarpıtılmış bilgilerin yayılmasını, bazı kişilerin seçim / referandumla ilgili sahte haberlere daha eğilimli oldukları ve bu durumun toplumun geleceğini etkilemede önemli olduğuna dair kanıtlar bulunmaktadır (Grinberg vd., 2019, s. 374).

Temel olarak, Twitter dikkat çekmek ve bilgi paylaşmak için kullanılır. Bu özel sosyal medya platformu en çok haber merkezleri, önemli kişiler (politik, ünlüler vb.) için kullanışlıdır (Jenkins A. , 2016, s. 131). Twitter ve Facebook gibi sosyal medya

platformları, beğenme, paylaşma veya tweet atmanın “bir beğen, bir oy” ilkesi üzerinde çalışan gayri resmi bir oylama sistemi rolünü almıştır (Gerbaudo, 2015, s. 82).

Twitter’ı diğer sosyal medya platformlarından ayıran şey, kısa biçimi ve ağının açıklığıdır. Bugün Twitter, son dakika haberleri için ilk kaynaktır. Bir başka önemli konu, Twitter’ın siyasi kişilerle doğrudan yakınlığın en güçlü performansını sağlamasıdır (Alexander, 2013, s. 356-357).

Sosyal medya, yalnızca dijital içeriğin bolluğu için bir portal ve toplayıcı olarak nasıl performans gösterdiği için değil, siyasiler, halk ve çok sayıda karmaşık kitle arasında 24 saat gerçek zamanlı etkileşim sağlama fırsatı nedeniyle benzersizdir (Usher, 2015, s. 306). Bazı tweetler etkileşim için çabalarsken, bazıları bir yayın modeli gerçekleştirirken, çeşitli pratik uygulamalar olabilir, ancak sonuç olarak amaç halkı yönetmek ve sürdürmektir (Zhao ve Rosson, 2009, s. 243-244).

Twitter’ın yazılım düzeni, hesapları takipçiler açısından sıralamak için algoritmalar ve bir kullanıcının başka birinin gönderisini kendi takipçilerine ilettiği “yeniden tweet” de dâhil olmak üzere, teşhirleri açısından tweetler kullanarak çok özel bir ilgi ekonomisi yaratmıştır.

Twitter’in hizmet sunan bir işletme olarak büyük ölçüde sınırsız kullanımı, kişiler için ücretsiz olsa da, platformdaki verilere erişim için aynı şeyi söylemek mümkün değildir. Twitter’in ticari bir işletme olduğu bilinen bir gerçektir. Tıpkı diğer birçok “sosyal” platformda olduğu gibi, Twitter’ın kullanıcılarından aldığı veriler değerlidir ve bir meta olarak satışı gerçekleştirilebilir (Kinsley, 2014).

Bu algoritmalar, belirli mesajları “güçlendirmenin” mümkün olduğu bir ortam oluşturur. “Etiket”ler bir tweetin daha fazla kişiye ulaşmasını sağlar ve sonuç olarak siyasiler için daha geniş bir kişiye ulaşma potansiyeline sahiptir. Bir “etiket”in sık kullanımı, Twitter trend listesinde yer alır. Bir “etiket”in popülerliğine katkıda bulunan şeylerden biri “etiket”lerin genellikle bir tweetle gruplar halinde gelmesidir (Pervin vd., 2015, s. 169).

Ayrıca, Twitter algoritmaları maddi zenginliği olan elitlerin ve siyasi liderlerin sosyal grupları ölçmesine yardımcı olur. Tahmine dayalı analitik veriler istedikleri şeyi etkilemek için kullanılabilir (Harsin, 2015, s. 331). Bu, birçok anlamda politik bir ekonomidir: halkın tanımlanması ve sağlamlaştırılması yoluyla iktidarın yaratılmasıyla ilgilidir, ancak aynı zamanda politik meselelerden para kazanmakla da ilgilidir.

Kurguların hiçbir zaman doğrulanması amaçlanmadığı için “sahte haber” üretenler, algoritmik analiz yoluyla elde edilen kullanıcı gruplarına hitap edeceğine inandıkları içeriği sunarak reklam için gelir yaratırlar (Spohr, 2017).

Twitter’da insanları takip etmek, gönderileri yeniden tweetlemek, bir şeyi beğenip diğerini beğenmemek, algoritmik sınıflandırmalara ve tüm insanların gördükleri kişiselleştirilmiş “yankı odaları”nın oluşturulmasına katkıda bulunur, bu paylaşımlar halihazırda sahip oldukları görüşleri güçlendirir (Colleoni vd., 2014, s. 319).

Kullanıcının görüşleri ve inancıyla uyumlu olan medyayı tüketme eğilimi insanların görüşlerinin kutuplaşmasına neden olur (Urman, 2020, s. 857). Kutuplaşma, Facebook’taki sosyal medya kullanıcılarının İngiltere’nin Brexit oylamasının sonucuna yansımıştır. Kullanıcılar, her biri kendi yankı odası olarak hareket eden iki topluluk olarak kutuplaşmıştır (Del Vicario vd., 2017).

Twitter, diğer yazılım hizmetlerinin platformun üzerine inşa edilmesine olanak tanıyan açık API’ler (uygulama programlama ara yüzleri) kullanır. API’ler konusunda çok az yorum yapılmıştır. Birçok sosyal ağ platformu API’ler, özellikle Twitter aracılığıyla verilere erişime getirilen kısıtlamalardır (Kinsley, 2014). Bu API’ler, otomatik olarak tweet gönderen veya yeniden gönderen yazılım uygulamaları olan “botlar” oluşturmayı mümkün kılar.

Twitter’da bu tür botları oluşturmak için ekonomik kaynaklara sahip olanların, tercih ettikleri gönderiler için orantısız bir etki yaratmak için Twitter’ı ve özellikle onun sıralama algoritmalarını manipüle edebildikleri belirtilmiştir (Samuels ve Akhtar, 2019).

Güncel olaylar konusunda dinamik bir haber ve fikir kaynağı olan Twitter, gazetecilerin içerik bulabileceği, yeni kaynaklarla iletişim kurabileceği kullanışlı bir alandır. Aynı zamanda son dakika bilgilerinin birincil kaynağıdır (Molyneux & Lee, 2017, s. 1223).

Twitter görgü tanıklarının ifadeleri veya kaynak çeşitliliğini artırmak için vatandaşların görüşleri için değerli bir kaynaktır (Fisher, 2018). Öte yandan, yanlış bilgiler sosyal medya aracılığıyla yayılıyor ve gazetecilik haberciliğine dâhil edilebiliyor (Lukito, et al., 2020). Gazetecilik normları, kaynakların nasıl aranacağını, doğrulanacağını ve raporlamaya dahil edileceğini belirler. Bu bağlamda, şeffaflık normu, gazetecilerin kaynaklarını ifşa etmelerini gerektirir.

Bu nedenle, gazetecilerin haberlerinde kaynak olarak sosyal medya kullanımlarını ifşa etmeye hazır olup olmadığı sorusu ortaya çıkıyor. Birçok çalışma, sosyal medyada bulunan bilgilerin gazetecilik içeriğine açıkça bir kaynak olarak nasıl ve ne ölçüde entegre edildiğini görmek için haber makalelerini içerik analizine tabi tutmuştur (Bane, 2017) (Broersma & Graham, 2013) (Hine, 2020) (Wallsten, 2015). Dolayısıyla gazetecilerin Twitter'ı kaynak olarak hangi koşullarda gösterdiğini değerlendirmek güçtür.

Geleneksel olarak, gazeteciler kaynaklarıyla doğrudan etkileşime girer. Bununla birlikte, gazeteciler sosyal medyada bulunan bilgileri kullanırken genellikle kaynakla iletişim kurmazlar ve yalnızca alıntı yaptıkları kullanıcı tarafından gönderilen bilgileri kullanırlar (Broersma & Graham, 2013, s. 449). Bunu geleneksel gazetecilik bilgi toplama ve doğrulama süreciyle bağdaştırmak zordur (Hermida, 2010, s. 300). Ancak habercilikte sosyal medyanın nadiren kaynak olarak kullanıldığı tespit edilebilir.

Birçok çalışma gazetecilerin günlük işlerinde yoğun olarak Twitter'ı kullandıklarını ortaya koymaktadır (Broersman & Graham, 2012) (Newman, 2009).

Gazete endüstrisi krizdeyken ve haber toplamak için daha az zaman ve kaynak mevcutken, sosyal medya özellikle Twitter siyasi gazetecilik için uygun ve ucuz bir yol haline gelmiştir (Broersma & Graham, 2012, s. 403).

Sosyal medya ile bilgi yoğunluğu ortaya çıkmıştır. Bu bağlamda işbirliği ön planda tutulmuştur. Yurttaş veya katılımcı gazetecilikle kullanıcılar birer haber üreticisi haline gelmiş veya yurttaşlar gazetecilerle işbirliği yapar duruma gelmişlerdir. Doğrudan erişimleri olmayan bilgileri elde etmek için kullanıcıların gazetecilik uygulamalarından yararlanmaktadırlar (Jurkowitz & Gottfried, 2022).

Yeni medya ile habercilik alanında en belirginleşen özellikler; haberi üreten ve tüketen arasında ayrımın net olmaması, bilgilerin gidiş yönünün farklılaşarak aşağıdan yukarıya doğru akması başka bir deyişle etkileşim özelliğiyle katılımcı medyanın ortaya çıkışıdır. Ayrıca gazetecilerin de bu sosyal mecrada gazetecilik pratiklerinde değişiklikler yapmaları gerekmektedir. Hermida (2010) Twitter'ın kamusal iletişimde ortaya çıkmasıyla birlikte, sanal ortam gazeteciliği (ambient journalism) kavramını lanse ederek, gazeteci-kaynak-izleyici ilişkilerinin hiper metinsel ve etkileşimli haberlerde yer alan farklı unsurların sayısının artması nedeniyle dönüştüğünü gösteriyor. Bu bağlamda, hiper metinsel bağlantılılık iletişimi haberleri paylaşmak, görüntülemek ve çoğaltmak

için çeşitli yöntemler sunarak geleneksel gazeteci - kaynak - izleyici üçlemesine beklenmedik bir durum getirmektedir (s. 298).

Twitter, gazetecilerin haberleri tanımlamasına, doğrudan tanık aramasına, anketler yapmasına, yeni kaynaklarla iletişim kurmasına, açılı karşılaştırmalarına, görüşleri tartışmasına ve trendleri izlemesine olanak tanır (Broersma & Graham, 2012) (Hermida, 2010).

Gazetecilere özel olarak tasarlanmayan Twitter'i gazeteciler öncelikle önce kendi özel alanları ayrıca profesyonel alanlarında bilgi üretmek ve yaymak için ek bir araç olarak kullanmaya başlamışlardır (Sheffer & Schultz, 2010). Twitter, ilk reklam sloganını olan "Ne yapıyorsun?"u daha gazeteci bir sloganla "Neler oluyor?" ile değiştirmiştir. Günümüzde, twitter bilgi ağı olarak karakterize edilmektedir (Twitter, 2020).

Aralık 2022 itibariyle, Twitter'ın dünya çapında aylık 368 milyondan fazla aktif kullanıcısı var (Statista, 2022). Bu kullanıcıların neredeyse hepsi gazeteciler için potansiyel veri kaynağı olabilir.

Twitter, yalnızca genel haber gündemini yansıttığı için değil, aynı zamanda toplumdaki farklı görüşleri yansıtabildiği için önemli bir gazetecilik aracıdır (Hermida, 2010).

Twitter'da kolayca erişilebilen ilk elden bilgilerin serbest dolaşımı, finansal kısıtlamalar ve zaman baskısı altında faaliyet gösteren gazeteciler için de çekici bir kaynak haline geldi (Lewis, Williams, & Franklin, 2008).

Bu bağlamda, gazeteciler yazılı haberleri veya çevrimiçi haberleri için Twitter'dan gelen bilgilerden giderek daha fazla yararlanıyorlar (Moon & Hadley, 2014) (Bane, 2017).

Twitter'dan kullanılabilen bilgi kaynakları arasında politikacıların tweetleri bulunmaktadır (Kapidzic, Neuberger, Frey, Stieglitz, & Mirbabaie, 2022, s. 1264).

Yeni medya marifetiyle gündem belirleme artık bir siyasetçi-gazeteci ikilisi değilken, diğer bir taraftan yorum artık özel bir grubun elinde değildir. İnsanların blog dünyasını izleme, wikilerin içeriğini kontrol etme ve Facebook-Twitter (Arvas, 2016, s. 150) gibi sosyal medya ortamlarında varlıklarını hissettirme çabalarını siyasetçiler de giderek daha fazla görme eğiliminde olmuşlardır.

Twitter'ın en yaygın kullanımı bilgiyi takip etmektir. Gazetecilerin ilk yaptıkları işlerden biri Twitter'dan bilgi almaktır (Broersma & Graham, 2013, s. 447).

Yeni dijital teknolojilerin tanıtımıyla ilgili değişiklikler, yalnızca tükettiğimiz haber ürünlerini etkilemekle kalmadı, aynı zamanda yeni teknolojinin üreticileri için fark edilebilir organizasyonel ve kurumsal sonuçlar da doğurdu (Robinson S. , 2011).

Web 2.0, kullanıcılarla etkileşimin kapılarını açmıştır. Bu, gazetecilerin haber akışından sorumlu eşik bekçiler olduğu mevcut medya ortamını derinden etkilemiştir (Jurkowitz & Gottfried, Pew Research Center, 2022).

Twitter'a gazetecilik açısından bakıldığında, gazetecilerin içeriklerini eşik bekçilerinin (haber koordinatörü, yazı işleri müdürü vs.) denetimi olmaksızın yayınlatabildikleri görülmektedir (Cross, 2011, s. 1).

Kamuoyu önemli ölçüde çevrimiçi içerikle şekillenmekte ve bilgi sosyal medya aracılığıyla yayılmaktadır. Sosyal medya araçları ve arama motorları kullanıcıların davranışları hakkında derin bilgiye sahipken, kullanıcılar verilerinin nasıl toplandığı, ticari veya siyasi amaçlarla nasıl kullanıldığı veya kendisinin ve başkalarının verilerinin çevrimiçi deneyimlerini şekillendirmek için nasıl kullanıldığı hakkında çok az şey biliyor (Lorenz-Spreen, Lewandowsky, Sunstein, & Hertwig, 2020, s. 1103).

Bir bilgi bolluğu ortamı olan İnternet'te artık profesyonel bekçiler aracılığıyla geleneksel filtrelemeye tabi olunmamaktadır (Metzger & Flanagin, 2015, s. 447).

Yeni medya ile ortaya çıkan yoğun bilgi sosyal medya araçları ve google gibi araçlar tarafından insanların karşısına kişiselleştirilerek çıkarılmaktadır. Günümüzün dijital medyasında, uzman eşik bekçiliğinin yerini web kaynaklı bekçilik almıştır (Tüfekçi Z. , 2015). Bilgiler insanlara filtrelenerek ulaştırılmaktadır. Bozdağ (2013) tarafından yapılan çalışmada da bu filtreleme tekniklerinde hem insanı hem de teknik önyargıların olduğuna vurgu yapılmaktadır.

2.6. Yeni Medya'da Etik ve Denetim Eksikliği Durumu

2000'li yıllarda Türkiye'nin siyasi ortamındaki gelişmeler kamu medyasıyla özel medya arasındaki sahiplik yapısı açısından farkın mülkiyet yapılarının erozyona uğraması sebebiyle azaldığını ortaya çıkarmıştır. Bu durum ve teknolojide yaşanan gelişmeleri takip etme isteğinden ötürü yeni medya denilen alternatif medyalara yönelmişlerdir.

2000’li yılların sonlarında ortaya çıkan ve zaman içinde gelişen yeni medya araçlarının takipçisi de aynı oranda artmaktadır. Bu platformlarda haberin ve bilginin sunulması ve yayılması konusunda önemli farklılıklar oluşmuştur. İnternet ve sosyal medya ortamlarına akıllı cihazlardan erişimin olması bu farklılaşmanın meydana gelmesinde en önemli etkenlerden biridir.

Yeni medyanın yaygınlaşması ve habercilik alanın da yeni medya alanında kullanımının artmasıyla birlikte, bu alandaki denetim ve etik konusu gündeme gelmeye devam etmektedir. Bu alanın denetim eksikliğinin olmasının en büyük nedenlerinden biri hem sosyal medya hem de kontrolsüzce açılan ve herhangi bir denetim mekanizmasından geçmeyen internet siteleri bulunmaktadır. Medya kuruluşları değişime ayak uydurabilmek ve varlığını sürdürebilmek için çarpıtma, abartma, yalan yanlış yollara gidebilmektedir. Bu durum medyaya duyulan güveni sarsmaktadır. Etik, objektiflik, tarafsızlık gibi medyanın olmazsa olmaz kuralları işlememektedir (Güllüoğlu, 2013, s. 167-168). Yeni medyanın çalışma şartlarındaki farklılığın göz önüne alınması gerekliliği ve geleneksel medyayı düzenleyen uygulamalarla bir tutulması etik ve denetim sistemlerinin çalışması pek de mümkün görünmemektedir. Bireylerin bu konuda farkındalık kazanması için bu konudaki eğitimlerin uygulanması oldukça önemlidir (Binark ve Bayraktutan, 2013, s. 150).

Tarihsel süreç incelendiğinde gelenekselden yeni medyaya doğru iletişim ortamındaki değişiklikler ve çeşitlilikler görülmektedir. Yeni medyanın yaygınlık kazanması gazetecilik bağlamında ele alındığında “editorial denetim” ve “eşik bekçiliği” platformlarının azaldığı görülmektedir. İnternet ve özellikle sosyal medya araçlarında enformasyon bolluğu yaşanmakta ve bilgi üreticisi ve tüketicisi (gazeteci ve okuyucu) birbirine girmektedir. Bu durumda haber sonuçlanmış bir enformasyon olmaktan çıkıp “yeniden üretilen” bir süreç haline gelmektedir. Dijital çağda eşik bekçiliği uygulaması daha da karmaşık durum almıştır (Kafiliveyjuyeh ve İlhan, 2017, s. 37).

Binark ve Bayraktutan (2013) tarafından yeni medya için tanımlanan etik sorunlar özel yaşamın ihlali, teyit edilmemiş bilginin yayılması gibi birçok konuyu içermektedir (s.57-96). Medya sektörünün yaşamış olduğu süreci ve dönüşümü sadece teknolojik bağlamda değerlendirmek eksik bir açıklama olacaktır. Bu dönüşümü Türkiye için

1980’lerde ortaya çıkan ve hızla yaygınlaşan neo-liberal politikalarla açıklamak çalışma açısından önemlidir.

2.6.1. Yeni Aktörler Olarak Doğrulama Platformları

İnternet ve yeni medya araçları ile ortaya çıkan yalan / uydurma haber durumu her geçen daha da önlenemez bir hale gelmektedir. “Uydurma haber” terimi yeni değildir. Uydurma haberle ilgili güncel söylem, “uydurma haberleri haber gibi göstermek için sahte hesaplar aracılığıyla yapılan viral gönderi”ler olarak tanımlanmaktadır (Tandoc vd., 2018, s. 138). Uydurma haber teyit edilebilir bir şekilde hatalı olan ve insanların yanılmasına yol açabilecek haber metinleri olarak ifade edilmektedir (Allcott ve Gentzkow, 2017, s. 213). Her iki tanımda görüldüğü üzere ortak nokta sosyal medya ile uydurma haberler arasında yakın ilişki olduğudur. Bu çerçevede en temel nokta haberciliğin aşağıdan yukarıya doğru bir sistemde olması ve insanların kendi deneyimlerini diğer insanlara sosyal medya ve internet imkânlarıyla farklı bakış açılarını bir araya getirebilmesinde yatmaktadır. Bu kişilerin etkileşimli haber uygulamalarına katkıda bulundukları görülmektedir. (Bulunmaz, 2012, s. 26 - 7). Sosyal medya ve internetin özgürlükçü ve demokratik ortamının “manipülasyon” amaçlı da gündeme geldiği görülmektedir. Son zamanlarda çarpıtılmış haber konusu da internete ve sosyal medyaya kaydı.

Geleneksel medya ortamı teknolojik ve siyasi sebeplerden ötürü parçalandığı ve sosyal medya kuruluşları siyasi haberlerin ve haberlerin ana sağlayıcıları haline geldikçe, önyargılar, yanlış beyanlar ve yanlışlıklar dünyası her geçen gün daha da büyüyor gibi görünüyor (Mattes ve Redlawsk, 2020, s. 913).

Türkiye’de haberlerin nasıl tüketildiğini anlamak üzere 2017 yılında yapılan çalışmada çevrimiçi bir anket kullanılmış ve 2005 kişinin katılımıyla gerçekleştirilmiştir. TV % 47’lik bir oranla ile ilk sırada gelirken, haber kaynağı olarak çevrimiçi (online) kullanımı % 39’lık bir pay ile ikinci sırada bulunmaktadır. Sosyal medya % 13, yazılı basın ve radyonun (% 6) payları ana kaynaklara kıyasla oldukça düşüktür. Basılı haber medyasının radyoya denk olması, gazetelerin azalan rolünü göstermektedir (Yanatma, 2017, s. 19).

Yanatma (2017) tarafından yapılan çalışmada ankete katılanlara “ana haber kaynağınız hangisidir” sorusu sorulmuştur. Ana haber kaynağı olarak internet dağılımının (sosyal medya dâhil) % 39’lık orana sahip olması dikkat çekicidir. Ankete katılanların yüzde 13’ü sosyal medyayı ana haber kaynağı olarak kullandıklarını belirtiyor ve yanıt verenlerin yüzde 7’si diğer haber kaynaklarının web site veya uygulamalarını takip ettiklerini belirtiyorlar. Çoğunlukla dijital medyaya atıfta bulunuyorlar. Geleneksel medyanın web siteleri veya uygulamaları çevrimiçi medyanın neredeyse yarısını oluşturmaktadır.

Geniş takipçi ağlarına sahip sosyal medya platformlarının haber takibi konusunda önde gelen araçlar olduğu görülmektedir. Bu gibi sosyal medya ortamlarında yayılan bilgiler önemli bir üçüncü taraf filtrelemesi, doğruluk kontrolü veya editoryal denetimden geçmeden insanlar arasında dolaşabilmektedir. İnternet ve sosyal medyada yayınlanan ve yayılan uydurma haberlerin denetim ve doğrulama mekanizmalarının yeterli olmadığı görülmektedir.

Sahte haberlerin arka planı incelendiğinde sahte haberleri sağlayan web sitelerinin kısa ömürlü olma eğiliminde olduğu görülmektedir. Bu sitelerin arkasındaki sağlayıcıların incelemesi ortaya konulmuştur. BuzzFeed ve Guardian tarafından yapılan ayrı soruşturmalar, Makedonya’nın küçük Veles kasabasındaki gençler tarafından çarpıtılmış haberler yayınlayan 100’den fazla sitenin yönetildiğini ortaya çıkardı (Subramanian, 2017).

Çarpıtılmış haber içerik üretiminin sabit maliyetleri sosyal medyada yok denecek kadar az olduğu için sosyal medya platformları sahte haber üretimine oldukça elverişlidir. Genellikle çarpıtılmış haber üreten kişiler küçük çıkarlar peşindedirler, bu durum ise nitelikli haber yapmaya çalışan kişileri dezavantajlı duruma düşürmektedir. İkinci olarak, sosyal medyanın telefonlarda veya haber akışı pencerelerinde görüntülenişi (telefon ekranından haberi okuma) bir haberin doğruluğunu yargılamayı zorlaştırabilir. Üçüncüsü ise Facebook arkadaş ağlarının ideolojik olarak ayrıldığını ve bireylerin siyasi görüşlerine paralel haberleri takip etme olasılıklarının önemli ölçüde daha yüksek olduğunu göstermektedir (Allcott ve Gentzkow, 2017, s. 221). Sosyal medyadan haber alan kişilerin ideolojik olarak aynı görüşteki kişileri takip ettikleri ve yanlış bir habere

karşı çıkacak ve gerçekliğine kanıt oluşturma olasılığının daha düşük olduğunu göstermektedir.

İnternet ve sosyal medya ortamlarındaki enformasyonun boyutunun kontrol edilemeyecek boyutta olması sebebiyle kontrol mekanizmalarını her bir enformasyon için çalıştırmak zor görünmektedir. Bu mecralarda dolaşan ve hiçbir eleştirel mekanizmadan geçirilmeyen enformasyonun yarattığı “bilgi kirliliğini” azaltmak adına doğrulama platformları ortaya çıktı fakat uydurma haberler yalnızca sıradan insanlar tarafından değil aynı zamanda siyasetçiler ve büyük şirketlerin kendi çıkarlarını korumak adına kullanıldıkları da görülmektedir (Alpay, 2020, s. 53). Higgins vd. (2016) para kazanma aracı olarak yanlış siyasi haberlerin üretildiğini belirtmektedir.

İnternetin ve sosyal medya ortamlarının sunduğu demokratik katılımı artırıcı gücünü desteklemek adına medya okuryazarlığı eğitimlerinin artırılması önemli gözükmemektedir fakat burada daha büyük bir sorun var. Medya okuryazarlığı genellikle bir “çözüm” ruhu içinde aranır. Medya düzenlemesi imkansız görüldüğünde, medya okuryazarlığı, medya ile ilgili tüm sosyal ve psikolojik rahatsızlıklar için genellikle her derde deva bir araç olarak görünür. Bu durumda ele alınması gereken bir de epistemoloji sorunu vardır. Postmodern düşüncenin temel görüşlerinden biri olan görecelik: belirli bir “gerçeğin” farklı bağlamlardaki farklı insanlar tarafından birçok farklı şekilde yorumlanabilmesi. Bazı mutlak gerçekler ve bazı mutlak yalanlar vardır fakat hakikat sonrası dönemin çalışma alanları olan siyaset ve medya dünyası için çok büyük bir gri alan vardır. Yorumlama karmaşık bir iştir ve medya okuryazarlığıyla çözülebilmesi pek de muhtemel görünmemektedir. “Gerçek” ve “uydurma” haber arasındaki farkı anlayabilmek için eleştirel düşünceye ihtiyaç vardır. Bu nedenle, doğruyu yanlıştan ayırt etmek - ya da daha doğrusu, dünyanın birçok temsilinde hakikat ve yanlış unsurlarını tanımlamak ve bunlarla uzlaşmak - yalnızca çok şeyin başlangıcı olabilir (Buckingham, 2019, s. 7-8).

Öncelikli olarak siyasi haberlerin doğruluğunu analiz etmek üzere ABD’de ortaya çıkan Politifact.com ve Factcheck.org ve Türkiye’de ise teyit.org gibi siteler zamanla diğer ülkelerde de görülmeye başlamıştır. Günümüzde doğrulama kontrolü yapan birçok kuruluş bulunmaktadır.

Uygulayıcılar genellikle insanların daha iyi bilgilendirilmesine yardımcı olma, yanlış bilgilere karşı koyma ve toplumda doğru bilginin yayılmasını sağlama ve gerçeklere dayalı kamusal söylemi teşvik etme gibi geniş hedefleri paylaşırlar. Bu tür doğruluk kontrolleri genellikle hatalara, yalanlara ve yanlış ifadelerle işaret eder (Mattes ve Redlawsk, 2020, s. 913-4).

Her biri, hangi gerçeklerin kontrol edileceğini ve nasıl kontrol edileceğini belirlemek için kendi değerlendirme ölçeğini kullanır ve her birinin sonuçlarını benzersiz bir şekilde sunar. Doğrulama platformlarının her biri, “gerçeği” eksik görünen bir siyasi ortama gerçeği enjekte etme misyonunu ciddiye alıyor. Türkiye’de öne çıkan doğrulama platformu olan Teyit.org da şüpheli bilgileri inceleyip, inceleme neticesinde okuyuculara doğruluğu hakkında bilgi vermektedir (Teyit.org, 2021). Bu gibi yapılar eleştirel düşüncenin önemini ortaya koyar.

Sitelerin toplam erişimiyle birleştirildiğinde, her sitede haber alan kullanıcıların oranının genel olarak ABD’li yetişkinlere nasıl dönüştüğünü görmek de yararlıdır. Facebook, ABD’li yetişkinlerin %67’sine ulaşan en büyük sosyal ağ sitesidir. O halde orada haber alan Facebook kullanıcılarının üçte ikisi, genel nüfusun %44’ünü oluşturuyor. YouTube, ABD’li yetişkinlerin %48’i ile genel kullanım açısından bir sonraki en büyük erişime sahiptir. Ancak kullanıcılarının sadece beşte biri orada haber alıyor, bu da yetişkin nüfusun %10’una tekabül ediyor. Bu, daha küçük bir kullanıcı tabanına sahip olan (ABD’li yetişkinlerin% 16’sı) ancak daha büyük bir kısmı orada haber alan Twitter ile aynı seviyeye getiriyor (Gottfried ve Shearer, 2016).

Karşılaştırıldığında, yerel televizyondan, ulusal yayın televizyonundan ve kablolu televizyondan “sıklıkla” haber alan paylar sırasıyla yüzde 46, yüzde 30 ve yüzde 31’dir. Dahası, web kullanan yetişkinlerin yalnızca yüzde 34’ü sosyal medyadan aldıkları bilgilere “biraz” veya “çok” güveniyor. Buna karşılık, bu pay ulusal haber kuruluşları için %76 ve yerel haber kuruluşları için %82’dir (Allcott ve Gentzkow, 2017, s. 223).

2.6.2. Yankı Odası

Çevrimiçi ortamların geleneksel medya araçlarından farklılaşarak görüntü, ses ve teknolojik erişim konusundaki kolaylık gibi birçok noktada etkileşimli bir ortam sunduğu görülmektedir. Çevrimiçi makale ya da haberlerin teknolojik erişim

kolaylığından dolayı farklı bilgilere ulaşabilmenin kolaylığı durumu söz konusudur. Özellikle web 2.0'nin altyapısal özellikleriyle bilgiye hızlı erişim ve kullanım kolaylığı sunmaktadır (Aston ve Gaudenzi, 2017, s. 126-8).

İnternet ve sosyal medya altyapısının bilgiye kolay erişim özelliği bireylerin bilgiye kolay erişebilmesini sağlamaktadır. Eleştirel olmayan ve nitelikli bilgi sunmayan medyaya şüpheyile yaklaşılması gerekir. Teknoloji insanların hayatında giderek daha önemli bir konuma sahip olsa da insanlar genellikle “eleştirel, akıllı ve bilinçli bir kapsama” sahip değiller (Tüfekçi, 2015, s. 9).

Yankı odaları kişilerin yerleşik perspektif ve fikirlerini pekiştirdikleri ve kendi görüşleriyle benzer görüşlere maruz kaldıkları durumlardır. Arama motorları, haber toplayıcılar ve sosyal ağların sunduğu hizmet aracılığıyla içerik giderek daha fazla kişiselleştirilmektedir (Sunstein, 2009).

Ancak ciddi bir sorun, insanların önceden var olan inançlarına uyan blogları okuyup okumadıklarıdır. Eğer öyleyse, gerçeğin ortaya çıkması pek olası değildir ve kutuplaşma da kaçınılmaz hale gelir. Konu siyasi açıdan ele alındığında liberal blogları okuyan liberaller, daha liberal hale gelecektir; muhafazakârlar, muhafazakâr bloglarla sınırlı kaldıkları için daha muhafazakâr hale gelecektir (Sunstein, 2009, s. 145).

Sosyal medya kuruluşları kullanıcıların sosyal medya mecralarında bıraktıkları izleri takip ederek, geliştirdikleri algoritmalar sayesinde insanların hoşlandıkları, hoşlanmadıkları şeyler hakkında bilgi toplayarak kişiye özel kanıları oluşturabiliyorlar. Böylelikle propaganda yalnızca gruplara değil kişilere de uygulanabiliyor. Algoritmalar hoşlandığımız ve hoşlanmadığımız bilgilerle bize enformasyon servis edebilmektir. Bu tür bilgiler sayesinde hoşlandığımız şeylerin önümüze çıkması bizi mutlu ederken, gerçekliğe karşı bizi umursamaz kılabilmektedir. İnternet ve sosyal medya teknolojisi hakikat sonrası çağın önemli bir taşıyıcısıdır çünkü çarpıtılmış bilgiye olanak sağlarken, hakikate kayıtsız kalabilmektedir (D'Ancona, 2017, s. 52-3).

Tartışma ve konuşma amacıyla ortaya çıkan blogların yankı odalarının en çok görüldüğü mecralardan biri olduğunu söylemek demek yanlış olmayacaktır. Bu mecralarda gerçekliği kontrol edilmeyen bilgilerin dolaşması olasıdır. Bu durum hakikat sonrası dönemin eksiksiz bir taşıyıcısıdır.

Arama motoru geçmişleri ve sosyal medya platformlarındaki izlerimiz takip edilerek önümüzde sürekli olarak kendi bilgi izlerimiz çıkmaktadır. Sistem bunların hangisinin doğru olduğuyla hiçbir şekilde ilgilenmemektedir. Hakikat sonrası çağda, anlık bilgi ararken en bilgili dönüşler bile, refleks yoluyla, ilk uğrak noktası olarak internet olmaktadır. İnternet ve sosyal medya aracılığıyla bu kuruluşların ilgisini çeken yüksek sayıda tıklama ile trafik yoğunluğunun artmasıdır. İnternette ve sosyal medyada dolaşırken önümüze çıkan bilgiler ilgimizi çekecek ve hemen tıklayacağımız bağlantılardır. Bunu da genellikle önyargılarımızı yaymamızı sağlayan yalan ya da çarpıtılmış haberler sayesinde yapmaktadırlar. Dijital medya araçlarının işlevsel özelliklerinden biri olan “etkileşim” ile insanların daha çok enformasyona ulaşması istenmektedir fakat ulaşılan enformasyonun doğruluğu veya yanlışlığı pek de umurlarında değildir. İnternet ve sosyal medyada dolaşan bilgiler ne kadar saçma olsa da, görmezden gelmeye cesaret edemeyeceğimiz filtrelenmemiş bir zehir dalgasını temsil ediyorlar (D’Ancona, 2017, s. 55).

Son araştırmalar, insanların kendilerinden çok farklı olmayan başkalarının fikirlerini arama ve değerlendirme eğiliminde olduğu fikrini desteklemektedir (Kushin ve Kitchener, 2009, s. 2) (Stroud, 2010, s. 556).

İnternet teknolojisi ve özellikle sosyal medya dünyanın bilgiye erişimini kolaylaştırmış olsa da, diğer bir taraftan yankı odaları sosyal medya platformları için sorunlardan biri olmuştur. Sosyal medyayı kullanan insanlar genellikle kendi çevrelerindeki insanlarla iletişime geçmekte ve yanlış bir şekilde inandıkları inançlarının “norm” olarak düşünebilmektedirler (Digital Information World , 2020). Algoritma sosyal medya araçlarının iş modelinin çok önemli bir parçasıdır. Sosyal medyadaki algoritmalar sosyal dinamikleri en iyi şekilde irdelemek için kişilerin seçip, paylaşp ve yorum yapıp kullandıkları sırada enformasyondan yararlanmayı mümkün kılmaktadır.

İnsanların Facebook, Twitter, YouTube ve benzeri diğer mecralarda bıraktıkları izler takip edilerek, kişilerin kullandıkları enformasyonlar elde edilerek ve bu bilgiler filtrelenerek farklı şekilde kullanılmaktadır. Sosyal medyada filtrelenmiş bilgilere maruz kalan insanlar kendi düşüncelerine uygun olan görüşleri takip eder hale gelirler. “Doğrulama önyargısı” olarak bilinen bu etki gerçek olmayan veya çarpıtılmış olan

argümanların yayılmasının önünü açar. Sosyal medyanın bu özellikleri hakikat sonrası çağın ne kadar kolaylaştırıldığının göstergesidir (Quattrociocchi, 2017, s. 62).

Sosyal medya ortamlarında insanların takip ettikleri kişiler genellikle kendisiyle aynı görüşteki kişiler olduğu ve bu kişilerden gelen bilgiyi doğru olarak kabul ettikleri için bilinçli ya da bilinçsiz bir şekilde yankı odalarına maruz kalmaktadırlar. Bu durum çevrimiçi ortamlardaki tartışma ortamlarında kutuplaşmanın nedenlerini anlamada önemlidir. Bu durumun en temel sebeplerinden biri de hiç şüphesiz algoritmalarından (Kocabay Şener, 2018, s. 361). Sosyal medya ve çevrimiçi ortamlar insanlara farklı bakış açıları sağlarken, diğer bir taraftan da insanları ideolojik olarak ayırıştırabilmektedir (Flaxman vd., 2016, s. 299). İnsanların enformasyon takip konusundaki genel eğilimleri daha önce sahip oldukları görüşleriyle uyumlu olan içeriği tüketmek yönündedir. (Schkade vd., 2007, s. 915).

Flaxman vd. (2016) tarafından 50.000 kullanıcının web tarama geçmişlerini inceleyerek yürüttükleri çalışmanın sonuçlarına göre, bireylerin genellikle ideolojik olarak kendi görüşlerine oldukça benzer yayınları okudukları ve bu kişilerin yalnızca siyasi görüşün sadece bir tarafına maruz kaldıkları görülmüştür (s. 317).

Bimber ve Davis (2013) 2000 yılında Gore ve Bush'un web sitelerine gelen ziyaretçilerin politik tutumlarını analiz etmiş ve ziyaret ettikleri web sitesinin geliştirdiği siyasi durumunu paylaşmıştır (s.112). Yeni medyanın bilgi ve etkileşimleri seçme fırsatının, kullanıcıların partizan bilgiyi tercih etme eğilimiyle sonuçlandığını göstermiştir.

Grup kutuplaşması bireylerin ve grupların çeşitli seçimler yaptığı ve çoğu insanın kendi tasarımlarının yankı odalarına düştükleri herhangi bir sistem hakkında ciddi sorular ortaya çıkarır. İnternette kutuplaşmanın gerçek bir durum olduğunu ifade eder. Grup kutuplaşmasında; tartışmadan sonra, insanlar muhtemelen grup üyelerinin başlangıçta eğilimleri doğrultusunda daha uç bir noktaya doğru hareket edecekler (Sunstein C. R., 2009, s. 60-61).

Horrigan (2004) tarafından yapılan çalışma, insanların katılmadıkları düşüncelerin detaylarını incelemek adına İnternet'i kullanıp kullanmadıklarını araştırdı. 2004 yılında yürütülen ve siyasal seçimlerle ilgili araştırmaya katılan Amerikalıların üçte ikisi internette muhalif görüşteki düşünceleri araştırırken, üçte birinin ise yankı odası

etkisinde kaldığı görülmüştür. Çalışmaya katılan kişilerin adaylarının lehine olan argümanların çok iyi bir şekilde farkında olduklarını, ancak muhalif adayın lehine olan argümanlar hakkında çok az şey bildikleri sonucuna varılmıştır.

Heterojen bir toplum, çoğu medya tarafından üretilen paylaşılan deneyimlerden faydalanır. Bu paylaşılan deneyimler bir tür sosyal tutkal sağlar, paylaşılan sorunları çözme çabalarını kolaylaştırır, insanları birbirlerini yurttaşlar olarak görmeye teşvik eder ve bazen gerçek sorunlara ve ihtiyaçlara yanıt vermeyi sağlamaya yardımcı olur, hatta onları bu şekilde tanımlamaya yardımcı olur. Bilgiye maruz kalmanın özel bir erdeminden biri, bireyler bu bilgilerden sık sık pek bir şey kazanmasalar bile, diğer insanlara bundan bahsedecek olmaları ve burada bilginin yararlı olacağıdır fakat hakikat sonrası çağda internet ve sosyal medya aracılığıyla çarpıtılmış veya yalan bir şekilde servis edilmiş bilgiye maruz kalınmaktadır. İnternet ortamındaki her bir bilginin kontrolü yapılmadığı veya doğrulama platformları tarafından yapılması belli bir zaman sonra yapıldığı için ulaşılan bilgi ne kadar doğru bir bilgidir (Sunstein C. , 2018, s. 85).

Hakikat sonrası çağda, insanlar bilgisayar ve akıllı telefonlara gömülmüş internetin ve sosyal medyaya tutsak edilmekte ve duygular ve inançları insanları yönlendirmekte ve eleştirel düşünceye imkan vermeden gerçeklikten uzaklaştırmaktadır. Bu mecralar daha önceden sahip olduğumuz düşünceleri daha da pekiştirircesine bizleri kuşku duymaktan uzaklaştırmaktadır. Bu durumdan kaçmak için yankı odalarından çıkmamız ve sorgulayan, araştıran ve kuşku duyan bireyler olmamız gerekmektedir.

2.7. Haberin ideolojik yapısı

İdeoloji kelimesinin, toplumda egemen fikirlerin üretilme biçimine ilişkin dizi anlamı vardır (Eagleton, 2005, s. 29).

Bir anlamda ideolojiler “sosyal açıdan önemli grup veya sınıf” ile ilişkilendirilme eğilimindedir. Diğer anlamda ise ideoloji kavramı farklı dünya görüşleri arasındaki rekabeti ima etme eğilimidir. İdeoloji, kendi kendini geliştiren toplumsal güçlerin yeniden üretiminin merkezinde yer alan sorunlar üzerinde çatışan söylemsel bir alan olarak görülebilir (Eagleton, 2005, s. 29).

İdeoloji anlayışı, medya işlevini anlamak için tüm toplumda bir ön koşuldur. İdeoloji tartışmalarının çoğu, belirli yönetici grupların “çarpıtma” yoluyla meşrulaştırılmasıyla ilgilidir (Eagleton, 2005, s. 30).

İdeoloji bir taraftan ideolojik çöküş olasılığını ima ederken, diğer taraftan ise ideolojik aygıtın gücüne baskın gelebileceğini ima eder. Eleştirel medya çalışmalarındaki vurgu, ideolojinin güç üzerinde olma eğilimidir.

Medyanın, özellikle de haber medyasının, az sayıdaki ticari şirketin elinde olması, medya çalışmalarının merkezi bir endişesi olmuştur (Doyle, 2002) (Davies N. , 2008).

Az sayıda medya sahibinin haber içeriği üzerinde doğrudan etkisinin olması önemli bir tehlike olarak görülmesi sebebiyle endişeler bulunmaktadır. McNair (1994) medya sahiplerinin ekonomik çıkarları ve siyasi tercihlerinin en önemli unsur olmaya devam ettiğini öne sürmüştür (s. 40-2).

Chomsky ve Herman (2006), medyanın zengin ve güçlülerin çıkarlarına hizmet ettiğini ve medyanın haberlerinin toplumun baskın siyasi ve ekonomik ideolojilerinden büyük ölçüde etkilendiğini savunmaktadır.

İnsanlar gerçeklik olarak algılanan düşüncelerin medyanın yayınladığı “gerçeklik örüntüsü” ve imgelerin etkisindedir. İnsanlar çevrelerinde olup biten olaylar hakkında bilgi almak için medyayı takip ederler (Özçetin, 2018, s. 117). Şüphesiz medya insanlara özellikle siyasi olayları ve gelişmeleri oldukları gibi iletmemektedir. Medyanın sahiplik yapısı yüzünden özgür ol(a)mayan gazeteciler ve medya kuruluşları (Herman ve Chomsky, 2006, s. 76) “medya ne düşüneceğimizi söylemede başarılı olmayabilir, fakat ne hakkında düşüneceğimizi söylemede son derece başarılıdır” (Cohen, 1963, s. 13) yaklaşımı gündem belirme kuramını net bir şekilde açıklamaktadır.

Hangi konuların ve kişilerin günün en önemlileri olarak algılanacağını etkileme yeteneğine kitle iletişim araçlarının gündem belirleme rolü denir (McCombs, 2005). Haberlerde kamusal meselelerle ilgili mesajların her gün tekrarlanması ve kitle iletişim araçlarının günlük hayatımıza nüfuz etmesi, gazeteciliğin izleyici üzerindeki etkisinin önemli bir kaynağını oluşturmaktadır (McCombs & Valenzuela, 2007, s. 46).

Medya toplumda gelişen konuların tamamını gündemine taşımaz. Konunun medyanın gündemine taşınması en önemli etkenlerden biri de medyanın gündemine etki edip

edemeyeceğidir. Toplumda ve özellikle iktidar yönetiminde meydana gelen gerçek olayları medya kuruluşları kendi bakış açılarıyla orantılı olacak şekilde çarpıtabilmektedir. Belirlenen konu çerçevesinde medya kuruluşları içeriklerinin takip edilmesini sağlamaktır. Medya özellikle kitlelerin ilgi gösterecekleri konularda haberleri az ya da çok çarpıtarak yayınlama gücüne sahiptir (Arslan, 2006, s. 2). Gündem belirleme konusu kapsamında en çok siyasal içeriklere ilişkin haberlerin medyada yer aldığı görülmektedir.

Medyayı içeriğini etkileyen ideolojiyi bütünlüklü bir yapıda değerlendirme gerekir. Shoemaker ve Reese'nin (2014) belirttiği gibi medya en az bireysel düzeyimizi etkilerlerken en çok medya dışı düzey ve ideolojik düzeyimizi etkilemektedir (s. 98).

Parenti (1997) de medyanın denetimden geçtiğini söyler. Bu kuruluşların yatırımcılarına kar sağlamak ve şirketin ekonomik kontrolünü sağlayacak “kanaat iklimini” oluşturacak sermayeler oluşturmak gibi işlevleri vardır ve bu kuruluşlar geniş halk kitlelerini memnun etmekten çok kendine bağlarlar. Medya kuruluşunun ilk memnun ettiği kişiler; içeriği ekonomik olarak geçindiren medya sahipleridir (s. 171).

Kamusal sorumluluğu olan medyanın bu şartlar altında artık kamuya ait olmadığını göstermektedir. Kitle iletişim araçları veya farklı propaganda araçları ideoloji bağlamında kitleleri denetim altında tutmak ister. Medyayı bu bağlamda hükümet ve şirketler olarak değerlendirmek daha doğru bir bakış açısı olacaktır. Medyanın bu kurumlar tarafından denetim altında tutulması halka iletilen içeriklerin gerçekliklerinin sorgulanması gerekir. Bu durum “gizli savaşlara, seçim entrikalarına, istikrarsızlaştırma programlarına ve diğer örtük eylemlere olanak ya da gizlilik” için ortam sağlar (Gülsoy, 2005, s. 187-8). Yoğun bilgi sunan medyanın asıl vermesi gereken “gerçeklerin” üstünü kapatarak ya da çarpıtarak sunarken diğer taraftan ise halka eğlence kültürü sunarak halkı oyalamaktadır.

Chomsky (2016) Medya Denetim isimli yapıtında Amerika'nın Irak, Kuveyt, Afganistan, Filistin, Nikaragua, Vietnam, Guatemala ülkelerine gerçekleştirdiği saldırıların gerçekliklerine ilişkin haberlerin medyada yer almadığını ifade eder. Bunlar sadece Amerika'nın terörle mücadelesi olarak yer almıştır. Dünyanın süper gücü olan Amerika'nın yaptıklarının her şekilde doğru olduğuna ilişkin haberler yer almıştır. Bu örnek medyanın gerçeği saklamak için kullandığı çarpıtma yöntemini göstermektedir.

Chomsky'nin (2016) eleştirdiği manipölasyon teknikleridir. Haberin çarpıtılarak verilmesine ya da medyanın sessiz kalınmasına karşı çıkmıştır (s. 31).

Medyanın kamuoyunu şekillendirmede kullandığı seçeneklerden biri de haberin belli bir şekilde göre verilmesidir. Haber çerçeveleme, kullanılan dil, üslup ve hikayenin belirli yönlerine yapılan vurgu dâhil olmak üzere haber hikayelerinin halka sunulma biçimini ifade eder. Çerçeveleme, izleyicilerin haberleri nasıl yorumladıklarını ve işlenen konuya karşı geliştirdikleri tutumları şekillendirebilir (Erdoğan İ. , 2008, s. 36).

Nisbet ve Scheufele (2004) haber hikâyelerinin çerçevenme biçiminin ideolojik faktörlerden etkilenebileceğine vurgu yapmıştır. Örneğin, muhafazakâr önyargıya sahip haber kaynakları, hikâyeleri bireysel sorumluluğu ve sınırlı hükümet müdahalesini vurgulayacak şekilde çerçevlendirebilirken, liberal önyargıya sahip yayın organları, hikâyeleri sosyal adaleti ve hükümet müdahalesi ihtiyacını vurgulayacak şekilde çerçeveleyebilir.

Siyasi ideolojiye ek olarak, haber çerçeveleme, kurumsal çıkarlar ve gazetecilik normları gibi diğer faktörlerden de etkilenebilir (Reese, 2007, s. 149).

Haberlerin halka sunulma biçimini ifade eden haber medyasında “çerçeveleme” kavramını ele alan Entman (1993) medyanın haber çerçevelemesinin, onu üreten gazetecilerin ve editörlerin ideolojileri de dahil olmak üzere çeşitli faktörler tarafından şekillendirildiğini savunmaktadır.

Muhafazakâr veya liberal önyargıya sahip haber kuruluşlarının hikâyeleri siyasi ideolojileriyle uyumlu bir şekilde çerçeveleme eğiliminde olduğunu göstermiştir (Stroud, 2010, s. 557). Entman (1993) haber medyasının, kamuoyunu etkileyebilecek ve politika kararlarını şekillendirebilecek habercilik yoluyla belirli ideolojik inançları ve değerlerini sürdürülebileceğini savunur.

Van Dijk (1993, s. 141-7) ise, medyanın ırkçılıkla ilgili haberlerinin onu kontrol eden seçkinlerin ideolojileri tarafından şekillendirildiğini savunuyor. Medyanın sık sık ırkçılığı ve diğer ayrımcılık biçimlerini haber olaylarını kapsamaması yoluyla sürdürdüğünü belirtiyor.

Genel olarak, belirli sosyal gruplar veya sınıflarla ilişkili ideolojilerin, haber medyasının olayları kapsaması ve çerçevelemesi üzerinde önemli bir etkiye sahip olabileceğini göstermektedir.

Althusser (2006), ideolojinin herhangi bir toplumun işleyişinin kilit bir bileşeni olduğunu ve medyanın baskın ideolojik perspektifleri özendirme ve sürdürmede önemli bir rol oynadığını savunuyor. Medya, egemen ideolojinin yeniden üretilmesine ve toplumsal üretim ilişkilerinin sürdürülmesine yardımcı olduğu için ideolojik devlet aygıtının çok önemli bir bileşenidir. Medyanın, baskın ideolojiyi güçlendiren ve sosyal hiyerarşileri doğallaştıran çarpık bir gerçeklik görüşü sunduğunu öne sürmektedir.

Hall (2014) medyanın en temel fonksiyonunun anlamın toplumsal kurulumunda taşıdığı ideolojik fonksiyon olduğunu belirtir (90-91). Medyanın ideolojik boyutlarının incelemesi olmadan anlaşılamayacağını düşünür. Toplumsal, ekonomik, kültürel ve siyasal varoluşu içeren ideolojinin nasıl örgütlendiği anlaşılmadan medya – iktidar ilişkisinin nasıl inşa edildiğini anlamının mümkün olmadığını ifade eder. Medya metinlerinde gerçekliğin dönüşümü daha çok siyasi içerikli haberlerin ideolojik etkileriyle ilgilidir. Medya ideolojik içerikli haberleri yayma konusunda önemli işlevlere sahiptir. Politik tedirginliğin toplumda kutuplaşmaya yol açtığı ve böylelikle medyanın ideolojik denetim uygulama konusunda önemli hale geldiğini belirtilmektedir (Shoemaker ve Reese, 2014, s. 97)

Medya temsillerinin dünya anlayışımızı nasıl şekillendirdiği ve baskın ideolojileri nasıl yeniden ürettiğiyle ilgilenen Hall (1982), ideolojinin herhangi bir toplumun temel bir bileşeni olduğunu ve medyanın olayları ele alışının ve temsiline toplumun baskın ideolojileri tarafından şekillendirildiğini savunmaktadır (57-60).

Hall (1980), medya mesajlarının üreticileri tarafından belirli anlamlarla kodlandığını, ancak bu anlamların izleyicileri tarafından çeşitli şekillerde çözülebileceğini savunuyor. Kod çözme sürecinin, izleyicinin kültürel geçmişi, sosyal konumu ve kendi deneyimleri dâhil olmak üzere bir dizi faktörden etkilendiğini savunuyor.

Hall'a (1982) göre, medya temsilleri asla tarafsız veya nesnel değildir, her zaman onları üretenlerin çıkarlarına göre şekillenir. Medya temsillerinin, baskın sosyal normları ve değerleri yansıtmaları ve güçlendirmeleri anlamında her zaman ideolojik olduğunu savunuyor. Ayrıca, toplumda daha fazla güce sahip olanların medya üzerinde daha fazla

etkiye sahip olduğunu ve temsillerini daha iyi şekillendirebildiklerini savunarak, medya temsillerini şekillendirmede gücün rolünü vurgulamaktadır.

Hall'un medya ve ideoloji hakkındaki fikirleri medya çalışmalarında, kültürel çalışmalarda ve eleştirel teoride etkili olmuştur.

Sosyal açıdan önemli çıkar grupları ile ilişkilendirilen ideolojiler, haber medyasını çeşitli şekillerde etkileyebilir. Buna örnek olarak:

Haberlere ayrılan yer (news coverage): Gentzkow ve Shapiro (2010, s. 69) , bir gazetenin okur kitlesinin ideolojisinin, gazetede ele alınan konular üzerinde önemli bir etkiye sahip olduğunu bulunmuşlardır. Örneğin, muhafazakar okur kitlesine sahip gazeteler vergiler, düzenlemeler ve suçla ilgili haberlere yer verirken, liberal okur kitlesine sahip gazeteler eğitim, yoksulluk ve medeni haklarla ilgili haberlere yer verme eğilimindedir.

Benson (2013)gazetecilerin genellikle kendi ideolojik bakış açılarıyla uyumlu kurumlara bağlı kaynaklara ve uzmanlara güvendiklerini ortaya koymuştur. Örneğin, liberal politik eğilimleri olan gazetecilerin, aynı zamanda liberal politik eğilimleri olan üniversitelerden ve düşünce kuruluşlarından gelen kaynaklara güvenme olasılığı daha yüksektir (s.13).

Bollinger ve Stone (2018, s. 93) editörlerin ideolojik eğilimlerinin gazetelerinin editoryal kararları üzerinde önemli bir etkiye sahip olduğunu ortaya koymuşlardır.

3. BÖLÜM: ARAŞTIRMA METODOLOJİSİ

3.1. Araştırmanın Problemi

Türkiye’de Covid-19 pandemi sürecinde twitter haberlerinde Sağlık Bakanlığı Covid-19 politikaları ile ilgili haberlerin hakikat ötesi kuram çerçevesinde nasıl yer aldığı çalışmanın problemini oluşturmaktadır.

Alt problem 1: Covid-19 dönemindeki Twitter’da yer alan haberlerde ideolojik olarak farklılıklar var mıdır?

Alt problem 2: Covid-19 ile ilgili üretilen tweetlerde siyasal kutuplaşma var mıdır?

Alt problem 3: Covid-19 ile ilgili üretilen tweetlerde, iktidarın oluşturduğu sağlık politikaları söylemsel olarak yeniden üretilmekte midir?

Alt problem 4: Covid-19 ile ilgili üretilen tweetlerde entelektüalizm karşıtlığı var mıdır?

Alt problem 5: Covid-19 ile ilgili üretilen tweetlerde parti liderlerin söylemleri popülist söylemleri meşrulaştıran bir araç olarak kullanılmakta mıdır?

Alt problem 6: Covid-19 ile ilgili üretilen tweetler yankı odası etkisi yaratmakta mıdır?

3.2. Araştırmanın Amacı

Bu çalışma ile Covid-19 pandemi sürecinde Cumhuriyet, Sözcü, Sabah ve Yeni Şafak gazetelerinin twitter haberlerinde Sağlık Bakanlığı’nın Covid-19 politikaları ile ilgili haberlerin hakikat sonrası kuram çerçevesinde incelenmesi amaçlanmıştır.

Bu çalışmada geleneksel medyanın twitter paylaşımlarının analizinin yapılmasının amacı, medya kuruluşlarının bilgiyi iletirken ve kamuoyu ile bilgiyi paylaşırken sosyal medya ortamında bilgi kirliliğine sebep olup olmadığı ve haberlerin Covid-19 döneminde hakikat sonrası dönemin özellikleri olan kutuplaşma, entelektüalizm karşıtlığı, popülist söylemlerden etkilenip etkilenmediğinin incelenmesidir.

Söylem ve egemen güçlerin ideolojisi arasındaki ilişki hakikat sonrası dönemi ortaya çıkarmaktadır. Söylem analizi metinlerin, konuşmaların dilbilimsel açıdan çözümlenmesini sağlamaktadır. van Dijk tarafından geliştirilen eleştirel söylem analizi ise medya metinlerindeki ideolojik olan gerçeğin dönüşümünü ortaya çıkarmaktadır.

Başlıklar, haber girişi, fotoğraf, ana olayın sunumu, sonuçlar ve ardalın bilgisinden oluşan makro yapı bir kitle iletişim aracı konusundaki baskın merkezi güç hakkında bilgi verir.

Medya metinlerinde gerçekliğin dönüşümü daha çok siyasi içerikli haberlerin ideolojik etkileriyle ilgilidir. Medya ideolojik içerikli haberleri yayma konusunda önemli işlevlere sahiptir. Politik tedirginlik toplumda kutuplaşmaya yol açmakta ve böylelikle medya ideolojik denetim uygulama konusunda önemli hale gelmektedir.

Bu araştırmada Twitter ortamında Covid-19 pandemi sürecinde Cumhuriyet, Sözcü, Sabah ve Yeni Şafak gazetelerinin twitter hesaplarında Sağlık Bakanlığı'nın Covid-19 politikaları ile ilgili yayınlanan haberler incelemektedir. İlgili haberler eleştirel söylem analizi ile çözümlenecektir. Siyasal kutuplaşma ortamı ve yankı odası ile ilgili soruya yanıt aramak için ise kullanıcı yorumları seçilerek analiz yapılacaktır. Bu bağlamda çalışma hakikat sonrası dönemin önemli bir parçası olan yankı odası ve siyasal kutuplaşma ortamını göstermeyi amaçlamaktadır.

Covid-19 salgını sağlık, ekonomi, hukuk, eğitim ve benzeri birçok alanı kötü yönde etkilemiştir. Covid-19'dan etkilenen insanların içinde bulundukları olumsuz durumdan kurtulmaları amacıyla farklı önlemler alınmış ve bu alınan önlemler siyasal tartışmaların merkezinde yer almaktadır. Öztunç'un da (2021) belirttiği gibi her türlü siyasal olayın aktarılması durumunda olduğu gibi Covid-19 döneminde yaşanan siyasal olaylar da medya aracılığıyla topluma iletilmektedir. Çalışma covid-19 sağlık teması özelinde ele alınarak, belirtilen iki farklı ideolojik çizgiye sahip medya kuruluşlarının kendi ideolojilerine göre içeriklerin gerçeklik / hakikat oluşturulma şekilleri ve ideoloji alanları incelenmiştir.

Alt amaçlar;

1. Hakikatin modernizm ve postmodernizm dönemindeki işleyişini tartışmak,
2. Hakikatin ideoloji, iktidar ve söylem ilişkisini ortaya koymak,
3. Hakikatin üretilmesinde medyanın ideolojik rolünü belirlemek,
4. Hakikat sonrası dönemdeki söylemlerin üretilmesinde popülizm ve demokrasi arasındaki ilişkiyi tartışmak,

5. Farklı ideolojik yapılara sahip gazetelerin hakikat üretimlerinde takındıkları ideolojik duruşu belirlemek,

3.3. Araştırmanın Önemi

Hakikat modern ve postmodern görüşler bağlamında siyaset ve medya dünyasında yaygın bir şekilde tartışıla gelen bir konu olmuştur. Medyanın söylem, ideoloji, sermaye, güç yapısı gibi etkenleri hakikat üzerinde etkili olmaktadır. Yeni medyanın ise etkileşim, yakınsama, hipermetinsellik ve yakınsama özellikleri çarpıtılmış hakikatin yayılmasında etkilidir. Sosyal medya kullanımı ise hakikat sonrası dönemin ortaya çıkmasında oldukça önemli bir etkindir. Bu çalışma Twitter ortamında Covid-19 pandemi sürecinde Cumhuriyet, Sözcü, Sabah ve Yeni Şafak gazetelerinin twitter hesaplarında Sağlık Bakanlığı'nın Covid-19 politikaları ile ilgili yayınlanan haberleri incelemektedir. Bu araştırma tüm dünyada yaygın bir şekilde kullanılan sosyal medyanın kutuplaştırıcı etkisini ortaya koymayı hedeflemektedir. Bu çalışma özellikle haber alma konusunda önemli bir araç haline gelen twitterin kutuplaştırıcı etkisine ve yankı odası durumuna dikkat çekmektedir. Bu çalışma yazılı basındaki gazetelerin twitter hesapları üzerinden yapılmaktadır. Bu araştırmanın, Twitter'da gerçekleştirilecek hakikat sonrası döneme ilişkin çalışmalara katkı sağlayacağı düşünülmektedir. Bunun yanı sıra bu çalışma ile Twitter'daki haberlerin ideolojik söylem pratikleri hakkında bilgi sahibi olunacak ve bu çalışmanın sonucunda insanların bilgilendirilmesi gerektiği sonucuna varılırsa, resmi makamlar için bir öneri olarak kullanılabilecektir.

3.4. Araştırmanın Sınırlılıkları

Çalışma Türkiye'de günlük ulusal yayın yapan farklı ideolojik çizgilere ve farklı medya sahiplik yapısına sahip “Cumhuriyet - Sözcü ve Sabah - Yeni Şafak” gazetelerinin twitter hesaplarında, 11 Mart 2020 – 11 Haziran 2020 tarihleri arasında Covid-19 ile ilgili hükümetin aldığı sağlık politikalarına yönelik önlemler ve uyguladığı haberler ile sınırlı tutulmuştur. Türkiye Cumhuriyetinde Covid-19 vakasının ilk görülme tarihi 11 Mart 2020 olduğu için çalışma 11 Mart 2020 tarihinden itibaren ilk üç aylık dönemle sınırlandırılmıştır.

Belirlenen tarihler arasında “Cumhuriyet - Sözcü ve Sabah - Yeni Şafak” gazetelerinin twitter hesaplarında sağlık alanındaki önlem ve politikalarına yönelik

yeniden ürettikleri tüm haberler ele alınarak incelenmiştir. Çalışma farklı ideolojik çizgiye sahip ilgili gazetelerin twitter haber metinleri ile sınırlandırılmıştır. Türk medya sektöründe gazetelerin çoğunun merkez sağ ve merkez solda yer aldıkları görülmektedir. Araştırma kapsamında ilgili gazetelerin seçilme nedeni, gazetelerin sahiplik yapılarının ve ideolojik yönelimlerinin farklı olmasıdır. İdeolojik olarak merkez sağa yakınlığı bilinen Sabah ve Yeni Şafak ve ideolojik olarak merkez sola yakınlığıyla bilinen Cumhuriyet ve Sözcü gazetelerinin twitter hesaplarında covid-19'un ilk çeyreğinde Türkiye Cumhuriyetinde alınan önlemleri ideoloji ve hakikat perspektifinde nasıl yansıttıkları incelenmektedir. Sabah ve Yeni Şafak gazetesinin hükümete yakın, Cumhuriyet ve Yeni Şafak gazetesinin ise merkez solda yer alan partileri destekleyecek tarzda haber yapacakları düşünülmektedir.

Çalışmada yöntem olarak eleştirel söylem analizinin kullanılacak olması çalışmanın belli bir analiz yöntemiyle sınırlandırılacak olmasıyla ilişkilidir. Haber metinlerinin söylemlerinin incelenmesinde en etkili yöntemlerden birisi eleştirel söylem analizidir. Özellikle farklı ideolojik yaklaşımlara sahip kuruluşlar bağlamında söylem analizleri ve eleştirel söylem analizleri tercih edilmektedir (Taylor, 2004).

Hakikat, ideoloji ve medya ilişkisi temelinde yürütülen bu çalışmanın örneklemini Covid-19 sağlık haberleri ile “Cumhuriyet - Sözcü ve Sabah - Yeni Şafak” gazetelerin twitter hesapları ile sınırlandırılmıştır. Medyada Covid-19 ile alakalı haber sayısının çokluğundan dolayı çalışma Covid-19 sağlık haberleri sınırlandırılmıştır. Çalışmada yöntem olarak eleştirel söylem analizinin kullanılmış olması çalışmanın belli bir analiz yöntemiyle sınırlandırılacak olmasıyla ilişkilidir. Gazetelerin haber metinlerinin söylemlerinin incelenmesinde en etkili yöntemlerden birisi eleştirel söylem analizidir. Özellikle farklı ideolojik yaklaşımlara sahip kuruluşlar bağlamında söylem analizleri ve eleştirel söylem analizleri tercih edilmektedir (Taylor, 2004).

3.5. Araştırmanın Sayıtları

Bu çalışmanın genel varsayımı, haber alma konusunda önemli bir araç haline gelen twitterin kutuplaşma ortamını tetikleyerek ve yankı odalarının oluşmasına imkan sağlayarak ideolojilere yönelik bir hakikat oluşturacağı yönündedir. Çalışmada covid-19 sağlık haberlerine yönelik olarak incelenen tweetlerde ideolojik ve söylem farklılığı bulunduğu varsayılmıştır.

3.6. Araştırmanın Yöntemi

Araştırmada merkez sağdaki basını temsilen Sabah ve Yeni Şafak gazetesinin twitter hesapları ve merkez soldaki basını temsilen Sözcü ve Cumhuriyet gazetelerinin twitter hesapları üzerinden eleştirel söylem analizi yapılmıştır. Çalışmada yöntem olarak eleştirel söylem analizinin tercih edilmesinin nedeni, söylem analizinin kelimelerinin biçimsel incelenmesinden ziyade, söylemin toplumsal pratiklerinin bir yönünü ortaya koyması sebebiyledir. Parker (1989), söylemi “bir nesne oluşturan ifadeler sistemi” olarak tanımlar (s. 61). Söylem analizi dili, fikirleri, sembolleri ve özellikle ideolojiyi içerir. Ayrıca tutumları, hitap koşullarını ve eylem planlarını da içerir (LeGreco, 2017, s. 68).

Araştırmada merkez sağı temsilen Sabah ve Yeni Şafak gazetesinin twitter hesabı ve merkez solu temsilen Sözcü ve Cumhuriyet gazetelerinin twitter hesapları birincil kaynak olarak ele alınmıştır. Çalışmada eleştirel söylem analizinin kullanılmasının nedeni söylem analizinin oldukça farklı boyutları analiz eden bir yöntem olmasıdır. Eleştirel söylem analizi, toplumların ve siyasilerin kullandıkları dille örgütlenme eğilimlerinin anlaşılmasını sağlamaktadır. Söylem analizi, sosyal ve politik pratiğin çoğunu yapılandırır ve mümkün kılar. Söylem analizi kimin söylediği, hangi amaçla söylediği ve kim için söylediğine yöneliktir (Farrelly, 2010, s. 99). Bu çerçevede medya kuruluşları düşüncelerini ortaya koymuş olurlar. Eleştirel söylem analizi, medya - iletişim ve kültür çalışmaları dâhil olmak üzere çeşitli disiplinlerde bir araştırma yöntemi olarak benimsenmiştir (Fairclough, 1995, s. 36). Eleştirel söylem analizi söylemin üretimini, dağıtımını ve enformasyon ile güç ilişkileri arasındaki ilişkiyi belirginleştirmeyi sağlamaktadır. Eleştirel söylem analizi temelde, toplumsal gücün istismarını, üstünlük ve adaletsizliğin sosyal ve siyasi anlamda metin ve konuşma tarafından nasıl canlandırıldığını, yeniden üretildiğini keşfetmeyi amaçlayan söylem çalışmasının disiplinler arası bir metodolojidir.

Çalışmada hangi analiz yönteminin tercih edileceği; çalışmanın amaçlarına ve çalışmayla ortaya koyulmak istenilen ve istenmeyen durumlara göre değişiklik göstermektedir. Eleştirel söylem analizi, bu çalışmada belirtilen amaçlara ulaşmak için seçilen medya metinleri setini toplamak ve analiz etmek için tercih edilmiştir. Bu çalışmada eleştirel söylem analizi, söylem ve ideoloji bağlamında “Cumhuriyet -

Sözcü ve Sabah - Yeni Şafak” gazetelerinin twitter hesaplarının haber metinlerinin paylaşımlarını incelemek için bir araç olarak kullanılmıştır.

Çözümlemede söylemin güç, politik ve ideoloji ile olan ilişkisi ayrıntılı bir şekilde ele alınmaktadır. Söylem analizinde bağlam oldukça önemlidir. Bağlamla yakından ilişkili olan söylem analizinde çözümleme yapılırken, medya kuruluşlarının ideolojileri ve çıkar ilişkileri bilinmeli ve analiz bu şartlar altında yapılmalıdır.

Bu çalışmada farklı çalışmalar incelenmiş ve van Dijk’ın analiz yönteminin uygulanması uygun görülmüştür. Çalışma kapsamında, merkez sağı temsilen Sabah ve Yeni Şafak gazetelerinin twitter hesapları ve merkez solu temsilen Sözcü ve Cumhuriyet gazetelerinin twitter hesaplarındaki Covid-19 pandemi sürecince Türk hükümetinin salgına karşılık aldığı önlemler sağlık haber metinleri olarak incelenmiştir. Türkiye’de Covid-19’a yönelik alınan tedbirler haber metinlerinde farklı ideolojik yapıdaki yazılı basın tarafından ele alınmaktadır.

3.6.1. Söylem Analizi

Toplumda ve kültürde hızlı ve sürekli bir değişim yaşanmaktadır, medya daha genel değişim süreçlerini yansıtmada ve teşvik etmede önemli bir rol oynuyor ve medyanın pratikleri buna bağlı olarak sürekli bir değişim içindedir (Fairclough, 1995, s. 61).

Fairclough (1995) tarafından geliştirilen söylemin çerçevesi, anlamın üç farklı boyutuyla karakterize edilir. Bunlar; yazılı veya sözlü dile atıfta bulunarak metin, çok yönlü bir metin üretimi ve yorumlama sürecini gerektiren etkileşim ve öncelikle söylemin üretimini ve yorumlanmasını çevreleyen sosyal ve kültürel çevreyle ilgili olan bağlam.

Söylemin bu üç yönünü belirleyen Fairclough, söylem analizinin üç karşılık gelen düzeyi arasında ayrım yapar: betimleme, yorumlama ve açıklama. “Betimleme” temel olarak bir metinde yer alan yapılar ve anlamlar etrafında odaklanır, ancak bir metindeki her iki bileşeni ayırt etmek zor bir görev olmaya devam eder, çünkü “anlamlar zorunlu olarak formlarda gerçekleşir ve anlam farklılıkları formda farklılıklar gerektirir” (Fairclough, 1995, s. 57). “Yorumlama” düzeyi, ilgili bilişsel süreçlerle birlikte bir üretim ve anlama süreci boyunca belirli bir metin ile çevreleyen sosyal pratik(ler) arasında belirli bir derecede dolayım anlamına gelir. “Açıklamanın” son aşaması,

öncelikle etkileşim ile toplumsal veya genel üretim ve yorumlama bağlamı arasındaki açık veya örtük ilişkinin analizine odaklanır (Fairclough, 2001).

Söylem analizinde öncelikle ırkçı, etnik veya milliyetçi yönelimler tarafından yönlendirilen belirli bir söylemin belirli içeriklerini belirlemek; ikincisi, konuların altında yatan söylemsel pratikleri ve stratejileri saptamak ve son olarak, incelenen söylemde kullanılan stratejilerin dilsel araçlarını keşfetmektir. Jäger'e (2001) göre, söylemler "sadece sosyal pratiğin ifadeleri olarak değil, belirli amaçlara, yani tüm etkileriyle iktidarı (gücü) uygulamaya hizmet ettikleri için ilginçtir" (s. 34). Bu nedenden ötürü, bir söylemin temeldeki anlamların ve hedeflerin yorumlanması yoluyla çevredeki sosyal veya politik bağlamla bağlantısını analiz etme ve bir söylemin ideolojik ve iktidarla ilgili bileşenlerini analiz etmek oldukça önemlidir. Eleştirel söylem analizi "toplumsal problemlere ve iktidarın amacı dışında kullanılması veya tahakkümünün üretilmesi ve yeniden üretilmesinde söylemin rolüne" ışık tutmayı amaçlamaktadır (van Dijk, 2001, s. 96). Eleştirel söylem analizi esas olarak toplumsal gücün suistimal edilmesi, üstünlük ve eşitsizliğin sosyal ve siyasi anlamda metin ve konuşma tarafından nasıl canlandırıldığını, yeniden üretildiğini" keşfetmeyi amaçlayan söylem çalışmasının disiplinler arası bir metodolojisidir. Eleştirel söylem analizi, açık ya da örtük fark etmeksizin, "söylem, ideoloji ve iktidar arasındaki ilişkiyi" ortaya koymayı amaçlar (van Dijk, 1993, s. 249). Eleştirel söylem analizinin multidisipliner özelliği, dil, iktidar ve bir söylemin içinde yer aldığı sosyal çerçeve arasındaki ilişkilerin çeşitli yönlerini incelemesidir. Bu durumda araştırmacının ekonomi, politika ve sosyoloji gibi söylemde kullanılan söylemsel stratejileri araştırması önerilir. Gizli anlamları ve amaçları keşfetmek için bir söylemin farklı boyutlarına yönelik kapsamlı ve derinlemesine bir araştırmayı başlatmak bu yaklaşımın temel özelliğidir.

Van Dijk (2009) ve Wodak ve Meyer (2009), eleştirel söylem analizinin amaçlarını ve prensiplerini aşağıdaki gibi ortaya koymuşlardır:

- Eleştirel söylem analizi belirli bir teori veya disipline göre daha problem odaklıdır, çünkü sonuçları, kamuya açık bir şekilde meslekten olmayanların terimleriyle sunulur.
- Eleştirel söylem analizi, toplumdaki bağlayıcı olmayan ciddi konu ve problemlerde çeşitli teoriler, yöntemler ve pratik uygulamaları içerdiğinden disiplinler arasıdır.

- Eleştirel söylem analizi, sosyal araştırma olarak kabul edilir, çünkü eleştirel araştırma, sosyal konular ve insan hakları, sosyal eşitsizlik, ırkçılık, sınıf, cinsiyetçilik ve benzeri gücün kötüye kullanılması ile ilgilidir.
- Eleştirel söylem analizi, söylemsel adaletsizlik yaşayan insan gruplarının egemenliğini araştıran etik olmayan konularla ilgilenir.
- Eleştirel söylem analizi araştırılan olguyu açığa çıkarma ihtiyacının altını çizer ve belirli bir yorumun neden diğerlerinden daha etkili olduğunu araştırır.

Bu eleştirel çalışma, medya söylemi, iktidar ve ideoloji arasındaki kesişimi olduğu kadar, neyin küçümsendiğini, aşırı değerlendirildiğini ve dışlandığını da ortaya koymayı hedeflemektedir (Maesele, 2015, s. 279). Medya temsili, sosyal medyanın hakikat ve siyasi dönüşümdeki rolü konusunda önemli bir konumdur. İdeolojik bir iş yapan medya temsili ideolojik iddiaları sürdürmenin yanı sıra kurumsal gücü de sürdürür.

Eleştirel söylem analizi, medya kuruluşları tarafından farklı ideolojik etkiler elde etmek için dilin nasıl kullanıldığını ortaya çıkarmayı amaçlamaktadır. Eleştirel söylem analiziyle medya kuruluşunun görüşlerinin yüzeyi kazılarak ideolojilere odaklanılır. Eleştirel söylem analizi, medya metinlerinin nasıl inşa edildiğinin yanı sıra söylem, iktidar ve ideoloji arasındaki kesişimi incelemeye olanak sağlar.

3.6.2. İdeoloji, İktidar ve Medya Söylemi

İdeolojiler genellikle sosyal bir grubun düşüncelerine, algılarına ve inançlarına hükmeder ve sonuç olarak bu grubu kimlik, normlar, değerler, kaynaklar ve hedefler açısından karakterize etmeye başlar. Van Dijk'e (2006) göre ideolojiler öncelikle "bir grubun sosyal kimliğini tanımlayan sosyal temsiller" ve "toplumsal olarak paylaşılan diğer inançları kontrol eden" "fikir" veya "inanç sistemi"dir (s. 116).

İdeolojinin eleştirel söylem analizinde olumlu veya olumsuz bir tanımından ziyade tarafsız bir tanımı vardır. İdeoloji sosyo-politik konulara yöneliktir ve eylem odaklıdır. İdeoloji söylemde gizlidir ve son olarak farklı toplumların farklı ideolojileri olabilir.

İdeoloji ve söylem arasındaki karşılıklı ilişkiyi vurgulayan van Dijk (2006), ideolojiler tarafından üretilen ve altı çizilen paylaşılan sosyal temsillerin "söylemin temelini oluşturduğunu ve diğer sosyal pratik ideolojilerin büyük ölçüde söylem tarafından, yani

sözlü veya yazılı iletişimsel etkileşim yoluyla ifade edildiğini ve edinildiğini savunuyor. Grup üyeleri (grup temelli) eylemlerini açıkladıklarında, motive ettiklerinde veya meşrulaştırdıklarında, bunu genellikle ideolojik söylem açısından yaparlar (s. 121).

van Dijk (1998), ideolojik söylemlerin hem bilişsel hem de sosyal seviyelerde düzenlenme ve sınırlandırılma biçimlerini özetler. Van Dijk (1998), yalnızca belirli ideolojilerin içeriği ve tarihi hakkında bir araştırma sunmak yerine, ideolojilerin genel olarak ideolojik grup üyelerine ve ayrıca dış gruplara ve izleyicilere içsel olarak nasıl iletildiğini açıklamak için bir model önerir (s. 263 - 276). Grup inançlarının rekabetçi iletişimde organize edildiği bilişsel bir strateji öne sürer (van Dijk, 1998, s. 267). Bu stratejide, ideolojinin kısmen grup kimliğini ve dayanışmayı sürdürme işlevi gördüğü ve grupların güç için rekabet ettiği durumlarda grup kimliğinin bağlamsal olarak önemli olduğu fikri yer alır. Rekabetçi ortamlarda, “zihinsel modellerden” türetilen söylemsel stratejiler, bilginin seçimi (veya seçilmemesi) ve temsili açısından anlamsal bir etkiye sahip olacaktır. Zihinsel modeller şunlar: “olayların veya... bölümlerin kişisel hafızasındaki temsiller”dir.

Medya kuruluşlarının ister yayıncılık, baskı veya çevrimiçi yayıncılık yoluyla izleyiciye ulaşmak için birden fazla platform kullandığı gerçeği göz önüne alındığında, metinsel söylemsel pratiklerin diğer söylem biçimlerini aştığına inanılmaktadır. Van Dijk’a (1998) göre, ideolojik görüşlerin ifadesinin temelini oluşturan “söylemin anlamsal yapısıdır” (s. 31). Yani ideolojik bakış açıları, belirli bir çerçeveden yararlanarak ve bir mesajı iletme amacıyla belirli söylemsel stratejiler aracılığıyla hedef kitleye iletilmektedir. İdeolojiler paylaşılan inanç sistemleri olduğundan, ideoloji üzerine çalışmalarını grup kimliği teorileriyle ilişkilendirir.

Bu çalışma ağırlıklı olarak medya söylemini ele aldığından, habercilik çerçevesinde ideolojik inanç ve görüşlerin ifade edilmesi temelde bir “söylemsel ideolojileştirme” faaliyeti olarak değerlendirilmektedir. Medyanın, izleyicilerinin inançlarını ve fikirlerini şekillendirmedeki etkisi göz önüne alındığında, ideolojik bakış açılarını somutlaştırmak veya söylemsel stratejiler aracılığıyla belirli siyasi gündemleri teşvik etmek, potansiyel alıcıları ideolojikleştirme, verilen mesaj etrafında desteklerini seferber etme ve hedefleriyle ilgili savunuculuklarını teşvik etme girişimi anlamına gelir.

“Güçlü sosyal aktörlerin olumsuz eylemlerini sistematik olarak gizleyen veya hafifleten kamu söylemi, profesyonel olarak uygunsuz, sosyal olarak yanıltıcı ve etik olarak yanıltıcı ve bu nedenle bir tür söylemsel gücün kötüye kullanılmasıdır” (van Dijk, 2008, s. 822).

İdeolojik bakış açıları, yazılı veya sözlü, açık veya örtük olarak bir söylemde ortaya çıkabilir; bu, öğelerini tespit etmek ve yönlerini analiz etmek için oldukça eleştirel ve analitik bir gözlem yapılmasını gerektirir. Söylem analizini yapan kişinin farklı ideolojik bakış açılarına sahip olması beklenir. Bu açıdan yankı odasına takılmamak için farklı medya raporları gibi aynı gerçekliğin alternatif yapılarına bakmak faydalı bir strateji olacaktır. Toplumsal olarak değerlendirilmesi gereken söylem toplumsal konuları içerir ve güç ilişkilerini ele alır (Büyükkantarcıoğlu, 2012).

Medya kuruluşlarının çalışanları hazırladıkları haberleri kendi ideolojik yorumlarıyla (kendi bağlam modeliyle) sunarlar. Böyle bir pragmatik model söylem boyunca etkin kalacak ve sürekli güncellenecektir. Söylem “söylenecek şeyin içeriği için semantik model” ve “söylenenin durumuna göre nasıl uygun olduğunu kontrol eden pragmatik model” tarafından denetlenir. Her iki modelde de gazetecinin haberi sunma tarzı gazetecinin sahip olduğu ideoloji ve dâhil olduğu farklı gruplara bağlılığına dayanmaktadır. Gazeteci haber metninde neyi örtük bırakacağını veya neyi öne çıkaracağını seçer. Bağlam modeli gazetecinin hangi medya kuruluşunda çalıştığını ve hangi kitle için haber hazırladığı hakkında bilgi verir (van Dijk, 2008, s. 825-6).

Haber söyleminde eşit olmayan güç ilişkilerinin yeniden üretilmesindeki rolünü anlamak için medyaya, iktidar, bilgi alanları ve söylemin analiz edilmesi önemlidir. Medya temsillerini analiz ederken iktidar ilişkilerini en iyi şekilde anlamak gerekir. Dilin gücü ifade ettiği, iktidar ilişkilerinde meydan okumanın olduğu yerde medyanın gücünün olduğu söylenebilir (Wodak ve Meyer, 2009, s. 10).

Farklı güç türleri ayırt edilebilir. Gazetecilerin söylemsel uygulamaları düzenli pratikler tarafından oluşturulmuş, uygulanmış ve dönüştürülmüş ikna edici bilgi alanları ve bunların iktidarla kopmaz bağlarına dayalı olabilir (Shiner, 1982, s. 384). Üzerinde hegemonya oluşturulan gruplar bu güce çok az direnebilirler. Egemen grupların gücü kurallar, normlar, yasalar bir konsensüs içinde bütünleşebilir. Bilimsel söylem ve kurumlarda merkezlenen hakikatin ekonomik üretimin ve siyasi gücün merkezine en

doğru şekilde ulaşması beklenir fakat bilgi alanları üniversite ve medya gibi büyük ekonomik ve politik aygıtlar tarafından üretilir ve yayılır (Nola, 1998, s. 127).

Hall (1982), medya kurumlarının hegemonya görüşüne nasıl uyduklarını analiz etti. Hall için kitle iletişim araçları kültürel egemenliğin yani hegemonyanın gerçekleştirildiği önemli platformlardan biridir (s. 64). Medya, hegemonik söylemi (yeniden) üretmek için bir araç olarak kullanılabilir. Medya söylemleri, medyanın olaylara özel anlamlar yükleyen dünyanın sahnelerini ürettiği, Hall'un (1982) "anlamlandırma siyaseti" dediği şeyde kullanılır. Bu imgeler dünyayı basitçe yansıtmakla kalmaz, onu yeniden sunarlar. Medya temsilleri; ideoloji, iktidar ve hakikat sorunlarıyla iç içe geçmiş durumdadır. Olaylara anlam yükleme süreci gerçeği tanımlamanın çeşitli yolları olduğunu ortaya koymaktadır. Medya, Hall'un dediği gibi, "olayları belirli bir şekilde ifade etme gücüne" sahiptir (s. 69). İktidar tarafından belirlenen ve sürekli dönüştürülen bilgi eksenleri ve söylemsel pratikler kitle iletişim araçlarında hakikatin oluşturulmasında büyük öneme sahiptir.

Foucault'nun araştırması medya çalışmalarına yani kitle iletişim araçlarına odaklanmıyordu. Söylemlere ve söylemsel oluşumlara duyduğu ilgi, "kültür" ile "temsil" arasında ve dolayısıyla "güç ilişkileri" ile "bilgi çağında" dünyayı temsil eden medya metinleri arasında bağlantı kurmaya yardımcı olmaktadır (Castells, 2010 [1996]).

Medya-siyaset ilişkilerinde iktidar kilit bir rol oynamaktadır. Foucault'nun iktidara yaklaşımı, iktidar / bilgi ilişkisini medya söylemi açısından analiz etmede faydalıdır. Foucault Bilginin Arkeolojisi kitabında vurguladığı noktalardan biri de bilgi ve iktidar ilişkisinin doğrudan birbirini ima ettiğidir. Foucault, iktidar ilişkileri ağlarının dışındaki bir bilgi ya da hakikat fikrine karşı çıkar. Dolayısıyla itirazının kapsamı, iktidara doğruyu söyleyecek, tahakkümü olduğu gibi açığa çıkaracak ve böylece ona karşı etkin direnişi mümkün kılacak veya teşvik edecek eleştirel bir bilginin olasılığını da kapsar (Rouse, 2005, s. 102).

Foucault'ya göre her toplum, ne tür söylemlerin doğru olduğunu, doğruyu yanlıştan ayırmanın mekanizmaları ve yaptırımlarının neler olduğunu, doğruyu elde etme tekniklerini ve söylemeye yetkili olanların statüsünü söyleyen bir tür hakikat ekonomi politigine sahiptir (Shiner, 1982, s. 384).

Foucault iktidar kavramıyla, söylemde, bilgide ve hakikat rejimlerinde cisimleşen ve yayılan “iktidar her yerdedir” iddiasında bulunur. Foucault için iktidar, yalnızca baskı aracı değil, aynı zamanda söylem ve bilgiyi oluşturan olarak anlaşılmalıdır. İktidarı bir teknik olarak gören Foucault, iktidarın dağınık, cisimleşmiş ve icra edilmiş ve zorlayıcı olmaktan ziyade söylemsel olduğunu savunur (Gaventa, 2003, s. 2). Foucault bu iktidar biçimiyle, öznelere söylemlerde yaratıldığını öne sürer. Foucault “öznenin ölümü” argümanı ile, “insanların içinde yaşadıkları yapılar (sosyal, politik, kültürel) tarafından üretildikleri için düşünmek ve hareket etmek konusunda özgür olmadıklarını savunur (Danaher vd., 2000, s. 8). İktidar bireyleri kategorize eder ve onları kendi kimliklerine bağlar. Bireyleri özne yapan bir iktidar biçimidir.

3.6.3. Van Dijk’in Eleştirel Söylem Analizi Modeli

van Dijk’in (1993) eleştirel söylem analizi güç, tahakküm ve sosyal eşitsizlik arasındaki ilişkilerin bir incelemesini içerir (s. 249). Toplumsal eşitsizliğin incelenmesinde ve eleştirisinde birçok yön olmasına rağmen, bu sorulara ve boyutlara yaklaşımda, söylemin ve tahakkümün (yeniden) üretimindeki ve tahakkümün meydana okumasındaki rolüne odaklanmak olmalıdır (van Dijk, 1993, s. 249) (van Dijk, 2001, s. 95).

Tahakküm ya da hâkimiyet burada, her türlü eşitsizliği ifade ederken elitler, müesseseler veya topluluklar tarafından toplumsal güçten faydalanılması olarak tanımlanır. Eleştirel söylem analizi, direnme veya meydana okuma stratejilerinin bir analizi olsa da, toplumdaki fiili gücü ve tahakküm ilişkilerini anlamada da oldukça önemlidir.

Metinde temsil edilen olaylarda güçlü sosyal aktörlerin sorumlu faillerini hafife alarak, örtük ya da abartısız bırakarak, toplumsal güç ilişkilerini gizlemeyi amaçlayan stratejiler için metinlerin üslubu, söylemi ya da anlamı incelenebilir (van Dijk, 1993, s. 250).

İletişimsel bir durumun eleştirel söylem analizi, söylem uygulaması ve aynı toplumu ilgilendiren kültürel pratiğin arasındaki ilişkilerin analizidir (Fairclough, 1995, s. 57). Van Dijk (2008) eleştirel analizini yalnızca metin veya konuşmanın sözdizimsel yapıları olarak değil, aynı zamanda örneğin sağcı bir gazete ile bir hukuk ve düzen ideolojisini savunan bir siyasi hak arasındaki ilişkiler gibi bağlamlarının da incelemesi gerektiğini vurgular (s. 824). Söylemin yapısı, stratejisi ve süreçleriyle birlikte ideolojin

yeniden üretimine ilişkin olarak çözümlemeye ihtiyaç olduğunu belirten van Dijk geliştirdiği modelle önemli bir boşluğu doldurmuştur (Doruk, 2013, s. 115).

Görsel, fonolojik, sözdizimsel, anlamsal, üslupsal, retorik, pragmatik ve etkileşimsel düzeylere ve yapılara sahip olabiliriz. Büyük bir metin veya konuşma metninin söylem analizi sayfalarca süreceği için tamamı yapılmamalıdır. Bazı konuşmacıların ya da yazarların söylemleri içinde ya da söylemleri aracılığıyla güç kullanma biçimlerini incelemek istiyorsak, yalnızca toplumsal gücün bir işlevi olarak değişebilen bu özellikleri incelemek mantıklıdır. (van Dijk, 2001, s. 99).

Konuşmadaki vurgu ve tonlama, metindeki sözcük düzeni, konu seçimi, retorik ifadeler konuşmacının kontrolüne açıktır. Bunlar bağlamsal olarak değişmezler ve “toplumsal iktidar” çalışması için çok da önemli değildir. Araştırmacı çalışmasında örneğin cinsiyetçilikle ilgileniyorsa, kendini tonlama ve sesin yapısıyla sınırlamak yerine önergelerin ve sözlüksel öğelerin analiziyle ilgilenir. Araştırma metnindeki kadın veya erkeklerin kullandıkları tutum ve ideolojilerle ilgilenmesi beklenir. Söylem yapılarının konuşmacıların paylaşılan inançları gibi bağlam yapılarıyla ilişkili olduğu “bir metin – bağlam” ilişkiler bütünü olduğu göz önüne alınmalıdır (van Dijk, 2001, s. 99).

Söylem pratiğine odaklanmak, metin analizini sosyokültürel analize bağlamanın bir yolunu sağlamak olarak görülür. Van Dijk’in (1998) çalışması, metin analizinden söylem analizine geçiş yapmıştır. Haber üretimi analiz etme ve haberleri anlama süreçlerine sahiptir. Medya metinlerinin bağlamla ilişkilendirilmesindeki temel amaç, sosyal ilişkilerin ve süreçlerin mikro düzeyde nasıl gerçekleştiğini detaylı olarak ele almaktadır. Haber metinlerini, haber üretim ve anlama süreçleri açısından inceler (s. 28-29).

Van Dijk tarafından geliştirilen haber çözümlemesi makro ve mikro yapılardan oluşmaktadır.

A. Makro Yapı

1. Tematik Yapı

- a. Başlıklar (ana, alt ya da yan başlıklar)
- b. Haber Girişi Spotlar (Spot olmadığında haber metninin ilk paragrafı alınmalıdır. Haber tek paragraftan oluşuyorsa ilk cümle haber girişi olarak alınabilir.)

c. Fotoğraf

2. Şematik Yapı

a. Durum

1. Ana Olayın Sunumu

2. Sonuçlar

3. Ardaan Bilgisi

4. Bağlam Bilgisi

b. Yorum

5. Haber Kaynakları

6. Olay taraflarının olaya getirdikleri yorumlar

A. Makro Yapı

Makro yapı, konu veya tema tarafından görülebilen veya analiz edilebilen metnin genel anlamıdır. Semantik yapılar; metinler, eylemler ve bilgiler olarak ifade edilir (Kavut, 2021, s. 130). Van Dijk (1993) makro ve mikro yapıyı hem sosyolojide iyi bilinen makro-mikro ilişkiler sorunu hem de “toplum, söylem ve sosyal biliş” arasındaki ilişki olarak yorumlar (s. 251).

Makro yapı, bir kitle iletişim aracı konusundaki baskın merkezi güç hakkında bilgi verir. Gözlenen öge tematik bir konudur, aktarılabak bilgi üzerinde, kitle iletişim araçları okuyucunun konuşulan bilgiye olan ihtiyacını artıran konuları ortaya çıkaracak ve konuyla ilgili olarak gazetecilerin yazılarında kamuoyunu nasıl sürüklediğini de görecektir.

Haberler makro yapılardan meydana gelmektedir ve makro yapılarda enformasyon eksiltimi ve genelleştirmeler dikkat çeken yöntemlerdir. Eksiltim ile yer ve zaman bilgilerine yer verilmediği görülürken, genelleştirme ile herhangi bir konuyla ilgili bir durumun tek bir kavramla ifade edildiği görülür (Özer, 2015, s. 248). Haber girişlerinde de genelden özele doğru bilgi akışı söz konusudur. Haber girişi haber başlığının genişletilmiş halidir.

Haberde kullanılan fotoğraflarla haberlerin tamamlayıcı bir ögesidir. Fotoğraflar da haber metni gibi ideolojiktir ve görsel metinlerdir. Haberlerde kullanılan fotoğrafların haber metnini tamamlaması ve haber metninde sunulan bilgiyi yansıtması beklenmektedir. Haberde kullanılan fotoğraflar haberin gerçekliğini pekiştiren bir unsur olarak görülmektedir (Öztekin ve Şahin, 2020, s. 192).

Haberin şematik özelliği de haberin değerlendirilmesi noktasında önemlidir. Haberlerde ana olay haber girişinde verilmektedir. Haber değeri ölçütü oldukça önemlidir bu yüzden haber ana olayından sapmadan verilmelidir. İdeolojik bağlamda dikkat edilmesi gereken yerlerden biri de ana olayın sunulmasıdır. Ardalan ve bağlam bilgisi sosyal ve politik alana göndermede bulunur (Öztunç, 2021, s. 245). Haberin oturtulduğu bağlama da dikkat etmek gerekir. Haberlerde ana kaynak genellikle muhabirdir. Haberde yer alan bilgiler haberin hangi kaynaktan alındığı hakkında bilgi verir.

3.7. Araştırmanın Evreni

Araştırmanın evrenini Twitter’da covid-19’la ilgili haberler oluşturmaktadır.

3.8. Araştırmanın Örneklemi

Araştırmada 11 Mart 2020 – 11 Haziran 2020 tarihleri arasında “**Cumhuriyet - Sözcü ve Sabah - Yeni Şafak**” gazetelerinin twitter hesaplarında yer alan Covid-19 sağlık haberleri incelenmiştir.

11 Mart 2020 tarihinde Türkiye’de ilk covid-19 vakasının görülmesi sebebiyle çalışma 11 Mart 2020 ve sonrasındaki ilk üç aylık dönemi kapsamaktadır.

Türkiye Dijital Medya Raporu’nda yapılan çalışmada geleneksel gazetelerin Facebook, Instagram ve Twitter’da aldıkları etkileşim raporlanmış ve ilgili raporda Covid-19 pandemisinin Türkiye’de ilk görüldüğü 11 Mart 2020 tarihinden itibaren 41 haftalık dönem incelenmiştir. Bu rapora göre; çalışma ilk üç aylık dönemi kapsadığı için bu kapsamda gazetelerin 12. Haftada sosyal medya etkileşimlerine bakılmıştır. Cumhuriyet gazetesi 587.467, Sözcü gazetesi 8.329.933, Yeni Şafak gazetesi 4.523.201 ve Sabah gazetesi 401.756 etkileşim almıştır. (Kızılkaya & Ütücü, 2021, s. 22-25).

İnternet gazeteciliği geleneksel medya şirketlerinin tekelinde olmasa da hem dünyada hem Türkiye’de bu kuruluşların etkin olma çabası devam etmektedir (Yurdigül ve Zinderen, 2012, s. 85).

Türkiye Cumhuriyetindeki medya klasik sağ ve sol çizgisine göre ele alındığında büyük kısmının “merkez sağ” ve “merkez sol”da yer aldığı görülmektedir (Yaylagül ve Çiçek, 2012, s. 7). “Cumhuriyet - Sözcü ve Sabah - Yeni Şafak” gazetelerin twitter hesaplarının seçilme nedeni iktidar parti ve ana muhalefet partiyi ideolojik olarak destekleyen dört gazetede, bu partilerin ve parti liderlerinin söylemlerinin nasıl sunulduğu, söylemlerin kutuplaşmaya yol açıp açmadığı ve yankı odası etkisinin incelenmesidir. Yani örneklem oluşturulurken siyasal olarak merkez sağ ve merkez sol çizgisine uygun gazetelerin twitter hesaplarının seçilmesi hedeflenmiştir. Sabah ve Yeni Şafak gazetesinin Adalet ve Kalkınma Partisi’ni, Cumhuriyet ve Sözcü gazetelerinin ise Cumhuriyet Halk Partisini destekleyecek şekilde haberler üreteceği düşünülmektedir. Şüphesiz örneklem seçiminde belirleyici olan siyasi partilerin eğilimleri olmuştur. Elbette farklı bir örneklem kurgulamak mümkündür. Bu çalışmada amaç yukarıda da belirtildiği üzere, merkez sağ ve merkez soldaki siyasi eğilimi destekleyen farklı ideolojilerdeki gazetelerin Twitter’da hakikat üretimlerinden hareket edildiği için bu şekilde bir örneklem oluşturulmuştur. Çalışma kapsamında olasılığa dayalı olmayan örnekleme yöntemlerinden amaçlı örnekleme yöntemi kullanılmıştır. Amaçlı örnekleme yoğun bilgiye sahip olduğu anlaşılan şartların etrafıca incelenmesine olanak sağlar (Yıldırım ve Şimşek, 2008, s. 107). Olasılık temelli olmayan örnekleme yalnızca olduğu bulunduğu birimleri betimleyen örneklemlerden seçilmiştir (Cohen vd., 2007).

3.8.1. Türkiye’de Genel Medya Yapısı

Cumhuriyet’in ilan edilmesiyle birlikte Türkiye’de etkili olan karma ekonomik politikalar Türkiye’nin ilerlemesinde rol oynamıştır. Özel sektörün gelişmesinde devlet önemli bir rol oynamıştır (Baytal, 2007).

1970’lerde başlayan liberal politikalar medya sektörünü önemli şekilde biçimlendirmiştir. Bu biçimlenmeyle birlikte medya sektöründe sermaye yapısının etkisi belirgin olmuştur (Şen ve Avşar, 2012, s. 229).

24 Ocak 1980 kararlarıyla birlikte Türk basının sermaye yapısındaki değişiklik görülmektedir. Bunun en önemli nedenleri arasında devlet tarafından gazete kâğıdına verilen desteğin kaldırılması olmuştur. Basın sektöründeki kuruluşlar o zamana kadar görmedikleri zamlarla karşılaşmışlardır. Devlet tarafından alınan kararlar medyanın yapısında önemli bir değişime zemin hazırlamıştır (Adaklı, 2006, s. 138-140).

Neo-liberal politikalar ve 24 Ocak 1980 kararlarıyla birlikte medya sektörünü yeni arayışlara itmiştir. Medya düşen kar oranlarıyla pazarda farklı ortaklık ve satın almalara yönelmiştir (Adaklı, 2006, s. 37).

Tüm medya araçları ekonomi politik yapının etkisinde kalmıştır. Medyanın sahiplik yapısı ile sekilenen içerikleri sermaye – medya – iktidar üçgeninde kalmaktadır. Medya şirketi karlılık oranlarını yüksek tutmak ve farklı sektörlerdeki karlılıklarını artırmak için iktidar ilişkilerine dikkat etmektedirler (Budak E. , 2018, s. 345-6).

Türk Medyasının 1950 – 1980 yılları arasında özelleşmenin etkisi görülmüş ve Milliyet Gazetesi, Tercüman Gazetesi, Cumhuriyet Gazetesi, Akşam Gazetesi, Hürriyet Gazetesi ve Yeni Asır gazeteleri önemli medya kuruluşları arasında yerini almıştır (Kuyucu, 2012, s. 243).

Holdingleşmeyle birlikte Doğan Grup, Doğuş Grup, Ciner Grup, Çukurova Grup, Bilgin Grup, Uzan Grup ve İhlâs Grupları medya sektöründe de etkili olmuşlardır (Akbulut, 2017, s. 61-2).

2001 yılında yaşanan ekonomik kriz medya sektörünü de etkilemiştir. İhlâs grup krizden etkilenen medya gruplarından biridir (Akbulut, 2017, s. 67-69).

2000’li yılların etkili medya kuruluşları arasında enerji, sanayi, inşaat gibi sektörlerinde de bulunmuşlardır. Kuruluşlar; Doğan Holding, Demirören Grup, Turkuvaz Grup, Zirve Holding, Doğuş Grubu, ES Grup, Türk Medya, Dünya Grup, Albayrak Grup ve Estetik Yayıncılıktır (Dursun, 2012, s. 7-10).

3.8.2. Türkiye’de Farklı İdeolojik Sahiplik Yapısındaki Gazeteler ve Twitter Hesapları

Bu bölümde Cumhuriyet Gazetesi, Sabah Gazetesi, Sözcü Gazetesi ve Yeni Şafak hakkında bilgi verilmiş ve twitter hesapları incelenmiştir.

3.8.2.1. Cumhuriyet Gazetesi ve Twitter Hesabı

Cumhuriyet gazetesi ismini Cumhuriyet döneminden alan ve “fikir gazeteciliğini” ilklerinden birisidir (Yıldız, 2017, s. 208). Cumhuriyet sistemi, toplumun bir kesimi tarafından ilgiyle karşılanırken, diğer bir kısmı tarafından sürekli eleştirilmiştir. Rejimin getirdiği değişimin toplumun bir kısmının karşı çıkılması sonucu gazete sistemi anlatmak ve kamuoyu oluşturmak amacıyla yayın hayatına başlamıştır.

Cumhuriyet gazetesinin kuruluşunda başta Mustafa Kemal Atatürk’ün desteği ve Nebizade Hamdi ve Zekeriya Sertel’in maddi yardımları ile 7 Mayıs 1924 yılında kurulmuştur (Emre Kaya, 2010, s. 76). Gazete Yunus Nadi’nin kuruculuğunda çalışmalarına başlamıştır. Cumhuriyet’in ilkelerini ve Atatürk’ün görüşlerini temel alan gazete (Turan, 2009, s. 37) Cumhuriyetçi Halk partisine yakınlığı ile bilinmektedir.

Cumhuriyet gazetesi kurulduğu günden beri Cumhuriyet’in yani demokrasinin destekleyicisi olmuştur. Gazete demokrasinin ortaya koymaya çalıştığı amaçları ortadan kaldırmaya çalışan kişi ve kurumlara karşı mücadele etmektedir. Atatürk ilkelerinin açtığı yolda ilerlemek için tüm varlığıyla çalışmaktadır. Dinden bağımsız, bilimin önderliğinde, laiklik ilkesini temel alarak yayın hayatını sürdürmeyi amaçlamıştır (Emre Kaya, 2010, s. 85). Cumhuriyet gazetesi ilke olarak “insan hakları ve temel özgürlük bildirgesini” temel alır ve bu yönde çalışmalarını sürdürür (Cumhuriyet Gazetesi Yayın İlkeleri). 2020 Mart – 2020 Haziran tarihleri arasında ulusal yayın yapan gazeteler arasında Cumhuriyet gazetesi 22.457 tirajla on dördüncü sırada yer alırken (SpeedMedya, 2020) Türkiye’de Covid-19’un ilk görüldüğü 11 Mart 2020 tarihinden itibaren 12. Haftaya ulaştığında sosyal medya etkileşimi 587.467 ulaşmıştır (Kızılkaya & Ütücü, 2021, s. 23-24). Eylül 2010 tarihinde twitter’a katılan Cumhuriyet gazetesinin 3.518.852 takipçisi bulunmaktadır (Cumhuriyet Twitter, 2023).

3.8.2.2. Sabah Gazetesi ve Twitter Hesabı

1970’li yıllarda Selanik’te yayın hayatına devam eden Yeni Asır gazetesinin yöneticileri Türkiye Cumhuriyeti sınırları içinde bir gazete yayınlamak isterler. Yeni Asır gazetesinin satışları iyi olduğu için merkezi İstanbul’a taşımak istediler. Hem İstanbul’da yayınlanan yeni bir gazetenin ülke genelinde yayınlanması hem de Yeni

Asır gazetesinin de Türkiye Cumhuriyeti sınırları içinde yayınlanması hedeflenmiştir. Yeni gazetenin finansmanı Yeni

Asır gazetesinin bütçesinden karşılanmaktaydı. Dinç Bilgin tarafından gazetenin finansmanı tamamlanmıştır (Koçak, 1993, s. 13). Dinç Bilgin tarafından kuruluşu tamamlanan Sabah gazetesinin yayın hayatına başlama tarihi 22 Nisan 1985 olmuştur.

Gazete günümüze kadar farklı sermaye grupları tarafından yönetilerek gelmiştir. Sabah gazetesi Çalık Holding bünyesinde bulunan Turkuvaz medya grubu tarafından 2007 yılında satın alınmıştır (Bulunmaz, 2011, s. 239). Turkuvaz medya grubunda Fotomaç, Takvim, Yeni Asır, Sabah Avrupa ve çeşitli yayın kuruluşları bulunmaktadır (Sarı, 2017, s. 2093). Holding medya grubu dışında enerji, madencilik, tekstil ve finans sektörlerinde de faaliyet göstermektedir (Bulunmaz, 2011, s. 239). Çalık Holding'in bünyesinde bulunan Turkuvaz medya Recep Tayyip Erdoğan'ın yakın akrabası tarafından yönetilmektedir (Saran, 2014, s. 364). Turkuvaz medya grubu Türkiye Cumhuriyeti iktidar partisinin politika ve ideolojisine benzer bir yayın politikası sürdürmektedir (Yılmaz M. , 2021, s. 51). 2020 Mart – 2020 Haziran tarihleri arasında ulusal yayın yapan gazeteler arasında Sabah Gazetesi 200.518 tirajla birinci sırada yer alırken (SpeedMedya, 2020) Türkiye'de Covid-19'un ilk görüldüğü 11 Mart 2020 tarihinden itibaren 12. Haftaya ulaştığında sosyal medya etkileşimi 401.756 ulaşmıştır (Kızılkaya & Ütücü, 2021, s. 22-25). Ekim 2009 tarihinde twitter'a katılan Sabah gazetesinin 2.258.691 takipçisi bulunmaktadır (Sabah Twitter, 2023).

3.8.2.3. Sözcü Gazetesi ve Twitter Hesabı

27 Nisan 2007 tarihinde İstanbul'da yayın yapmaya başlayan Sözcü gazetesinin felsefesi Atatürkçülük ve Cumhuriyetçilik olmuştur (Udeoğlu, 2015, s. 349). İstanbul'da yayın hayatına devam eden Sözcü Gazetesi Estetik Yayıncılık Anonim Şirketi kapsamında çalışmalarını yürütmektedir. Sözcü gazetesinin yayın yönetmenliğini Metin Yılmaz yürütürken, İsmail Şahin tarafından da yayın koordinatörlüğü görevi yürütülmektedir (Yüksel H. , 2021, s. 1137). 2020 Mart – 2020 Haziran tarihleri arasında ulusal yayın yapan gazeteler arasında Sözcü gazetesi 188.616 tirajla ikinci sırada yer alırken (SpeedMedya, 2020) Türkiye'de Covid-19'un ilk görüldüğü 11 Mart 2020 tarihinden itibaren 12. Haftaya ulaştığında sosyal medya etkileşimi 8.329.933'e

ulaşmıştır (Kızılkaya & Ütücü, 2021, s. 24). Kasım 2010 tarihinde Twitter’a katılan Sözcü gazetesinin 3.702.896 takipçisi bulunmaktadır (Sözcü Twitter, 2023).

3.8.2.4. Yeni Şafak Gazetesi ve Twitter Hesabı

Yayın hayatına 1995 yılında başlayan Yeni Şafak Gazetesi merkeze yakın muhafazakâr, İslamcı görüşte yayın hayatını sürdürmektedir (Udeoğlu, 2015, s. 349). Gazete günümüzde de muhafazakâr yapısını devam ettirmektedir (Turan A. , 2020, s. 96). 1995 – 1998 yılları arasında İz Yayın grubu tarafından yönetilen Yeni Şafak Gazetesi, 1998 yılında Albayrak grubunun yönetimine geçmiştir. Yeni Şafak Gazetesinin imtiyaz sahibi Ahmet Albayrak’tır ve Turkuvaz Dağıtım Pazarlama A.Ş. çatısı altında yayın hayatını sürdürmektedir (Yeni Şafak).

Yeni Şafak yayın kuruluşu iktidar parti olan Adalet ve Kalkınma Partisinin ideolojisine yakın bir yayın politikası sürdürmektedir. Gazetenin sahiplerinden Sadık Albayrak’ın AKP genel başkanı Erdoğan ile yakın ilişkisi bulunmaktadır. 2004 yılında Albayrak Grup Başkanının oğlu ile Recep Tayyip Erdoğan’ın kızı evlenmiştir (Cansun, 2009, s. 2)

2020 Mart – 2020 Haziran tarihleri arasında ulusal yayın yapan gazeteler arasında Yeni Şafak Gazetesi 99.686 tirajla sekizinci sırada yer alırken (SpeedMedya, 2020) Türkiye’de Covid-19’un ilk görüldüğü 11 Mart 2020 tarihinden itibaren 12. Haftaya ulaştığında sosyal medya etkileşimi 4.523.201’e ulaşmıştır (Kızılkaya & Ütücü, 2021, s. 24). 2009 Mart ayında Twitter’a katılan Yeni Şafak gazetesinin 1.066.925 takipçisi bulunmaktadır (YeniSafak, 2023).

Yeni Şafak Gazetesi Adalet ve Kalkınma Partisinin ideolojisine paralel bir yayın organı olarak destek vermektedir. Gazete, iktidarın politikasını destekleyen ve faaliyetlerini destekleyen haberleri birinci sayfadan verirken, özellikle ana muhalefetin muhafazakâr okuyucuyu karşısına alacak söylemlerini iktidarın lehine haber üreterek iktidarın yanında olmuştur (Feridunoğlu, 2013, s. 135).

3.8.3. Türkiye’nin Siyasal Yapısı

Türkiye'nin siyasi yapısı, 1982'de kabul edilen ve o zamandan beri birkaç kez değiştirilen Türkiye Anayasasına dayanmaktadır. Anayasanın mevcut versiyonu 2017 yılında yapılan referandumla onaylanmıştır (Yılmazoğlu & Perdecioğlu, 2019).

Türkiye 2018 yılına kadar parlamenter sistemle yönetilmekteydi. Bu sistemde Cumhurbaşkanı devletin başı ve Başbakan ise hükümetin başındadır. Parlamenter sistemde yasama ve yürütme güçleri kaynaşmıştır. Başkan, halk oylamasıyla beş yıllık bir dönem için seçilir ve hükümet yetkililerini atama ve yasayı veto etme yetkisi de dâhil olmak üzere sınırlı yürütme yetkilerine sahiptir. Cumhurbaşkanı tarafından atanan başbakan, hükümetin günlük idaresinden sorumludur (Çalışkan, Kaya, & Malak, 2020, s. 722).

2018 yılında parlamenter sistemden başkanlık sistemine geçilen Türkiye'nin siyasi yapısı önemli bir değişime uğramıştır. Yeni sistem, Nisan 2017'de yapılan referandumla onaylanmış ve Haziran 2018'de yapılan cumhurbaşkanlığı ve milletvekilliği seçimlerinin ardından yürürlüğe girmiştir (Öztürk, 2019).

Yeni sistemde Cumhurbaşkanı hem devletin hem de hükümetin başı konumundadır. Halk doğrudan Cumhurbaşkanını beş yıllık bir dönem için seçer ve en fazla iki dönem görev yapabilir. Başkan, kararname çıkarma, hükümet yetkililerini atama ve parlamentoyu feshetme dâhil olmak üzere yürütme yetkilerine sahiptir. Başkan ayrıca bütçeden, dış politikadan ve ulusal güvenlikten de sorumludur (Gözler, 2017).

Türkiye Büyük Millet Meclisi olarak bilinen parlamento, halen dört yıllık bir süre için halk oylamasıyla seçilen 600 üyeden oluşmaktadır. Bununla birlikte, yeni sistemde parlamentonun rolü azaltılmıştır ve artık esas olarak yürütme organı üzerinde sınırlı denetim yetkilerine sahip bir yasama organı olarak hizmet vermektedir (Turan, 2018) .

Türkiye'de yargı ise bağımsızdır ve üç düzeyden oluşur. Bunlar; Anayasa Mahkemesi, Yargıtay ve Danıştay. Anayasa Mahkemesi, Anayasa'yı yorumlama ve kanun ve yönetmeliklerin anayasaya uygunluğunu belirleme yetkisine sahiptir (Dinç & Yılmaz, 2022).

3.8.4. Siyasi Partiler

Türkiye’de her biri kendi siyasi ideolojisine, amaçlarına ve destekçilerine sahip Türkiye Büyük Millet Meclisi’nde (TBMM) beşten fazla milletvekiline sahip olan ve grubu bulunan beş siyasi parti vardır. Bu partileri ve özelliklerini kısaca açıklamak gerekirse;

Adalet ve Kalkınma Partisi (AKP): AKP, 2002’den beri iktidarda olan muhafazakâr bir partidir. Parti, Cumhurbaşkanı Recep Tayyip Erdoğan tarafından yönetilmektedir ve dindar ve muhafazakar seçmenler arasında bir destek tabanına sahiptir (Hale & Ozbudun, 2009).

Cumhuriyet Halk Partisi (CHP): CHP, Türkiye'nin en eski siyasi partisidir ve sosyal demokrat ve laik bir siyasi ideolojiye sahiptir. Parti, Türkiye’deki ana muhalefet partisidir ve solcu ve laik seçmenler arasında bir destek tabanına sahiptir (Kaynar, 2023).

Milliyetçi Hareket Partisi (MHP): MHP, Türk milliyetçileri arasında tabana sahip aşırı sağcı bir partidir. Parti, Kürt ve Ermeni karşıtı duruşuyla tanınıyor ve şu anda AKP hükümeti ile koalisyon durumundadır (Kaynar, 2023).

Halkların Demokratik Partisi (HDP): HDP, Kürt nüfusu ve diğer azınlık grupları arasında tabana sahip olan sol görüşlü bir partidir. Parti, azınlık haklarını savunmaktadır (Aytaç, 2017).

İYİ Parti (İP): İP, 2017 yılında Meral Akşener tarafından kurulmuş sağcı bir partidir. Parti, demokratik reformları, ekonomik liberalleşmeyi ve daha bağımsız bir dış politikayı savunmaktadır (Celep, 2018).

3.8.5. Covid-19 Pandemisi

Covid-19, İkinci Dünya Savaşı'ndan bu yana insanlığın karşılaştığı en büyük sağlık sorunu olarak kabul edilmektedir. Bu hastalık, kaynağı belirsiz bir pnömoni salgını olarak Aralık 2019'da Çin'in Hubei Eyaleti, Wuhan şehrinde ortaya çıkmıştır (Zhou, et al., 2020) (World Health Organization, 2020). Dünya genelinde 113 farklı ülkede Covid-19 vakalarının görülmesinin ardından, Mart 2020'de Dünya Sağlık Örgütü küresel bir salgın olarak adlandırdığı "pandemi" ilan etmiştir (T.C. Sağlık Bakanlığı, 2020a).

Son dönemde keşfedilen SARS-CoV-2 adlı koronavirüs, COVID-19 adı verilen son derece bulaşıcı bir hastalığa neden olan bir solunum yolu enfeksiyonudur. Genom

analizinin SARS-CoV ile ilgili yeni bir korona virüs (SARS-CoV-2) olduğunu gösteren ve bu nedenle şiddetli akut solunum sendromu korona virüsü olarak adlandırılan yeni bir solunum virüsünün izolasyonuna yol açtı. Dünya genelinde yayılan SARS-CoV-2 virüsü ve bu virüsün neden olduğu COVID-19 hastalığından kaynaklanan binlerce ölüm, 12 Mart 2020 tarihinde Dünya Sağlık Örgütü tarafından pandemi olarak ilan edilmesine yol açmıştır.

Pnömoni olguları olarak kendini gösteren Covid-19 Çin'de bulunan yerel bir pazarla ilişkilendirilmiş ve Çin Cumhuriyeti Ulusal Sağlık Örgütü tarafından yeni bir salgın olarak duyurulmuştur (Dönmez & Gürbüz, 2020, s. 2160). Dünyanın neredeyse tamamı hayatlarını değiştirecek bir duruma hazır değildi. Uyarı mesajlarına rağmen, küresel sağlık örgütlerinin ve politika yapıcıların tepkisi yavaş kaldı. Ocak 2020'de Dünya Sağlık Örgütü (DSÖ), yeni bir korona virüs hastalığı olan COVID-19'un patlak vermesini önemli hale getiren Uluslararası Halk Sağlığı Acil Durumu ilan etti (Ho, Chee, & Ho, 2020, s. 1).

SARS-CoV-2 virüsüne maruz kalan bireyler, semptomlar açısından hafif veya şiddetli farklılıklar göstermektedir ve nüfusun büyük bir kısmı asemptomatik taşıyıcıdır (Li, et al., 2020, s. 81). SARS-CoV-2 virüsüne yakalanan kişiler, genellikle ateş, burun akıntısı, öksürük, vücut ağrısı ve solunum güçlüğü gibi semptomlar yaşarlar ve bazı durumlarda zatürre gibi ciddi solunum sorunlarına neden olabilirler (Haleem, Javaid, & Vaishya, 2020, s. 78). SARS CoV-2 olan Koronavirüs hastalığında (Covid-19) ateş, nefes alıp vermede zorluk ve akciğerde sorun ile uyumlu bulgular tespit edilmiştir (Özkan ve Şirin, 2020, s. 6) (Kumar vd., 2021). En sık bildirilen semptomlar %83 ateş, %82 öksürük ve %31 nefes darlığıdır (Wang, et al., 2020). Tüm dünya genelinde kabul gören önlemler arasında düzenli el yıkama, yüz yüze teması sınırlandırma, sosyal mesafeye dikkat etme ve maske takma gibi kapsamlı hijyen protokolleri bulunmaktadır. Bu virüs bölge bazında katlanarak yayılmıştır. (Haleem, Javaid, & Vaishya, 2020, s. 78). Covid-19 hastalığını kontrol edebilmenin güçlüğünden ötürü toplumda endişe olmuştur.

İnsandan insana bulaşma, öncelikle hasta veya asemptomatik taşıyıcılarla temas etmiş olabilecek aile üyeleri ve yakın akrabalar/arkadaşlar arasında gözlenmiştir (Gao vd, 2020).

Virüsün etkisinin kısa sürede artması insanların bir krizden bahsetmesine neden oldu. Belki de dehşet, küresel bir izleyici için ilk kez Şubat-Mart aylarında, salgının ilk merkezlerinden biri olan müreffeh bir bölge olan kuzey İtalya'dan gelen COVID-19 vakalarıyla dolu hastanelerin hikâyelerini içerdiğinde netleşti (Rosenbaum, 2020). Test kitleri, maskeler, solunum cihazları, hastane içi kişisel koruyucu ekipman ve diğer sarf malzemelerinin kıtlığı kısa süre sonra COVID-19'un temel unsurlarından biri haline geldi.

Dünyanın dört bir yanında hükümetler, insanlara evde kalmalarını emrederek, yalnızca belirli koşullar altında işyerinin çalışmasına izin vererek ve COVID-19'un yayılmasını önlemek için sert 'fiziksel mesafe' kuralları uygulayarak insanların kişisel özgürlüklerini sınırladı. Pandeminin doğası ve sonuçları düşünüldüğünde bu durum ruh sağlığı açısından da çeşitli zorluklar doğurmaktadır. COVID-19, küresel olarak günlük hayatı ve işletmeleri hızla etkilemiştir. Salgın, seyahat kısıtlamalarına, firma kapatmalarına ve tedarik zinciri kesintilerine neden olarak dünya ekonomisini olumsuz yönde etkilemiştir. SARS-CoV-2'nin insanlar arasında kolayca yayılması nedeniyle, hastalığın erken aşamalarında tanınması ve kontrol altına alınması hayati önem taşımaktadır.

COVID-19 salgını, dünya çapında birçok endüstri ve sektörü etkilemiştir. Özellikle, turizm sektörü önemli ölçüde zarar görmüş ve seyahat kısıtlamaları nedeniyle birçok şirket iflas etmiştir. İlaç endüstrisi de bu hastalığın tedavisi ve aşısı için yoğun bir şekilde çalışmaktadır. Bilgi ve elektronik endüstrisi ise, evden çalışma ve uzaktan eğitim gibi uzaktan çalışma modelleri nedeniyle önemli bir değişim yaşamıştır. Bu virüsün etkileri sadece vatandaşların günlük yaşamlarını etkilemekle kalmamış, aynı zamanda küresel ekonomiyi de önemli ölçüde etkilemiştir.

Covid-19'un tüm dünyayı etkilemesinin nedenleri arasında şunlar sıralanabilir (Starcevic, Schimmenti, Billieux, & Berle, 2020, s. 53):

- Yeni tanımlanmış ve tam olarak anlaşılamamış bir hastalığa yönelik artan tehdit algısı ve korkusu taşıması;
- Pandemi ile bağlantılı belirsizliğin üstesinden gelmede yaşanan zorluk;
- İlgili sağlık verilerinin yetkilendirilmiş ve sağlam kaynaklarının eksikliği;

- Karışık, muğlak ve sürekli güncellenen sağlık bilgileri nedeniyle, doğru bilgiye ulaşmak ve bunları takip etmenin zorluğu ve gereksiz bilgileri filtreleme yeteneğinin azalması;
- Gerekli bilgileri sağlamaya çalışan çevrimiçi sağlık bilgilerinin yetersizliği.

COVID-19, günlük hayatı büyük ölçüde etkilemiştir. Sağlık hizmeti kapsamında şunlar ele alınabilir:

- COVID-19 vakalarının tanımlanması, karantina altına alınması ve tedavi edilmesindeki zorluklar
- Mevcut sağlık sisteminin yönetiminin yükü
- Diğer hastaların göz ardı ediliyor olması
- Hekimlerin ve diğer sağlık görevlilerinin omuzlarına aşırı yük bindirilmesi
- Sağlık tedarik zincirinin bozulması

Bu salgın, sağlık çalışanları ve onların aileleri için de benzeri görülmemiş bir senaryodur. Covid-19'un öngörülebilir bir tedavi olmaksızın doktorların neyle savaştıklarını bilmemeleri ve çok sayıda akrasının etkilenmesi doktorlarda da korku yaşatmıştır. Covid-19'un kolay bir şekilde bulaşması sebebiyle bazı sağlık çalışanları zorluklarla karşı karşıya kalmışlardır ve hastalığın kolay bir şekilde bulaşabilmesi durumundan dolayı doktorların aileleri ile görüşmemeleri önerilmiştir (Xiang, et al., 2020).

Hastalığa yakalanma riski en yüksek olan kişiler arasında doktorlar yer almaktadır. Her bir doktorun hastalanması yetersiz olan sağlık sisteminin darbe alması anlamına gelmektedir. En büyük endişe, virüsü evlerine yani ailelerine getirmek olmuştur. Ayrıca, hastalanırlarsa, hizmet edemeyecekleri için sağlık sistemine ve hastalarına ihanet edecekleri korkusu da bulunmaktadır (Hoy & Harris, 2020, s. 1).

Yeni koronavirüs'ün Çin'de ortaya çıkar çıkmasıyla birlikte Dünya Sağlık Örgütü pandemi ilan etti. Kaur ve Gupta'ya (2020) göre dünya genelinde en iyi koşullarda Eylül 2020'den önce başarılı bir COVID-19 aşısının bulunması imkansız görünmektedir.

Mayıs 2020 itibariyle çok sayıda aşı gelişme aşamasındadır ve 8'i şu anda faz 1 denemelerindedir. COVID-19 aşısının en erken ve yaygın olarak bulunmasına ilişkin en iyi senaryo 2021 olarak tahmin edilmektedir (Rowland, Johnson, & Wan, 2020). Aşı çalışmaları devam ederken COVID-19 pandemisi, dünya çapında bir halk sağlığı krizi olmaya devam etmiştir (Morin, Savale, & Pham, 2021, s. 1525).

Tüm dünya genelinde COVID-19 aşısı ile ilgili olarak birkaç farklı aşı türü geliştirilmiştir. Bunlar (Sağlık Bakanlığı, 2020):

- “Hastalığa neden olmayan ancak bağışıklık yanıtı oluşturan etkisizleştirilmiş virüs içeren aşılar (İnaktif aşılar)”.
- “Hastalığa neden olmayan ancak bağışıklık yanıtı oluşturan zayıflatılmış virüs içeren aşılar (Canlı atenüe aşılar)”.

Covid-19'un yayılımını durdurmak için 2020 yılı sonunda kullanım izni alan aşılar pek çok ülkede kullanılmaya başlamıştır. 14 Ağustos 2021 tarihi itibariyle dünya genelinde nüfusun yaklaşık %32'si bir doz aşı uygulanmıştır. Günde 36,67 milyon doz aşı uygulanmaktadır. Gelişmiş ülkelerde aşılama oranı yüksekken, düşük gelirli ülkelerin maalesef yalnızca %1.2'sine sadece tek doz aşı yapılmıştır (Coronavirus (COVID-19) Vaccinations, 2021).

COVID-19'dan kaynaklanan hastalık oranını önemli ölçüde azaltmak için, etkili ve güvenli bir aşı bulunur bulunmaz hızla ve geniş çapta halka ulaştırılmalıdır. Bununla birlikte, aşı hem sağlık camiası hem de halk tarafından kabul edilebilir olmalıdır (DeRoo, NJ, & LY, 2020). Dünya Sağlık Örgütünün verilerine göre 2019 yılında insanlığın karşılaştığı en büyük sorunlardan biri de aşı karşıtlığıdır. COVID-19 aşılarna karşı da ne yazık ki aşı karşıtlığı durumuyla karşılaşmaktadır. Halk sağlığı için bir enfeksiyona karşılık bağışıklık kazanan kişilerin sayısı ne kadar fazla olursa hastalığın yayılması da o kadar az olur (Dayan, 2021, s. 99).

Maskeler, insandan insana solunum yoluyla bulaşmayı engellemek için kullanılabilir ve gribi kontrol etmenin etkili bir yoludur. Bu nedenle solunum yolu enfeksiyon hastalıklarının yaygın olduğu durumlarda maske takmak gereklidir (Kirby, 2020). Dünya'daki insanların üçte birinin her gün maske takması gerektiği varsayıldığında, günlük maske talebi 2,5 milyar maske ulaşacak. Maskelerin her gün değiştirilmesi gerektiği düşünüldüğünde, bu da ciddi bir maske talebini yaratmıştır. Özellikle

hastanelerde maske sıkıntısı yaşanması ve bu nedenle halkın eczanelerden maske satın alması oldukça zor bir hal almıştır.

Beyaz Saray, çoğunlukla yeni koronavirüs hakkında günlük basın brifinglerinden elde edilen ek bilgiler sundu. 3 Nisan Cuma günü, Hastalık Kontrol Merkezi (Center for Disease Control), Amerikalıların evlerinden çıkarken bez maske takmaları için resmi bir tavsiye yayınlamıştır (Krstic, 2020). Türkiye’de ise Sağlık Bakanlığı tarafından evlere ücretsiz olarak gönderilen maskeler talep yoğun olunca eczaneler tarafından dağıtılmaya başlanmıştır (Öztürk, 2020).

COVID-19 pandemisine karşı savaşta önemli rol oynayan doktor, hemşire, tıbbi ekipman veya kaynak sıkıntısı dünya çapında bildirildi (Wang, Horby, Hayden, & Gao, 2020). Birleşik Krallık, sağlık hizmeti işgücünün zorluklarını ve eksikliklerini en çok yaşayan ülkelerden biri oldu. COVID-19’un yayılmasıyla birlikte, kişisel koruyucu ekipman ve işgücüne, özellikle de tıbbi geçmişe sahip olan hastanelere ve doktorlara yönelik beklentiler oldukça artmıştır (Willian, King, Jeffery, & Bienz, 2020).

3.8.6. T. C. Sağlık Bakanlığı Covid-19 Politikaları

Belirli bir alanda kalmayıp neredeyse tüm dünyayı etkileyen salgınlarda bireyden başlayıp, ülke ve dünya bazında tüm kurumların alması gereken önlemler bulunmaktadır. Covid-19 salgınıyla başa çıkmada halka, devlete ve sağlık kurumlarına ciddi sorumluluklar düşmektedir.

Dünya Sağlık Örgütü tarafından dünya çapındaki riski kontrol altına alabilmek adına 11 Mart 2020’de COVID-19 bir salgın olarak açıklanmıştır (Erdem, 2020, s. 379).

Türkiye Cumhuriyeti Sağlık Bakanlığı tarafından halkı bilgilendirmek amacıyla covid19.saglik.gov.tr web sitesi kurulmuştur. Bu site aracılığıyla ülkedeki covid-19 salgınının durumu hakkında veri paylaşılmakta ve covid-19 teşhisi konan hastalara uygulanan tedaviler hakkında bilgi verilmektedir.

Covid-19 döneminde insanların en büyük endişesi virüsü taşıyıp taşımadığı olmuştur. Virüs tespitinde Polimeraz Zincir Reaksiyonu (PCR) testi kullanılmıştır. PCR testinde ağızdan ve burundan alınan sürüntülerle analiz yapılmaktadır (TÜBA, 2020).

Tüm dünyada hızla yayılan salgın Türkiye’de de etkisini göstermeye başlamış ve COVID-19’un ilk vakası 11 Mart 2020’de rapor edilmiştir. Türkiye’de Covid-19

nedenli ilk ölüm ise 17 Mart 2020 tarihinde kaydedilmiştir (Çınar & Oğuz, 2020, s. 5). Covid-19 virüsüne yakalanan kişilerin takip edilmesine yönelik olarak Sağlık Bakanlığı tarafından “COVID-19 Vaka Bilgi Formu” hazırlanmıştır. Bu formla birlikte Halk sağlığı Hizmetleri Başkanlığınca virüslü kişilerin takip edilmesi sağlanmıştır (Sağlık Bakanlığı, 2020c).

2020’nin Ocak ayında 26 kişilik tıp doktorlarından oluşan Bilim Kurulu oluşturulmuş ve ülke çapında bilimsel bir kurulla virüsü önlemek ve virüse karşı savaşmak için devlet nezdinde bir sistem inşa edilmiştir (Erdem, 2020, s. 379).

Bireyler arasında bulaş niteliği kazanarak semptomatik ve asemptomatik Covid-19 pozitif bireyler olduğu görülmüştür (Huang, et al., 2020, s. 498). Covid-19 virüsünü taşıyan bireylerin öksürmesi ve konuşması esnasında ortaya çıkan virüs doğrudan aynı ortamdaki bireylere bulaşabilmektedir (Wu, Wu, Liu, & Yang, 2020, s. 46). 2020 Eylül ayında halkın sağlığını korumak için İçişleri Bakanlığı tarafından yayınlanan genelgede halkın maske takması zorunlu hale getirilmiştir (İçişleri Bakanlığı, 2020).

Türkiye Cumhuriyeti Cumhurbaşkanlığı önderliğinde Bilim Kurulu üyelerin tarafından Sağlık Bakanlığı Halk Sağlığı Genel Müdürlüğü işbirliğinde Covid-19 Rehberi hazırlanmıştır. Hazırlanan rehberde koronavirüs hakkında bilgiler sunulmakta olup halkın covid-19 bulaş durumundan korunmaları konusunda bilgiler verilmektedir (Sağlık Bakanlığı, 2020). Halkın bilgilendirilmesi ve virüsün yayılımının en aza indirilmesi için virüsten korunma yöntemleri detaylı bir şekilde anlatılarak farklı mecralarda yayınlanmıştır (Sağlık Bakanlığı, 2020b).

Geleneksel medya araçlarında da covid-19 virüsünden korunmak için toplumsal farkındalık oluşturmaya yönelik spotlar hazırlanmış ve bu yayınların medya araçlarında yayınlaması kararı Radyo Televizyon Üst Kurulu (RTÜK) tarafından alınmıştır (RTÜK, 2020).

Hastanelerin yoğunluğunu kontrol etmek ve mevcut hastaların virüsten etkilenmesini önlemek adına COVID-19 testi pozitif çıkan hastaları tedavi etmek üzere Covid-19 hastaneleri belirlenmiştir. “Enfeksiyon Hastalıkları” ve “Klinik Mikrobiyoloji”, “Göğüs hastalıkları”, “İç Hastalıkları” servisi bulunduran hastaneler pandemi hastanesi olarak ilan edilmiştir (Sağlık Bakanlığı, 2020d).

İngilizceden ziyade Fransızca kullanılan “filyasyon” terimi “köken alma” anlamında kullanılmaktadır (Demirtaş & Tekiner, 2020, s. 354). Daha önceki dönemlerde hastalıkların nedeninin araştırılması anlamında kullanılan filyasyon terimi Covid-19 ile birlikte temaslı kişilerin belirlenmesi ve takip edilmesi anlamında kullanılmaya başlanmıştır (Durusoy, et al., 2020, s. 28). Covid-19 virüsünün kontrolüne yönelik olarak virüsün yaygınlaşmasını önlemek amacıyla Covid-19 virüsünü taşıyan ve covid-19 vakası ile teması olan kişilerin 14 gün boyunca takip edilmesi sağlanmıştır (Sağlık Bakanlığı, 2020e). Filyasyon çalışması covid-19 virüsü taşıyan kişinin tespit edilmesiyle başlayan koruma önlemlerinin alındığı, bu vakalardan tanı amaçlı numunenin alındığı ve izolasyon süreciyle sağlık görevlileri tarafından evde tedavinin yapıldığı bütüncül bir süreçtir (Halk Sağlığı Uzmanları Derneği, 2020).

Covid-19 aşıları, hastalığa yakalanmak durumunda kalmadan vücudumuzun Covid-19’a karşı bağışıklık kazanmamıza yardımcı olur (Kaur & Gupta, 2020). Covid-19 virüsünün dünya çapında sona ermesi için toplumun %60 ila %70’inin aşılınması gerektiği ileri sürülmektedir (Yavuz, 2020, s. 224). Dünya’da üretimi tamamlanan ilk Covid-19 aşıları Almanya kökenli Pfizer \ Biontech, ABD kökenli Moderna, İngiltere kökenli Astra Zeneca ve Çin kökenli Sinovac aşılarıdır (Yavuz, 2020, s. 228).

Covid-19 döneminden önce aşının üretilmesi için gerekli olan süre 10-15 yıl iken, covid-19 döneminde çok daha kısa sürede üretilebilen genetik temelli aşılar ile bu süre 1-2 yıla indirilmiştir (Yavuz, 2020, s. 224). Türkiye’de Türkiye Bilimsel ve Teknik Araştırma Kurumu (TÜBİTAK), araştırmacıları Covid-19 aşısı geliştirmeye özendirmek için farklı disiplinleri bir araya getirerek birçok çalışma alanı sunmuş (Kazak, Hintistan, & Önal, 2020, s. 574) ve Klinik fazda olan Erciyes Üniversitesi ve preklinik fazda olan Selçuk Üniversitesi, Koçak Farma A.Ş., Acıbadem Labmed A.Ş., Ege Üniversitesi, Ankara Üniversitesi, Boğaziçi üniversitesi, Selçuk Üniversitesi, Bezmialem Üniversitesi, ODTÜ ve İzmir Biyotıp ve Genom Merkezi / 9 eylül Üniversitesi aşı çalışmalarını sürdürmüşlerdir (Yavuz, 2020, s. 228).

TÜBİTAK öncülüğünde inaktif Covid-19 aşı geliştirme çalışmalarına Selçuk Üniversitesi, İstanbul Üniversitesi-Cerrahpaşa, Uludağ Üniversitesi, Sakarya Üniversitesi, Pendik Veteriner Kontrol Enstitüsü, TÜBİTAK Marmara Araştırma

Merkezi (MAM), Vetal A.Ş. ile destek verilmiştir (COVID-19 Türkiye Web Portalı, 2020).

3.9. Verilerin Toplanması ve Analizi

Bu çalışmada veri toplama tekniği olarak kaynak tarama kullanılmıştır. Çalışmada twitter taramaları her gazetenin kendi twitter hesabında alınmıştır. Veriler @cumhuriyetgzt, @gazetesozcu, @sabah ve @yenisafak hesaplarından elde edilmiştir.

Twitter üzerinden veri toplamak için Nvivo programı kullanılmak istenmiştir. Nvivo'nun NCapture uzantısı internet tarayıcısına yüklenmiş ve gazetelerin twitter isimleri, tarih aralığı ve #covid-19, #covid19, #koronavirüs #korona gibi sözcüklerle arama yapılmıştır fakat twitterin 15 günden eski verinin dışarı aktarımına izin vermediği görülmüştür. Konuyla ilgili olarak Nvivo konusunda eğitimler veren Sakarya Üniversitesi öğretim üyesi Doç. Dr. Mahmut Zengin ile videolu görüşme düzenlenmiş ve konu birlikte tekrar çalışılmıştır fakat ilerleme kaydedilememiştir. Nvivo ile ilerleme sağlanamayınca gazetelerin twitter hesaplarından belirlenen tarih aralığında covid-19 ile ilgili haberler toplanmıştır. Haberlerin beğen sayısı, retweet sayısı ve yorum sayıları da belirtilmiştir.

Covid-19 ile ilgili tweetler üzerinden incelenecek bu araştırmada çözümleme süreci belli adımlar üzerinden ilerleyecektir. Bahsi geçen adımlar literatürde yapılan araştırma ile tartışılan kavramsal çerçeveye dayanmaktadır. Hakikat kavramları etrafında geliştirilecek bu çerçeve ile twitter üzerinden hakikat, ideoloji, söylem ve hakikat sonrası yaklaşımların nasıl işletildiğini göstermek olacaktır.

Analizde tweetlerin içerdiği hakikat ve yalan söylemlerle çarpıtmanın varlığı, amacı ve mesajın ideolojik yönü ortaya koyulacaktır. Medyanın hakikat üretiminde kullandığı bilgi - iktidar ilişkisi ve ideoloji - söylem ilişkisine bakılacaktır. Hakikat sonrası dönemin varlığını anlayabilmek için tweetlerde kullanılan popülist söylemlere, entelektüalizm karşıtlığına ve siyasal kutuplaşma bağlamlarına bakılacaktır.

Hakikat sonrası dönemin önemli bir bileşeni olarak değerlendirilen yankı odalarının etkisini inceleyebilmek için tweetlere gelen yorumlara bakılacaktır. Yankı odası etkisiyle ilgili olarak gelen yorumların tweet'e paralel veya muhalif olup olmadığı bakılacaktır.

Van Dijk'in modelinin uygulandığı çalışma makro yapıya yönelik tematik analiz ve makro yapıya yönelik şematik analiz olmak üzere iki üst başlık kapsamında incelenmiştir. Makro yapıya yönelik tematik analiz kapsamında haber başlığı ve fotoğraflar incelenirken, şematik analiz kapsamında ise ana olayın sunuş biçimi, artalan ve bağlam bilgisi ve haber kaynakları incelenmiştir.

Aynı başlığa vurgu yapan sağlık haberleri taslak başlıklar etrafında sınıflandırarak belirli başlıklara göre gruplandırılmıştır. Haberlerinin taslak başlıkları belirlendikten sonra, bu başlıklar çevresinde tekrar analiz edilen sağlık haberleri gözden geçirilmiş ve alt başlıklara ayrılarak sınıflandırılmıştır.

Haberlerde Covid-19 sağlık haberleri alt başlık olarak;

Dünya ülkeleri, Şehir hastaneleri, salgın hastaneleri, Devlet yardımları (biz bize yeteriz ve vefa destek grubu), yurtdışında yaşayan Türklere yönelik destekler, aşı çalışmaları, Türkiye'den Dünya ülkelerine yapılan yardımlar, Tanı kiti ve test, Dünya sağlık örgütü haberleri, korona hakkında bilgilendirme, belediyeler yardımlaşma, Sağlık Bakanı ve Koronavirüs Bilim Kurulu Üyeleri tarafından yapılan açıklamalar ve önlemler, Filyasyon çalışmaları, yerli ilaç / hastalarda ilaç kullanımı, maske üretimi, dağıtım ve kullanımı, solunum cihazı, plazma tedavisi, doktorlar ve sağlık görevlileri, sosyal mesafe, sokağa çıkma yasağı, karantina uygulamaları bulunmaktadır.

3.10. Bulgular ve Yorum

Bulgular ve yorum bölümünde, haberlerin analiz edilmesi sonucu elde edilen bulgulara dair bilgi paylaşılabacaktır. Türkiye Cumhuriyetinde Covid-19 vakasının ilk görülme tarihi 11 Mart 2020 olduğu için çalışma kapsamında Cumhuriyet, Sözcü, Sabah ve Yeni Şafak gazetelerinin twitter hesaplarındaki 11 Mart 2020 – 11 Haziran 2020 tarihleri arasındaki ilk üç aylık dönemdeki haberler değerlendirmeye alınmıştır.

Üç aylık dönemde covid-19 sağlık haberleri ile ilgili olarak Cumhuriyet'in twitter hesabında 155 haber, Sabah'ın twitter hesabında 214 haber, Sözcü'nün twitter hesabında 221 haber, Yeni Şafak'ın twitter hesabında ise 298 haber incelenmiştir.

Türkiye'de Covid-19 pandemi sürecinde twitter haberlerinde Sağlık Bakanlığı Covid-19 politikaları ile ilgili haberlerin hakikat ötesi kuram çerçevesinde nasıl yer aldığı çalışmanın problemini oluşturmaktadır.

Alt problem 1: Covid-19 dönemindeki Cumhuriyet, Sabah, Sözcü ve Yeni Şafak twitter haberlerinde ideolojik olarak farklılıklar var mıdır?

Covid-19 dönemini araştırmamıza konu olan gazetelerin twitter haberlerini ideolojik farklılıklar bağlamında değerlendirdiğimizde bir farklılığın olduğu gözlemlenmiştir. Buna ilişkin bulgular şu şekildedir;

Şehir Hastaneleri:

Cumhuriyet'in twitter gönderisinde şehir hastanelerini eleştirel bir bakış açısı ile kapanan şehir hastaneleri üzerinden ele almış, vatandaşın mağdur olduğunu ve bu hastanelerin bir an önce açılması gerektiğini belirtmiştir. Sözcünün twitter gönderisinde Atatürk havalimanına yapılan hastane ile ilgili olarak havalimanının tahrip olduğunu ve 2 pistin bozulduğunu haber yaparak mevcut iktidara yönelik eleştirel bir haber yapmıştır. Bunların aksine Sabah'ın twitter gönderilerinde “salgında dünyaya örnek mücadele” şeklinde haber üretmek Başkan Erdoğan'ın “hayalim” dediği 10 Şehir Hastanesinin son teknoloji ve “13 bin 424 yatak kapasitesiyle koronavirüsle mücadeleye hazır” şeklindeki ifadelerine yer vermiştir. “Başkan Erdoğan'ın hayalim dediği” ifadesi kullanılarak hastanelerin Başkan Erdoğan sayesinde gerçekleştirildiğine vurgu yapılmıştır. Yeni Şafak'ın twitter gönderilerinde ise “2 yeni Şehir Hastanesi ile yatak kapasitesi 5 bin 452 artacak” şeklinde mevcut ideolojisi bağlamında iktidarı destekler nitelikte haber yapmıştır. Yeni Şafak da hastane ve yatak kapasitesine vurgu yaparak hükümetin lehine haber üretmiştir.

Yukarıdaki örneklerde görüldüğü gibi, her haber kendi kuruluşunun ideolojisi ekseninde haber ürettiği görülmektedir. İlgili haberler bilgi ve hakikatin ideolojiyle üretildiğini göstermektedir (Küçük, 1999, s. 274).

Covid-19 örneğinde hastane ve yatak kapasitesiyle ilgili toplumsal olaylar, söylemi şekillendiren düzenin etkisiyle medyana getirilen söylem çerçevesinde ve söylemin içinde biçimlendiği görülmektedir. Hastane ve yatak kapasitesi ile ilgili söylemlerde ideolojinin ortaya koyulduğu ve bu söylemlerle söz konusu potansiyeli uygulanır hale getirme görevi verilmiştir (Purvis ve Hunt, 2014, s. 21). Cevizci'nin (1999) de belirttiği gibi söylemlerden bağımsız oluşan bir durum bulunmamaktadır (s. 795). Foucault'un (1983) da belirttiği gibi söylemin iktidar ilişkileriyle iç içe geçtiğini belirtmek

mümkündür. Foucault'un (1999) ifade ettiği gibi hakikat, birden çok şekilde yorumlanabilen bir kavramdır ve Foucault'un hakikat kavramına bu haberler örnek olarak gösterilebilir.

Güçlü Türkiye ve Salgın Yönetimi:

Cumhuriyet'in Güçlü Türkiye ve Salgın Yönetimi bağlamında yapmış olduğu iktidarı eleştirdiği haberde "TTB uyardı: planlama yok" şeklinde haber yapmış ve haberin içeriğinde "salgında geride kalan altı haftayı değerlendiren TTB Başkanı Sinan Adıyaman, hükümeti bölgesel anlayışa dayalı planlama yapmaya çağırđı" ifadesini kullanmıştır. Muhalif bir kurum olan Türk Tabipleri Birliğinin görüşlerine yer verilerek hükümetin yetersiz olduğu vurgusu güçlendirilmiştir. Sözcünün ise aynı konuya "Virüs mü, 1000 lira mı? Tabii ki 1000 lira" başlıklı haberinde devletin 1000 lira para yardımını koronavirüs önlemlerini göz önüne almadan vermesi eleştirilmiştir. Bilim insanlarının virüs bulaşmaması için "aranızda en az 1 metre sosyal mesafe bırakın" önerisinin dikkate alınmadığına vurgu yapılmaktadır. Haberde örnek olarak Antalya'da devletin ihtiyaç sahibi insanlara para yardımıyla ilgili olarak vatandaşların maskesiz, eldivensiz ve sosyal mesafe olmadan bekledikleri belirtilmektedir.

Sözcü ilgili haberle vatandaşın hem maddi anlamda ihtiyaçlı olduğuna vurgu yapmış hem de hükümetin kendi yardım dağıtma şeklini eleştirmiştir. Buna karşılık Sabah'ın "Devlete güveniyorum kurallara uyuyorum" başlıklı haberinde vatandaşlara koronavirüs önlemleri ile ilgili görüşleri sorulmuştur. Haber girişinde vatandaşların ortak görüşünün olumlu olduğu yönündeki görüşe yer verilmiştir. Haberde devletin tedbir almakta çok başarılı olduğuna, yetkililerin şeffaf olduğuna, okulların tatil edilmesinin yerinde bir karar olduğu, tedbirlerin hükümet tarafından çok hızlı bir şekilde alınabildiği, diğer dünya devletlerinin Türkiye'ye özenerek baktıklarına vurgu yapılmıştır. Yeni Şafak'ın ise "Tedbirlerimiz virüsten güçlü" haber başlığında, Ak Parti grup toplantısında konuşan Erdoğan'ın ifadelerine yer vermiştir. Erdoğan ifadesinde devletin virüse karşı tedbirleri aldığını, vatandaşların kendi tedbirlerini alması gerektiğini" söylemiştir. Haberde Türkiye'nin koronavirüsü hiçbir sıkıntı yaşamadan atlatacağı ve hükümet tarafından alınan önlemlerin güçlü olduğu belirtilmektedir. Yeni Şafak gazetesi koronavirüs konusunda hükümetin aldığı tedbirlerin yeterli olduğuna vurgu yapmıştır. Güçlü Türkiye ve salgın yönetiminde konusunda Sözcü ve Cumhuriyet muhalif

açıklamalar yaparken, Yeni Şafak ve Sabah'ın ise hükümetin söylemlerini yeniden üretarak güçlü Türkiye algısı vurgulanmaktadır. Haberlerde üretilen hakikatlerin medyanın ideolojisine göre şekillendiği görülmektedir.

Biz Bize Yeteriz Kampanyası;

Cumhuriyet'in biz bize yeteriz kampanyası ile ilgili olarak “Yardım çelişkisi” başlıklı haberinde hükümet koronavirüs mali yükünü azaltmak için “biz bize yeteriz Türkiye'm” kampanyasında halktan para toplandığı için eleştirilmektedir. Hükümet bir taraftan kampanya kapsamında halktan para toplarken, diğer taraftan diğer dünya ülkelerine tıbbi malzeme gönderdiği için eleştirilmektedir. Diğer dünya ülkelere gönderilen yardımların Cumhurbaşkanlığı sıfatıyla gönderilmesi de diğer bir eleştiri konusudur. Hükümetin ihtiyaç sahibi kişilere maddi destek sağlamak için halktan para yardımı toplaması ve aynı zamanda birçok ülkeye yardım malzemesi göndermesi çelişkili bulunmaktadır. Sözcü Gazetesi ise kampanya ile ilgili herhangi bir haber yapmamıştır. Sabah'ın “Başkan Erdoğan'dan koronavirüs açıklaması: Üstesinden geleceğiz” başlıklı haberinde “Başkan Erdoğan'dan kararlılık mesajı: Bu salgının üstesinden gelecek imkâna ve morale sahibiz. Vatandaşlarımıza ücretsiz maske dağıtımı başladı. Kesinlikle parayla maske satışı yasaktır. Marketlerde verilen maske de ücretsizdir. Maske stokumuz yeterlidir. Biz bize yeteriz Türkiyem kampanyasında şu ana kadar toplanan meblağ 1 milyar 500 milyon lirayı buldu. Ayrıca 43 milyon lira SMS olarak toplandı” şeklinde haber üretmiştir. Sabah gazetesi ilgili haberde hükümetin vatandaşa her türlü hizmeti sunarak vatandaşının yanında olduğunu vurgulamaktadır. Yeni Şafak “Başkan Erdoğan'dan koronavirüs açıklaması: Üstesinden geleceğiz” kampanyasında tüm Türkiye'nin tek yürek olduğuna vurgu yapmıştır. Haberde tüm kesimden insanların yardımda bulunmak için adeta birbirleriyle yarıştıklarına vurgu yapılmıştır. Yeni Şafak'la ilgili haberde hükümetin yürüttüğü kampanyanın doğru bir hamle olduğunu vurgularken “siyasetçi, kamu ve özel sektör, iş ve sanat dünyasının” da desteklediğini belirterek hükümetin yürüttüğü kampanyayı desteklemektedir.

Aşı Çalışmaları;

Cumhuriyet aşı çalışmaları kapsamında yapmış olduğu haberlerde olumsuz bir tablo çizmiştir. Cumhuriyet “Aşıya muhtacız” başlıklı haberinde Cumhuriyetin ilanından kısa

süre sonra kurulan ve aşı üreten Hıfzıssıhha Enstitüsünün kapatılmasını eleştirmektedir. Uzman görüşüne yer verilen haber girişinde aşı üretimiyle ilgili Hıfzıssıhha Enstitüsünün kapatılmasıyla ülkede yapılan bütün emeklerin yok edildiği vurgulanmaktadır. Mevcut hükümet tarafından 2011 yılında aşı üretim merkezinin kapatılması eleştirilmiştir. Sözcü ilgili haberde ekonomik bağlamda hedeflerin gerçekçi olmadığını belirterek ülke adına olumsuz bir tablo çizmektedir. Sabah “Bilim Kurulu üyesi Ateş Kara duyurdu, İyi haber: İlk virüs aşısı hayvanlarda olumlu sonuç verdi” şeklinde haber üretmiştir. Bilim Kurulu üyesi olan uzmanın görüşleriyle desteklenen haberde aşının yakın zamanda çıkabileceğine vurgu yapılmıştır. Yeni Şafak ise, “7 Farklı aşı projesi geliştirdik: 24 Üniversite çalışıyor” başlıklı haberinde Koronavirüsle ilgili Türkiye’de üniversite, kamu ve özel sektör kuruluşlarının çalışmaları hakkında bilgi verilmiştir. Türkiye’nin bu konuda çok iyi olduğuna vurgu yapılan haberde önemli sayıda üniversitenin, kamu kuruluşlarının ve ilaç firmalarının çalışmalarının olduğu bilgisi verilmiştir. İlgili haberde ülkedeki üniversitelerin aşı geliştirme konusunda başarılı bir şekilde ilerledikleri belirtilmektedir. Hükümet adına olumlu bir tablo çizilmektedir.

Belediyelerde Yardımlaşma;

Cumhuriyet’in “Belediyeler ücretsiz maske dağıttı” başlıklı gönderisi CHP’li Belediyelerin vatandaşlara ücretsiz olarak verdiği maske hakkındadır. CHP’li belediyelerin ücretsiz maske dağıtımına yer verilmiştir. Sözcü ise “Bu neyin inadı” başlıklı haberinde “Türkiye ne çekiyorsa bu zihniyetten çekiyor. Olay şu: CHP’li İzmir Belediye Başkanı Tunç Soyer, 9 Eylül Tıp Fakültesi Hastanesi’nde görev yapan sağlıkçıların kalması için yurt kiralayıp hazırladı. Bedava önerdi. Ancak eski AKP milletvekili olan 9 Eylül Rektörü Nükhet Hotar teklifi kabul etmedi. Oysa hastane başhekimliği, kalma yeri talep eden çalışanlarına “Otelimizin kapasitesi dolu” diye mesaj atmış” şeklinde haber üretmiştir. Sabah’ın ise “O kafa 30 yıldır hiç değişmedi” başlıklı haberinde CHP Genel Başkanı ve Adana Büyükşehir Belediye başkanının sahra hastane projesine destek olması eleştirilmiştir. Mevcut CHP liderinin geçmiş dönemde SSK Genel Müdürlüğü görevini yürütemediği ve bunu da “hastane kapılarında insanları süründürdü” şeklinde ifade etmiştir.

CHP’li Adana Büyükşehir Belediyesinin Sahra hastane projesi Kılıçdaroğlu’nun geçmişteki kötü SSK yönetimi ile ilişkilendirilmiştir. Kar eden SSK’nın Kılıçdaroğlu döneminde zarar ettiği bilgisi de paylaşılmıştır.

İlgili haberde CHP’li belediyenin yardım talebinde bulunduğu ama hükümetin yönetiminde olan kurum tarafından talebin reddedilmesine yer verilmiştir. Yeni Şafak ise “İstanbul’da Belediye Çöktü” başlıklı haberinde “CHP’li İstanbul Büyükşehir Belediyesi, hastane yolu, bağış kampanyası, sokağa çıkma yasağı gibi konularda hükümetle polemige girmeye çalışırken, İstanbul’da belediye hizmetleri çöktü. Belediye otobüsleri sosyal mesafe kuralına uymuyor, hepsi tıklım tıklım. Kendi haline bırakılan belediye personeli arasında korona hızla yayılıyor. 65 yaş üstü vatandaşa hizmet hattı 153 ise şimdiden devre dışı” şeklinde haber üretmiştir. İlgili haberde CHP’li belediyenin hizmet sunamadığına vurgu yapılarak haber üretilmiştir.

Maske Üretimi ve Dağıtımı;

Cumhuriyet’in maske üretimi ve dağıtım süreci ile ilgili olarak “Kaftancıoğlu’ndan iktidara “5 maske” göndermesi: Belediyelerimiz derman oluyor” başlıklı haberinde hükümetin maske dağıtımı konusunda yetersiz olduğuna vurgu yapmıştır. Hükümetin eczaneler kanalıyla halka ücretsiz maske dağıtılacağı belirtilmiş fakat halkın maskeye ulaşamadığı ve virüs tehdidiyle karşı karşıya kaldığı belirtilmektedir. Sözcü ise “İBB bir günde ücretsiz 100 bin maske dağıttı” başlıklı haberinde “Ulaşımındaki maske mecburiyeti üzerine halkın yardımına İBB koştu. Otobüs, metrobüs, metro ve vapurlarda maske dağıttığını” şeklinde haber üretmiştir. İlgili haberde CHP’li belediyenin halkının yanında olduğuna ve her türlü hizmeti sunduğuna vurgu yapılmaktadır. Sabah’ın “Sosyal devlet anlayışında Türkiye farkı! Tam 4 milyon 411 bin aile...” başlıklı gönderisinde Türkiye’yi diğer dünya ülkeleri ile kıyaslamış ve hükümetin herkese ücretsiz maske dağıtması büyük bir başarı hikâyesi olarak verilmiştir. Haberde maske sayısı, maskelerin vatandaşlara nasıl ulaştırılacağı hakkında bilgi verilmiştir. E-devlet üzerinden milyonlarca kişinin maskeye talepte bulunduğu belirtilmiştir. İlgili haberde Türkiye diğer dünya ülkeleri ile kıyaslanarak koronavirüs konusunda kendi kendine yetebilen bir ülke imajı çizilmiştir. “Salgından kırılan” ifadesi ile dünya ülkelerinin yönetilemediğine Türkiye’nin ise en iyi şekilde yönetildiğine vurgu yapılmıştır. Haberde “Başkan Erdoğan’ın talimatıyla” ifadesine yer verilerek

Erdoğan sayesinde sorunların çözüme kavuştuğu algısı yaratılmaktadır. Yeni Şafak’ın ise “81 Gençlik merkezinde günde 40 bin maske” başlıklı haberinde Gençlik ve Spor Bakanlığına bağlı merkezlerde maske üretildiği bilgisi paylaşılmıştır. Gençlik ve Spor Bakanı Kasapoğlu 3D yazıcılarda üretilen maskelerin illere gönderildiğini belirtmiştir. İlgili haberde hükümetin organlarının halk için çalıştığı vurgulanmaktadır.

Doktor ve Sağlık Görevlileri

Cumhuriyet doktor ve sağlık görevlileri ile ilgili “Sağlıkçıların sıkıntısı büyük” başlıklı haberinde Sağlık Bakanı Koca’nın daha önce yapmış olduğu açıklamanın aksine koronavirüs döneminde sağlıkçıların malzeme yetersizliği konusunda sıkıntı çektikleri belirtilmiştir. Habere “eleştirmiyoruz uyarıyoruz” ifadesi eklenmiştir. Ayrıca salgından dolayı aile hekimlerinin tehlike altında olduklarına da dikkat çekilmiştir. Haberde doktorların açıklamalarına yer verilerek Sağlık Bakanı Koca’nın söylemi eleştirilmiştir. Sözcünün ise “Hem alkışlıyoruz hem de parasını kesiyoruz” başlıklı haberinde Koronavirüs sürecinde büyük bir özveriyle çalışan aile hekimlerinin karantinaya girmeleri durumunda 14 günlük süre için maaşlarının kesintiye uğradığı belirtilmektedir. Haberde iktidar da dâhil olmak üzere tüm Türkiye’nin alkışladığı doktorların ödemelerinde kesintilerin olması eleştirel bir dille ele alınmıştır. Haberde hükümetin virüsten dolayı doktorların maaşında kesinti yapması eleştirilmiştir. Haberde Aile Hekimleri Federasyonu Başkanının ifadelerine yer verilerek haber desteklenmiştir. Sabah’ın doktor ve sağlık görevlileri ile ilgili yaptığı “Sağlıkçılara alkış desteği” başlıklı haberinde “Başkan Erdoğan: Sağlıkçılarımızın verdiği mücadele her türlü alkışın üzerindedir. Koronavirüse karşı yoğun mesai harcayan sağlık çalışanları için başlatılan destek dün de sürdü. Başkan Recep Tayyip Erdoğan, eşi Emine Erdoğan ve tüm Türkiye sağlıkçıları alkışladı” ifadelerine yer verilmiştir. Başkan Erdoğan ve eşinin sağlıkçılara değer verdiği ve alkışlamalara katıldığına yer verilmiştir. Yeni Şafak’ın ise “Sağlık Ordusu görev başında” başlıklı haberinde vatandaşlara yeterli sayıda hizmet veren doktor, hemşire ve destek personelinin olduğu belirtilmektedir. İlgili haberde ülkenin güçlü bir sağlık ordusuna sahip olduğuna vurgu yapılarak güçlü Türkiye imajı oluşturulmuştur.

Alt problem 2: Covid-19 ile ilgili üretilen tweetlerde siyasal kutuplaşma var mıdır?

Covid-19 döneminde twitter’da yer alan haberleri incelediğimizde Cumhuriyet-Sözcü ve Yeni Şafak – Sabah’ın twitter haberlerinde siyasal kutuplaşma olduğu görülmektedir. Buna ilişkin bulgular ise şu şekildedir;

Kişinin kendi konumunun sağlamlaştırılması veya siyasi partilerin birbirleri arasındaki gerilim olarak ifade edilen kutuplaşma (Jacobson, 2003) siyaseti Cumhuriyet-Sözcü ve Yeni Şafak – Sabah’ın twitter gönderilerinde bulunmaktadır. Haberlerde biz ve onlar ikiliği üzerinden kutuplaşma yaratılmıştır. Buna ilişkin bulgular ise şu şekildedir;

Dünya Ülkeleri ve Vaka Sayısı

Cumhuriyet’in “Sağlık Bakanı’nın açıklaması ile e-devlet verileri örtüşmüyor” başlıklı twitter gönderisinde Dr. Fahrettin Koca’nın 28 Mart 2020 tarihli koronavirüs tablosunda paylaştığı vefat sayısının e-devlet üzerinden paylaşılan vefat sayısı ile örtüşmediğine yer verilmiştir. Haberde CHP Genel Başkan Yardımcısının “Virüs yüzünden 1 ilde 1 günde 20 kişi ölüyor; ama “81 ilde toplam 16 kişi öldü” deniliyor. Bu saatten sonra kime nasıl inanacağız?” dedi ifadelerine yer verilerek hükümetin paylaştığı verilerde güven sorunu olduğuna vurgu yapılmaktadır.

Sağlık Bakanlığı’nın açıkladığı koronavirüs kaynaklı vefat sayıları ile e-Devlet olarak bilinen turkiye.gov.tr adresinde açılan “İstanbul Büyükşehir Belediyesi Vefat Bilgisi Sorgulama” sayfasındaki sayıların uyumsuz olduğu yönündeki iddialar sosyal medyada ve online platformlarda geniş yer almıştır. Bunun üzerine bir açıklama yapan Sağlık Bakanı Fahrettin Koca, “Sosyal medyada yer alan, açıkladığımız verilerde tutarsızlık olduğu yönündeki iddialar tamamen asılsızdır. Açıklanan sayısal veriler, kanıta dayalıdır. Doğrudan Covid-19 tanısını esas almıştır. Veriler, anlık gerçek verilerdir. Gerçekleri çarpıtmanın kimseye faydası yoktur” ifadelerini kullanmıştır.

Vona Kurt’un (2015) da belirttiği gibi siyasetçilerin fikirlerinin halka iletilmesinde birincil yol olan sosyal medyanın kutuplaştırmaya aracılık etmede önemli bir rol oynadığı görülmektedir (s.194). Konuyla ilgili yeterli sonuca ulaşamadığı için kutuplaşma siyasetini hangi siyasetçinin yaptığını söylemek mümkün değildir. CHP genel başkan yardımcısının ve sağlık Bakanının açıklamaları Ağırır’ın (2010) da belirttiği gibi kutuplaşma siyasetine işaret etmektedir. Kutuplaşma siyasetinde grubun tarafsızlığını kaybettiği ve genellikle ilgili soruna ilişkin önyargılı olduğu farz

edilmektedir (s. 3). İlgili örnekte de olduğu gibi kutuplaşma ortamında “biz” ve “öteki” ayrımı çok belirgin bir şekilde ortaya çıkmaktadır (Keyman, 2016, s. 2).

Sözcü, “Bakana sesleniyoruz” başlıklı twitter gönderisinde Sağlık Bakanlığının koronavirüsle ilgili olarak verileri açıklarken yetersiz kalması üzerinden hükümeti eleştirmektedir. Koronavirüsten dolayı hayatını kaybeden kişilerin özelliklerinin paylaşılmaması eleştirilmektedir. CHP’li eski bakanın aynı yöndeki görüşlerine yer verilerek haber desteklenmiştir. Haberde Sağlık Bakanlığı tarafından koronavirüse yönelik alınan önlem ve açıklamaların yetersizliği vurgulanmıştır. Sözcü gazetesinin haberi biz ve AKP hükümeti (onlar) üzerinden kutuplaştırıcı bir şekilde inşa edilmiştir.

Mudde ve Kaltwasser’in (2018) belirttiği gibi; halkın düşüncelerini ilettiklerini iddia eden popülist liderler kendi düşünceleriyle benzer olan grupların desteklerini sağlamlaştırmaya önem verirler ve toplumu kutuplaştırmış olurlar (s. 1682).

Tanı Kiti Test

Cumhuriyet, “Devletin anlayışı: Başınızın çaresine bakın” başlıklı haberinde “Osmaniye’de Mehmet Özkan adlı yurttaş, virüs nedeniyle yaşamını yitirdi. Aynı apartmanda başka bir yurttaşın da testi pozitif çıktı. Apartman karantinaya alınmazken sakinlerine de “Kendi tedbirlerini alın” yanıtı verildi ifadelerine yer verilmiştir. İlgili haberde hükümetle farklı ideolojik çizgide olan Cumhuriyet’in haberinde “Devletin anlayışı: başınızın çaresine bakın” ifadesiyle devletin vatandaşının yanında olmadığına vurgu yaptığı görülmektedir.

Sabah, ise “Sağlıkta dünyanın çok önündeyiz” haberinde “Bensu Soral, Türkiye’nin koronavirüsle mücadelede tüm dünyaya fark attığını söyledi. Test sayıları, hastanelerin organize edilmesi, devletimizin politikası ve vatandaşımızın duyarlılığı etkili oldu. Dünyaya yardımcı olmak da pozitif bir durum” şeklinde haber üretmiştir. Toplumda sevilen ve şöhret sahibi kişiler aracılığıyla insanlara güvende olduklarına dair bilgi verilmektedir. Mouffe’un (2013) da belirttiği gibi politikada “biz”in her anayasası tam olarak “onlar” ın sınırlarının çizilmesini gerektirir (s. 5). Bu durum iktidar ilişkilerinin siyasetin vazgeçilmezi olduğunu yani hegemonyanın ötesinde bir dünya olmadığını ve her düzenin bir hegemonik olduğunu göstermektedir. Türkiye’nin sağlık konusunda çok ileride olduğuna vurgu yapılırken, dünya ülkelerinin ise bu konuda Türkiye’nin çok

gerisinde olduğuna vurgu yapılmaktadır. Biz ve onlar ikiliği üzerinden kutuplaşma yaratılmıştır.

Alt problem 3: Covid-19 ile ilgili Cumhuriyet, Sözcü, Yeni Şafak ve Sabah’ın gönderilerinde üretilen tweetlerde, iktidarın oluşturduğu sağlık politikaları söylemsel olarak yeniden üretilmekte midir?

Covid-19 ile ilgili üretilen Yeni Şafak ve Sabah’ın gönderilerinde üretilen tweetlerinde, iktidarın oluşturduğu sağlık politikaları söylemsel olarak yeniden üretilmiştir. Buna ilişkin bulgular ise şu şekildedir;

Yeni Şafak’ın “Maske satışı yasaklandı” başlıklı haberinde Recep Tayyip Erdoğan’ın söylemi yeniden üretilmiştir. Vatandaşlarına pandemi döneminde maske hizmeti sunacağı için maske satışının yasaklandığını duyurulmaktadır fakat maske bütün vatandaşlara eş zamanlı olarak iletilemeyeceği için ve sokağa çıkmak zorunda olan vatandaşların olduğu göz önüne alınırsa maske satışının yasaklanması doğru bir yol olarak görünmemektedir. Halka hem ücretsiz maske gönderiminin sağlanması hem de maske satışına izin verilmesi gerektiği düşünülmektedir. Foucault (2007) hakikatin üretildiğini ve hakikat üretiminin iktidardan ve iktidarın sahip olduğu mekanizmalardan ayrı çalışmadığını belirtir. İktidarın sahip olduğu üretim mekanizmaları hakikati inşa etmektedir. “Maske satışı yasaklandı” haberinde de iktidar kendi hakikatini üretmekte ve bu üretilen hakikat hükümete yakın Yeni Şafak haberinde yeniden üretilmektedir.

Yeni Şafak’ın ise “Tedbirlerimiz virüsten güçlü” haber başlığında, Ak Parti grup toplantısında konuşan Erdoğan’ın ifadelerine yer vermiştir. Erdoğan ifadesinde devletin virüse karşı tedbirleri aldığını, vatandaşların kendi tedbirlerini alması gerektiğini” söylemiştir. Haberde Türkiye’nin koronavirüsü hiçbir sıkıntı yaşamadan atlatacağı ve hükümet tarafından alınan önlemlerin güçlü olduğu belirtilmektedir. Yeni Şafak gazetesi koronavirüs konusunda hükümetin aldığı tedbirlerin yeterli olduğuna vurgu yapmıştır.

Sabah’ın “Başkan Erdoğan’dan koronavirüs açıklaması: Üstesinden geleceğiz” başlıklı haberinde “Başkan Erdoğan’dan kararlılık mesajı: Bu salgının üstesinden gelecek imkâna ve morale sahibiz. Vatandaşlarımıza ücretsiz maske dağıtımını başladı. Kesinlikle parayla maske satışı yasaktır. Marketlerde verilen maske de ücretsizdir. Maske

stokumuz yeterlidir. Biz bize yeteriz Türkiyem kampanyasında şu ana kadar toplanan meblağ 1 milyar 500 milyon lirayı buldu. Ayrıca 43 milyon lira SMS olarak toplandı” şeklinde haber üretmiştir. Sabah gazetesi ilgili haberde hükümetin vatandaşa her türlü hizmeti sunarak vatandaşının yanında olduğunu vurgulamaktadır.

Sabah “Bilim Kurulu üyesi Ateş Kara duyurdu, İyi haber: İlk virüs aşısı hayvanlarda olumlu sonuç verdi” şeklinde haber üretmiştir. Bilim Kurulu üyesi olan uzmanın görüşleriyle desteklenen haberde aşının yakın zamanda çıkabileceğine vurgu yapılmıştır.

Cumhuriyet’in maske üretimi ve dağıtım süreci ile ilgili olarak “Kaftancıoğlu’ndan iktidara “5 maske” göndermesi: Belediyelerimiz derman oluyor” başlıklı haberinde hükümetin maske dağıtım konusunda yetersiz olduğuna vurgu yapmıştır. Hükümetin eczaneler kanalıyla halka ücretsiz maske dağıtılacağı belirtilmiş fakat halkın maskeye ulaşamadığı ve virüs tehdidiyle karşı karşıya kaldığı belirtilmektedir.

Alt problem 4: Covid-19 ile ilgili üretilen tweetlerde entelektüalizm karşıtlığı var mıdır?

Covid-19 ile üretilen tweetlerde entelektüalizm karşıtlığı bulunmaktadır. Buna ilişkin bulgular ise şu şekildedir;

Cumhuriyet’in “İki ayda hayat normale döner” başlıklı twitter gönderisinde “Cumhurbaşkanlığı Sarayı’nda Cumhurbaşkanı Recep Tayyip Erdoğan başkanlığında, tüm bakanların katılımıyla koronavirüs zirvesi yapıldı. Sağlık Bakanı Koca, “İki ay direnelim. Tedbir alırsak, yayılmayı önlersek, iki ayda hayat normale döner” dedi.” ifadelerine yer verilmiştir.

Covid-19’la ilgili tüm dünyada sağlık uzmanları tarafından yapılan açıklama kısa sürede aşı veya ilacının bulunup hastalığın bitirilmesi yönüyle, Sağlık Bakanının “iki ayda hayat normale döner” ifadesini neye dayandırarak açıkladığı belirsizdir. Sağlık Bakanının açıklamasını duyarlılıklar, içgüdüler ve önseziler yoluyla yapılan entelektüalizm karşıtlığı (Shogan, 2007, s. 295) olarak yorumlamak mümkündür.

Cumhuriyet’in “#EvdeKal Destek Ol” “Avrupalı evde Türkler sokakta” başlıklı twitter gönderisinde Türklerin sokakta olmasının sebebi hükümetin gerekli önlemi almaması ve vatandaşın sokakta olması olarak değerlendirilmektedir. Haberde hükümetin önlem

almaması ve halkın sokağa çıkması tehlikeli bir durum olarak değerlendirilmektedir. Cumhuriyet ilgili haberde iktidarın alması gereken önlemleri söylemektedir çünkü virüsün insanları hayatlarını olumsuz şekilde etkileyeceğini ortaya koymaktadır. Hükümetin önlem almamasının Walicki'nin (1969) de belirttiği gibi rasyonalist düşünceye karşı sezgisel eğilimle bağlantısı olduğu görülmektedir (s. 76).

Cumhuriyet'in "Politikasızlığın bedeli" başlıklı twitter gönderisinde halkın sağlığını koruma konusunda hükümetin yetersiz kaldığına ve halkı korumasız bıraktığına vurgu yapılmaktadır. Hükümetin test yapma konusunda geciktiğine vurgu yapılan haberde hükümetin bilimin önderliğinde ilerlemediğine ve bulaş zincirini büyüttüğüne vurgu yapılmaktadır.

Cumhuriyet'in "Göz göre göre yayıldı" başlıklı haberinde hükümetin önlemleri almada çok yavaş kaldığına ve geç kalınan önlemlerin salgının yayılmasına neden olduğu belirtilmektedir. Hükümetin test konusunda yetersiz kaldığına ve sokağa çıkma yasağı uygulanması noktasında sorumluluk almadığına vurgu yapılmaktadır.

Sabah'ın "Ünlülerden virüse karşı önlemler" başlıklı twitter gönderisinde ünlü isimlerin koronavirüs konusunda aldığı önlemlere yer verilmiştir. "Tarhana, şalgam, turşu, boza ve vitaminlere yüklenin" gibi bilim dışı önlemlere yer verilmiştir. Vitaminlere yüklenin önerisi halkın bilinçsiz bir şekilde vitaminlere yönelmesini sağlamış olabilir. Bilim önderliğinde alınması gereken önlemlerin "maske", "mesafe" ve "temizlik" olması beklenirken; tarhana, şalgam ve boza gibi önerilere yer verilmesi ise bilim karşıtlığı olarak değerlendirilmektedir.

Sabah'ın "İki hafta daha direnmeliyiz" twitter gönderisinde "Sağlık Bakanı Koca'dan vatandaşlara çağrı: Önümüzdeki 1-2 hafta çok önemli. Güneşin ve sokağın çekiciliğine biraz daha direnmek zorundayız." İfadelerine yer verilmiştir fakat virüsle ilgili olarak yayılma hızı ve ayrıca aşı veya ilaç bulununcaya kadar gevşememenin olmamasına vurgu yapılması beklenirken hükümetin gerekli önlemleri aldığına vurgu yapılarak kısa sürede bu işin üstesinden gelineceği belirtilmektedir.

Sabah'ın "Salgın yatay seyre geçti" twitter gönderisinde hükümetin koronavirüsle mücadelede oldukça başarılı olduğuna vurgu yapılmak istenmiştir. Koronavirüsle ilgili dünya çapında yapılan açıklamaların aksine bayram sonrasında durumun normale döneceğine ilişkin açıklamalara yer verilmiştir.

Sözcü'nün “Bilim Kurulu’na istifa çağrısı” başlıklı Twitter gönderisi İYİ parti liderinin, koronavirüs sürecini yönetmek için oluşturulan Bilim Kurulu üyelerinin istifaya çağırmasını konu almaktadır. Koronavirüse karşı bilimsel önlemlerin alınması konusunda çalışan alanında uzman bilim insanlarının istifaya çağırılması entelektüalizm karşıtlığı olarak değerlendirilmektedir. Bilim kurulunu eleştirmek yerine politika uygulayıcıların eleştirilmesi daha makul bir seçenek olarak görünmektedir. Gencoğlu'nun (2019) belirttiği gibi akla ve bilime göre çalışma yapan entelektüellere yönelik saldırılar gerçekleştirmek entelektüalizm karşıtlığının belirtisidir (s. 10).

Sözcünün “AKP’li başkan üzerlik otu yakmanın virüsü kovacağını söyledi!” twitter gönderisinde AKP’li Belediye başkanın bilimi yok sayıp yerine bilimsel olmayan yöntemlerle çözüm sunması haberin konusudur. AKP’li Belediye başkanının açıklaması akla ve göreceliliğe karşı çıkan ve bilim yerine safsatalara ilgi duyan tam bir entelektüalizm karşıtlığıdır. Entelektüalizm karşıtlık eğiliminde olan AKP’li belediye başkanı önerisi bilimsel bilgi üreten kurum ve kişilere güven duymayacağını göstermektedir.

Yeni Şafak’ın “Maske satışı yasaklandı” başlıklı haberinde Recep Tayyip Erdoğan’ın söylemi yeniden üretilmiştir. Vatandaşlarına pandemi döneminde maske hizmeti sunacağı için maske satışının yasaklandığını duyurulmaktadır fakat maske bütün vatandaşlara eş zamanlı olarak iletilemeyeceği için ve sokağa çıkmak zorunda olan vatandaşların olduğu göz önüne alınırsa maske satışının yasaklanması doğru bir yol olarak görünmemektedir. Halka hem ücretsiz maske gönderiminin sağlanması hem de maske satışına izin verilmesi gerektiği düşünülmektedir. Shogan’ın (2007) ifade ettiği gibi entelektüalizm karşıtlığı, siyasi liderlerin hegemonyalarını güçlendirmek için kullandıkları stratejik bir araç olarak ifade edilebilir (s. 296).

Yeni Şafak’ın “Vefat edenler usulüne uygun defnedilmeli” twitter gönderisinde Din İşleri Yüksek Kurulu’nun covid-19’dan ölenlerin defnedilirken din usullere uygun olarak yapılması gerektiğini söylemektedir fakat bulaşıcı bir hastalık olan covid-19’un defin konusunda özel bir durum söz konusudur. Din işleri yüksek kurulundan önce Bilim insanlarının önerilerinin dikkate alınması önem arz etmektedir. Rigney (1991) entelektüalizm karşıtlığını, entelektüellere ve her türden uzmana karşı genel bir şüphe ve güvensizlik olarak tanımlamaktadır (s. 436).

Yeni Şafak’ın “Göçmen doktorlar ölüyor” başlıklı haberi İngiltere’de göçmen doktorların covid-19 hastalarıyla ön safta çalıştırıldıklarını ve öldüklerini konu almaktadır. Beyaz İngiliz doktorların ise daha korunaklı bir şekilde çalıştırıldıkları belirtilmektedir. Konuyla ilgili veriye nereden ulaştığına ilişkin referans bulunmamaktadır. Haberin biz-onlar karşıtlığı üzerinden kutuplaştırıcı etkisi bulunmaktadır. Ayrıca vefat eden göçmen doktorlarının covid-19 hastalarıyla yakından ilgilenmek zorunda bırakıldıklarına ilişkin referans bulunmamaktadır.

Alt problem 5: Covid-19 ile ilgili üretilen tweetlerde parti liderlerin söylemleri popülist söylemleri meşrulaştıran bir araç olarak kullanılmakta mıdır?

Covid-19 döneminde çıkan haberlerle liderler söylemlerini meşrulaştırmak için medyayı bir araç olarak kullanmışlardır. Buna ilişkin bulgular ise şu şekildedir;

Popülist siyaset, farklı toplumsal alanları karşıt kamplara bölmeye hizmet ederken, kurumsal olarak daha bağlı bir siyaset, siyasal oyunun mevcut kuralları dâhilinde işlemeye meyillidir. Bunda temel koşul bölünmeye hazır toplumsal zeminin olmasıdır (Saraçoğlu, 2017, s. 1085).

Popülist politika her zaman halka seslenir ve popülist siyasetçiler kendilerini siyasi bir araç olarak kullanarak haklı gösterirler. Aynı zamanda popülist siyaset, elit karşıtı hislere dayanmakta ve halkı, dışlanmış bir grup haricinde, homojen bir grup olarak görerek farklılıklarını göz ardı etmektedir. Elit karşıtı söylem ise sıradan insanlar ve elitler arasındaki mesafeyi ve yabancılaşmayı ön plana çıkararak vurgulamaktadır.

Yeni Şafak’ın twitter gönderisinde “Maske satışı yasaklandı” başlıklı haberinde Başkan Erdoğan’ın söylemi yeniden üretilmiştir. Haberde maske satışının yasak olduğu, marketlerde ücretsiz bir şekilde maske dağıtılacağı, hiç kimsenin endişe etmesine gerek olmadan herkese yetecek maskenin olduğuna vurgu yapılmaktadır. Haberde “Başkan Erdoğan’ın para ile maske satışının yasak olduğunu belirtti” ifadesini popülist bir siyasal bir söylem olarak görmek mümkündür. Maskenin herkese ulaştırılacağı hiç kimsenin maske konusunda mağdur olmayacağı konusuna vurgu yapılmaktadır. Bu söylemle halkın günlük hayatta karşılaştığı maske ile ilgili sorunlarına çözüm bulunduğuna dair vaatler içerir ve halkın sorunlarına yönelik çözümler sunan liderlere duyulan sempatinin artması beklenmektedir.

Sabah'ın twitter gönderisinde “Dijital yöntemle hasta takibi” başlıklı haberinde evde izole edilmesi gereken hastaların dijital yöntemle takip edilebileceği ile ilgilidir. Pandemi döneminde koronavirüse yakalanan ve evde olan kişilerin dijital yöntemle takip edileceği belirtilmektedir. Bu söylemle, halkın güvenli bir şekilde dijital yöntemle sağlık hizmeti alabilmesi için gerekli düzenlemelerin yapılacağı ve yeni bir sistem oluşturulacağı vurgulanmaktadır. Bu sayede virüse yakalanan kişilerin sağlık hizmeti alma konusunda mağdur olmayacakları vurgulanmaktadır.

Sabah'ın twitter gönderisinde “Bakan Koca: Test sayısında 1 milyonu geçtik” başlıklı haberi koronavirüsten korunmak için kişilerin sağlık Bakanlığı tarafından aşılandığı hakkında bilgi veren bir haberdur. Hükümetin pandemi sürecinde yaptığı çalışmaları övmek ve halkın gözünde daha popüler hale gelmek için kullanılan bir ifade olarak görülebilir. Bu tür açıklamalar, halkın desteğini kazanmak ve güvenini artırmak amacıyla yapıldığı için popülist bir söylem olarak nitelendirilebilir.

Sabah'ın “Koronavirüs cephesinin kahramanları” haberinde Türkiye'nin sağlık sistemindeki başarısı övülmüş ve ABD ve Avrupa'dan daha iyi konumda olduğu belirtilmiştir. Bu tür ifadeler, halkın desteğini kazanmak ve güvenini artırmak için kullanılan popülist söylemlerdir. Popülist söylemin en belirgin özelliklerinden biri, halka yönelik bir dille konuşarak kendini halkla özdeşleştirme ve bağ kurma yönündedir. Sağlık çalışanlarının “destansı mücadele” verdikleri ve “kahramanca çarpıştıkları” ifadelerinde kendilerini halkla birleştiren bir dil kullandıkları görülmektedir. Ayrıca sağlık çalışanlarının fedakârlıklarını övmek ve toplumda takdir kazanmak için kullanılan bir dil olarak nitelendirilebilir.

Yeni Şafak'ın “Medeniyet imkân değil vicdandır” haberinde Cumhurbaşkanı Erdoğan, geliştirilen yerli solunum cihazlarının Somalili kardeşlere yardım için kullanılacağına dair bir açıklama yapmıştır. Bu açıklama, Türkiye'nin diğer ülkelerden farklı olarak Somalili mazlumlara özel bir ilgi gösterdiği izlenimini yaratmakta ve toplumun vicdan duygularını harekete geçirerek milliyetçi bir duygu uyandırmaktadır. Ayrıca, “medeniyet imkan değil, vicdan meselesidir” şeklindeki ifadeler de, Türkiye'nin diğer ülkelerden daha insani ve vicdani bir yaklaşıma sahip olduğu mesajını vermektedir. Bu tür mesajlar, genellikle halkın milliyetçi, insani ve vicdani duygularını harekete geçirerek popülist liderlerin desteklenmesini sağlar. Bu haberde “biz” zor durumda olan

milletlere yardım eden Türkiye iken, “onlar” ise bu özelliklerin dışında kalanlar şekilde aktarılmaktadır.

Cumhuriyet’in twitter gönderisinde “İYİ Parti’li Çıray’dan çarpıcı iddia: Test kitleri güvenilir değil, derhal iyileştirin” ifadelerine yer verilmiştir.

İYİ Parti Genel Başkan Yardımcısı ve İzmir Milletvekili Aytun Çıray’ın “beceriksizlere sesleniyorum”, “şeffaf değilsiniz” “güvenilirliğiniz kayboldu” ifadeleri popülist siyasete işaret etmektedir. Bu söylemler, hükümeti halka karşı sorumsuzlukla suçlamak ve onların güvenilirliğini sorgulamak gibi popülist siyaset özelliklerini taşımaktadır. Laclau’nun (2005) terimleriyle popülizm, belirli bir proje veya uygulamanın neden olduğu bölücü ve çekişme derecesini ifade etmektedir (s. 256). Bu örnekte de görüldüğü üzere Çıray’ın kullandığı dilde bölücülük ve çekişme durumunu görmek mümkündür. İYİ Parti Genel Başkan Yardımcısı Çıray Türkiye’de kullanılan Biospeedy Covid-19 PCR testiyle ilgili olarak teknik kusurların olduğunu söylemektedir fakat bunu kanıtlayacak ifadelere ve açıklamalara haberde yer verilmemektedir. Ayrıca testlerin güvenilir olmadığına ilişkin olarak yapılan başka bir haber bulunamamıştır.

Mouffe ve Laclau’nun (2007) fikirlerinden yola çıkarak, Hakikat sonrası yaklaşımın sonucu olarak ortaya çıkan popülist siyaseti yalnızca hakikat ile yanlışlık arasındaki bir kavga değil, daha da önemlisi, hegemonik yaklaşım için kavga olarak değerlendirmek gerekir (s.135).

Alt problem 6: Covid-19 ile ilgili üretilen tweet’ler yankı odası etkisi yaratmakta mıdır?

Covid-19 ile ilgili üretilen tweetlerde yankı odası etkisi bulunmaktadır. Buna ilişkin bulgular ise şu şekildedir;

Cumhuriyet’in twitter gönderisinde;

“Tiyatrocu Şevket Çoruh, hükümete yakın Sabah gazetesinde Mevlüt Tezel’in "Salgından önce özel tiyatrolar altın çağını yaşıyordu, kenara hiç mi para koymadınız" ifadesine “Hiç mi kenara para koymadınız ülke altın çağını yaşarken halka İBAN gönderiyorsunuz” karşılığını verdi.”

AKP hükümeti Covid-19 salgınının başlamasıyla birlikte ihtiyaç sahibi kişilere ilave destek sağlamak amacıyla “bizbizyeteriz” kampanyasını başlatmıştır. Muhtarlıkların da

sürece dâhil edilmesiyle kampanyada toplanan paraların en doğru şekilde ihtiyaç sahibi kişilere ulaştırılacağı belirtilmiştir. Ülke çapında salgında berberler, kuaförler, yeme içme yerleri ve sinema ve tiyatrolar kapatılmıştır. Tiyatroların kapatılması ve oyunculara destek aktarılmaması neticesinde hükümet eleştirilmiştir. Hükümete yakınlığıyla bilinen Sabah Gazetesinin yazarı Mevlüt Tezel bunun üzerine “Salgından önce özel tiyatrolar altın çağını yaşıyordu, kenara hiç mi para koymadınız” yazısına karşılık olarak tiyatrocusu Şevket Çoruh da hükümet tarafından halkın yardımlarıyla dar gelirli vatandaşlara yardım etmek için başlatılan “bizbizeyeteriz” kampanyasını “Hiç mi kenara para koymadınız ülke altın çağını yaşarken halka İBAN gönderiyorsunuz” sözleriyle eleştirmiştir.

Twitter’da insanları takip etmek, gönderileri yeniden tweetlemek, bir şeyi beğenip diğerini beğenmemek, algoritmik sınıflandırmalara ve tüm insanların gördükleri kişiselleştirilmiş “yankı odaları”nın oluşturulmasına katkıda bulunur, bu paylaşımlar hâlihazırda sahip oldukları görüşleri güçlendirir (Colleoni vd., 2014, s. 319).

Hükümete muhalif içerikler üreten Cumhuriyet’in twitter hesabında paylaşılan gönderide “bizbizeyeteriz” kampanyasına karşı olan kişilerin Şevket Çoruh’u destekleyen paylaşımlarda bulundukları görülmektedir. Kullanıcının görüşleri ve inancıyla uyumlu olan medyayı tüketme eğilimi insanların görüşlerinin kutuplaşmasına neden olur (Urman, 2020, s. 857). Aynı zamanda bu gönderide biz ve onlar üzerinden kutuplaşma siyasetini görmek de mümkündür.

İlgili gönderi 12800 kez retweetlenmiş, 1655 kez alıntılanmış ve 90,300 de beğeni almıştır. Turner’ın (1991) “grup tartışması veya bazı ilgili grup manipülasyonlarının bir grup içindeki hâkim tepki eğilimini güçlendirme eğilimi” olarak tanımladığı grup kutuplaşma teorisinin etkisi de görülmektedir (s. 51). Yankı odası kapsamında ele alınan tweet yorumları; “ağzına sağlık”, “füze atmış”, “sanatçı zekâsı diye bir şey var”, “Adammm”, “kısa ve cuk oturmuş”, “soru sorarken alacağı cevabı hesaplamayan bir hükümet önümüzdeki bilmem kaç yıl iktidarda fal bakıp niyet okuyarak kalmayı düşünüyor zannedersen” yanıtları muhalif düşünceyi destekler niteliktedir. Çok az da tweet’e gönderilen yanıtlar arasında hükümeti destekleyen yanıtlar bulunmaktadır. Bunlardan biri “Size ne ki, İBAN yollandıysa Türk Milletine, Türk Halkına yollandı. Şevket neden üstüne aldıysa #BizbizeyeterizTürkiyem #İstanbulunfethi

#istanbul567yasında”. Bu tweet, grup üyelerinin benzer fikirler paylaştığı durumlarda kutuplaşmanın daha da güçlenebileceğini göstermiştir.

@yiğitululu13adlı “Ağzına sağlık”,

@Bozdemir1903 “Füze atmış”

@drozlem_avci kişi Sanatçı zekası diye bir şey var,

@patriyoTR Size ne ki, IBAN yollandıysa Türk Milletine, Türk Halkına yollandı. Şevket neden üstüne aldıysa #BizbizeyerizTürkiyem #istanbulunfethi #istanbul567yasında,

@agenor_1 Adammmmm,

@mutlu_ruhh Kısa ve cuk oturmuş....

@serpilKepekci Cuk oturmuş

@AyseTeyzee Soru sorarken alacağı cevabı hesaplamayan bir hükümet, önümüzde ki bilmem kaç yıl iktidarda fal bakıp, niyet okuyarak kalmayı düşünüyor zannedersem

@yavuzguven9 Sabah gazetesine kapak olsun

@semihSenocak34 Nasıl bir KAPAK ama utanma yok onlarda

@tnjmrt temiz Kapak yazılı bir görsel paylaşmıştır

@kadirefendi3 Ne güzel kapak yapmış adamlara, helal olsun Şevket Çoruh☺

@burakunal Bu kapak falan değil direkt oturtma

@busekacak offff çok güzel kapak olmuş beee

Cumhuriyet’in twitter gönderisinde;

“Kendi milletine umut olamayanlar “55 ülkeye şefkat eli uzattık” diye övünüyor”;

Avrupa ülkeleri başta olmak üzere dünya ülkelerine covid-19’la mücadele çerçevesinde maske, koruyucu sağlık malzemesi, tulum, dezenfektan ve solunum cihazı desteğinde bulunan hükümeti eleştiren CHP milletvekili ve parti sözcüsü Faik Öztrak’ın ifadelerine yer verilmiştir. Hükümetin vatandaşına PTT yoluyla maske göndereceği vaadinde bulunması ama maskelerin herkese ulaşmaması, sonrasında eczaneler yoluyla maske dağıtılacağına açıklanması ama bu defa da telefondaki kodların çalışmaması ve

hükümetin maske dağıtacağını ifade etmesiyle birlikte maske satışını yasaklaması maske dağıtımı konusunda karmaşaya neden olmuştur. Bunun üzerine muhalif parti CHP sözcüsü Faik Öztrak maske konusunda yaşanan durum üzerinden hükümeti 55 ülkeye şefkat elinin uzatmakla ama kendi milletine umut olamamak ifadeleriyle eleştirmiştir.

İlgili gönderi 245 kez retweetlenmiş, 1892 beğeni almış ve 18 kez alıntılanmıştır.

Yankı odası kapsamında ele alınan tweet yorumları; “Yeni cami de dilenip Sultanahmet’te sadaka dağıtıyoruz. Dostlar alışverişte görsün”, “Bunun adı işgüzarlıktır”, “henüz maskelerimizi alamadık” “Aynen TÜRK DÜŞMANI BUNLAR”, “ Erdogan, büyük çoğunluğu güçsüz halkı yoksulluk ve baskılar altında inim inim inliyor, çoğu refah içindeki ülkelere gösteriş, itibar gösterisi yardımı yapıyor, tepelerden baktığı halkın acıklı durumunu tepelerden seyrediyorken, AKP'nde buna karşı çıkacak bir Allahın kulu yok mu?” “87 yaşındaki Anneme maske, Kolonya yok sen robinhud luk yap”.

Yankı odaları kişilerin yerleşik perspektif ve fikirlerini pekiştirdikleri ve kendi görüşleriyle benzer görüşlere maruz kaldıkları durumlardır. Sosyal ağların sunduğu hizmet aracılığıyla içerik giderek daha fazla kişiselleştirilmektedir (Sunstein, 2009). Bu kapsamda hükümet karşıtı olan yorumlarda vatandaşın mağdur olduğu maske alamadığı ama hükümetin gösteriş ve itibar kazanmak için yardımda bulunduğu belirtilmektedir.

@bayraleliOkcu Yeni cami de dilenip Sultanahmet’te sadaka dağıtıyoruz. Dostlar alışverişte görsün

@EyupogluAsl Bunun adı işgüzarlıktır

@kmlsyln henüz maskelerimizi alamadık

@gulbay_filiz Aynen TÜRK DÜŞMANI BUNLAR

@TamBagımsızAy Erdogan, büyük çoğunluğu güçsüz halkı yoksulluk ve baskılar altında inim inim inliyor, çoğu refah içindeki ülkelere gösteriş, itibar gösterisi yardımı yapıyor, tepelerden baktığı halkın acıklı durumunu tepelerden seyrediyorken, AKP'nde buna karşı çıkacak bir Allahın kulu yok mu?

@seluk64172947 87 yaşındaki Anneme maske, Kolonya yok sen robinhud luk yap

@huseyin0185469 Yarın kredi almak için el açacakları ülkelere şirin gözükmeye çalışıyorlar. Hemde kendi halkının kırımına pahasına. Peki bu gün şirinlik yaptığınız ülkelere alacağınız borç parayı nereye harcıyacaksınız? Vatandaşa gitmeyeceği kesin.

@sgcannn Devlete güven tüm zamanların en üst seviyesindeyken bu yalanlar sizi rezil ediyor #RezilsinCHP

Yeni Şafak'ın twitter gönderisinde;

“Kılıçdaroğlu'nun, Adana Büyükşehir Belediye Başkanı Zeydan Karalar'ın kurduğunu iddia ettiği 1000 kişilik sahra hastanesi, fuar alanı çıktı”;

Covid-19 pandemisinin Türkiye’de görülmesiyle birlikte hükümet başta olmak üzere muhalefet de halka hastane, maske vb. konularda yardım ulaştırabilmek için çalışmalarda bulunmuştur. CHP’li Adana Büyükşehir Belediyesi Başkanı Zeydan Karalar’da Adana’da sahra hastanesi kurmak için çalışmalarda bulunmuştur. Adalet ve Kalkınma Partisinin ideolojisine paralel bir yayın organı olarak destek veren Yeni Şafak twitter haberinde “Kılıçdaroğlu’nun, Adana Büyükşehir Belediye Başkanı Zeydan Karalar’ın kurduğunu iddia ettiği 1000 kişilik sahra hastanesi, fuar alanı çıktı” ifadelerini kullanmıştır. Adana Büyükşehir Belediyesi de sahra hastanesi için fuar alanını kullandıklarını belirtmiştir. Yeni Şafak’ın gönderisi sahra hastanesinin bir aldatmaca olduğu üzerine kurgulanmıştır.

Bu mecralarda gerçekliği kontrol edilmeyen bilgilerin dolaşması olasıdır. Bu durum hakikat sonrası dönemin eksiksiz bir taşıyıcısıdır.

İlgili gönderi 793 beğeni, 178 yorum ve 406 retweet almıştır.

Yankı odası kapsamında ele alınan tweet yorumlarının gönderiyle ilgili durumu pekiştiren nitelikte olduğu görülmektedir. Yorumlar arasında; “Çooooook mükemmel bir hastane. Maşallah hastalar içine girmeden iyileşirler”, “Adana evinde otur sakın virüs kapma”, “İçi boş teneke bunlardan daha yararlı yemin ediyorum”, “hahahha gitsin o hastanede tedavi olsun, 1000 yataklı”, “Yüce Allah’ım cidden videodaki şahsı al artık aramızdan. Çekemiyoruz yeter artık” bulunmaktadır. Yorumlar ilgili gönderiyi pekiştirir niteliktedir. “Mükemmel bir hastane, hastalar içine girmeden iyileşirler” yorumunda alaycı bir tutum bulunmaktadır. “Adana otur evinde sakın virüs kapma” yorumunda ise sahra hastanesinin yetersizliğine vurgu yapılmaktadır. “İçi boş teneke bunlardan daha

yararlı yemin ediyorum” yorumunda ise CHP’nin iş yapma ve sorun çözme konusundaki yetersizliği ön plana çıkarılmaya çalışılmıştır.

@karakazak Çooooook mükemmel bir hastane. Maşallah hastalar içine girmeden iyileşiverirler.

@yaseminkoc58 Adana evinde otur sakın virüs kapma

@temel_m İçi boş teneke bunlardan daha yararlı yemin ediyorum

@zerenart Oranın fuar alanı olduğu söylenmişti yeni mi öğreniyorsunuz? Ahlaksızlık yapmayın

@tan_yil hahahha gitsin o hastanede tedavi olsun, 1000 yataklı

@Zabunoglu Yüce Allah’ım cidden videodaki şahsı al artık aramızdan. Çekemiyoruz yeter artık.

@ozicosama Olum mal mısınız? Sahra hastanesi denilen şey zaten acil durumda, geçici olarak en uygun yere kurulan hastanedir. Lüks otel değildir.

@enginkara04 Gülmekten kendimi alamıyorum. Bu zor günlerde güldürdün bizi.

@suleyADAMman Gülmüyorum bile, Bu ülkede muhalefet sorunu var. Hep birlikte bu sorunun üstesinden gelebilir miyiz acaba.

@hafuuz Allah sana akıl fikir versin iz an vicdan versin sonrada davul yapsın sesinde uzaktan gelsin

@Redhear3 Helal olsun bence tüm CHP zihniyeti orada tedavi olsun. Dünyanın ilk sahra çadır hatanesi yaptılar gidin orada tedavi olun

@hasansari1919 Gerçekten tam bir MİTOMANİ Hastasına uygun bir hastane olmuş.Dünyada görebilecem ilk ve son olan tam teşekküllü bir hastane biçimi.Aslı olmayan yaylada binlerce koyunum var diyen çoban misali.Allah akıl nimetinden mahrum etmesin kimseyi.Tedavisi imkansız biri bence..

Sabah’ın “Bakan Varank: “(Kovid-19'a karşı) Yerli ve milli olarak kendi sentezimizle geliştirilmiş çok önemli bir ilacı ürettik” gönderisinde;

Sanayi ve Teknoloji Bakanının açıklamasına yer verilen gönderide covid-19'a karşı ilaç üretildiği belirtilmektedir. Dünya'da Covid-19'a karşı 100 yakın kuruluşun ilaç konusunda çalışma yürüttüğü bilinmektedir.

Daha önce piyasada bulunan Favicovir ilacı İstanbul Medipol Üniversitesi Öğretim Üyesi Doç. Dr. Mustafa Güzel ve ekibi ile Atabay Kimya Firması tarafından ruhsatlandırma aşamasına gelen yerli ilaç sentezlenmesi durumu söz konusudur. Sabah'ın gönderisinde Bakan Varank'ın "yerli ve milli olarak kendi sentezimizle geliştirilmiş çok önemli bir ilacı ürettik" ifadelerine yer verilmiştir.

İlgili gönderi 261 retweet 41 Alıntılar 1.317 beğeni almıştır.

Yankı odası kapsamında ele alınan tweet yorumlarının gönderiyle ilgili durumu pekiştiren nitelikte olduğu görülmektedir.

Yorumlar arasında; "Çok şükür, çok şükür, çok şükür.", "Hayırlı olur inşallah", "gözünüzü seveyim millet olarak şu dünyada tutunacak bir dalimiz kalmadı siz bari yüzümüzü güldürün.", "Tşk. Emeği geçenlerden Allah cc razı olsun.", "Maşallah Allah razı olsun insanlığa hayırlı olsun inşallah", "Ya arkadaş Biinsan ne yaşamışki devletin heryaptığına muhalif olur"

"Çok şükür, çok şükür, çok şükür" ve "Hayırlı olur inşallah" yanıtında minnettarlık duygusu olduğu düşünülmektedir. "Tşk. Emeği geçenlerden Allah cc razı olsun.", "Maşallah Allah razı olsun insanlığa hayırlı olsun inşallah" ve "gözünüzü seveyim millet olarak şu dünyada tutunacak bir dalimiz kalmadı siz bari yüzümüzü güldürün.", yorumlarında ise hükümet sayesinde olumlu gelişmeler yaşanacağına ilişkin yorumlar yapılmıştır.

Adalet ve Kalkınma Partisinin ideolojisine paralel bir yayın organı olarak destek veren Yeni Şafak'ın (Feridunoğlu, 2013, s. 135) gönderisine yapılan yorumlar da hükümete yakın, olumlu yaklaşan yorumlar olmuştur. Yeni Şafak'ın gönderisine yorum yapanların yankı odası etkisinde kaldığı düşünülmektedir.

@Beltay Sanki yeni bir molekül keşfedilmiş gibi haber yapmayın.Bu ilaç dünyada zaten vardı.

@cemalYuvasen1 Çok şükür, çok şükür, çok şükür.

@fthtomurcuk Hayırlı olur inşallah

@YemekHazar Biz bu haketi çok dinledik

@FerhatTvVural Hadi gözünüzü seveyim millet olarak şu dünyada tutunacak bir dalimiz kalmadı siz bari yüzümüzü güldürün.

@mkisacik1 Tşk. Emeği geçenlerden Allah cc razı olsun.

@koruyer Faripiravir mi yoksa yeni ilaç mi

@bayram3358 Maşallah Allah razı olsun insanlığa hayırlı olsun inşallah

@kemalkis Hatta ilacı Ayasofya'da üretmişler. Arka tarafında laboratuvar varmış.

@ErcanKaya58 Ya arkadaş Biinsan ne yaşamışki devletinin heryaptığına muhalif olur

@izmiteml Denemeler kendi ismini yazamayan fetöcü troller üzerinde yapılacakmış ama onlar kansız nasıl olacak

Sözcü'nün twitter gönderisinde;

“Malik Yılmaz isimli TIR şoförü, çektiği videoda “Evde kal Türkiye. Nasıl kalalım baba. Emekli, memur, zengin değilim. İşçiyim. TIR şoförüym. Çalışmasam ekmek yok. Elektriğimi, suyum, kiramı ödeyemem.” demişti. O TIR şoförü gözaltına alındı!”

30 büyükşehirde ve Zonguldak'ta şehirlere giriş çıkış kısıtlaması ile hafta sonları sokağa çıkış yasağı uygulanmıştır. Hükümetin sokağa çıkma yasağı uygulamasına Malik Yılmaz isimli TIR şoförü hükümeti eleştirerek yanıt vermiştir. “Çalışmazsa gıda, elektrik vb. giderlerini ödeyemeyeceğini söylemektedir. Gönderide tır şoförü Malik Yılmaz'ın çektiği videosuna yer verilmiştir. Sokağa çıkma yasağının iş günlerinde değil hafta sonu uygulanmasının sebebi sosyal devlet anlayışında yer alan sokağa çıkamayan kişilere çalışmadan paralarının devlet tarafından ödenmesi olacağı için sokağa çıkma yasağı sadece hafta sonları uygulanmaktadır. .

Sözcünün ideolojisiyle paralel olarak yorumlarda hükümeti eleştiren içeriklerin yoğunlukta olduğu görülmektedir. Tır şoförünün açıklamasının üzerine gözaltına alınmış olmasıyla ilgili oldukça fazla sayıda yorum bulunmaktadır. “Yazıklar olsun sus ve aç kal diyor yani akp”, “Gazeteci yada muhalif olsaydı fetöcüde ilan edilirdi ! At çamuru izi kalsın politikası”, “İşte insanları böyle sindirmeye çalışıyorlar demokratik ülkeyiz ya doğru söyleyen böyle cezalandırılıyor bu kullandıkları adalet bir gün onlara

da lazım olacak”, “Yok artık pes doğrusu”, “Gerçekleri söyleme suçundan göz altına alındı.!”

@iamamomG Gazeteci yada muhalif olsaydı fetöcüde ilan edilirdi ! At çamuru izi kalsın politikası

@SeherdoganD Yazıklar olsun sus ve açkal diyor yani akp

@glerykt İşte insanları böyle sindirmeye çalışıyorlar demokratik ülkeyiz ya doğru söyleyen böyle cezalandırılıyor bu kullandıkları adalet bir gün onlarada lazım olacak

@Dilsat_Bas Yok artık pes doğrusu

@C1gdembbt Gerçekleri söyleme suçundan göz altına alındı.!

@anatolia3545 söylediklerinin hepsi doğru

@fahrettinkizil Bu durumda, Cuma namazı yasak olduğu halde gidenler ne oluyor?

@haluk_mutlu Dün toplam 16 ölü e devlette sadece ist da 20

@SerhatKILAVUZ Allah cezasını versin göz altına alan düzenin...

@hakanyigit8206 Dogru konusmus Adam ne demis dogru acik ve net durumu ozetlemis.

@saltay06 Hangi kanuna uymamış....?????? VİP CUMAYI kanunun neresiye koyuyorsunuz....????

@ERDE343 Ya bu ülkede konuşmakta yasaklansın ne olacakki sadece. Akp liler konuşsun bizlerde başımızı aşağıya yukarı edelim bitsin ağlar beyler hata yapıyorsunuz

Sözcünün twitter gönderisinde;

“Yılmaz Özdil yazdı... Allah aşkına, dünyada virüsle mücadelede bu kadar başarısız, bu kadar kararsız, bu kadar hazırlıksız bir başka ülke var mı?”

Sözcü gazetesi köşe yazarı Yılmaz Özdil yazılarının büyük çoğunluğunda hükümeti eleştirmektedir. Bu gönderisinde de hükümeti virüse karşı önlem alma konusunda yetersizlik ve hazırlıksız yakalanma konusunda eleştirmektedir.

Gönderi 67 alıntı 585 retweet 3.702 beğeni almıştır. Yorumlar Özdil’i destekler niteliktedir. Sağlık Bakanı Koca’yı hedef alan yorumlar bulunmaktadır. Hükümeti krizi yönetememekle ilgili eleştiren yorumlar bulunmaktadır. Bunun yanı sıra Yılmaz Özdil’i

sadece muhalefet yapacaksın diye eleştiri yapıyorsun diyenler de bulunmaktadır. Yankı odaları kişilerin yerleşik perspektif ve fikirlerini pekiştirdikleri ve kendi görüşleriyle benzer görüşlere maruz kaldıkları durumlardır (Sunstein, 2009).

Bu gönderiye gelen yorumlar da diğer yorumlar gibi yankı odası etkisindeki yorumlar olarak değerlendirilmektedir. Son araştırmalar, insanların kendilerinden çok farklı olmayan insanların fikirlerini arama ve değerlendirme eğiliminde olduğu fikrini desteklemektedir (Kushin ve Kitchener, 2009, s. 2) (Stroud, 2010, s. 556).

@Kcamuscu oook. Felaket Koca dan bakan olursa

@DuranPervin Vardır. Ancak bu kadar beceriksizce bir kriz yönetimi yoktur.

@Ahmet_iseri Yok.

@Fozruk0 Var, Türkiye hariç bütün ülkeler.

@AydoganAbdulla siz ne kadar vicdansız aymaz hayasızlarsınız verilere baksana

@emretatar34 Sırf Muhalefet olsun diye yazmaya başladın artık . Aynı şeyleri döndürüp dolaştırıp duruyorsun Yılmaz Bey. Kabak tadı verdin artık !

@sivasl32706894 kesinlikle yok millete resmen tuzak kurdular şeffaf bir yönetim sergilediler maşşşaaaaallla@ahhhh

@Fira58Caglar Virüs bile bu adam dan az zarar verir

@yadii072 Doğruları yazdığın için YILMAZ abi şimdi gine troller saldırıya başlarlar. Sen merak etme tarih öyle bir yazacakki onları. Nasıl olsa birgün hepimiz öleceğiz ve gerçekler ortaya çıkacak. Sen doğrularında asla vazgeçme

@NecmiKuzucuA Aynen en büyük bela ak mhp tehlike çok büyük

@AyseAlpsoy Numunelik biz varız,tüm dünyaya ibretlik

3.10.1. Cumhuriyet Twitter Haberleri

Tablo 1: Cumhuriyet Twitter Covid-19 Sağlık Haberleri

No	Başlık	Haber Girişi	Fotoğraf	Beğen	Retweet	Yorum
1	“Almanya’da ilk ölüm”	“Almanya’da koronavirüs nedeniyle 2 kişi hayatını kaybetti. Can kaybının ilk kez yaşandığı bir başka ülke de Kanada oldu. İlk vakanın görüldüğü KKTC’de okullar önlem amaçlı tatil edilirken, İtalya’nın tamamı karantinaya alındı. Dünyada virüs nedeniyle can kaybı 4 bin 27, vaka sayısı 114 bin 458 oldu.”	Fotoğraf paylaşılmamıştır	50	28	1
2	“Uyarıyoruz: Türkiye’de olabilir”	“Sağlık Bakanı Koca, “Bu salgının şu anda Türkiye’de olma ihtimali çok yüksek ve şu an sadece şunu söyleyebiliriz: Virüs saptanabilmiş değil” dedi. Ülkede, özellikle kalabalık yerlerde önlem alınması istenirken, devlet okullarının büyük bölümünde sabun bile bulunmadığı belirlendi.”	Fotoğraf paylaşılmamıştır	3	5	0
3	“En tehlikeli salgın: Panik”	“Türkiye’de koronavirüs saptanmasının ardından, okulların kapanmasından toplantı ihlallerine kadar çok sayıda önlem gündemde. Prof. Adıyaman paniğe gerek olmadığını önlemlerin yurttışa iyi anlatılması gerektiğini belirtti. Adıyaman, “vakaların nerede olduğu açıklanmalı” dedi.”	Fotoğraf paylaşılmamıştır	3	2	1

4	“Temizlik harekâtı başladı”	“Gelişmeler üzerine özellikle toplu taşıma yapılan metrolar, belediye otobüsleri ve metrobüslerde temizlik başladı. Eğitim kurumları acil eylem planı hazırladı. Bazı okullar uzaktan eğitime geçti.”	Otobüsü dezenfekte eden görevlilerin fotoğrafı paylaşılmıştır.	50	4	11
5	“Diren Türkiye Testler yaygınlaşsın”	“Dünya Sağlık Örgütü’nün virüsü küresel salgın ilan ettiğini anımsatan TTB Başkanı Prof. Adıyaman, testlerin sadece bakanlık bünyesinde değil, üniversite ve bazı özel hastanelerde de yapılmasını önerdi. Adıyaman’a göre 3-4 saatte sonuçlanacak testlerin yaygınlaşması tanı ve tedaviyi hızlandıracak.”	Okulları dezenfekte eden görevlilerin fotoğraflarına yer verilmiştir.	6	5	11
6	“Bakan Koca: 5 hastamızı kaybettik”	“Sağlık Bakanı Fahrettin Koca, koronavirüs nedeniyle Türkiye’de 9 kişi yaşamını yitirirken vaka sayısı da 670’e ulaştı”	Sağlık Bakanı Fahrettin Koca’nın fotoğrafı paylaşılmıştır.	77	16	3
7	“İki ayda hayat normale döner”	“Cumhurbaşkanlığı Sarayı’nda da Cumhurbaşkanı Recep Tayyip Erdoğan başkanlığında, tüm bakanların katılımıyla koronavirüs zirvesi yapıldı. Sağlık Bakanı Koca, “İki ay direnelim. Tedbir alırsak, yayılmayı önlersek, iki ayda hayat normale döner” dedi.”	Fotoğraf paylaşılmamıştır	39	0	5

8	“Vaka sayısı 5’e çıktı”	“Türkiye’de koronavirus vaka sayısının 5’e çıkması üzerine önlemler genişletildi. Bilim insanları, hastaların tek tek saptanmasının mümkün olmadığını ve yurttaşlara büyük sorumluluk düştüğünü belirtti. Kamunun şeffaf olması ve test yapılacak kurumların sayısının artırılması gerektiğine dikkat çekilirken yurttaşa “kurallara uy” çağrısı yapıldı.”	Fotoğraf paylaşılmamıştır	21	2	1
9	“Koronavirüs şüphesinde adım adım ne yapılır?”	1. “Adım: Sağlık kuruluşlarına (aile sağlığı merkezlerine) başvuran kişinin, tıbbi maske takılarak diğer hastalardan aynı muayene alanına alındıktan sonra durumu il, ilçe sağlık müdürlüğüne bildirilecek.” 2. “Sağlık müdürlüklerinin organizasyonunda 2. Ve 3. Basamak sağlık kuruluşlarına sevk edilen hasta, covid-19 tanısına uyması durumunda izole edilerek dış dünya ile bağlantısı kesilir.” 3. “Alınan numunenin negatif çıkması durumunda 14 gün süreyle izolasyona devam etmek kaydı ile hasta taburcu edilecek.”	Bu bilgiler tablo şeklinde verilmiştir.	111	28	4

		4. “Hastalardan alınan numunenin pozitif çıkması durumunda covid-19 tanısı ile tedavi altına alınacak hasta, 2. Ve 3. Düzey yoğun bakım ünitelerinde izolasyon odalarında takip edilecek.”				
10	“Maske yaygınlaşıyor”	“Öğrenci yurtlarının kapatılmasıyla üniversite öğrencileri, ailelerinin yaşadığı kentlere gitmek üzere terminallere koştu. Maske kullanımına seyrek de olsa rastlanırken özellikle büyük kentlerdeki toplu taşımada bir metre kuralına uymak zor görünüyor.”	Sokakta yürürken maske takan insanların fotoğrafı paylaşılmıştır	5	9	0
11	“Trump'ın virüs notları: 'Korona'nın üzerini çizip 'Çinli' yazdı”	“Ticaret savaşı açtığı Çin'i tüm dünyayı saran yeni tip koronavirüs pandemisinin başladığı yer olması üzerinden de suçlama bombardımanına tutan ABD Başkanı Donald Trump, bu yüzünden Çin düşmanlığı yaymakla eleştirilse de durulmuyor.”	ABD Başkanı Donald Trump'ın fotoğrafı paylaşılmıştır.	12	6	9
12	“Aylarca hafife alındı”	“Yeni tip koronavirüsten etkilenen kişi sayısı 150 bine ulaşırken 5 bin 600'den fazla insan yaşamını yitirdi. 72 bin 553 kişi ise sağlığına kavuştu. Virüsü son haftalara hafife alan ve yalnızca bir bölgeye özgü göstermeye çalışan ABD ve Batı'nın ırkçı ve üstten bakışı salgının büyümesinde rol oynadı.”	Fotoğraf paylaşılmamıştır	83	8	1

13	“Bilim Doğrular değil” açıkladı: yanlışlar	“Bilim kurulu üyesi Prof. Azap’tan koronavirüs açıklamaları: En önemli yöntem el temizliği. Hastalık % 80 hafif seyrediyor. Tuzlu suyla gargara, sirke bulaşıcılığı önlemez. Sıcak hava virüsü öldürmez. Bağışıklığı özel olarak güçlendiren gıda yok.”	Fotoğraf paylaşılmamıştır	36	9	2
14	“Sağlık Bakanlığı'ndan 12 maddelik koronavirüs genelgesi”	“Sağlık Bakanlığı'nın yayımladığı genelgeye göre, tüm özel ve vakıf hastaneleri pandemi hastanesi ilan edildi. Genelgede; 'Sağlık kurumlarına müracaat eden hastaların, Kovid-19 tanısı kesinleşinceye kadar Sağlık Bakanlığı hastaneleri, devlet ve vakıf üniversitesi hastaneleri ile tüm özel sağlık kuruluşlarınca kabul ve tedavi süreçlerinin yapılması zorunludur' denildi.”	Sağlık Bakanlığı binasının fotoğrafı paylaşılmıştır.	5	6	0
15	“Dünyanın OHAL’i”	“Ölü sayısı 6 bine dayandı. Koronavirüs nedeniyle hayatını kaybeden kişi sayısı 5 bin 833’e, virüs bulaşmış hasta sayısı 156 bin 396’ya yükseldi. 73 bin 396’ya yükseldi. 73 bin 968 kişi de tedavi edildi. Virüs kaynaklı ölü sayısının 91’e çıktığı Fransa’da eczane süpermarket dışında bütün sosyal hayat durduruldu.”	Sokakta yürüyen vatandaşın görüntüsüne yer verilmiştir.	22	11	4

16	“Son anda karantina”	“Sağlık Bakanı Fahrettin Koca’nın önceki akşam umreden dönen bir yurttaşa daha koronavirüse rastlandığı ve Türkiye’deki vaka sayısının 6’ya yükseldiğini açıklamasının ardından dün gece yarısı umreden yurda dönen yurttaşlar, Ankara ve Konya’daki öğrenci yurtlarında karantinaya alındı.”	Öğrenci yurdunun görüntüsüne yer verilmiştir.	35	3	0
17	“Diyanet’ten 14 gün uyarısı”	“Diyanet işleri başkanı Ali Erbaş, Twitter hesabından “Bugün umreden son 5 bin 300 umrecimiz dönüyor. 14 gün boyunca kesinlikle evlerinden çıkmamalarını ve ziyaretçi kabul etmemelerini hatırlatmak istiyorum” dedi. Şanlıurfa’da karantinadan kaçan Tır şoförü yakalanarak hastaneye yatırıldı.”	Ambulansın çevresinde umreden dönen kişilerle ilgilenen sağlık görevlilerinin görüntüsüne yer verilmiştir.	210	17	1

18	“Şeffaflık istiyoruz”	“Önlem var ama atılacak adım çok. Önlem var ama eksik.”	İlgili haberin fotoğrafında; İstanbul, Madrid, Londra, Paris, Vatikan’dan görüntüler paylaşılarak koronavirüs mücadelesi kapsamında birçok ülkede durumun aynı olduğu vurgulanmıştır. Haberin başlığı ile kullanılan fotoğraf arasında uyum olmadığı görülmektedir. Fotoğrafta verilen mesaj Türkiye’nin diğer tüm ülkeler gibi önlem aldığıdır.	6	4	2
19	“Yatak sayısı artsın”	“Tabipler şu önerileri sıraladı: Umreden dönenler uygun olmayan yerlerde karantinaya alındı. Süreci birlikte yürütelim. Gerekirse ulaşım, eczane, bakkallar dışında tüm işyerleri kapatılmalı. Sağlık çalışanlarının malzemeleri eksik. Test sayısı ve merkezleri, yoğun bakım yatakları hızla artırılmalı.”	Fotoğraf paylaşılmamıştır.	44	8	11

20	“Vuhan Başardı”	“Yeni tip koronavirüs (Kovid-19) salgınının ortaya çıktığı Çin’in Vuhan kentinde son 24 saatte yalnızca 1 yeni vaka tespit edildiği bildirildi.”	Haberde, Kapalıçarşı’da Covid-19 salgınına karşı sağlık kontrolü yapan maskeli ve tulumlu sağlık görevlilerinin fotoğrafı kullanılmıştır.	16	2	1
21	“Virüs çok hızlı”	“Enfekte bir kişinin üç beş günde 625 kişiye hastalık bulaştırabileceğini söyleyen Prof. Azap ve Prof. Kara’ya göre önlemlere uyulmazsa birkaç haftada 30 bin vakaya ulaşılabilir. Kara ve Azap, başarının sırrını özetledi: Teması kesin, mesafe koyun, evde kalın, panik yapmayın, korkmayın korunun, duygusal değil, akıllara hareket edin”.	Haberde, Kapalıçarşı’da Covid-19 salgınına karşı sağlık kontrolü yapan maskeli ve tulumlu sağlık görevlilerinin fotoğrafı kullanılmıştır.	11	10	2

22	“Test kitleri güvenilir değil, derhal iyileştirin”	“Dünyayı etkisi altına alan koronavirüsten korunmak için etkin önlem alan Rusya, havalimanlarında inen yolculara anında test yapıyor. Virüs nedeniyle henüz ölüm yaşanmayan ve 147 vakanın görüldüğü ülkede, koruyucu giysiler giyen sağlık çalışanları, Sheremetyevo Uluslararası Havaalanı’nda önleyici bir tedbir olarak düzenli bir biçimde test yapıyor.”	Haber fotoğrafında kullanılan bavullardan mekânın havaalanı olduğu tahmin edilmektedir. Tulum giyen bir sağlık görevlisinin bir vatandaştan test yaparken görüntüsü ve gün içinde yapılan diğer testlerin örneklerinin fotoğrafı paylaşılmıştır.	36	5	0
23	“İtalya gibi olmasın”	“Salgını büyük ölçüde kontrol altına alan Güney Kore’de yalnızca bir günde 20 bin test yapılırken test sayısı çok düşük kalan Türkiye’nin İtalya gibi olabileceği uyarısı yapıldı. TTB başkanı Prof. Adıyaman, “DSÖ şüphelenilen her bir vakayı bulmaya çağırdı, testleri mutlaka artırmalıyız” dedi.”	Haber fotoğrafında kullanılan bavullardan mekânın havaalanı olduğu tahmin edilmektedir. Tulum giyen bir sağlık görevlisinin bir vatandaştan test yaparken görüntüsü ve gün içinde yapılan diğer testlerin örneklerinin fotoğrafı paylaşılmıştır.	16	6	1

24	“Eczacılar önlem aldı”	“Koronavirüsten ilk can kaybının eczacı olduğu iddialarının ardından Eczacılar Odası’ndan yapılan açıklamada, eczanelere aynı anda en fazla üç kişi alınması gerektiği belirtildi.”	Müşterilerle sosyal mesafe için önlem alan bir eczanenin görüntüsüne yer verilmiştir.	7	22	4
25	“Sağlıkçı risk altında”	“Çapa Tıp’ta bir profesörün test sonucunun pozitif çıkması, sağlık çalışanlarının can güvenliğini gündeme getirdi. Sağlık Bakanı Koca’ya, yazı gönderen TTB Başkanı prof. Adıyaman, hekimlerin risk altında olduğuna dikkat çekti.”	Fotoğraf paylaşılmamıştır.	36	10	2
26	“Nihayet test sayısı artıyor”	“Sağlık Bakanı Fahrettin Koca, Meclis’i bilgilendirdi, Türkiye’nin kendi sağlık kitini geliştirdiğini ve ABD’den 500 bin sipariş alındığını söyledi. Hızlı tanı kitinin bugün devreye gireceğini belirten Koca, “Her ile kit gönderilecek. Hedefimiz günlük 10-15 bin kişiyi taramak. Laboratuvar sayısı 36’ya çıkacak” dedi.”	Fotoğraf kullanılmamıştır.	5	5	0
27	“Gerçekte kaç kişi öldü?”	“15 Mart’ta yaşamını yitiren Orgeneral Aytaç Yalman ile ilgili başhekimden gelen “Koronavirüs nedeniyle öldüğü kanaati oluşmuştur” açıklamasından saatler sonra Bakan’ın ölen sayısını 3 olarak bildirmesi kafaları karıştırdı.”	Orgeneral Aytaç Yalman’ın fotoğrafı paylaşılmıştır.	39	2	0

28	“Umrecilerin tahliye işlemi durduruldu! Testleri pozitif çıktı”	“Umre dönüşü Ankara'nın Gölbaşı ilçesinde yurda yerleştirilen 3 bin 135 kişiden bazıları, koronavirüs testinin pozitif çıkması üzerine ambulanslarla hastaneye götürüldü. Bunun üzerine, bugün 14 günlük karantina süresi dolan umrecilerin tahliyeleri de durduruldu.”	Ateş ölçümü yapan uzmanların görüntüsüne yer verilmiştir.	136	93	3

29	“#EvdeKal Destek Ol” “Avrupalı evde Türkler sokakta”	“Dünyayı etkisi altına alan virüsün yayılma hızını düşürmek için evlerinde kalan Brüksel sakinleri günlük hayatlarına ilişkin pozlar verdi. Kimi çok özlediği bisikletini gösterdi kimi oynadığı oyunu. Türkiye’de ise bazı yurттаşlar kendisini sokağa atarak hem kendileri hem de 60 yaş üstü insanlar için risk oluşturdu. Kimi piknik yaptı, kimi bankaya koştu, kimi de cami birlikte saf tuttu.”	Haberin fotoğrafı, Avrupalı insanlar ile Türklerin kıyaslandığı iki blok şeklinde sunulmuştur. Ailesiyle birlikte evinin balkonunda olan Avrupalıya karşılık, piknik yapan bir Türk aile, Tableti ve kulaklığıyla evde olan bir Avrupalı aileye karşılık, bir banka salonunu tıklım tıklım dolduran Türkler ve çok özlediği bisikletini evinin penceresinden gösteren genç bir Avrupalıya karşılık olarak ise yan yana namaz kılan Türkler haberin fotoğrafında paylaşılmıştır.	24	3	0

30	“10 günlük maske var”	“TTB Aile Hekimleri Kolu Başkanı Dr. Ünal, “Elimizde şuan için sadece 10 günlük maskemiz var” dedi. Aile hekimleri merkezlerinin salgınla mücadelede ilk başvuru noktası olduğunu hatırlatan Ünal, “Her merkeze 40 maske geldi. Hemşirelerle paylaşıldı. Maskeleri dört saatte bir değiştirmek gerekiyor” dedi.”	Beyaz bir maskenin görüntüsüne yer verilmiştir.	93	9	2
31	“İngiltere 65 bin sağlıkçı göreve çağrıldı”	“Önce kontrollü bulaştırma yöntemini kullanan İngiltere, ölümlerin artması üzerine önlemleri artırdı. Ülkede 65 bin eski doktor ve hemşireye yardımcı olmak için geri dönme çağrısı yapıldı.”	Fotoğraf paylaşılmamıştır.	57	10	0
32	“Kaybedecek zaman yok”	“Salgını değerlendiren üç bilim insanı halkı ciddiyete çağırdı. 1. Bilinç önleyecek: Prof. Özlem Kurt Azap: Koronavirüs vakaları önümüzdeki günlerde daha da artabilecek. Türkiye, vaka sayısında kritik olgu eşiği olan 100’ü aştı. Hastaneler bile yetersiz kalabilir. Bundan sonra salgını toplumdaki bilinç önleyecek. Geçişini azaltmak önleyecek. İnsanlar üzerine düşeni yapmalı. Sosyal mesafe sağlanmalı.” 2. “Katlanarak artıyor: Prof. Önder Ergönül: Ülkemizdeki vakalarda hızlı bir artış var, katlanarak gidiyor”.	Fotoğraf paylaşılmamıştır.	43	23	4

		3.”Seferberlik Ruhu: Prof. Dr. Hotamışlıgil: Türkiye’de vaka sayısı üstel büyüme ile uyumlu artıyor. Aynı günlerde test sayısındaki artışı dikkate alsak bile önümüzdeki fırsat aralığı daralıyor.”				
33	“65 yaş üstüne sokak sınırlaması”	“Tüm evde kalın uyarılarına rağmen yurttaşların, güneşli havanın da etkisiyle park ve bahçelere koşması yani önlemleri gündeme getirdi. Dün 46 ülkeye daha uçuş, toplu asker uğurlaması yasaklanırken berber ve kuaförlerin de kapatılacağı duyuruldu. İçişleri Bakanlığı 65 yaş üstüne ve kronik hastalara sokak sınırlaması getirdi.”	Gruplar halinde parkta oturan kişilerin görüntüsüne yer verilmiştir.	127	3	2
33	SOL Parti’den çağrı: “‘Evde kalın’ demek yetmez halkın taleplerini karşılayın”	SOL Parti, koronavirüs salgınının yayılmasına rağmen çalışmak zorunda olan emekçiler için, SOL Parti Beyaz Çağrı Buluşması’nı hayata geçiriyor.	İnşaat’ta çalışan işçilerin görüntüsüne yer verilmiştir.	118	36	2

34	“Ne virüs dinlediler ne de yasak”	“Türkiye genelinde çok sayıda kişi “Evde kalın” çağrılarını dikkate almadı. Yaşlı yurttaşlar, 65 yaş üstü için getirilen sokağa çıkma yasağına uymadı. Parklara, pazarlara giden yurttaşlar kendilerini uyaran polislerle tartıştı. Bazı turistik bölgelere turlar düzenlenirken asker uğurlaması törenleri de son hızla devam etti.”	Bir şehrin meydanında bir yaşlıyla konuşan bir polis görevlisinin ve deniz kenarında balık tutan insanların fotoğrafı paylaşılmıştır.	33	13	2
35	“Hızla yayılıyor”	“Sağlık Bakanlığı Bilim Kurulu üyesi Prof. Dr. Alpay Azap, dünya nüfusunun yüzde 40 ila 70’inin koronavirüs ile enfekte olabileceğini belirterek “Türkiye’de yayılma hızını düşürmeliyiz. Yoksa tedaviye yetişemeyiz. Yurttaşa çok önemli görev düşüyor. Kurallara uyun” dedi.”	Bir şehrin meydanında bir yaşlıyla konuşan bir polis görevlisinin ve deniz kenarında balık tutan insanların fotoğrafı paylaşılmıştır.	0	12	0
36	“Alkış yetmez kritik haftadayız”	“Enfeksiyon hastalıkları derneği, sıkı önlemlerle salgının kontrol edilebileceğini açıklarken Cerrahpaşa Tıp Fakültesi’nden ağır hastaları takip eden bir doktor, iktidara seslendi. Doktor, “Alkışlar motivasyonumuzu artırıyor, fakat malzeme bulamamak moralimizi bozuyor” dedi.”	Bir şehrin meydanında bir yaşlıyla konuşan bir polis görevlisinin ve deniz kenarında balık tutan insanların fotoğrafı paylaşılmıştır.	107	9	9

37	“Gençler de ağır geçiriyor”	“İtalya’da önlemleri ciddiye almayan gençleri, uzmanlar bir kez daha uyardı. Lombardiya Kliniği Yoğun Bakım Ünitesi Başkanı Pesent, “yoğun bakımdaki hastaların yarısı 65 yaşın altında. Gençlerin sayısı fazla ve yaşlılar kadar ağır durumdalar” dedi.”	Bir şehrin meydanında bir yaşlıyla konuşan bir polis görevlisinin ve deniz kenarında balık tutan insanların fotoğrafı paylaşılmıştır.	5	5	1
38	“Dünyada dayanışma”	“Salgını durdurmanın tek yolu. “emperyalistler başka ülkelere asker, biz doktor göndeririz” diyen Castro’nun ülkesinden yaklaşık 100 doktor “devrimci görevimiz var” diyerek İtalya’da çalışmalara başladı. Kübalı doktorların görüntülerini paylaşan DSÖ Başkanı Ghebreyesus, “Milletler arasındaki dayanışma, her birimiz aramızdaki dayanışma salgını durdurmanın tek yolu” dedi.”	Küba bayrağını açan beyaz önlüklü doktorların görüntüsüne yer verilmiştir.	57	60	2
39	“Mesafeyi koruyan ülkeler yavaşlattı”	“26 binden fazla vakanın görüldüğü ve 106 ölümün yaşandığı Almanya’da sosyal mesafe önlemleri sayesinde ilk kez durağan bir döneme girildiği açıklandı. Ülkede ikiden fazla kişinin bir araya gelmesi yasaklandı. Sık sık test yapan Güney Kore’de de son 4 haftadaki en az vaka görüldü.”	Fotoğraf paylaşılmamıştır.	0	2	7

40	“Politikasızlığın bedeli”	“Koronavirüs’ün Türkiye’nin kapısını çalmasının ardından halk sağlığını koruma konusunda temel politikası olmayan iktidar, toplumu korumasız bıraktı. Birkaç gündür açıklanan kararlar doğru, ancak hepsi gecikti. “Test, test, test” uyarıları dinlenmedi ve bulaşma zinciri büyütüldü.”	Fotoğraf paylaşılmamıştır.	55	28	5
41	“40 kente ilaç ulaştırıldı”	“Sağlık Bakanı Koca, Çin’den getirilen ilaçların 40 kente dağıtıldığını açıkladı.”	Fotoğraf paylaşılmamıştır.	58	31	5
42	“Sağlıkçıların sıkıntısı büyük”	"Salgıda en büyük risk grubunda olan sağlık emekçileri, Bakan Koca’nın söyleminin aksine “Malzemeler gönderiliyor ama hem yetersiz hem de aynı gün bitiyor. Eleştirmiyoruz, uyarıyoruz” diyor. Aile hekimleri de 20’den fazla sağlık çalışanının hasta olduğunu belirtti.”	Fotoğraf paylaşılmamıştır.	28	14	1
43	“Aşıya muhtacız”	“1928’de kurulan ve aşı üreten Hıfzıssıhha Enstitüsü, “Pahalıya niye üretiyoruz ucuza dışarıdan alalım” mantığıyla 2011’de kapatıldı. Uzmanlar ülkenin aşı üretim altyapısının yok edildiğini, teknoloji açığının inanılmaz olduğunu belirtiyor.”	Fotoğraf paylaşılmamıştır.	41	5	1

44	“Testler yetersiz”	“Türkiye’de koronavirüs tespit edildiği 11 Mart’tan bugüne kadar yaklaşık 25 bin test yapıldı. Prof. Akova, test sayısının halen yetersiz olduğunu belirterek “Bu sayılarla vakaları yakalamak mümkün değil” dedi.	Fotoğraf paylaşılmamıştır.	163	10	4
45	“Seyretmeyin yönetin”	“Pandemiye seyretmek yerine etkilerini yönetmek elimizde: Acil sektör ve işler dışında herkes evde oturacak. Hastane ve yoğun bakım, sağlık personeli ve malzeme artışı sağlanacak. Bu sayede zaman kazanılacak ve ilaç araştırmaları sonuç verene kadar daha yumuşak önlemler alınacak.”	Bankamatik kuyruğunda sosyal mesafeye uymadan bekleyen insanların görüntüsüne yer verilmiştir.	35	25	1
46	“Önlemler neden yetersiz”	“Türkiye’de şüana kadar alınan önlemler yayılımın en çok yüzde 40-50’sini önleyebilecek içerikte. Bunun nedeni, işyerlerinin ve stratejik önemde olmayan fabrikaların üretime devam etmesi. İşyerleri kapatılmalı, personel ücretli izne çıkarılmalı.”	Bankamatik kuyruğunda sosyal mesafeye uymadan bekleyen insanların görüntüsüne yer verilmiştir.	164	14	1
47	“Karantina ve test”	“Koronavirüs önlemlerinin yetersiz kaldığı Türkiye’de vaka ve yaşamını yitirenlerin sayısının hızla artması üzerine “kontrollü karantina” tartışması başladı. Bilim insanlarının bir kısmı, geç kalmadan sokak yasağı istedi. Bir kısmı daha çok test yapılarak hastanın tecrit edilmesini önerdi.”	Bankamatik kuyruğunda sosyal mesafeye uymadan bekleyen insanların görüntüsüne yer verilmiştir.	72	13	7

48	“Sağlık Bakanı'nın açıklaması ile e-devlet verileri örtüşmüyor”	“CHP Lideri Kılıçdaroğlu'nun 16 partiye gönderdiği raporda, yeterince test yapılmaması ve önlemlerde geç kalınmasının halk sağlığını riske attığı vurgulandı. Bilim Kurulu'nun sokak yasağı isteği yönünde duyurular aldıklarını belirten CHP'li Özkoç, “Açıklanan veriler gerçeği yansıtmıyor” dedi.”	Bankamatik kuyruğunda sosyal mesafeye uymadan bekleyen insanların görüntüsüne yer verilmiştir.	19	11	11
49	“Devletin anlayışı: Başınızın çaresine bakın”	“Osmaniye’de Mehmet Özkan adlı yurttaş, virüs nedeniyle yaşamını yitirdi. Aynı apartmanda başka bir yurttaşın da testi pozitif çıktı. Apartman karantinaya alınmazken sakinlerine de “Kendi tedbirlerini alın” yanıtı verildi”.	Fotoğraf paylaşılmamıştır	42	7	4
50	“Köy ve beldeler karantina altında”	“Rize’nin Kendirli Beldesi ile beldeye bağlı 4 köy, bir esnafın koronavirüsten ölmesi üzerine karantinaya alındı. İçişleri Bakanı Soylu, toplam 12 köy ve beldenin karantina altında olduğunu açıkladı.”	Fotoğraf paylaşılmamıştır	24	12	2

51	“Test gerçeği gösterdi”	“İşe gidi gelmenin ve sokaklarda dolaşmanın serbest olması, umre ve yurtdışından dönenlerin kontrol altında tutulamaması nedeniyle virüs hızla yayıldı. 2 bin test yapılan günlerde hasta oranı yüzde 8’lerdeydi. Test sayısı 7 binlere çıkınca gerçek yavaş yavaş ortaya çıktı. Oran yüzde 27’lere fırladı.”	Fotoğraf paylaşılmamıştır	38	5	5
52	“Fedakarlık yapmalı”	“Bilim insanlarının radikal önlem çağrılarına CHP Lideri de katıldı. Erdoğan’ın açıkladığı önlemlerin yetmeyeceğini belirten Kılıçdaroğlu, “Sokağa çıkma yasağı ve karantina şart. Çalışanlar ve dar gelirli korularak fatura ödemeleri ertelenmeli. Hazine garantisi alanlar ve iş dünyası fedakarlık yapmalı” dedi.”	Vatandaşın görüntüsüne yer verilmiştir.	58	12	9
53	“Karantinada Yaşam”	“Rize’de karantinaya alınan Kendirli Beldesinde yaşam durdu. Sağlık ekiplerinin de ev ev dolaşarak yüksek ateş ve öksürük gibi şikayetleri olanları belirlemeye çalışıyor.”	Sokak ortasında bir vatandaşın ateşini ölçen sağlık görevlilerinin görüntüsüne yer verilmiştir.	36	14	11
54	“Aşı olmadıkça hedef tutmaz”	“Ekonomist Pelin Yenigün Dilek, Ekonomiyle ilgili Mart 2020 öncesi yapılan hiçbir hedef artık gerçekçi değil ve hatta aşı bulunmadan önce yapılacak her türlü tahmin ve hedef, birçok değişikliğe maruz kalacak.”	Pelin Yenigün Dilek’in görüntüsüne yer verilmiştir.	19	7	9

55	“Göz göre göre yayıldı”	“Türkiye’de taksit taksit alınan kararlar yalnızca zaman kaybına yol açtı. Özellikle büyükşehirlerde salgın yayılırken Türkiye, vaka sayısı artış hızında ilk sıralarda yer aldı. Hala fırsat olduğunu belirten Türk Tabipleri Birliği (TTB), “Test sayısı 30 binin üzerine çıkarılsın. Katı izolasyon şart” açıklamasını yaptı.”	Özel tulum giyen bir sağlık görevlisinin ambulansta çalışırkenki görüntüsüne yer verilmiştir.	25	5	1
56	“Hastaneler hazırlıksız”	“TTB, Türkiye’nin kaynaklarının toplum hareketlerinin kısıtlanması için yeterli olduğuna dikkat çekti. İstanbul Tabip Odası raporunda da “Koruyucu malzemeler ve yatak sayısı acil artırılmalı. Günü kurtaran değil gerçekten durumu yönetebilecek il pandemi kurulu oluşturulmalı” denildi.”	Fotoğraf paylaşılmamıştır.	63	11	0
57	Tahlilleri gizlediler”	“Koronavirüs testlerini yapma yetkisi olan Özel Haseki Gelişim Tıp Laboratuvarı’nın “Kişisel verileri koruma kanunu”nu gerekçe göstererek tahlil sonuçlarını Sağlık Bakanlığı ve kamu kurumlarına bildirmediği ortaya çıktı. Laboratuvarın, acil karantina uygulamasını engellediği ileri sürüldü. İstanbul İl Sağlık Müdürlüğü, laboratuvarın iki şubesi hakkında suç duyurusunda bulundu”.	Fotoğraf paylaşılmamıştır.	5	14	0

58	“Yardım çelişkisi”	“Salgının mali külfetini karşılamak için halktan para isteyen iktidar, birçok ülkeye tıbbi malzeme yardımı gönderiyor. MSB’ye ait fabrika ve dikimevlerinde üretilen maske, tulum ve sağlık malzemesinin Cumhurbaşkanlığı forsu ile gönderilmesi dikkat çekti.”	Yardım kolilerinin fotoğrafı paylaşılmıştır.	27	2	2
59	“Koronavirüs şüphesiyle hasta koridorlarında 17 saat tomografi sırası bekledi: Korona değilsem bile korona çıkmaktan korktum”	“Koronavirüs şüphesiyle Ümraniye Eğitim ve Araştırma Hastanesi’ne başvuran Sadegül Çavuş Çiftçi, koridorlarda geçirdiği 17 saatlik süreci Cumhuriyet’e anlattı. Çiftçi “07.30 gibi hastaneye girdim. Sırada 185 kişi vardı. Ayrılmak istedim izin verilmedi. Tek tomografi aleti vardı ve sosyal mesafe yoktu” dedi.”	Fotoğraf paylaşılmamıştır.	57	6	2
60	“Aşı için umut Sonbahar”	“Koronavirüs salgınıyla sarsılan ülkeler dört gözle aşı ve ilaç bekliyor. Dünyada, 100’e yakın ilaç, aşı ve test geliştiriliyor. İlaç çalışmalarının kimisi birinci fazda, kimisi dördüncü. Yani eli kulağında. Aşı hepsinden zor. Sonbaharda Covid-19 aşılarının ilk örneklerini görebiliriz”.	Fotoğraf paylaşılmamıştır.	18	23	2

61	“Bile bile korona”	“Eve gönderilmedi, hastalara ilk müdahaleyi yaptı, testi pozitif çıktı. Amasya’nın Suluova ilçesinde büyük bir sağlık ihmali yaşandı. 112 Acil Servisi’nde tıp teknikeri olan H. D. 30 Mart sabahı koronavirüs testi yaptırdı. Değerleri normal H. D. Sürüntü testinin sonucunu beklediği iki gün boyunca onlarca hastaya müdahale etti. İddiaya göre başhekim tarafından evine gönderilmeyen H.D.’nin testi pozitif çıktı. Türk Sağlık Sen İl Başkanı Şemsettin Dümen, “Başhekim “her öksürene izin mi vereceğiz” diyerek nöbete göndermiştir. Hastalar ve çalışanlar riske atılmıştır” diye konuştu”.	Fotoğraf paylaşılmamıştır.	53	33	4
62	“Hastalığı yendiler alkışlarla uğurlandılar”	“Erzurum’da koronavirüs nedeniyle tedavi gören 20 kişi sağlığına kavuştu. Aralarında sağlık çalışanlarının da bulunduğu yurttaşlar, Bölge Eğitim ve Araştırma Hastanesi’nde görevli personelin alkışları arasında taburcu oldu. Yaşları 35 ila 60 arasında değişen yurttaşlar, sağlık çalışanlarına teşekkür ederken doktorlar da yurttaşlardan “taburcu formundaki maddelere harfiyen uymalarını” istedi.”	Taburcu olan ve onları alkışlayan sağlık personelinin fotoğrafına yer verilmiştir.	66	10	9
	“Maskesiz çıkmayın”	“Maske konusunda yapılan çelişkili	Fotoğraf	78	2	7

63		açıklamalar kafa karıştırırken Prof. Derya Uludüz, “Maske bulaştırmacılığı önlemede ve hastalığın şiddetini azaltmada olmazsa olmaz” uyarısında bulundu.”	paylaşılmamıştır.			
63	Büyükerşen’den Covid-19’la mücadele önerileri	Eskişehir Büyükşehir Belediye Başkanı Yılmaz Büyükerşen Covid-19 salgınıyla mücadele konusunda iki öneri sundu. Her hastaneye Covid-19’lu hasta alınmamasını ve belli başlı hastanelerin pandemi hastanesi ilan edilmesini savunan Büyükerşen, TRT’nin bir kanalının da Anadolu Üniversitesi’ne verilmesi gerektiğini söyledi.	Eskişehir Büyükşehir Belediye Başkanı Yılmaz Büyükerşen’in fotoğrafı paylaşılmıştır.	30	1	1
64	“Salgına Karşı 4E”	“Çin Halk Cumhuriyeti İstanbul Başkonsolosu Cui Wei çözümü sıraladı: Başarı erken teşhis, erken raporlama, erken izolasyon ve erken tedavide”	Çin Halk Cumhuriyeti İstanbul Başkonsolosu Cui Wei’nin fotoğrafı paylaşılmıştır.	88	12	0

65	“Türkiye Hafife Aldı”	“Virüs salgınına karşı etkin önlemleri geciktiren ve vaka sayısı hızla yükselen Türkiye “yüksek riskli” grupta yer aldı. Le Beck Danışmanlık şirketinin hazırladığı “Koronavirüsün Ortadoğu’ya Etkileri” başlıklı rapora göre Türkiye hata yaptı. Raporda, Türkiye’nin krizi aktarma yöntemiyle, virüse karşı alınacak önlemlerin etkinliğini azaltacak “sahte bir güven duygusu” oluşturduğu kaydedildi. Buna karşın Türkiye’nin “test ve yatak kapasitesinde iyi olduğu” aktarıldı.”	Fotoğraf paylaşılmamıştır.	58	16	5
66	“Beni bu düzeniniz öldürür' diyen TIR şoförü hakkında yeni gelişme”	“Yetkililerin koronavirüs önlemleri için “Evde Kal” çağrılarına “Emekli, memur, zengin değilim. İşçiyim. TIR şoförüym. Çalışmasam ekmek yok” diyerek tepki gösteren TIR şoförü Malik Yılmaz savcılıktaki işlemlerinin ardından adli kontrol şartıyla serbest bırakıldı.”	Tır şoförünün görüntüsüne yer verilmiştir.	41	3	3
67	“Belediyeler ücretsiz dağıttı”	“Sokağa çıkan herkese maske takma zorunluluğu getirilmesinin ardından CHP’li Büyükşehir belediyeleri yurttaşlara maske dağıttı.”	Vatandaşlara maske dağıtan belediye görevlisinin fotoğrafı paylaşılmıştır.	144	12	0

68	“Dünya Sağlık Sistemini sorguluyor”	“Virüs kapitalist ülkelerdeki sağlık sisteminin yetersizliğini ortaya koydu. 1980’de Fransa’da her bin kişiye 11 hastane yatağı düşüyordu. Eylül’de 6’ya indi.1970’de ABD’de bin kişi başına düşen 7.9 hastane yatağı 2016’da 2.8’e geriledi. Parola her yerde aynıydı: Maliyetler asgariye çekilsin.”	Sedyeyle hasta taşıyan sağlık görevlilerinin fotoğraflarına yer verilmiştir.	55	8	0
69	“Köylere Karantina yayılıyor”	“Salgın nedeniyle önlemler kapsamında onlarca köy ve belde karantina altına alındı. Muş’un merkeze bağlı Karaağaçlı beldesi de giriş çıkışlara kapatıldı. Muş’ta daha önce 4 köy karantinaya alınmıştı. Samsun’un Vezirköprü ilçesi Ovacık Mahallesi de kontrol altına alındı.”	Köy girişinde bekleyen güvenlik güçlerinin görüntüsüne yer verilmiştir.	55	5	5
70	“İstanbul’un Virüs Problemi”	“Sağlık Bakanı Koca’nın “Dünya Sağlık Örgütü ‘Bir kişi 2.6 kişiye virüs bulaştırıyor’ demişti. Ancak görüldü ki İstanbul’da 1 kişi 16 kişiye bulaştırıyor” açıklaması “Bizde yayılma hızı daha mı yüksek?” sorusunu gündeme getirdi. Prof. Ergönül, “İstanbul’da problem olduğu açık” derken; Prof. Ceyhan da “Yüksek seyrettiği kesin” diye konuştu.”	İstiklal caddesinde hizmet veren nostaljik tramvay fotoğrafı kullanılmıştır	10	14	2

71	“Yerli Test Çalışıyor mu?”	“Durumu yakından izleyen bir bilim insanına, “Yerli ve milli korona testi ne durumda” diye sordum. Cevabı şaşkınlıktan küçükdilimi yutturacak cinstendi: “Aaa, ne kadar geri kalmışsın, olayın başında yerli ve milli diye ilan ettikleri test hiç doğru dürüst çalışmadı ki!”	Fotoğraf paylaşılmamıştır.	35	9	14
72	“Hastanemi Açın Platformu: Ankara Şehir Hastanesi’nin açılmasıyla kapatılan altı hastane yeniden açılsın”	“Can kaybı artmadan 112 örgütün içinde bulunduğu Hastanemi Açın Platformu (HAP), koronavirüs salgınının hızla yayıldığına dikkat çekerek Ankara Şehir Hastanesi’nin açılmasıyla kapatılan altı hastanenin yeniden açılmasını istedi. Platformdan yapılan açıklamada, “Geç olmadan, can kayıpları artmadan, kapatılan hastanelerimizi açın” denildi.”	Fotoğraf paylaşılmamıştır.	80	8	2
73	“DSÖ’den kritik Türkiye açıklaması”	“Dünya Sağlık Örgütü (DSÖ) Avrupa Bölgesi Direktörü Dr. Hans Henri Kluge, Almanya, İspanya, İtalya ve İsviçre’den pozitif verilerin geldiğini belirterek, “Fakat bazı ülkelerde azalma yok ya da artış var. Bu ülkeler arasında İngiltere, Türkiye, Belarus, Ukrayna ve Rusya yer alıyor” ifadesini kullandı.”	Haberde fotoğraf olarak koronavirüs vaka tablosu paylaşılmıştır.	178	11	1

74	“Sağlık Orduyu oluşturuluyor”	“Hükümet sokak yasağı getirmediği İstanbul’da sağlık personeli artırmak için tüm illere yazı gönderdi. Bakanlık yazısına göre İstanbul’a ataması yapılan personelin bir an önce göreve başlaması sağlanacak, doktorlar hiçbir sınırlama olmadan İstanbul’a atanabilecek. İzinler de iptal edildi.”	Fotoğraf paylaşılmamıştır.	30	11	9
75	“Salgında ilaç Borsası”	“ABD Başkanı Trump ve ona yakın bazı isimlerin hidroksiklorokin kullanan şirketlerde yatırımı olduğu iddia edildi. Trump’ın Ulusal Alerji ve Bulaşıcı Hastalıklar Enstitüsü Başkanı Fauci ile salgınla mücadelede görüş ayrılıkları gündeme gelmişti.”	ABD Başkanı Trump’ın fotoğrafı paylaşılmıştır.	83	11	4
76	“Salgın verilerinde ölümcül şüphe”	“CHP’li Adıgüzel: PCR testi negatif ancak tomografisi koronavirüs ile uyumlu hastaların ölüm raporuna zatürree, solunum yetmezliği gibi ibareler yazılıyor. Gerçek rakamlar 2.5 ile çarpılmalı.”	Fotoğraf paylaşılmamıştır.	40	15	0
77	“Dramatik artış”	“Dünya sağlık örgütü Avrupa Bölge Direktörü Dr. Kluge, “Türkiye’de geçen hafta dramatik bir artış yaşandı” dedi. Durumdan endişe duyduklarını söyleyen Kluge, “Vakaların yüzde 60’ı İstanbul’da” dedi”.	Fotoğraf paylaşılmamıştır.	2	5	5

78	“Wuhan’da 11 haftalık esaret bitti”	“Yaklaşık 90 bin can alan virüsün ortaya çıktığı Wuhan’daki 11 haftalık karantina bitti. Diğer kentlere tren ve uçak seferleri başladı. Karantina nedeniyle mahsur kalan on binlerce kişinin kenti terk etmesi bekleniyor. Çin’in Suifenhe kentinde ise vaka sayısı artınca kısmi karantina başladı.”	Çin’den sosyal mesafeye dikkat eden ve ellerinde bavullarla bekleyen kişilerin görüntülerine yer verilmiştir.	46	29	2
79	“Koronavirüs AB’yi sallıyor”	“Avrupa’da salgından en çok etkilenen İtalya ve İspanya’nın yardım çağrılarına yanıt veremediği için eleştirilen Avrupa Birliği sarsılıyor. Avrupa Araştırma Konseyi Başkanı Prof. Ferrari, aşı ve ilaç için kaynak alamadığı için istifa etti. AB maliye bakanları da ortak ekonomik programda anlaşamadı.”	Fotoğraf paylaşılmamıştır.	30	5	0
80	“İstanbul Alarmı”	“Sokak yasağı şart – Vakaların yüzde 60’tan fazlasının bulunduğu İstanbul’da bazı ameliyat haneler yoğun bakım olarak hazırlandı. Prof. İsmail Cinel ve Prof. Necmettin Ünal, sıkı önlem çağrısı yaparak “Çözüm yoğun bakıma hasta yollamamaktan geçiyor” dedi.”	Fotoğraf paylaşılmamıştır.	152	22	4

81	“Virüs onları da buldu”	“Amazon topluluklarından Yanomami kabilesinde de koronavirüse rastlandı. Kabile mensubu 15 yaşında bir çocuk Roraima eyaletinin başkenti Boa Vista’daki bir hastanede yoğun bakımda.”	Amazondaki toplulukların görüntüsüne yer verilmiştir.	39	9	4
82	“Brezilya’da Kovid-19 ilaç testi denekleri öldü!”	“Brezilya’da sıtma ilacı klorokin difosfatın yeni tip koronavirüs (Kovid-19) tedavisindeki etkisini araştıran klinik denemede iki hastanın ilacın yan etkisi nedeniyle yaşamının yitirdiği bildirildi.”	Fotoğraf paylaşılmamıştır.	130	69	5
83	“Sağlıkçılara ceza: Bu da kin ve nefret salgını”	“CHP’li İzmit Belediye Başkanı Hürriyet’in gönderdiği maskeler için teşekkür eden doktor hakkında soruşturma açıldı. İzmir’de ise gazeteye demeç veren sağlık çalışanı sürüldü.”	Fotoğraf paylaşılmamıştır.	52	3	11
84	“Sağlıkçılar kandırıldı”	“Ankara CHP Milletvekili Gamze Taşçier, tüm sağlık çalışanlarına ödeneceği açıklanan performans ödemelerinde ayrımcılık yapıldığını belirterek “büyük fedakarlıklarla çalışan sağlık emekçileri, iktidar tarafından alenen kandırılmıştır” dedi”.	Fotoğraf paylaşılmamıştır.	150	14	2

85	“İstanbul Eczacı Odası: Eczacılara özür borcunuz var”	“İstanbul’da 35 yaşında bir eczacı koronavirüs nedeniyle öldü. 9 eczacı da hastalığa yakalandı. Ücretsiz maske dağıtımının yoğunluğu arttıracığını belirten eczacılar, “Zorunlu değilseniz gelmeyin” diyor.”	Haberde dezenfekte edilen bir eczanenin görüntüsü kullanılmıştır	44	10	5
86	“Sağlıkçıların acısı dinmiyor”	“Covid-19 nedeniyle yaşamını yitirenlerin sayısı 100 bini geçti. Salgınla mücadelede sağlık çalışanlarının kayıpları da artıyor. İspanya’da ölen bir hemşireye mesai arkadaşları gözyaşlarıyla veda etti.”	Birbirlerine sarılarak ağlayan üç sağlık görevlisinin fotoğrafı paylaşılmıştır.	118	28	0
87	“Uzmanlar karar versin”	“Bilim Kurulu Üyesi Alpay Azap, sokak yasağı kararının ardından yaşanan kargaşadan ders çıkarılması gerektiğini söyledi. Azap, “Yasak her bölgede farklı sonuç verebilir. İl pandemi kurullarına ve sağlıkçılara bırakılması gereken bir karar” dedi.”	Bilim Kurulu Üyesi Alpay Azap’ın fotoğrafı paylaşılmıştır.	58	12	7
88	“Bakanlık görmüş”	“Sağlık Bakanlığı’nın tam bir yıl önce salgın planı hazırladığı ortaya çıktı. Dünya Sağlık Örgütü’nün uyarısı üzerine hazırlanan planda, salgının dalgalar halinde tekrarlayabileceği, 10-12 hafta sürebileceği belirtiliyor. Plandaki kötü senaryoda, 20 milyon vaka ve 200 bin ölü tahmini yapılıyor.”	Fotoğraf paylaşılmamıştır	19	11	9

89	“Salgın değil algı yönetimi”	“İstanbul Tabip Odası, “Kamuoyu eski bir kuvvet komutanının ölüm nedeninin salgın olduğunu bir gazeteciden öğrenebildiğini” hatırlatarak hükümeti şeffaf olmakla eleştirdi. Bir başarı hikâyesi isteyen hükümetin “salgın değil algı yönetimi” yaptığı belirtildi.”	Fotoğraf paylaşılmamıştır	8	12	2
90	“20 günden 12 kilo verdi”	“Doç. Terekeci, yoğun, yorucu ve hasret dolu günlerin ardından evine dönebildi. Alkışlar sürekli olmalı diyor. Uzman Dr. Özügüz, tanı konulduktan sonra birkaç yatar çıkarım diye düşünürken 20 gün yoğun bakımda kaldı. 12 kilo zayıfladı. Tedavi sonrası altı yaşındaki oğlu babasını tanıyamadı.”	Fotoğraf paylaşılmamıştır	3	9	2
91	“Kaftancıoğlu'ndan iktidara “5 maske” göndermesi: Belediyelerimiz derman oluyor”	“CHP İstanbul İl Başkanı Canan Kaftancıoğlu, Ataşehir ve Kadıköy Belediyeleri'nin çalışmalarını yerinde inceledi. Kaftancıoğlu, "İktidarın beş maske bile dağıtamadığı bir alanda belediyelerimiz bütün ihtiyaç sahiplerinin derdine derman oluyor" dedi	Bir kişi eliyle maskeyi uzatırken diğer kişi maskeyi almak için elini uzatmaktadır.	39	10	26

92	“DSÖ: Türkiye’de artış hala sürüyor”	“Dünya Sağlık Örgütü, Avrupa’da bazı ülkelerde koronavirüsün yayılma hızının yavaşladığını ancak İngiltere ve Türkiye’deki yeni vakaların arttığını duyurdu. Açıklamada “Avrupa’da karmaşık bir görüntü var” denildi.”	Fotoğraf paylaşılmamıştır	66	13	4
93	“Virüs savaşçısına çok büyük ayıp”	“İzmir’de bazı misafirhane ve konukları, Cumhurbaşkanlığı genelgesine karşın sağlık emekçilerini almadı. İstanbul’da da bir otel, “Diğer müşteriler rahatsız oluyor” gerekçesi ile sağlıkçıları kapı dışarı etti.”	Otel binasının görüntüsüne yer verilmiştir.	28	2	12
94	“Sağlıkçıya şiddete dur”	“Sağlık çalışanlarına yönelik şiddette, Türk ceza yasası’ndaki ceza oranlarını iki katına çıkaran yasa teklifi, tüm partilerin “uzlaşmasıyla” YÖK yasa önerisine eklendi. CHP’nin teklifini reddeden Meclis, bu kez “jet onay” verdi.”	Fotoğraf paylaşılmamıştır	5	7	0
95	“TTB uyardı: planlama yok”	“Salgında geride kalan altı haftayı değerlendiren TTB Başkanı Sinan Adıyaman, hükümeti bölgesel anlayışa dayalı planlama yapmaya çağırdı.”	TTB Başkanı Sinan Adıyaman’ın fotoğrafı paylaşılmıştır.	175	19	2

96	“Bilimin itirazı var”	“Koronavirüs’e karşı ilaç geliştirmek için çalışan Prof. Ovalı’nın “O kadar etkili ki insanları kurtarabilir” açıklamasına sağlık uzmanlarından itiraz geldi. Bu tür açıklamaların hastalarda gereksiz bir umut yaratacağını anımsatan uzmanlar, “Dünyada hiçbir insanı buluşunu kanıt olmaksızın bu şekilde açıklamaz” dedi.”	Prof. Ovalı’nın fotoğrafı paylaşılmıştır.	58	0	1
97	“Gözler Hüzünlü”	“17 Nisan Sağlıkta Şiddete Karşı Mücadele Günü nedeniyle sağlıkçılar, şiddet ve salgın nedeniyle kaybettikleri hekimler için bir dakika saygı duruşunda bulundu. TTB, “Salgını durduracak, şiddeti ortadan kaldıracamız” açıklaması yaptı. Hem şiddet nedeniyle yaşamına son verilen meslektaşlarını anan, hem de salgın nedeniyle yoğun çalıştıkları için 5 yaşındaki kızını iki haftadır göremeyen sağlık emekçisi Tuğba Tunç’un gözlerinde hüznün vardı.”	Kızıyla görüntülü görüşen sağlık görevlisinin fotoğrafı paylaşılmıştır.	16	7	7
98	“Önce vekil sonra personel”	“Milletvekilleri TBMM’ye getirilen hızlı tanı kitleriyle testten geçiriliyor. Şu ana kadar yapılan testlerin tamamı negatif çıktı. Meclis’te görevli personele ise vekillerin ardından test yapılacaktır.”	Fotoğraf paylaşılmamıştır	271	39	2

99	“Cumhuriyetin verdiği tıp eğitimine borçluyuz”	haber girişi bulunmamaktadır	Haberde Sağlık Bakanlığı Bilim Kurulu üyesi Prof. Dr. Ateş Kara’nın fotoğrafı kullanılmıştır.	33	12	2
100	“TDB: Zonguldak Valisi Erdoğan Bektaş görevden alınsın”	“Türk Diş hekimleri Birliği, yazılı açıklama yaparak koronavirüse yakalanan sağlıkçıları hedef alan Zonguldak Valisi Erdoğan Bektaş’ın görevden alınmasını istedi.”	Haberde Zonguldak Valisi Erdoğan Bektaş’ın fotoğrafı kullanılmıştır.	1198	201	60
101	“Vaka sayısında Çin’i geride bıraktık”	“Salgına karşı etkin önlemlerin bir türlü devreye sokulamadığı Türkiye’de virüs bulaşan kişi sayısı Çin’i de geçti. Enfeksiyon hastalıkları ve klinik mikrobiyoloji uzmanı Prof. Azap, salgının kontrol altına alındığını duymayı çok istediklerini belirterek “Ama böyle olduğunu sanmıyoruz ve sevinmiyoruz. Yeterli veri yok” dedi”.	Türk Klinik Mikrobiyoloji ve Enfeksiyon Hastalıkları Derneği üyesi Prof. Dr. Özlem Kurt Azap’ın fotoğrafı kullanılmıştır.	11	3	5
102	“Her temasa test şart	“Sağlık Bakanı Koca, vaka hızının düşmesini filyasyon başarısına bağladı, 251 bin 28 kişinin takibinin yapıldığını söyledi. Prof. Pala ise “Takibin nasıl yapıldığı belirsiz ve tartışmaya açık” dedi.”	Muhabirin fotoğrafı kullanılmıştır.	100	12	7

103	“Erdoğan: Geldiğimizde ambulans yoktu!”	“Başakşehir Şehir Hastanesi’nin ilk etabı salgınla mücadele için açıldı. Video konferansla açılışa katılan Erdoğan, iktidara geldiklerinde ülkede doğru düzgün ambulans olmadığını savundu. Sağlık Bakanı Koca, “Şu an 150 yoğun bakım odası ve Baykar, Arçelik, ASELSAN ile Biosis’in desteğiyle üretilen yerli 100 solunum cihazı var” dedi.”	Bakan Koca ve sağlıkçıların görüntüsü ve Başakşehir Şehir Hastanesinin kuşbakışı görüntüsü paylaşılmıştır.	66	11	2
104	“Onlar artık bu ülkenin kızları”	“Son mesajı yürekleri dağladı. Virüsün beynine sıçraması sonucu 10 gün uyutulan ve bu sırada anne ve babasını kaybeden Dr. Yavuz Kalaycı’nın son mesajı tüm ülkeyi gözyaşlarına boğdu. Kalaycı’nın “Kızlarım küçük, sahip çıkarsınız değil mi?” sözlerine iş insanı Enver Yücel ve sanatçı Haluk Levent olmak üzere çok sayıda isimden “Ailenin yanındayız” yanıtı geldi.”	Haberde hayatını kaybeden Dr. Yavuz Kalaycı ve kızları ile çekilmiş fotoğrafı paylaşılmıştır.	127	36	7

105	“Türkiye ölümleri saklıyor”	“New York Times Gazetesi, Türkiye’de koronavirüs nedeniyle ölüm sayısının saklandığını yazdı. Haberde, Türkiye’de 9 Mart ile 12 Nisan arası geçen yılın ortalamasına oranla 2 bin 100 daha fazla ölüm yaşandığı aktarıldı.”	Fotoğraf paylaşılmamıştır	39	57	4
106	“Bakan Koca’nın Wuhan açıklamasına uzmanlardan yanıt: verileri açıklayın”	“Bakan Koca, Türkiye’nin Wuhan’ı İstanbul’da salgının kontrol altına alındığını söyledi. Ancak halk sağlığı uzmanları Prof. Etiler, Prof. Pala ile TTB Başkanı Prof. Adıyaman’a göre bunun bilimsel temeli yok. Uzmanlar, “Gönül böyle olmasını istiyor ama plato çizildi mi bilmiyoruz. Şeffaflık yok, veriler açıklanmalı” dedi”.	Haberde, Covid-19 salgınına karşı sağlık kontrolü yapan maskeli ve tulumlu sağlık görevlisinin fotoğrafı kullanılmıştır	30	4	0
107	“Etkin bir önlem yok, gevşemeyin”	“Enfeksiyon hastalıkları uzmanı Prof. Dr. Esin Davutoğlu Şenol, karantina uygulamayan Türkiye’nin daha çok test yaparak fotoğraf çekmesi gerektiğini söyledi. Pasif yöntemlerin uygulandığı Türkiye’de nisanda çok hızlı yükseliş görüldüğünü anımsatan Şenol, “Baskılama yapan Çin’de bile 3-4 hafta sürmüştü. Ciddi tedbir şart” dedi.”	Haberde Prof. Dr. Şenol’un fotoğrafı kullanılmıştır.	276	49	10

108	“İkinci tepe noktası uyarısı”	“Erdoğan’ın “bayramda normalleşme” mesajını yorumlayan Bilim Kurulu Üyesi Prof. Yamanel, önlemlerin kaldırılması için henüz basamaklandırma yapmadıklarını belirtti. Yamanel “5 haftalık süreç önemli. Önce okullar ardından kademeli olarak işyerleri açılabilir. İkinci tepe noktasını görmemek için gevşeme olmamalı” dedi”	Bakan Koca’nın fotoğrafı paylaşılmıştır.	174	19	2
109	“Hasta Yoğunluğu Azaldı”	“Hastanedeki yoğunluğun son on gündür bir plato çizdiğini belirten Gönen, “Hatta aşağı doğru evrildi. Servislerde ve yoğun bakımlarda ilk başlarda 220’lerde olan hasta sayısı 136’ya indi, bunların 24’ü yoğun bakımda” dedi. Personelin 77’sinde virüs tespit edildiğini belirten Gönen, 30’unun iyileşerek görevine döndüğünü anlattı.”	Haberde İstanbul Üniversitesi Tıp Fakültesi dekanı Prof. Gönen’in fotoğrafı kullanılmıştır.	24	11	2
110	“Test kaçağı grup vaka sayısını artırır”	“Sağlık Bakanlığı Koronavirüs Bilim Kurulu Üyesi Prof. Dr. Alpay Azap, Türkiye’de paylaşılan koronavirüs vakalarının yalnızca PCR testi pozitif çıkan hastalar olduğunu belirterek mevcut vaka kadar daha koronavirüs hastası olabileceğini söyledi.”	Bilim Kurulu Üyesi Prof. Dr. Alpay Azap’ın fotoğrafı kullanılmıştır.	56	7	2

111	“İsveç’te koronavirüs teşhisi konulan Türk vatandaşı, Türkiye’ye getirilecek”	İsveç’te koronavirüs testi pozitif çıktığı halde evine gönderilen Emrullah Gülüşken, Fahrettin Koca’nın talimatıyla Türkiye’ye getirildi. Gülüşken’in, hastanede tedaviye alınırken, çocuklarının da 14 gün karantinada tutulacağı öğrenildi.	Uçaktan hastayı indiren sağlık görevlilerinin fotoğrafı paylaşılmıştır.	43	2	6
112	“Hekime şiddet”	“Yerini bir süreliğine de olsa övgüye bırakan sağlık çalışanlarına yönelik şiddet, yeniden baş gösterdi. Trabzon Karadeniz Teknik Üniversitesi Tıp Fakültesi Farabi Hastanesi’nde doktor Esra ERSöz Genç, hasta yakınının saldırısına uğradı. Hayatını kaybeden hastanın yakınlarından biri, Dr. Genç’i oksijen tüpüyle kovalayarak yaraladı. Saldırgan kısa sürede bırakıldı. Genç, Bakan Koca’ya “Sağlıkta şiddet yasası çıktı diyorlar, bir sonraki nöbete ne olacak” diye sordu. TTB, olayı kınadı.”	Sağlık kuruluşunun fotoğrafı paylaşılmıştır.	72	29	1
113	“Sakin Gevşemeyin”	“Prof. Özlü, yaz aylarına salgından kurtularak girme ihtimali olduğu belirterek “Gevşemeyin” uyarısında bulundu. Prof. Güler de 65 yaş üstü yurttaşlar için, “Esnetme onlar için “sakin ve geniş yerler” yaratılarak yapılmalı” dedi.”	Fotoğraf paylaşılmamıştır.	5	14	5

114	“Umutlandıran veriler”	“Koronavirüs nedeniyle yaşamını yitirenlerin sayısı 100’ün altına indi. Sağlık Bakanı Koca’nın açıkladığı verilere göre dün 99 kişi yaşamını yitirirken 3 bin 558 kişi iyileşti. Koca, “30 bin 177 test yapıldı, 2 bin 357 vaka tespit edildi. Son 20 günde yeni vaka sayısının en düşük olduğu gün. Yoğun bakım desteği alan hasta sayısında azalma sürüyor” dedi”.	Haberde Sağlık Bakanı Fahrettin Koca’nın fotoğrafı paylaşılmıştır.	128	3	4
115	“Başta umursamadım”	“Zaman zaman umutsuzluğa kapıldığını söyleyen doktor, “ ilk günlerinde çok umurumda olmadı, sonra ciddi ateşim yükseldi. Sosyal izolasyona önem verin” diye uyardı.”	Haberde fotoğraf kullanılmamıştır	5	26	5
116	İsveç’ten getirilen koronavirüs hastası Emrullah Gülüşken hakkında ilginç iddialar	“Emrullah Gülüşken’in İsveç’ten Türkiye’ye getirilmesinin siyasi bir şov olduğu ileri sürüldü. Gülüşken’in AKP lehine paylaşımları ortaya çıktı. Parti üyesi ve maddi durumunun iyi olduğu ileri sürüldü.”	Hastane odasında sağlık kontrolü altında tutulan kişinin görüntüsüne yer verilmiştir.	97	7	2

117	“Sıcak aşı hasretler”	“Türkiye’nin koronavirüs tedavisindeki büyük başarısına imza atan sağlık emekçilerinin konakladıkları otel, misafirhane ve pansiyonlarda sıcak yemek bulamadıkları ortaya çıktı. Konaklama yerlerindeki personelin izinli olduğunu belirten işçi ve memur konfederasyonları, hükümetten soruna çözüm istedi.”	Türk-İş, Hak-İş, DİSK, TİSK, Memur-Sen, Türkiye Kamu-Sen, KESK başkan ve yöneticileri ile Aile, Çalışma ve Sosyal Hizmetler Bakanı ile video konferans görüşmesinin fotoğrafı yayınlanmıştır.	16	6	0
118	“7 bin 428 sağlık çalışanı enfekte”	“Sağlık Bakanı Koca, Türkiye’de vaka ve ölüm hızının azaldığını belirterek “Entübe hastalarımızdaki vefat oranı yüzde 74’ten yüzde 14’e geriledi. Başarının arkasında hekimlerimizin özeni var. Enfekte sağlık çalışanı sayısı çok fazla ve 7 bin 428” dedi.”	Fotoğraf paylaşılmamıştır.	55	12	9

119	“Krize Virüs Rötarı – ABD’ye İkinci Yardım”	“Erdoğan’ın üç gün önce Trump’a yazdığı mektupta “Türkiye’nin ABD’nin güvenilir ortağı olduğunu” bildirmesinin ardından ABD’ye ikinci tıbbi yardım uçağı gönderildi. Askeri kargo uçağıyla, salgından en çok etkilenen ülkelerden biri olan ABD’ye, koruyucu sağlık malzemeleri ulaştırıldı. Filistin’e de tıbbi malzeme gönderildiği açıklandı.”	Uçağı yüklenen yardım kolilerinin fotoğrafı paylaşılmıştır.	42	28	5
120	“Bir arada çay bile içmeyin”	“Salgında vaka ve ölüm sayılarının azalmasına karşın önlemlere uyulması gerektiğini bir kez daha vurgulayan Prof. Özlem Kurt Azap, salgının tepe noktaya ulaştıktan sonra bıçakla kesilir gibi bitmeyeceğini söyledi. Etkili aşı ve ilaç olduğunda bile önlemlerin devam etmesi gerektiğini söyleyen Azap, “Akrabalarla iftar yapmayı bırakın, bir arada çay bile içmeyin” dedi”	Haberde pazar yerindeki kalabalığın fotoğrafına yer verilmiştir.	38	23	4

121	“CHP’li Kara: Sokağa maskesiz çıkmak yasak ama maske yok!”	“CHP Bursa İl Başkanı İsmet Karaca, Bursa’da ciddi maske sorunu olduğunu söyledi. Karaca: "Eczaneler maske satamıyor, piyasada maske yok, devlet de önce PTT aracılığıyla sonra da eczaneler aracılığıyla maske dağıtılacağını açıkladı ama uygulamada çok büyük sorunlar var" dedi.”	Haber işyerinde maske teminiyle ilgili sorunu ele aldığı için haberde fotoğraf olarak işyerinde dikiş makinasında işinin başında olan bir işçinin fotoğrafı paylaşılmıştır.	36	5	1
122	“Trump: Kanıtları Gördüm”	“Ülkesinde yaklaşık 65 bin kişinin ölümüne neden olan salgın nedeniyle Çin’i suçlamaya devam eden ABD Başbakanı Trump, virüsün Vuhan’daki bir laboratuvar’dan çıktığına dair kanıtlar gördüğünü söyledi. Trump, kanıtların ne olduğu sorusunu ise yanıtızsız bıraktı.”	Fotoğraf paylaşılmamıştır.	17	28	14
123	“157 yıl sonra ilki başardı”	“ABD’de ilaç tasarımı üzerine çalışan Prof. İvet Bahar, dünyanın en önemli bilim kurullarından Amerikan Ulusal Bilimler Akademisi’ne üye olarak seçilen ilk Türk kadın bilim insanı oldu. Covid-19 ilacı üzerinde çalışan Bahar, “Seçilmemi sağlayan çalışmalarım, Boğaziçi Üniversitesi’ndeki yıllarıma dayanıyor” dedi.”	İvet Bahar’ın fotoğrafı paylaşılmıştır.	108	14	2

124	“En kritik dönem”	“Marmara Üniversitesi Eğitim ve Araştırma Hastanesi Başhekimi Prof. İsmail Cinel, salgında “Marmara modelinin Türkiye’ye örnek olduğunu belirterek “Yatak sayısı artırmada ve tıbbi kalitede” çok etkin davrandıklarını anlattı. Cinel, yoğun bakımın rahatladığını söyledi. Gelenen süreci yeni normal olarak değerlendiren Prof. Cinel “En kritik döneme giriyoruz. Tedbirler yavaş yavaş gevşetilecek, kurallara uymak şart. Henüz ilaç yok. Çok dikkatli olmalıyız. Henüz “kilo verelim, güzel görünelim” dönemi değil” dedi.”	Fotoğraf paylaşılmamıştır.	53	10	1
125	“Yoksulun doktoruydu”	“COVID-19 nedeniyle 78 yaşında yaşamını yitiren Prof. Dr. Murat Dilmener, dün İstanbul Tıp Fakültesi önünde anıldı. Yoksul hastaları ücretsiz tedavi ettiği için yargılanan “yoksulların doktoru” olarak bilinen Dilmener’in meslektaşları gözyaşlarını tutamadı. İstanbul Tıp Fakültesi Enfeksiyon Hastalıkları ve Klinik Mikrobiyoloji Anabilim Dalı Başkanı Prof. Dr. Haluk Eraksoy, Dilmener’in enfeksiyonlarla mücadelenin hep en ön safında yer aldığını belirterek “Bir pandeminin kurbanı oldu. Bu bizim için çok sarsıcı bir durum” dedi.”	Haberde hastane önünde Prof. Dr. Murat Dilmener için düzenlenen anma töreninden bir fotoğraf karesi yer almaktadır.	53	9	2

126	“İkinci dalga kaygısı”	“En son açılması gereken AVM’ler en erken açılıyor. 65 yaş üstü grup için gevşetme olumlu.”	Fotoğraf paylaşılmamıştır	52	22	4
127	“Bu gidiş iyi değil”	“Vaka sayılarının düşmesiyle birlikte İstanbul’da yaya ve araç yoğunluğu artmaya başladı. Maske ve sosyal mesafe kurallarına dikkat edilmediği gözlenirken İstiklal Caddesine maskesiz giriş yasaklandı. Sağlık Bakanı Koca, Eminönü’deki yoğunluğa ilişkin “Bu gidiş eve değilse iyi değil” mesajını paylaştı.”	Araçların görüntüsüne yer verilmiştir.	63	3	1
128	“Sağlık çalışanları için en zor anneler günü”	“Koronavirüs nedeniyle yurtlarda kalan sağlık çalışanlarının önemli bir bölümü, Anneler Günü’nü de telefonla kutlayacak. Hasreti burnunda tüten anneler, evlat özlemlerini gidermek için gözyaşlarını dizginleyerek olabildiğince gülümseyerek görüntülü telefonla görüştüler.”	Gözleri yaşlı sağlık çalışanlarının görüntüsüne yer verilmiştir.	19	5	0

129	“En küçük hasta hayata tutundu”	“Türkiye’nin en küçük koronavirüs hastası olan Amine bebek, bir haftalık tedavinin ardından taburcu oldu. 37 günlükken yapılan virüs testi pozitif çıkan Amine bebek, salgın nedeniyle hayatını ilk kaybeden hekim Prof. Dr. Cemil Taşcıoğlu’nun adının verildiği Okmeydanı’ndaki hastanede tedavi altına alınmıştı. Salgına kavuşan Amine’yi annesi karantinada olduğu için babası ve teyzesi karşıladı. Kızını görünce gözyaşlarını tutamayan baba Murat Tepe, “Çok özledim ama kucağıma alamıyorum. Çünkü ben de pozitifim” dedi.”	Sağlık görevlisi ve kucağında tuttuğu bebeğin görüntüsüne yer verilmiştir.	14	19	4
130	“Salgının omuzlarında” yükü	“Yurttaşı ilaç ve maske gibi malzemelerin ulaşımı için cansiperane çalışan eczacılar 14 Mayıs Eczacılık Günü’ne buruk girdi. Yalnızca İstanbul’da yakalanan 70 eczacı ve çalışanından 4’ü yaşamını yitirdi. İstanbul Eczacı Odası Başkanı Sarılioğlu, özveriyle çalışan eczacılar için destek istedi.”	Fotoğraf paylaşılmamıştır	6	10	2

131	“AVM’nin bedeli ağır olmasın”	“Sağlık Bakanı Koca’nın salgının bulaşma katsayısının 1.56 olduğunu açıklaması üzerine uzmanlar 1’den yüksek değer tehlikeli olduğuna işaret etti. Halk sağlığı ve epidemiyoloji uzmanı Prof. Hamzaoglu, “Bu değer, salgın sürüyor demektir” yorumunu yaptı. Prof. Pala, bu değerle normalleşmeden söz edilemeyeceğini belirterek “AVM’leri 2 günde 2.5 milyon kişi ziyaret etmiş. On gün sonra ciddi bir hasta yığılması olacak” dedi. Doç. Kızıl’a göre ise İstanbul’da bulaşma katsayısı daha yüksek.”	Haberde Bursa Uludağ Üniversitesi Tıp Fakültesi Halk Sağlığı Anabilim Dalı öğretim üyesi Prof. Dr. Kayıhan Pala ve Halk Sağlığı ve Epidemiyoloji Uzmanı Prof. Dr. Onur Hamzaoglu’nun fotoğrafları kullanılmıştır.	60	12	2
132	“Şov değil Ödeme Yapın”	“Canlarını ortaya koyarak görev yapan sağlık emekçilerine 50 kuruş ile 1 lira arasında değişen ek ödeme yapılması Şişli Eftal Hastanesi önünde protesto edildi. Ücret artışı isteyen emekçiler adına konuşan SES Şişli Şube Eş başkanı Kavak, “İktidar tavandan ek ödemeyi şov yaparcasına açıkladı ancak sözünü tutmadı” dedi.”	Haberde Şişli Eftal Hastanesi önünde bir araya gelen sağlık emekçilerinin protesto yaparken çekilmiş bir fotoğrafı kullanılmıştır.	69	34	2
133	“Bütün illere bu virüs taşınacak”	“Türk Tabipleri Birliği Başkanı Prof. Dr. Sinan Adıyaman, yarın kalkacak kısıtlamalar için “çok erken” dedi. Adıyaman, ulaşımın açılmasıyla İstanbul’dan diğer illere virüs taşınacağını söyledi.”	Fotoğraf paylaşılmamıştır.	33	6	16

134	“Dilek’ten üzen veda”	“Koronavirüse yakalanan ve 34 haftalık bebeği sezaryenle alınan hemşire Dilek Akçebelen yaşamını yitirdi. Sağlık Bakanı Koca, sosyal medya hesabından yaptığı açıklamada, “Uzun bir mücadele verdi. Keşke oğlu ile daha çok vakit geçirebilseydi” dedi.”	Fotoğraf paylaşılmamıştır.	71	5	2
135	“Vaka sayısı artıyor”	“Yurttaşların hızla sokak, kafe ve pazara koştuğu normalleşme süreciyle sosyal mesafe ortadan kalkarken açıklanan verilere göre yeni vaka ve yoğun bakımda yatan hasta sayısı ise artıyor. Sağlık Bakanı Koca’nın “Bir asker uğurlaması sebebiyle 58 kişi enfekte oldu” açıklamasına karşın kalabalık asker uğurlamaları yine görüldü. Konvoylar oluştu, sosyal mesafe ve maske olmaksızın halaylar çekildi.”	Haberde asker uğurlaması için bir araya gelmiş insanların fotoğrafı kullanılmıştır.	14	4	1
136	“AVM’de vaka var”	“11 Mayıs’ta açılan AVM çalışanlarında yeni vakalar görüldü. Önlemlerin yetersiz olduğunu söyleyen Tez-Koop-İş Başkanı Özdemiroğlu, “Korkulan oldu. Personel ile müşteri karşı karşıya geliyor. TÜBİTAK’ta bile vaka var” dedi.”	Fotoğraf paylaşılmamıştır	58	11	2

137	“Prof. Dr. Ateş Kara: Eylül'e kadar maske takın”	“Türkiye’de günlük bulaşmayı izleyen uzmanların çalışmasına göre son oranlar 4 gündür kaygı verici bir grafik çiziyor. Pazartesi yüzde 2.6, salı 3.85, çarşamba günü 4.82 olan bulaşma oranı dün yüzde 5.95’e çıktı.”	Haberde fotoğraf olarak Prof. Ateş Kara’nın fotoğrafı kullanılmıştır.	61	23	5
138	“Hızlı normalleşmenin faturası 1-2 haftaya kadar ortaya çıkar”	“Koronavirüs salgını nedeniyle haftalardır uygulanan sokak yasağı bu hafta sonu iptal edilince parklar ve sahillerde büyük yoğunluk yaşandı. Asker uğurlama törenlerinde sosyal mesafe unutuldu. “Hızlı normalleşmenin” etkilerinin 1-2 hafta sonra görüleceğine dikkat çeken bilim insanları, “Salgın bitmedi. Önlemler ciddiye alınmalı” dedi”.	Haberde plajda sosyal mesafeyi dikkate almayan insanların fotoğrafı paylaşılmıştır.	139	29	10
139	İYİ Parti’li Çıray’dan çarpıcı iddia: Test kitleri güvenilir değil, derhal iyileştirin” ifadelerine yer verilmiştir.	İYİ Parti Genel Başkan Yardımcısı ve İzmir Milletvekili Aytun Çıray, koronavirüs testlerinde sorunlar yaşandığını savunarak Sağlık Bakanı Fahrettin Koca’ya “Test kitini derhal iyileştirin. İyileştiremiyorsanız ithal edin.” çağrısında bulundu.		436	96	18

140	CHP'den salgın raporu: Doktor ve hemşire sayısı yetersiz"	CHP Ankara Milletvekili Gamze Taşçier, koronavirüs salgınıyla ilgili "Türkiye'nin Salgına Karşı Kırılğan Sağlık Sistemi" adıyla hazırladığı raporda ülkelerin sağlık hizmetlerinde ani bir talep ve bunun sonucunda da sistemin tümüyle çökmesi tehlikesine karşı önlemler aldığına işaret etti.		35	20	5
141	"Tiyatrocu Şevket Çoruh, hükümete yakın Sabah gazetesinde Mevlüt Tezel'in "Salgından önce özel tiyatrolar altın çağını yaşıyordu, kenara hiç mi para koymadınız" ifadesine "Hiç mi kenara para koymadınız ülke altın çağını yaşarken halka İBAN gönderiyorsunuz" karşılığını verdi."	Alt metin bulunmamaktadır.		90300	12800	1655

142	“Kendi milletine umut olamayanlar ‘55 ülkeye şefkat eli uzattık’ diye övünüyor”	CHP Parti Sözcüsü Faik Öztrak maske dağıtımında yaşanan sorunlara ilişkin yaptığı açıklamada, aradan bir buçuk ay geçmesine rağmen 5 adet maskenin gönderilemediğini belirterek, “Neden? Çünkü maskeler ABD’ye, İngiltere’ye, İtalya’ya, Almanya’ya kolilerin üzerine Cumhurbaşkanlığı forsu yapıştırılıp hediye olarak gönderiliyor. Kendi milletine umut olamayanlar, ‘55 ülkeye şefkat eli uzattık’ diye övünüyor” dedi.		1892	263	202
143	Trump: Dünya Sağlık Örgütü ile ilişkimizi sonlandırıyoruz	ABD Başkanı Donald Trump, ülkesinin Dünya Sağlık Örgütü (DSÖ) ile ilişkisini sonlandırdığını açıkladı.	ABD Başkanı Donald Trump’ın fotoğrafı paylaşılmıştır.	42	7	8
144	CHP’li İlgezdi: Karantina altına alınan yerlerde test yapılmıyor	CHP Genel Başkan Yardımcısı Gamze Akkuş İlgezdi tarafından hazırlanan 'Karantina Altına Alınan Yerleşim Yerleri Raporu’na göre Türkiye’de karantina altına alınan yerlere yardım yapılmıyor ve pozitif vakaların olduğu yerlerde de test uygulanmıyor.	CHP Genel Başkan Yardımcısı Gamze Akkuş İlgezdi’nin fotoğrafı paylaşılmıştır.	82	25	17

145	Yurttaşlar test bulamazken onlar evinde deniyor! Ethem Sancak'ın yeğeni Murat Sancak'ın evine 125 adet koronavirüs testi aldığı ortaya çıktı	AKP'ye yakınlığı ile bilinen iş adamı Ethem Sancak'ın yeğeni Murat Sancak'ın evde koronavirüs testlerini denediği videosu ortaya çıktı. Video, hastanelerde test imkanı bulamayan yurttaşlar tarafından büyük tepki çekerken, Sancak, kitleri kendisinin satın aldığını söyleyerek fatura paylaştı. Akıllara "kişiye özel korona testi mi satılıyor?" sorusu geldi.	Test görüntüsüne yer verilmiştir.	2003	1118	1
146	ABD'de yaşayan Türk çift, Kovid-19 test kiti üretti	ABD'de yaşayan Serhat ve eşi Zeynep Ilgaz Pala, bir damla kan ile Kovid-19'u 3-10 dakikada tespit edebilen kitler ürettiklerini açıkladı.	Serhat Pala ve Zeynep Ilgaz Pala'nın fotoğrafı paylaşılmıştır.	100	23	3
147	Oxford Üniversitesi, Covid-19 aşısını Afrikalıların üzerinde test etmeyi planlıyor	Oxford Üniversitesinin yeni tip koronavirüse (Covid-19) karşı geliştirmeye çalıştığı aşının Afrika ülkelerinden Kenya'da da yetişkinler üzerinde deneneceği ortaya çıktı.	Afrikalı insanların görüntüsüne yer verilmiştir.	18	12	7
148	Çin, 2 binden fazla kişide test ettiği Covid-19 aşısında ikinci aşamaya geçti	Çin'de geliştirilen koronavirüs aşısının bu yılın sonunda piyasaya sürülmesi bekleniyor.	Laboratuvar görüntüsüne yer verilmiştir.	61	8	5
149	Gebze'de günlük 5 bin test kapasiteli bir laboratuvar kuruldu	Sağlık Bakanı Koca, Gebze'de günlük 5 bin test kapasiteli bir laboratuvar kurulduğunu açıkladı	Laboratuvar görüntüsüne yer verilmiştir.	45	7	4

150	Koronavirüs test kriterleri değişiyor!	Normalleşme süreci işletilirken koronavirüsle mücadele tarzı da genişliyor. Hastalık belirtisi taşıyanlara hastanelerde yapılan testin kapsamı genişletilecek. Sağlıklı kişilere de test uygulanacak.	Sokakta yürüyen insanların görüntüsüne yer verilmiştir.	6	2	1
151	Koronavirüsle çalkalanan Beşiktaş'ta Kovid-19 test sonuçları açıklandı	Koronavirüsle çalkalanan Beşiktaş'ta Kovid-19 test sonuçları negatif çıktı.	BJK kulübünün fotoğrafı paylaşılmıştır.	22	2	3
152	Kaliforniya merkezli bir şirket, ABD sağlık otoritelerinden izin çıkması durumunda, kısa sürede herkesin evlerinde kullanabileceği kan-tabanlı bir koronavirüs test kitine sahip olabileceğini söylüyor. Peki, o test nasıl çalışacak?	Kaliforniya merkezli bir şirket, ABD sağlık otoritelerinden izin çıkması durumunda, iki ay içerisinde, herkesin evlerinde kullanabileceği kan-tabanlı bir koronavirüs test kitine sahip olabileceğini söylüyor. Krizin yoğun dönemlerinde Çin'de kullanılan bu test, vakalar üzerinde olumlu sonuç verdi.	Test kitlerinin görüntüsüne yer verilmiştir.	27	9	0
153	Maske üreten fabrikada çalışan 65 işçi karantinaya alındı!	Şanlıurfa'nın Siverek ilçesinde maske üretimi yapan bir tekstil fabrikasında koronaya yakalanan bir kişi olduğu ortaya çıktı. Fabrikada 65 kişi karantinaya alındı.	Bir fabrikanın görüntüsüne yer verilmiştir.	58	33	4

154	İBB'den 'maske' açıklaması: İyi niyeti olmayan iddialar!	İBB, iştiraki İETT'nin satın aldığı ve şoförlerin görevde kullandığı maskelerle ilgili iddialara açıklama yaptı. Mayıs ayında satın alınan 100 bin maskenin mevzuatın izin verdiği şekilde, doğrudan alım yöntemi ile yapıldığı belirtilerek, 12 saat dayanıklı maskelerin özel üretim olduğu vurgulandı.	İstiklal Caddesindeki kalabalığın görüntüsüne yer verilmiştir.	38	2	7
155	Bilim Kurulu Üyesi Tefik Özlü'den 'maske' açıklaması	Bilim Kurulu Üyesi Prof. Dr. Tefik Özlü, maske kullanımıyla ilgili açıklama yaptı. Özlü, "Herkesin taşıyıcı olma riski var, herkes maske taksın" dedi.	Bilim Kurulu Üyesi Tefik Özlü'nün görüntüsüne yer verilmiştir.	33	9	3

Kaynak: Yazar tarafından oluşturulmuştur.

3.10.1.1. Makro Yapıya Yönelik Tematik Analizler

Cumhuriyet Başlıkla İlgili Bulgular

Cumhuriyet'in haber başlıkları incelendiğinde enformasyon eksiltimi ve genelleştirme yapıldığı görülür. Başlıklara yer, zaman ve neden sonuç gibi bilgiler eksiktir.

18 no'lu "Şeffaflık İstiyoruz" haber başlığı ile hükümetin Covid-19 ile ilgili durum hakkında açıkça bilgi vermesi, samimi olması ve gerçekleri söylemesi gerektiğine vurgu yapılmaktadır. Malatya CHP il Başkanın ifadelerine yer verilerek can kaybının gerçekte açıklanandan daha fazla olduğu belirtilmekte ve hükümetin covid-19 sürecini yönetmedeki başarısızlığına vurgu yapılmaktadır. Başlıkta yer alan "şeffaflık" ifadesi hükümetin açık, net ve samimi olmamasına vurgu yaparken, haber girişinde yer alan "ölümlerin saklandığı" ifadesi ile hükümetin şeffaf olmadığı ve başarısızlığı ortaya çıkacağı için can kayıplarının sakladığına vurgu yapılmaktadır. Haber başlığı ile haber girişinde iktidara yönelik negatif bir bakış açısı oluşturularak ideolojik üretim yapıldığı görülmektedir.

20 no'lu "Vuhan başardı" haberin haber başlığı incelendiğinde enformasyon eksiltimi yapıldığı görülmektedir. Haberin başlığında yer, zaman, kim, nasıl gibi sorularına yanıt bulunmadığı görülmektedir. Haber başlığındaki "Vuhan başardı" Vuhan'ın neyi başardığı belirsizdir. Haberin giriş kısmı okunmadan iletilmek istenen mesaj anlaşılamamaktadır." İlgili haberin girişi haber metninin içeriği ile ilişkilidir. Haber metni okunduğunda son 24 saatte içinde sadece bir vakanın tespit edildiği bilgisi paylaşılmaktadır. Salgından kurtulmak için yoğun çaba harcayan Çin'in önemli ölçüde başarıya ulaştığı belirtilmektedir.

29 no'lu "#EvdeKal Destek Ol" "Avrupalı evde Türkler sokakta" haberin başlığı incelendiğinde bilgilerde eksiltme yapıldığı görülmektedir. Avrupalı neden evde, Türkler neden sokakta gibi sorusunun yanıtı bulunmamaktadır. Başlıkta ayrıca zaman sorusunun yanıtı bulunmamaktadır. Cumhuriyet'in diğer haberlerinde olduğu gibi bu haberde de; Türk hükümeti diğer ülkelerle kıyaslanmıştır. Haber başlığında Avrupa'da hükümetlerin tedbirleri sıkı bir şekilde aldığı Türk hükümetinin ise tedbir almakta yetersiz olduğu üzerinden haberde ideolojik üretim yapıldığı görülmektedir.

59 no’lu “Koronavirüs şüphesiyle hasta koridorlarında 17 saat tomografi sırası bekledi: Korona değilsem bile korona çıkmaktan korktum” haber başlığı incelendiğinde “Hastanede 17 saat” başlığıyla ile hastanelerin hastaları tedavi etmek için uzun süre beklettikleri ve hastanelerin kalabalık olduğu vurgulanmaktadır. 17 saat gibi uzun bir sürenin haber başlığında yer alması haberin dikkat çekmesini sağlamıştır. Hastanelerin yoğunluğu ve hızlı bir şekilde cevap verememesi üzerinden olumsuz bir durum sergilenerek ideolojik bir üretim yapıldığı gözlemlenmektedir.

65 no’lu “Türkiye hafife aldı” haber başlığında eksiltme yapıldığı görülmektedir. Türkiye’nin neyi hafife aldığıyla ilgili bilgi bulunmamaktadır. “Türkiye hafife aldı” başlığına ilişkin olarak haber girişi incelendiğinde Covid-19 virüsüne karşı Türkiye’nin önlem almakta geciktğine ilişkin vurgu yapıldığı görülmektedir. Haber başlığında tedbirlerin yetersiz olduğu algısı üzerinden hükümete karşı negatif durum yaratılarak ideolojik bir üretim yapıldığı gözlemlenmektedir.

71 no’lu “Yerli Test Çalışıyor mu?” haber başlığında enformasyon eksiltimi yapıldığı görülmektedir. Başlıkta neden ve nasıl sorularına cevap verilmediği görülmektedir. Haber girişi detaylı incelenmeden haber başlığının vermek istediği mesaj tam olarak anlaşılamamaktadır.

72 no’lu “Hastanemi Açın Platformu: Ankara Şehir Hastanesi’nin açılmasıyla kapatılan altı hastane yeniden açılsın” haber başlığında hastanelerin neden açılması gerektiği sorusuna yanıt verilemediği görülmektedir. Haber başlığında eksiltme olduğu için haber girişi okunmadan verilmek istenen mesaj anlaşılamamaktadır. Haber başlığı dikkatli bir şekilde incelendiğinde hastanelerin yetersizliği üzerinden ideolojik bir üretim yapıldığı görülmektedir.

73 no’lu “DSÖ’den kritik Türkiye açıklaması” haber başlığında Dünya Sağlık Örgütü tarafından yapılan Türkiye açıklaması “kritik” ifadesi verilmiştir. Kritik kelimesinin “tehlikeli”, “ciddi”, “korkulu” anlamları taşımaktadır. Türkiye’nin koronavirüs’ten kötü bir şekilde etkilendiği ve süreci yönetemediği anlamı verilmektedir. Dünya Sağlık Örgütü Avrupa Direktörü Hans Henri Kluge’nin açıklamasına yer verilen haber girişinde İngiltere, Türkiye, Belarus, Ukrayna ve Rusya’da pozitif verilerde artış olduğu belirtilmektedir fakat haber başlığı sadece Türkiye’ye ilişkin olumsuz bir durum varmış gibi inşa edilmiştir. Haber başlığında ideolojik üretim yapıldığı görülmektedir.

80 no’lu “İstanbul Alarmı” haber başlığında bilgi eksiltimi yapıldığı görülmektedir. “İstanbul Alarmı” başlığına bakıldığında İstanbul’da ne alarmı, İstanbul’da ne zaman ve neden alarm gibi sorulara yanıt verilmediği görülmektedir. Haber girişi okunmadan haberin vermek istediği mesaj anlaşılamamaktadır. Türkiye’nin en kalabalık şehri olduğu için İstanbul’un zor durumda olduğu mesajı verilerek ideolojik üretim yapıldığı görülmektedir.

91 no’lu “Kaftancıoğlu’ndan iktidara “5 maske” göndermesi: Belediyelerimiz derman oluyor” başlığında hükümetin ücretsiz maske dağıtacağını belirtmesi ve eczaneler aracılığıyla dağıtacağı maskeleri dağıtamaması durumu eleştirilmektedir. Hükümetin dağıtması gereken maskeleri dağıtamaması yerine CHP’li belediyelerin maske dağıtması ideolojik bir şekilde verilmiştir.

92 no’lu “DSÖ: Türkiye’de artış hala sürüyor” haber başlığı incelendiğinde Türkiye’de hala neyin sürdüğü neden sürdüğüne ilişkin bilgi bulunamamıştır. Başlıkta eksiltme yapıldığı görülmektedir. Haber girişi incelendiğinde ise Dünya Sağlık Örgütüne göre, Türkiye’de koronavirüs’ün artmaya devam ettiğine ilişkin önlem yetersizliği üzerinden hükümete karşı negatif bir bakış açısıyla başlıkta ideolojik üretim yapıldığı görülmektedir.

106 no’lu haberde sağlık bakanlığının koronavirüs verilerinin güvenilir olmaması üzerinden hükümete karşı güvensizlik durumu oluşturulmakta ve haber girişi ve başlığında ideolojik üretim yapıldığı görülmektedir.

107 no’lu “Etkin bir önlem yok, gevşemeyin” haber başlığından koronavirüs önlemleri konusunda hükümetin yetersiz olduğu vurgusu üzerinden ideolojik üretim yapıldığı görülmektedir.

132 no’lu “şov değil ödeme yapın” haber başlığı incelendiğinde bilgilerde eksiltme yapıldığı görülmektedir. “Şov değil ödeme yapın” ifadesinde kimin şov yapıp ödeme yaptığı belirli değildir. Haber girişi incelendiği haber başlığında doktorların hükümete seslendiği görülmektedir. Başlıkta sağlıkçılara verilerin sözün tutulması üzerinden hükümete karşı olumsuz hava oluşturulmakta ve başlıkta ideolojik üretim yapıldığı görülmektedir.

138 no’lu “Hızlı normalleşmenin faturası 1-2 haftaya kadar ortaya çıkar” haber başlığında hükümet tarafından alınan normalleşme kararlarının sonuçlarının kötü olacağı belirtilmektedir. Haberde hükümetin aldığı karar eleştirilmektedir.

Cumhuriyet Haber Girişiyle İlgili Bulgular

Ana olay hakkında bilgi veren haber girişleri haberleri özetler. Sözcü Gazetesi covid-19 sağlık haberlerinin okuyucunun dikkatini çekmeye yönelik haberler hazırladığı görülmektedir. Haber girişlerinde muhalif ifadeler dikkatleri çekmektedir.

20 no’lu haber girişi ve haber başlığında en dikkat çeken konu farklı ülkelerin Covid-19 virüsü konusundaki başarısına yer verilirken, Türkiye’nin ise diğer ülkelere göre sağlık konusunda yetersiz olduğu üzerinden olumsuz bir bakış açısı oluşturulmuştur.

22 no’lu haberin başlığı ve girişi dikkatle incelendiğinde hükümetin covid-19 test konusunda da yetersiz olduğu vurgulanarak ideolojik bir üretim yapıldığı görülmektedir. 29 no’lu haber girişinde Avrupa’da hükümetlerin tedbirleri sıkı bir şekilde aldığı Türk hükümetinin ise tedbir almakta yetersiz olduğu üzerinden haberde ideolojik üretim yapıldığı görülmektedir. 48 no’lu haber girişi incelendiğinde hükümet yeterince test yapamama ve önlemleri almada gecikme konusunda eleştirilmekte ve hem başlık hem de haber girişinde ideolojik bir üretim yapıldığı görülmektedir. Hükümet tarafından açıklanan verilerin gerçeği yansıtmadığı vurgulanmaktadır. Ayrıca CHP Lideri Kılıçdaroğlu’nun diğer partilere rapor göndermesinin haberin girişinde yer alması ise, hükümetin test konusunu yönetemediği, CHP liderinin ise bu konuda çalışma yaptığını göstermektedir. 59 no’lu haber girişinde bir hastanın yaşadığı durum özetlenmiştir. Ateşi çıkan hastanın acile gitmesine rağmen uzun bekletilmesi ve insanların kalabalık bir ortamda bekletilmesi ile hastanelerin yönetilemediği konusuna dikkat çekilmiştir. Hükümetin covid-19 gibi halk sağlığını tehdit eden bulaşıcı bir hastalıkta hastanelerin daha iyi hizmet vermesi önlemler alıp uygulamaya koyamaması vurgusuyla hükümete karşı olumsuz bir algı oluşturularak ideolojik üretim yapıldığı görülmektedir.

60 no’lu “aşı için umut sonbahar” haber girişi haberi özetler niteliktedir. Dünya genelinde geliştirilen ilaç, aşı ve test hakkında bilgi verilmektedir. 5N1K sorularının hepsine yanıt bulunmaktadır. Haber girişi haber metninin içeriği ve gündem ile bağıntı

kolaylaştırmaktadır. 65 no’lu haber girişı incelendiğinde haber metniyle arasında uyum olduğu görülmektedir. Haberi özetler nitelikte hazırlanmıştır. Haber girişinde Le Beck Danışmanlık şirketi tarafından hazırlanan rapordan faydalanarak hükümetin covid-19 virüsünü yönetme konusunda başarısız olduğu vurgusu üzerinden ideolojik üretim yapıldığı görülmektedir. Le Beck danışmanlık şirketinin güvenirliğine ilişkin hiçbir bilginin paylaşılmadığı haberde, yabancı bir kuruluş tarafından hazırlanan haberle hükümetin süreci yönetmedeki beceriksizliği üzerinden de ideolojik üretim yapıldığı görülmektedir. 70 no’lu haber girişı ile haber başlığı arasında uyum bulunmaktadır. Haber girişinde hükümetin açıkladığı koronavirüs bulaşma oranının, Dünya Sağlık  rg t n n açıkladığı orandan bile yüksek olması hükümetin problemi  zemediğine dikkat çekmek amacıyla yapılmıştır. Hükümetin yeterli tedbirleri alamadığını kabul ettiği ve virüs bulaşma oranının arttığına dikkat çekilmektedir. Hükümete karşı olumsuz bir bakışı ile ideolojik üretim yapıldığı görülmektedir. 71 no’lu; Covid-19 kapsamında yapılan araştırmalarla ilgili haber girişinin, haber metnini özetleyen ve okuyucunun ilgisini çekmeye yönelik olduğu görülmektedir. Haber başlığı ile haber girişı arasında uyum görülmektedir. Türkiye’de geliştirilen covid-19 testi ile gelişmelerin araştırıldığı haberde konuyla ilgilenen bir insanının açıklamalarına yer verilmiş ve açıklamada yerli ve milli bir aşının çalışmadığına yer verilerek iktidara yönelik negatif bir durum oluşturulmuştur. Muhalif bir bilim insanının görüşlerine yer verilmiştir. Hükümetin daha önce birçok kez kullandığı “yerli ve milli” ifadesine özellikle yer verilerek hükümetin covid-19 süreciyle baş etmedeki yetersizliği algısı oluşturulmaya çalışıldığı gözlemlenmektedir. 72 no’lu haber girişı haber metnini özetler niteliktedir. Haber girişinde 112 tane kuruluş ve örgütün içinde yer aldığı “Hastanemi Açın Platformu”nun çağrısına yer verilmiştir. 112 kuruluş arasında hükümete muhalif kurum ve örgütlerin bulunduğu görülmektedir. 73 no’lu haber girişı haber metnini özetler niteliktedir. Haber girişinde saygın bir kurum olan Boston College’da  alışan Türk bir araştırmacının açıklamalarına yer verilmiştir. Haber girişinde de dünyada koronavirüs’ten en çok etkilenen ülkelerden biri olan İtalya ile Türkiye’nin kıyaslandığı görülmektedir. İlgili haber girişinde Türkiye’nin İtalya ile arasındaki sağlık kıyaslamaları sağlanarak iktidara karşı negatif bir algı oluşturulmaya çalışılmaktadır. Araştırmacı tarafından ölüm sayısının her geçen gün daha da arttığı açıklanmaktadır. Ölüm sayısının yavaşlatılabilmesi için karantina ve sokak yasağının etkili olabileceği açıklanmaktadır.

Haber başlığı ve girişinde tedbirlerin yetersizliği üzerinden ideolojik bir üretim yapıldığı görülmektedir. 80 no’lu haber girişi okunduğu zaman başlığının vermek istediği mesaj anlaşılmaktadır. Haber girişi haber metnini özetler niteliktedir. Haber girişinde alanında uzmanlığını tamamlamış kişilerin açıklamalarına yer verilmesi okura güven ve gerçek haberi sunmak olarak yorumlanmaktadır. Türkiye’deki vakaların %60’ının İstanbul’da olması, ameliyathanelerin yoğun bakım olarak kullanılması belirtilerek hem durumun önemine hem de hükümetin süreci yönetemediğine dikkat çekilmektedir. 85 no’lu haber girişi haber metnini özetler nitelikte hazırlanmıştır. Haber girişi ile haber metni arasında uyum görülmektedir. Haber girişinde yeterli tedbirler alınmadığı için eczacıların öldüğü belirtilmektedir. Genç yaşta bir eczacının ölüm haberi paylaşarak haber girişi okurun dikkatini çeker nitelikte hazırlanmıştır. 91 no’lu haber girişi haber metnini özetler şekilde hazırlanmıştır. Eczanelerde maske problemi ile ilgili olarak daha önce de haber yapılmış ve maske dağıtımındaki sorunun çözülmediği konusu haberde incelenmiştir. Haber girişinde, hükümet tarafından düzenlenen kod sisteminin çalışmadığı, kod alamayan halkın eczanelere gittikleri ve eczanelerde yoğunluk yaşandığı belirtilerek hükümetin maske konusunu yönetme yetersizliği üzerinden ideolojik üretim yapıldığı görülmektedir. Hem eczacının hem de halkın durumdan rahatsız oldukları belirtilerek hükümetin her iki tarafın da işini zorlaştırdığına dikkat çekilmektedir. 92 no’lu haber girişi incelendiğinde ise Dünya Sağlık Örgütüne göre, Türkiye’de koronavirüs’ün artmaya devam ettiğine ilişkin önlem yetersizliği üzerinden hükümete karşı negatif bir bakış açısıyla başlıkta ideolojik üretim yapıldığı görülmektedir.

100 no’lu haber girişinin haber metnini özetler ve okuyucunun ilgisini çekecek şekilde hazırlandığı görülmektedir. Haber başlığı ile haber girişi arasında uyum görülmektedir. Haber girişinde iktidara muhalif bir kurum olan Türk Diş Hekimleri Birliğinin ifadesine yer verildiği görülmektedir. Türk Diş Hekimleri Birliğinin açıklamasıyla hükümetin süreci yönetme konusundaki yetersizliği algısı oluşturulmaya çalışılmıştır. 102 no’lu haber girişi haber metnini özetler ve okuyucunun ilgisini çekecek şekilde hazırlanmıştır. Haber başlığı ile haber girişi arasında uyum görülmektedir. Haber girişinde sağlık bakanının açıklamasının aksine muhalif bir açıklamaya haber girişinde yer verilerek okuyucunun ilgisinin çekilmeye çalışıldığı düşünülmüştür. Haber girişinde yer alan “Takibin nasıl yapıldığı belirsiz ve tartışmaya açık” açıklaması ile hükümetin süreci

yönetmedeki yetersizliği algısının yaratılmaya çalışılması olarak yorumlanmıştır. 106 no’lu haber girişinde muhalif kişilerin açıklamalarına yer verilmiştir. Haberde sağlık bakanlığının koronavirüs verilerinin güvenilir olmaması üzerinden hükümete karşı güvensizlik durumu oluşturulmakta ve haber girişi ve başlığında ideolojik üretim yapıldığı görülmektedir. 107 no’lu haber girişinde Gazi Üniversitesi Enfeksiyon Hastalıkları bölümü öğretim üyesi Prof. Şenol’un açıklamalarına yer verilmiştir. Prof. Şenol Türkiye’de karantina uygulanmadığını ve sıkı uygulamaların olmadığını belirterek tedbirlerin yetersizliği üzerinden hükümete karşı kötü bir algı oluşturularak ideolojik üretim yapıldığı görülmektedir. 109 no’lu haber girişi okunduğunda haber başlığının vermek istediği mesaj tam olarak anlaşılmaktadır. İstanbul Üniversitesi Tıp Fakültesi dekanı Prof. Gönen’in açıklamalarına yer verilen haber girişinde koronavirüsün kontrol edilebilir bir duruma geldiği belirtilmektedir. 121 no’lu haber girişi haber metnini özetler niteliktedir. Haber girişinde koronavirüs tedbirleri kapsamında işyerlerinde kullanılması gereken maskeye hala birçok işçinin ulaşamadığı ve maske dağıtım sorununa çözüm bulmada iktidarın girişimlerinin yetersiz olduğu ön plana çıkarılarak iktidara yönelik olumsuz bir algı oluşturulmaktadır. 132 no’lu haber girişinde muhalif içeriklerin yer aldığı görülmektedir. “İktidar tavandan ek ödemeyi şov yaparcasına açıkladı ancak sözünü tutmadı” ifadesiyle hükümet üzerinde olumsuz bir algı oluşturulmaya çalışıldığı gözlemlenmektedir.

Cumhuriyet Gazetesi Haber Fotoğrafı ile ilgili Bulgular

Cumhuriyet gazetesi haberlerinin önemli bir kısmında fotoğraf paylaşılmamıştır. 138 haberin 54’ünde fotoğrafa yer verilmemiştir. 22 no’lu haber fotoğrafında kullanılan bavullardan mekânın havaalanı olduğu tahmin edilmektedir. Tulum giyen bir sağlık görevlisinin bir vatandaştan test yaparken görüntüsü ve gün içinde yapılan diğer testlerin örneklerinin fotoğrafı paylaşılmıştır. Haberde kullanılan fotoğraf haberin içeriğiyle uyum içerisindedir. 29 no’lu haberin fotoğrafı, Avrupalı insanlar ile Türklerin kıyaslandığı iki blok şeklinde sunulmuştur. Ailesiyle birlikte evinin balkonunda olan Avrupalıya karşılık, piknik yapan bir Türk aile, Tableti ve kulaklığıyla evde olan bir Avrupalı aileye karşılık, bir banka salonunu tıklım tıklım dolduran Türkler ve çok özlediği bisikletini evinin penceresinden gösteren genç bir Avrupalıya karşılık olarak ise yan yana namaz kılan Türkler haberin fotoğrafında paylaşılmıştır. Haberin fotoğrafı

dikkatle incelendiğinde kurallara uyan Avrupalı insanlar ile kural tanımayan ve kendisine ve diğer insanlara saygı duymayan Türkler olarak yorumlanmaktadır. Haberin fotoğrafı haberin başlığı ile uyum içerisinde. 59 no'lu haberde fotoğraf olarak hastanede ayakta bekleyen insanlar ve röportaj yapılan hastanın koruyucu maskeli fotoğrafı kullanılmıştır. Haberin vermek istediği mesaj hastanelerin kalabalık olduğu ve hastaların sorunlarına yanıt verememesidir. Haberde kullanılan fotoğrafta bu mesajı vermektedir. Haberde röportaj yapılan hastanın fotoğrafının paylaşılması haberin inandırıcılığını arttırması olarak yorumlanmaktadır. 60 no'lu haberde laboratuarda araştırma yapan iki kişinin fotoğrafı bulunmaktadır. Kullanılan fotoğraf haber ile uyumludur. İnsanların ilgisini çekecek niteliktedir. 73 no'lu haberde fotoğraf olarak koronavirüs vaka tablosu paylaşılmıştır. Tablonun üstünde açıklama olarak “en fazla vaka 20 - 65 yaş arasında” yazmaktadır. Haberde tablo kullanılarak durumun anlatılması haberin gerçekliğini arttırıcı bir unsur olarak yorumlanmaktadır. Tablonun altında Sağlık Bakanı'nın açıkladığı gibi sokağa çıkma yasağının 20 - 65 yaş aralığını da kapsamı gerektiğine işaret edilmektedir. En büyük risk altında olan grubun 20 – 65 yaş aralığında olup çalışan insanlar olduğu belirtilmektedir. Fotoğrafın altında geçen “Sağlık Bakanı'nın açıkladığı” ifadesi ile hükümetin de aslında bu durumun farkında olduğu ama sokağa çıkma yasağın herkese eşit bir şekilde uygulanmadığı vurgulanmaktadır. 91 no'lu haberde fotoğraf olarak bir kişinin eliyle maskeyi uzattığı diğer kişinin ise maskeyi almak için elini uzattığı görülmektedir. Hem maskeyi uzatan hem de maskeyi almak için elini uzatan kişinin ellerinde koruyucu eldiven bulunmaktadır. Haberde temiz beyaz bir maske kullanılarak okurun ilgisi çekilmeye çalışılmıştır. Haber fotoğrafının üstünde büyük harflerle “maske kaosu” yazmaktadır. Haber başlığında kullanılan “kaos” kelimesi haber fotoğrafında da kullanılarak hükümetin durumu yönetemediği tekrar tekrar vurgulanmaya çalışılmış olarak yorumlanmaktadır. 100 no'lu haberde Zonguldak Valisi Erdoğan Bektaş'ın fotoğrafı kullanılmıştır. Haberde yer alan kişinin fotoğrafının kullanılması haberin gerçekliğini arttıran bir faktör olarak yorumlanmaktadır. 132 no'lu haberde Şişli Eftal Hastanesi önünde bir araya gelen sağlık emekçilerinin protesto yaparken çekilmiş bir fotoğrafı kullanılmıştır. Haberde sağlık emekçilerinin fotoğrafının kullanılması haberin içeriğine uygun olarak değerlendirilmektedir. 135 no'lu haber başlığı ile haberde fotoğraf olarak asker uğurlamasının kullanılması arasında uyum görülmektedir. Haber fotoğrafı ile

haber vermek istediği mesaj arasında uyum, haber değerini pekiştiren bir unsur olarak görülmektedir.

3.10.1.2. Makro Yapıya Yönelik Şematik Analiz

Ana Olay ve Sunuş Biçimi

Haberde ana olay, Covid-19 virüsü ile mücadele kapsamında yürütülen sağlık politikalarıdır. Ana olay haber girişinde verilmiştir. Haberlerde ele konular; koronavirüs hastalığının tanımı, bağışıklık güçlendirme, ilk vakanın ülkemizde görülmesi, diğer ülkelerdeki vaka ve ölü sayısı, okulların tatil edilmesi, yurtdışındaki Türklerin tahliyesi, karantina süreci, karantina kuralları, koronavirüs testi, koronavirüs aşısı, koronavirüsten ölenlerin cenaze işlemleri, seyahat kuralları, sahra hastanesi, sağlıkçıların maaş artışı, maske dağıtımı, doktor ölümleridir. Ana olaya gazetenin haber girişinde yer verilmiştir. Haber girişinde ve ana olayın sunuş biçiminde paralellik bulunmaktadır. Hükümet tarafından alınan koronavirüs sağlık politikaları eleştirel bir şekilde ele alınmıştır. Haberlerde hükümetin aldığı önlemlerin yetersizliği ve şeffaf olmaması eleştirel bir dilde ele alınmıştır. Haberlerde hükümete muhalif kurum Türk Tabipleri Birliğinin açıklamalarına yer verilmiştir.

22 no'lu haberde Koronavirüs konusunda iyi tedbirler alan ülkeler ile Türkiye kıyaslanarak hükümetin yaptığı çalışmalar eksiklikler üzerinden ele alındığı görülmektedir. 29 no'lu haber girişinde ana olay verilmiştir. Haber girişinde ve ana olayın sunuş biçiminde ortak bir tutum görülmektedir. Haberde maske ve kolonya konusunda hükümet tarafından yapılan açıklamayı insanların yanlış anladığı belirtilmektedir. Aynı zamanda hükümet tarafından açıklamanın da yetersiz yapıldığı belirtilerek hükümetin eleştirildiği görülmektedir. 48 no'lu haberde hükümet koronavirüs kapsamında test ve önlemler alma yetersizliği üzerinden eleştirilmektedir. Haberde muhalif kurum ve kişilerin açıklamaları yer almaktadır. Haberde hükümetin koronavirüsü yönetme konusunda yetersiz olduğu vurgulanarak okurlarına hükümet olumsuz bir şekilde sunulmaktadır. 59 no'lu haberde ana olay haber girişinde verilmiştir. Haberin sunuş biçimi, haber girişi ve haber başlığında muhalif bir tutum olduğu görülmektedir. Haberde hükümetin hastaneleri yönetme konusundaki yetersizliği üzerinden ideolojik söylem yapıldığı görülmektedir. 60 no'lu haberde ana olay covid-19 virüsüne karşı geliştirilen ilaç, aşı ve testte geline son duruma ilişkin

bilgi paylaşımıdır. Gazete ana olayı haber girişinde vermiştir. Haber girişi ve ana olayın sunuluş biçiminde uyum bulunmaktadır. Cumhuriyet'in şimdiye kadar incelenen haberlerin aksine haber hükümete karşı bir eleştiri içermemekte sadece ilaç, aşı ve testte dünyadaki durum hakkında bilgi vermektedir. 65 no'lu haberde ana olay, Covid-19 virüsü ile mücadele kapsamında Le Beck Danışmanlık şirketi tarafından hazırlanan raporun analizidir. Gazete ana olayı haber girişinde vermiştir. Haber girişi ve ana olayın sunuluş biçiminde uyum görülmektedir. Haberde Le Beck danışmanlık şirketinin hazırladığı rapor üzerinden hükümet eleştirilmekte ve hükümetin tedbirleri almakta geciktiğine vurgu yapılmaktadır. 71 no'lu haberin ana olayı; Türkiye'de "yerli ve milli" sloganı ile yürütülen covid-19 testinde ilerleme kaydedilmediği ile ilgilidir. Haberde muhalif bilim insanının açıklamalarından faydalanarak yerli test konusunda ilerleme kaydedilmediği ortaya koyulmuştur. 72 no'lu haberde hükümetin daha önce kapattığı hastanelerin pandemi döneminde ve sonrasında tekrar kullanılması için muhalif kesimler tarafından bir platform oluşturulduğu görülmekte ve bu platform üzerinden hükümetin altı hastaneyi kapatması eleştirel bir dilde ele alınmaktadır. Haberde muhalif siyasi parti, dernek, vakıf, sendika ve meslek kuruluşundan oluşan Hastaneleri Açın Platformu ile hükümetin hastaneleri kapatma kararı covid-19 salgınında hastanelerin "kolay ulaşılır olmalı" çağrısı üzerinden gündeme getirilerek eleştirilmektedir. 80 no'lu haberde İstanbul'daki hastanelerin tam kapasiteyle çalıştığı hatta ameliyathanelerin bile yoğun bakım ünitelerine dönüştürüldüğü belirtilerek hükümet eleştirilmektedir. Hükümetin süreci yönetemediği okurlarına hükümetin yönetim konusundaki yetersizliği üzerinden ele alınarak sunulmaktadır. 85 no'lu haberde ana olay Covid-19 virüsüne karşı halkı korumak için eczanelerde maske dağıtımı süreci ve yoğunluktan dolayı eczacıların ve çalışanlarının covid-19 ile ilgili mücadeleleridir. Ana olay haberin girişinde verilmiştir. Haber girişi ve ana olayın sunuş biçiminde ortak bir tutum görülmektedir. Haberde eczacıların ve çalışanlarının yoğunluktan dolayı covid-19 virüsünde etkilendikleri konusu ele alınmıştır. 91 no'lu haberde sağlık bakanlığı tarafından gönderilen kodla halkın eczanelerden ücretsiz maskeye erişimi eleştirilmektedir. Kodu gelmeyen insanların da eczanelere gittikleri ve böylelikle eczanelerde kontrol edilemeyen bir yoğunluğun oluştuğuna dikkat çekilerek okurlarına hükümetin aldığı önlemlerin yetersiz olduğu üzerinden haber sunulmuştur.

Artalan ve Bağlam Bilgisi

Artalan ve bağlam bilgisi olayın sosyal ve politik yönüne işaret etmektedir. Cumhuriyet gazetesi haberlerinin büyük bir kısmında artalan ve bağlam bilgisine yer verildiği görülmektedir. Haberlerin başlığı ve giriş bölümlerinde sosyal ve politik yöne vurgu yapan unsurlar görülmektedir.

18 no’lu “şeffaflık istiyoruz” ve “atılacak adım çok” haber başlığı ve haber girişleri sosyal bağlama ve politik artalana işaret etmektedir. Covid-19 virüsü sağlık haberinin ideolojik bir çerçevede verildiği görülmektedir.

CHP Malatya İl Başkanı Enver Kiraz ifadelerine yer verilen haberde koronavirüs salgını nedeniyle yaşanan can kayıplarının saklandığını ileri sürülmekte, hükümetin covid-19 virüsüne karşı önlem alma, bu süreci yönetme konusunda yetersizliği üzerinden haber üretilmiştir.

20 no’lu Covid-19’a karşı verilen mücadele kapsamında sağlık görevlilerinin özel tulum ve maske giymeleri haberin artalan ve bağlamla ilişkilidir.

22 no’lu “Test kitleri güvenilir değil, derhal iyileştirin” haber başlığında sosyal bağlama ve politik artalana vurgu yapıldığı görülmektedir. Haber girişinde Türkiye’de yapılan covid-19 testinin yetersizliğine vurgu yapılmaktadır. Covid-19 testi konusunda Dünya Sağlık Örgütünün ve Türk Tabipleri Birliğinin açıklamalarına da yer verilerek hükümetin test yapma konusunda yetersiz olduğu gösterilmektedir.

22 no’lu “Test kitleri güvenilir değil, derhal iyileştirin” haber başlığında sosyal bağlama ve politik artalana vurgu yapılmaktadır. Haber girişinde hükümetin şeffaf olmadığı ve toplumda güvenirliliğini kaybettiği ileri sürülmekte ve İYİ Parti Genel Başkan Yardımcısı Dr. Aytun Çıray’ın ifadesine yer verilerek kullanılan kitlerin iyi olmadığı ileri sürülmektedir. Biospeedy Covid-19 PCR testinin zorunlu tutulduğu fakat covid-19 tanısında en güvenilir testin PCR (Polymerase Chainreaction: Polimeraz Zincir Reaksiyonu) testi olduğu iddia edilmektedir.

29 no’lu haberde kontrol altına alınan Avrupalılar ile kontrol altına alınamayan Türkler kıyaslanarak hükümetin bu konuda da yetersiz olduğu vurgulanmaktadır. Haberde Aile Hekimleri Dernekleri Federasyonu Başkanın da açıklamasına yer verilerek hükümet bu süreci yönetmede yetersiz olduğu gösterilmektedir.

48 No’lu haberde CHP Başkan yardımcısı Veli Ağbaba’nın açıklaması artalan ve bağlamla ilişkilidir. Haberde hükümetin gerçek verileri paylaşmadığı, açıklanan veriyle e-devlet’teki durumun birbiriyle örtüşmediğinden haber inşa edilmiştir fakat haberde paylaşılan e-devlet sayfasının görüntüsünde “sistemde yaşanan bir aksaklık nedeniyle işleminizi tamamlanamadı” yazmaktadır. Sağlık Bakanı’nın açıklaması ile karşılaştırılacak bir e-devlet verisi bulunmamaktadır. Haberde olumsuz ve karşıt görüşlere yer verilerek haber söyleminin iktidarın aleyhine yapıldığı görülmektedir.

59 no’lu haberde 17 saat boyunca hizmet alamayan bir hastanın ağzından yaşadıkları ele alınmıştır. Ateşlenen hastanın covid-19 olup olmadığına dair test yaptırmak istemesi ve kalabalık hastane ortamında 17 saat boyunca belki de pozitif olan diğer kişilerle birlikte beklemesi haberin artalan ve bağlamıyla ilişkilidir. İnsanların covid-19 döneminde hastanelerde kalabalık oluşturması hastanelerin yönetim eksikliği üzerinden ele alınıp haber ideolojik bir çerçevede sunulmuştur. 65 no’lu haberin işaret ettiği sosyal ve politik yön hükümetin covid-19 virüsünü yönetme konusundaki yetersizliğidir. Le Beck danışmanlık şirketinin hazırladığı raporda kaynak gösterilerek hükümetin sorunları çözecek nitelikte olmadığına vurgu yapılmaktadır. Haberde Le Beck şirketinin tarafsızlığına ve güvenilirliğine ilişkin bilgi paylaşılmadan haber söylemi egemen iktidarın aleyhine göre hazırlandığı görülmektedir. 71 no’lu haberde hükümetin sıkça kullandığı “yerli ve milli” sloganı kullanılarak sosyal bağlama ve politik artalana işaret edilmektedir. Türkiye’de geliştiriliyor denilen covid-19 testinin ilerleme kaydetmediği haberinin ideolojik bir çerçevede verildiği görülmektedir. Hükümetin covid-19 testiyle ilgili yaptığı reklamların arkasının boş olduğu ve covid-19 testiyle ilgili araştırma yapma başarısızlığı üzerinden haber üretilmiştir. 72 no’lu haberde, hükümetin merkezde yer alan hastaneleri merkezden uzak yerlere Şehir Hastanesi ismiyle tek bir hastane çatısı altında toplaması eleştirilmektedir. Haberde insanların hastanelere kolay bir şekilde ulaşamamasının açıklanması artalan ve bağlamla ilişkilidir. Haberden çıkan anlam özetle şu şekildedir: Hükümetin hastanelerle ilgili attıkları adımların yanlış olduğu pandemi döneminde daha da iyi anlaşılmaktadır. Hükümet tarafından alınan kararlar yanlıştır, pandemi döneminde bu daha da hissedilmiştir. 80 no’lu haberde covid-19 salgınına karşı hükümetin aldığı tedbirlerin yeterli bir şekilde alınamadığı vurgulanmaktadır ve alınan tedbirler herkesin sorununu çözebilecek nitelikte olmadığı belirtilmektedir. Ayrıca haberde ameliyathanelerin bile yoğun bakım ünitelerine

dönüştürüldüğüne yer verilerek hastanelerin ameliyatları ertelediği ve insanların sağlıklarının tehlikeye atıldığı vurgusu üzerinden artalan ve bağlam bilgisine yer verildiği görülmektedir. Hükümet tarafından farklı zamanlarda yaptığı konuşmalarında Türkiye'nin hastane yatak kapasitesinin fazla olmasıyla ilgili konuşmalarına atıfta bulunularak haberde yoğun bakımın yataktan ibaret olmadığına vurgu yapılmıştır. 85 no'lu haberde İstanbul Eczacı Odası Başkanı Zafer Cenap Sarıalioğlu tarafından “eczacılara tulum ve siperlik dağıttık bütçe olarak bunu sürdürmemiz mümkün değil Sağlık Bakanlığı'nın yapmasını bekliyoruz” açıklamasının yer alması artalan ve bağlamla ilişkilidir. Aynı zamanda hükümetin maske dağıtımı konusunda halkın sağlığını düşünürken eczacıların sağlığını göz ardı etmesi eleştirilmektedir. Haber iktidarın aleyhine göre kurgulanmıştır. 91 no'lu haberde İstanbul Eczacı Odası Başkanı Zafer Cenap Sarıalioğlu tarafından “Sağlık Bakanlığından koruyucu ekipman desteği bekliyoruz. Talebimizi duysunlar istiyoruz “ açıklamasının haberde yer alması artalan ve bağlamla ilişkilidir.

100 no'lu haberde iktidara muhalif bir kurum olan Türk Diş Hekimleri Birliğinin açıklamasına yer verilmesi ve Bakanı ve Cumhurbaşkanının üzerine düşeni yapmaya davet edilmesi haberin sosyal ve politik yönüne işaret etmektedir.

102 no'lu haberde koronavirüse karşı verilen uğraşta “Takibin nasıl yapıldığı belirsiz” ifadesinin haberde yer alması haberin artalan ve bağlamıyla ilişkilidir. Haberden çıkan anlam koronavirüse karşı yürütülen filyasyon uygulamalarının yetersiz ve belirsiz olduğudur. Haberde Sağlık Bakanı Fahrettin Koca'nın açıklamalarının aksine Bursa Uludağ Üniversitesi Tıp Fakültesi Halk Sağlığı Anabilim Dalı Öğretim üyesi Prof. Dr. Kayıhan Pala'nın muhalif açıklamalarına yer verilerek haber söyleminin iktidarın aleyhine göre kurgulandığı görülmektedir. 107 no'lu haberde “etkin bir önlem yok, gevşemeyin” ifadesinin haber başlığında yer alması artalan ve bağlamla ilişkilidir. Haberde olumsuz ve muhalif görüşlere yer verilerek haber söyleminin iktidarın aleyhine kurgulandığı görülmektedir. 132 no'lu haberde doktorların ek ödemelerde yaşanan adaletsizliğe karşı eylemlerinin açıklanması artalan ve bağlamla ilişkilidir. Haberde hükümetin covid-19 salgınında doktorlara verdiği maaş artışı sözüne adaletsiz davranışı eleştirel bir şekilde ele alınmaktadır. Haberde muhalif görüşe yer verilerek haber söyleminin iktidarın aleyhine göre kurgulandığı görülmektedir.

Haber Kaynakları

Cumhuriyet'in haber kaynakları muhabirler, yazarlar, haber ajanslarıdır. Muhabir ve yazarlar resmi kurumlardan ve siyasi kişilerden aldığı bilgiler doğrultusunda haber metinlerini hazırlamıştır. Cumhuriyet'in covid-19'la ilgili hükümetin aldığı önlemleri aktarmış ve bunları kendi ideolojik çizgisinde haber metnine dönüştürmüştür. Bilim insanlarının ve akademik kuruluşların açıklamalarına yer verilmiştir.

Aşağıda belirtilen kurum ve kişilerin açıklamalarına ve görüşlerine yer verilmiştir. Bunlar; Türk Tabipleri Birliği, Sağlık Bakanı Fahrettin Koca, Dünya Sağlık Örgütü, Business Insider, Aile Hekimleri Dernekleri Federasyonu Başkanı, CHP Grup Başkan vekili Engin Özkoç, İYİ Parti Grup Başkan Vekili Lütfü Türkkan, İstanbul Tabip Odası, Koronavirüs hastası Sadegül Çavuş Çiftçi, yazar Orhan Bursalı, Avrupa Enfeksiyon Hastalıkları ve Klinik Mikrobiyoloji Derneği Yönetim Kurulu Üyesi Prof. Dr. Önder Ergönül ve Enfeksiyon Hastalıkları Derneği Başkanı Prof. Dr. Mehmet Ceyhan, Cumhuriyet gazetesinin Ankara Temsilciliği, Boston College'da araştırmacısı Dr. Emrah Altındış, Prof. Dr. İsmail Cinel, Ankara Üniversitesi Yoğun Bakım Bilim Dalı Öğretim üyesi Prof. Dr. Necmettin Ünal, İstanbul Eczacı Odası Başkanı Zafer Cenap Sarıalioğlu, Avrupa Enfeksiyon Hastalıkları ve Klinik Mikrobiyoloji Derneği Yönetim Kurulu Üyesi Prof. Önder Ergönül, Enfeksiyon Hastalıkları Derneği Başkanı Prof. Mehmet Ceyhan, Sağlık Bakanlığı Koronavirüs Bilim Kurulu Üyesi Prof. Dr. Alpay Azap, AÜ Tıp Fakültesi Prof. Dr. Taner Demirer, Genetik uzmanı Doç. Dr. Çağhan Kızıl, CHP Zonguldak Milletvekili Ünal Demirtaş, Genel Sağlık İş Sendikası Genel Başkanı Zekiye Bacaksız, Zonguldak Bülent Ecevit Üniversitesi'nden Prof. Dr. Güldeniz Karadeniz Çakmak, Bursa Uludağ Üniversitesi Tıp Fakültesi Halk Sağlığı Anabilim Dalı Öğretim üyesi Prof. Dr. Kayıhan Pala, Prof. Dr. Özlem Kurt Azap, Gazi Üniversitesi Tıp Fakültesi Enfeksiyon Hastalıkları Bölümü öğretim üyesi Prof. Dr. Esin Davutoğlu Şenol, İstanbul Üniversitesi Tıp Fakültesi Dekanı Prof. Dr. Mustafa Sait Gönen, Türk-İş, Hak-İş, DİSK, TİSK, Memur-Sen, Türkiye Kamu-Sen, KESK başkan ve yöneticileri, Halk Sağlığı ve Epidemiyoloji Uzmanı Prof. Dr. Onur Hamzaoğlu, Koronavirüs Bilim Kurulu üyesi Prof. Dr. Levent Yamanel ve Halk Sağlığı uzmanı Dr. Tuğrul Erbaydar, Türk Tabipleri Birliği Merkez Konseyi Başkanı Prof. Adıyaman.

3.10.2. Sabah Twitter Haberleri

Tablo 2: Sabah Twitter Covid-19 Sağlık Haberleri

Tarih	Haber başlığı	Haber Girişi	Fotoğraf	Beğen	Retweet	Yorum
1	“Tebiri arttırın, teması azaltın”	“Türkiye’deki ilk kovit-19 vakasının tespit edildiğini söyleyen Koca: “Korona virüs alacağımız tedbirlerden güçlü değildir” § Korona virüs şüphesi olan bir vatandaşımızın test sonucu pozitif çıktı § Hastanın virüsü, Avrupa teması üzerinden aldığı bilinmektedir. Dış dünyadan tamamen izole edilmiştir. § Hasta erkektir ve genel durumu iyidir. Çevresindeki tüm bireyler gözetim altındadır. § Biz dünyayı uyarırken aynı zamanda hızlandırdık. Bakanlığımız, tüm birimleriyle devletimiz korona virüsle mücadelesini planladı. § Bugüne kadar gösterdiğimiz başarı, bundan sonrası için mücadelemizin kolay olacağının garantisi kabul edilmelidir.”	Haberde Sağlık Bakanı Fahrettin Kocanın fotoğrafı kullanılmıştır. Fotoğraf üzerinde Sağlık Bakanı Fahrettin Koca “Çin’de 90 gün önce ortaya çıkan virüs hızla tüm dünyaya yayıldı. Türkiye bu süreçte büyük başarı gösterdi” ifadeleri kaleme alınmıştır.	4	5	0

2	Sağlık Bakanı Fahrettin Koca'dan paylaşım! "TİMUÇİN ESEN de bizim söylediklerimizi söylüyor: Yurt Dışından Dönüşlerde 14 Gün Kuralı RETWEET'LEYİN, Koronavirüsün yayılmasını önleyin."	Alt metin yok	Timuçin Esen'in videosu oynatılmıştır.	260	104	2

3	“Kirli bilgiye kanmayın her şey kontrol altında.”	“Sağlık, Kültür ve Ticaret bakanları, Bilim Kurulu toplantısında Korona virüs riskine karşı alınan ve önlemleri açıkladı. Biz doğru bilgi veriyoruz. Medya ve vatandaşımız bunu yayma konusunda sorumlu davranmalı. Yanlış, maksatlı enformasyon bu tip salgınlarda en aktif bulaşıcı unsurlardır. Bir ya da birkaç vaka salgın değil. Ama risk ciddi. Hayatımızı yeniden düzene sokmalıyız. Eldiven, maske, tulum ve sihi malzeme fiyatlarını arttıranları izliyoruz. Halkın makul fiyatlarla bunlara ulaşmasını sağlayacağız. Gıda ürünlerinde de fırsatçılara göz açtırmayacağız. Fahiş fiyatlara gereği yapılacak. Gıdada ürün stokumuz yeterli. Panik yapacak bir durum yok. Türkiye’ye turizm talepleri ve kültürel etkinlikler nisan sonuna ertelenecek. Geçen yıldan daha az turist gelmesi sağlanacak.”	Tren garında üzerinde korona virüs ile mücadele eden çalışanların tulumlu, eldivenli ve maskeli fotoğrafı kullanılmıştır. Fotoğraf üzeri metinde ise “Önümüzdeki iki ay önemli. Paniğe gerek yok. Bakan Koca : 2 aylık süreç çok önemli. Bu süreci panik yapmadan götüreceğiz. 60-65 yaş üstü olanların dışarı çıkmamasını öneriyoruz. Yurt dışı seyahatleri iptal edilmeli, ya da ertelenmeli.	16	4	0

4	“Termal kamera önemli”	Alt metin yok	Başkan Erdoğan’ın eli göğsünde halkı selamlayan fotoğrafı kullanılmış. Fotoğraf üzerinde haber metni “Ak Parti Grubu’nda konuşan Başkan Erdoğan için korona virüs önlemi alındı. Giriş çıkışta Erdoğan’ın yakınındaki termal kamera ile herkesin ateşine bakıldı.”	52	13	1
5	“Dünyada ölüm sayısı 4.300 vaka sayısı 119 bini geçti. Çin’de vaka sayısında gerileme sürüyor.”	Alt metin yok	Üzerinde tulum olan bir görevli sokakları dezenfekte ediyor.	16	4	1

	#SONDAKİKA ABD'de etkili olan yeni tip koronavirüs (Kovid-19) salgını nedeniyle, başkent Washington DC'de "acil durum" ilan edildi.	Alt metin yok		49	8	0
6	“DSÖ, korona virüsü küresel salgın ilan etti.”	Alt metin yok	Çin’li bir hastanın görüntüsüne yer verilmiştir.	16	1	0

7	“Korona virüse karşı 14 altın kural.”	“Bütün dünyayı etkisi altına alan koronavirüs kabusundan korunmak için uzmanların üzerinde anlaştığı altın kural. 1. Ellerinizi sık sık su ve sabun ile en az 20 saniye boyunca olarak yıkayın. 2. Soğuk algınlığı belirtileri gösteren kişilerle aranızda en az 3-4 adım mesafe koyun. 3. Yaşadığınız ve kullandığınız ortamları mutlaka sık sık havalandırın. 4. Kıyafetlerinizi 60-90 derecede normal deterjanla yıkayın. 5. Ateş , öksürük, nefes darlığı şikayetiniz varsa, maske takın, sağlık kuruluşuna gidin. 6. Öksürme ve hapşıрма sırasında ağızınızı mendille kapatın ya da dirseğin iç kısmını kullanın. 7. Yurtdışı seyahatlerinizi iptal edin ya da erteleyin. 8. Kapı kollarını, armatürler, lavabolar gibi sık kullandığınız yüzeyleri her gün temizleyin. 9. Tokalaşma, sarılma, öpüşme gibi yakın temaslardan kaçının. 10. Soğuk algınlığı belirtileriniz varsa yaşlı ve kronik hastalarla temas etmeyin, maske takın. 11. Ellerinizle gözlerinize, ağızınıza ve burnunuza dokunmayın. 12. Yurt dışından dönüşte ilk 14 günü mutlaka evinizde geçirin. 13. Hiçbir kişisel eşyanızı (havlu gibi gündelik eşyaları) ortak kullanmayın.” 14. Bol sıvı tüketin, dengeli beslenin, uyku düzenine dikkat edin.	Haberde Fotoğraf kullanılmamış.	2	11	0

9	“Çin’de düştü dünyada arttı”	“Vaka sayısı 129 bini geçti. 4 bin 749 kişi öldü.”	Kalabalık bir grup Çinli insanların bulunduğu fotoğraf paylaşılmıştır.	55	12	0
10	“Sağlık Bakanı Fahrettin Koca”	“Yazın virüsün etkisi azalacak.”	Fahrettin Koca’nın fotoğrafı kullanılmış.	5	13	0
11	“Sağlık Bakanlığı’ndan ülke çapında liste.”	“Korona testi yapılan 25 hastane açıklandı.”	Hastane fotoğrafı paylaşılmıştır	25	6	1
12	“Şüphesi olan 184’ü arasın”	“Sağlık, Adalet ve ulaştırma bakanları korona virüse karşı yeni önlemleri açıkladı: Virüste 2 vakanın yanı sıra 3 tanı daha koyduk. Bunlar aynı aile çevresinden. Hastanelere ziyaretçi kısıtlaması getirdik. Kamuda kronik hastalığı olan kolayca izne çıkabilecek. Alo 184 korona danışma hattına çevrildi. Vatandaş hemen hastaneye gitmemeli ne yapması gerektiğini bu telefondan öğrenmeli. Vatandaşlar yurt dışına kesinlikle çıkmamalı. Almanya, Fransa dahil 9 Avrupa ülkesine 17 Nisan’a kadar uçuşlar durdu. Cezaevlerinde açık görüşler iptal edildi.”	Üç bakanın basın açıklaması yaparkenki görüntüsüne yer verilmiştir.	16	0	0

13	“Sağlık Bakanlığı’ndan ülke çağında liste.”	“Korona testi yapılan 25 hastane açıklandı.”	Hastane fotoğrafı.	1	4	1
14	Grip ile koronavirüs belirtileri aynı mı? Koronavirüs ve gribal enfeksiyon nasıl ayırt edilir? İşte koronavirüs ve grip arasındaki farklar...	A Haber’de Prof. Dr. Ferah Ece ile yapılan haber paylaşılmıştır.	A Haber’deki haberin videosu paylaşılmıştır.	39	8	0
14	“Korona virüs faciası genişliyor”	“Dünyada 5 bin 811ölüm.vaka sayısı 155 bini geçti”	Virüse karşı önlem olarak kullanılan tulum ve maskeli insan fotoğrafı.	14	0	0
15	“Avrupa korona’ nın aktif merkezi”	“İtalya’da ölenlerin sayısı 175 kişi artarak 1441 oldu.”		18	12	0
16	“Lösemi hastası virüse yenik düştü.”	“İran’da 3 yaşındaki çocuk en küçük korona kurbanı”.		13	11	0
17	“Bakan Koca 6’ıncı vakayı açıkladı”	“Umreden dönen bir kişinin testi pozitif.”	Sağlık Bakanı Fahrettin Koca’nın Fotoğrafı kullanılmıştır.	27	15	0

18	“Korsan uçaktaki 57 yolcu karantinada”	“İrak havayolu şirketi Fly Bagdad’ın İstanbul seferi yapan uçağı “ Yolcumuz yok” bildirimini yaptı. Ancak içeride 57 kaçak yolcu olduğu anlaşılnca uçağın Bağdat’a geri dönmesi istendi. Pilot “yakıtım yetmez” diyerek Ankara’ya zorunlu iniş yaptı. 57 Türk yolcu karantinaya alındı”.	Uçak pisti üzerinde bir uçak ve ambulans.	26	15	0
19	“Dünyada en genç vaka”	“Korona virüslü olarak doğdu.”	Hastane görüntüsüne yer verilmiştir.	50	8	1

20	“Günlük hayata virüs düzeni”	“Koronavirüs önlemlerinde ikinci aşamaya geçildi. Kamu ve özel sektörde Kovit-19 düzeni genişledi. İşte yeni önlemler: § Bakım ve huzurevlerindeki yaşlılara ziyaret iptal edildi. § Kamu ve özel sektörde toplu etkinlikler ertelendi. § ATM’ ler, asansör tuşları, kapı kolları düzenli dezenfekte edilecek. § Ortak kullanım alanlarında dezenfektan bulundurulacak. § Havalandırma sistemleri bakımdan geçirilecek. § Kronik hastalar reçeteye ihtiyaç duymadan ilaçlarını alabilecek. § Kamuya personel alımı elektronik ortamda yapılacak. § Kamudaki gibi özel sektör de riskli personele izin verecek. § Çalışanı fazla işyerlerinde gerekirse vardiyalı sisteme geçilecek. § 14 gün rapor alanların işgörmelik ödeneğini SGK karşılayacak. § Para ile teması olan, gönderi işi yapanlar maske-eldiven takacak.”	Virüsün şeklini gösteren bir fotoğraf.	15	8	0

21	“Umreden dönenler karantinaya alındı.”	“Umre ziyaretinden dönen bir kişide virüs çıkması üzerine Sağlık Bakanlığı harekete geçti. Umreden gelen yolcular Ankara ve Konya’daki öğrenci yurtlarında karantina altına alındı. Ateş, öksürük şikayeti olanlar yurtlara alınmadan hastaneye götürüldü. Umreye yaklaşık 5 bin kişinin gittiği belirtildi.”	Yaşlı ve kapalı maske takan iki kadın fotoğrafı. Fotoğraf üzeri metin “ yurtlarda misafir edilenlere ayrı oda tahsis edildi”	6	5	1
21	Dezenfektan... Maske... Dünyayı kasıp kavuran coronavirüsten korunma yolları neler?	A Haber'de koronavirüsle ilgili yapılan açık oturumun videosu paylaşılmıştır.	Dezenfektan... Maske... Dünyayı kasıp kavuran coronavirüsten korunma yolları neler?	20	3	2
22	“Türkiye’deki vaka sayısı 18 e yükseldi”	“Bakan Koca: tespit edilmiş vakalar bizim için emniyettir.”	Sağlık Bakanı Fahrettin Koca’nın fotoğrafı kullanılmış.	37	13	0
23	“Korona virüs felaketi hız kesmiyor”	“Dünyada 6.069 ölüm 162 bini aşkın vaka “	3 tane astronot kıyafetine benzer siperlikli ve maskeli Çinli insanlar.	15	1	0
24	“Ölenler 3199, vaka sayısı 80.778”	“Çin’de son 24 saatte sadece 20 yeni vaka”	Çok sayıda üzeri tulumlu insanların bulunduğu fotoğraf	1	8	0

25	“Devlete güveniyorum Kurallara uyuyorum.”	Sabah koronavirüs önlemlerini sokaktaki vatandaşa sordu. İşte ortak görüş: Yetkililer şeffaf, tedbirler yerinde. Önlemlerimizi alıyoruz, panik yapmıyoruz. Hatice Dağadası (Ev kadını- Konya): Devlet çok hızlı tedbir aldı. Çocuklarımız için endişeliydik. Okul tatili iyi oldu. Fevzi Kalender (Emekli- Adana): Her şeyi devletten beklemeyelim. Kalabalık yerlerde dolaşmayalım. Erdal Kanbur (işadamı-K.Maraş): Hızlı tedbirler sayesinde şu ana kadar ölüm yaşanmadı. Dünya gıpta ile bakıyor. Furkan Koşapınar (Esnaf-Bursa): Bakanlığın uyarılarını dikkatle takip ediyor ve harfiyen uyguluyorum. Ayhan Arslan (Esnaf- Aksaray): Suya sabuna dokunuyoruz. Tokalaşmayı kaldırdık. Başbakanımız gibi selam veriyoruz. Dilek E. Yıldırım (Çalışan- Elazığ): Yetkilileri dinlemeliyiz, bilinçli olmalıyız, kendi önlemlerimizi almalıyız.”	Ateş ölçümü yapılan bir fotoğraf paylaşılmıştır.	7	5	0

26	“Dünyada bir günde 18 bin 717 yeni vaka, 1059 ölüm.”	“Dünya genelinde koronavirüs vakası bir günde 18 bin 717 artarak 181 bin 310 ‘a yükseldi. Son 24 saate 1059 kişinin hayatını kaybetmesiyle ölenlerin sayısı 7 bin 128 oldu. Bazı ülkelerde psikolojik kaos yaşanıyor. Virüsün çıkış noktası olan Çin’de ise vaka sayısı azalıyor. • Almanya komşularına sınırlarını kapattı • İran’da bir günde 1053 yeni vaka 129 ölüm. • İtalya’da korkunç itiraf: tedavi ayırımı yapıyoruz.”	Sedyede yatan bir hasta ve onu taşıyan sağlık görevlisinin tulum ve sperlikli görüntüsü yer almaktadır.	30	8	1
27	“Sağlık Bakanı Koca açıkladı: 29 yeni tanı var vaka sayısı 47 oldu”	“29 yeni tanı var vaka sayısı 47 oldu.”	Fahrettin Koca’nın fotoğrafı kullanılmış.	37	4	1
28	“Kapalı mekanlara koronavirüs kilidi.”	“İç işleri Bakanlığı genelgesiyle AVM ve lokantalar hariç tüm mekanlara dün gecedan itibaren kapatıldı. Kahvehaneler, tiyatrolar, sinemalar, düğün salonları, internet kafeler, spor merkezleri, SPA’lar ve çay bahçelerinin faaliyeti durduruldu. Taziye evleri de bu kapsam içinde.”	Cami içini dezenfekte eden görevlilerin fotoğrafı paylaşılmıştır.	34	15	1

29	“Koronavirüs ile ilgili iki iyi haber”	“Dünya’nın kabusu haline gelen koronavirüs vakaları ve ölümler artarken, İngiltere ve Avusturya’da umutlandıran bir gelişme yaşandı. Araştırmacılar İngiltere’de aşı geliştirmeye bir adım daha yaklaştıklarını duyururken, Avusturya’da da iki ilacın koronavirüs tedavisinde kullanılabileceği açıklandı.”	İki tane sağlık çalışanının görüntüsüne yer verilmiştir.	32	1	0

30	“12 milyon emekliye virüse karşı koruma”	“Sosyal hayata yeni koronavirüs önlemleri. Yaşlılara daha fazla koruma. Bankalar, Toplu taşıma ve lokantalara yeni düzen geldi. • Emeklilere, talep etmeleri halinde evde maaş ödenecek. • Sosyal yardımlaşma vakıflara hane ziyareti yapmayacak. • Kronik hastaların ilacı için yeni reçeteye gerek olmayacak. • Aşevleri, ihtiyacı olanlara eve servis yapacak. • Banka şubelerinde müşteri sayısı kontrollü belirlenecek. • Bankalar ATM’den para çekme limitlerini arttıracak. • Toplu taşımada ek seferlerle, araç başına yolcu sayısı azaltılacak. • Lokantalarda masalar arasındaki mesafe artacak”.	Taksim meydanı kullanılmış. Fotoğrafın üzerinde “Koronavirüsün yayılmasını önlemek amacı ile alınan kararlar uyarınca kapalı mekanlar kapılara kilit vurdu. Meydanlar, caddeler ve sokaklar ıssızlaştı. Tebliğe uymayan bazı işyerlerine ceza kesildi. Bazı kafelerin de sipariş nedeniyle açık tutulduğu dikkat çekti. Ancak müşteri gelmeyince masalar boş kaldı.”	76	8	0

31	Kocaeli'de gençlerden örnek davranış! “Yaşlılar çıkmasın, limon kolonyası ve ekmeği biz getiriyoruz artık.”		A Haber'deki haberin videosu paylaşılmıştır.	232	36	0
32	“89 yaşındaki bir kişi virüsten hayatını kaybetti”	“Sağlık Bakanı Fahrettin Koca önemli açıklamalar yaptı: Koronavirüs taşıyan 89 yaşındaki hastamızı kaybettik. Virüsü Çin temaslı bir çalışanından aldığı belirlendi. Bugün pozitif çıkan test sayısı 51’dir. Toplam hasta sayımız 98 olmuştur.”	Fahrettin Koca’nın Fotoğrafi kullanılmıştır.	5	9	0

33	“Türk bilim insanı koronavirüs aşısı için Çinli ilaç devi ile anlaştı.”	“Hastalıklara göre ölüm oranları Kalp- damar : %13.2 Diyabet :%9.2 Kronik solunum: %8 Yüksek tansiyon: %8.4 Kanser: %7.6 Yaşlara göre ölüm oranı 0-9: arasında: 0 10-19 arasında :%0.2 20-29 arasında: %0.2 30-39 arasında:%0.2 40-49 arasında: %0.4 50-59 arasında %1.3 60-69 arasında : %3.6 70-79 arasında : %14.9”	Aşı görüntüsüne yer verilmiştir.	18	7	2
34	“34 seferle 3614 kişi geldi”	“Uçuş yasağı getirilen Almanya, ispanya, Fransa Avusturya, Norveç, Danimarka, İsveç, Belçika ve Hollanda’da öğrenci olarak Türk vatandaşları özel seferlerle Türki’ye ye getirildi. Seferlerde 3 sağlık personeli sağlık taraması yaptı”.	Kafile ile gelen otobüs terminali	6	15	1

35	“Paniğe gerek yok çaremiz var”	“Koronavirüs Bilim Kurulu üyesi Prof.dr. Tevfik Özlü: herkes paniğe kapılmadan talimatlara uymalı En kritik zamanda, salgının bulaşma dönemindeyiz. Vaka sayılarında patlama yok ve artış yavaş yavaş seyrediyor. Panik yapmayı gerektirecek bir durum yok. Çaresiz durumlarda panik yapılır. Bizim koronavirüsle mücadelede tedbirlerimiz ve çaremiz var. İzolasyon korur, tedbirlere uyarsak bu süreci en az hasarla atlattırız.”	Koronavirüs Bilim Kurulu üyesi Prof. Dr. Tevfik Özlü: fotoğrafı kullanılmıştır.	8	8	0
36	“Koca bir hastamızı daha kaybettik, vaka sayımız ise 191”		Fahrettin Koca’nın Fotoğrafi paylaşılmıştır.	5	5	0
37	“Dünyaya umut olan iki ilaç”	“Çinde ve Amerika’da klinik deneyler iki ilacın koronavirüse karşı etkili olduğunu ortaya koydu Çin ulusal Biyoteknoloji Geliştirme Merkezi Başkanı Cang. Favipiravir adlı ilacın, hafif vakalar için iyileşme süresini 11 günden 4 güne indirdiğini söyledi. Amerikalı bilim insanları da anti viral sıtma ilacı olan Klorokine nin koronavirüsü etkili şekilde tedavi ettiğini açıkladı.”		20	1	0
38	“İranda kayıplar bin 135’ e yükseldi”	Metin yok	Hastane görüntüsüne yer verilmiştir.	40	0	1

39	“İngiltere ve Avusturya’da iki Türk hayatını kaybetti”	Metin yok	Yurtdışından büyük meydanların görüntüsüne yer verilmiştir.	12	15	0
40	“Dünyada vaka sayısı 216 bin 822’ye ölümler ise 8 bin 908’e yükseldi”	Metin yok	Fotoğraf paylaşılmamıştır.	1	15	0
41	“Yerli tanı kitiyle günde 15 bin test”	“Koronavirüs salgınına ilişkin Meclis’i bilgilendiren Sağlık Bakanı Koca alınan tedbirleri ve gelişmeleri tek tek anlatarak şu mesajları verdi. • Virüsün teşhisinde güvenilir ve hızlı sonuç için kendi tanı kitimizi geliştirdik. 20 Mart (bugün) itibariyle devreye girecek. • Bugüne kadar 10 bini geçen test yaptık. Bu taramalar çok yoğunlaşacak. Hedef günlük en az 10-15 bin test yapmak. • Virüsün bulaştırıcılık süresi bilinmiyor. Fiziki ve teknolojik alt yapı açısından olası kötü senaryolara karşı hazırız. Dünyaya İran ve İtalya yaydı.	Sağlık Bakanı Fahrettin Koca’nın koronavirüs salgınına harita ve grafiklerle anlatırken fotoğrafı paylaşılmıştır.	41	11	1
42	“Başkan Erdoğan’dan sağlık çalışanlarına teşekkür”	Alt metin yok	Fotoğraf paylaşılmamıştır.	9	11	1

43	“Milli Eğitim Bakanı Ziya Selçuk: Meslek liselerinin ürettiği maske sağlık kuruluşlarına gidiyor.”	Alt metin bulunmamaktadır.	Milli Eğitim Bakan Prof. Dr. Ziya Selçuk’un A Haber’de yaptığı videosu yayınlanmıştır.	277	51	3
44	“Koronadan korkup saf alkol içtiler”	“İstanbul’da “Koronavirüsü kırıyor” yalanıyla piyasaya sürülen sahte içki ve saf alkol can aldı. “İspirt” denilen içkiyi önce vücutlarına sürüp sonra içen 20 Türkmenistanlı öldü. 34 kişi komada. 12 vicdansız göz altında.”	Fotoğraf paylaşılmamıştır.	6	4	0
45	“Sağlıkçılara alkış desteği”	“Başkan Erdoğan: Sağlıkçılarımızın verdiği mücadele her türlü alkışın üzerindedir. Koronavirüse karşı yoğun mesai harcayan sağlık çalışanları için başlatılan destek dün de sürdü. Başkan Recep Tayyip Erdoğan, eşi Emine Erdoğan ve tüm Türkiye sağlıkçıları alkışladı.”	Cumhurbaşkanı Recep Tayyip Erdoğan ve eşinin balkondan sağlıkçıları alkışlarken fotoğrafı kullanılmıştır.	78	5	0

46	Sağlık Bakanı Fahrettin Koca, Koronayla mücadelede sağlık çalışanlarına destek veren alkış kampanyasını sosyal medyadan duyurdu. Bakan Koca "Şimdi tam 21.00’da milletimizi, bu alkış sesini Türkiye çapında, balkonlardan yükseltmeye davet ediyorum." diyerek paylaşımında bulundu	Alt metin bulunmamaktadır.	Bakan Koca’nın görüntüsüne yer verilmiştir.	435	48	2
47	“Salgında dünyaya örnek mücadele”	“Başkan Erdoğan’ın “hayalim” dediği 10 Şehir Hastanesi son teknolojisi ve 13 bin 424 yatak kapasitesiyle koronavirüsle mücadeleye hazır. Karantina odaları, yoğun bakım üniteleri ve tek kişilik odalar, koronavirüs vakalarına uygun hale getirildi. Koronavirüs hastalarını diğer hastalardan ayırmak için pandemi klinikleri hazırlandı. Acil servislerde koronavirüs vakaları ile diğer vakaların girişi ayrı ayrı kapılardan yapılıyor. Beyaz önlük, maske ve eldiven takan binlerce personel hazır bekliyor. Personelin kıyafeti günlük olarak dezenfekte ediliyor”.	Şehir hastanelerinin kuşbakışı görüntüsü paylaşılmıştır.	39	2	0

47	Bakan Koca: Açıkladığımız verilerde tutarsızlık olduğu yönündeki iddialar tamamen asılsızdır. Açıklanan sayısal veriler, kanıta dayalıdır. Doğrudan COVID-19 tanısını esas almıştır. Veriler, anlık gerçek verilerdir. Gerçekleri çarpıtmanın kimseye faydası yoktur.	Alt metin bulunmamaktadır.	Son Dakika yazılı görsel paylaşılmıştır.	33	7	0
48	“65 yaş üstüne sokağa çıkma yasağı”	“İçişleri Bakanlığı, koronavirüs salgınında en büyük risk grubunu oluşturan 65 yaş üstündekiler ve kronik hastalar için sokağa çıkma yasağı getirdi. KOAH, astım, akciğer ve hipertansiyon hastaları dışarı çıkamayacak. Sokağa çıkma yasağı getirilen vatandaşlar 112, 155 ve 156 numaraları arayarak yardım isteyebilecek.”	Sokakta bankta oturan 65 yaş üstü bir kişinin fotoğrafı paylaşılmıştır.	2	1	3

49	“15 dakikada tanı”	“Sağlık Bakanlığı koronavirüse karşı test sayısını artırdı. 15 dakikada sonuç alınacak tanı kitleri devreye girdi. Salgına karşı önlemler hızla hayata geçiriliyor. Berber, kuaför ve güzellik merkezlerinin faaliyetleri durduruldu. Asker uğurlamaları geçici olarak askıya alındı. Ormanlık, park gibi açık alanlarda mangal yakmak yasaklandı. Tüm lokanta ve pastaneler sadece paket servis yapacak.”	Ormanlık alanda vakit geçiren insanların görüntüsü paylaşılmıştır.	5	8	1
50	“Sağlık Bakanı Fahrettin Koca açıkladı”	“Vaka sayısı 947 oldu. 21 can kaybımız var.”	Bakan Koca’nın fotoğrafı paylaşılmıştır.	13	2	1
51	“Evlere vefa seferberliği”	“Devlet, 65 yaş üstü vatandaşların tüm ihtiyaçlarını karşılamak için “Vefa Sosyal Destek Grupları” oluşturdu. Edirne’den Kars’a tüm Türkiye’de oluşturulan “Vefa sosyal Destek Grupları” dün işbaşı yaptı. AFAD’dan Kızılay’a, polisten jandarmaya, muhtardan zabıtaya gruptaki görevliler, virüse karşı eve kapanan vatandaşlara 24 saat hizmet veriyor. Telefonla alınan sipariş kapıda teslim ediliyor.”	Kars, Elazığ, Kocaeli, Trabzon illerinde destek gruplarının yardım görüntüsüne yer verilmiştir.	9	13	3

52	“En büyük alkışınız kurallara uymanız”	“Türkiye’nin ayakta alkışladığı sağlık kahramanlarından çağrı: Evde kalın, hem kendinizi hem sevdiklerinizi koruyun. Sonunda biz de sizi alkışlayacağız. • Koronavirüs salgınına karşı canla başla gece gündüz çalışan sağlık çalışanları Türk halkına şu mesajları gönderdi: • Dünyada birçok ülkede sağlık konusunda daha iyiyiz. İleri teknoloji ve güçlü sağlık sistemimiz var. • Sosyal medya üzerinden önerilen ilaçları almayınız. • Şüphelenirseniz önce Alo 184 hattını arayın. Böylece acil servisleri meşgul etmeyiz.”	Sağlıkçıların “En büyük alkışınız kurallara uymanız” yazılı pankartlı görüntülerine yer verilmiştir.	29	12	0
53	“Kadro ve İlaç müjdesi”	A Haber’de yayınlanan haberin videosu paylaşılmıştır.	A Haber’de yayınlanan Sağlık Bakanı Koca’nın yaptığı açıklamanın videosu paylaşılmıştır.	34	4	1

54	“Evlere hizmet tam gaz”	“Koronavirüse karşı verilen mücadelede evden çıkamayan 65 yaş üstü vatandaşların bütün ihtiyaçları kapılarına kadar götürülüyor. Tüm Türkiye’de yaygın şekilde uygulanan hizmet ağının içinde belediyeler, jandarma ve polis ekipleri var. Vatandaşlar canla başla çalışıp tüm ihtiyaçlarını gideren ekiplerden memnun.”	Jandarma ve polis’in 65 yaş üstü vatandaşlara yardımlarına yer verilmiştir.	22	11	1
55	Yeni tip koronavirüs (Kovid- 9) ile mücadelede fedakarca çalışan sağlık personeline destek olmak isteyen Sakaryalı iş adamı, kentteki hastaneye 5 bin siperlikli maske bağışında bulundu.	Alt metin bulunmamaktadır.	Maske görseli paylaşılmıştır	37	5	2
56	“Umut ilaçları dağıtıldı”	“Çin’den alınan koronavirüs ilaçları ambulans uçaklarla 40 şehre dağıtıldı. Bakanlık tarafından yapılan açıklamada Ankara’ya ulaşan ilaçların gece saatlerinde ambulans uçaklarla 8 saat içinde 40 şehre dağıtıldığı belirtildi. Yeni ilaçların yoğun bakım ünitelerinde tedavi gören Kovid-19 hastaları için kullanılacağı ifade edildi.”	Sağlık Bakanlığının uçağının görüntüsüne yer verilmiştir.	13	15	0
57	“İspanya’da yaşlıları ölüme terk ettiler”	“İspanya’da çalışanların salgın korkusuyla terk ettiği huzurevlerinde bazı yaşlıların öldüğü ortaya çıktı. Skandalla ilgili soruşturma başlatıldı.”		75	11	1

58	“Aydınlık yarınlar bizi bekliyor”	“Başkan Erdoğan halka seslendi: Hastalığın yayılma hızını 2-3 hafta içinde kırarak, süreçten en az hasarla çıkacağız. • Ülkemizde 53 bin kişiyi evlerinde izlemeye, 8 bin 554 vakayı ise hastanede takibe aldık. • Bunlardan 797 kişi taburcu olurken 4 bin 603 kişiden numune alınarak tetkik yapıldı. • Kovid-19 teşhisi konulan 872 kişiden numune alınarak tetkik yapıldı. • İnşallah aydınlık yarınlar bizi bekliyor. Yeter ki ikazlara riayet edelim, sabırlı olalım, dikkatli olalım”.	Başkan Erdoğan’ın görüntüsüne yer verilmiştir.	4	9	0
59	“Devletimiz güçlü, sonuç alacağız”	“Sağlık Bakanı Koca, Bilim Kurulu Toplantısı sonrasında koronavirüsle mücadele konusunda güven veren açıklamalar yaptı: Devletimiz bu mücadelede diğer devletlerle kıyaslanmayacak kadar güçlüdür. 83 milyonun test yaptırması gerekmiyor. Şu an 136 tane yoğun bakım hastası var. Yurtdışından 1250 kutu ilaç getirtip kullandık”.	Bakan Koca’nın görüntüsüne yer verilmiştir.	13	6	0

60	“En kritik 2 hafta: Teması kesin”	“Türkiye koronavirüs ile mücadelede tedbirleri en üst düzeye çıkarırken bilim insanlarından ortak uyarı geldi: Önümüzdeki iki hafta belirleyici, Bulaşma zincirini kırmalıyız. • Prof. Dr. Serhat Ünal: Bir araya gelmeyin, yüz yüze teması kesin, evden çıkmayın, ellerinizi yıkayın. Bulaşma zincirini bu şekilde kırarız. • Prof. Dr. Ateş Kara: Önümüzdeki 2-3 hafta belirleyici. Kendimizi sıkı bir şekilde evde tutmalıyız, bunu başarmamız çok önemli”.	Pazarda alış veren yapan kişilerin görüntüsüne yer verilmiştir.	13	15	0
61	“Rehavet yok, tehdit ciddi”	“Başkan Erdoğan, koronavirüse karşı yeni önlem paketini açıkladı ve mücadelenin yol haritasını verdi: Hiçbir musibet bizim gücümüzden büyük değildir. Rehavete kapılmayacağız. Karşımızdaki tehdit çok ciddidir. Paniğe asla kapılmayacağız. Çünkü bu tehdide karşı sağlam bir mücadele yürütüyoruz. Türkiye bu hastalığı yenebilecek güce ve imkâna sahiptir. • Şehirlerarası seyahatler bundan böyle valilik iznine bağlanmıştır. • Özel sektörde minimum personelle esnek çalışma sistemine geçilecektir. • Toplu taşıma araçlarından seyrek oturma düzeni uygulanacaktır. • Piknik alanları hafta sonu kapalı olacaktır. • Yurtdışı uçuşlar tamamen sona erdirilmiştir”.	Cumhurbaşkanı Erdoğan’ın görüntüsüne yer verilmiştir.	30	11	0

62	“Koronavirüsün yeni merkezi ABD oldu”	“Salgın ortaya çıktığı Çin’den sonra hızla Avrupa’ya yayıldı. Ancak Amerika 98 bin 925 vakayla dünya genelinde ilk sıraya yerleşti. Ölüm sayısı da bin 518 oldu”.	Tulum giyen görevlilerin görüntüsüne yer verilmiştir.	4	8	0
63	“Avrupalı olmak”	“Salgında bugüne kadar sekiz ülkede 50 Türk’ün hayatını kaybettiği açıklandı. Ayrıca 151 Türkiye cumhuriyeti vatandaşının Koronavirüs testinin pozitif çıktığı da açıklandı.”	Fotoğraf paylaşılmamıştır.	27	8	0
64	“Her kesimden destek”	Başkan Recep Tayyip Erdoğan’ın başlattığı Milli Dayanışma Kampanyası #BizbizyeterizTürkiyem sloganıyla hayata geçti. Kampanyaya Türkiye’nin her yerinden ve kesimden çığ gibi yardım yağıyor. “Ford maske üretecek. Eczacıbaşı 65 yaş üstüne dağıtılacak kolonyaları karşıladı. MÜSİAD, Anadolu için binlerce yardım kolisi hazırladı”.	Halka yardım eden polisin görüntüsüne yer verilmiştir.	1	13	1

65	“Tüm kentlere sağlık kalkanı”	“Salgın zincirini kırmak için İstanbul, Ankara, İzmir başta olmak üzere 81 ilde sıkı kontroller başladı. 30 büyükşehirde pandemi kurulları oluşturuldu. 81 ilde koronavirüsle mücadele için etkin önlemler hayata geçirildi.” • “Şehirlerarası otobüs seferleri valilik izni ile yapılmaya başlandı. Seyahat izin belgesi olmayan uçağa binemeyecek. • Ancak ağır hasta olanlar ya da birinci derece yakınları vefat edenler valilik izniyle şehir dışına çıkabilecekler. • Yolcular bütün il girişlerinde kontrolden geçiriliyor. Hastalık belirtisi görülenler 14 gün karantinaya alınacak.”	Jandarmanın görüntüsüne yer verilmiştir.	4	12	1
66	“Plazma sistemi tedavi için umut olabilir”	“Gaziantep üniversitesi koronavirüse karşı “Patojenden Arındırılmış Plazma tedavisi” uygulamasını önümüzdeki ay sonu kullanmaya başlıyor. Rektör Ali Gür, “Hastalığa yakalanıp iyileşen donörlerin kanı arındırılıp tedavi için kullanılacak. Bu sistem dünyada 1-2 merkezde uygulanabiliyor” dedi.”	İki doktorun görüntüsüne yer verilmiştir.	33	4	2
67	“ABD kontrolü kaybetti”	“Sağlık sistemi çöken ve salgınla mücadelede kontrolü kaybeden ABD’de hastaların sayısı 116 bin 448’e ölenlerin sayısı ise bin 943’e yükseldi.”	Fotoğraf kullanılmamıştır.	9	2	0

68	“Kurallara uymayanlara af yok”	“Salgına karşı yapılan tüm uyarılara rağmen halkın sağlığını hiçe sayan duyarsızlara ağır cezalar kesildi.”	Araçlarının yanında bekleyen iki polis memurunun görüntüsüne yer verilmiştir.	15	1	0
69	“Biz görev başındayız siz de evde kalın”	“Koronavirüs salgınına karşı kahramanca mücadele eden doktorlardan mesaj var. Tolga Önder: Herkes evinde kaldığı sürece bizlerin de ailelerimizden ayrı kaldığı süre azalacak. Özlem Dikme: Acil çalışanları olarak en önde mücadele ediyoruz. Bize yardımcı olmak için lütfen siz de evde kalın. Ali Erkoç: Doktorlar, yaşatmak için gerekirse yaşamını hiçe sayar. Tedbir alın ve sabırlı olun”.	Bakan Koca’nın görüntüsüne yer verilmiştir.	25	8	0
70	“ABD koronavirüs pençesinde kıvranıyor”	“Dünyada en çok vakanın görüldüğü ülkede tıbbi malzeme eksikliği alarm vermeye başladı. New York’ta bir haftalık stok kaldı. Yüzlerce solunum cihazına acilen ihtiyaç var.”	Parka kurulamakta olan sahra hastanesinin görüntüsüne yer verilmiştir.	11	3	0

71	“2 şehir hastanesi daha”	“Koronavirüse karşı İstanbul İkitelli ve Göztepe’de 5 bin 452 yataklı iki şehir hastanesi açılışa hazırlanıyor. Türkiye’nin gözbebeği sağlık yatırımları olan Şehir Hastaneleri bir bir açılıyor. Koronavirüs salgınıyla mücadelede Türkiye’ye büyük güç katan şehir hastanelerine İkitelli ve Göztepe Şehir Hastanesi katılıyor. Hastaneler Mayıs ve Eylül’de tam kapasite hizmet verecek.”	İki hastane binasının görüntüsüne yer verilmiştir.	18	4	1
72	“Dışişleri Bakanı Mevlüt Çavuşoğlu, yeni tip koronavirüsle (Kovid-19) mücadele çerçevesinde İtalya’ya tıbbi malzeme desteğinde bulunan Türkiye’ye teşekkür eden İtalya Dışişleri Bakanı Luigi Di Maio’ya, "Dostlar kara günler içindir" mesajını gönderdi.”	“Türkiye virüsten en çok etkilenen İtalya’ya tıbbi malzeme gönderdi. Malzemelerin üstüne Mevlana’nın “Ümitsizliğin ardında nice ümitler var. Karanlığın ardında nice güneşler var” dizeleri yazılmıştı” . Yardım sonrası İtalya Dışişleri Bakanı Luigi Di Maio’ya, "Dostlar kara günler içindir" mesajını gönderdi.	Uçağa yüklenen yardım kolilerinin görüntüsüne yer verilmiştir.	11	1	0

73	“81 ilde vaka görüldü”	“Vakaların yüzde 60’ı İstanbul’da Son 24 saatte 2148 kişiye Kovid-19 tanısı konuldu, 63 kişi hayatını kaybetti. Vaka sayısı 15 bin 679’a, can kaybı 277’ye yükseldi. Taburcu edilen kişi sayısı 333 oldu. 81 ilimizde de vaka görüldü. 39 ilimizde can kaybımız var. 8 bin 852 ile vakaların yüzde 60’nın görüldüğü İstanbul’da 117 kişi hayatını kaybetti. Vaka sayısında İstanbul’u İzmir, Ankara, Konya ve Kocaeli takip ediyor.”	İl il covid 19 bilgilerinin paylaşıldığı Türkiye haritası kullanılmıştır.	19	4	1
74	“Güle güle ulu çınar”	“Hastalarına şifa dağıtırken yakalandığı koronavirüs nedeniyle hayatını kaybeden Prof. Dr. Cemil Taşçıoğlu (67) dün son yolculuğuna uğurlandı. Tüm Türkiye’de doktorlar Cemil hocaları için saat 12.00’de saygı duruşunda bulundu”.	Prof. Dr. Cemil Taşçıoğlu’nun fotoğrafı paylaşılmıştır.	11	3	0
75	“ABD’de koronavirüs nedeniyle hayatını kaybeden 17 yaşındaki gencin, sağlık sigortası olmadığı için tedavi edilmediği ortaya çıktı!”	ABD’nin Los Angeles kentinde, koronavirüs nedeniyle hayatını kaybeden 17 yaşındaki gencin, sağlık sigortası olmadığı için tedavi edilmediği ortaya çıktı. Los Angeles sağlık yetkilileri gencin corona virüs sebebiyle öldüğünün belirlendiğini açıkladı. ABD’de yaşayan Prof. Mehmet Çilingiroğlu: Türkiye’de çalışmasan da 50 TL ile SGK’lı oluyorsun. ABD’de bir göğüs ağrısı için 20 bin dolar ödeniyor. Allah devletimizden razı olsun	Prof. Mehmet Çilingiroğlu’nun fotoğrafı paylaşılmıştır.	23	6	0

76	“Kara gün dostu Türkiye”	“Bir yandan koronavirüse karşı içerde amansız bir mücadele veren Türkiye, salgının pençesinde kıvranan dünyanın yardım ılığına da kayıtsız kalmadı. Aldığı önlemlerle örnek olan Türkiye, Çin’den İngiltere’ye, Almanya’dan İran’a kadar 32 ülkeye yardım yaptı. Salgına teslim olan Avrupa’ya da el uzatan Türkiye dünyaya dayanışma dersi verdi.”	İspanya, İran ve İtalya’ya gönderilen yardım kampanyalarının görüntüsüne yer verilmiştir.	41	1	0
77	“DSÖ ve AP: Teşekkür ederiz”	“Dünya Sağlık rgt ve Avrupa Parlamentosu, sağlık sistemi çöken Batı’yı yalnız bırakmayan Türkiye’ye teşekkür etti. DSÖ direktörü Kluge ve AP raportörü Sanchez “Türkiye’ye ve Erdoğan’a teşekkür ederiz” açıklaması yaptı”.	İspanya, İran ve İtalya’ya gönderilen yardım kampanyalarının görüntüsüne yer verilmiştir.	9	2	1
78	“Türkiye’nin şansı şehir hastaneleri”	“ABD ve dünya salgında fena uvalladı. Türkiye doğru kararı aldı. Türkiye’nin şansı şehir hastaneleri.”	Açıklamayı yapan Prof. Mehmet ilingiroğlu’nun fotoğrafı paylaşılmıştır.	15	1	0
79	“Alkışlarla ğurlandı herkese umut oldu”	“Koronavirüsü 9 günde yenen ve Kırklareli Devlet Hastanesi’nden alkışlarla taburcu edilen UMKE personeli Selin Telo: İnsanlara umut olsun diye alkışı görüntüyü paylaştık. şimdi yeniden görevimin başına dneğim günü bekliyorum.”	UMKE personeli Selin Telo’nun fotoğrafı paylaşılmıştır.	21	2	0

80	“Erdoğan’a teşekkür: Bizi gururlandırdınız”	“Koronavirüsle mücadelede hayatını kaybeden Prof. Cemil Taşcıoğlu’nun adı hastaneye verildi. Oğlundan Erdoğan’a teşekkür geldi. Sağlık şehidi Prof. Taşcıoğlu’nun ismi İstanbul’daki Okmeydanı Eğitim ve Araştırma Hastanesi’ne verildi. Başkan Erdoğan’ın jestine Onur Taşcıoğlu teşekkür etti. Bizi gururlandırdığınız için teşekkür ederim. Erdoğan da “Hatırası hep yaşayacak. Mekanı cennet olsun” karşılığını verdi.”	Prof. Taşcıoğlu’nun, oğlunun ve Okmeydanı eğitim araştırma hastanesinin görüntülerine yer verilmiştir.	26	4	1
81	“Helal sana İlkur hemşire”	“Brüksel’deki Türk vatandaşlarını getirirken koronaya yakalan hemşire İlkur Kelleci’nin tedavisi tamamlandı. Şimdi görevine dönüp korona ile mücadele etmek istiyor.”	İlkur hemşirenin fotoğrafı paylaşılmıştır.	21	3	1
82	“Tedavi masrafına devlet güvencesi”	“Aile Çalışma ve Sosyal Hizmetler Bakanı Selçuk’tan önemli açıklama: Kovid-19 tedbirleri kapsamında yoğun bakım tedavi ücretleri iki katına çıkarıldı. Kovid-19 tanısı konulan her hasta için hastanelere günlük 600 lira ödenecek. Yoğun bakımda tedavide kullanılan ilaç geri ödeme listesine alındı. İyileşenlerin serumlarından antikor temin edilmesi işlemine ait bedeller karşılanacak.””	Fotoğraf paylaşılmamıştır.	14	2	1
83	“65 milyona sıkı önlem”	“Türkiye koronaya karşı çemberi iyice daralttı. 31 ildeki giriş çıkış yasağıyla 65 milyona sıkı önlem geldi. Yaşlıların yanı sıra 20 yaş yasağıyla birlikte 34.5 milyon kişi evde izole edildi.”	Kontrol yapan jandarmanın görüntüsüne yer verilmiştir.	29	1	0

84	Cezayirlilerden Türkiye'ye teşekkür	Yeni tip korona virüs (Kovid-19) nedeniyle ülkelerinin hava sahasını kapatması üzerine bir süre İstanbul Havalimanı'nda bekleyen ve geçtiğimiz günlerde Karabük'te yurda yerleştirilen Cezayirliler, Türkiye'ye teşekkür mektubu yazdı.		5	2	3
84	“Maskeli hayat”	“Pazar yerleri, eczane ve market ile toplu taşıma araçlarında maske takma zorunluluğu getirildi. Maske, mesafe ve yolculuk kurallarına uymayanlara idari ve adli para ceza verilecek. Birçok ilde toplu taşıma araçlarına binenlere maske dağıtıldı”.	Toplu taşıma ve Pazar yerlerinde maske takan kişilerin görüntüsüne yer verilmiştir.	75	11	2
85	“Teması kesemezsek kontrol zorlaşır”	“Sağlık Bakanı Fahrettin Koca, 81 ilin sağlık müdürlerine seslendi: Bu dönemde temas içinde olan kişileri izole etmezsek hastalığı kontrol altına alma şansımız olmaz.	Bakan Koca ve hastaların görüntüsüne yer verilmiştir.	8	2	1
86	“Koronavirüsü yok eden cihaz”	“Türk biliminin başarısı... Geniş alanlarda virüsü öldüren dezenfeksiyon cihazı üretildi. Sağlık bilimleri Üniversitesi'nin bünyesindeki Teknokent'te geliştirilen endüstriyel dezenfeksiyon cihazı, yüzeylerdeki koronavirüsü sıcak su ve nano gümüş teknolojisiyle yok ediyor. Umut veren cihazda seri üretim aşamasına gelindi.”	Bir oda içerisindeki mobilyaları dezenfekte eden kişinin görüntüsüne yer verilmiştir.	30	8	2
87	“Bilim Kurulu üyesi Ateş Kara duyurdu, İyi haber: İlk virüs aşısı hayvanlarda olumlu sonuç verdi”	“İyi haber: İlk virüs aşısı hayvanlarda olumlu sonuç verdi.”	Fotoğraf kullanılmamıştır.	46	9	2

88	“Tedbirlere uyarsak bayramda hayat normalleşmeye başlar”	“Bilim Kurulu üyesi Başhekim Prof. Dr. İlhami Çelik koronavirüsle ilgili merak edilenleri anlattı. Rakamlar Bilim Kurulu’nun beklentilerinin üstünde değil. Hastalığın bu ayın üçüncü haftasında zirve yapıp inişe geçme olasılığı yüksek. Tedbirlere uyup havanın da sıcak gideceğini varsayarsak Ramazan Bayramı’nda hayatın normalleşmeye başlayacağı kanısındayım.”	Bilim Kurulu üyesi Başhekim Prof. Dr. İlhami Çelik’in görüntüsüne yer verilmiştir.	13	4	1
89	“Sosyal devlet anlayışında Türkiye farkı! Tam 4 milyon 411 bin aile...	“Salgından kırılan Batı ülkeleri birbirlerinin maskelerini çalarken Türkiye milyonlarca vatandaşı eve teslim ücretsiz maske ulaştırıyor. 10 milyon maske hazır. Başkan Erdoğan’ın talimatıyla PTT kargo aracılığıyla ücretsiz maske dağıtımına bugün başlanıyor. İsteyen her kişinin adresine haftada 5 maske iletilecek. İlk günde başvuru sitesine 5 milyon vatandaşın talep geldi. Yoğun ilgi nedeniyle sistemin altyapısı e-devlet’e taşındı. Üretici firmalar bu hafta 10 milyon maskeyi ilgili bakanlığa teslim edecek.”	Maske üreten meslek liselerinin görüntüsüne yer verilmiştir.	29	4	2

90	“Başkan Erdoğan’dan koronavirüs açıklaması: Üstesinden geleceğiz.”	“Başkan Erdoğan’dan kararlılık mesajı: Bu salgının üstesinden gelecek imkana ve morale sahibiz. • Vatandaşlarımıza ücretsiz maske dağıtımı başladı. Kesinlikle parayla maske satışı yasaktır. Marketlerde verilen maske de ücretsizdir. Maske stokumuz yeterlidir. • Biz bize yeteriz Türkiye’de kampanyasında su ana kadar toplanan meblağ 1 milyar 500 milyon lirayı buldu. Ayrıca 43 milyon lira SMS olarak toplandı.”	Cumhurbaşkanı Erdoğan’ın fotoğrafı paylaşılmıştır.	54	7	9
91	“İstanbul’un iki yakasına iki yeni hastane”	“İstanbul’da Yeşilköy Atatürk Havalimanı alanına ve Sancaktepe’deki havalimanına bin odalık bir salgın hastanesi kuracağız. Bunları süratle 45 gün içerisinde bitireceğiz ve tamamıyla halkımızın hizmetine sunacağız.”	Bölgenin kuşbakışı görüntüsü paylaşılmıştır.	25	2	0
92	“Tedavide umut veren gelişme! İmmün plazma tedavisi başlıyor.”	“Malatya İnönü Üniversitesi Rektörü Prof. Dr. Ahmet Kızılay müjdeyi verdi. İmmün plazma tedavi yöntemini Türkiye’de ilk kez Turgut Özal Tıp Merkezinde uyguladık. Kovid-19 hastası olup da iyileşen kişiden plazma alarak bunu yoğun bakımdaki bir hastamıza uyguladık. Bu hastamız makineye bağlı. Sonucun çok olumlu olacağına inanıyorum. Diğer hastalar için de umut verecek.”	Hastaların görüntüsüne yer verilmiştir.	39	3	1

	Dünyanın süper gücü ABD'nin sağlık sistemi çöktü!	New York'ta hastanelerde yatak ve solunum cihazı kalmadı ▪ Bir kutu maske 75 dolar ▪ Başkan Trump, otomobil firmalarına tıbbi malzeme üretmeleri için emir verdi ▪ 30 milyon ABD'linin sağlık sigortası yok	Dünyanın süper gücü ABD'nin sağlık sistemi çöktü!	277	90	16
94	“Bakan Koca: Dünyada sağlık altyapısı en güçlü olan ülkelere göre Avrupa ülkelerinden en az 2 kat solunum cihazı olan bir ülkemiz.”	“Sağlık Bakanı Koca virüsle mücadeleyi anlattı: Dünyada sağlık altyapısı en güçlü ülkelere göre AB ülkelerinden en az iki kat fazla solunum cihazımız var. Hastalığın seyrinde en dikkat çeken noktalardan biri solunum yetmezliği. Bu hastalara erken tedavi uyguluyoruz. Son günlerde virüsün akciğere geçmesini engellemede ilerleme sağladık.”	Bakan Koca'nın görüntüsüne yer verilmiştir.	90	17	5
95	“Bakan Koca: “1 milyona yakın ilaç stokladık”	“Su anda yoğun bakımlarda doluluk oranımızda yüzde 62 -63'ü geçmedi. Yatak doluluk oranımız ise yüzde 50'yi geçmedi. Tedavi için gerekli ilaçtan bir milyon kutu getirip kullanmaya başladık.”	Bakan Koca'nın görüntüsüne yer verilmiştir.	215	24	2
96	“Havaalanı hastaneleri için start verildi”	“Havaalanı hastaneleri için start verildi. 45 günde tamamlanacak.”	Bölgenin kuşbakışı görüntüsü kullanılmıştır.	51	6	0
97	“Dijital yöntemle hasta takibi”	“Sağlık Bakanı Koca bundan sonra evde izole edilmesi gereken hastaların dijital yöntemle takip edileceğini açıkladı. Aplikasyonu indiren hastalarda hareketlilik görülürse, gerekli uyarılar yapılacaktır.”	Fotoğraf paylaşılmamıştır.	27	9	5

98	“Siz evde kalın biz sizi mağdur etmeyiz”	“Başkan Erdoğan 65 yaş üstü vatandaşlara mektup yazarak “evde kalın” çağrısında bulundu. Koronavirüse karşı ülkece milli bir mücadelenin içerisindeyiz. Bugün dünyanın en güçlü genel sağlık sigortası sistemini hayata geçirmiş, dünyanın örnek aldığı bir Türkiye var. Yüksek risk grubunda bulunan ve ihtiyaçlarını karşılayacak bir yakını da bulunmayan vatandaşlarımızı asla mağdur etmeyeceğiz.”	65 yaş üstü bir vatandaşa yardım yapılırkenki görüntü ve Cumhurbaşkanı Erdoğan’ın görüntüsü paylaşılmıştır.	8	12	2
99	“Ölüm protokolü”	“Koronavirüsle mücadelede devlet olma farkı ortaya çıktı. Türkiye tek bir ferdi için seferber olurken, Almanya yaşlı hastalarını gözden çıkardı. Ağır hastalar için huzurlu ölüm protokolü hazırlandı. Koronavirüsle mücadeleye hazırlıksız yakalanan Almanya, korkunç bir uygulamayı devreye soktu.” İtalya ve Fransa’nın ardından her fırsatta sağlık sistemiyle övünen Almanya da virüs kapan yaşlı hastalarını ölüme terk etti.	Hastane odasında tedavi edilen bir yaşlının görüntüsüne yer verilmiştir.	15	6	3
100	“Yaşlıya hizmette Türkiye farkı”	“İyi bir tedaviyle virüsü yenen 83 yaşındaki Ayşe Polat, sağlık sistemine övgüler yağdırdı. Yirmi günlük bir tedavinin ardından iyileşen Ayşe Polat, “Bana hastanede çok emek verdiler. Doktorlarımız sağolsun” dedi. Polat’ın 61 yaşındaki oğlu Kemal’in ardından 57 yaşındaki oğlu İbrahim de dün kovid-19’dan hayatını kaybetti”.	Tekerlekli sandalyesinde doktorlar tarafından taburcu edilen Ayşe Polat’ın görüntüsüne yer verilmiştir.	54	12	3

101	“Koca: 87 can kaybımız var”	“Sağlık Bakanı Fahrettin Koca son 24 saatte 87 kişinin koronavirüsten hayatını kaybettiğini, vaka sayısının ise 4 bin 117 olduğunu açıkladı”.	Bakan Koca’nın görüntüsüne yer verilmiştir.	8	13	0
102	“Türkiye’nin gururu”	“Yurdun birçok yerinden yükselen şehir hastaneleri koronavirüsle mücadelede vatandaşlara güven kaynağı oldu. Başakşehir Şehir Hastanesi Türkiye’nin en nitelikli hastanelerinden biri olarak dikkat çekiyor.”	Başakşehir Şehir Hastanesinin kuşbakışı görüntüsü paylaşılmıştır.	18	13	4
103	“Yeni hastaneler için 7/24 mesai”	“Başkan Erdoğan’ın talimatıyla, Atatürk Havalimanı ve Sancaktepe’deki havaalanlarına yapılacak olan bin yataklı salgın hastanesinin çalışmaları 7/24 jet hızıyla devam ediyor.”	İstanbul Yeşilköy ve Sancaktepe’ye yapılan inşaat alanının görüntüsü paylaşılmıştır.	20	12	6
104	“Vatandaşa SMS ile çağrı gidecek”	“Vatandaşa SMS ile çağrı gidecek. Ücretsiz maske eczanelerden dağıtılacak.”	Bir eczanenin görüntüsüne yer verilmiştir.	12	12	1
105	Bakan Koca: Bu bir halk sağlığı savaşıdır. Hedefimiz bu savaştan en az can kaybıyla çıkmak, virüsü mümkün olduğu kadar erken kontrol altına almaktır”	Alt metin bulunmamaktadır.	Bakan Koca’nın görüntüsüne yer verilmiştir.	3	0	1

106	“İki hafta daha direnmeliyiz”	“Sağlık Bakanı Koca’dan vatandaşlara çağrı: Önümüzdeki 1-2 hafta çok önemli. Güneşin ve sokağın çekiciliğine biraz daha direnmek zorundayız. Türkiye’de bir milyon 61 bin 65 sağlık personeli var. Görev başında olan sağlık ordusudur. Bu orduya güvenin. Bugüne dek onların sayesinde 3 bin 432 hastamız taburcu oldu. Yoğun bakım ünitesinde Avrupa’nın en avantajlı ülkesiyiz.”	Bir hastane önünde bekleyen sağlık görevlilerinin görüntüsüne yer verilmiştir.	11	12	1
107	“13 aylık bebek virüsü yendi”	“Koronayla savaşını kazananların sayısı artıyor. Prof. Dr. Oğuz Özyaral alkışlarla taburcu oldu. 86 yaşındaki Mardinli Güli Kılınç, 2 oğluyla birlikte virüsü yendi. Adıyaman’da 79 yaşındaki Gülperi Koç da iyileşti. 13 aylık Z.D. 6 günde taburcu oldu.”	Taburcu olan hastaların görüntüsüne yer verilmiştir.	13	11	3
108	“İngiltere’ye de yardım gönderdik”	“Bugüne kadar 32 ülkeye yardım yapan Türkiye, dün de İngiltere ve Libya’ya sağlık malzemesi gönderdi. Başkent Londra’ya giden askeri uçak, maske ve tulumlarla birlikte Başkan Erdoğan’ın Başbakan Boris Johnson’a “geçmiş olsun” mektubunu da götürdü.”	Gönderilen yardım paketlerinin görüntüsüne yer verilmiştir.	32	12	3
109	“Batı sağlıkta ve insanlıkta sınıfta kaldı”	“Sağlık Bilimleri Üniversitesi Rektörü Prof. Dr. Cevdet Erdöl: İnsan haklarını dilinden düşürmeyen Batı, yaşlıları ölüme terk ederek sağlıkta da insanlıkta da sınıfta kaldı.”	Sağlık Bilimleri Üniversitesi Rektörü Prof. Dr. Cevdet Erdöl fotoğrafı kullanılmıştır.	78	7	3

110	Başakşehir Şehir Hastanesi açılışa hazır! Türkiye'nin yüz akı...	“İlk etabı 20 Nisan’da açılacak Başakşehir Şehir Hastanesi ülkemizin dünya çapında gurur abidesi olacak. Dev sağlık üssü koronayla mücadeleye büyük destek verecek. İstanbul’da yapılan ve açılışı Başkan Erdoğan’ın talimatıyla öne çekilen Başakşehir Şehir Hastanesi’nin ilk etabı 20 Nisan’da tamamı 20 Mayıs’ta hizmete girecek. Modern cihazlarla donatılan hastanenin 2 bin 682 yatak kapasitesi var.	Başakşehir Şehir Hastanesi ve cihazların görüntüsüne yer verilmiştir.	99	25	18
111	“Yoğun bakıma geçişi azalıyor”	“Sağlık Bakanı Fahrettin Koca, Türkiye’nin koronavirüs tedavisinde başarı olduğunu vurguladı. Yoğun bakıma geçişte azalma eğilimi sürüyor. Entübe hasta sayısında da düşüş var.”	Fotoğraf paylaşılmamıştır.	62	4	1
112	“Devletimiz her ihtiyacı karşılayacak güçte”	“Başkan Erdoğan: Salgınla mücadelemiz kararlılıkla sürüyor. Kontrol altına almada önemli ilerlemeler kaydettik. Sabredin, güzel günler yakında. Türkiye aldığı tedbirlerle salgını en hızlı şekilde kontrol altına alan ülkelerin başında geliyor. Vaka sayımız aşağı yönde. Ölüm oranının düşüklüğünde dünyada ön sıradayız. İnşallah az kaldı, atalarımızın dediği gibi “Kara gün kararıp kalmaz”.	Cumhurbaşkanı Erdoğan ve toplantı halinde olduğu Bakanların görüntüsüne yer verilmiştir. İkinci karede ise Erdoğan’ın görüntüsüne yer verilmiştir.	31	1	1

113	“Avrupa: Yaşlılarımızı ölüme terk ettik”	“Fransa’da bakım evlerinde koronadan 4 bin 589 yaşlı öldü. Acı tabloyu eleştiren Fransız vekil Clotti, “bakım evlerinde kalan Kovid-19 hastalarının kasten ölüme terk edildiğini söyledi. İngiliz vekil Kyle “Bunun durdurulması insanlık suçu” dedi”.	Hastayı tedavi eden maskeli ve tulumlu sağlık görevlilerinin görüntüsüne yer verilmiştir.	9	12	0
114	“Türkiye’de güvendeyiz bir yere gitmiyoruz”	“Ülkemize yerleşen yabancılar Alman medyasına verdikleri röportajda Türkiye’nin sağlık sistemine övgüler yağdırdı. Marion Fuller (Side): Kendimi burada çok emin ellerde hissediyorum. Julia Alaettinoğlu (Alanya): Türkiye bu süreci başından beri çok iyi çok bilinçli yönetiyor. Ursula Greune (Alanya): Evden çıkamayana yardım ediliyor. Bu çok güzel.”	Marion Fuller, Julia Alaettinoğlu ve Ursula Greune’ye yardım paketlerinin ilettiği anın görüntüsü paylaşılmıştır.	39	12	0

115	“O kafa 30 yıldır hiç değişmedi”	“SSK Genel Müdürlüğü döneminde vatandaşı hastane kapılarında süründüren CHP lideri Kılıçdaroğlu, Adana’daki paravan hastane rezaletini sahiplenerek hiç değişmediğini gösterdi. CHP lideri Kılıçdaroğlu , SSK müdürlüğü yaptığı 1992-1999 döneminde kurumu batırdı. Daha önce kar eden SSK’nın bütçe açığını 2.7 milyar dolara çıkardı. O dönemde SSK hastanelerinin durumu içler acısıydı. Kılıçdaroğlu’nun son skandalı da “Adana Belediye Başkanımız 45 günde 1000 yataklı sahra hastanesi yaptı” yalanı oldu. Fuar alanındaki perdeli bölmeleri sahra hastanesi diye yutturmaya kalkıştı.”	CHP lideri Kılıçdaroğlu ve Sahra hastanesinin görüntüleri paylaşılmıştır.	37	8	1
116	“Kritik 2 haftadayız tedbiri bırakmayın”	“Sağlık Bakanı Koca: Vaka artış hızı azaldı.Yeni bir dalgalanma olmazsa pik 1-2 haftada yaşanır. Filyasyonun başarımızda payı büyük. Hastanın temas zincirindeki yüksek riskli kişilere odaklanıyoruz. Vaka artış hızının inişe geçmesi ölüm artış hızının yavaşlaması mücadelede doğru yolda olduğumuza ve salgını en az kayıpla aşacağımıza işaret ediyor. Yeter ki kurallara istisnasız uyalım.”	Bakan Koca’nın görüntüsüne yer verilmiştir.	15	12	3

117	“Koronayla doğan bebek virüsü yendi”	“Bingöl’de 2 hafta önce doğum yapan Z.E.’nin testi negatif çıkarken bebeğinin pozitif çıktı. Bebek 15 günlük tedavinin ardından virüsü yendi ve annesiyle taburcu oldu”.	Z.E. ve bebeğini hastaneden taburcu eden sağlık görevlilerinin görüntüsüne yer verilmiştir.	12	6	1
118	“İlk göz ağrısından alkışlarla”	“CHP lideri Kılıçdaroğlu ve ekibi, dünyayı kışkırtan şehir hastanelerini her fırsatta, “Bunlar VIP hastane. Zenginler için yapıldı” diye itibarsızlaştırmaya çalıştı. Ancak bu hastanelere milletin ne kadar ihtiyaç duyduğu salgınla bir kez daha ortaya çıktı. Taburcu olan Hurşit Yıldırım (75) ile Ayten İncekoca (58) “Allah razı olsun. Çok iyi baktılar” derken, Hacı Emre Akkan da (18) “iyileştim. Çok mutluyum. Çok iyi davrandılar. Hepsine çok teşekkür ederim” diye konuştu.”	Yozgat Şehir Hastanesi ve hastanedeki hastalardan birkaç kare paylaşılmıştır.	5	11	0
119	“Virüsün temas zincirini kıran kahramanlar”	“Türkiye genelinde koronavirüs dedektifi gibi çalışan 4 bin 600 kişi var. Onlara filyasyon ekibi deniliyor. Ekipler, takip sistemiyle virüsün izini sürüyor. Hastanın hikayesini öğrenip, çevresine ulaşıyor sonra da virüsün temas zincirini kırıyor.”	Masa başında çalışan filyasyon görevlilerinin görüntüsü paylaşılmıştır.	9	11	3

120	“Plazma bağışla hayat kurtar”	“Koronayı yendiler Türkiye’ye çağrı yaptılar: Biz iyileştik plazma bağışçısı olduk. İyileşen herkes lütfen bağışçı olsun. Plazma bağışı yapan Prof. Dr. İsmail Kayar, tedavi bekleyenler için şu çağrıyla yaptı: İyileşip şifa bulan tüm hastalarımızı kan bağışında bulunmaya davet ediyorum, bu bir insanlık vazifesidir.”	Plazma bağışında bulunan kişilerin görüntüsüne yer verilmiştir.	12	5	4
121	“ABD’de korkutan bilanço: Bir günde 4 bin 931 ölüm”	“Koronavirüs salgınında bugüne kadar yaşanan en yüksek ölüm oranı ABD’den geldi. Son 24 saatte 4 bin 931 kişi yaşamını yitirdi. Toplamda ise 31 bine ulaştı. New Jersey eyaletindeki bir yaşlı bakımevinde 17 ceset bulunması ise ülkede şok etkisi yarattı.”	Konteynır morgların görüntüsü paylaşılmıştır.	23	9	1
122	“Meslek lisesinde solunum cihazı üretildi”	“Hayat Şehit Serkan Talan Mesleki ve Teknik Anadolu Lisesi’nde solunum cihazı üretildi. Müdür Birol Gezer, “20 günlük çalışma sonucunda solunum cihazını ürettik. Tescil alındıktan sonra seri üretime başlayacağız” dedi”.	Maket insan üzerinde sergilenen solunum cihazı	29	9	1
123	“Hakkımı helal etmiyorum”	“Virüsle mücadelede ön safta yer alan doktor Eyüp Varol hastalığı hafife alanlara kızgın: Bebeğimin ilk adımını, ilk düşünüyü çıkarmasını göremedim. Biz fedakarlık yaparken, hastalığı hafife alarak dışarıda gezenlere hakkımı helal etmiyorum”	Doktor Eyüp Varol’un bebeğine sarılırken fotoğrafı paylaşılmıştır.	5	8	1

124	“Fişini çekecekler kardeşimi kurtarın”	“Türkiye, korona cehennemi Fransa’da kalp krizi geçirince ölüme terk edilen Zekeriya Kılıç’ın imdadına yetişti. Ambulans uçakla yurda getirilen Kılıç’ın ağabeyi “Devletimiz gücünü gösterdi” dedi. Fransa’nın Lyon kentinde yaşayan 33 yaşındaki Kılıç kalp krizi geçirince 19 gün yoğun bakımda kaldı. Fransız doktorlar, “Beyin ölümü gerçekleşti” diyerek fişinin çekilmesi için aileden izin istedi”.	Ambulans uçağın görüntüsüne yer verilmiştir.	13	1	4
125	“Çok eleştirirdim şimdi gurur duyuyorum”	“İngiltere’den başarılı bir operasyonla Türkiye’ye getirilen üniversiteli Emre Eseceli: İngiltere’de maske ve dezenfektan yok. Sağlık sistemi çöktü. Tedavi çok pahalı. Sağlık sistemi çöktü. Daha önce Türkiye’yi eleştirdiğim oldu. Ama İngiltere’de yaşayanları görünce ülkemle gurur duyuyorum”.	Emre Eseceli’nin görüntüsüne yer verilmiştir.	2	14	1
126	“Normale dönmek için biraz daha sabır”	“Sağlık Bakanı Koca: Tedbirler olumlu sonuç veriyor. Kovid-19 belirtisi olanlar hemen hastaneye gitsin. Sokağa çıkmama tedbirleri netice veriyor. V”aka artış hızı ilerliyor. Önümüzdeki hafta pik noktasına ulaşabiliriz. Ama normale dönmek için biraz daha sabır. Tedbirleri eskisinden çok daha sıkı tutun. Hastalığa erken müdahale şansımız var. Size hizmet verecek gücümüz var.”	Bakan Koca’nın görüntüsüne yer verilmiştir.	2	2	0

127	“Bakan Koca: Hastalığın bulaşma ihtimali yüksek kişileri bulmaya odaklanıyoruz. Yaygın temas taraması, sıkı takip; salgının önünü kesmenin yolu bu.”	“Başkan Erdoğan, sağlıkta Türkiye’nin gücüne güç katacak yeni şehir hastanesi ile korona mücadelesine büyük katkı verecek iki pandemi hastanesindeki hazırlıkları havadan denetledi. İstanbul’daki Huber Köşkü’nden helikopterle hareket eden Erdoğan, Başakşehir İkitelli Şehir Hastanesi ile Atatürk Havalimanı ve Sancaktepe’deki koronavirüs hastanelerinin yapımını havadan inceledi.”	Cumhurbaşkan Erdoğan’ın helikopterdeki görüntüsüne yer verilmiştir.	18	1	2
128	“Devletim yetişti”	“Sosyetenin ünlü ismi Selma Türkeş oğlum Destan ‘ı İngiltere’de hastaneye bile almadılar. Ama devletimiz yardımına koştu. Fox TV Türkiye’den hep olumsuz haber yapıyor. Peki ABD’deki olumsuz görüntüleri neden göstermiyor. Bunlar vatan hani gibiler.”	Selma Türkeş ve oğlunun görüntüsüne yer verilmiştir.	14	5	1
129	“Paravan Hastane yalanı CHP’nin ayağına dolandı”	“Adana’da CHP’li belediyenin fuar alanına sahra hastanesi yalanı tutmadı. Emanet yatak taşımaları ve tabela asmaları da kar etmedi. Tepki gelince çark ettiler. Sağlık Bakanlığı paravan hastaneler için inceleme başlattı.”	Başkan Karalar’ın paravan hastanedeki görüntüsüne yer verilmiştir.	13	12	1
130	Tunceli’de yaşayan iki kardeş kumbaralarında biriktirdikleri 211 lirayı, "Biz Bize Yeteriz Türkiye'm" başlığının kullanıldığı Milli Dayanışma Kampanyası'na bağışladı.	Alt metin bulunmamaktadır.	Tunceli’de yaşayan iki kardeşin görüntüsüne yer verilmiştir.	195	20	5

131	“Çifte bayram yapacağız inşallah”	“Ramazan Bayramı’nda bütün milletçe çifte bayram yapacağımızı umut ediyoruz inşallah. Başkan Erdoğan’a salgınla ilgili mücadelenin nasıl gittiğini sordum. Baştan beri titizlikle yürütülen önlem ve kararların olumlu sonuç vermeye başladığını söyledi. Sokağa çıkma yasağının da buna katkı yaptığını belirtti. Yatak kapasitesinde hiçbir sıkıntımız olmadığını kaydetti. Maske, tulum ve her türlü tıbbi gereçle ilgili üstünlüğümüze dikkat çekti. Bu haftaki sokağa çıkma kısıtlamasıyla salgında çok önemli bir eşiğin aşılabileceğini ifade etti.”	Cumhurbaşkanı Erdoğan ve Şehir hastanelerinin görüntülerine yer verilmiştir.	19	5	0
132	Prof. Dr. Kemal Memişoğlu: Sağlık sistemimiz dünyaya örnek oldu.	A Haber’de yayınlanan haberin videosu paylaşılmıştır.	Prof. Dr. Kemal Memişoğlu’nun açıklama yaptığı video paylaşılmıştır.	58	13	2

133	“Koca: Türkiye'nin sağlık sistemiyle hepimiz gurur duyalım. Sağlık çalışanlarımızın özellikle hekimlerimizin bu dönemde destan yazdığından emin olunuz.	“En gelişmiş salgın karşısında çaresiz kalırken Türkiye sağlıkta iki gurur abidesine imza attı. 1. Başakşehir’de 2 bin 682 yataklı Avrupa’nın en büyük şehir hastanesini açtık. 2. Yerli ve milli solunum cihazını seferberlik ruhuyla 15 günde ürettik. Türkiye’de dünyanın hayranlıkla izlediği şehir hastaneleri seferberliğine dün bir yeni bir halka daha eklendi. İstanbul’da 2 bin 682 yatak kapasiteli Başakşehir Şehir Hastanesi’nin ilk etabı törenle açıldı. Hastane 20 Mayıs tarihinde bütünüyle hizmete girecek. Türkiye’nin 10’uncu şehir hastanesi olan Başakşehir’in ilk etabı korona mücadelesine büyük ivme kazandıracak. 100 yerli vantilatör Dev hastanedeki yatakların tümü yoğun bakıma dönüştürülebiliyor. Bu özelliğiyle, dünyada başka bir örneği bulunmuyor. Açılıшта bir gurur tablosu daha yaşandı. Dünyanın peşinde koştuğu vantilatör cihazının yerli üretimi ilk kez sahneye çıktı. Türk mühendislerinin ürettiği yerli ve milli cihazdan 100 adedi hastaneye yerleştirildi.””	Hastanenin farklı bölümlerinden görüntüler ve Başkan Erdoğan’ın fotoğrafı kullanılmıştır.	78	8	2

134	“Koronavirüs cephesinin kahramanları”	Koronavirüsle mücadelede en ön safta savaşan 3 başhekim Sabah’a konuştu. Sağlık sisteminde 17 yılda sağlanan dönüşüm başarıyı getirdi. ABD ve Avrupa’dan iyiyiz. Prof. Dr. Özgür Yiğit Türkiye sağlığa yaptığı yatırımların faydasını bu salgında gördü. Sağlıkta sosyal devlet anlayışında ABD’den ve Avrupa’dan çok daha iyiyiz. Yatak sayımız da onlardan çok daha iyi. Destansı mücadele verdik. Doç. Dr. Nurettin Yiğit: Salgına karşı ülke olarak destansı bir mücadele verdik. Bir savaş çıktığında askerler en ön cephede savaşır. Sağlık çalışanlarımız bu görünmez düşmana karşı kahramanca çarpıştı. Erken önlem aldık. Doç. Dr. Mesut Sönmez: Bu süreçte hayatlarını kaybeden meslektaşlarımızın olması beni çok etkiledi. Erken alınan önlemler ve şeffaflık bu salgını iyi yönetmemizi sağladı.”	Prof. Dr. Özgür Yiğit, Doç. Dr. Nurettin Yiğit ve Doç. Dr. Mesut Sönmez’in vizite esnasındaki görüntülerine yer verilmiştir.	4	13	1

135	“Salgın yatay seyre geçti”	“Başkan Erdoğan, AK Parti MYK toplantısında koronavirüsle mücadelede gelinen noktayı değerlendirdi: Geldiğimiz noktada salgını yatay seyre geçirmeye başladık. Ramazan boyunca da tedbirlere en üst düzeyde riyeti sağlayarak, inşallah, bayram sonrası ülkemizin normal hayata geçişini hedefliyoruz. Türkiye, 2. Dünya Savaşı’ndan beri ilk defa, küresel düzeydeki bir yeniden yapılanma sürecinin merkezinde yer alma fırsatı elde etmiştir.”	Cumhurbaşkanı Erdoğan’ın fotoğrafı kullanılmıştır.	16	12	1
136	“Koronalı hastaya yatış”	“Başakşehir şehir hastanesi: İlk hasta geldi tedavi başladı.””	Hasta ve doktorların görüntüsüne yer verilmiştir.	5	12	0
138	“Koca: Salgın kontrol altında”	“Ölüm oranı ve vaka sayısının düştüğünü belirten Sağlık Bakanı Koca, vatandaşlara da çağrıda bulundu. Biraz daha sabredin. Virüsle mücadelemiz her gün iyiye gidiyor. Siz tedbirleri uygulamaya devam edin. Veriler bize salgının kontrolümüz altında olduğunu gösteriyor. Türkiye, yüzde 2.3 ile en düşük ölüm oranına sahip ülkelerden biridir.”	Bakan Koca’nın fotoğrafı kullanılmıştır.	24	8	2

139	“İstanbul bizim Vuhan’ımızdı ama atlattık”	“Sağlık Bakanı Koca, Vuhan’dan daha iç içe bir yerleşime sahip olan İstanbul’da salgının nasıl kontrol altına alındığını anlattı. Ekiplerimiz 1300 araçla bulaşı zincirini tespit etti. Hastalar, erken tanı ile tedaviye alındı ve süreç yönetilebilir düzeyde gelişti. Bu yöntemi uygulamasaydık İstanbul’da salgını kontrol edemezdik.”	Bakan Koca’nın fotoğrafi kullanılmıştır.	19	4	0
140	“Zincir kırılıyor sabredelim”	“3 bilim kurulu üyesi, koronavirüsle mücadelede son gelişmeleri değerlendirdi. Prof. Dr. Levent Yamanel: Hasta sayılarının düşmesi ümit verici. Kırılmayı yakaladığımızı ümit ediyorum. Böyle giderse bayramdan sonra biteceğini düşünüyorum. Doç Dr. Sema Turan: İzolasyon ve sosyal mesafe kuralının çok büyük önemi var. Mayıs ayının ilk haftasında sürecin hızla aşağıya doğru ilerleyeceğini söyleyebiliriz. Prof. Dr. Tevfik Özlü: Son iki haftanın rakamlarına bakarsak, umut verici bir tablo var. Türkiye artık vaka artış hızını durağan hale getirdi. Ölüm oranlarının stabilleştiği bir tabloyu çok net görüyoruz. Süreç sağlıklı yönetiliyor. Burada vatandaşlarımıza büyük görev düşüyor. Hem sokakta hem de evde asgari önlem almamız şart.”	Hastaneden taburcu olan hastaların görüntüsüne yer verilmiştir.	1	11	1

141	“Moral veren tablo”	“Türkiye koronavirüsle mücadelede kritik bir eşiği aştı. İlk kez iyileşen hasta sayısı vaka sayısını geçti. Sağlık Bakanlığı’ndan yapılan açıklamaya göre dün 3 bin 122 yeni vaka olduğu belirtilirken, iyileşen hasta sayısının ise 3 bin 246 olduğu kaydedildi. Sağlık bakanı Koca da yaptığı açıklamada, “Son 24 saat içerisinde taburcu olan hasta sayısı, bugüne kadar iyileşen toplam hasta sayısının yüzde 15’ini oluşturuyor” dedi.”	Bakan Koca’nın fotoğrafı kullanılmıştır.	18	13	1
142	“Vaka sayısı düşüyor iyileşenler hızla artıyor”	“Virüsle mücadelede yüz güldüren gelişme..Bir günde 3845 hasta taburcu edildi.Günlük vaka sayısı ise 2861’e düştü. Sağlık Bakanı Koca, “Testlerin pozitif çıkma oranı azalıyor. Bu tabloya tedbirle destek şart” dedi.”	Bakan Koca’nın fotoğrafı kullanılmıştır.	52	2	1
143	Bakan Fahrettin Koca: Türkiye bu hizmeti ücretsiz sunan tek devlet.	Sağlık Bakanı Fahrettin Koca, sosyal medya hesabından yaptığı açıklamada, “Türkiye, hava ambulans hizmetini 2008’den beri veriyor. Ve bu hizmeti kendi kaynakları ile ücretsiz sunan tek devlettir.” dedi.	Bakan Koca’nın fotoğrafı paylaşılmıştır.	137	29	0

144	“Tünelin ucu göründü”	“Başbakan Erdoğan, “İyi gidiyoruz. Ramazan sonunda çifte bayram yapacağız” dedi, yeni tedbirleri açıkladı. Normalleşme mesajları verdi. • İyileşen hasta sayımızın yeni hasta sayısını geçmesi kırılma noktasıdır. • Türkiye ölüm oranı bakımından da Avrupa’daki en iyi ülke durumunda. Tedbirler olumlu sonuç veriyor. • Hafta sonları 31 ilde sokağa çıkma Ramazan sonuna kadar sürecek. • 1-3 Mayıs’ta 3 gün sokağa çıkma kısıtlaması uygulanacak. Cuma, marketler 09.00-14.00 açık olacak.”	Cumhurbaşkanı Erdoğan’ın fotoğrafı kullanılmıştır.	1	6	0
145	Türkiye Leyla’nın sesini duydu: “Vatanımdayım emin ellerdeyim”	“İsveç’te tedavi edilmeyince ambulans uçakla Türkiye’ye getirilen Emrullah Gülüşken’in (47),tedavisine Ankara Şehir Hastanesi’nde devam ediliyor. Yoğun bakımda tutulan ve saat başı değerleri kontrol edilen hastanın durumu iyi. Gülüşken’in “vatanımdayım emin ellerdeyim dediği” öğrenildi.”	Gülüşken’in hastanedeki görüntüsüne yer verilmiştir.	6	11	2

146	“Hangi zengini almaya geldiniz?”	“Türkiye’nin gururu hava ambulansının ekibi: Türk hastaları almaya gidince yabancılar bize böyle soruyor. “Bu hizmet ücretsiz” deyince şaşırıyorlar. Pilot Gürcan Yıldırım.. Doktor Alim Gasanov.. Acil Tıp Teknisyeni Ali Göksu.. Onlar, Türkiye’nin “jet sağlık” gücünün kahramanlarından üçü. Son olarak dünyada hayranlıkla izlenen İsveç’ten korona hastasını getirme operasyonuna imza attılar. Söz onlarda: Dünyada örneği yok, Uçağımız dünyada devlete ait 4 sedyeli tek ambulans uçağı. Bize haber gelince 90 dakika içinde teker kaldırıyoruz. Vuhan’dan gelen virüslü Çinli hastayı 40 saat uçarak geri götürdük. Yurtdışı’ndaki hastalar bizi görünce yalnız olmadıklarını anlıyor. Yabancı personel “bu hasta zengin biri mi” diye soruyor. Sağlık Bakanlığı’nın ücretsiz hizmeti olduğunu duyunca inanmıyorlar.”	Ambulans uçak önündeki Pilot Gürcan Yıldırım.. Doktor Alim Gasanov.. Acil Tıp Teknisyeni Ali Göksu’nun fotoğrafına yer verilmiştir.	13	5	0
147	“112 akıncıları”	“Onlar koronavirüsle mücadelede en önde savaşan kahramanlar. Sabah fedakar 112 ekiplerinin bir gününe tanıklık etti. Paramedik ambulans sürücüsü Semih Göce’nin “13 aylık kızım var. 45 gündür görmüyorum. Yeni yeni yürümeye başlamıştı” sözleri 112 ekiplerinin büyük fedakârlığını özetliyor.”	Ambulansla taşınan bir hastanın görüntüsüne yer verilmiştir.	22	11	1

148	“En güvenli ülke Türkiye”	“Salgında ölüme terk edilen Avrupalı yaşlılar, emin ellerde olmak için gözünü Türkiye’ye dikti. İspanya’dan İtalya’ya, Almanya’dan Norveç’e kadar birçok ülkeden yaşlı nüfus Türk vatandaşlığına geçmek istiyor.”	Sokakta yürüyen bir yaşlının görüntüsüne yer verilmiştir.	5	13	0
149	“Tehlike geçmedi tedbire devam”	“Koca: Türkiye bu sınavdan şu ana kadar yüz akıyla çıktı. Ancak tedbirlere uyulmazsa yeni bir pik dalgası yaşanabilir. Günlük koronavirüs tablosundaki yeni veriler bize her gün umut veriyor. Bu umudu sonuca çevirmek zorundayız. Yoğun bakımdaki ve entübe hastalardaki vefat oranımız çok geriledi. Türkiye Avrupa’da en düşük vefat oranına sahip ülke. Bizi bu noktaya, tedbirlere uyum ve titiz getirdi. Başarının tamamını özetleyecek olursak, tedbir, tespit, hızlı tedavi.”	Bakan Koca’nın görüntüsüne yer verilmiştir.	30	15	0

150	“Çaresizlikten gurura”	“1999 Depremi’nde enkazın altında kalan sağlık sistemi, 2020’de insanlığı kasıp kavuran salgınla mücadelede dünyaya örnek oldu. İki dönemin tanığı doktorlar büyük dönüşümü anlattı. 1999’da ilaç yok, yatak yok. Hastaya ilaç lazım. Bakan Bey’e ulaşamıyoruz, çaresiziz.. Hastalarımıza eczaneden ilaçları alabilmek için bir başhekim olarak babamdan para istedim. O parayla hastalara ilaç ulaştırdım. Şimdi Bakan Bey’i direkt arıyoruz. “Efendim, bu ilaca ulaşamıyoruz” diyoruz. Hemen yapılıyor. Şimdi hastanemizde her şey var. 10 Mart 2020’den bugüne koronavirüs şikayetiyle gelen 30 bin hastaya bakıldı.”	Hastane odalarından kareler paylaşılmıştır.	9	6	1
151	“ABD’ye ikinci yardım uçağı bugün yola çıkıyor”	“Salgında dünyanın vicdanı olan Türkiye, bir kez daha ABD’ye tonlarca sağlık malzemesi gönderdi. Virüsün en çok etkilediği ülkelerden ABD’ye ikinci yardım paketi dün askeri kargoyla gönderildi. Pakette maske, koruyucu sağlık malzemesi, tulum ve dezenfektan bulunuyor. ABD’nin Avrupa Komutanlığı “NATO müttefikimize teşekkür ediyoruz” dedi.”	Yardım paketlerinin uçağa yüklenirken görüntüsüne yer verilmiştir.	5	11	1
152	“Bakan Koca: Test sayısında 1 milyonu geçtik”	“Vaka sayısında artış öngörülebilir seyrinde. Solunum desteğine ihtiyaç duyan hasta sayısında düşüş, iyileşen hastada ise artış devam ediyor. Bu noktaya gelmek kolay olmadı. Tedbirde ısrarcı olalım.”	Bakan Koca’nın fotoğrafı kullanılmıştır.	57	6	1

153	“Bu belayı atlattıyoruz güzel günler yakın”	“Başkan Erdoğan, İstanbul Cerrahpaşa’da koronavirüs tedavisi gören hastalarla video konferans yöntemiyle tek tek görüştü. “İnşallah bu belayı atlattıyoruz, güzel günler yakın” diyen Erdoğan sağlık çalışanlarını da övdü. Hastalar da yapılan çalışmalara dikkat çekerek Erdoğan’a teşekkür etti”	3 hastayla görüntülü görüşme yapan Erdoğan’ın görüntüsüne yer verilmiştir.	12	15	1
154	“Türk usulü tedavinin sırrı”	“Bilim Kurulu üyeleri Prof. Dr. Yamanel ve Doç. Dr. Turan Türkiye’nin koronadan ölüm oranlarını en aza indirmesinin nedenlerini anlattı. Virüs akciğerlerde nefes alma sıkıntısı yarattığı için hastayı yüzüstü yatırıp, nefes almasını sağlıyoruz. Bu sayede hastanın oksijenini artırıyoruz. Dünyadan farklı şekilde ilaçları erken dönemde devreye soktuk. Hidroksiklorokin’i ayakta hastalara bile verdik. Favipiravir’i entübe döneminden önce kullandık.”	Hastayı tedavi eden sağlık görevlilerinin görüntüsüne yer verilmiştir.	32	0	1
155	“Virüs avcıları iş başında”	“Türkiye’nin örnek korona mücadelesi dünya medyasında geniş yankı buluyor. İngiliz haber ajansı Reuters de, filyasyon ekiplerinin ev ev tarama çalışmasını izledi. Ajans, “virüs dedektifi” diye anılan ekiplerin bazen bir vakadan 200 kişiye kadar iz sürdüklerini yazdı.”	Filyasyon ekiplerinin bir ev ziyaretindeki görüntülerine yer verilmiştir.	15	11	2

156	“Pandemiyle mücadelede iki gurur abidesi için geri sayım başladı	“Başkan Erdoğan, “45 günde yapacağız” dedi. toplam 2 bin yataklı iki dev hastane 25 günde meydana çıktı. Yeşilköy ve Sancaktepe’de inşa edilen iki hastane jet hızıyla yükseliyor. Merak edilen iç görüntüleri bir videoyla paylaştı Başkan Erdoğan paylaştı. Her türlü konfora sahip tek kişilik odalara yataklar yerleştirilmiş. TV’den refakatçi koltuğuna, banyodan lavaboya hiçbir detaydan kaçınılmamış. Erdoğan video mesajında “Güçlü sağlık sistemimizle vatandaşımızın bir nefes sıhhati için çalışmaya devam edeceğiz” dedi.”	İnşaat alanından ve tamamlanmış bir hastane odasından görüntülerin yanı sıra Cumhurbaşkanı Recep Tayyip Erdoğan’ın fotoğrafı paylaşılmıştır.	59	13	7
157	“15 Temmuz doktorları şimdi koronaya karşı”	“15 Temmuz hain darbe girişiminde hastanede yaralıları kahramanca tedavi eden Prof. Dr. Osman Ekinci ile uzman Dr. Mehmet Koşargelir: O gece jetler üstümüzden uçarken onlarca ameliyat yaptık, yüzlerce yaralıya müdahale ettik. Şimdi de korona cephesinde ön safta savaş veriyoruz.”	Doktorların hastanedeki görüntülerine yer verilmiştir.	15	3	1
158	“Normalleşme için her yerde test”	“Kademe kademe normalleşmede nüfusun ne kadarlık bölümünün koronaya karşı bağışıklık kazandığı büyük önem istiyor. Bu amaçla yaygın antikor testlerine başlanacak. İller mahalle mahalle taranacak. Sanayi bölgeleri, madencilik ve turizm sektörüne öncelik verilecek.”	Bakan Koca’nın fotoğrafı kullanılmıştır.	22	4	0

159	“Bakan Koca Yeni Dönemin Adını Koydu”	“Türkiye’de salgın mevcut şartlarda kontrol altına alınmıştır. Ancak tehdit ortadan kalkmadı. Birinci hedefimiz hastalığı kontrol altına almaktır. İkinci “dönemde, hayatı yeniden düzenlemektir. Bazı kısıtları esnettiğimiz yeni döneme isim vermeyi yararlı. Sosyal hayata geçiş artacak. Virüse karşı mücadelede yeni durumun kuralları ve tedbirleri olmalıdır. Kontrollü sosyal hayat bunların ifadesidir. İkinci dönemin stratejisidir. Özgür ama tedbirli bir hayat tarzına geçiyoruz.”	Bakan Koca’nın fotoğrafı kullanılmıştır.	3	8	0
160	“Anormal dönem”	“Normalleşme adımları atılırken, çarşı Pazarlardaki kuralı kalabalık ve seyahat yasağının kalktığı Bodrum girişinde oluşan insan seli anormal görüntüler oluşturdu. Uzmanlar uyardı: Prof. Dr. Özlü: Virüs pusuya yattı bizi bekliyor. Böyle hızlı hareketlenmemek lazım.	Çarşı pazarın görüntüsüne yer verilmiştir.	11	9	0
161	Antikor testleri nasıl yapılıyor?	“Büyükşehirlerin en kalabalık ilçelerinde sokak sokak virüs tarama testi yapılacak. Testler için özel ekipler oluşturulacak. Uygulama hem PCR hem de antikor yoluyla yapılacak. Her yaştan meslek grubuna, şehrin en kalabalık yerlerinden arka mahallere kadar test yapılacak kişiler tek tek seçilecek”.	Antikor testi yapılan birinin görüntüsüne yer verilmiştir.	19	1	1

162	“Bu fedakârlık asla unutulmaz”	“Onlar korona mücadelesinin kahraman sağlıkçı anneleri. Anneler Günü’nü hastanelerde hayat kurtarma nöbetinde evlatlarına hasret geçirecekler. Buruk ama gururlular. Yarın Anneler Günü. Bu özel günü evlerde salgın yasağıyla korona önlemlerine uyarak kutlayacağız. Ama bir grup anne var ki, onar yarın da Kovid-19 hastalarına şifa vermek için nöbette, evlatlarından uzak olacaklar.”	Doktorların görüntülerine yer verilmiştir.	37	12	1
163	“Sana sarılmayı çok özledim”	“Onlar korona ile mücadelenin ön saflarında iki aydır savaşıyor. Kimi başhekim kimi doktor kimi hemşire...Aynı zamanda birer anne, çocuklarına haftalardır hasret. Özlemlerini bağırklarına basıp salgınla mücadele ediyorlar. Hiç kuşkusuz yılın anneleri olmaya adaylar.”	Sağlık görevlilerinin çocuklarıyla olan fotoğraflarına yer verilmiştir.	9	5	0
164	“3 Dev Hastane 24 Mayıs’a hazır”	Başkan Erdoğan İstanbul’daki 3 hastanenin inşaatını inceledi. “Bu dönemde başarılı bir iş çıkarıyorsunuz” diyerek işçileri tebrik etti. Erdoğan 24 Mayıs’ta hizmete girecek Yeşilköy ve Hadımköy hastaneleriyle ilgili Bakan Koca’dan bilgi aldı. İşçilere Seslendi. Ziyareti sırasında sosyal mesafe kuralına uygun şekilde işçilere seslenen Başkan Erdoğan “Çalışmalarınız için şahsım ve milletim adına teşekkür ederim” dedi.”	Bakan Koca’nın Cumhurbaşkanı Erdoğan’a bilgi verirken görüntüsüne yer verilmiştir. Erdoğan’ın arkasında incelemeye katılan Hazine ve Maliye Bakanı da görülmektedir.	39	6	0

165	“İşadamı Bülent Eczacıbaşı: Koronayla savaşta hızlı yol aldık”	“Türkiye yıllardır sağlıkta değerli yatırımlar yapıyor. Güçlü sağlık sistemimiz sayesinde koronayla savaşta hızlı yol aldık. Bakanlığımızın ve sağlık çalışanlarımızın bu sonuçta payı büyük.”	Bülent Eczacıbaşı’nın fotoğrafı kullanılmıştır.	54	6	1
166	“Anlatacağımız kahramanlık hikâyemiz var”	“Pandemi mücadelesini sürdüren sağlık çalışanları Anneler Günü’nü sevdiklerinden uzakta geçirmek zorunda kaldı. Ancak kendileriyle gurur duyuyorlar. Evlatlarımıza anlatacak kahramanlık hikayemiz var”.	Sağlık görevlisinin görüntüsüne yer verilmiştir.	18	9	0
167	“Bu moralle güçlendik”	“65 yaş üstü vatandaşlar 50 gün sonra ilk kez sokağa çıktı, “Bu moralle evde kalmaya devam” mesajı verdi. Mustafa Gürsültür (65): Çok mutlu olduk. Bu izni verenler sağ olsun.	Ellerinde çiçek olan yaşlıların görüntüsüne yer verilmiştir.	13	8	1
168	“Normalleşmeyi eskiye dönüş gibi algılamayın. Maskesiz kapıdan dışarı adım atmayın”	“Salgın döneminde en küçük bir rehabetin büyük felaketlere yol açabileceğini belirten Başkan Erdoğan, alınan yeni kararları açıkladı. • 16-17-18-19 Mayıs’ta sokağa çıkma kısıtlaması uygulanacak. • 18-19 Mayıs’ta bakkal, market, kasap, manav, fırın, tatlıcılar 10.00 – 16.00 arasında açık olacak. • 9 ilde seyahat kısıtlaması kalktı. • Noterlerde nöbetçilik kalktı, normal çalışma düzenine geçildi. • Yıkabilir bez maske standardı belirlendi. Piyasada satılacak. • Emekli maaşların yanı sıra öğrenci burs ve kredi ödemeleri bayrama kalmayacak.”	Cumhurbaşkanı Erdoğan’ın fotoğrafına yer verilmiştir.	15	12	1

169	“Tehdit sürüyor tedbir zorunlu”	“Sağlık Bakanı Koca, Bilim Kurulu toplantısı sonrası önemli mesajlar verdi: Korona mücadelesinde Türkiye’nin bilim insanları dünyanın ilgi konusu. Yabancı TV’ler Türkiye’nin başarı öyküsünü gösteriyor. Salgını kontrol altına aldık ama riskli bir gün bile bu tabloyu değiştirebilir. İkinci dalgayı önlemek için kontrollü sosyal hayat şart. Dışarı maskesiz çıkmak, yarı açık şekilde kullanmak sorumlulukla bağdaşmaz. Herkes tedbirlere uymayı uyarmalı.”	Bakan Koca’nın fotoğrafı kullanılmıştır.	15	6	1
170	“İşte dünyaya maske gönderen fabrika”	“ABD dahil 10 ülkeye gönderilen tıbbi malzemelerin üretildiği MKE’ye bağlı Maksam Makine ve Maske Fabrikası Müdürlüğü’ne girdik. Şu ana kadar 30 milyondan fazla maske ürettiklerini söyleyen MKE Genel Müdürü Yasin akdere: Mekanik solunum cihazı Sahra’nın seri üretimine bu ay sonunda başlıyoruz.”	Fabrikadan iki fotoğraf karesine yer verilmiştir.	6	4	0
171	“Bu tedbirlerden kaçış yok”	“Bakkaldan manava, kasaba, terziye, ayakkabıcıya, züccaciye, büfeciye, minibüsçüye kadar sil baştan yeni yaşama giriyoruz. Uymayanlara ağır cezalar var. “Kendin seç, kendin al” artık yok “Elden ele uzatalım abi” dönemi bitti”.	Pazarcının, sarrafın, minibüsün ve tekstil mağazasının görüntülerine yer verilmiştir.	39	9	0

172	“Sokak gençlerin”	“Koronavirüs tedbirleri kapsamında 41 gündür evde olan 15-20 yaş arası gençler, 4 saatlik izinle kendilerini sokağa attı. Parklara ve sahillere akın eden gençler renkli görüntüler oluşturdu.”	Sokakta maskeli yürüyen gençlerin görüntüsüne yer verilmiştir.	5	5	0
173	“Sigara bulaştırıyor”	“Sigara içenlerin koronaya yakalanma riski içmeyenlere göre 14 kat daha fazla. Peki sigara dumanı virüs taşır mı? Prof. Hasan Bayram: 2010’da kuş gribi virüsünün çöl tozlarıyla taşındığını kanıtladı. Koronavirüs de hava partikülleriyle bulaşabilir. Prof. Levent Yamanel: Bilimsel bir veri yok. Ancak araştırmalar gösteriyor ki; sigara içenlerde koronavirüs daha ağır seyrediyor.”	Mikroskop ortamında incelenen virüs görüntülerine yer verilmiştir.	9	9	0
174	“Psikokovid”	“Psikolojik rahatsızlıkları bulunan korona hastalarının tedavileri, Kanunu Hastanesi’nde yapılıyor. İstanbul’un tek Kovid-19 Psikiyatri Servisi Şefi Mert Aksoy: Ruh sağlığı yaşayan hastalarda korona takibi ve tedavisi daha zor. İlaçların etkileşimine de dikkat etmek gerekiyor.”	Hastane ortamında tulumlu bir doktorun görüntüsüne yer verilmiştir.	26	4	1
175	“Sağlıktaki başarımızı dünyaya iyi anlatmalıyız”	“TÜSİAD Başkanı Kaslowski: Salgınla mücadeledeki başarımız ekonomi alanında önemli fırsatlar sunuyor.”	TÜSİAD Başkanı Kaslowski’nin fotoğrafına yer verilmiştir.	52	1	0

176	“Normalleşme yolunda son fedakarlık”	“Yeni tedbirleri açıklayan Başkan Erdoğan, millete seslendi: İnşallah bayramdan sonra bu kısıtlamalara ihtiyaç kalmaz. Arife gününden bayramın son gününe kadar 23-24-25-26 Mayıs’ta 81 ilde sokağa çıkma kısıtlaması uygulanacak. 15 ildeki seyahat kısıtlaması 15 gün süreyle uzatıldı. Bu öğretim dönemine son verildi.Yeni öğretim yılı eylülde başlayacak. Kreşler ve bakımevleri 15 Haziran’da faaliyete geçecek.”	Cumhurbaşkanı Erdoğan’ın fotoğrafına yer verilmiştir.	19	12	0
177	“Sevindiren Tablo”	“Koronavirüsle mücadelede yüz güldüren gelişmeler yaşandı. Günlük vaka sayısı bin 22’ye düştü. Can kaybı 28 oldu. Yoğun bakım ve entübe hasta sayılarında azalma devam etti. Sağlık Bakanı Koca, “Yeni vaka sayısında beklenen düzeyde bir azalma var” dedi.”	Bakan Koca’nın fotoğrafı kullanılmıştır.	1	4	1
177	İletişim Başkanı Altun duyurdu: Yerli ve milli tıbbi destek cihazlarını milletimizin hizmetine sunuyoruz	Bir laboratuvar görüntüsüne yer verilmiştir.	İletişim Başkanı Altun duyurdu: Yerli ve milli tıbbi destek cihazlarını milletimizin hizmetine sunuyoruz	20	2	1

178	“Sağlıkta dünyanın çok önündeyiz”	“Bensu Soral, Türkiye’nin koronavirüsle mücadelede tüm dünyaya fark attığını söyledi. Test sayıları, hastanelerin organize edilmesi, devletimizin politikası ve vatandaşımızın duyarlılığı etkili oldu. Dünyaya yardımcı olmak da pozitif bir durum.”	Oyuncu Bensu Soral’ın görüntüsüne yer verilmiştir.	30	8	1
179	“Tren ve uçakta kodlu yolculuk”	“Sağlık Bakanı Koca seyahatler konusunda yeni dönemin yol haritasını verdi: Artık uçak, tren ve otobüs yolculukları Hayat Eve Sığar (HES) kod uygulamasıyla yapılabilecek. Kodunu ver uçağa bin: Hayatı yeniden planlıyoruz. Bayram sonrası günler daha özgür olacak. Hayat Eve Sığar uygulaması seyahatlerde serbest giriş kartı olacak. Mobil uygulama üzerinden aldığınız kodu kullanarak uçak, tren ve otobüse binebileceksiniz. 65 yaş üstüne müjde: HES uygulamasıyla bireyler risk taşımadığını göstermiş olacak. 65 yaş üstündekilere de küçük bir müjdemiz var. Refakatçi eşliğinde bir aylığına memleketlerine gidebilecekler. Bu uygulama bugün (21 Mayıs 2020) itibarıyla geçerli olacak”	Bakan Koca’nın fotoğrafı kullanılmıştır.	1	8	0
180	“Çocuklar parka büyükler çarşıya”	“Sokağa çıkma izni verilen 0-14 yaş grubu parklara akın etti. Bayram alışverişine çıkan vatandaşların yarattığı kalabalık ise korkuttu”.	Çarşı’daki kalabalığın görüntüsüne yer verilmiştir.	0	11	1

181	“Sağlıkta sessiz bir devrim daha! Türkiye o sistemle...”	Bütün ülkeler harıl harıl laboratuvarlarda korona aşısı için çalışıyor. Her gün bilimadamlarından yeni bilgiler geliyor. Peki Kovid-19 aşısı bulunduğunda yaklaşık 8 milyar dünya insanına bozulmadan ulaştırılabilecek mi? Soğuk zincir koşullarında saklanmayan ve taşınmayan aşının sudan hiçbir farkı yok ve bağışıklığa hiçbir faydası bulunmuyor.	Hastanenin kuşbakışı görüntüsü ve Cumhurbaşkanı Erdoğan’ın fotoğrafına yer verilmiştir.	20	9	3
182	“Ülkemizin gurur abidesi”	“Başkan Erdoğan: Sağlık sistemlerinin çöktüğü bir dönemde Türkiye ve Japonya örnek bir başarı sergiliyor. Sadece estetik bakımından değil, teknolojik altyapısı, müstemilatı, konumu, imkânları ve diğer özellikleri ile İstanbul’un gurur abidelerinden bir eseri daha ülkemize kazandırdık. Bu eser bilhassa kovid-19 salgınıyla mücadelemizde kritik bir rol oynayacaktır.”	Cumhurbaşkanı Erdoğan’ın fotoğrafına yer verilmiştir.	6	12	0
183	“Uçuş için son hazırlıklar”	“Korona yasaklarıyla yere inen uçaklar, yeniden kalkışa geçmek için gün sayıyor. Türk Hava Yolları yeni kurallar ve hijyen tedbirleriyle 4 Haziran’dan itibaren iç hat seferlerine başlayacak. Yolcular, Hayat Eve Sığar (HES) kodu ve maskeyle uçağa kabul edilecek.”	Türk Hava Yollarının uçuşa geçmiş bir görüntüsü ile toplantı anından kareler paylaşılmıştır.	15	5	1

184	“1 Haziran’da normal hayat”	“Başkan Erdoğan Pazartesi gününden itibaren kısıtlamaların çok büyük ölçüde kalkacağı müjdesini verdi ve uyardı: Maske, mesafe ve temizliğe uysak hiçbir şekilde sıkıntı yaşamayız”	Cumhurbaşkanı Erdoğan’ın fotoğrafı yer almaktadır.	15	13	1
185	“İki ay sonra ilk sefer”	Koronavirüsle mücadele kapsamında ara verilen yüksek hızlı tren seferleri dün başladı. İki ay sonra ilk sefer, Ankara – İstanbul arasında yapıldı. Yüzde 50 kapasiteyle çalışacak YHT seferlerine yeni kurallar da getirildi. Buna göre trenlerde ikram yok, maske takmak zorunlu, hastalık belirtisi gösterenler içeri alınmayacak, ayrıca ücretlerde artış olmayacak.	Yüksek Hızlı Tren’in görüntüsüne yer verilmiştir.	0	13	0
186	Korona ile mücadelede Türkiye’yi örnek gösterdi! DSÖ’den büyük övgü!	Dünya Sağlık Örgütü’nün Türkiye Temsilcisi Pavel Ursu sosyal medya hesabı Twitter’den yaptığı açıklamada Türkiye’nin koronavirüse karşı verdiği mücadele ile dünyaya örnek bir ülke olduğunu belirtti. DSÖ Temsilcisi Ursu ayrıca, Türkiye’nin süreci şeffaf bir şekilde yürüttüğünü ve verileri elektronik ortamlarda doğru yaptığını ifade etti.	Uçaklara yüklenen yardım paketlerinin görüntüsüne yer verilmiştir.	48	12	3

187	“İstanbul’a 2 şifa merkezi daha”	“Türkiye’nin dünyayı hayran bırakan sağlık sistemine iki halka daha ekleniyor. 45 gün gibi kısa bir sürede inşa edilen Yeşilköy Prof. Dr. Murat Dilmener Acil Durum Hastanesi ile restore edilip yenilenen Hadımköy doktor İsmail Niyazi Kurtulmuş Hastanesi bugün törenle açılacak. Hadımköy’deki hastane 2. Abdülhamit tarafından yaptırılmıştı.”	Cumhurbaşkanı Erdoğan’ın ve hastanelerin kuşbakışı görüntülerine yer verilmiştir.	48	12	3
188	“Normal hayatın ilk günü”	“Korona nedeniyle kapatılan kafeterya ve lokantalar 76 gün sonra açılıyor. İşletmeler sosyal mesafe ve hijyene göre düzenlemeler yaptı. THY, ilk hat uçuşunu bugün gerçekleştirecek. Şehirlerarası otobüsler de bugün seferlerine başlıyor.”	Dezenfekte eden özel tulumlu görevlilerin görüntüsüne yer verilmiştir.	11	1	0
189	“Virüsle mücadele asıl şimdi başlıyor”	“Prof. Aydın’dan normalleşme uyarısı: Kovid-19 ile mücadelede en önemli döneme giriyoruz. Bu süreçte maske, mesafe ve el temizliği vazgeçilmez üç kural olacak.”	Prof. Dr. Kemalettin Aydın’ın fotoğrafı kullanılmıştır.	12	13	1
190	“Hastaneler normale dönüyor”	“Sağlık Bakanı Koca, önemli açıklamalar yaptı: Milletin ferasetini dikkate alarak ikinci bir dalga beklemiyoruz. Hastaneler artık olağan seyrine dönüyor. Sokağa çıkma kısıtlaması ile ilgili genel bir karar alındı”	Bakan Koca’nın fotoğrafı kullanılmıştır.	4	6	0

191	“Normalleşmeyi yanlış anladınız”	“Uzun süredir uygulanan hafta sonu kısıtlaması kaldırıldı, vatandaşlar virüs uyarılarına aldırış etmedi. Sultangazi’de asker uğurlama konvoyunda bir araç yandı, sosyal mesafesiz ve maskesiz halay çeken gruba polis tepki gösterdi”.	Asker uğurlamasındaki kalabalığın ve kutlama görüntülerine yer verilmiştir.	18	8	1
192	“İstanbul ve İzmir’de vaka sayısı azalıyor”	“Sağlık Bakanı Koca, önemli açıklamalar yaptı: İstanbul ve İzmir’de vaka sayısı azalıyor. 1 Haziran sonrası Orta, Doğu ve Güneydoğu Anadolu’da kısmi bir artış var. Yurtdışında gelen tüm vatandaşları sağlık taramasından geçirmek istiyoruz.”	Bakan Koca’nın fotoğrafı kullanılmıştır.	5	15	0
193	Bakan Varank: “(Kovid-19’a karşı) Yerli ve milli olarak kendi sentezimizle geliştirilmiş çok önemli bir ilacı ürettik”	Alt metin bulunmamaktadır.		1317	261	41
194	Afrika’da yeni tip koronavirüs (Kovid-19) vaka sayısı 170 bini geçerken, 4 bin 755 kişi hayatını kaybetti.	Afrika’da yeni tip koronavirüs (Kovid-19) vaka sayısı 170 bini geçerken, 4 bin 755 kişi hayatını kaybetti.		14	2	0

195	Kerkük'te koronavirüs vakaları arttı, sokağa çıkma yasağı ilan edildi	Irak'ın Kerkük şehrinde yeni tip korona virüs (Covid-19) salgını kapsamında vaka sayısında yaşanan ani artış nedeniyle sokağa çıkma yasağı ilan edildi. Sağlık personeli ve kriz masası üyesi Asistan Doktor Balin Zangane, "Korona virüs gerçek bir salgın. Öldürücü, henüz ilacı bulunmadı ve her gün artıyor. Kerküklü vatandaşlarıma sesleniyorum. Lütfen kararlara uyun, evde kalın. Çıkarsanız da maskesiz, önlem almadan çıkmayın. En az 2 metre birbirinizden uzak durun" dedi.		9	4	0
196	Maske takmadığı için polis tarafından öldürüldü!	Meksika'yı karıştıran ölüm	A Haber'de yayınlanan haberin videosu paylaşılmıştır	48	10	2
197	Neden sokağa çıkma yasağı ilan edildi? Bilim Kurulu Üyesi açıkladı!	Alt metin bulunmamaktadır.	A Haber'de yayınlanan haberin videosu paylaşılmıştır	43	9	14
198	Mehmetçik, koronavirüs günlerinde sosyal mesafe kuralına ve maske kullanımına özen göstererek eğitim faaliyetlerini sürdürüyor!	Alt metin bulunmamaktadır.	Eğitim alan mehmetçiğin görüntüsüne yer verilmiştir.	94	11	1

199	Harvard Üniversitesi'nin çarpıcı koronavirüs iddiasına Çin'den sert yanıt geldi!	Son dakika haberine göre; Harvard Üniversitesi araştırmacıları, yeni tip koronavirüsün geçtiğimiz yılın yaz sonu itibari ile yayılmaya başladığını bildirmişti. Çin'in ilk vakayı bildirdiği 31 Aralık tarihine kadar olayın gizli tutulduğu belirtilirken, araştırmacılar iddiayı uydu görüntüleri ile savunmuştu. Çin'den bu iddialara yanıt gecikmedi. Gelen yanıt ise sert oldu. İşte son dakika haberinin ayrıntıları...		5	0	0
200	Diyarbakır'ın Bismil ilçesinde bir köy, yeni tip koronavirüs (Kovid-19) tedbirleri kapsamında karantinaya alındı.	Diyarbakır'ın Bismil ilçesinde bir köy, yeni tip koronavirüs (Kovid-19) tedbirleri kapsamında karantinaya alındı.	Yolu kapatan Jandarmanın görüntüsüne yer verilmiştir.	9	1	0
201	Koronavirüs Bilim Kurulu Üyesi Prof. Dr. Tefik Özlü açıkladı! 65 yaş üstüne müjde.	Atv Kahvaltı haberleri'nde Nihan Günay'ın konuğu olan koronavirüs Bilim Kurulu Üyesi Prof. Dr. Tefik Özlü önemli açıklamalarda bulundu. Özlü "Rakamların etkisini gördükten sonra 65 yaş ve üstüne olumlu olarak yeni düzenleme gelebilir" dedi.	Prof. Dr. Tefik Özlü'nün görüntüsüne yer verilmiştir.	10	4	0
202	Türk Hava Yolları, koronavirüs ile mücadelede önemli rol oynayan sağlık çalışanlarına özel bir kampanya başlatarak bugün itibariyle biletlerde yüzde 40 indirim yapacaklarını açıkladı.	Sağlık hizmetleri çalışanlarına özel bir kampanya başlatan THY'nin bu kampanyası ile dünyanın dört bir yanında görevli tüm sağlık hizmetleri çalışanları, THY'nin web sayfasından ve mobil uygulamasından düzenleyecekleri biletlerle yüzde 40 indirimli seyahat edebilecek.	THY uçaklarının görüntüsüne yer verilmiştir.	20	5	0

203	Sağlık Bakanı Fahrettin Koca, koronavirüs vaka sayısını açıkladı	Alt metin bulunmamaktadır.	Bakan Koca'nın görüntüsüne yer verilmiştir.	14	4	0
204	Başkan Erdoğan: Bu virüs farklı bir virüs. Tek çare Bilim Kurulu hocalarımızın söyledikleri maske, mesafe, temizlik.	Alt metin bulunmamaktadır.	Başkan Erdoğan'ın görüntüsüne yer verilmiştir.	24	4	3
205	Bakan Fahrettin Koca: 65 yaş üstü büyüklerimize sokağa çıkma yasağı konmadan önce vakaların yüzde 15,7'si bu yaş grubundandı. Sokağa çıkma yasağından sonra bu oran yüzde 7,5'a düştü. Hastalığa yakalanma oranı yaklaşık yüzde 50 oranında azalmıştır.	Koronavirüs ile mücadelenin geçmiş günlere nazaran esnetildiği ve yavaş yavaş normalleşme sürecine girildiği bu kritik günlerde dün gelen Cumhurbaşkanlığı kabinesi normalleşme kararlarının ardından bugün gözler Sağlık Bakanlığı Bilim Kurulu'nun yapacağı toplantıya çevrilmişti. Sağlık Bakanı Fahrettin Koca Bilim Kurulu Toplantısı'nın ardından canlı yayında önemli açıklamalarda bulundu. İşte Bakan Koca'nın o açıklamaları.		20	3	0
206	TSK, en az koronavirüs vakalarının görüldüğü ordulardan biri!	Alt metin bulunmamaktadır.	A Haber'de açıklama yapan Bakan'ın haberinin videosu paylaşılmıştır	39	2	2

207	Çin'den son dakika Corona virüs açıklaması! Sonbahar ya da kış aylarında...	Dünyayı aylardır korku bulutu gibi saran Koronavirüs'te son dakika gelişmeleri yaşanıyor. Uzmanlar uzun süredir ölümcül virüse bir çare ve aşı arıyor. Dünyayı etkisi altına alan koronavirüs salgının başladığı Çin'in önde gelen tıbbi danışmanlarından Dr. Zhong Nanshan, ilk koronavirüs (Covid-19) aşılarının sonbaharda kullanıma hazır olabileceğini açıkladı. İşte son dakika haberinin ayrıntıları...	Siyah maske takan üç kadının fotoğrafı paylaşılmıştır.	5	3	0
208	Sağlık Bakanı Fahrettin Koca'dan önemli açıklamalar! "Koronavirüsün kökü tamamen kazınana kadar hayatımızı maske, temizlik, sosyal mesafe ilkeleri içerisinde düzenlememiz şarttır."	Sağlık Bakanı Fahrettin Koca'dan önemli açıklamalar! "Koronavirüsün kökü tamamen kazınana kadar hayatımızı maske, temizlik, sosyal mesafe ilkeleri içerisinde düzenlememiz şarttır."	Bakan Koca'nın açıklama yaptığı video paylaşılmıştır.	15	2	0
209	#SONDAKİKA Başkan Erdoğan: Dünya Koronavirüs salgınının pençesinde kıvrılırken biz her biri kendi alanında çığır açacak eserlerin yükselişinin sevincini yaşıyoruz.	Son dakika haberi; Başkan Recep Tayyip Erdoğan sosyal medya hesabı üzerinden bir mesaj yayımladı. Başkan Erdoğan paylaştığını mesajında, "Dünya Koronavirüs salgınının pençesinde kıvrılırken biz her biri kendi alanında çığır açacak eserlerin yükselişinin sevincini yaşıyoruz." ifadelerini kullandı	Recep Tayyip Erdoğan'ın açıklamalarına yer verilmiştir.	41	2	1

210	Bakan Fahrettin Koca günlük vaka ve vefat sayılarını açıkladı. Güncel corona virüs tablosuna göre bugün 36 bin 521 test yapılırken, 922 vaka tespit edildi. 17 kişinin hayatını kaybettiği açıklandı, 2 bin 241 kişi de sağlığına kavuştu.	Bakan Fahrettin Koca günlük vaka ve vefat sayılarını açıkladı. Güncel corona virüs tablosuna göre bugün 36 bin 521 test yapılırken, 922 vaka tespit edildi. 17 kişinin hayatını kaybettiği açıklandı, 2 bin 241 kişi de sağlığına kavuştu.	Bakan Koca'nın açıklama yaptığı video paylaşılmıştır.	21	3	1
211	7 Haziran 2020 Türkiye Günlük Koronavirüs Tablosu	Alt metin bulunmamaktadır.	7 Haziran 2020 tarihli koronavirüs tablosunun görseli paylaşılmıştır.	64	10	1
212	TUBİTAK yerli maske filtresi üretti.	Alt metin bulunmamaktadır.	A Haber'de yayınlanan haberin videosu paylaşılmıştır	241	47	8
213	Maske takmayan kadın kendisini uyarılara böyle saldırdı!	Alt metin bulunmamaktadır.	A Haber'de yayınlanan haberin videosu paylaşılmıştır	326	78	16
214	İsveç'te tepki çeken talimat: Yaşlıları yoğun bakıma almayın.	İsveç'te bir hastanenin, yeni tip Corona Virüsü (Kovid-19) taşıyan 80 yaş üstü hastaların yoğun bakıma alınmaması yönünde doktorlara talimat verdiği ortaya çıktı.	İsveç'te tepki çeken talimat: Yaşlıları yoğun bakıma almayın.	117	10	2

Kaynak: Yazar tarafından oluşturulmuştur.

3.10.2.1. Makro Yapıya Yönelik Tematik Analizler

Sabah Başlıklarla İlgili Bulgular

Sabah'ın haber başlıklarında enformasyon eksiltimi ve genelleştirme yapıldığı görülmektedir. Başlıklara zaman, neden-sonuç ve yer gibi bilgilerin yer almadığı görülmektedir. 32 no'lu haber başlığında "En büyük risk grubu yaşlılar ve kronik hastalar" hangi konuda en büyük risk grubunda oldukları belirtilmemiştir. 35 no'lu haber başlığında "Paniğe gerek yok çaremiz var" hangi konuda panik yapılmaması gerektiği belirsizdir. 61 no'lu "Rehavet "ikinci dalga" getirir mi" haber başlığında "ikinci dalga" ile neyin kastedildiği belirsizdir. Haber girişi veya haber metni okunmadan haber başlığının vermek olduğu mesaj anlaşılmamaktadır. 68 no'lu "Kurallara uymayanlara af yok" haber başlığında hangi kurallara uymayanlara af olmadığı anlaşılmamaktadır. 102 no'lu "Türkiye'nin gururu" haber başlığında Türkiye'nin gururunun ne olduğu anlaşılmamaktadır. 105 no'lu "Bu savaştan güçlü çıkacağız" haber başlığının haber girişi okunmadan haber başlığının vermek istediği mesaj anlaşılmamaktadır. 115 no'lu "O kafa 30 yıldır hiç değişmedi" haber başlığındaki kafa kelimesinin mecazi bir anlam taşıyıp taşımadığı anlaşılmamaktadır. Haber girişi okunmadan haber başlığının vermek istediği mesaj anlaşılmamaktadır. 163 no'lu "Sana sarılmayı çok özledim" haber başlığındaki kimin sarılmayı çok özlediği belirsizdir.

169 no'lu "Tehdit sürüyor tedbir zorunlu" haber başlığındaki tehdidin ne olduğu bilinmemektedir. Haber girişi ve ya haber metni okunmadan başlığın vermek istediği mesaj anlaşılmamaktadır. 185 no'lu "İki ay sonra ilk sefer" haber başlığındaki seferden hangi toplu taşımanın olduğu anlaşılmamaktadır.

Sabah Haber Girişiyle İlgili Bulgular

Ana olay hakkında bilgi veren haber girişleri olayları özetlemektedir. Sabah gazetesinde covid-19 nedeniyle alınan sağlık politikaları ile ilgili haberlerde, haber metnini özetleyen haber girişleri olduğu görülmektedir. Haber girişlerinde dikkat çeken durumlardan biri hükümet tarafından alınan önlemler ve açıklamalara yer verilmesidir.

14 no'lu "Dünyada 5 bin 811ölüm.vaka sayısı 155 bini geçti" ve 15 no'lu "İtalya'da ölenlerin sayısı 175 kişi artarak 1441 oldu" haber metinlerinde dünyadaki birçok ülkenin sağlık konusunda yetersiz olduğu öne çıkarılmak istenmiştir.

26 no’lu “Dünya genelinde koronavirüs vakası bir günde 18 bin 717 artarak 181 bin 310’a yükseldi. Son 24 saate 1059 kişinin hayatını kaybetmesiyle ölenlerin sayısı 7 bin 128 oldu. Bazı ülkelerde psikolojik kaos yaşanıyor” haber girişinde dünyada durumun çok kötü olduğu anlatılırken, 27 no’lu “29 yeni tanı var vaka sayısı 47 oldu.” Haber girişiyle Türkiye’de durumun kontrol altında olduğu mesajı verilmektedir.

34 no’lu “Uçuş yasağı getirilen Almanya, İspanya, Fransa Avusturya, Norveç, Danimarka, İsveç, Belçika ve Hollanda’da öğrenci olarak Türk vatandaşları özel seferlerle Türkiye’ye getirildi. Seferlerde 3 sağlık personeli sağlık taraması yaptı.” Haber girişinde vatandaşlarına sahip çıkan güçlü Türkiye vurgusunun yapıldığı görülmektedir. 43 no’lu “Koronavirüs tehdidine karşı durmaksızın dezenfektan ve maske üreten meslek liseliler Türkiye’nin gururu oldu.” haber girişiyle çalışkan gençler öne çıkartılarak güçlü Türkiye algısı pekiştirilmek istenmiştir.

45 no’lu “Başkan Erdoğan: Sağlıkçılarımızın verdiği mücadele her türlü alkışın üzerindedir. Koronavirüse karşı yoğun mesai harcayan sağlık çalışanları için başlatılan destek dün de sürdü. Başkan Recep Tayyip Erdoğan, eşi Emine Erdoğan ve tüm Türkiye sağlıkçıları alkışladı.” Haber girişiyle devlet liderlerinin sağlıkçıların yanında olduğu mesajı verilmektedir.

46, 71, 78, 102, 110, 118, 127, 131, 133, 136, 143 ve 145 no’lu haber girişlerinde şehir hastanelerinin gerekliliği ve hükümetin doğru bir karar aldığı vurgulanmaktadır. Pandemi öncesinde muhalefetin şehir hastaneleriyle ilgili eleştirilerini geçersiz kılmak adına, tek kişilik odalara duyulan ihtiyaçtan dolayı ilgili haberlerde şehir hastanelerinin ne kadar doğru bir karar olduğu vurgulanmıştır.

59 no’lu “Sağlık Bakanı Koca, Bilim Kurulu Toplantısı sonrasında koronavirüsle mücadele konusunda güven veren açıklamalar yaptı: Devletimiz bu mücadelede diğer devletlerle kıyaslanmayacak kadar güçlüdür.” Haber girişinde devletin diğer devletlerden üstün olduğu mesajı verilmektedir.

59 no’lu haber girişinde . “.....Şu an 136 tane yoğun bakım hastası var. Yurtdışından 1250 kutu ilaç getirtip kullandık.” Haber girişiyle güçlü devlet olarak vatandaşlara gereken her türlü önlemin alındığı mesajı verilmektedir.

67 no’lu “Sağlık sistemi çöken ve salgınla mücadelede kontrolü kaybeden ABD’de hastaların sayısı 116 bin 448’e ölenlerin sayısı ise bin 943’e yükseldi.” Ve 70 no’lu

“Dünyada en çok vakanın görüldüğü ülkede tıbbi malzeme eksikliği alarm vermeye başladı. New York’ta bir haftalık stok kaldı. Yüzlerce solunum cihazına acilen ihtiyaç var” haber girişleriyle dünyanın gelişmiş ülkeleri arasında olan ABD’nin bile sağlık sisteminde yetersiz olduğu buna karşılık Türkiye’nin sağlık konusunda çok güçlü bir ülke olduğu vurgulanmaktadır. Güçlü Türkiye vurgusuna karşılık olarak, vatandaşlarına yeterli hizmeti sunamayan dünya ülkeleri vurgusu dikkatleri çekmektedir.

Sabah’ta covid-19 kapsamında üretilen haberlerde güçlü Türkiye ve güçlü hükümet vurgusu kolaylıkla görülmektedir. Hükümetin sağlık alanında yaptığı maddi anlamda en büyük yatırımlardan biri Şehir hastaneleri projesidir. Şehir hastaneleri üzerinden hastane sayısı, yatak kapasitesine odaklanılmıştır.

72 no’lu haber girişinde “Türkiye virüsten en çok etkilenen İtalya’ya tıbbi malzeme gönderdi.....” 76 no’lu haber girişinde “Aldığı önlemlerle örnek olan Türkiye, Çin’den İngiltere’ye, Almanya’dan İran’a kadar 32 ülkeye yardım yaptı” 108 no’lu haber girişinde “Bugüne kadar 32 ülkeye yardım yapan Türkiye, dün de İngiltere ve Libya’ya sağlık malzemesi gönderdi.”, 151 no’lu haber girişinde “Salgında dünyanın vicdanı olan Türkiye, bir kez daha ABD’ye tonlarca sağlık malzemesi gönderdi.” 186 no’lu haber girişinde “Dünya Sağlık Örgütü’nün Türkiye Temsilcisi Pavel Ursu sosyal medya hesabı Twitter’den yaptığı açıklamasına yer verilmiş ve Türkiye’nin koronavirüse karşı verdiği mücadele ile dünyaya örnek bir ülke olduğunu belirtmiştir. DSÖ Temsilcisi Ursu ayrıca, Türkiye’nin süreci şeffaf bir şekilde yürüttüğünü ve verileri elektronik ortamlarda doğru bir paylaştığı ifadelerine yer verilmiştir” diğer ülkelere yardım eden güçlü Türkiye algısı ve saygınlığı tüm dünya tarafından bilinen bir kurum olan Dünya Sağlık Örgütünün açıklaması referans gösterilerek hükümetin verileri paylaşma konusunda şeffaf olduğu durumu ortaya çıkarılmak istenmiştir.

75 no’lu “ABD’de yaşayan Prof. Mehmet Çilingiroğlu: Türkiye’de çalışmasan da 50 TL ile SGK’lı oluyorsun....” Haber girişiyle konusunda uzman bir kişinin ifadesine yer verilmiş ve ilgili kişi referans gösterilerek Türk devletinin ve hükümetinin vatandaşlarına her türlü sağlık hizmetini çok ucuza sunduğu belirtilmiştir.

43 no’lu haber girişinde maske ve dezenfektan üretiminde meslek liselerinin gücüne, 12 no’lu haber girişinde korona testinde Türkiye’nin güçlü olduğu, 21 no’lu haber girişinde yurtdışından gelenlerin karantina işlemleri konusunda gerekli önlemlerin alındığı, 41

no'lu haber girişinde yerli tanı kitine, 78 no'lu haber girişinde şehir hastanelerinin yapısına, 92 no'lu haber girişinde plazma tedavisi, 95 no'lu haber girişinde hastalara yeterli ilaç temin edilmesine vurgu yapılmıştır. 100 no'lu haber girişinde korona döneminde yaşlılara verilen önem, 108 no'lu haber girişinde diğer ülkelere yapılan yardımlardan, 122 no'lu haber girişinde meslek liseliler tarafından yapılan solunum cihazına vurgu yapılarak ideolojik üretim yapıldığı görülmektedir.

Sabah'ın haber metinlerinin anlam üretiminde ikili karşıtlıklar vurgusu görülmektedir. Covid-19 kapsamında Türkiye'nin icraatları başarılı olarak değerlendirilirken, diğer dünya ülkelerinin sağlık icraatları, çalışmaları ve malzemeleri başarısızlık (yetersiz) çerçevesinde sunulduğu görülmektedir.

Sabah'ın haberlerinde muhalif partilere karşı yapılan ideolojik ifadeler de dikkatleri çekmektedir. 115 no'lu haber girişinde “CHP lideri Kılıçdaroğlu, Adana'daki paravan hastane rezaletini sahiplenerek hiç değişmediğini gösterdi.” İfadesinde ideolojik üretim yapıldığı görülmektedir. 129 no'lu haber girişinde “Adana'da CHP'li belediyenin fuar alanına sahra hastanesi yalanı tutmadı.”ifadesinde de ideolojik üretim yapıldığı görülmektedir. Adana belediyesinin yaptığı sahra hastanesi “yalan” ve “paravan” ifadeleriyle itibarsızlaştırmaya çalışılmıştır.

Sabah'ın haber girişlerinde en çok Cumhurbaşkanı Recep Tayyip Erdoğan'ın (37) ve ardından Sağlık Bakanı Fahrettin Koca'nın (27 defa) adı geçmektedir. İncelenen tarihler ve kovid-19 sağlık haberleri kapsamında haber girişinde hükümete yönelik olumsuz hiçbir ifadeye rastlanmamıştır.

Haber girişlerinde muhalif partiler ve diğer ülkelerle ilgili haber söylemlerinde kullanılan dille iktidar partiyle ilgili haberlerin söylemlerinde kullanılan dilde farklılıklar bulunmaktadır.

Örneğin 25 no'lu haber girişinde koronavirüs önlemleriyle ilgili olarak vatandaşın görüşü alınmıştır. Bunlar “Devlet çok hızlı tedbir aldı”, “dünya gıpta ile bakıyor.”, “tokalaşmayı kaldırdık. Başbakanımız gibi selam veriyoruz”, 186 no'lu haber girişinde “Türkiye'nin 80 ülkeye tıp yardımı, cömertlik, destek ve dayanışmanın güzel bir örneği”, 103 no'lu haber girişinde “hastanesinin çalışmaları 7/24 jet hızıyla devam ediyor” ifadelerinde eleştiriden uzak ve yapıcı bir dil kullanıldığı görülmektedir.

67 no’lu haber girişinde ABD’nin koronavirüs konusunda başarısız olduğuyla ilgili bir haber üretilmiştir. Haber girişinde “sağlık sistemi çöken” “salgınla mücadelede kontrolü kaybeden” ifadeleri, 70 no’lu haber girişinde “tıbbi malzeme eksikliği” 78 no’lu haber girişinde “ABD ve dünya salgında fena çuvalladı” 113 no’lu haber girişinde “....Kovid-19 hastalarının kasten ölüme terk edildiğini....”, 115 no’lu haber girişinde “...hastane rezaletini.....” 125 no’lu haber girişinde “....Sağlık sistemi çöktü. Tedavi çok pahalı....” Olumsuz bakış akışı dikkat çekmektedir.

Sabah’taki Fotoğrafla İlgili Bulgular

Haber inşasında kullanılan fotoğraflarda amaç haberin gerçekliğini artırmak ve haberin anlaşılmasına fotoğraflarla destek vermektir. Sabah gazetesinde paylaşılan haberlerdeki fotoğrafların haber metinleriyle uyum içinde olduğu görülmektedir fakat iktidar ve devlet lehine yapılan fotoğraflarda Recep Tayyip Erdoğan’ın fotoğrafının birçok kez kullanıldığı görülmektedir. Çalışma kapsamındaki Sabah gazetesi haberlerinde 192 haberin 7’sinde fotoğraf kullanılmamıştır.

Sabah’ın tablo 4’de 4, 45, 55, 58, 61,90, 105, 112, 127, 133, 135, 144, 153, 156, 168, 181, 184, 187 haber fotoğrafları;

Erdoğan’ın bakanlarla toplantı halindeki fotoğraflarında koronavirüse rağmen çalışmaya devam ettiği ve halkın yanındayız imajı, halkı ve sağlık çalışanlarını selamladığı fotoğraflarda sağlıkçılara duyduğu saygı ve minnet duygusu, ayakta halkı selamlarken kullanılan fotoğrafta ise her şeyin üstesinden geliyoruz ve gelmeye devam edeceğiz bize güvenin algısı, Erdoğan’ın helikopterdeki fotoğrafı ile yerinde denetim yapan ve vatandaşlarına hizmet etmek için çalışan lider imajı verilmek istenmiştir. Başkan Erdoğan’ın şehir hastanelerinin yanında fotoğrafının kullanılması hem muhalif partilerin Şehir hastaneleri ile ilgili eleştirilerinde yersiz oldukları hem de Başkan Erdoğan sayesinde pandemi döneminde hastane ve yatak sorunu çekilmediğine dikkat çekilmek istenmesi olarak yorumlanmıştır.

Sabah 72, 76, 77, 108,151, 186 no’lu haber fotoğraflarında kullanılan yardım kolileri ile güçlü Türkiye imajı çizilmek istenmektedir. Türkiye’nin gönderdiği yardım kolileri ile hem sağlık alanında hem de ekonomik alanda güçlü gösterilmek istenmektedir. Aynı zamanda bu ülkelerle ilgili sık sık haber yapılarak ABD ve Avrupa ülkelerinin kendi

kendilerine yetemedikleri ve aciz durumda olduklarına ilişkin fotoğraf paylaşarak ideolojik üretim yapıldığı görülmektedir.

89 ve 122 haber fotoğraflarında kullanılan liseler tarafından maske üretimi ve bunun yanı sıra solunum cihazı üretimiyle kendi kendine yeten ve aynı zamanda başarılı gençlere sahip bir ülke imajı çizilmek istenmiştir.

91, 102, 103, 110, 118, 131,156, 181, 186, 187 no'lu haber fotoğraflarında Şehir hastanelerinin görüntülerine yer verilmiştir. Muhalefet tarafından her fırsatta kamunun çok küçük bir yüzdesini karşıladığı, kamu özel ortaklığı sebebiyle hasta doluluk garantisinin verilmesi, AVM gibi inşa edilmeleri gibi nedenlerden dolayı eleştirilen şehir hastaneleri, iktidar tarafından sürekli olarak salgında başarı öyküsü olarak dile getirilmiştir. Sabah gazetesinde defalarca haber olarak yer verilmiştir. Şehir hastanesi haberlerinin fotoğraflarında hastane görüntülerinin yanında Başkan Erdoğan'ın fotoğrafına da yer verilmiştir.

124, 146 ve 147 no'lu haber fotoğraflarında ambulans uçaklara yer verilmiştir. Bu haberler ve fotoğraflar Türkiye'nin sağlık konusunda sahip olduğu değerler olarak yorumlanmaktadır. Ambulans uçaklarla farklı ülkelerde yaşayan Türk vatandaşlarının Türkiye'ye getiriliş anı haber fotoğrafı olarak kullanılmıştır. Vatandaşına her türlü hizmeti sunan ülke algısı yaratılmak istenmektedir.

Kovid-19 döneminde Türk hükümeti tarafından alınan tedbir ve önlemlerle Türkiye'de olumsuz bir durum yokmuş gibi haber inşa edilmiştir. Sabah gazetesinde olumsuz çok az haber bulunmaktadır. Bunlardan birkaçı 191, 64 ve 160 no'lu haberlerdeki asker uğurlaması ve çarşı pazardaki kalabalık haberleri ve fotoğraflarıdır. Hükümet tarafından her şey kontrol altına alınmış ve alınamayan bir önlem bulunamamaktadır.

Sabah'ın muhalif parti başkanının fotoğraflarına sadece paravan hastane haberinde yer verilmiştir. Haberde kullanılan “paravan”, “yalan”, “rezalet” kelimelerine karşılık olarak CHP parti başkanı Kemal Kılıçdaroğlu ve CHP Adana Belediye Başkanının fotoğrafı kullanılmıştır.

3.10.2.2. Makro Yapıya Yönelik Şematik Analiz

Ana Olay ve Sunuş Biçimleri

Haberlerin ana olayı tüm dünyada etkisini gösteren covid-19 ile mücadele kapsamında hükümet tarafından alınan sağlık politikalarıdır. Sabah gazetesinin haber girişleri “biz” ve “onlar” vurgusu üzerinden ele alınmış ve sağlık alanında çok başarılı ve ülkesine bu konuda her türlü desteği sunan güçlü Türkiye’ye karşılık olarak sağlık alanındaki yetersizliklerinden dolayı koronavirüsle baş edemeyen dünya ülkeleri vurgusu öne çıkmaktadır. Onlar vurgusunda aynı zamanda muhalif parti yer almaktadır. Muhalif parti lideri Kılıçdaroğlu’nun önceki dönemlerde yaptığı işler başarısızlık olarak gösterilerek bu dönemde yaptığı çalışmalar da aynı şekilde değerlendirilerek haber inşa edilmektedir. Örneğin güçlü sağlık yapısına vurgu olarak Şehir Hastaneleri, bunun karşısında da paravan hastaneler konumlandırılarak değerlendirmeler yapılmaktadır. Sabah gazetesinde haberler güçlü Türkiye vurgusu kapsamında; koronavirüs kapsamında tüm Bakanlıkların aldığı tedbir ve önlemler, hastane sayısı, yatak kapasitesi, hastanelerde olan cihaz altyapısı, nitelikli hekim, vatandaşlarına her türlü sağlık hizmetinin sunulması (filyasyon vb.), tüm bu sağlık altyapısını oluşturabilecek güçlü ekonomi, aşı geliştirme konusunda çalışan nitelikli üniversiteler, maske ve solunum cihazı geliştirilmesi ve üretiminde nitelikli meslek liseleri olarak ele alınmıştır. Ana olaya haber girişlerinde yer verilmiştir. Haber girişi ve ana olayı sunma biçiminde ortak tutum bulunmaktadır. Hükümet tarafından yapılan her faaliyet ve alınan karar, tedbir eleştirellikten uzak bir şekilde ele alınmıştır.

Artalan ve Bağlam Bilgisi

Sosyal ve politik alana yönelik olan artalan ve bağlam bilgisine Sabah gazetesinde yer verilmiştir. Haberlerin ve özellikle haberlerde kullanılan fotoğrafların belli bir ideolojik bakış açısıyla inşa edildiği görülmektedir. Örnek olarak 78 no’lu haberde “ABD ve dünya salgında fena çuvalladı. Türkiye doğru kararı aldı. Türkiye’nin şansı şehir hastaneleri” haber girişinde muhalif partiler tarafından birçok kez eleştirilen şehir hastanelerinin doğru alınmış bir karar olduğu vurgusu görülmektedir. 157 no’lu “15 Temmuz doktorları şimdi koronaya karşı” haber başlığında Ak parti döneminde üstesinden gelinen 15 Temmuz Darbe girişiminin başarısı tekrar ortaya çıkarılmak

istenmiştir. 15 Temmuz'da yaralılara müdahale eden doktorların koronavirüs döneminde hastalara şifa olmak için çalışmaya devam ettiklerine vurgu yapılmıştır. 164 no'lu "3 Dev Hastane 24 Mayıs'a hazır" haber başlığında yine şehir hastanelerine vurgu yapılmıştır. İncelenen dönem içinde şehir hastaneleri ile ilgili birçok haber üretilmiştir. 67 no'lu "ABD kontrolü kaybetti" haber başlığıyla da her yönüyle güçlü bir ülke olarak bilinen ABD'nin sağlık konusunda yetersiz kaldığı algısı yaratılmıştır. 187 no'lu haberde İstanbul'da restore edilecek olan iki yeni sağlık kuruluşuyla ilgili bilgi verilirken Hadımköy'deki hastanenin Abdülhamit tarafından yaptırıldığı bilgisi verilmektedir. Haber üretimi ve haberde yer verilen "Abdülhamit tarafından yaptırılmıştı" bilgisi haberin artalan ve bağlamıyla ilişkilidir. Sabah gazetesinin haber üretiminde ortaya çıkan güçlü Türkiye vurgusu haberlerin ardalan ve bağamlarıyla ilişkilidir.

182 no'lu "Ülkemizin gurur abidesi" haber başlığıyla yine Şehir hastanelerine vurgu yapılmaktadır. Haberde kullanılan gurur abidesine karşılık olarak fotoğrafta Başkan Erdoğan'ın fotoğrafına yer verilmesi ideolojik üretim olarak yorumlanmaktadır. 156 no'lu "Pandemiyle mücadelede iki gurur abidesi için geri sayım başladı" haber başlığında da şehir hastanelerine atıfta bulunmaktadır. Fotoğrafta yine hastanelerin görüntüleri ve Başkan Erdoğan'ın fotoğrafına yer verilmiştir. 137 no'lu "Amerika çuvallıyor, İtalya çöküyor, İspanya tökezliyor" haber girişinde kendine kendine yetemeyen dünya ülkeleri vurgusu görülmektedir. 151 no'lu "ABD'ye ikinci yardım uçağı bugün yola çıkıyor" haber başlığında da ideolojik üretim olduğu görülmektedir. 132 no'lu "Prof. Dr. Kemal Memişoğlu: Sağlık sistemimiz dünyaya örnek oldu." haber başlığında güçlü Türkiye vurgusu olduğu görülmektedir. 125 no'lu haberde eğitim almak için İngiltere'ye giden Türk gencinin İngiltere'de yaşadığı sağlık sorunları dile getirilmiştir. Ülkesiyle gurur duyan bir gencin ifadelerine yer verilmiştir. 122 no'lu haberde ise nitelikli meslek liseleri tarafından üretilen solunum cihazlarına vurgu yapıldığı görülmektedir. 115 no'lu "O kafa 30 yıldır hiç değişmedi" alaycı haber başlığıyla CHP lideri Kılıçdaroğlu'na seslenilerek ideolojik üretim yapıldığı görülmektedir. Haberlerde verilmek istenen mesaj koronavirüs konusunda hükümetin aldığı önlemler yeterlidir ve vatandaşların sorunlarını karşılayacak şeklindedir. Haber söylemlerinde olumsuz ve muhalif görüşlere yer verilmeyerek egemen iktidarın lehine göre hazırlandığı görülmektedir.

Haber Kaynakları

Sabah'ın haberlerinde ana kaynak muhabirlerdir. Muhabirler covid-19 ile devlet kurumlarından aldıkları bilgileri paylaşmaktadırlar. Haberde kaynak olarak üniversite, hastane, araştırma merkezleri, Dünya Sağlık Örgütü ve parti liderlerinin açıklamalarına yer verilmektedir. Sabah gazetesi haberlerinde açıklamalarına en çok yer verilen isim Cumhurbaşkanı Recep Tayyip Erdoğan ve Sağlık Bakanı Fahrettin Koca'dır. Alıntı yapılan isim ve kurumlar arasında Koronavirüs Bilim Kurulu üyesi Prof. Dr. Tevfik Özlü, Çin ulusal Biyoteknoloji Geliştirme Merkezi Başkanı Cang., İçişleri Bakanlığı, Bilim Kurulu üyesi Prof. Dr. Serhat Ünal ve Prof. Dr. Ateş Kara, Gaziantep üniversitesi Rektör Ali Gür, Dr. Tolga Önder, Dr. Özlem Dikme ve Dr. Ali Erkoç, ABD'de yaşayan ve Koç Üniversitesi misafir öğretim üyesi Prof. Mehmet Çilingiroğlu, DSÖ direktörü Kluge ve AP raportörü Sanchez, Aile Çalışma ve Sosyal Hizmetler Bakanı Selçuk, Bilim Kurulu üyesi Başhekim Prof. Dr. İlhami Çelik, Malatya İnönü Üniversitesi Rektörü Prof. Dr. Ahmet Kızılay, Prof. Dr. Oğuz Özyaral, Sağlık Bilimleri Üniversitesi Rektörü Prof. Dr. Cevdet Erdöl, Hayat Şehit Serkan Talan Mesleki ve Teknik Anadolu Lise Müdürü Birol Gezer, Doktor Eyüp Varol, İşkadını Selma Türkeş, Prof. Dr. Özgür Yiğit, Doç. Dr. Nurettin Yiğit ve Doç. Dr. Mesut Sönmez, İsveç'ten getirilen hasta Emrullah Gülüşken, Prof. Dr. Osman Ekinci ile uzman Dr. Mehmet Koşargelir, İşadamı Bülent Eczacıbaşı, TÜSİAD Başkanı Kaslowski, Oyuncu Bensu Soral, Dünya sağlık örgütü sözcüsü Margaret Harris'in açıklamalarına yer verilmiştir.

3.10.3. Sözcü Twitter Haberleri

Tablo 3: Sözcü Twitter Covid-19 Sağlık Haberleri

No	Haber başlığı	Haber girişi	Fotoğraf	Beğen	Retweet	Yorum
1	“Türkiye’de ilk koronavirüs vakası”	“Bakan Koca, yüksek ateş ve öksürük şikâyeti olan erkek hastada koronavirüs çıktığını söyledi. Sınırdaki sağlıkçıların izinleri iptal oldu. Çin’den dünyaya yayılan ve binlerce can alan koronavirüs, Türkiye’ye ulaştı. Sağlık Bakanı Fahrettin Koca, virüsle ilgili duyuruyu dün gece 04.00’ta canlı yayında yaptı. Yüksek ateş ve öksürük şikayeti olan hastada koronavirüs çıktığını açıkladı. Ailesi gözetime alındı. Bakan Koca’nın verdiği bilgiye göre, söz konusu erkek hastaya koronavirüs Avrupa’da bulaştı. Bu kişi ve aile bireyleri gözetim altın alındı. Hudut ve Sahiller Sağlık Genel Müdürlüğü de virüs nedeniyle tüm personelin yıllık izinlerinin iptal edildiğini duyurdu.”	Laboratuvar ortamında incelenmek üzere alınan kan örneğinin üzerinde “2019-nCoV x Positive Negative” yazmaktadır.	14	2	1

2	“Almanya nüfusunun yüzde 70’ine korona bulaşabilir”	“Almanya Başbakanı Angela Merkel, koronavirüs ile ilgili korkutan açıklama yaptı. “83 milyonluk nüfusun yüzde 60 ila 70’ine koronavirüs bulaşacak” dedi. Sağlık Bakanı Jens Spahn da “Koronavirüs kapanların yüzde 80’i sorunsuz atlatabilir” açıklaması yaptı.”	Almanya Başbakanı Merkel’in fotoğrafı paylaşılmıştır	40	6	0
3	“Koronavirüse karşı ne yemeli ne içmeli nasıl korunmalı?”	“Bağışıklık nasıl güçlendirilir?, Hijyen için ne yapmalı?, Grip aşısı olmalı mı?”	Fotoğrafta paylaşılan kan testi örneğinin üstünde “Coronavirus Blood Test” yazmaktadır.	4	1	1
4	“Koronavirüs hastasının durumu nasıl?”	“Koronavirüs Bilim Kurulu üyesi Prof. Dr. Ateş Kara, tespit edilen ilk hasta için, “Çok az kişiyle temas edip, çok fazla dışarı çıkmayan birisi. O bakımdan şansımız var” bilgisini verdi.”	Prof. Dr. Ateş Kara’nın fotoğrafı paylaşılmıştır.	8	7	0

5	“Milletin canını düşüneceklerine, ceplerini düşünüyorlar! Virüs fırsatçıları”	“Türkiye’de ilk koronavirüs vakasının görülmesinin ardından yüz maskesi ve dezenfektan malzeme fiyatları fahiş oranda arttı. Vatandaş isyanda. Her kriz döneminde yaşandığı gibi bu kez de fırsatçılar ortaya çıktı. Daha önce tanesi 2 lira olan maskeler 20 liraya kadar çıktı. Birileri vatandaşın korkusu üstünden cebini doldurdu”.	Haberde üç fotoğraf karesi paylaşılmıştır. İlk karede bir kolonyacı dükkanının önündeki kuyruğun görüntüsüne, ikinci karede elini dezenfekte eden birinin görüntüsüne ve üçüncü karede ise maske takan kişilerin görüntüsüne yer verilmiştir. Pahalan kolonya, maske ve dezenfektan ürünlerine dikkat çekilmek istenmiştir.	2	4	0
6	“Toplum özellikle Recep Bey ve onun iktidarına artık güvenmiyor. İlk korona olayı ortaya çıkmalı henüz birkaç saat olmuş ve insanlar marketleri boşaltıyor! Üstelik bu boşaltma olayı sağlık için falan değil, sadece ve sadece aç kalmamak için!”	“Dün sabahattan itibaren marketlere akın vardı. Genel karantina başlar korkusuyla vatandaşlar gıdaya hücum etti. Başta makarna ve bakliyat olmak üzere pek çok ürün kapışıldı”.	Boşalan market raflarının ve kasalarda oluşan uzun kuyrukların görüntüsüne yer verilmiştir.	17	3	1

7	“Dünya diken üstünde”	“İtalya’da bir günde 196 kişi can verdi. Koronavirüs salgınında dünya genelinde ölenlerin sayısı da 4 bin 300’ü geçti. Avrupa’da en ağır tablonun yaşandığı İtalya’da ölü sayısı 196 kişi birden artarak 827’ye yükseldi.”	Fotoğraf paylaşılmamıştır.	4	1	1
8	HAKKINIZ ÖDENMEZ! NE YAPSAK AZ... Türkiye Sağlık Emekçilerini alkışlıyor	Alt metin bulunmamaktadır	Işıklarını açıp kapatan apartman dairelerinin videosu paylaşılmıştır.	10500	1078	72
9	“Koca: 60 yaş üstündeki ölümler bizi üzüyor. Buradan bir kez daha uyarıda bulunuyorum, lütfen dikkat edelim. Virüsle mücadelede alınacak yeni tedbirler var. Bilim Kurulumuz hareketliliğin daha da azaltılması yönünde karar aldı. Bu kararları Cumhurbaşkanımız açıklayacaktır	Alt metin bulunmamaktadır.	Fotograf paylaşılmamıştır.	10	4	0
10	“SARS kahramanı Çinli profesör tarih verdi: Koronavirüs Haziranda biter”	“Çin’de 2002’de ortaya çıkan ölümcül SARS virüsünü bulduğu için “Kahraman” ilan edilen bilim insanı Prof. Zhong Nanshan, koronavirüs konusunda dünyayı rahatlatan bir açıklama yaptı. “Küresel salgının haziran ayında bitmesini bekliyoruz” dedi.”	Prof. Zhong Nanshan’un fotoğrafına yer verilmiştir.	4	1	0

11	“Bakan Koca: 2 ay daha direnelim”	“Sağlık Bakanı Koca, “2 ay direnelim, yazın virüsün etkisi azalıyor. 2 ayda hayat normale döner” dedi.”	Bakan Koca’nın fotoğrafına yer verilmiştir.	11	1	1
12	“Okullara korona tatili”	“Sarayda koronavirüs zirvesi yapıldı. Şu kararlar çıktı: İlk ve orta dereceli okullar 16 Mart’tan itibaren 1 hafta, üniversiteler ise 3 hafta tatil olacak. Spor müsabakaları nisan sonuna kadar seyircisiz oynanacak.”	Öğrencilerin görüntüsüne yer verilmiştir.	5	0	1
13	“Dünyanın birçok ülkesinin ardından Türkiye’de de etkisini göstermeye başlayan Corona salgınıyla vatandaşlar evlerinden çıkmamaya başladı.”	Alt metin bulunmamaktadır.	Evinin balkonunda saksafor çalan bir kişinin görüntüsü paylaşılmıştır.	7131	981	92
14	“Koronayak olduk”	“Türkiye’de 5 kişide koronavirüs görülmesinin ardından ülkenin dört bir yanını, hatta antik yerleri bile dezenfekte etmeye başladık. Oysa Prof. Aynur Tokaya “Açık alanlara dezenfektan gereksiz” diyor. İşte durum: Binlerce yıllık antik tiyatro dezenfekte edildi. Yolu ve kaldırımları virüse karşı ilaçladılar. Kaldırımdaki korkuluklar bile nasibini aldı. Meydandaki heykeli dezenfektanla yıkadılar. Okullar tatil ama dış	Fotoğraf paylaşılmamıştır.	0	10	0

		merdivenleri ilaçlandı.”				
15	“İrak uçağındaki 57 kişiye karantina”	“Türk işçileri Bağdat’tan İstanbul’a getirmesi planlanan uçak virüs şüphesi üzerine Ankara’ya indirildi. 57 işçi 14 günlük karantinaya alındı.”	Ellerinde bavulları olan maskeli sıra halinde bekleyen kişilerin görüntülerine yer verilmiştir.	77	1	0
16	“AVM’lerden Corona tavsiyesi”	“Haftasonları dolup taşan alışveriş merkezlerinde korona önlemi alındı. 10.00 – 22.00 olan çalışma saatleri, 12.00-20.00 olarak değiştirildi. AVM’lerdeki çocuk oyun alanları da kapatıldı.”	Bir AVM’nin görüntüsüne yer verilmiştir.	36	6	4
17	“9 ülkeye kapı kapalı”	“9 Avrupa ülkesinden uçuşların durdurulmasının ardından, bu ülke vatandaşlarının Kapıkule’den girişine de izin yok”.	Kapıkule Gümrük Kapısının fotoğrafı paylaşılmıştır.	73	0	1
18	“Karantina ziyareti”	“Sağlık Bakanlığı Türkiye’de koronavirüs görüldüğü andan beri işi sıkı tutuyor. Dün umreden dönenler karantinaya alındı...Ancak bazı AKP ve MHP’liler evden çıkmaması gereken kişileri ziyaret edip toplumun sağlığını riske attı...”	Ev ziyaretinde bulunan kişilerin görüntüsü paylaşılmıştır.	53	8	0
19	“Kastamonu'nun Tosya ilçesinde umreden dönmesinin ardından yüksek ateş şikayetiyle hastaneye	“Kastamonu'nun Tosya ilçesinde umreden dönmesinin ardından yüksek ateş şikayetiyle hastaneye başvuran bir	Hastane bahçesindeki beyaz tulumlu görevlilerin	1060	344	0

	başvuran bir kişinin Corona virüsü testi pozitif çıktı”	kişinin Corona virüsü testi pozitif çıktı”	fotoğrafi paylaşılmıştır.			
20	“Karantina koşulları umrecileri kızdırdı”	“Ankara Gölbaşı’na götürülen vatandaşlar karantina koşullarını beğenmediler. “Burada temizlik yok, yemek yok. Asıl burada hasta olacağız” dediler.”	Bir grup insanın fotoğrafı paylaşılmıştır.	4	1	0
21	“Bu 2 ülkede de vaka ve ölüm sayısı hızla artıyor”	“Türkiye, virüsteki artış nedeniyle Asya’dan 4, Avrupa’dan 9 olmak üzere 14 ülkeye uçuşları durdurdu. Bunlar arasında İngiltere ve İsviçre yok. Oysa 2 ülkede de durum vahim. İngiltere’de dün 10 kişi daha koronavirüs öldü. Toplam ölüm 35’e çıktı. 6 milyonluk İsviçre’de ise 2 bine yakın vaka, 14 ölüm var. Ancak THY buralara hala uçuyor.”	Uçak fotoğrafı paylaşılmıştır.	8	2	0
22	“Çeşme Limanı’nda çalışan bir kişide Corona virüsü tespit edildi. Açıklamayı Çeşme Belediye Başkanı Ekrem Oran yaptı. Oran, limanda çalışan 45 kişinin, aileleri ile birlikte karantinaya alındığını duyurdu. İzmir İl Sağlık Müdürü Burak Öztop’un Çeşme’ye hareket ettiği öğrenildi”	Alt metin bulunmamaktadır.	Fotoğraf paylaşılmamıştır	463	148	12

23	“Olağanüstü önlemler”	“81 il’e Koronavirüsle Mücadele Genelgesi gönderildi. Vaka sayısı 47 oldu. Halkın birbirine yakın mesafede bulunduğu işletmelerin faaliyetleri durduruldu. Bu durum can sıkırsa da, toplumun sağlığı için hayati önem taşıyor”.	Fotoğraf kullanılmamıştır	17	1	0
24	“Karantinada ilk gün acemliği”	“Umreden dönen ve virüs şüphesiyle karantinaya alınan vatandaşlar, maskesiz biçimde yan yana durdular. Karantina şartlarına tepki gösterdiler. Ankara Gölbaşı’ndaki 3 ayrı öğrenci yurduna yerleştirilen umrecilerin ilk günkü görüntüleri tartışma yarattı. Çünkü yurt bahçesinde yan yana durdular, yemek yemediler, maskesiz dolaştılar.”	Sosyal mesafe kurallarına uymayan kalabalığın fotoğrafı paylaşılmıştır.	11	4	0
25	“Trump aşısı bulan Alman firmasına 1 milyar \$ teklif etti. “	“Almanya’da CureVac firması koronavirüse karşı aşısı geliştirdi. Trump, firmayı satın almaya kalktı. ABD Başkanı Trump firmaya, “1 milyar dolar verelim, sadece bizim için aşısı üretin” teklifini yaptı. Almanya, bu bencilliği öğrenince sert tepki gösterdi. Dışişleri Bakanı Maas	Trump’ın fotoğrafı paylaşılmıştır.	20	6	0

		“Virüsü birlikte savaşırsak yenebiliriz” diyerek Trump’a insanlık dersi verdi.”				
26	“16 ildeki öğrenci yurtları karantina merkezi yapılıyor”	“Türkiye’de şimdilik 18 kişide görülen koronavirüse karşı hazırlıklar sürüyor. İlk gün Ankara ve Konya’daki yurtlarda karantinaya alınan umreciler için 13 il daha belirlendi. Bunlar arasında Kayseri, Sivas ve Eskişehir de var. Ayrıca Avrupa’nın 9 ülkesinden gelecek olanlar ise İstanbul’da boşaltılan 3 öğrenci yurdunda karantinaya alınacak.”	Öğrenci yurtlarının fotoğrafı paylaşılmıştır	8	0	0
27	“Türkiye’de de koronadan ilk can kaybı”	“Sağlık Bakanı Fahrettin Koca, koronavirüs nedeniyle Türkiye’de ilk can kaybının yaşandığını duyurdu. Yeni vakanın 51, toplam sayının 98 olduğu belirtti.”	Sağlık Bakanı Fahrettin Koca’nın fotoğrafı paylaşılmıştır.	15	6	0
28	“Trump Corona için bu ilaca işaret etti: Hidroksiklorokin”	“ABD Başkanı Donald Trump, Corona virüsüne karşı yürütülen ilaç ve aşı çalışmalarının devam ettiğini duyurdu. Başkan Trump, FDA tarafından onaylanan Hidroksiklorokin adlı ilacın hastaların kullanımına hazır olacağını bildirdi.”	Başkan Donald Trump’ın fotoğrafı paylaşılmıştır.	47	27	2

29	“Karantinayı ihlal edene 1 yıl hapis”	“Yurtdışından gelenlere taahhütname imzalatılıyor. 14 günlük gözetime uymayan hapsi kabul ediyor. Virüs taşıma ihtimali olanlar, karantinaya alınmadan önce TCK’nın 195’inci maddesi hakkında bilgilendirilip, buna uyacağına ilişkin imzası alınıyor. Bu madde, “bulaşıcı hastalıklarla ilgili tedbirlere uymayan 2 aydan 1 yıla hapisle cezalandırılır” hükmünü içeriyor.”	Sokakta yürüyen maskeli insanların fotoğrafı paylaşılmıştır.	15	1	1
31	“Umre dönüşü evine gönderilenler de var”	“Karantina uygulamasında bir standart olmaması endişe yarattı. Kütahya, Rize, Afyonkarahisar ve Edirne’de umreden dönenler evlerine gönderildi. Erzurum’da karantinadan kaçan 28 kişi Çorum’da yakalandı.”	Fotoğraf paylaşılmamıştır.	41	15	0
32	“Aşı umudu”	“İlk koronavirüs aşısı ABD’de 4 gönüllüye uygulandı. Almanya’da Prof. Dr. Uğur Şahin’in ortağı olduğu aşı firması Biontech de, Çin ve ABD ile ortaklık anlaşması imzaladı.”	Aşı fotoğrafı paylaşılmıştır.	31	0	0

33	“Diyaneti dinleyen yok”	“Virüs tehlikesi geçinceye kadar cemaatle namazlara ara verilmişti. Ancak dün camilerde toplu namaz vardı. Diyanet işleri başkanı Ali Erbaş, önceki gün camilerin açık kalacağını ancak toplu namazlara ara verildiğini açıklamış vatandaşları uyarmıştı. Camilere de uyarı yazıları asıldı ancak dinleyen olmadı. Dün pek çok camide vatandaşlar tehlikeye aldırış etmeden yan yana namaz kıldı.”	Diyanet işleri başkanı Ali Erbaş’ın fotoğrafı paylaşılmıştır.	41	3	1
34	“Ne kadar test o kadar koruma”	“Türkiye’de virüs tehlikesi çıktığından bugüne kadar 10 bin test yapıldı. Oysa Güney Kore, günde 20 bin kişiye test yaparak virüsün fazla yayılımını önledi. Dünya’da koronavirüsle mücadele sürerken Türkiye’de acı bir gerçek ortaya çıktı. Test sayısı yetersiz. Prof. Osman Erk, “Türkiye’de bugüne kadar 10 bine yakın test yapıldı ve bu çok az. Önümüzde kritik 1 ay var” dedi.”	Laboratuvar ortamında yapılan testlerin görüntüsü paylaşılmıştır.	10	4	1
35	“Yurtdışında 2 Türk koronavirüsten öldü”	“İngiltere’de Hayri Ergönül (55), Avusturya’da ise ismi açıklanmayan 28 yaşındaki bir Türk kadın virüs	Fotoğraf paylaşılmamıştır.	4	3	1

		nedeniyle kaldırıldığı hastanede kurtarılamadı”.				
36	“Türkiye’de koronadan 2’nci ölüm yaşandı”	“Sağlık Bakanı Fahrettin Koca açıkladı. Türkiye’de koronavirüs tedavisi gören bir hasta daha yaşamını yitirdi. Sağlık Bakanı Fahrettin Koca, üzücü haberi dün akşam Twitter hesabından açıkladı. Bakan Koca şunları söyledi: “61 yaşında erkek bir hastamızı kaybettik. Sonuçlanan testler, tedbirlerin çok zorunlu olduğunu gösteriyor. Tanı konup tedavilerine başlanan 93 yeni vakamız var. Hasta sayımız 191’e ulaştı.”	Sağlık Bakanı Fahrettin Koca’nın fotoğrafı paylaşılmıştır.	57	0	1
37	“SON DAKİKA İtalya’daki toplam vaka sayısının da 35 bin 713’ten 41 bin 35’e yükseldiği açıklandı.”	Alt metin bulunmamaktadır.	Fotoğraf paylaşılmamıştır	99	28	3
38	“Yalman Paşa spor salonunda virüs kapıp öldü”	“11 Mart’ta hastalanıp 5 gün sonra ölen Aytaç Yalman’ın eşi ve kardeşi karantinada. Spor yaptığı Fenerbahçe Orduevi alarında. 80 yaşındaki eski Kara Kuvvetleri Komutanı Orgeneral Aytaç Yalman her sabah orduevinin spor	Aytaç Yalman’ın fotoğrafı paylaşılmıştır.	2	2	1

		salonunda spor yapıyordu. 11 Mart'ta nefes darlığı şikâyetiyle orduevine doktor çağrıldı. Ağırlaşınca iki gün sonra hastaneye kaldırıldı. 16 Mart'ta vefat etti.”				
39	“Türkiye’de sağlıkçılara alkışlı destek”	“Vatandaşlar, koronavirüse karşı 24 saat mücadele eden sağlık çalışanlarına destek için dün akşam saat 21.00’de balkonlarda alkış tuttu.”	Balkonlarda alkışlayan insanların fotoğrafı paylaşılmıştır.	2	6	1
40	“Paşalara Karantina”	“E. Org. Aytaç Yalman’ın koronadan ölümünün ardından paşalara karantina. İstanbul Fenerbahçe Orduevi’nin kampüsünde kalan general ve amiraller ile aileleri için virüs önlemleri alındı. Fenerbahçe kampüsünde adeta hayat durdu. Girişe konulan termal kamera ile herkesin ateşi ölçülüyor. Yeni misafir alınmıyor, mevcutlar da gönderiliyor. Aynı kampüste lojmanı bulunan emekli paşalar için ek önlemler alındı. O paşalar arasında Hüseyin Kıvrıkoğlu, İlker Başbuğ, Atilla Ateş, İlhan Kılıç, Şener Eruygur, Salim Dervişoğlu da var”.	İstanbul Fenerbahçe Orduevi’nin fotoğrafı paylaşılmıştır	26	1	1

41	“Tören kısıtlı yapıldı ve mezara kireç atıldı”	“Korona kurbanı Aytaç Yalman Paşa için İstanbul’da kısıtlı bir tören yapıldı. Virüs önlemleri yüzünden az kişi katıldı. Bu tür hastalıklardan ölenler için ne yapılıyorsa o yapıldı. Mezarına kireç bile atıldı.”	Aytaç Yalman’ın fotoğrafı paylaşılmıştır.	28	0	0
42	“Gerçekleri gizlemeyin”	“Bakan Koca, “359 vaka” diyor ancak kurucusu olduğu hastanenin doktoru bile 145 bin olduğunu söylüyor. Bu da kafaları karıştırıyor, halkın güvenini azaltıyor. Türkiye’de virüs krizinin patlak verdiği günden beri resmi açıklamalara karşı güven sorunu yaşanıyor. “Gerçekler gizleniyor mu?” sorusu gündemde. Vatandaş, “Bizden gerçekleri gizlemeyin” diyor. “Çin Vuhan’da anında önlem alındı. Sokağa çıkma yasağı uygulandı. Bizde ise rehabet var. Vakaları gizlemeyin. Şeffaf olun. Açıklayın ki, insanlar önlemini alsın. Bu gidişle İtalya gibi oluruz.”	Bakan Koca ve bir hastane odasının fotoğrafı paylaşılmıştır.	41	12	0

43	“Yalova’da tersane işçileri isyan etti: 'Millet coronadan kaçıyor biz coronanın içine dalıyoruz'	“Yalova'nın Altınova ilçesi Tavşanlı beldesinde bir tersanede çekildiği iddia edilen görüntülerde tersane çalışan işçilerin corona virüsüne karşı hiç bir önlem almadan toplu hareket ettikleri görülüyor. Videoda işçilerden birinin 'millet coronadan kaçıyor biz coronanın içine dalıyoruz' dediği duyuluyor. Aynı bölgedeki bir tersanede çalışan bir işçi ise dün yüksek ateş şikayetiyle hastaneye başvurmuş soğuk algınlığı teşhisi ile taburcu edilmişti.”	Tersane’deki işçilerin fotoğrafı paylaşılmıştır.	41	1	0
44	“Türkiye’de can kaybı 9’a yükseldi”	“Sağlık Bakanı Fahrettin Koca, koronavirüsten son 24 saatte 5 kişinin daha öldüğünü toplam sayının 9’a çıktığını açıkladı. Vaka sayısının ise 311 artarak 670’e yükseldiğini belirtti.”	Sağlık Bakanı Fahrettin Koca’nın fotoğrafına yer verilmiştir.	4	2	0
45	“Uçak ve otobüs seferleri ile virüs daha fazla yayılır”	“Önlem paketindeki iç hat uçak seferlerinde KDV’nin düşürülmesi var. Bu, yolculuğu teşvik ediyor. Otobüs seferleri de serbest. Seyahatlerle virüsün Türkiye’ye yayılma tehlikesi var.”	Korona virüsünün uçak içinde nasıl yayıldığını anlatan bir simülasyon paylaşılmıştır.	4	7	1

46	“Ne yapacaksanız bir an önce yapın”	“Korona önlemleri taksit taksit açıklanıyor, endişe artıyor. 65 yaş üstündekilere sokağa çıkma yasağı getirildi. Vatandaş, “Ne önlem varsa alınsın. 15-20 gün dişimizi sıkıp virüs belasından kurtulalım” diyor.”	Açık havada oturan yaşlıların fotoğrafı paylaşılmıştır.	24	1	1
47	“Dış hatlar yasak da iç hat niye serbest”	“Korona salgınına karşı 68 ülkeden Türkiye’ye uçuşlar durduruldu. Ancak iç hatlarda seferler sürüyor. İstanbul Havalimanı’ndan 17 Mart’ta 670, 18 Mart’ta 568 iç –dış uçuş yapıldı.”	Kalabalık bir otobüs terminalinin görüntüsüne yer verilmiştir.	10	6	1
48	“Koronavirüs İtalya’da 1 günde 793 can aldı”	“Çin’den beter hale gelen İtalya’da ölü sayısı artıyor. Dün koronadan 793 kişi öldü. Toplam ölü sayısı 4825 oldu. Vaka sayısı 53 bini geçti.”	Ambulansla taşınan hastaların görüntüsüne yer verilmiştir.	11	1	0
49	“Hollanda’da 3 Türk koronadan öldü”	“Yaşları 82, 71 ve 66 olan 3 Türk hayatını kaybetti. Ölenler Hollanda’da defnedilecek”.	Hollanda’dan bir sokağın görüntüsü paylaşılmıştır.	69	0	0
50	“Virüsten ölenlerin sayısı 21 oldu”	“Sağlık Bakanı Fahrettin Koca, koronavirüsten tedavi altındaki 12 kişinin daha hayatını kaybettiğini açıkladı. Koca, ölü sayısının 21’e, hasta sayısının ise 947’ye çıktığını duyurdu.”	Bakan Koca’nın fotoğrafı paylaşılmıştır.	8	1	0

51	“Geç gelen Yasak”	“Yüzlerce kişi sosyal mesafe bırakın uyarısına rağmen topluca asker uğurladı, park ve ormanlarda piknik yaptı. Sonra yasak geldi. Önceki gece Türkiye’nin dört bir yanında asker uğurlama konvoyları vardı. Virüs riskine rağmen herkes birbiriyle kucaklaştı, öpüştü. Bu durum haber olunca, İçişleri Bakanlığı 81 ile yazı gönderdi. Asker uğurlamaya izin verilmemesini istedi. Piknik ve mangal da yasaklandı.”	Asker uğurlamasının fotoğrafı paylaşılmıştır.	10	2	0
52	“Bakana sesleniyoruz”	“Sağlık Bakanı Koca, sadece rakam açıklıyor ama bu yetmez. Koronavirüsten ölenlerin şehrini, yaşını, cinsiyetini de açıklayın. Millet önlemini ona göre alsın. Kafalarda soru işareti kalmasın. İnsanlar hangi kentte kimin daha riskli olduğunu bilirse daha iyi korunabilir. Nitekim CHP’li Eski Bakan Fikri Sağlar da aynısını söyledi: “Sayı yetmez. Hangi şehirde, hangi mahallede vaka var bilinmeli. Ona göre insanlar oraya gitmez, kendini korur” dedi.”	Bakan Fikri Sağlar’ın fotoğrafı paylaşılmıştır.	31	1	0

53	“Çin’in İstanbul Başkonsolosu’ndan ‘Corona virüsü aşısı’ açıklaması!”	“Çin’in İstanbul Başkonsolosu Cui Wei, Çin’in Corona virüsüne karşı ilaç ve aşı çalışması hakkında bilgi verdi. Çin’de tedavi kılavuzu çıkartıldığını söyleyen Wei, yeni gelişmeler doğrultusunda kılavuzun güncellendiğini belirtti. Aşı konusunda iki gün önce çok önemli bir adım attıklarını ifade eden Başkonsolos Wei, "17 Mart akşamı aşı inceleme ekiplerinden birine klinik denemeye girmesine izin verdik" dedi.”	Fotoğraf paylaşılmamıştır	51	12	0
54	“Bakan açıkladı 30 ölü”	“Virüsten son 24 saatte 9 kişi öldü. 289 yeni vakayla birlikte toplam hasta sayısı 1236’ya çıktı.”	Bakan Koca’nın fotoğrafı paylaşılmıştır.	7	1	1

55	“Korona’ya karşı Çin’den yeni bir ilaç getirildi”	“Sağlık Bakanı Koca açıkladı. Olumlu sonuçlar verdiği belirtilen ilaç, virüs nedeniyle yoğun bakıma alınan hastalara uygulandı. Şimdi sonuç bekleniyor. Sağlık Bakanı Koca, koronavirüsle mücadele konusundaki son gelişmeleri şöyle aktardı: Çin’den yeni ilaç getirildi. Yoğun bakımdaki hastalara verilmeye başlandı. Ne kadar etkili olduğunu göreceğiz. Çin’den hızlı tanı kiti getirildi. Perşembeye kadar 300 bin kit gelmiş olacak. Şu süreçte iyileşen vakalarımız var. Virüsün neredeyse tüm Türkiye’ye yayıldığını söyleyebilirim. Herkes kendi OHAL’ini ilan etsin”.	Bakan Koca’nın fotoğrafı paylaşılmıştır.	11	2	1
56	“Yardım kuruluşumuz, salgın yüzünden maske stoğu tükenmek üzere olan Türkiye’ye hâlâ yardım eli uzatmadı. Yurt dışına yapılan desteği duyuran Kızılay’a her kesimden tepki var...”	“Zor günler için kurulan Kızılay, tarihimizin en zor gününde ortadan kayboldu. Kurumun Irak’ta maske dağıttığı, Endonezya’da cami ilaçladığı açıklandı.”	Kızılay’ın yardım aracının görüntüsü paylaşılmıştır.	11	3	1

57	“Serpil Yılmaz yazdı: Tanı kiti alanında da küresel oyuncu olan İsviçre kökenli ilaç firması Roche'un, Türkiye'de Covid-19 piyasasına girmemesi, yerli kapasitenin ne denli kıymetli olduğunu gösteriyor”	“Yeni koronavirüs (Covid-19) tanı kiti üreticileri "Türkiyenin ihtiyacı olursa, biz de varız" diyorlar...”	Serpil Yılmaz'ın fotoğrafı paylaşılmıştır	16	6	1
58	“Virüs mü, 1000 lira mı? Tabii ki 1000 lira”	“Devlet 1000 lira para yardımı başlattı. Vatandaş, virüs varmış yokmuş, hiç umursamadan yan yana kuyrukta bekledi. Para için sağlığını tehlikeye attı. Bilim insanları virüsün bulaşmaması ve geniş kitlelere yayılmaması için “Aranızda en az 1 metre sosyal mesafe bırakın” diyor ama dinleyen yok. İşte yüzlerce örnekten biri. Antalya’da devletin yoksullara 1000 lira dağıtımı için başvurular başladı. Vatandaşlar maskesiz, eldivensiz ve aralarında mesafe bırakmadan saatlerce beklediler. Koronavirüs bulaştı mı bulaşmadı mı bilinmez ama kaydını yaptıran sevinçle evine gitti.”	Sosyal mesafeye önem vermeden kuyruğa giren insanların görüntüsü paylaşılmıştır.	27	1	0

59	“İş işten geçtikten sonra önlem alıyoruz”	“GS’nin hocası Terim, federasyonun “seyircisiz maç” kararının ardından “Ligleri de erteleyin” diye çıkmıştı. Federasyon 4 gün sonra maçları erteledi. Ama hoca virüsü kaptı. Şimdi kim hesap verecek?”	Fatih Terim’in fotoğrafı paylaşılmıştır.	8	1	2
60	“Bakırköy’de corona virüsü test kuyruğu”	“Vatandaşlar maske takmışlardı ama yan yanaydılar. Sosyal mesafe kuralına uyulmamasının bir örneği de İstanbul’da yaşandı. Virüs korkusu yaşayanlar test için Bakırköy’deki Dr. Sadi Konuk Hastanesi’ne akın etti. Yan yana kuyruğa girdi.”	Kuyruğa giren insanların görüntüsüne yer verilmiştir.	4	7	0
61	“Rahmi Turan yazdı... Sağlık Bakanı Fahrettin Koca doğru olanı açıklamaktan kaçınmamalı. Canının derdine düşen insanların gerçek bilgilere ihtiyacı vardır”	“Sağlık Bakanı Fahri Koca, Koronavirüs nedeniyle "89 yaşına bir hastamı kaybettim" diye üzüldü. Bu da Türkiye'deki ilk ölümdü”	Fotoğraf paylaşılmamıştır	22	3	2
62	“Haluk Levent’in başlattığı dev kampanya sonlandı! 10 binin üzerinde aile yardım alacak...”	“Corona virüsü salgını nedeniyle sıkıntılı günler geçiren ailelere yardım için Haluk Levent’in AHBAP çatısı altında başlattığı kampanya kapsamında 10 bin 252 ailenin gıda ihtiyacı karşılanacak.”	Haluk Levent'in fotoğrafı paylaşılmıştır	11900	1266	66

63	“Yaşlılarımızı eve kapattık gençlerimiz ölüyor”	“65 yaş ve üstü vatandaşlarımıza sokağa çıkma yasağı getirdik ama virüs yaş tanımıyor. İstanbul’da 33 yaşındaki hemşire Dilek Tahtalı ve 45 yaşındaki bir güvenlikçi koronavirüsten öldü.”	CHP’li eski vekil Ramis Topal’ın yeğeninin fotoğrafı paylaşılmıştır	17	1	1
64	“Dr. Reşat Bahat: Devlet, özel hastanelere 3-4 aylığına el koysun”	“Özel hastaneler Derneği Başkanı Op. Dr. Reşat Bahat, sağlık sektöründeki sıkıntıyı şöyle anlattı: “Özel hastaneler pandemi hastanesi ilan edildi. Ciromuz % 80 azaldı. SGK pandemi hastanesi için bize günlük 42 lira ödüyor. Bizden doktorun giydiği bir tulum bile 65 lira. Yüku bizden alsınlar. Devlet, özel hastanelere salgın bitene kadar, 3-4 aylığına kadar el koysun.”	Özel hastaneler Derneği Başkanı Op. Dr. Reşat Bahat’ın fotoğrafı paylaşılmıştır.	15	1	0
65	“Mecliste korona alarmı! Doktor hastaneye kaldırıldı”	“Meclis Hastanesi’nde görev yapan doktor Y.B’nin corona virüsü şüphesiyle hastaneye yatırılması TBMM’de alarma neden oldu. Geçen hafta doktora muayene olan milletvekili veya personel tek tek aranarak kendilerini izole etmeleri istendi.”	Türkiye Büyük Millet Meclisinin görüntüsü paylaşılmıştır.	103	62	9

66	“24 hekim ve hemşireden kötü haber”	“İstanbul Aile Hekimleri Derneği, salgınla mücadele eden 24 aile hekimi ve hemşirenin virüs kapıldığını açıkladı.”	Fotoğraf paylaşılmamıştır.	31	3	1
67	“Ankara’da bazı umrecilerin corona virüsü testleri pozitif çıktı”	“Umreden getirilerek Ankara’da karantinada tutulan vatandaşların tahliye edilmesi beklenirken, bazılarının ‘corona virüsü’ testinin pozitif çıktığı öğrenildi. Testleri pozitif çıkan umrecilerin bir kısmı ambulanslarla hastaneye götürülürken, diğerlerinin tahliye edilmeyeceği öğrenildi”	Gülhane Eğitim ve Araştırma Hastanesinin giriş kapısının fotoğrafı paylaşılmıştır.	39	11	9
68	“İstanbul’a sahra hastanesi yapılsın”	“İşci ciddi tutan ülkeler, virüs için sahra hastaneleri kurarak sisteminin çökmesini önledi. Çin, ABD ve Almanya başardı. Bizde de vakalar artıyor. Acil sahra hastanesi gerekli. İstanbul’dan başlanmalı”	Eylem yapan sağlıkçıların fotoğrafı paylaşılmıştır.	7	2	1
69	“Özel hastanenin isyanı: SGK bize para ödemiyor”	“Devlet, özel hastaneleri ilan etti ama dert büyük. Manisa’da bir özel hastane SGK’dan para alamadığı için kapanmak üzere.”	Fotoğraf kullanılmamıştır.	0	1	0

70	“Havada, karada, denizde virüsü ülkeye yayıyoruz”	“Uçaklar, otobüsler, trenler ve gemiler hala çalışıyor. Dünya sınırlarını kapatırken biz yine geç kaldık. Üstelik virüsten ölenlerin şehri belli değil. Bu iş nasıl olacak? Devlet “Evde kalın” diyor. Ama iç ve dış ulaşım kesintisiz sürüyor. Önceki gün sadece İstanbul’a 200’e yakın iç ve dış hat uçuşu yapıldı. Trenler, otobüs şehirden şehre yolcu taşıyor. Çeşme’den İtalya’ya deniz taşımacılığı bile kesilmedi.”	Haberde gemi ve uçak fotoğrafı kullanılmıştır.	1	7	1
71	“Virüse karşı 7 önlem”	“Cumhurbaşkanı Erdoğan, “Daha çok fedakarlık yapmamız gereken bir döneme giriyoruz” deyip korona salgınına karşı 30 büyükşehirde uygulanacak önlemleri açıkladı. İşte onlar: 1. Şehirlerarası yolculuklar valilik iznine bağlandı. 2. Özel sektörde esnek çalışmaya geçilecek. 3. Toplu taşıma araçlarında seyrek oturma düzeni uygulanacak. 4. Piknik ve mesire yerleri hafta sonları kapalı olacak. 5. Yurtdışı uçuşlar tamamen sona erdirildi.”	Recep Tayyip Erdoğan’ın fotoğrafı paylaşılmıştır.	4	1	0

72	“İngiltere’de iktidara da virüs bulaştı.”	“Prens Charles’tan sonra Başbakan Boris Johnson’a da virüs bulaştı.”	Başbakan Boris Johnson’ın fotoğrafı paylaşılmıştır.	4	10	0
73	“8 ülkede 50 Türk’ü kaybettik”	“Çalıştıkları ülkelerde testleri pozitif çıkan 151’i Türk’ün tedavisi ise sürüyor”.	Haberde fotoğraf kullanılmamıştır.	4	0	1
74	“12 Belde ve köy karantina altında”	“İçişleri Bakanı Süleyman Soylu, korona salgını önlemeye yönelik çalışmalarla ilgili şu bilgileri verdi. “Türkiye’de 12 belde ve köyde virüs karantinası var. Sosyal izolasyonu sağlamak için 211 işletme kapatıldı.”	Haberde, içişleri Bakanı Süleyman Soylu ve dış mekânda bir vatandaşın ateş ölçümünü yapan bir sağlık görevlisinin fotoğrafı paylaşılmıştır. Fotoğrafın üstünde “Rize’ye gelen herkesin ateşi ölçülüyor.”	2	6	0

75	“Hastane girişlerine virüs testi yapılacak kabinler kuruluyor”	“Korona testi pozitif çıkanların sayısındaki hızlı artış, yeni tedbirler alınmasına yol açtı. Hastane girişlerine ön tanı için özel muayene kabinleri yapılmaya başlandı.”	Fotoğrafın üstüne “İstanbul Devlet Hastanesi’nin bahçesindeki inşaat böyle görüntülendi.” Yazılmıştır. Fotoğrafta hastanenin tepeden fotoğrafı paylaşılmıştır.	10	3	0
76	“Hatay’ın İskenderun ilçesinde sosyal medya paylaşımı nedeniyle gözaltına alınan TIR şoförü Malik Yılmaz, ifadesinin ardından adli kontrol şartı ile serbest bırakıldı”	“Hatay’ın İskenderun ilçesinde sosyal medya paylaşımı nedeniyle gözaltına alınan TIR şoförü Malik Yılmaz, ifadesinin ardından adli kontrol şartı ile serbest bırakıldı.”	Tır şoförünün fotoğrafı paylaşılmıştır.	173	26	8
77	YHT bir koltuk boş bırakıyor, THY bırakmıyor mu?	İç hat seferlerini 4 Haziran’da başlatmaya hazırlanan Türk Hava Yolları (THY) uçak içinde bir koltuk boş bırakma uygulaması yapmayacak gibi gözüküyor. Şehir içi ulaşımında otobüslerde bir koltuk boş bırakılıyor.	Haberde tıklım tıklım dolu bir minibüsün fotoğrafı paylaşılmıştır.	20	0	0
78	“Büyük bir felakete doğru gidiyoruz”	“Ulaştırma Bakanlığı’ndan alınan Cahit Turhan’ın yerine Adil Karaismailoğlu getirildi. Bakanın başını “ kanal ihalesi”nin yediği söyleniyor.”	Fotoğrafta Cahit Turhan ile Adil Karaismailoğlu’nun fotoğrafı kullanılmıştır.	4	8	0

79	“Almanya’da 200 bin Türkiye’de 7500 virüs testi	“Virüs testi sayısında aramızda uçurum var. Almanya günde 50 bin testi, 200 bine çıkaracak.”	Haberde fotoğraf kullanılmamıştır.	23	1	0
80	“Hem alkışlıyoruz hem de parasını kesiyoruz	“Hastalarından virüs kapıp 14 günlük karantinaya alınan aile hekimlerine maaş şoku. Doktorlara, karantinada kaldıkları günler için maaş ödeniyor. Türkiye, koronavirüsle mücadelede ön sırada yer alan doktorlarımız olmak üzere tüm sağlıkçıları alkışlamıştı. Hatta iktidar bile buna katılmıştı. Ayrıca ilave ödemeler verilmesi bile gündeme gelmişti. Aile hekimleri büyük sıkıntıda. Aile Hekimleri Federasyonu Başkanı Dr. Özlem Sezen, virüse yakalanan ya da şüphe nedeniyle 14 gün karantinaya alınan aile hekimlerinin maaşlarının, çalışmadıkları gün oranında kesildiğini açıkladı.”	Sağlıkçıları alkışlayan bir kadın ve bir erkeğin fotoğrafı paylaşılmıştır. Fotoğrafın üzerinde “sağlıkçılarımızı ne kadar alkışlasak az” yazılıdır.	2	10	0
81	“Koronavirüse yakalanan doktor yaşadıklarını anlattı”	“İstanbul’da bir hastanenin acil servisinde çalışan Dr. Alpay Genç, “Deli bir yorgunluk ve kas ağrısı vardı. Eklem ağrıları dayanılmazdı. Koku alamıyordum. Nefes almak da çok zordu” dedi...”	Haberde Doktor Alpay Genç’in fotoğrafı paylaşılmıştır.	36	3	0

82	“Sağlıkçılara iyi bakalım gerekirse para basalım”	“Hazine eski müsteşarı Mahfi Eğilmez, iktidara mektup yazdı. Koronavirüse karşı acil önlem istedi. Sağlıkçıya, işyeri kapanana ve çalışana destek için para basılmasını önerdi.”	Haberde Mahfi Eğilmez’in fotoğrafı paylaşılmıştır.	1	1	1
83	“Sokaklar böyle olursa virüsü erken yeneriz!”	“İstanbul dün tarihinin en tenha gününü yaşadı. Halkın büyük bölümü valiliğin aldığı kararlara uydu. “Bu bilinç, Türkiye’ye yerleşirse salgını durdururuz” dedi.”	Haberde “İstanbululluların hafta sonları akın ettiği sahillere dün ıssızlık hâkim oldu.	14	0	1
84	“Eski bakan reçeteye bakarken virüs kaptı”	“Bayındırlık eski Bakanı Halil Çulhaloğlu ve eşinin, testi pozitif çıktı. İzmir Tire’de eczacılık yapan Çulhaloğlu’na virüsü bir müşterisinin bulaştırdığı öğrenildi.”	Haberde eski Bakan Halil Çulhaloğlu’nın fotoğrafı paylaşılmıştır.	2	0	0
85	“Meclis doktoru ve valinin virüs testi pozitif çıktı”	“Meclis Hastanesi’nde görevli bir doktor ile Kırklareli Valisi Osman Bilgin’e virüs bulaştığı belirlendi”.	Haberde fotoğraf paylaşılmamıştır.	44	1	1
86	“Esenyurt’taki PTT şubesinin önü hınca hınç dolu!”	“Yardım parası için PTT önünde sıraya giren vatandaşların kiminde maske vardı, kiminde yoktu. Kim bilir belki eve parayla birlikte virüs de götürdüler”	PTT şubesindeki bir kalabalığın fotoğrafı paylaşılmıştır.	15	2	1

87	“En fazla ölüm ve vaka İstanbul’da çıktı”	“Sağlık Bakanı Fahrettin Koca, korona vakalarının olduğu şehirleri dün ilk kez açıkladı. İstanbul 117 ölüm ve 8.852 vakayla ilk sırada yer aldı. İzmir ise 18 ölüm, 853 vakayla ikinci sırada.”	Haberde Sağlık Bakanı Fahrettin Koca’nın fotoğrafı paylaşılmıştır.	28	7	1
88	“Herkes maske verilsin herkes maske taksın “	“Dünya Sağlık Örgütü’nün son uyarısı dikkate alınsın. 2 gün öncesine kadar, “Sadece hastalar maske taksın, virüs saçmasın” deniliyordu. Karar değişti. Herkesin korunma amaçlı maske takması istendi. ABD’deki son araştırmaya göre virüsün 8 metreye kadar bulaşma riski olduğu ortaya çıktı. Türkiye’de salgının yayılmasını önlemek için herkesin maske takması gerekiyor. Ancak maske yok, olanlar da fahiş fiyatla satılıyor. Halka maske dağıtılsın”.	Fotoğrafın üstünde “Almaya; Herkes maske taktı. Vaka artış hızı yüzde 50’den, yüzde 8’e düştü.” “Çin; Halka milyonlarca maske dağıtıldı. Maskesiz sokağa çıkamadılar.” Fotoğraf olarak maske takan iki kişinin fotoğrafı kullanılmıştır.	2	1	0
89	“Nasıl sağ kalacağız”?	“Ünlü farmakolog Prof. Yağız Üresin, ilaç üreticilerini “İlacı pahalıya satma anlayışını bırakın. Artık asıl meselemiz, nasıl sağ kalacağımız olmalı” diye uyardı.”	Haberde Prof. Yağız Üresin’in fotoğrafı paylaşılmıştır.	20	1	0

90	“Virüs ilaçlarını bende deneyin”	“İlk korona vakarına bakan ve virüs kapıp ölen Profesör Taşcıoğlu, kendini bilimin ilerlemesine adanmış bir çınardı. İç hastalıkları uzmanı 67 yaşındaki Taşcıoğlu, yoğun bakımda tedavideyken öğrencisi olan doktorlara, “Tüm deneysel ilaçları üzerimde deneyebilirsiniz” demiş”.	Haberde Prof. Taşcıoğlu’nun fotoğrafı paylaşılmıştır.	8	10	0
91	“Bu neyin inadı”	“Türkiye ne çekiyorsa bu zihniyetten çekiyor. Olay şu: CHP’li İzmir Belediye Başkanı Tunç Soyer, 9 Eylül Tıp Fakültesi Hastanesi’nde görev yapan sağlıkçıların kalması için yurt kiralayıp hazırladı. Bedava önerdi. Ancak eski AKP milletvekili olan 9 Eylül Rektörü Nükhet Hotar teklifi kabul etmedi. Oysa hastane başhekimliği, kalma yeri talep eden çalışanlarına “Otelimizin kapasitesi dolu” diye mesaj atmış.”	Başkan Soyer’in fotoğrafının üstünde “Başkan Soyer CHP’li Başkan, rektörlüğün tavrı için “Bu nasıl bir kibir” dedi” ve Rektör Hotar’ın fotoğrafının üstünde ise “AKP’li rektör, ihtiyaç olmasına rağmen yardım kabul etmedi” yazılıdır.	5	6	0

92	“Tütsüyle coronaya çare bulan belediye başkanı... AKP’li Niğde Ulukışla Belediye Başkanı üzerlik otu tütsüsüyle coronayı defedeceğini söylüyor... Kılavuzu karga olanın .....derdi atalarımız....”	“Niğde Ulukışla’nın AKP’li Belediye Başkanı Ali Uğurlu, bilimi bir yana attı. Bunun virüsü defedeceğini belirtti.”	Başkan ve arkadaşlarının Ulukışla Belediyesinin önünde üzerlik otu yakarken fotoğrafı paylaşılmıştır.	15	1	0
93	“Bakan “maske satılacak” dedi”	“Ticaret bakanı Ruhsar Pekcan, vatandaşını ulaşabilir olduğu noktalarda maske satışı gerçekleştireceklerini belirtti.”	Ticaret Bakanı Ruhsar Pekcan’ın fotoğrafı paylaşılmıştır.	33	3	0
94	“Çin duyurdu: Corona salgınını büyük ölçüde durdurduk!”	Alt metin bulunmamaktadır.	Ateşi ölçülen kişilerin görüntüsüne yer verilmiştir.	11	2	4
95	“Boğaz ve göğüste müthiş ağrı vardı”	“Bursa’da virüsü yenen İlker Cumbul, “Bakanlığın verdiği 3’lü ilaç seti ve damardan yapılan C vitaminleri sayesinde kurtuldum” dedi.”.	Haberde İlker Cumbul’un fotoğrafı paylaşılmıştır.	8	2	0
96	“İBB, toplu alanlarda maske kullanımının zorunlu hale gelmesiyle birlikte harekete geçti. Günde 10 binin üzerinde maske üretilerek, İstanbullulara ücretsiz dağıtılacak”	“Ulaşımındaki maske mecburiyeti üzerine halkın yardımına İBB koştu. Otobüs, metrobüs, metro ve vapurlarda maske dağıtılacak.”	Bir belediye görevlisinin maske dağıtırken fotoğrafı paylaşılmaktadır.	2	1	1

97	“Sağlıkçılarımıza 2 Otel Tahsis ettik, yer sıkıntısı yaşamıyoruz”	“Rektör Hotar, İzmir Belediyesi ile yaşadığı bir yanlış anlaşılmayı şu sözlerle özetledi: “9 Eylül Tıp Fakültesi Hastanesi’ndeki sağlıkçıların konaklaması için üniversitemizin oteli ile Balçova Termal Oteli hazırladık. Herhangi bir ihtiyaç yok.” “Sadece personelimiz için değil, diğer kamu kuruluşları için de ilçelerimizde yurtlar ayarladık. Belediyenin bize yurt kiraladığını basından öğrendik...”	Rektör Nükhet Hotar’ın fotoğrafı paylaşılmıştır.	40	4	0
98	“Meral Hanım’ın evdeki yardımcısında koronavirüs çıktı”	“İlk virüs vakası açıklandığında Tekirdağ’daydım. Hemen Ankara’ya döndüm. Ben ve yakın ekibime koronavirüs testi yapıldı. Sonuçlar negatif çıktı. O zamandan beri evde kalıyorum.” İkinci testi yaptırdı. “Evimizde 20 yıldır sigortalı çalışan yardımcım Covid-19 belirtileri gösterince hastaneye götürüldü. Yapılan test pozitif çıktı. Biz de yeniden test yaptırdık. Sonuçlar yine negatif çıktı.”	Haberde fotoğraf olarak Meral Akşener’in evde bilgisayar karşısında çalışırken, eşinin de kanepede otururken fotoğrafı paylaşılmıştır.	10	11	4

99	“Fransa'da corona virüsü salgını nedeniyle son 24 saatte 292 kişi daha öldü. Ülkede ölü sayısı 2 bin 606'ya yükseldi”	“Fransa'da corona virüsü salgını nedeniyle son 24 saatte 292 kişi daha öldü. Ülkede ölü sayısı 2 bin 606'ya yükseldi.”	Eiffel kulesinin önündeki maskeli bir kadının fotoğrafı paylaşılmıştır.	16	5	1
100	“Ankara Üniversitesi virüsü izole etti.”	“Üniversite, umut verici haberi twitter’den duyurdu: “Covid-19’a karşı serum, aşı ve ilaç üretmenin ilk adımı olan SARS-COV-2 virüsünü izole etmeyi başardık.”	Haberde fotoğraf kullanılmamıştır.	15	1	0
101	“Cumhurbaşkanı Erdoğan bir paket daha açıkladı. İşte yeni virüs önlemleri”	“İstanbul’da Atatürk Havalimanı ile Sancaktepe’de 45 gün içinde biner odalı salgın hastanesi hazırlanacağını söyledi. Diğer önlemler şöyle: Vergi, sigorta ve kredi ödemesine kolaylık geldi. Kredi geri ödemeleri için finans desteği verilecek. 136 bin işyerinin KSOGEB ödemeleri 3 ay ertelenecek. Halka dağıtılan maskeler parayla satılamayacak. İhtiyacı olan vatandaşlar devlete başvurabilecek.”	Haberde Başbakan Recep Tayyip Erdoğan’ın fotoğrafı paylaşılmıştır.	2	1	0

102	“Koronavirüsü yenen hemşireler yeniden görevinin başına döndü”	“Rize’de hemşireler Ahmet Uysal ve Derya Yazıcı çalıştıkları hastanede koronavirüse yakalandılar. Hemen tedaviye alındılar. İkisi de 10 günde iyileşti. Sağlıklarına kavuşan hemşirelere evlerinde dinlenme izni verildi. Ancak ikisi de büyük fedakarlık gösterip izin yapmadı ve görevine başladı.”	Hemşire Ahmet uysal ve hemşire Derya Yazıcı’nın fotoğrafı paylaşılmıştır. Fotoğrafın üstünde “Meslektaşları virüsü yenip işe dönen arkadaşlarını alkışlarla karşıladı.” yazılıdır.	56	6	0
103	“Virüs nedeniyle vefat eden sağlıkçılar şehit sayılsın”	“CHP milletvekili Yaşar Tüzün cansiparane çalışan sağlıkçılar için hazırladığı teklifi Meclis’e sundu.”	CHP milletvekili Yaşar Tüzün’ün fotoğrafı paylaşılmıştır.	15	15	0
104	“Dünyada vaka sayısı inişe geçti. Tedbire eksiksiz uyan ülkeler salgını gerilettiler”	“Almanya’dan sonra İtalya, İspanya, Fransa ve Amerika vaka sayısını azaltmayı başardı. Almanya, virüsün yayılma hızını yüzde 22’den 4’e geriledi. ABD’de ölenlerin sayısı düşmeye başladı. İtalya, Fransa ve İspanya’da da hem vaka, hem ölüm sayısında gerileme kaydedildi.”	Haberde fotoğraf paylaşılmamıştır.	39	1	1

105	“Bizim hastane bakalım 45 günde bitecek mi?”	“İstanbul’a yapılması planlanan 2 sahra hastanesinden biri için Sancaktepe’de ilk kepçe vuruldu.. Akıllara çin geldi!.Çin, Wuhan’da 1000 yataklı sahra hastanesini, onlarca iş makinesiyle 10 gün içinde tamamladı. İstanbul Yeşilköy ve Sancaktepe’de yapılacak olan 2 hastane için hedef 45 günde bitirmek. Dün Sancaktepe’de 6-7 iş makinesiyle çalışma başladı. Umarız hedef sürede tamamlanır.”	Haberde iki fotoğraf karesi paylaşılmıştır. İlk fotoğrafta “Burası Wuhan 7 bin kişi çalıştı” yazılı iken ikinci fotoğrafta “Burası İstanbul ilk gün böyleydi” yazılı. Burası İstanbul yazılı fotoğrafta çalışan iş makinelerin sayılarının az sayıda olduğu görülmektedir.	7	3	0
106	“Başbakan, oksijen desteğiyle yaşıyor”	“İngiltere Başbakanı Boris Johnson’ın koronavirüs tedavisi gördüğü yoğun bakımda oksijen desteğiyle nefes aldığı açıklandı.”	Haberde Boris Johnson’ın fotoğrafı paylaşılmıştır.	40	1	1
107	“Çin’den sevindiren haber! Wuhan’daki tüm corona hastaları taburcu edildi	“Çin, etkili mücadelenin ödülünü aldı. Wuhan’daki tüm corona hastaları taburcu edildi.”	Çin’de sokakta maskeli yürüyen insanların fotoğrafı paylaşılmıştır.	20	1	0
108	“Dünya Sağlık Örgütü İstanbul’a dikkat!”	“DSÖ’nün Avrupa Direktörü Dr. Hans Kluge, Türkiye’de virüsün yayılımında dramatik bir artış yaşandığını açıkladı. “Bize bildirilen vakaların %60’ı İstanbul’dandı” dedi.”	Haberde virüs fotoğrafı paylaşılmıştır.	0	15	0

109	“Alkışlama var para yok”	“CHP Niğde milletvekili Ömer Fethi Gürer, cefakâr sağlıkçıların kanayan yarasına parmak bastı. Gürer, “Sağlık personeline yapılacak ek ödemeler memur, işçi, taşeron ayrımı yapılmadan, tüm hastane çalışanlarını kapsayacak şekilde düzenlenmeli” dedi.”	CHP Niğde milletvekili Ömer Fethi Gürer’in fotoğrafı paylaşılmıştır.	23	1	0
110	“Muhalefetinkini reddettiler kendi tekliflerini verdiler!”	“CHP’li doktor milletvekili Ali Şeker, önceki gece Meclis’te sağlıkta şiddetin önlenmesi için bir yasa teklifi verdi. Teklif AKP ve MHP’nin oylarıyla reddedildi. AKP ve MHP dün aynı konuda TBMM’ye yeni teklif sundu.”	Haberde fotoğraf olarak meclis kürsüsüne beyaz önlüğüyle çıkan Ali Şeker’in fotoğrafı paylaşılmıştır.	11	7	1
111	“Aytaç Yalman’ın eşi de kurtulamadı”	“Kara Kuvvetleri eski Komutanı Aytaç Yalman’dan sonra, eşi Belma Yalman ile ev işlerini yapan kadın da koronavirüsü nedeniyle hayatını kaybetti.”	Asker formalı Aytaç Yalman ve eşi Belma Yalman’ın fotoğrafı paylaşılmıştır.	53	6	0
112	“Kronik bronşitim varken hastalığı yendim”	“Zonguldak’ta koronaya yakalanan hemşire Özge Akçelebi (23), 7 günlük tedavinin ardından sağlığına kavuştu. “Umudunuzu yitirmeyin. Ben kronik bronşitim varken yendim bu hastalığı” dedi.”	Hemşire Özge Akçelebi’nin fotoğrafı paylaşılmıştır.	2	0	0

113	“Maske karmaşası Hem “maskesiz çıkma” diyorlar hem maske dağıtmıyorlar”	“Vatandaş mağdur... Markete, pazara gidecek maske bulamıyor. Almak istese hiçbir yerde satılmıyor. Dağıtım ise tam bir bilmece.. Bu nasıl iş? İktidar önce “maske satacağız” dedi. PTT’den talep alındı, sistem çöktü. E-devlet’ten başvuru alınmaya başlandı. Ancak milyonlarca insana dağıtım sorunu çıktı”.	Maskenin öne çıktığı bir yüz fotoğrafı paylaşılmıştır	13	1	1
114	“Eczane formülü”	“Sonuç kaosken Tekirdağ ve Eskişehir valilikleri satışı yasak olan maskeleri satacağını açıkladı. İstanbul’da 10 gün için kişi başı 5 maske verilecek. Sağlık Bakanlığı’ndan gelen SMS ile eczaneye başvurulacak.”	Haberde fotoğraf paylaşılmamıştır	11	6	0

115	“Corona nihayet bitti: Yeni normal Avrupa’da başladı”	“Sıkı tedbirler sonuç verdi. Danimarka, 15 Nisan’da ilkokul ve kreşleri açacağını açıkladı. Almanya, İtalya ve Fransa’da yasakları kademeli olarak gevşetme kararı aldı.”	Haberde sosyal mesafeye dikkat eden maskeli iki kişinin köpeklerini gezdirirken fotoğrafları paylaşılmıştır. Fotoğrafın üstünde “Virüsün yayılım hızı düşünce sokaklar canlandı” yazılıdır.	2	1	0
116	“Korona kurbanları nasıl gömülecek?”	“Virüsten vefat edenlerin cenazeleri bazı yerlerde yıkanmadan tabutla gömülüyordu. Doğrusu şöyle: Diyanet, cenazelerin koruyucu tedbirler alındıktan sonra, usulüne göre yıkanması, kefenlenmesi ve defnedilmesi gerektiğini açıkladı. Ayrıca diğer enfeksiyon ölümlerinden farklı uygulamaya gerek olmadığını da belirtti.”	Haberde fotoğraf paylaşılmamıştır	20	10	0

117	“Yoğun bakıma giren hasta sayısı düşüyor”	“Sağlık Bakanı Fahrettin Koca, koronayla mücadeleyle ilgili gelişmeleri şöyle anlattı: “Günlük testte 30 bini aştık. Laboratuvar sayısı 106’ya çıktı. 2423 hasta iyileşti. Yoğun bakıma giren hasta oranı düşüyor.” “Entübe hastalarımızın sayısı azalıyor. Son veriler, önümüzdeki günlerde iyileşme hızında artış olacağını gösteriyor.”	Haberde fotoğraf paylaşılmamıştır	34	6	0
118	“Bilim Kurulu’na istifa çağrısı”	“İYİ Parti lideri, tam karantina önerileri reddeden Bilim Kurulu üyelerinden istifa etmelerini istedi.”	İYİ Parti lideri Meral Akşener’in fotoğrafı paylaşılmıştır.	8	11	1
119	“Büyün emekler 2 saatte boşa gitti”	“Doğru bir kararı, yanlış şekilde duyurdular. Halk bakkallara hücum etti. Bugüne kadar korona olmayanlar belki de oldu. İktidarın taksit taksit aldığı virüs önlemlerine bir yenisi eklendi. Virüsün büyük şehirlerde yayılmasını önlemek için 2 günlük sokağa çıkma yasağı ilan edildi. Karar doğru bir karardı. Ancak vatandaşa hazırlık yapacak süre bırakılmadan yasağa 2 saat kala duyuru yapıldı. Ortalık bir anda karıştı. Vatandaşlar, “Yasak	Meydanı dolduran yüzlerce kişinin oluşturduğu kalabalığın fotoğrafı paylaşılmıştır.	4	3	0

		kalıcı olur” düşüncesiyle bakkallara hücum etti.”				
120	“Bunun etkisini acı şekilde yaşayacağız”	“Bilim Kurulu üyesi Prof. Tevfik Özlü, izdiham için “Bunun etkilerini birkaç hafta sonra acı şekilde yaşayacağız” dedi.”	Prof. Özlü’nün fotoğrafı paylaşılmıştır.	20	7	1
121	“Virüsle mücadelede en başarılı il Mersin oldu”	“Mersin, virüse karşı alınan tedbirleri sıkı şekilde uygulamanın ödülünü aldı. Kentte bugüne kadar sadece 47 vaka görüldü. Başkan Vahap Seçer, bunu, “kriz merkezini erken kurup mücadeleyi erken başlatarak sağladıklarını” söyledi.”	Başkan Vahap Seçer’in fotoğrafı paylaşılmıştır.	33	3	1
122	“Enfeksiyon Hastalıkları ve Klinik Mikrobiyoloji Uzmanı Prof. Dr. Alpay Azap corona virüsü ilgili son gelişmelerini Corona Gündem’e anlattı. Azap "Toplumun yüzde 60'ı hastalanana kadar biz bu salgınla uğraşmak zorunda kalacağız" dedi	“Bilim Kurulu üyesi Prof. Azap, “Sokağa çıkma yasağının ilan ediliş şekli doğru olmadı” dedi, ekledi: “İstanbul’da salgının hızı diğer illere göre 2-3 hafta önde. Önlemlerin amacı, salgının kontrollü şekilde yayılmasını sağlamak. Hızlı yayılmayı önleyecek şey, insanların bağışık hale gelmesi.” “Toplumun yüzde 50 ila 60'ı bağışık hale gelmeli. Bu yüzde 50-60 hastalanana kadar biz bu salgınla uğraşmak zorunda kalacağız. Havalar ısınınca	Haberde Prof. Dr. Alpay Azap’ın fotoğrafı paylaşılmıştır.	0	3	1

		virüs hız kesecek. Mevsimsel grip gibi kışın dönecek”				
123	“Maske vermeyi beceremediler”	“Duayen gazeteci Uğur Dündar, Bilim Kurulunu uyarıp, “Değerler tahrip edilmesin” dedi. Usta kalem Yılmaz Özdil ise iktidarın halka günlerdir maske ulaştıramadığını söyledi.”	Dündar ve Özdil’in fotoğrafı paylaşılmıştır.	30	1	1
124	“Müşteri rahatsız oluyor diye, sağlık çalışanlarını otelden attılar”	“Koronavirüsle mücadele eden Cerrahpaşa Tıp’tan 9 doktorun, paralarını ödeyerek kaldıkları otelden kovulmaları vicdanları sızlattı. Alkışı anlamamışlar. Gecesini gündüzüne katarak görev yapan sağlıkçılarımızı baş tacı etmemiz gerekiyor. Çünkü onlar ailelerine virüs bulaştırmamak için evlerinden uzakta otel ve yurt köşelerinde kalıyorlar. Bazen kötü muamele görüyorlar. Bu ayıp size yeter. İstanbul Zeytinburnu’ndaki Novotel, Cerrahpaşa’da görev yapıp otellerinde kalan sağlık çalışanlarını, “müşteriler rahatsız oluyor” diyerek kovdu. Takdir beklerken bu muameleyi gören sağlıkçıların morali bozuldu”.	Novotel binasının fotoğrafı paylaşılmıştır.	11	2	1

125	“Uçak pisti virüs kurbanı oldu”	“1000 yataklı hastanenin temel çalışmaları sırasında kırılan 2 pistin değerinin 2 milyar dolar (yaklaşık 13.5 milyar lira) olduğu belirtildi. CHP milletvekili Özgür Karabat tahribatı şöyle anlattı: “Atatürk Havalimanı’nda inşa edilen hastane ile 2 pist kullanılamaz hale geldi. 1 pistin yapımı yaklaşık 1 milyar dolar. Bu pistler yangın ve ambulans uçaklarının kalktığı stratejik noktalardı.”	Havalimanın havadan görüntüsü alınmıştır. Fotoğrafın üstünde “1.Pist, 2.Pist ve inşaat” yazmaktadır.	10	4	0
126	“Mağdur vatandaş soruyor: Eczaneden maskeyi T.C. numaramı verip neden alamıyorum?”	“Ücretsiz maske dağıtımı sıkıntılı başladı. Sağlık Bakanlığı’ndan telefonuna kod gelmeyenler maske alamadı. Vatandaşlar ve eczacılar, mağduriyetin giderilmesi için başlıktaki çözümü önerdi...”	Haberde bir eczaneden maske alan bir vatandaşın fotoğrafına yer verilmiştir. Fotoğrafın üstünde “Eczacı Nurten Saydam “sınırlı dağıtım yapıyor” dedi.” Yazılı.	72	0	0

127	“Devletin sadece 65 yaş üzeri için değil, 81 milyon için verdiği maske sözü var. Maskeler sözüm ona ücretsiz olarak ya eczanelerden, ya da PTT kanalıyla dağıtılacak(tı)!.. Ne maskesi kardeşim, maskeleri ara da bul bakalım!”	“Vatandaş “ Maske satışı yasak, ücretsiz maske yok. Tek kullanımlıkları yıkayıp yıkayıp takıyoruz” diyor!. Haftalardır yaşanan maske sıkıntısına hala çözüm bulunamadı. Türk Eczacıları Birliği Başkanı Erdoğan Çolak, “Vatandaş eczaneden devletin belirlediği fiyattan maske alabilmeli” dedi.”	Maske takan bir vatandaşın eliyle dur işareti yaptığı görülmektedir. Fotoğrafın üstünde “Uzmanlar, maske yıkamanın tehlikeli olduğunu belirtiyor”	15	7	1
128	“Prof. Dr. Ceyhan’dan korkutan corona uyarısı: Taşıyıcılardan 250 bini İstanbul’da”	“Normalleşmeyle ilgili değerlendirmelerde bulunan enfeksiyon uzmanı Prof. Dr. Mehmet Ceyhan, İstanbul için önemli bir uyarıda bulundu. Ceyhan, "Açıklanan vakaların yüzde 60'ı İstanbul'daydı, dolayısıyla bu hastalığının taşıyıcılarının 250 bini İstanbul'da" dedi.”	Kalabalık bir meydanın görüntüsüne yer verilmiştir.	145	45	1

129	“Eczacılar bezdi “	“İktidarın bedava maske dağıtımı, halkla eczacıları karşı karşıya getirdi. Ücretsiz dağıtılacak maskeler halka hala ulaşmadı. Eczacılar, “Maske için gelip alamayanlardan işittiğimiz küfür, hakaretten bıktık” diyor. İktidar maske satışını yasakladı. “Devlet bedava dağıtılacak” dedi. Ancak dağıtım yılan hikayesine döndü. Son olarak eczaneler aracılığıyla dağıtacaklarını açıkladılar. Ancak ortada ne maske var, ne dağıtım... Maske olmadığı için vatandaşla eczacılar arasında sürtüşme yaşanıyor”	Sendika Başkanı Nurten Saydan’ın fotoğrafı paylaşılmıştır.	11	10	0

130	“Vekiller son gün örnek oldu”	“Meclis bu hafta İnfaz yasasını görüşüp kabul etti. Vekiller oturumla virüs bulaşmaması için maskeyle katıldı. Ancak kavgalarda ve fotoğraf çekimlerinde sosyal mesafeyi gözetmediler. Milletvekillerinin bu ihmali günlerce gazete ve TV’lerde haber oldu. Vatandaşa örnek olması gereken vekillerin bu davranışı eleştirildi. Bu eleştirilerin ardından Meclis’te tablo değişti. TBMM’de önceki günkü oturumda vekiller, medyadaki eleştirileri dikkate almış olacak ki, hatıra fotoğrafı çektirirken kurala uyup aralarına sosyal mesafe koydu”.	Haberde meclisten iki fotoğraf karesi paylaşılmıştır. Birinci fotoğrafta yan yana fotoğraf çektiren vekillerin görüntüsü yer alırken, diğer fotoğraf karesinde ise sosyal mesafeyi koruyan vekillerin fotoğrafı paylaşılmıştır.	21	10	1
131	“Siyah maske korumuyor”	“Ege Üniversitesi’nden Prof. Hüsnü Pullukçu, polyesterden üretilen siyah maskelerin korumadığını söyledi. Pullukçu, “Taktığınızda üst kısımları boş kalıyor, damlacık geçiriyor” dedi”.	Siyah maske takan bir vatandaşın fotoğrafı paylaşılmıştır.	47	4	1

132	“Zaman kaybetmeden tam tecrit uygulansın”	“11 büyükşehri yöneten başkanlar salgına karşı etkili mücadele için iktidara şu 6 öneriyi sundu: 1. Bilim insanlarının önerdiği sokağa çıkma yasağı uygulansın. 2. Yerel yönetimlerin kredi borçları ertelensin. 3. Su ve kanalizasyon hizmetinin sürmesi için ödemesi 6 ay sonra başlayan faizsiz kredi verilsin. 4. Maskeler belediyeler eliyle dağıtılsın. 5. 23 Nisan Ulusal Egemenlik Bayramı 21.00’de balkonlardan okunacak İstiklal Marşı ile kutlansın 6. Ramazanda ihtiyaç sahiplerine ulaşmada belediyelerin doğru adres olduğu unutulmasın”	Fotoğraf paylaşılmamıştır.	41	10	1

133	“2 gün 2 gün yapacağınıza bir seferde yapın, salgın önlensin.. İstanbul’da sokağa çıkmayı 10 gün yasaklayın”	“Virüsün Türkiye’deki merkez üssü İstanbul. En çok vaka ölüm sayısı burada. Sert önlem gerekli. Çözüm ortada. İstanbul’da tek seferde 10 gün sokağa çıkma yasağı ilan edilsin. Vatandaşın mağdur olmaması için, market ve bakkallar tıpkı Avrupa’daki gibi sabahları açık olsun. Böylece salgın yayılmaz, hastanelerdeki yoğunluk azalır, sağlıkçılar rahatlar.”	Haberde fotoğraf paylaşılmamıştır.	41	14	1
134	“Köstek değil destek olun”	“Başkan Zeydan Karalar, Adana’da altyapısı olan fuar alanına, 1000 yataklı sahra hastanesi kurdu. Bu yüzden iktidar çevreleri tarafından eleştirildi. Karalar, “İnsanımıza el uzatıyoruz. Köstek yerine destek bekliyoruz” dedi.”	Adana sahra hastanesinin önünde Başkan Karalar ve sağlık ekibinin fotoğrafı paylaşılmıştır.	23	1	1
135	“Eczacılar koruyucu ekipman bekliyor”	“Bu talebi, virüsten 5 üyesini kaybeden Eczacılar Birliği’nin başkanı Erdoğan Çolak dile getirdi. Çolak kendilerine koruyucu ekipman dağıtılacağına ilişkin verilen sözün bugüne kadar tutulmadığını açıkladı. “Bunu acilen talep ediyoruz. Ayrıca belirli periyotlarda testten” geçirilmek istiyoruz”	Erdoğan Çolak’ın fotoğrafı paylaşılmıştır.	28	2	2

136	“İlaç tartışması”	“Ercüment Ovalı, “Virüsün ilacını bulduk” dedi. “O ilaç Yeni Zelanda’da kullanılıyor” itirazı geldi”.	Haberde Ercüment Ovalı’nın fotoğrafı kullanılmıştır.	31	1	0
137	“Türkiye tedavide iyi, bunu Cumhuriyete borçluyuz”	“Bilim Kurulu Üyesi Prof Kara’nın bu sözü Cumhuriyet sonrası tıp eğitiminin ne kadar iyi olduğunu gösterdi. İşte Kara’nın tespiti: “Türkiye koronavirüse bağlı ölüm oranında, Avrupa’ya göre oldukça iyi, örneğin İtalya’da 12’lerde. Türkiye’de 2.1. Avrupa’da maddi olanak ve teknoloji açısından bizden iyi ülkeler var. Ama sağlık personelimiz, eğitim ve bilgi birikimi açısından Avrupa’nın en iyisi. Bunu da cumhuriyet sonrası tıp eğitimine borçluyuz. Vaka sayısı düşüyor.”	Prof. Kara’nın fotoğrafı paylaşılmıştır.	11	0	1

138	“Bağışları önleyerek suç işliyorlar”	“CHP Lideri Kemal Kılıçdaroğlu iktidarın tavrını eleştirdi. Mansur Yavaş ve Ekrem İmamoğlu’na açılan soruşturmanın yasal dayanağı olmadığını söyleyen CHP lideri, şöyle konuştu: İktidar seçimde, CHP’li adayları seçerseniz, yoksullara yapılan yardımı kesecekler” diyordu. Ancak başkanlarımız bırakın kesmeyi, yardımları artırdı. Erdoğan’ın sözlerini tuzla buz etti. Bu durum Erdoğan’ın ezberini bozdu.”	CHP Merkezinde Kılıçdaroğlu ve Saygı Öztürk’un fotoğrafı paylaşılmıştır. Fotoğrafın üstünde “CHP Merkezi’nde virüs nedeniyle ziyaretçi sınırlaması var.” Yazmaktadır.	11	0	1
139	“İktidar bu süreçte sınıfı geçemedi”	“Saadet Partisi lideri Temel Karamollaoğlu, iktidarın salgın yönetimini eleştirdi. SP lideri “İktidar bu sürecin ekonomik ve sosyal boyutu dâhil her yönüyle sınıfta kaldı” dedi.”	Saadet Partisi lideri Temel Karamollaoğlu’nun fotoğrafı paylaşılmıştır. Fotoğrafın üstünde “SP lideri, parti çalışmalarını evinden yürütüyor.	66	0	1

140	“Vali “Sağlıkçılar Yük” dedi. Olmadı Vali! Onlar baş tacımız”	“Zonguldak Valisi Erdoğan Bektaş, tepki çekince özür diledi ama neye yarar! Vali Bektaş, “Sağlıkçılar kendini koruyamadı. Onlar bize yük olmasaydı, bugün belki geri dönüşü konuşuyor olacaktık” dedi. Valiye tepki yağdı. Vali bey de özür dilemek zorunda kaldı. “	Vali Bektaş’ın fotoğrafı paylaşılmıştır.	8	1	0
141	“Helikopter turu ile hastaneleri inceledi”	“Erdoğan Tarabya’daki Huber Köşkü’nden dün helikopterle hareket etti. Atatürk havalimanı ve Sancaktepe’de inşaatı süren pandemi hastaneleri ile Başakşehir Şehir Hastanesi’ni denetledi. Ardından köşke döndü”	Erdoğan’ın helikopter’den bir fotoğrafı paylaşılmıştır. Fotoğrafın üstünde “Bir an önce bitirin” talimatı verdi yazılı.	4	3	0
142	“CHP’li belediyenin kurduğu hastaneye bile tahammül yok”	“Adana Belediye Başkanı Karalar, fuar alanına salgına karşı sahra hastanesi kurdu. Sen misin kuran? İl sağlık müdürlüğü ekip gönderip “Uygun değil. Ruhsatı yok” raporu tutturdu.”	Adana Belediye Başkanı Karalar’ın fuayene alanında fotoğrafı paylaşılmıştır.	40	1	0
143	“Sakın rehavete kapılmayın”	“Bilim Kurulu üyesi Prof. Tevfik Özlü, virüsle savaşın iyi gittiğini belirterek bu uyarıda bulundu. “Çektiğimiz sıkıntılar boşa değil, işe yarıyor” dedi.”	Bilim Kurulu üyesi Prof. Tevfik Özlü’nün fotoğrafı paylaşılmıştır.	4	0	1

144	“Halk yasağa uydu şehirler boş kaldı”	“İkinci sokağa çıkma yasağı sorunsuz tamamlandı. İhtiyaçlarını önceden karşılayan milyonlar eve kapandı. Yasağı ihlal eden az sayıda kişiye ise ceza yağdı.”	Boğaziçi Köprüsü’nün fotoğrafı paylaşılmıştır.	31	1	1
145	“4 Gün sokak yasağı var ama Perşembe ve Cuma marketler açık”	“Cumhurbaşkanı Erdoğan 31 şehirde 23 Nisan’dan itibaren 4 gün sokağa çıkma yasağı ilan edildiğini açıkladı. 23 ve 24 Nisan’da market ve bakkallar 09.00-14.00 saatleri arasında hizmet verecek.”	Cumhurbaşkanı Erdoğan’ın fotoğrafı paylaşılmıştır.	4	6	0
146	“İTO, başhekimlere seslendi: Corona virüsü sağlık çalışanları için mesleki bir hastalıktır”	“İstanbul Tabip Odası, corona virüsü sürecinde çalışırken enfekte olan sağlık çalışanlarının sayısının her geçen gün arttığını belirtti. Buna rağmen SGK’nın sağlık personelinde görülen vakaları 'iş kazası veya meslek hastalığı' saymaması, hekimlerin tepkisini çekti. Tabip odası hukukçuları, özel hastanelerin başhekimlerine gönderdiği yazıda, SGK’nın uygulamasının tereddütlere neden olduğunu belirterek, "Covid-19 sağlık çalışanları için meslek hastalığıdır" dedi..”	Tulumlu bir doktorun görüntüsü paylaşılmıştır.	60	14	1

147	Almanya’da normale dönüş sinyali	Virüsle mücadelede örnek olan Almanya’da mağazalar, kitapçılar ve hayvanat bahçeleri açıldı.	Sokak görüntüsü paylaşıldı. Fotoğrafın üstünde “Frankfurt’ta sokaklar doldu” yazılıdır.	10	3	1
148	“Şehir Hastanesi video konferansla açıldı”	“İstanbul’da Başakşehir Şehir Hastanesi’nin salgınla mücadelede kullanılacak ilk etabı hizmete alındı. Açılış Erdoğan, video konferans yöntemiyle yaptı.”	Fotoğrafın üstünde “Sağlık Bakanı Fahrettin Koca sağlık çalışanlarını alkışladı.” Yazılı.	2	0	0
149	“Kızlarım küçük, sahip çıkarsınız değil mi?”	“İstanbul’da kaptığı koronavirüs beynine sıçradığı için 10 gündür uyutulan 56 yaşındaki aile hekimi Yavuz Kalaycı kurtulamadı. Kalaycı, komaya girmeden önce bir meslektaşına başlıktaki ağlatan mesajı gönderip, iki evladını dostlarına emanet etti.”	Dr. Yavuz Kalaycı’nın kızlarıyla birlikte çekilmiş fotoğrafı paylaşılmıştır.	21	8	0

150	“Yoğun bakımda virüsle tedavi nasıl yapılıyor? Virüsle mücadelenin kalbine girdik”	“İstanbul’da bir özel hastanenin yoğun bakımında sağlıkçılar arı gibi çalışıyor. Hastanede insanüstü bir mücadele dikkat çekiyor. Bir hemşire, “Hastalarımızı iyi görmek bizi çok mutlu ediyor” dedi. Virüs yüzünden 1 aydır aileleriyle görüşemediklerini belirten sağlıkçılar, en çok onlara sarılmayı özlediklerini anlattı.”	Yoğun bakım servisinde bir fotoğraf karesi paylaşılmıştır.	5	11	1
151	“Virüse 24 bin kurban veren İtalya, tedbirleri gevşetiyor”	“Salgının Avrupa’daki merkez üssü İtalya’dan iyi haber geldi. Tedbirlerin 4 Mayıs’tan itibaren gevşetileceğini açıkladı”.	Haberde dış mekanda bulunan bir vatandaşın fotoğrafı paylaşılmıştır.	56	1	1
152	“İyileşenlerin sayısı vaka sayısını geçti”	“Koronayla savaşta bir ilk yaşandı. Sağlık Bakanı Fahrettin Koca, dünkü yeni vaka sayısını 3122, iyileşenlerin sayısını ise 3246 olarak açıkladı. Böylece, dün iyileşenlerin sayısı yeni hastalananları geçti.”	Bakan Koca’nın fotoğrafı paylaşılmıştır.	11	10	0

153	“Gönüllü görev isteyen doktor koronadan öldü”	“Dr. Ahmet Çitoğlu, 28 Mart’ta Cumhurbaşkanlığı’ndan görev istedi. Dilekçesine yanıt beklerken virüs kaptı. Aralarında oğlunun da olduğu doktorların tüm çabasına rağmen kurtarılamadı.”	Haberde fotoğraf paylaşılmamıştır.	10	1	0
154	“Koronayla savaşta en başarılı il Tunceli”	“Tedbirlere eksiksiz uyan Tunceli, salgından en az etkilenen il oldu. Tespit edilen 9 pozitif vakadan 8’i iyileşti, birinin ise tedavisi sürüyor.”	Hastalar hastaneden çıkarken bir doktorun hastaları alkışladığı görülmektedir.	1	11	1
155	“Düşüş sürüyor gevşemeyin”	“Prof. Özlü, “Türkiye salgında iniş dönemine girmek üzere. Daha az hasar ve kayıpla salgını yönetiyrouz. Umarım bu olumlu gelişme gevşemeye neden olmaz” dedi.”	Prof. Özlü’nün fotoğrafı paylaşılmıştır.	5	0	0
156	“65 yaş için sokak izni verirken 20 yaş altı da unutulmasın”	“Sayıları 7,5 milyonu bulan 65 yaş ve üstündeki vatandaşlar, virüs önlemleri nedeniyle 34 gündür evden çıkamıyor. Şimdi onlar için, yasağın olduğu hafta sonları, 3’er saat izin verilmesi düşünülüyor. Sırada 20 yaş altı var.”	Açık havada oturan kişilerin fotoğrafı paylaşılmıştır.	82	6	2

157	“75 ülkeden 40 bin vatandaş getirildi”	“Dışişleri salgının başından bu yana çeşitli ülkelerde yaşayan 40 bini aşkın Türk’ün Türkiye’ye getirildiğini açıkladı. Bunların bazılarının karantinası bitti, bazıları karantinada...”	Türk Hava Yolları’nın uçağından inen yolcuların fotoğrafı çekilmiştir. Fotoğrafın üstünde “gelenler karantinaya alınıyor” yazılıdır.	2	1	1
158	“Virüsün ilacı yazın, aşısı kışın”	“TÜBİTAK, 25’i üniversite toplam 41 kuruluşun korona ilacı ve aşısı için çalıştığını açıkladı. İlaç için yaz başında üretime geçileceği, aşının ise 9 ay sonra geleceği duyuruldu.”	Haberde fotoğraf paylaşılmamıştır.	36	1	0
159	“Soma için kırmızı alarm: Risk yüksek”	“CHP’li Özgür Özel, maden ilçesi Soma’daki koronavirüs riskine dikkat çekti. Özel, “Vaka artıyor. Önlem alınmazsa sayı Türkiye’yi geçer” dedi.”	CHP’li Özgür Özel’in fotoğrafı paylaşılmıştır.	43	6	0

160	“Türkiye’nin sağlık operasyonu gurbetçi kızı böyle dedirtti: Sen ne güzel ülkesin”	“İsveç’te yaşayan bir gurbetçi koronaya yakalandı. Ancak tedavi edilmedi. Devlet onu tedavi için uçakla Türkiye’ye getirdi. 4 çocuk babası Emrullah Gülüşken İsveç Malmö’de yaşıyordu. Kronik kalp rahatsızlığı olan Emrullah, geçtiğimiz hafta koronaya yakalandı. Durumu kötüydü. İsveç’teki hastane tedavi etmeyip evine gönderdi. Büyük kızı Leyla, babasının hastalığını internetten duyurup isyan etti. Sağlık Bakanı Koca duruma el koydu. Türkiye’den giden ambulans uçak, hasta baba ile 3 çocuğunu dün Ankara’ya getirdi. Leyla, “Sen ne güzel ülkesin” diyerek teşekkür mesajı attı.”	Haber fotoğrafında ise hasta babası için Twitter üzerinden yardım talep eden kız ve hasta yatağında çaresiz yatan babanın fotoğrafı, hastayı Türkiye’ye getirmek için kullanılan ambulans uçak ve görevliler son olarak virüse yakalanan hastanın diğer çocukları da haber fotoğrafında yer almaktadır	5	2	0
161	“İngilizler, virüse karşı bağışıklık testi geliştirdi”	“Salgınla savaşta yeni bir adım atıldı. Oxford Üniversitesi, virüse karşı bağışıklık kazananların tespit edildiği bir test geliştirdi. Testin 10 sterline (86 liraya) satılacağı açıklandı.”	Fotoğrafta test yapan bir kişinin elinin görüntüsü paylaşılmıştır.	1	1	1

162	“Ne zaman normale döneceğiz?”	“Prof. Dr. Ateş Kara, koronavirüs salgınını orman yangınına benzetti. “Şu an kontrol altına aldık. Alevler tamamen sönünce küçük adımlar atacağız” dedi.”	Pof. Kara’nın fotoğrafı paylaşılmıştır.	13	11	0
163	“Yasak biter bitmez sokaklar yine doldu”	“Sokağa çıkma yasağına 4 günlük uyumdan sonra on binlerce kişi yine soluğu sokakta aldı. Caddeler ve meydanlar yine ana-baba gününe döndü. Sosyal mesafe unutulurken, salgınla mücadelede sağlanan başarı riske atıldı”.	İstanbul İstiklal Caddesinin insanlarla dolu fotoğrafı paylaşılmıştır.	0	6	0
164	“Maske bulamayan vatandaşlar bu çağrıyla yaptı: Maske Belirli bir Fiyattan Satılsın”	“Türkiye’de maske işi tam bir karmaşaya döndü. Maskesiz çıkılmıyor ama maske de bulunmuyor. Devlet bu işe el atsın. Uygun fiyatla satışı yapılsın”	Haberde kullanılan fotoğrafta maskenin öne çıktığı sadece yüzün yer aldığı bir fotoğraf kullanılmıştır	43	3	1
165	“Satışı serbest olsun”	“Tüm Eczacı işverenler Sendikası Başkanı Nurten Saydan, “Eczaneler devletçe belirlenen fiyattan, ecza depoları kanalıyla maske alıp satabilsin” dedi”.	Nurten Saydan’ın fotoğrafı paylaşılmıştır.	37	7	2
166	“Halk maskeye ulaşamıyor”	“CHP’nin eczacı kökenli milletvekili Burhanettin Bulut, “Maske zorunlu ama vatandaş bulamıyor. Maske devletin belirlediği ücretle eczanelerde satılabilir” dedi.”	Burhanettin Bulut’un fotoğrafı paylaşılmıştır	8	3	0

167	“İlaç fiyatı gibi fiyatı belirlensin”	“CHP’nin eczacı vekili Gamze Taşçier, maske satışının sistem kurulmadan yasaklandığı için halkın mağdur olduğunu söyledi. Taşçier, “Devlet fiyat belirlesin, eczaneler de satsın” dedi.””	CHP’nin eczacı vekili Gamze Taşçier’in fotoğrafı paylaşılmıştır.	49	6	0
168	“Almanya’da tedbir azaldı virüs hızlandı”	“Virüsle savaşta örnek gösterilen Almanya, kısıtlamaları kademeli olarak gevşetmeye başlayınca virüsün yayılma hızı yeniden arttı.”		37	4	0

169	“CHP’den İktidara videolu yanıt”	“Erdoğan’ın virüse karşı alınan önlemleri anlatırken, muhalefeti suçlaması siyaseti gerdi. CHP’liler iddialara şu yanıt verdi: Özgür Özel: Öyle şeyler duyduk ki irkildik, utandık. Kılıçdaroğlu da “Allah akıl fikir versin, ıslah etsin” dedi. Muharrem İnce: Millet çaresizlik, yoksulluk içindeyken muhalefetle kavga ederek beraberliği sağlayamazsın. Engin Altay: Gücü kaybeden kontrolü, itibarı kaybeden nezaketi kaybeder. Azmiyle yükseldi, hırsıyla batıyor.”	Haberde fotoğraf olarak Adana Belediye Başkanı Zeydan Karalar’ın sahra hastanesindeki fotoğrafı paylaşılmıştır. Fotoğrafın üstünde “Adana belediye başkanı Zeydan Karalar böyle tanıtmıştı. CHP’lilerin Cumhurbaşkanı Erdoğan’a yanıt verdikleri video Adana’daki sahra hastanesinin görüntüleriyle başladı.” Yazılıdır.	39	4	0
170	“SON DAKİKA Trump: Dünya Sağlık Örgütü’yle ilişkimizi sonlandırıyoruz”	“ABD Başkanı Trump, yaptığı açıklamada Dünya Sağlık Örgütü ile ilişkilerini sonlandırdıklarını söyledi. ABD-Çin ilişkilerine de değinen Trump, "Hong Kong, Çin'den ayrı bir yer olarak görülmeyecek" ifadelerini kullandı.”	Fotoğraf paylaşılmamıştır.	80	17	7

171	“4 bin liralık teste kızdı ciple acil servise daldı”	“İstanbul’da korona testi için gittiği özel hastanede ücret istenmesine sinirlenen Mahmut G. Dehşet saçtı. Cipiyle acile girmeye kalktı. Gözaltına alınıp bırakıldı.”	Hastanenin acil kapısının önünde duran arabanın fotoğrafı paylaşılmıştır.	7	7	1
172	“Biz Amerika’ya Maske Yolluyoruz, Amerika da PKK’ya maske yolluyor”	“2 gün üst üste, 2 uçak dolusu sağlık malzemesi gönderdiğimiz ABD, yine sırtımızdan hançerledi, Suriye’deki hainlere TIR’larla sağlık yardımı yaptı. Virüs krizindeki ABD’ye insanlık yaptık, 2 uçak tıbbi malzeme gönderdik. Uçaklarda maskeden koruyucu tulum kadar her şey vardı. Kuru bir teşekkür ettiler ama yapacaklarını da yaptılar. Türkiye’de insanlar maske bulamazken, bizden maske alan ABD, Suriye’deki PKK-YPG’li teröristlere maske ve tıbbi yardım gönderdi. ABD’den dost olmayacağını yine gördük.”	Haberde hükümetin Amerika’ya gönderdiği sağlık malzemesi yüklü uçağın önündeki Türk yetkililerin fotoğrafı ile Amerika’nın Suriye’deki PKK’ya gönderdikleri yardım görüntüsü kullanılmıştır. Birinci fotoğrafın üstünde “Türkiye ABD’ye bunları yolladı” yazılı iken, ikinci fotoğrafın üstünde “ABD PKK’ya bunları yolladı” yazılıdır.	5	0	0

173	“1 Mayıs İşçi Bayramı’nda sosyal mesafe kalmadı. Korona bayram etti”	“Taksim’e yürümek isteyen bir grup sendikacı ile polis karşı karşıya geldi. Arbede çıktı. İçlerinden birinde virüs varsa belki de başkasına bulaştırdı. 1 Mayıs İşçi Bayramı 31 ildeki sokağa çıkma yasağı ve virüs önlemleri nedeniyle genelde sakin geçti. İstanbul’da DİSK Başkanı Arzu Çerkezoğlu, sendikacılar ve milletvekilleri Taksim’e yürüyüp çelenk bırakmak istedi.”	Polis ile yürüyüş yapmak isteyen sosyal mesafeyi hiçe saydıkları görüntüleri paylaşılmıştır.	4	8	1
174	“Atatürk Havalimanı’nın iki pistini hastane için betona gömdüler! 14 milyar lira uçtu!”	“İstanbul’da 2 yeni pandemi hastanesinden biri, tüm itirazlara rağmen Atatürk Havalimanına yapılıyor. Başlayalı yaklaşık 25 gün oldu. 20 gün sonra açılması gerekiyor. Çalışmalar sürüyor. Dün ajanslardan gelen fotoğraf, prefabrik inşaatların, uluslararası 2 pisti nasıl kullanılmayacak hale getirdiğini ortaya koydu. Değeri 2 milyar dolar (14 milyar lira) olan pistler iptal oldu.”	Atatürk havalimanının havadan çekilen fotoğrafının kullanıldığı haberde havalimanının pistlerinin ve terminal ve otel binalarının bulunduğu yerler fotoğrafta detaylı bir şekilde ele alınmıştır.	33	7	1

175	“En çok etkilenen İspanya sokakta”	“Avrupa’da virüsten en çok etkilenen 2. Ülke olan ve katı kurallar uygulayan İspanya erken gevşedi. Yetişkinlere izin çıktı. Sokaklar doldu.”	Sahilde dolaşan insanların fotoğrafı paylaşılmıştır. Fotoğrafın üstümde “İspanyollar sahillere akın etti” yazılıdır.	4	1	0
176	“Cemil Taşçıoğlu’nda koronavirüs savaşı”	“Virüs kurbanı Prof. Cemil Taşçıoğlu’nun adının verildiği Okmeydanı’ndaki Şehir Hastane’sinde, koronayla mücadele ilk kez görüntülendi. 600 yataklı hastanede 75’e yakın sağlık çalışanı büyük özveriyle görev yapıyor.”	Hastane odasında yatan bir hastayı alkışlayan doktorların fotoğrafı paylaşılmıştır. Fotoğrafın üstünde “Adının yaşadığı hastanede mücadele büyük” ve “Bir hasta böyle iyiyim mesajı verdi, doktorlar da alkışladı” yazılı.	8	12	1
177	“Hocaların hocası Prof. Dilmener virüse yenildi”	“İstanbul Üniversitesi Tıp Fakültesi öğretim üyesi Prof. Dr. Murat Dilmener (78) koronavirüsten hayatını kaybetti.”	Dilmener’in fotoğrafı paylaşılmıştır.	14	3	0
178	“Bedava maske dağıtan 5 kişi gözaltına alındı”	“Bitlis’te maske dağıtan Gelecek partililer karakolluk oldu.”	Fotoğraf kullanılmamıştır.	5	1	1

179	“65 yaşa izin çıktı”	“Koronavirüs önlemleri esnetildi. Erdoğan, milyonlarca vatandaşı sevindiren şu kararları açıkladı. 65 yaş üstü bu Pazar 11-15 arası izinli, 0-14 yaş, 13’ünde 4 saat çıkabilecek, 15-20 yaş ise 15’inde 4 saat sokakta.”	Fotoğraf kullanılmamıştır	8	10	1
180	“Hasta kalmadı dansı”	“Elazığ Fırat Üniversitesi Hastanesi’nin yoğun bakımında koronalı hasta kalmayınca sağlıkçılar böyle dans etti. Darısı diğer iller başına...”	Özel tulum giyen doktorların dans ederken fotoğrafları paylaşılmıştır.	1	1	0
181	“İngiltere ölümlerle Avrupa birincisi oldu”	“İngiltere’de virüsten ölenlerin sayısı 30 bini aştı. Böylece İtalya, İspanya ve Fransa’yı geride bıraktı.”	Ambulans fotoğrafı paylaşılmıştır. Fotoğrafın üstünde “ Geç önlemlerin faturasını ödüyorlar” yazılı.	54	8	1
182	“Berberlerde yeni dönem”	“Bakanlık pazartesi açılacak berberler için bir dizi önlem açıkladı. Ustura ve jiletle tıraş yapılmayacak. Berber ve müşteri maske takacak. Müşteri havlusunu getirebilecek. Her şey tek kullanımlık olacak.”	Berber salonunun ilaçlanırken fotoğrafı paylaşılmıştır.	80	1	0
183	“Maske 1 liradan bugün satılacak”	“Ticaret Bakanlığı, maske satışının tanesi 1 liradan bugün başlayacağını açıkladı...”	Maske giyen bir kişinin görüntüsü paylaşılmıştır.	43	1	1

184	“Virüs salgınına karşı alınan bazı önlemler tezat yaratıyor Şaşkırtan 2 uygulama”	1. “AVM’de dolaşmak serbest, sahilde dolaşmak yasak 2. Beyoğlu’nda maskesiz gezmek yasak, Şişli’de serbest. Korona salgını nedeniyle İstanbul’da sahilde dolaşmak yasaklanmıştı. Dolaşanlara da 1000’er lira ceza kesilmişti. Ancak pazartesiinden itibaren AVM’ler açılacak. Sahilde gezemeyenler, AVM’de rahatça gezebilecek. Kafa Karıştırıyor Beyoğlu Kayma kamlığı ise Taksim ve İstiklal Caddesi’nde maskesiz dolaşmayı yasakladı. Maskesizlere ceza kesildi. Beyoğlu’nun komşu ilçesi Şişli’nin en işlek caddelerinde ise maske şartı yok. Gel de şaşırma. “	Sokakta vatandaşlara ceza kesen polislerin fotoğrafı paylaşılmıştır. Fotoğrafın üstünde “Polis, maskesizlere böyle ceza kesti. Burası Beyoğlu İstiklal Caddesi” yazılı.	7	3	1
185	“Sosyal mesafesiz toplu iftar yaptılar”	“İzmir Tepecik Hastanesi’ndeki doktor ve yöneticiler, İçişleri Bakanlığı’nın yasağına rağmen “toplular iftar” yapıp sosyal medyadan paylaştı. Sosyal mesafesiz iftara Bayraklı Belediyesi’nin AKP Grup Başkanvekili Abdullah Aktaş ile Başhekim Emiroğlu da katıldı.”	Fotoğrafta başhekim yardımcısı, AKP’li Aktaş ve Başhekim Mustafa Emiroğlu ve arkadaşlarının birlikte yemek yerken fotoğrafları paylaşılmıştır.	39	15	1

186	“Yılım anneleri sağlık çalışanları”	“O annelerden biri de İzmir’de pandemi hastanesinde görev yapan Dr. Deniz Atasever. 2 aydır çocuklarına hasretti. Dün kavuştu. Sevinçten uçtu.”	Dr. Deniz Atasever ve 2 kızının el ele görüntüsü paylaşıldı. Fotoğrafın üstünde “Dr. Deniz Atasever, 2 kızıyla parkta buluştu.	27	10	0
187	“Türk Bayrağını maske yapan vekil”	“AKP Samsun milletvekili Çiğdem Karaaslan, yüzüne Türk Bayraklı maske taktı, tepki çekti. Başkası yapsa soruşturma açılırdı.”	AKL’li Karaaslan’ın Türk bayrak temalı maskeli fotoğrafı paylaşılmıştır.	30	10	0
188	“Pandemi hastaneleri sağlık turizmi için kullanılacak”	“Cumhurbaşkanı, Atatürk Havalimanı ile Sancaktepe’deki 2 hastanenin yapım amacını böyle açıkladı. “Cleveland’a gidiyorlardı, şimdi buraya gelecekler” dedi.”	Cumhurbaşkanı Recep Tayyip Erdoğan’ın fotoğrafı paylaşılmıştır.	5	10	0
189	“Otellerin yarsını açarsak başarımızdır”	“Turizm Bakanı Ersoy açıkladı: Turizm Bakanı Mehmet Ersoy, sezona ilişkin bu yılki beklentisini böyle ifade etti. İç turizmin bu ay sonunda yavaş başlayacağını bildirdi.”	Turizm Bakanı Ersoy’un fotoğrafı paylaşılmıştır.	1	4	1

190	“Cumhurbaşkanı Erdoğan, virüse karşı yeni önlemleri duyurdu 4 gün daha sokak yasağı”	“16-17-18-19 Mayıs’ta sokağa çıkma yasağı uygulanacağını söyleyen Erdoğan, şu önlemleri açıkladı. *18- 19 Mayıs günleri (Pazartesi-Salı) market, bakkal, kasap ve online platformlar 10.00-16.00 saatleri arasında açık olacak. * 65 yaş üstü sadece Pazar günü 11.00-17.00 arası çıkabilecek * 20’si Çarşamba 0-14 yaş grubuna, 22’si Cuma 15-20 yaş grubuna 6 saat sokak izni var. * 9 ilde daha seyahat sınırlaması kaldırılacak”	Cumhurbaşkanı Recep Tayyip Erdoğan’ın fotoğrafı paylaşılmıştır.	14	15	0
191	“Virüsle savaşta teyakkuzdayız”	“Erdoğan, AKP MYK üyelerine seslendi. “Bu hastalığın kökü kazınmadıkça teyakkuz halinde bulunmamız şart” dedi.”	Cumhurbaşkanı Recep Tayyip Erdoğan’ın fotoğrafı paylaşılmıştır.	1	0	1
192	“Bir berber bir beldeyi karantinaya aldırdı”	“Burdur’un 6 bin nüfuslu Kocaaliler beldesinde berberlik yapan A.T.’nin testi pozitif çıktı. Berberin temas ettiği 50 kişi yakın takibe alındı. Beldeye giriş-çıkış da yasaklandı.”	Fotoğrafın üstünde “Berbere maske götüren Belediye Başkanı Selahattin Gökçe de test yaptırdı.” “Berber A.T.” yazılıdır.	12	10	4

193	“Bilim Kurulu üyesinden sert tepki: Cezai müeyyide mutlaka uygulanmalı!”	“Sağlık Bakanlığı Koronavirüs (corona virüsü) Bilim Kurulu Üyesi Prof. Dr. Tevfik Özlü, sosyal medya hesabından maske kullanımı konusunda açıklama yaptı.”	Prof. Dr. Tevfik Özlü'nün fotoğrafı paylaşılmıştır	119	18	20
194	“Korona bulaşan oğlunu ihbar etti”	“Antalya’da Abdülkadir Aytaç, karantinadan kaçan oğlu Veysel’i sokakta bitkin halde buldu. “Başkasına bulaştırmasın” diye polise ihbar etti.”	Sokakta genç bir kişi ve onunla konuşan bir adamın fotoğrafı paylaşılmıştır.	18	7	1
195	“Sağlık Bakanı Koca: İlaç gibi etkili tedbir bulundu!”	“Sağlık Bakanı Fahrettin Koca, corona virüsüne doğrudan etkili ilaç ve koruyucu aşının henüz bulunmadığını belirterek ilaç gibi etkili tedbirin bulunduğunu ifade etti.”	Fotoğraf paylaşılmamıştır	52	7	7
196	“Salgına karşı 10 gün daha dişimizi sıkalım”	“Bilim Kurulu Üyesi Prof. Ateş Kara, virüsün yavaş yavaş sahadan çekildiğini belirterek kesin başarı için bu tavsiyede bulundu. “Bu tutum sürerse hazıranda rahatlarız” dedi.”	Prof. Kara’nın fotoğrafı paylaşılmıştır.	67	6	1

197	“Kordon’da sosyal daire”	“İzmir Belediye Başkanı Tunç Soyer, binlerce kişinin uğrak yeri Kordon’daki yeşil alanlara, New York’taki gibi sosyal mesafe çemberleri çizdirdi. Halk güvenle oturacak...”	Kordon’da çizilen dairelerin içinde oturan kişilerin fotoğrafı paylaşılmıştır. Fotoğrafın üstünde “Halk virüs tehlikesi olmadan hava alabilecek” “2 m.aralıklarla,4metre çapında çemberler çizildi.” Yazılmıştır.	7	1	1
198	“Çam ve Sakura Hastanesi açıldı”	“İstanbul Başakşehir’deki Çam ve Sakura Şehir Hastanesi, Erdoğan’ın bizzat, Japonya Başbakanı Abe’nin ise video katılımıyla açıldı. Erdoğan, “Türk-Japon dostluğuna yeni bir halka ekliyoruz. Burası sağlık turizminde marka eserlerden biri olacak” diye konuştu.”	Sosyal mesafeye uygun oturan Sağlık Bakanı Koca, Cumhurbaşkanı Erdoğan, Bakan Karaismailoğlu ve Bakan Akar’ın fotoğtafi paylaşılmıştır. Fotoğrafın altında açıklama olarak “Açılışta sosyal mesafeye uygun oturuldu” yazılı.	31	12	2

199	“126 yaşında virüsü yendi”	“Kahramanmaraş’ta virüs kapan Eşe Gelebek, iki haftalık tedaviden sonra taburcu edildi.”	Eşe Gelebek’nin fotoğrafı paylaşılmıştır.	1	1	1
200	“65 yaş üstü, seyahat izni çilesi yaşadı”	“65 yaş ve üstüne seyahat izni sıkıntılı başladı. İnternet kullanmayanlarla ALO 199 hattını düşüremeyenler izin alamadı. Halk, “Yetki muhtarlıklara verilsin, sorun çözülsün” talebinde bulundu..”	Bir binanın önünde biriken kalabalığın fotoğrafı paylaşılmıştır. Fotoğrafın üstünde “izin belgesi alamayanlar kaymakamlıklara akın etti.” Yazılıdır.	40	1	0
201	“6 liralık virüs ilacı yerine 35 bin liraya ilaç satılacak”	“TV’lerin doğrucu ismi Dr. Serdar Savaş, müthiş bir iddiayı gündeme getirdi. “Dünya ilaç karteli, 6 liralık ilaç yerine, 35 bin liralık ilaçlar dayatıyor” dedi.”	Dr. Serdar Savaş’ın fotoğrafı paylaşılmıştır.	10	2	1
202	“Sigara dumanı virüs getirebilir”	“Uzmanlar uyardı. 2 metre uzaktaki birinin sigara dumanı size geliyorsa, o duman virüs de taşıyabilir.”	Sigara dumanının öne çıktığı sigara içen bir kişinin fotoğrafı paylaşılmıştır.	10	10	2

203	“Yüzde 50 hayat”	“Türkiye’de korona önlemlerinin ardından hayat dün başladı. Toplu yerlerde yüzde 50’yi aşmama şartı pek uygulanamadı ama herkes maskeliydi. Önceki gün 24.00’ten itibaren halk kendini sokağa attı. Her yer kalabalıktı. Sabah duraklar, dolmuşlar, otobüsler doldu taşıdı. Sosyal mesafeye uyan olmadı. Kaos yaşandı.”	4 fotoğraf karesi paylaşılmıştır. İlk karede dolu metrobüs durakları, ikinci karede kapısı açık kalabalık bir minibüs, üçüncü karede kalabalık bir cadde ve dördüncü karede yoğun trafiğin olduğu Boğaziçi köprüsünün fotoğrafı paylaşılmıştır.	14	1	0
204	“Sosyal mesafe çelişkisi”	“Hem “sosyal mesafe” diyorlar, hem toplu taşımada yüzde 50 sınırını kaldırıyorlar. Vatandaş şaşkın. “Virüs toplu taşımada bulaşmıyor da, başka yerde mi bulaşıyor” diyorlar... İşte memleketten 2 manzara. İktidarın virüs önlemlerine akıl sır ermiyor. Önceki gün Türkiye geneli toplu taşıma araçlarında sosyal mesafe kuralı kaldırıldı. Dün yüz binler dipdibe seyahat etti. Virüs varsa bulaştı. Diğer alanlar ise sosyal mesafeli...”	Haberde iki fotoğraf karesi paylaşılmıştır. Birinci fotoğraf karesinde kalabalık otobüse binerken görüntülenirken, diğer karede ise parka yerleştirilen sosyal mesafeli bankın fotoğrafı paylaşılmıştır.	7	6	0

205	“Çay toplamaya giden 22 kişide korona çıktı”	“Rize’ye çay toplamaya giden vatandaşlara virüs testi yapıldı. 22’sinin testi pozitif çıktı. 202 kişi karantinaya alındı.”	Çay toplarken maskeli bir kişinin fotoğrafı paylaşılmıştır.	30	2	2
206	“65 yaş üstü öfkeli: Bunun hesabını sandıkta sorarız”	“3 aya yakın süredir sadece pazar günleri 3-4 saatliğine dışarı çıkabilen 65 yaş ve üstü milyonlar ‘Bunun yarını var, bizden oy beklemeyin’ diyor. Koronavirüs önlemleri kapsamında 65 yaş üstü vatandaşlarımızın sokağa çıkması, 22 Mart’tan itibaren yasaklanmıştı. 1 Haziran’da hızlı bir şekilde normale döndü. Toplu ulaşımında sosyal mesafe sınırı kaldırıldı. Ancak evlerinde özgürlük bekleyen yaş almış vatandaşlarımız için bir müjde çıkmadı. Sokakların normalleştiğini gören 65 yaş ve üstü ‘biz niye hala evdeyiz. Bu iş bizim için cezaya dönüştü’ diyor”.	Haberde 65 yaş üstü altı kişinin fotoğrafı paylaşılmıştır. Fotoğrafların üstünde “paramı çekemiyorum her yanıma ağrıyor”, “siz işe yaramazsınız duygusu veriyorlar” “Pazar her yer kapalı alışveriş sorun” “el eline bakar olduk bu aşağılayıcı durum” ve “yeter artık çare bulunsun daraldık” yazılıdır.	33	2	1

207	“Gece yasak geldi gündüz yasak gitti”	“Milyonları önce üzdüler, sonra sevindirdiler. Sağlık Bakanı “Sokak yasağı yok” demesine rağmen önceki gece İçişleri “15 ilde yasak var” dedi. Dün “Erdoğan “yasağı kaldırdım” açıklaması yaptı. 1 Haziran’daki normalleşmenin ve Sağlık Bakanı Fahrettin Koca’nın açıklamasının ardından bir daha sokağa çıkma yasağı olmayacağını düşünen vatandaşlar, bu hafta sonu için planlar yaptı. Ekonomik hayat, hafta sonuna hazırlandı. Ancak gece 00.15’te, İçişleri Bakanlığı bu hafta sonu 15 ilde sokağa çıkma yasağı uygulanacağını duyurdu. Millet şoke oldu. Öğlen ise Cumhurbaşkanı Erdoğan “Gönlüm razı olmadı” diyerek kısıtlamayı iptal ettiğini açıkladı. Millet “oh” dedi.”	Sağlık Bakanı Fahrettin Koca, İçişleri Bakanı Süleyman Soylu ve Cumhurbaşkanı Recep Tayyip Erdoğan’ın fotoğrafları paylaşılmıştır. Fotoğrafların üstünde “Bakan Koca yasak yok dedi”, “Bakan Soylu yasak var dedi”, “Erdoğan yasağı kaldırdım dedi” yazılıdır.	17	3	1
208	“Bu gidişle sıfır vaka, rüya mı?”	“Maske, mesafe önemli. Ancak bazıları uymuyor. Bakan Koca da bu fotoğrafı, “Ağız veya burun açık kalırsa, maske takmış ama gözümüzü gerçeğe kapatmış oluruz” notuyla paylaştı.”	Otobüste seyahat ederken maskeyi gözüne takan kişinin fotoğrafı paylaşılmıştır.	7	2	0

209	“Normal sonrası korkutan artış	“11 Haziran’dan sonra Gaziantep, Diyarbakır ve bazı Karadeniz illerinde virüs vakalarında artış görüldü. Türkiye, 2,5 ay sıkı salgın önlemleri uygulayıp 1 Haziran’da “yeni normal” e döndü. Bu yüzden bazı vatandaşlar önlemi azalttı. Örneğin Diyarbakır’da 200 olan vaka sayısının 1000’i geçtiği belirtiliyor. Prof. Alpay Azap da “Bazı illerde artış var” demişti.”	Haberde fotoğraf paylaşılmamıştır.	13	3	0
210	“157 şehirde, 57 gün sonra hafta sonu sokağa çıkıldı”	“15 şehirde, 11 Nisan’dan beri uygulanan hafta sonu sokağa çıkma yasağı ilk kez bu hafta uygulanmadı. Vatandaş, piknik alanları ve denize hücum etti.”	Sahilde güneşlenen insanlar ve parklarda bir araya gelmiş insanların fotoğrafı paylaşılmıştır.	4	1	0
211	“Vaka sayısı normalden 3 kat fazla”	“Dr. Serdar Savaş vaka sayısının 3 kat fazla olduğunu öne sürdü. “Normalleşmeye hazırlıksız girdik” dedi.”	Dr. Savaş’ın fotoğrafı paylaşılmıştır.	11	0	0

212	“İsviçre zirvede Türkiye 37. “	“Koronavirüs salgınına karşı en güvenli ülke İsviçre çıktı. Türkiye ise İtalya, İspanya, ABD, Fransa ve İngiltere’yi geride bırakarak 37’nci oldu.”	Ülkelerin bayraklarının olduğu piramit paylaşılmıştır. Piramid’in yanına “Dünyanın konuştuğu COVID-19 pramidi” yazılmıştır.	41	1	1
213	“Normalleşeceğimize Anormalleşiyoruz”	“Sosyal mesafe ve maske diye üstüne basa basa uyarıyorlar ama umursayan yok.. Bakan Koca’yı bile isyan ettirdiler. 1 Haziran’da kontrollü olarak önlemler ve kısıtlamalar kaldırıldı. Herkes bir “oh” çekti. Yeni döneme “maske ve mesafe” uyarısıyla “yeni normal” denildi. Ancak yeni dönemde, kontrollü normalleşeceğimize, tıpkı eskisi gibi davranıyoruz. Anormal durum var. Mesafeyi umursamıyoruz, maske takmıyoruz.”	Haberde 3 fotoğraf karesi paylaşılmıştır. 1. Karede kalabalık bir sahilin görüntüsüne, 2. Karede kalabalık bir otogarın görüntüsüne ve 3. Karede ise hınca hınç dolu bir plajın görüntüsüne yer verilmiştir.	5	2	0

214	“Korona pusuda bekliyor”	“Kimse kurallara uymuyor, sosyal mesafe sıfır, uzmanı uyardı..Prof. Gaye Usluer, “Maske, mesafe ve el hijyeni çok önemli. Salgın daha bitmedi. Virüs yanımızda, pusuda bekliyor. Aman kurallara uyalım” dedi ve şunları söyledi: “Hızlı normalleşmeyeceğiz. En önemli korunma maske kullanmak, 1,5 metre fiziksel mesafe ve el yıkamaya dikkat etmek.. Peki neden vaka sayısı azaldı? Çünkü hepimiz evdeyiz..” “Ama normalleştiğimiz anda, pusudaki koronavirüs bizleri enfekte etmeye başlayacak”	Asker uğurlayan insanların görüntüsüne yer verilmiştir.	13	1	0
214	“Moskova’da bir ay içinde 5 bin 260 kişi coronadan öldü”	“Rusya’nın başkenti Moskova’da, Mayıs ayındaki ölüm oranlarında, geçen yıla kıyasla büyük bir artış görüldüğü ve ek ölümlerin yüzde 92’sinin Covid-19 bağlantılı olduğu açıklandı.”	Pozitif çıkan bir testin görüntüsü paylaşılmıştır.	23	7	1
215	“Bakan Koca yeni vakaların yaş ortalamasını açıkladı!”	“Sağlık Bakanı Fahrettin Koca, Twitter hesabından yaş ortalamasının yeni vakalarda 36, vefatlarda da 71 olduğunu açıkladı.”	Fotoğraf paylaşılmamıştır	2	3	1

216	“Yılmaz Özdil yazdı... Allah aşkına, dünyada virüsle mücadelede bu kadar başarısız, bu kadar kararsız, bu kadar hazırlıksız bir başka ülke var mı?”	Alt metin bulunmamaktadır.	Yılmaz Özdil’in fotoğrafı paylaşılmıştır.	0	8	1
217	“Bakan Koca yeni vakaların yaş ortalamasını açıkladı!”	“Sağlık Bakanı Fahrettin Koca, Twitter hesabından yaş ortalamasının yeni vakalarda 36, vefatlarda da 71 olduğunu açıkladı.”	Fotoğraf paylaşılmamıştır	35	3	1
218	“Koca: Normale dönüşün geri dönüşsüz olmasını sağlarsak daha mutlu bir ülke olacağız. Kontrollü sosyal hayatın amacı, geriye dönüş yolunu kapatmaktır. Bu hayat tarzından taviz vermeyelim. Normalleşme sürecinde kılavuzumuz riskin devam ettiği gerçeğidir”	Alt metin bulunmamaktadır	Fotoğraf paylaşılmamıştır.	34	2	0
219	“Şanlıurfa’da, yeni tip corona virüsü (Covid-19) tedbirleri kapsamında 1 mahalle ve 28 binada karantina uygulaması başlatıldı”	“Şanlıurfa’da, yeni tip corona virüsü (Covid-19) tedbirleri kapsamında 1 mahalle ve 28 binada karantina uygulaması başlatıldı.”	Fotoğraf paylaşılmamıştır	52	6	0

220	“Yolcular isyan etti: Uçakta ve form doldurma sırasında virüsü kesin kaptık”	“Bilim Kurulu ve Sağlık Bakanlığınca sık sık hatırlatılan sosyal mesafe ve corona virüs korunma tedbirlerinin uçaklarda uygulanmadığı ortaya çıktı. Dün Bodrum-İstanbul uçuşunda kaydedilen sosyal mesafesiz görüntülerin, Londra’dan Kayseri ve Gaziantep’e yapılan uçuşlarda da yaşandığı ortaya çıktı. Tam kapasite dolulukla, sosyal mesafe kurallarının uygulanmadığı uçaklarla gelen yolcular, hava alanında da pandemi kurallarına uyacaklarına ilişkin formları doldurmak için 40 dakika bekletildi. Yolcular "Uçakta ve form doldurma sırasında virüsü kesin kaptık. Form doldurulacaksa neden uçakta dağıtmadılar" diyerek duruma tepki gösterdi.”	Uçaktaki yolcuların görüntüsüne yer verilmiştir	63	22	3

221	Bakan Koca güncel veriyi verip uyardı: Zayıfladığını gösteren bilimsel bir veri yok	Sağlık Bakanı Fahrettin Koca, Türkiye'deki güncel corona verilerini açıkladı. Bugün 993 yeni vakanın tespit edildiğini ifade eden Koca, virüs nedeniyle 18 kişinin ise hayatını kaybettiğini duyurdu. Koca, sosyal medya hesabından paylaştığı mesajında, "Virüsün etkisinin zayıfladığını gösteren bilimsel bir veri yok. 'Normal' olan, tedbirdir" ifadelerini kullandı.	Bakan Koca'nın Türkiye haritası üzerinden açıklama yaparkenki fotoğrafı paylaşılmıştır	62	21	3

Kaynak: Yazar tarafından oluşturulmuştur.

3.10.3.1. Makro Yapıya Yönelik Tematik Analizler

Sözcü Başlıkla İlgili Bulgular

Sözcü haber başlıkları incelendiğinde enformasyon eksiltimi ve genelleştirme yapıldığı görülmektedir. Başlıklarda yer, zaman, neden sonuç gibi bilgilerin olmadığı görülmektedir. 14 no'lu haberde “Koronayak olduk” ifadesinin ne ifade ettiği belirsizdir. 27 no'lu haberde “Türkiye’de de koronadan ilk can kaybı” haber başlığında başka hangi ülkelerde can kaybı olduğu, 33 no'lu “Diyaneti dinleyen yok” haber başlığında diyaneti kimin neden dinleyeceği belirsizdir. 52 no'lu “Bakana sesleniyoruz” başlığında yine anlamın belirsiz olduğu görülmektedir. Bakana kimin ve niçin seslendiği belirsizdir. Haber girişi okunmadan eksiltme olan başlıkların verdiği mesaj tam olarak anlaşılamamaktadır.

24, 31, 51, 59, 60, 67, 77, 78, 79, 86, 87, 89, 91, 94, 114, 123, 124, 127, 135 No'lu haber başlıklarında alınan önlemlerin yetersizliğine değinilmektedir.

5 no'lu “Milletin canını düşüneceklerine, ceplerini düşünüyorlar! Virüs fırsatçıları!”, 24 no'lu “Karantinada ilk gün acemliği”, 34 no'lu “Ne kadar test o kadar koruma”, 43 no'lu “Tersane işçisi insan değil mi?”, 45 no'lu “Uçak ve otobüs seferleri ile virüs daha fazla yayılır”, 47 no'lu “Dış hatlar yasak da iç hat niye serbest”, 51 no'lu “Geç gelen Yasak”, 58 no'lu “Virüs mü, 1000 lira mı? Tabii ki 1000 lira”, 64 no'lu “Özel hastanelerden iktidara çağrı: Devlet özel hastanelere el koysun”, 79 no'lu “Almanya’da 200 bin Türkiye’de 7500”, 86 no'lu “Esenyurt’taki PTT şubesinin önü böyle hınca hınç dolu!”, 113 no'lu “Maske karmaşası Hem “maskesiz çıkma” diyorlar hem maske dağıtmıyorlar”, 122 no'lu “Enfeksiyon Hastalıkları ve Klinik Mikrobiyoloji Uzmanı Prof. Dr. Alpay Azap corona virüsü ilgili son gelişmelerini Corona Gündem’e anlattı. Azap "Toplumun yüzde 60'ı hastalanana kadar biz bu salgınla uğraşmak zorunda kalacağız" dedi” haber başlıkları ile covid-19 sağlık konusunun iyi yönetilemediği vatandaşların covid-19 durumundan olumsuz etkilendikleri ve hükümetin yetersiz kaldığı ön plana çıkartılarak hükümet üzerinde olumsuz algı oluşturulmaya çalışılmaktadır.

Sözcü Gazetesi Haber Girişleriyle İlgili Bulgular

Ana olay hakkında bilgi veren haber girişleri haberleri özetler. Sözcü Gazetesi covid-19 sağlık haberlerinin okuyucunun dikkatini çekmeye yönelik haberler hazırladığı görülmektedir. Haber girişlerinde muhalif ifadeler dikkatleri çekmektedir. 31 no'lu “Karantina uygulamasında bir standart olmaması endişe yarattı”, 34 no'lu “Türkiye’de virüs tehlikesi çıktığından bugüne kadar 10 bin test yapıldı. Oysa Güney Kore, günde 20 bin kişiye test yaparak virüsün fazla yayılımını önledi. Dünya’da koronavirüsle mücadele sürerken Türkiye’de acı bir gerçek ortaya çıktı”, 42 no'lu “Bakan Koca, “359 vaka” diyor ancak kurucusu olduğu hastanenin doktoru bile 145 bin olduğunu söylüyor. Bu da kafaları karıştırıyor, halkın güvenini azaltıyor” haber girişleriyle hükümet üzerinde olumsuzluk etkisi oluşturulmaya çalışılmıştır.

56 no'lu “Zor günler için kurulan Kızılay, tarihimizin en zor gününde ortadan kayboldu. Kurumun Irak’ta maske dağıttığı, Endonezya’da cami ilaçladığı açıklandı” 79 no'lu Virüs testi sayısında aramızda uçurum var. Almanya günde 50 bin testi, 200 bine çıkaracak.” 113 no'lu “Vatandaş mağdur... Markete, pazara gidecek maske bulamıyor. Almak istese hiçbir yerde satılmıyor. Dağıtım ise tam bir bilmece.” haber girişleriyle hükümet üzerinde olumsuzluk etkisi oluşturulmaya çalışılmıştır.

79 no'lu “Virüs testi sayısında aramızda uçurum var. Almanya günde 50 bin testi, 200 bine çıkaracak” 104 no'lu “Almanya’dan sonra İtalya, İspanya, Fransa ve Amerika vaka sayısını azaltmayı başardı. Almanya, virüsün yayılma hızını yüzde 22’den 4’e geriledi. ABD’de ölenlerin sayısı düşmeye başladı. İtalya, Fransa ve İspanya’da da hem vaka, hem ölüm sayısında gerileme kaydedildi” 147 no'lu “Virüsle mücadelede örnek olan Almanya’da mağazalar, kitapçılar ve hayvanat bahçeleri açıldı”, 170 “Almanya ve Fransa caddelere maske otomatı koydu. Bizde de bundan olsa maske sıkıntısı biter...” 193 no'lu “Daha önce kanseri koklayarak teşhis eden köpekler, şimdi de koronavirüse karşı eğitiliyor. İngiltere eğitime başladı”, haber girişlerinde farklı ülkelerde yürütülen covid-19 sağlık uygulamalarına yer verildiği görülmüştür. Diğer ülkelerde yürütülen çalışmalarla ülkemizde yürütülen çalışmalar kıyaslanarak iktidara yönelik olumsuz bir bakış açısının oluşturulduğu görülmüştür.

Haber girişlerinde görüşlerine ve açıklamalarına en çok yer verilen isim Sağlık Bakanı Fahrettin Koca (no.1, 11, 13, 27, 36, 42, 44, 50, 55, 87, 117, 207, 208) olmuştur.

Haber girişlerinde ele alınan konular; hastalığın tanımı, bağışıklık güçlendirme, ilk vakanın ülkemizde görülmesi, diğer ülkelerdeki vaka ve ölü sayısı, okulların tatil edilmesi, yurtdışındaki Türklerin tahliyesi, karantina süreci, karantina kuralları, koronavirüs testi, koronavirüs aşısı, koronavirüsten ölenlerin cenaze işlemleri, seyahat kuralları, sahra hastanesi, sağlıkçıların maaş artışı, maske dağıtımı, doktor ölümleridir.

18 no’lu haber girişinde “Sağlık Bakanlığı Türkiye’de koronavirüs görüldüğü andan beri işi sıkı tutuyor. Dün umreden dönenler karantinaya alındı...” sağlık bakanlığının çalışmaları olumlu bir bakış açısıyla yansıtılırken, 166 no’lu “CHP’nin eczacı kökenli milletvekili Burhanettin Bulut, “Maske zorunlu ama vatandaş bulamıyor. Maske devletin belirlediği ücretle eczanelerde satılabilir” dedi” ve 127 no’lu “Vatandaş “Maske satışı yasak, ücretsiz maske yok. Tek kullanımlıkları yıkayıp yıkayıp takıyoruz” diyor!. Haftalardır yaşanan maske sıkıntısına hala çözüm bulunamadı. Türk Eczacıları Birliği Başkanı Erdoğan Çolak, “Vatandaş eczaneden devletin belirlediği fiyattan maske alabilmeli” dedi.” Haber girişleri tam aksini yansıtmaktadır.

Sözcü Haber Fotoğrafi ile ilgili Bulgular

Sözcü haberlerinde genellikle fotoğrafa yer verilmiştir. 214 haberden yalnızca 20’sinde fotoğrafa yer verilmemiştir. 1 no’lu haber fotoğrafında laboratuvar ortamında incelenmek üzere alınan kan örneğinin fotoğrafı paylaşılmıştır. 3 no’lu haber fotoğrafında kan test örneği alınmış bir tüpün üstünde “Coronavirus Blood Test” yazmaktadır. 34 no’lu haber fotoğrafında laboratuvar ortamında yapılan testlerin görüntüsü paylaşılmıştır. Haberlerin sağlık haberi olduğuna dikkat çekilmek istenmiştir.

9 no’lu haber fotoğrafında Sağlık, Turizm ve Ticaret Bakanlarının fotoğrafı paylaşılmıştır. Koronavirüs kapsamında okullarda ve turizmde alınan önlemlere dikkat çekilmiştir. 17 no’lu haber fotoğrafında Kapıkule Gümrük Kapısının fotoğrafı paylaşılmıştır. 9 ülkeye kapatılan kapılarla virüsün yayılımının durdurulması için gerekli tüm önlemlerin alındığına dikkat çekilmiştir. 19 no’lu haberde umre dönüşü öğrenci yurduna yerleştirilen kişilerin fotoğrafına yer verilmiştir. Bu fotoğraf ile de karantinanın önemi üzerinden mesaj verilmiştir.

11, 13, 27, 36, 42, 44, 50, 54, 55, 87,148, 152, 207, 208 no’lu haberlerin fotoğrafında Sağlık Bakanı Fahrettin Koca’nın fotoğrafına yer verilerek Türkiye’de sağlık konusunda

karar merciinde bulunan kişi olarak yorumlanmıştır. Haberde yer alan kişilerin haber fotoğrafi olarak kullanılması haberin gerçekliğini arttırmaya yönelik olarak değeriendirilmektedir.

58 no’lu haberde fotoğraf olarak sosyal mesafeye önem vermeden kuyruğa giren insanların görüntüsü paylaşılmıştır. İnsanların geçinmekte zorluk çektiklerine ve virüse kimsenin aldırış etmediğine vurgu yapılmıştır. Maddi zayıflığın en büyük salgın olduğu vurgulanmıştır. 88 no’lu haberin fotoğrafının maske tatan iki kişinin fotoğrafı paylaşılmıştır. Fotoğrafin üstünde “Almaya; Herkes maske taktı. Vaka artış hızı yüzde 50’den, yüzde 8’e düştü.” “Çin; Halka milyonlarca maske dağıtıldı. Maskesiz sokağa çıkamadılar.” Koronavirüsü salgınında maskenin önemine vurgu yapılmıştır. 92 no’lu haberin fotoğrafında başkan ve arkadaşlarının Ulukışla Belediyesinin önündeki fotoğraflarının üstünde üzerlik otu yakarken fotoğrafı paylaşılmıştır. Haberde kullanılan fotoğrafla olayın gerçekten yaşandığının kanıtlanması istenmiştir.

96 no’lu haberin fotoğrafında bir belediye görevlisinin maske dağıtırken fotoğrafı paylaşılmaktadır. Belediye görevlisinin maske dağıtması ise hükümetin maske sorununu çözemediği bu yüzden duruma belediyenin el attığı görölmektedir. 107 no’lu haberde Çin’de sokakta maskeli yürüyen insanların fotoğrafı paylaşılmıştır. Haber fotoğrafıyla maskenin virüsün bulaşmasını azaltmada ne kadar önemli olduğuna vurgu yapılmıştır. 113 no’lu haberin fotoğrafında maskenin öne çıktığı bir yüz fotoğrafı paylaşılmıştır. “Maske karmaşası! Maskesiz çıkma diyorlar ama hem de maske dağıtmıyorlar” haber başlığına uygun bir fotoğraf paylaşılmıştır. 115 no’lu haberde ise Avrupa’daki koronavirüs durumu hakkında bilgi paylaşılmış ve haberde sosyal mesafeye dikkat eden maskeli iki kişinin köpeklerini gezdirirken fotoğrafları paylaşılmıştır. Fotoğrafin üstünde “Virüsün yayılım hızı düşünce sokaklar canlandı” yazılıdır. Yakın tarihlerde paylaşılan haberlerde Türkiye ile Avrupa arasındaki fark ortaya konulmuştur.

39 no’lu haberin fotoğrafında balkonlarda sağık çalışanlarını alkışlayan insanların fotoğrafı paylaşılmıştır. 46 no’lu haber fotoğrafında açık havada oturan yaşlıların fotoğrafı paylaşılmıştır. 47 no’lu haberin fotoğrafında ise kalabalık bir otobüs terminalinin görüntüsüne yer verilmiştir. Hükümetin süreci yönetmedeki başarısızlığına vurgu yapılmıştır. 51 no’lu “Geç Gelen Yasak” isimli haber başlığında fotoğraf olarak asker uğurlamasının fotoğrafı paylaşılmıştır. 47 no’lu haberde olduğu gibi 51 no’lu

haberlin fotoğrafıyla verilmek istenen mesaj hükümetin süreci yönetmedeki başarısızlığına vurgu yapılmıştır. 56 no’lu haberde Kızılay’ın yardım aracının görüntüsü paylaşılmıştır. Türkiye’de maske sorunu varken gidip başka ülkelerde maske dağıtması eleştirilmektedir. 58 no’lu “Virüs mü, 1000 lira mı? Tabii ki 1000 lira” mı haber başlığında fotoğraf olarak sosyal mesafeye önem vermeden kuyruğa giren insanların görüntüsü paylaşılmıştır. İnsanların hem 1000 liraya ihtiyaç duyacak durumuna düşürölmesi eleştirilirken, hem de sosyal mesafeye uymayan insanların görüntüsüyle hükümetin para dağıtım işini düzensiz bir şekilde yapması eleştirilmektedir. 60 no’lu haberde koronavirüs testi yaptırmak için sosyal mesafeye uymayan insanların kuyrukta bekleyişleri eleştirilmektedir. İnsanların sırada beklerken virüs kapabileceklerine vurgu yapılmıştır. 72 no’lu haberin fotoğrafında İngiltere Başbakanı Boris Johnson’ın fotoğrafları paylaşılmıştır. Haberde kişilerin fotoğraflarının paylaşılması haberin güvenilirliği ilişkilendirilmektedir. 77 no’lu haberin fotoğrafında tıklım tıklım dolu bir minibüsün fotoğrafı paylaşılmış ve hükümetin minibüslerin %50 boş olacak sözüne karşılık olarak paylaşıldığı düşünülmektedir.

3.10.3.2. Makro Yapıya Yönelik Olarak Şematik Analiz

Ana Olay ve Sunuş Biçimleri

Haberlerde ana olay, koronavirüs kapsamında hükümet tarafından alınan sağlık politikalarıdır. Haberlerde ele alınan konular; koronavirüs hastalığının tanımı, bağışıklık güçlendirme, ilk vakanın ülkemizde görölmesi, diğer ülkelerdeki vaka ve ölü sayısı, okulların tatil edilmesi, yurtdışındaki Türklerin tahliyesi, karantina süreci, karantina kuralları, koronavirüs testi, koronavirüs aşısı, koronavirüsten ölenlerin cenaze işlemleri, seyahat kuralları, sahra hastanesi, sağlıkçıların maaş artışı, maske dağıtımı, doktor ölümleridir. Ana olaya gazetenin haber girişinde yer verilmiştir. Haber girişinde ve ana olayın sunuş biçiminde paralellik bulunmaktadır. Hükümet tarafından alınan koronavirüs sağlık politikaları eleştirel bir şekilde ele alınmıştır. Muhalif kesimlerin görüşlerine yer verilmiştir. 21, 24, 31, 34, 42, 45, 47, 51, 52, no’lu hükümetin yaptığı açıklamalar güvensiz, yetersiz ve gerçeği yansıtmayan bir durum olarak gündeme getirilmekte ve haberler olumsuz bir şekilde üretilmektedir.

Artalan ve Bağlam Bilgisi

Artalan ve bağlam bilgisi olayın sosyal ve politik yönüne işaret etmektedir. Haberlerin büyük bir kısmında artalan ve bağlam bilgisine yer verildiği görülmektedir. Haberlerin başlığı ve giriş bölümlerinde sosyal ve politik yöne vurgu yapan unsurlar görülmektedir. 14 no’lu haberin başlığında yer alan “koronayak olduk” ifadesinin aşırı endişe veya korkuyla karakterize edilen, makul olmayan kuruntularla bilinen bir rahatsızlık olan paranoyak ifadesinden türetildiği düşünülmektedir. Haber girişinde kaldırımıdaki korkulukların ve meydanlardaki heykellerin ilaçlanması eleştirilmektedir. 24 no’lu haber başlığında “Karantinada ilk gün acemliği” başlığında karantinada yer alan kişilerin sosyal mesafe kuralına uymamaları eleştirilmektedir. Karantina kuralına uymayan kişilerin haberde açıklanması haberin artalan ve bağlamıyla ilişkilidir. 34 no’lu haber girişinde Türkiye’de ve diğer dünya ülkelerinde yapılan test sayıları karşılaştırılmış ve Türkiye’de yapılan test sayısının yetersizliğinin haberde açıklanması haberin artalan ve bağlamıyla ilişkilidir. 43 no’lu haberde sosyal mesafe kuralına uymadan çalıştırılan işçilerin durumu eleştirilmesi haberin artalan ve bağlamıyla ilişkilidir. 46 no’lu haber başlığında “Ne yaparsanız bir an önce yapın” haber başlığında hükümete seslenilmekte ve hükümetin yeterli önlem almadığına vurgu yapılmaktadır. 47 no’lu haber başlığında da hükümetin koronavirüs konusunda uçuşlarla ilgili önlemler eleştirilmektedir. 51 no’lu haberde de yine hükümetin önlem almakta geç kaldığına dikkat çekilmektedir.

Haber Kaynakları

Haberlerin kaynaklarının nereden alındığına ilişkin bilgiler mevcuttur. Sözcü Gazetesinin haber kaynakları muhabirler, yazarlar, haber ajanslarıdır. Muhabir ve yazarlar resmi kurumlardan ve siyasi kişilerden aldığı bilgiler doğrultusunda haber metinlerini hazırlamıştır. Çalışma kapsamında ele alınan dönem Türkiye’de ilk koronavirüs vakasının görüldüğü tarih olduğu ve Dünya Sağlık Örgütü tarafından pandemi ilan edildiği hükümet tarafından pek çok önlem alınmıştır. Sözcü gazetesi de hükümetin aldığı önlemleri aktarmış ve bunları kendi ideolojik çizgisinde haber metnine dönüştürmüştür. Bilim insanlarının görüşlerine yer verilmiştir. Muhalefliliğiyle bilinen CHP’li Eski Bakan Fikri Sağlar, CHP’li eski vekil Ramis Topal, Op. Dr. Reşat Bahat, Hazine eski müsteşarı Mahfi Eğilmez, Bayındırlık eski Bakanı Halil Çulhaloğlu,

Farmakolog Prof. Yağız Üresin, CHP’li İzmir Belediye Başkanı Tunç Soyer, CHP milletvekili Yaşar Tüzün, CHP Niğde milletvekili Ömer Fethi Gürer, CHP’li doktor milletvekili Ali Şeker, İYİ Parti lideri Meral Akşener, Mersin Belediye Başkanı Vahap Seçer, Prof. Dr. Alpay Azap, Gazeteci Uğur Dünder, Sendika Başkanı Nurten Saydan, Adana Belediye Başkanı Zeydan Karalar, Bilim Kurulu Üyesi Prof Ateş Kara, CHP Lideri Kemal Kılıçdaroğlu, Saadet Partisi lideri Temel Karamollaoğlu, CHP’li Özgür Özel, CHP’nin eczacı kökenli milletvekili Burhanettin Bulut, CHP’nin eczacı vekili Gamze Taşçier, DİSK Başkanı Arzu Çerkezoğlu, İzmir Belediye Başkanı Tunç Soyer, Dr. Serdar Savaş ve Prof. Gaye Usluer’in görüşlerine yer verilerek haberler üretilmiştir.

3.10.4. Yeni Şafak Twitter Haberleri

Tablo 4: Yeni Şafak Twitter Covid-19 Sağlık Haberleri

No	Haber Başlığı	Haber Girişi	Fotoğraf	Begen	Retweet	Yorum
1	“İtalya teslim oldu”	“Koronavirüsle baş edemeyen İtalya çareyi tüm etkinlikleri iptal etmek ve 60 milyonluk ülkeyi evlerine kapatmakla buldu. Ölü sayısı 3 bin 139 oldu. Vuhan’ı ziyaret eden Çin lideri Şi Cinping virüsü frenledik. Kasapoğlu spordaki önlemleri bugün açıklayacak.”	İtalya’da şehir meydanının boş görüntüsü paylaşılmıştır.	66	18	5
2	“Tedbirlerimiz virüsten güçlü”	“Ak Parti grup toplantısında konuşan Erdoğan, devletin virüse karşı tedbirleri aldığını, vatandaşların tedbirlerini alması gerektiğini söyledi: Türkiye inşallah bu sıkıntıyı bir kayıp vermeden atlatacaktır, temennimiz budur. Hiçbir virüs bizim tedbirlerimizden daha güçlü değil.”	Cumhurbaşkanı Recep Tayyip Erdoğan’ın fotoğrafı kullanılmıştır.	11	18	0

3	“Türkiye farkı”	“İtalya, Avusturya ve Ukrayna’ya turist olarak gidip Ankara’ya dönen Emin Arslan, Türkiye’nin koronavirüse karşı aldığı tedbirlerin farkını bizzat gördü. Yabancı olduğu üç ülkede hiçbir kontrolle karşılaşmayan Arslan, Esenboğa’da doktor muayenesinden geçti ve 14 gün kuralına uyacağını taahhüt eden form imzaladı.”	Emin Arslan’ın fotoğrafı paylaşılmıştır.	53	23	0
4	“2 ay direnelim”	“Sağlık Bakanı Fahrettin Koca, koronavirüs etkisinin yazın azalmasının öngörüldüğünü kaydetti. Koca, “2 ay direnelim. Bu hastalık daha çok bir kış enfeksiyonu. Tedbir alırsak, yayılmayı önlersek büyük olasılıkla 2 ayda hayat normale döner” dedi”	Sağlık Bakanı Fahrettin Koca’nın fotoğrafı kullanılmıştır.	35	16	2

5	“12 Gün idari izinli”	“Sağlık Bakanı Koca, ALO 184 sabit hattının da “korona enfeksiyonu danışma hattına” dönüşeceğini duyurdu. Kamu kurumlarındaki hamileler, yasal süt izni kullananlar, engelliler, 60 yaş ve üzerindeki 16 Mart’tan itibaren 12 gün idari izinli sayılacak. Koca yurtdışına çıkmamasını, yurtdışındaki vatandaşların dönmemesini istedi. Hastanelere de ziyaretçi kısıtlaması getirildi.”	Sağlık Bakanı Fahrettin Koca’nın fotoğrafı kullanılmıştır.	27	12	5
6	“90 gün engelledik, Koronavirüste şimdi 2. Aşama”	“Türkiye, koronavirüs Çin’de çıktıktan sonra en hızlı harekete geçen ülke oldu. Tedbirlerin işe yaradığını söyleyen Korona Bilim Kurulu üyesi Prof. Tevfik Özlü “Virüsün Türkiye’ye girmesi 90 gün ertelendi. Şimdi 2. Aşamadayız. Salgına dönüşmesini geciktirebilir, önleyebilirsek büyük hasar görmeden bu süreci atlatabiliriz” dedi.”	Korona Bilim Kurulu üyesi Prof. Tevfik Özlü’nün fotoğrafı paylaşılmıştır.	14	15	0

7	Takip süreci nasıl işliyor?"	“Koronavirüs şüphesiyle hastaneye gelen kişi hemen İl Sağlık Müdürlüğü’ne bildiriliyor. Tedavi sürecinde referans laboratuvara numune gönderiliyor ve hasta sonuçlar çıkıncaya kadar tek kişilik odada izole ediliyor. COVID-19 Vaka Bilgi Formu doldurulup “Bulaşıcı Hastalık Sürveyans ve Erken Uyarı Sistemi”ne (İZCİ) giriliyor. Kesinleşen vakalar ise 2. ve 3. basamak ya da şehirde belirlenen hastanede takip edilecek.”	Çağlayan’daki İstanbul Adliyesi özel kıyafetli ekipler tarafından dezenfekte edilirken fotoğrafı paylaşılmıştır.	52	41	2

8	“İspanya karantinada”	“İspanya’da koronavirüsten ölenlerin sayısı 24 saatte 71 artarak 191’e, vaka sayısı da bin 700 artışla 5 bin 945’e çıktı. İspanyol hükümeti İtalya gibi tüm ülkeyi karantinaya aldı. 15 gün boyunca OHAL ilan edildi. Bakanlar Kurulu uzaktan görüntülü konuşmayla yapıldı. Başkent Madrid’de eczane ve marketler dışında tüm dükkânlar kapalı”	İspanya’da sokakta yürüyen birkaç kişinin görüntüsü paylaşılmıştır. Fotoğrafın üstünde “İspanya’da koronavirüsten ölenlerin sayısı 24 saatte 71 artarak 191’e, vaka sayısı da bin 700 artışla 5 bin 945’e çıktı. İspanyol hükümeti İtalya gibi tüm ülkeyi karantinaya aldı. 15 gün boyunca OHAL ilan edildi. Bakanlar kurulu uzaktan görüntülü konuşmayla yapıldı” yazılıdır.	47	15	2

9	“İngiltere’de koronavirüs alarmı: Marketleri Asker Koruyacak”	“Koronavirüs salgınında İtalya’nın düştüğü duruma düşmekten endişe eden İngiltere sert tedbirlere başvurmaya hazırlanıyor. Polis karantinayı reddedenleri gözaltına alacak. Ülkede yaşanabilecek yağmalara karşı süpermarketler ile hastaneleri asker koruyacak.”	Sokakta ellerinde silahla yürüyen askerlerin fotoğrafı paylaşılmıştır.	59	42	0
10	“Türkiye’ye gelmek istiyorlar”	“Koronavirüs’ün yeni merkezi olan Avrupa’da yaşayan Türkler, Türkiye’ye gelmenin yollarını arıyor. Fransa’da yaklaşık 3 bin kişi, Almanya’da binlerce kişi dönüş için başvurdu. Gurbetçiler belirlenen saatlerde kalkacak uçaklarla Türkiye’ye getirilip İstanbul’daki öğrenci yurtlarında 14 gün karantina altına alınacak.”	Almanya’daki bir meydanın görüntüsüne yer verilmiştir.	20	25	2

11	“İngiltere’de felaket senaryosu”	“Virüsün etki altına aldığı İngiltere’de bazı gizli raporlar medyaya sızdı. Guardian’ın ulaştığı en kötü senaryoya göre salgın ülkede 12 ay sürebilir ve nüfusun yüzde %80’i enfekte olabilir. Bu durumda 8 milyon kişinin hastanede tedavi altına alınması gerekecek.”	Fotoğraf paylaşılmamıştır.	49	18	5
12	“30 kadar aile gitti”	“Virüs salgınından dolayı Avrupa’da tamamen hayat durdu. İtalya’da yaşayan İbrahim Günebakmaz (40) ülkede önlem alınmakta geç kalındığını söyledi. İtalya’daki Türklerin Türkiye’ye dönmek istediğini aktaran Günebakmaz “son 15 günde tanıdığım 30 kadar aile, uyarılarımıza rağmen değişik yollardan Türkiye’ye gitti” dedi.”	Öğrenci yurdunun görüntüsü paylaşılmıştır. Fotoğrafın üstünde “Avrupa’dan gelecek Türkler, İstanbul’da belirlenen 3 öğrenci yurdunda kalacak. Bunlardan birisi de Güngören’deki Fatuh Sultan Mehmet Erkek Öğrenci Yurdu” yazılıdır.	61	13	0

14	“Çin’de aşıya onay”	“Çin’de yeni tip koronavirüse karşı geliştirilen aşının klinik deneylerinin yapılmasına onay verildi. Araştırma, Çin Askeri Tıp Bilimleri Akademisi’nden Chen Wei tarafından yönetiliyor. ABD’de virüse karşı geliştirilen aşı gönüllüler üzerinde test edilmeye başlandı.”	Laboratuvar ortamında incelenmek üzere alınan kan örneğinin fotoğrafı paylaşılmıştır.	57	24	0
15	“Türkiye’den İran’a tıbbi malzeme desteği”	“Türkiye virüs salgınında baş etmekte zorlanan İran’a sağlık malzemesi desteği verdi. Sağlık Bakan yardımcısı Emine Alp Meşe ile İran’ın Ankara Büyükelçisi Muhammed Farazmand’ın mutabakat imzalamasının ardından İran’a 1000 teşhis kiti, 4 bin 715 tulum, 20 bin önlük, 2 bin 4 gözlük, 4 bin N95 maske ve 78 bin üç katlı maske gönderildi.”	Fotoğraf paylaşılmamıştır.	55	15	4

16	“Kit ihtiyacı olmaz”	“Türkiye yerli kiti ürettiği için korona virüsü teşhisinde sorun yaşamayacak. Sağlık bakanlığı, kiti gerekirse 81 şehre dağıtabilecek şekilde planlamayı yaptı. Yetkililer üretimin ihtiyacı kolaylıkla karşılayacağını belirtiyor.”	Laboratuvar ortamındaki tüpler paylaşılmıştır.	43	5	3
17	“83 bin kişi iyileşti”	“Kovid-19’un dünyada bulaştığı kişi sayısı 205 bine ulaştı. Ölü sayısı 8 bin 225’e yükselirken, virüsü kaparlardan yaklaşık 83 bin kişi gördükleri tedavinin ardından iyileşti. Vuhan’da son 2 günde 2 yeni vaka tespit edildi. Sağlık görevlileri askeri törenlerle kentten uğurlanıyor.”	Fotoğraf paylaşılmamıştır.	51	27	2
18	“Günde 15 bin kişiye korona testi”	“Sağlık Bakanı Fahrettin Koca, TBMM’de millet vekillerini alan önlemler ve atılacak adımlar konu sunda bilgilendirdi. Bugü ne kadar 10 bin kişiye test yaptıklarını belirten Koca “Günlük en az 10-15 bin test yapabilir hale gelmek istiyoruz” dedi.”	“Günde 15 bin kişiye korona testi” haberinde fotoğraf olarak Sağlık Bakanının meclis kürsüsünde açıklama yaparken fotoğrafı kullanılmıştır.	3	25	8

19	“Avrupa dayanışması çöktü: Tüm AB üyeleri İtalya’ya sırtını döndü”	Çin’den sonra salgın en çok vurduğu İtalya umduğu desteği alamadı. Almanya ve Fransa tıbbi malzeme ihracına kısıtlama getirip çağrıyla cevap vermedi. Almanya’nın sonunda 1 milyon maske göndermekle yetinmesi de tepkiye yol açtı. Sırbistan Cumhurbaşkanı Vucic “Avrupa dayanışması kâğıt üzerinde kalan masal” diyerek sert tepki göstermişti.”	Fotoğraf olarak Avrupa Birliğinin bayrağı temalı maskenin üzerine basılmıştır.	36	1	0
20	“AB diye bir şey kalmadı”	“Avusturya Başbakanı Kurz hayal kırıklığını “Avrupa’da ciddi durumda dayanışmanın istemediğini gördük” sözleriyle ifade etti. Çekya artık Brüksel’e kulak asmayacağını bildirdi. SETA Avrupa Araştırmaları Direktörü Enes Bayraklı’ya göre siyasi sonuçlar Avrupa açısından ağır olacak. AB uzmanı Can Baydarol da “AB diye bir şey kalmadı” dedi.”	Sokakta arka arkaya giden askeri araçlarının görüntüsü paylaşılmıştır.	54	25	0

21	“İspanya’da koronavirüsten ölü sayısı bini geçti”	“İspanya Sağlık Bakanlığı, koronavirüsten ölenlerin sayısının 1002’ye, vaka sayısının da 19 bin 980’e çıktığını duyurdu. Koronavirüs teşhisi konulan hastalardan 1141’i yoğun bakımda.”	Şalını eliyle kapatan yaşlı bir kadının fotoğrafı paylaşılmıştır.	2	2	4
22	“OHAL ve Sokağa Çıkma Yasakları”	“Dünyanın en kalabalık ikinci ülkesi Hindistan’da Yeni Delhi hükümeti ülkeyi turistlere kapattı. Hükümet sokağa çıkılmamasını istedi. Sırbistan’da da akşam saatlerinde sokağa çıkmak yasak. Arjantin 31 Mart’a kadar ülke genelinde genel karantina uygulanacağını açıkladı. Nüfusu 44 milyonu aşan ülkede 128 kişide görülen koronavirüs nedeniyle 3 kişi hayatını kaybetti.”	Fotoğraf paylaşılmamıştır.	18	26	3

23	“Krizin başındayız”	“Fransa Cumhurbaşkanı Emmanuel Macron, ülkesini etkisi altına alan koronavirüs salgınının yol açtığı krizin henüz başında olduklarını söyledi. Macron, “Olağanüstü önlemler aldık. Virüse karşı zamanla yarışıyoruz” dedi. Fransa’da salgın nedeniyle 372 kişi hayatını kaybetti.”	Fransa Cumhurbaşkanı Emmanuel Macron’un fotoğrafı paylaşılmıştır.	77	27	0
24	“Türkiye kendine özgü plan yaptı”	“Yeni Şafak’a konuşan Sağlık Bakanlığı Bilim Kurulu üyesi Prof. Tevfik Özlü, şu bilgileri verdi: Endişe duymazsan tedbir almazsın. Ama panik yapmamak lazım. Şu anda dünya genelinde 90 bin civarında iyileşmiş hasta var. Bağışıklığı zayıf olanların dışarı çıkmamaları lazım. Eğer insanlar o kurallara uyarlarsa çok büyük bir kriz yaşamadan bu süreci atlatabiliriz. Şu anda en önemlisi evde oturmak, elimizi yıkamak, bir metre mesafeyi korumak. Bunun üzerine odaklanmamız lazım.”	Beyaz tulum giyen ve sokakları temizleyen iki görevlinin fotoğrafı paylaşılmıştır.	49	20	0

25	“Avrupa’da liderler çuvalladı. Hastanelerde yağma var”	“500’e yakın kişinin hayatını kaybettiği Fransa’da da maske, eldiven ve dezenfektan bulamayan halk hastaneleri yağmalamaya başladı. Kısmen daha başarılı olsa da Almanya’da da büyük eksiklikler var. “Virüsü kontrollü yayma” kararı alan İngiltere’de pişman olan Boris Johnson hükümeti, 65 bin emekli veya istifa etmiş doktor ve hemşireyi göreve çağırdı.”	Merkel ve Macron’un fotoğrafı paylaşılmıştır. Aynı zamanda sokakta nöbet tutan askerlerin fotoğrafı paylaşılmıştır.	60	11	0
26	“İran’da 24 saatte 123 kişi öldü”	“İran’da son 24 saat içinde 123 kişi koronavirüs nedeniyle hayatını kaybetti. Toplam ölü sayısı bin 556’ya yükseldi. İran Sağlık Bakanlığı, koronavirüs vakalarında toplan onaylanmış vaka sayısının 20 bin 610 olduğunu açıkladı. Ülkede koronavirüsten iyileşip taburcu olanların sayısı ise 7 bin 635 kişiye ulaştı.”	Sokakta ilaçlama yapan beyaz tulumlu kişilerin fotoğrafı paylaşılmıştır.	17	25	0

27	“Sistemi tıkamayın”	“Koronavirüs paniğine kapılan vatandaşlar test yaptırmaya koşuyor. Bilim Kurulu üyesi Prof. Serap Şimşek Yavuz, “Panik halinde test girişimi doğru değil. Test, hastalık semptomları olan kişilere yapılıyor. Bu kişilerle temas etmiş kişilerin test örnekleri ise evlerinde yapılıyor” diyerek sağlık sisteminin tıkamamasını istedi.”	Prof. Dr. Serap Şimşek Yavuz’un ve ambulansa taşınan bir hastanın fotoğrafı paylaşılmıştır.	77	30	0
28	“Hepsinin tedbirini aldık”	“Sağlık ve huzur içinde ülkemizi yarınlara taşıyacağız. Olumsuzluk kampanyası meydana getirmek isteyenlere inanmayınız. Bir defa devlet olarak biz bunların hepsinin tedbirlerini aldık”	Cumhurbaşkanı Recep Tayyip Erdoğan’ın fotoğrafı paylaşılmıştır.	6	1	2

29	“Korona ile mücadelenin 60 günü”	“Türkiye Çin’de ortaya çıkıp hızla dünyaya yayılan koronavirüse karşı 22 Ocak’tan itibaren aldığı önlemleri adım adım ileri taşıdı. Sınırlara termal kamera konularak başlayan mücadele Çin, İran ve Avrupa’ya uçuş yasağı konulması, okulların kapatılmasıyla devam etti. Son adım 65 yaş üstüne getirilen sokağa çıkma yasağı oldu. 22 Ocak: İlaç problemi olmadığı açıklandı. Havaalanlarına termal kameralar konuldu. 24 Ocak: Liman ve havalimanlarında 24 saat sağlık personeli görev yapmaya başladı. 1 Şubat: Vuhan’da yaşayan 42 Türk özel uçakla getirildi. 3 Şubat: Çin uçuşları durduruldu. 11 Şubat: Yerli tanı kiti geliştirildi. 27 Şubat: Ağrı, Dilucu, Van ve Hakkâri sınır kapılarına sahra hastaneleri kuruldu.	sahilde balık tutan insanlar ve balık tutan insanları uyaran polis fotoğrafı kullanılmıştır.	4	0	0

		11 Mart: İlk koronavirüs vakası tespit edildi. 12 Mart: Okullar tatil edildi. 14 Mart: 9 Avrupa ülkesine uçuşlar durduruldu. 16 Mart: Kafe, tiyatro ve sinemalar kapatıldı 18 Mart: Ekonomik hasara karşı 100 milyarlık TL’li paket açıklandı. 19 Mart: 13 Mart’tan itibaren seyircisiz oynanan maçlar süresiz iptal edildi. 20 Mart: Cuma namazı kılınmadı. 21 Mart: 65 yaş üstüne sokağa çıkma yasağı getirildi.”				

30	“Lütfen Evde Kalın”	“Koronavirüs ile mücadelenin en etkin yolu insanların kendilerini karantinaya alması ve dışarıyla temaslarını en aza indirmesi. Bu nedenle tüm dünyada olduğu gibi Türkiye’de vatandaşlara ısrarla “Lütfen evde kalın” deniliyor.”	Deniz kenarında dolaşan ve balık tutan insanların görüntüsüne yer verilmiştir.	6	51	0
31	“Polis Uyardı”	“İstanbul’da dün polis ve zabıta sahillere akın eden, balık tutan ve parkları hınca hınç doldurarak piknik yapanları sık sık uyardı. Belediyeler de yaşlı ya da evinden çıkamayan kişilerin market, pazar, eczane alışverişi, fatura ödemesi gibi ihtiyaçlarını karşılıyor.”	Deniz kenarında dolaşan ve balık tutan insanların görüntüsüne yer verilmiştir.	34	12	0
32	“Ayda 2 milyon maske üretecekler”	“Milli Eğitim Bakanlığı cerrahi maske üretimi yapan Mesleki ve Teknik Anadolu Lisesi sayısını 50’ye çıkarttı. Böylece liselerde ayda 2 milyon maske üretilmesi hedefleniyor.”	Paket halinde maske paylaşılmıştır	33	6	3

33	“İngiltere ve ABD’de İtalya Olur muyuz Endişesi”	“İtalya’da kısıtlama ve karantina önlemlerine rağmen koronavirüs salgınında hayatını kaybedenlerin 4 bin 825’e yükselmesi özellikle İngiltere’de ve ABD’de “Biz de İtalya olur muyuz? Sorusunu gündeme getiriyor. 2 hafta gerideyiz. Başbakan Johnson “İngiltere, İtalya’nın sadece 2-3 hafta gerisinde. Bizim de sağlık sistemimizin kapasitesi vaka sayısını kaldırmayabilir” dedi. ABD genelinde vaka sayısı 30 bine yaklaştı. Kısmı sokağa çıkma yasağı uygulanan New York’ta 30 binden fazla restoran ve bar kepenk kapattı. New York valisi Andrew Cuomo 30 bin solunum cihazına ihtiyaçları olduğunu söyledi.”	Maskeli askerlerin fotoğrafı paylaşılmıştır.	43	10	0

34	“Keşke 14 gün kuralına uysaydı”	“Fransa’da koronavirüse yakalandıktan sonra geldiği Türkiye’de vefat eden 62 yaşındaki E.Y.’nin yolculuğu “yurtdışından geldiysen 14 gün karantinada kal” kuralının ne kadar hayati olduğunu ortaya koydu. E.Y.’nin tedavisi yurtdışından geldiğini gizlediği için geç başladı; iki yakını virüs tedavisi görüyor ve temas kurduğu 70 kişi karantinada”	Fotoğraf paylaşılmamıştır	63	30	0
35	“ABD Salgına teslim”	“ABD, Kovid-19 salgınına karşı çareyi orduyu sokağa indirmekte buldu. Trump, virüsün en çok etkilediği New York, Washington ve California eyaletlerini “büyük felaket bölgesi” ilan etti ve ulusal muhafızların harekete geçirileceğini duyurdu. Ülkedeki vaka sayısı 35 bini aşarken 457 kişi hayatını kaybetti.”	Trump’ın fotoğrafı ve Amerika’dan bir sokak görüntüsü paylaşılmıştır	3	3	5

36	“Hasta sayısı 340 bini geçti”	“Çin’de ortaya çıkan ve hızla küresel salgına dönüşen yeni korona virüsün bulaştığı kişi sayısı 340 bini aştı. Hayatını kaybedenlerin sayısı ise 14 bin 700’ü geçti. Şimdiye kadar 99 binden fazla kişi iyileşti.”	Sedyede yatan bir hasta ve onun başında bekleyen bir sağlık görevlisinin fotoğrafı paylaşılmıştır.	23	20	2
37	“3 haftada taburcu”	“Sağlık Bakanlığı Bilim Kurulu üyesi Prof. Recep Öztürk, koronavirüsün tedavi süresine ilişkin şu bilgileri verdi. Yüzde 80 evde tedavi oluyor. Koronavirüs hastaların yüzde 80’inde hafif seyrediyor ve bunlar evden takip edilebiliyor. Yüzde 15’i hastanede yatarak tedavi görüyor. Yüzde 5 kadarı ise yoğun bakımda kalıyor. Hastanede yatanlar genellikle 2,5 – 3 haftada, yoğun bakımdakiler ise 4-6 haftada taburcu ediliyor.”	Sağlık Bakanlığı Bilim Kurulu üyesi Prof. Recep Öztürk’ün fotoğrafı paylaşılmıştır.	15	16	2

38	“15 dakikada virüs tespiti yapan 50 bin adet hızlı tanı kiti dün Çin’den Türkiye’ye geldi.	“15 dakikada virüs tespiti yapan 50 bin adet hızlı tanı kiti dün Çin’den Türkiye’ye geldi. Saat 04.00’te Atatürk Havalimanına inen kargo uçağından alınan kitler Bakırköy Dr. Sadi Konuk Eğitim ve Araştırma Hastanesi’ne götürüldü. Hızlı kitlerden toplam 2 milyon adet gelecek.”	Uçaktan boşaltılan kargoların görüntüsüne yer verilmiştir.	11	30	2
39	“Koronavirüsün en fazla etkilediği ülkelerden biri olan İspanya’da sağlık sistemi artık çökme aşamasına geldi. Bir doktor gözyaşları içerisinde olayı anlattı.”	“Kovid-19 salgınında ölü sayısının 2694’e, hasta sayısının 7 bine ulaştığı İspanya bir skandalla sarsılıyor. İspanya Savunma Bakanı Margarita Robles, Askeri Acil Durum’a bağlı birliklerin huzurevlerine düzenlediği baskınlarda yaşlı insanların ölüme terk edildiğine tanık olduklarını söyledi. Robles “Bazılarının da yataklarında öldüğü tespit edildi” dedi. İtalya’da da bazı hastanelerde 60 yaş üstü hastaların tedavi edilmediği iddia edilmişti”.	Ölüleri taşıyan askerlerin fotoğrafı kullanılmıştır	35	12	0

40	“Kızılay’ dan 300 sahra hastanesi”	“Kızılay, virüs salgınına karşı krizden en çok etkilenmesi beklenen kesimi desteklemek amacıyla 150 bin aileye gıda yardımı yapacak, 75 bin aileye de 400’er lira maddi destekte bulunacak. Sağlık Bakanlığı’na 150 şişme çadır hastanesi teslim eden Kızılay, 300 adet sahra hastanesi için ise gün sayıyor.”	Kızılay’ın logosunun bulunduğu bir mekânda mavi giyen insanların görüntüsüne yer verilmiştir.	59	18	2
41	“TSK ilaç üretecek”	“Milli Savunma Bakanı Hulusi Akar, Çin ve Japonya’da kullanılan covid-19 ilaçlarının Türkiye’de üretilmesi için çalışmalarına başlandığı müjdesini verdi. Akar, askeri kimyager ve doktorların bu ilaçları incelediğini muadilini üretebilecekleri sonucuna vardıklarını kaydetti. Çalışmaların yoğun bir şekilde sürdüğünü söyleyen Bakan Akar, “Önümüzdeki günlerde inşallah bunu da başarıp hem halkımızın hem silahlı kuvvetlerimizin hizmetine sunacağız” diye konuştu”.	Milli Savunma Bakanı Hulusi Akar’ın fotoğrafı kullanılmıştır.	53	18	2

42	“Çin’den gelen ilaçlar 40 şehre dağıtıldı”	“Sağlık Bakanı Fahrettin Koca, Çin’den getirilen ve tedavi gören koronavirüs hastaları için kullanılacak ilaçların ambulans uçaklarla 40 şehre dağıtıldığını açıkladı. Yoğun bakımlarda kullanılmaya başlanan ilaçların etkinliğinin önümüzdeki günlerde netleşeceği belirtildi. İlaçların tedavi sürecini kısıtlaması bekleniyor.”	Sağlık Bakanı Fahrettin Koca’nın fotoğrafı kullanılmıştır.	35	35	3
43	“Gece gündüz demeden mesailerine devam eden sağlıkçılarımızı ayakta alkışlıyoruz. #BirlikteBaşaracağız”	“Eşi görülmemiş bir mücadele!! İletişim Başkanı Altun, “Koronavirüse karşı bu tarihi ve eşi görülmemiş mücadelede, hükümetimiz bu tehdidi çok ciddiye alıyor” dedi. Altun, durumu sürekli izleyen Cumhurbaşkanı Erdoğan’ın küresel tehdide karşı dünya liderleriyle de toplantılar düzenlediğini söyledi”	Cumhurbaşkanı Recep Tayyip Erdoğan’ın liderliğinde yürütülen bir toplantının fotoğraf karesinin paylaşıldığı görülmektedir	29	15	2

44	“Askeri fabrikada ilaç seferberliği”	“Milli Savunma Bakanlığı’na ait “İlaç Fabrikası” seferber oldu. Geçmiş Kırım Harbine kadar uzanan fabrika Çin ve Japonya’da üretilen ve koronavirüse karşı etkili olduğu belirtilen ilacın muadilini üretecek. Maske ve antibakteriyel sıvı üretimi de hızlandırıldı. MSB İlaç Fabrikası Müdürlüğü normal şartlarda TSK’nın ilaç ihtiyacı için AR-GE çalışmaları ve üretim yapıyor. İlaçlar, konvansiyonel ve kimyasal, biyolojik radyolojik, nükleer (KBRN) savaşlarda kullanılmak üzere geliştiriliyor.”	İlaç üretim tesisinin fotoğrafı paylaşılmıştır.	35	8	2

45	“69 ülke tıbbi malzeme istedi”	“17 ülkeye gönderebildik. Dışışleri Bakanı Çavuşoğlu, Koronavirüs salgını nedeniyle bugüne kadar 69 ülkeden tıbbi malzeme talebi geldiğini söyledi. Çavuşoğlu, “Hepsini karşılamamız mümkün değil, 17 ülkeye tıbbi malzeme gönderdik. Bizim de ihtiyacımız var. Öncelikle kendi ihtiyaçlarımızı tespit edip üretim fazlası olursa onu ihraç edebiliriz” dedi.”	Dışışleri Bakanı Çavuşoğlu’nun fotoğrafı paylaşılmıştır.	46	17	0
46	“İspanya’da Çin’i geçti”	“Hayatını kaybedenlerin sayısı 3 bin 434’e yükselirken vaka sayısı 7 bin 937 artışla 47 bin 610’a ulaştı. Ülke böylece can kaybında İtalya’dan sonra Çin’i geçen ikinci ülke oldu. İtalya’daki ölüm sayısı 6 bin 820, virüsün çıktığı Çin’de 3 bin 281. İspanya ordusu NATO’ya acil çağrı yaparak solunum cihazı ve test kiti istedi.”	Kalabalık spor salonu ya da fuaye alanı gibi bir alanda hastalar ve hastalarla baş etmeye çalışan doktorların fotoğrafı paylaşılmıştır.	48	6	5

47	“ABD’de virüs krizi”	“300 kişinin öldüğü, 26 binden fazla vaka tespit edildiği New York koronavirüsün ABD’deki merkez üssü oldu. Krizle mücadele ise krize dönüştü. New York belediye başkanı Bill de Blasio, mücadelenin aylarca süreceğini belirterek hükümetten daha fazla destek isterken, Trump nisan ortasında hayatın normale döneceğini savunuyor.”	Kalabalık spor salonu ya da fuaye alanı gibi bir alanda hastalar ve hastalarla baş etmeye çalışan doktorların fotoğrafı paylaşılmıştır.	8	4	2
48	“İspanya’da korkunç tablo: Doktorların yüzde 30’una virüs bulaştı”	“Koronavirüsün sağlık sistemini çökerttiği İspanya’da ölenlerin sayısı 4 bin 89’a yükseldi. 20 yıldır İspanya’da yaşayan H. Gürbüz Tekin kendisi ve doktor eşinin karantinada kalarak iyileştiklerini anlattı. Yeterli teçhizat olmadığı için doktorların yüzde 30’unun virüse yakalandığını anlatan Tekin, “Eşimin çalıştığı hastanede 19 doktor var, 7’sinde virüs çıktı” dedi”	Haberde birbirine sarılarak ağlayan doktorlar ile hastaları taşıyan güvenlik görevlilerinin fotoğrafları paylaşılmıştır	73	28	0

49	“New York’ta Vuhan olma endişesi”	“Eyalette vaka sayısı 33 bini geçerken can kaybı 366’ya yükseldi. 40 bin emekli sağlık personeli göreve çağrıldı. Hastanelerde ekipman sıkıntısı var. Bazı hemşireler çöp poşetinden koruyucu önlük yaptı. New York Valisi Cuomo 30 bin solunum cihazı isterken hükümet 400 adet gönderdi. ABD’de her eyalet kendi önlemlerini alıyor””.	Sedyeyle taşınan bir hastanın görüntüsü paylaşılmıştır.	12	5	3
50	“Fırsatçılara geçit yok: Maske stoklayanlara ceza yağdı”	“Koronavirüsle mücadelede kullanılan maske, dezenfektan ve temizlik malzemesi üreten firmalar denetlendi. Stokçu firmalara yapılan baskınlarda piyasa değeri 10 milyon lirayı aşan temizlik ürünlerine el koyuldu. Ürünleri fahiş fiyatla satanlara da ceza yağdı”.	Maske üretimi yapan bir kadının fotoğrafı paylaşılmıştır.	84	18	0

51	“132 bin kişi iyileşti: İyileşme oranı yüzde 84 civarında”	“Dünyayı saran Koronavirüs salgınına yakalanan 589 bini aşkın vakadan 132 binden fazlası iyileşti. Küresel boyutta vaka sayısı artarken iyileşenlerin sayısının da artması umut veriyor. 81 binden fazla vakanın bulunduğu Çin’de 74 bin kişi, İtalya’da 86 bin 498 vakadan 10 bin 950’si salgını atlattı. Küresel çapta iyileşme oranı yüzde 83. 32 bin 332 vakaya sahip İran’da ise 11 bin 113 kişi iyileşti”	Sedyede taşınan bir hastanın görüntüsüne yer verilmiştir.	57	23	0
52	“ABD vakada Çin’i geçti”	“ABD’de kontrol altına alınamayan koronavirüs nedeniyle vaka sayısında Çin’i geçti. Ölü sayısı bin 543’e vaka sayısı 100 bin 390’a yükseldi. Çin’in koronavirüs bilançosu ise 81 bin 340 vaka, 3 bin 292 ölüm olarak açıklandı. New York ise vaka ve ölüm sayısındaki artışla ülkenin Vuhan’ı haline geldi”.	Açık havada sağlık görevlileri tarafından taşınan bir hastanın fotoğrafı kullanılmıştır.	12	15	4

	“Koronavirüse (Kovid-19) yakalanan İngiltere Başbakanı Boris Johnson hastaneye kaldırıldı	“İngiltere Başbakanı Boris Johnson’un koronavirüs test sonucu pozitif çıktı. Johnson, “Su an karantinadayım fakat video konferans yoluyla virüsle savaşta hükümet çalışmalarını yönetmeye devam edeceğim” dedi. Geçtiğimiz günlerde veliaht Prens Charles’ın da karantinaya alındığı İngiltere’de 14 bin 543 enfekte olurken, 759 kişi hayatını kaybetti.”	İngiltere Başbakanı Boris Johnson’ın fotoğrafı kullanılmıştır.	8	8	5
54	“Gurbetçiler dikkat edin: 8 ülkede 50 Türk öldü”	“Dışişleri Bakan Yardımcısı Yavuz Selim Kıran, koronavirüs salgınında bugüne kadar 8 ülkede 50 Türk vatandaşının hayatını kaybettiğini söyledi. Kıran, “Dünyanın farklı ülkelerinde sonuçları pozitif çıkan vatandaşlarımız var. 151 vatandaşımızın test sonucu pozitif çıktı. Onların durumlarını da yakından takip ediyoruz” dedi.”	Fotoğraf paylaşılmamıştır.	20	3	0

55	“17 kaybımız daha var”	“Sağlık Bakanı Fahrettin Koca, kovid-19 sebebiyle 17 kişinin daha hayatını kaybetmesiyle toplam can kaybının 92’yi bulduğunu açıkladı. Dün 7 bin 533 test yapıldığını kaydeden Koca, 2 bin 69 yeni vaka tespit edildiğini söyledi.”	Sağlık Bakanı Fahrettin Koca’nın fotoğrafı kullanılmıştır	51	19	0
56	“Aman ha gevşemeyin: İpin ucunu bırakırsak kaybederiz”	“Enfeksiyon hastalıkları uzmanı Prof. Mehmet Ceyhan, toplumun tamamının kurallara uyması durumunda korona salgınının iki ayda bitebileceğini vurgulayarak, “Ancak toplumun yarısı kurallara uyarsa süreç bir yıla uzar. Başka ülkelerde bitse bile biz, bir miktar daha devam etmeliyiz. Gevşersek virüs yeniden dışarıdan gelir” dedi.”	Prof. Mehmet Ceyhan fotoğrafı kullanılmıştır	17	2	3

57	“Gönüllü kadınlar maske üretiyor”	“Aksaray’ın Sarıyahşi ilçesinde halk eğitim merkezindeki gönüllü kadınlar maske için seferber oldu. Sarıyahşi Kaymakamı Hamza Selçuk, “Hedefimiz günde beş bin maske üretmek. Koruyucu önlük ile bone de üretmeyi düşünüyoruz” dedi.”	Geniş bir masanın etrafında çalışan kadınların fotoğrafı paylaşılmıştır. fotoğrafın üstünde “Aksaray’ın Sarıyahşi ilçesinde halk eğitim merkezindeki gönüllü kadınlar maske için seferber oldu” yazılıdır.	95	13	2
58	“81 Gençlik merkezinde günde 40 bin maske “	“Gençlik ve Spor Bakanlığına bağlı 81 ilde 81 gençlik merkezinde. Sağlık çalışanları için korumalı maske üretimine başlandı. Gençlik ve Spor Bakanı Kasapoğlu, 3D yazıcılarda üretilen maskeler illere gönderiliyor’ dedi.”		2	3	5

59	“Koronayı bitirecek ilaç”	Dünyanın birçok ülkesinde bilim insanları koronavirüse karşı aşı ya da ilaç geliştirmeye çalışıyor. Tokyo Üniversitesi’nden Prof. Junichiro Inoue liderliğindeki ekip, Nafamostat Mesylat’ın koronavirüsün insan hücrelerine girmesi ve daha sonra da çoğalmasını engellediğini tespit etti. Ekipte Türk bilim insanı Dr. Halil İbrahim Çiftçi de bulunuyor. Üniversite ilacın klinik testlerine nisanda başlayacak”	Ambulansla hasta taşıyan sağlık görevlilerinin fotoğrafı paylaşılmaktadır.	34	34	0
60	“Ortak tedbir bize güç verir: Tehdidi Yenmemizi kolaylaştıracak”	“İletişim Başkanı Fahrettin Altun, koronavirüsün yayılmasını engellemek için alınan önlemlerin ortak savunmayı daha da güçlendireceğini söyledi. Twitter’da İngilizce yaptığı paylaşımında Altun “Bütü bu tedbirler 30 büyük şehrimizde tam anlamıyla uygulanacak.”	İletişim Başkanı Fahrettin Altun’un fotoğrafı kullanılmaktadır.	5	11	2

61	“Felaketinin merkezi artık New York”	“ABD finans dünyasının kalbi New York, koronavirüs felaketinin merkezi haline geldi. ABD’deki 104 bin vakanın 46 bini bu eyalette. Salgın bu hızla devam ederse 50 bin vakanın görüldüğü Vuhan şehrini aşacak. Hastaneler önündeki kuyruklar uzarken şehirde yağma korkusu yaşanıyor.”	Sedyeyle ambulansa taşınan insanların görüntüsüne yer verilmiştir.	47	13	2
62	“Zor Günler Bekliyor”	“ABD donanmasına ait hastane gemisi “Comfort” yarın New York limanı’na ulaşacak. Kentteki hastaneler koronavirüslü hastalara tahsis edilirken diğer hastalar gemide tedavi edilecek. Doktorların İtalya’daki gibi hasta seçimi yapmak zorunda kaldığı belirtiliyor. Vali Cuomo, “Şehri Nisan ve Mayıs’ta zor günler bekliyor” dedi”	Sedyeyle ambulansa taşınan insanların görüntüsüne yer verilmiştir.	4	18	0

63	“Ordular karantinada: Koronavirüs salgını ülkelerin ordularını da tehdit ediyor”	“ABD’de 415 personele virüs bulaştı. İtalya’da 9 korgeneral karantinaya alındı. İran, Mısır ve Yunanistan ordularında ölümler yaşanıyor. Polonya ve Filipinler Genelkurmay Başkanları’nın testleri pozitif çıktı. Salgın NATO’nun Belçika’daki karargâhını da etkiledi.”	Maske takan bir askerin görüntüsü ön plana çıkarılmış ve açık havada bekleyen askerlerin fotoğrafı paylaşılmıştır.	52	3	2
64	“İşler daha da kötüleşecek”	“18 vakanın görüldüğü, bin 228 kişinin hayatını kaybettiği İngiltere’de Başbakan Boris Johnson’dan korkutan uyarı. Johnson 30 milyon haneye göndereceği mektupta, vatandaşlardan evde kalmalarını isterken, “Sizinle açık konuşmam benim için önemli. İşler iyiye gitmeden önce daha da kötüleşecek” diyor.”	Sahra hastanesine dönüştürülen fuarın görüntüsü paylaşılmıştır. Fotoğrafın üstünde “Londra’daki Excel Fuar Merkezi hastaneye dönüştürüldü” yazılıdır.	12	19	0

65	“İtalya’da 51 doktor öldü: 6 bin civarında doktor ölüm tehlikesi altında”	“İtalya’da Kovid-19 krizinin başlangıcından bugüne en az 51 doktor hayatını kaybetti. Doktorların 32’si en çok vakanın görüldüğü Lombardiya bölgesinde çalışıyordu. 10 bin ölümlle dünyadaki can kayıplarının 3’te 1’inin yaşandığı İtalya, koronavirüs vakalarında 7-10 gün içinde ciddi düşüşler bekliyor.”	Sedye’de yatan hastaların fotoğrafı paylaşılmıştır.	33	17	0
66	“Yeni vaka sayısı 1815, 23 kişi vefat etti”	“Sağlık Bakanı Fahrettin Koca, 29 Mart günü itibari ile son 24 saatte koronavirüsle ilgili ölüm ve toplam vaka sayısını açıkladı. Bakan Koca, verileri Sağlık Bakanlığı Korona Tablosunun görse liyle duyurdu. Bakan Koca, verileri Sağlık Bakanlığı Korona Tablo sunun görseliyle duyurdu. Son 24 saatte hayatını kaybeden sayısı 23, yeni vaka sayısı ise bin 815 olarak belirtildi. Öte yan dan tedavisi tamamlanan 35 kişi daha taburcu edildi, toplam sayı 105 oldu.”	Fotoğraf paylaşılmamıştır.	37	3	7

67	“2.5 milyon maskeye el konuldu”	“İçişleri bakanlığı salgın bahanesiyle stokçuluk yapan ya da fahiş fiyatla ürün satan fırsatçıları adım adım izliyor. Son 20 gündeki operasyonlarda 160 kişi göz altına alınırken 2,5 milyon maske, 142 bin eldiven, 175 bin 608 şişe dezenfektan, 2 bin 506 şişe kolonya ve 9 bin 840 litre etil alkol ele geçirildi.”	Fotoğraf paylaşılmamıştır.	15	27	7
68	“ABD tarihinde bir ilk: Tüm eyaletlerde felaket ilan edildi	“Koronavirüste vaka sayısının katlanarak 142 bini, ölü sayısının da 2bin 500’ü aştığı ABD’de felaket senaryoları konuşuluyor. Ulusal Alerji ve Bulaşıcı Hastalıklar Enstitüsü Müdürü Anthony Fauc, salgında 100 ila 200 bin kişinin ölebileceğini söyledi.”	Bir parka kurulan hastanenin görüntüsü paylaşılmıştır. Görüntünün üstünde “ABD, New York’taki hastalar için Central Park’ta sahra hastanesi kuruyor” yazılıdır. Diğer fotoğrafta ise karavan görünümüne araçlar paylaşılmıştır. Bu fotoğrafın üstünde ise “Mobil morglar ha zırlanıyor” azılıdır.	44	16	0

69	“Ulusal Alerji ve Bulaşıcı Hastalıklar Enstitüsü Yöneticisi Dr. Anthony Fauci, bugün yaptığı açıklamada ABD’de corona virüsü kaynaklı 100 binde fazla ölüm yaşanabileceğini ifade etti”	“Ulusal Alerji ve Bulaşıcı Hastalıklar Enstitüsü Yöneticisi Dr. Anthony Fauci, bugün yaptığı açıklamada ABD’de corona virüsü kaynaklı 100 binde fazla ölüm yaşanabileceğini ifade etti. Öte yandan New York Belediye Başkanı Bill de Blasio da, New York’ta 1 haftalık tıbbi malzeme kaldığını duyurdu.”	Ambulansa bindirilen bir hastanın görüntüsüne yer verilmiştir.	3	45	0
70	“İtalya AB’ye öfkeli”	“İtalya Başbakanı Guiseppe Conte, salgında kendilerini yalnız bırakan AB’yi eleştirmeye devam ediyor. Conte, İtalya ve İspanya başta olmak üzere Güney Avrupa ülkelerinin talep ettiği ekonomik yardımın Almanya ve Hollanda tarafından veto edilmesinin birliğin geleceği riske attığını söyledi.”	İtalya Başbakanı Guiseppe Conte’nin fotoğrafı paylaşılmıştır.	34	33	3

71	“İngiltere’de doktorlara cenaze namazı”	“İngiltere’de kovid-19 nedeniyle mücadelede göçmen kökenli 3 doktor hayatını kaybetti. Tedbir kapsamında cenaze törenleri durdurulsa da 2 Müslüman doktor için morgda cenaze namazı kılındı.”	Bir cenazenin yanında beyaz tulumlu namaz kılan iki kişinin görüntüsü paylaşılmıştır.	11	22	0
72	“ABD’de yeni tip koronavirüs salgınının merkez üssü haline gelen New York şehrindeki morg kapasitesinin, ek çadır ve mobil morglarla yaklaşık 4 kat artırıldığı bildirildi.”	“Koronavirüs’ün ABD’deki merkezi olan New York’ta morgların dolması ihtimaline karşı mobil morglar hazırlanıyor. İçlerinde derin dondurucu bulunan TIR’lar da morg olarak kullanılacak”.	Karavan görünümüne araçlar paylaşılmıştır. Bu fotoğrafın üstünde ise “Mobil morglar hazırlanıyor” yazılıdır.	30	7	0
73	“2 yeni şehir hastanesi ile yatak kapasitesi 5 bin 452 artacak”	“İkitelli Şehir Hastanesi mayısta, Göztepe Şehir Hastanesi de eylülde açılıyor. Sağlık Bakanı Fahrettin Koca, iki hastane hizmete girince İstanbul’daki yatak kapasitesinin 5 bin 452 artacağını söyledi”	Sağlık Bakanı Fahrettin Koca’nın fotoğrafı paylaşılmıştır.	65	30	0

74	“Yerli ilaçta ruhsatlandırma süreci başladı”	“Türk bilim insanları Kovid-19’a karşı ilaç için çalışıyor. Bilkent Üniversitesi’nden Doç. Dr. Urartu Şeker, “Çalışmanın 6-9 ay içinde prelinik aşamaları dahil olmak üzere tamamlanmasını planlıyoruz” dedi.”	İlaçların görüntüsüne yer verilmiştir.	11	18	0
75	“New York Valisi Andrew Cuomo diğer eyaletlere seslendi: “Lütfen gelip bize yardım edin”	“ABD’de, koronavirüs salgınının merkezine dönüşen New York’ta Vali Andrew Cuomo acil sağlık çalışanına ihtiyaç duyduklarını söyledi. Kentin mayısa kadar kapalı kalacağını belirten Cuomo, ülkenin diğer eyaletlerine “Lütfen gelip bize yardım edin” sözleriyle adeta yalvardı. ABD, vaka sayısında virüsün ortaya çıktığı Çin’i ikiye katlamış durumda.”	Yerlerde yatan insanların fotoğrafına yer verilmiştir. Fotoğrafın üstünde “ABD’deki evsizler sosyal mesafeyi koruyarak parkta yattılar” yazılıdır. Ayrıca New York Valisi Andrew Cuomo’nun fotoğrafı paylaşılmıştır.	30	13	2
76	“112’yi çağırıp yardım yaptı”	“Sivas’ın akıncılar ilçesinde yasak dolayısıyla sokağa çıkamayan 68 yaşındaki Nami Aydoğdu 112 Acil’i arayarak ekipleri eve çağırdı ve para bağışında bulundu. Görevliler Aydoğdu’ya teşekkür etti.”	Nami Aydoğdu’nun fotoğrafı paylaşılmıştır.	45	27	4

77	“Kampanyaya yardım yağdı: Tüm Türkiye’den destek geldi, vatandaş seferber oldu”	“Cumhurbaşkanı Erdoğan, Koronavirüs ile mücadele sırasında mağdur olacak vatandaşlar için “Biz bize yeteriz Türkiye” sloganıyla başlattığı yardım kampanyasına destek yağdı. Siyasetçiler, kamu ve özel sektör çalışanları, iş ve sanat dünyası ve on binlerce vatandaş, “bu zorluğu da birlikte aşacağız” diyerek bağışta bulundu.”	Cumhurbaşkanı Erdoğan’ın fotoğrafı paylaşılmıştır.	42	12	4
78	“İspanya ve İtalya’ya tıbbi malzeme”	“Etimesgut’ta askeri kargo uçağına yüklenen sandıkların üzerinde Mevlana’nın “Ümitsizliğin ardında nice ümitler var. Karanlığın ardında nice güneşler var.” Sözü yer aldı. İspanya Genelkurmay Başkanı Villarroya günlük brifinginde Türkiye’ye teşekkür etti.”	Uçaktan indirilen kargoların görüntüsü paylaşılmıştır. Fotoğrafın üstünde “İspanya’ya ulaşan 5 tonluk malzeme arasında 250 bin yüz maskesi, 20 bin anatomik maske, 750 koruma gözlüğü, 2 bin koruma kıyafeti ve bin litre antibakteriyel sıvı bulunuyor” yazılıdır.	17	17	0

79	“AK Parti Sözcüsü Çelik: NATO Genel Sekreteri'nin NATO dayanışması bağlamında gösterebildiği tek örnek Türkiye'nin ulaştırdığı yardımlardır”	“NATO Genel Sekreteri Jens Stoltenberg, İtalya ve İspanya'ya tıbbi yardımda bulunan Türkiye'yi “örnek ülke” gösterdi. Stoltenberg tıbbi malzeme taşıyan kargo uçağının resmini Twitter hesabından paylaşarak “NATO dayanışması faaliyet halinde. Birlikte daha güçlüyüz” yorumunu yaptı.”	NATO Genel Sekreteri Jens Stoltenberg'in fotoğrafı paylaşılmıştır.	9	3	1
80	“Devlet içinde devlet olmaz”	“AK Parti il başkanları ile video konferans toplantısı yapan Erdoğan, teşkilatı bağış yapmaya davet etti. Valilik izni olmadan kampanya düzenleyen belediyeleri eleştiren Erdoğan, “o zaman bu devlet içinde devlet olma mantığıdır ki burada gücü dağıtmış oluruz. Buna da kimsenin hakkı yok ve yasalar da zaten buna müsaade etmiyor” dedi”.	Cumhurbaşkanı Erdoğan'ın fotoğrafı paylaşılmıştır.	3	6	0
81	“Ülkede toplam coronadan 4 bin 7 kişi hayatını kaybetti, 104 bin 30 hasta ise iyileşti. Toplam vaka sayısı ise 144 bin 749'a ulaştı”	Alt metin bulunmamaktadır.	14 Mayıs 2020 Türkiye Günlük Koronavirüs Tablosu paylaşılmıştır	3	5	3

82	“Cumhurbaşkanı Erdoğan'dan teşkilata talimat: Yaşlıları arayın, gece gündüz çalışın.	“Cumhurbaşkanı Erdoğan, koronavirüs ile mücadelede AK Parti teşkilatına, özellikle risk grubuna giren yaşlıların hızlı bir şekilde aranması, halkın evde kalmaya teşvik edilmesi talimatı verdi. Cumhurbaşkanı Erdoğan il başkanları ile video konferans yöntemiyle görüştü. Erdoğan'ın toplantıda “65 yaş ve üstü vatandaşlarla iletişime dikkat edin. Hızlı hızlı arayın, gece gündüz çalışın. Evde kalmalarını sağlayın. Her bir vatandaşımız kendini gönüllü karantinada tutarsa daha ileri tedbirlere gerek kalmaz” dediği öğrenildi.”	Cumhurbaşkanı Recep Tayyip Erdoğan'ın fotoğrafı paylaşılmıştır.	24	7	4

83	“200 bin kişi iyileşti”	“En yüksek rakam Çin’de: 76 Bin 317. Dünyayı saran koronavirüs salgınında hayatını kaybedenlerin sayısı hızla artarken, iyileşenleri sayısı 200 bini aştı. Virüsün görüldüğü ülke ve bölgelerdeki yeni vakalara ilişkin verilerin derlendiği “worldometer” internet sitesindeki bilgiye göre dünyada 200 bin 317 kişi yeni tip koronavirüsü yenmeyi başardı. İlk vakanın görüldüğü Çin’de 76 bin 408 kişi sağlığına kavuştu.”	Fotoğraf paylaşılmamıştır.	3	4	0
84	“7 Farklı aşı projesi geliştirdik: 24 Üniversite çalışıyor”	“Covid-19 Türkiye Platformu” telekonferansla aşı ve ilaç projelerini tartıştı. Türk akademisyenlerin projelerini dünyada eşine az rastlanır şekilde çok kısa bir sürede dönüştürdüğünü belirten Varank, “Bu ulvi amaç için 24 üniversite, 8 kamu Ar-Ge birimi ve 8 özel sektör kuruluşundan yüzlerce araştırmacı üstün bir gayretle çalışıyor” diye konuştu	Laboratuvar ortamında çalışma yapan bir kişinin görüntüsü paylaşılmıştır.	74	19	4

85	“Koronavirüse karşı TÜBİTAK'a ilaç ve cihaz konularını kapsayan 444 proje başvurusu geldi.”	“TÜBİTAK Başkanı Hasan Mandal, yoğun bir çalışmanın içinde olduklarını belirterek, “Şu an 216 araştırmacımızın 14 aşı ve ilaç geliştirme projesi yürürlükte, Başaracağız” dedi. Koronavirüs tedavisi üzerinde çalışma yürüten Prof. Ercüment Ovalı da “Bilimsel verilere göre şu an elimizdeki en etkili tedavi ile karşı karşıyayız” ifadelerini kullandı.”	Video konferans yapan TÜBİTAK Başkanı Hasan Mandal’ın görüntüsü paylaşılmıştır.	51	16	1
86	“Erdoğan’dan belediye başkanlarına talimat: Maske ve tulum desteği verin”	“Cumhurbaşkanı Erdoğan, korona virüsle mücadele kapsamında ihtiyaç duyulan maske ve tulum konusunda belediye başkanlarına talimat verdi. Bu ürünlerin hızlı temini konusunda başkanların destek vermesini isteyen Erdoğan, 65 yaş üzeri dışarı çıkamayan vatandaşların ihtiyaçlarının karşılanması uyarısında bulundu. Erdoğan, maske kumaşının üretimini yapan firmaların teşvik edilmesini de istedi”	Cumhurbaşkanı Erdoğan’ın video konferans yaparken görüntüsü paylaşıldı.	39	25	0

87	“İstanbul’da Belediye Çöktü”	“CHP’li İstanbul Büyükşehir Belediyesi, hastane yolu, bağış kampanyası, sokağa çıkma yasağı gibi konularda hükümetle polemige girmeye çalışırken, İstanbul’da belediye hizmetleri çöktü. Belediye otobüsleri sosyal mesafe kuralına uymuyor, hepsi tıklım tıklım. Kendi haline bırakılan belediye personeli arasında korona hızla yayılıyor. 65 yaş üstü vatandaşa hizmet hattı 153 ise şimdiden devre dışı.”	Cenazesi ortada kalan bir ailenin fotoğrafı paylaşılmıştır.	36	19	8
88	“Cenazeler Ortada Bırakılıyor”	“Koronadan ölenlerin cenazeleri için belediyede hiçbir organizasyonun olmaması, salgına davetiye çıkarıyor. Yedi Hilal Derneği’nden 56 yaşındaki merhum Ekrem Yapıcı’nın cenazesi çok acı bir örnek. Ailenin çağrısı üzerine İBB’nin gönderdiği “tek” görevli cenazeyi teslim almayınca durum belediyeye bildirildi. İkinci görevli geldi ancak o da “el sürmem” deyince, aile cenazeyi kapının	Cenazesi ortada kalan bir ailenin fotoğrafı paylaşılmıştır.	57	32	2

		önüne kadar kendileri indirmek zorunda kaldı.”				
89	“1.000 TL’lik sosyal yardım, ailelerimize evlerinde teslim edilmeye başlandı.”	“5 gün içinde herkes almış olacak. İhtiyaç sahibi ailelere 1000 liralık sosyal yardım PTT şubelerinde izdihamı neden olunca, başka bir çözüm bulundu. Polis, Jandarma, bekçi ve PTT görevlileri kapı kapı gezerek ödeme yapıyor. Yeni uygulamadan herkes memnun. Yardımlar 5 gün içinde sahiplerine ulaştırılmış olacak.”	Hane ziyaretleri yapan Polis ve Jandarmanın fotoğrafı paylaşılmıştır.	5	2	0
90	“ABD’de vaka sayısı fırladı”	“Kovid-19’un ABD’deki yayılma hızı şaşırtıyor. Vaka sayısı kısa sürede 250 bini aşarken ölenlerin sayısı 7 bine ulaştı. Salgının merkezi New York’ta vaka sayısı 100 bin, ölü sayısı 3 bin. Avrupa’daki kayıplar da hızla artıyor. Dünyada en fazla can kaybı 14 bin 681 kişi ile İtalya’da. İspanya’da 11 bin 744, Fransa’da 6 bin 507, İngiltere’de 4 bin 313 kayıp var.”	Ambulansla taşınan sedyedeki hastanın fotoğrafı paylaşılmıştır. Fotoğrafın altında “Kovid-19’un ABD’deki yayılma hızı şaşırtıyor. Vaka sayısı kısa sürede 250 bini aşarken ölenlerin sayısı 7 bine ulaştı. Salgın merkezi New York’ta vaka sayısı 100 bin, ölü sayısı 3 bin.” Yazıdır.	27	30	0

91	“İngiltere’den imdat çılgılığı: Cenazelere boğulduk yardım edin”	“İngiltere’deki Türk Camisi Shackewell Lane Camisi’nde yetkililer ulaşabildikleri kişilere, “Cenazelere boğulmuş durumdayız. Morglarda bize verecekleri torba yok. Çaresiziz” mesajı yazdı. Müslüman Konseyi Meclis Üyesi Ufuk Seçgin, uçuşlar yasak olduğu için yakınlarını İngiltere’de defnetmek zorunda kalan Müslümanların çaresiz olduğunu söyledi.”	Maske takılı bir kadın ve bir binanın fotoğrafı paylaşılmıştır.	45	17	2
92	“Fransa’da Kampanya”” Türkler’den	“Fransa’da yaşayan Türkler, Kovid-19’a karşı yardım kampanyası başlattı. Toplanan bağış yetkililere verilecek. Fransa Müslüman Türk Koordinasyon Komitesi Bölge Başkanı Ziya Bayındır, “Maske üretmeye başlıyoruz. Sağlık personeline yemek göndereceğiz. Türkiye’nin, İtalya ve İspanya gibi Fransa’ya da yardım göndermesi bizi memnun edecek” dedi.”	Fransa Müslüman Türk Koordinasyon Komitesi Bölge Başkanı Ziya Bayındır’ın fotoğrafı paylaşılmıştır.	6	4	4

93	“34 milyona sokağa çıkma yasağı”	“Kovid-19 salgınına karşı 65 yaş üstünden sonra 20 yaş altına da “evden çıkma yasağı” getirildi. Kararın kapsadığı 34 milyon 450 bin kişi Türkiye nüfusunun yüzde 40’ını oluşturuyor. Nüfusun yüzde 60’ının da zorunlu olmadıkça sokağa çıkmaması için tedbirler sıklaştırılıyor.Kovid-19 salgınına karşı 65 yaş üstünden sonra 20 yaş altına da “evden çıkma yasağı” getirildi. Kararın kapsadığı 34 milyon 450 bin kişi Türkiye nüfusunun yüzde 40’ını oluşturuyor. Nüfusun yüzde 60’ının da zorunlu olmadıkça sokağa çıkmaması için tedbirler sıklaştırılıyor.”	Taksim’in ve Boğaz’ın görüntüsü paylaşılmıştır.	36	16	3

94	“Bakan Varank yerli yoğun bakım solunum cihazının üretim sürecini anlattı: Tüm dünya peşinde”	“Sanayi ve Teknoloji Bakanı Mustafa Varank, 14 günde seri üretimine geçilen yüzde 100 yerli ve milli yoğun bakım solunum cihazının dünya standartlarında olduğunu belirtti. Bu 4 büyük firmanın yanında, özellikle KOBİ ölçeğindeki tedarikçilerin de projenin içinde yer aldığını anlatan Varank, "Örneğin bir kauçuk firmamız sadece bu aletlerde kullanılan contaların üretimi için fabrikasını açtı. Milli Mücadele olarak adlandırabileceğimiz bu birliktelik neticesinde, 14 gün gibi kısa bir sürede tüm dünyanın peşine düştüğü, hastaların tedavisinde en önemli sağlık aletlerinden birisi olan bu yoğun bakım solunum cihazının seri üretimini gerçekleştirmiş olduk" diye konuştu.”	Solunum cihazlarının kurulumu yapılırken görüntü paylaşılmıştır.	9	17	3

95	“Maske emniyet kemeridir”	“Koronavirüs salgınına karşı takılması öğütlenen maske, taşıyıcılardan korunmak için önemli bir işleve sahip Doç. Dr. Gazi Huri takılma zorunluluğu getirilen maske için “Maske, emniyet kemeri gibidir. Virüs taşıyıcılarından korunmak için sosyal mesafeyi koruyamadığımız toplu taşıma, asansör, kapalı kurumlar, pazarlar gibi yerlerde maske şart” dedi.”	Maske takan bir kadının fotoğrafı paylaşılmıştır. Fotoğrafın üstünde “taşıyıcıdan korunmak için” yazmaktadır.	2	18	3
96	“İmmün plazma haftaya başlıyor”	“Koronavirüse karşı kullanılacağı açıklanan ‘immün plazma’ tedavisi gelecek hafta devreye alınacak. Tedaviyle virüs tanısı konulan, tedavi sürecinin ardından iyileşen hastalardan alınan ve Kızılay tarafından toplanan kan plazmaları ağır durumdaki vakalarda kullanılacak.”	Laboratuvar ortamında incelenmek üzere alınan kan örneğinin fotoğrafı paylaşılmıştır.	7	1	0
97	“Türkiye’de üretilip Brezilya’ya ihraç edilen 650 yerli solunum cihazı, ülkenin Sao Paulo eyaletine ulaştı.	“Yerli üretim solunum cihazları Brezilya’ya nefes olacak	Fotoğraf paylaşılmamıştır.	117	15	1

98	“Hastalığı yendim çok mutluyum”	“Hipertansiyon, kalp ve akciğer rahatsızlıkları bulunan 86 yaşındaki Resmiye Işık, Kovid-19’u yendi. 9 gün hastanede tedavi gördükten sonra iyileşerek taburcu olan Işık, “Hastalığı yendim, çok mutluyum. Allah herkesi bu belalardan korusun” diye dua etti.”	Yaşlı bir kadının fotoğrafı paylaşılmıştır. fotoğrafın üstünde “Resmiye teyze 86 yaşında” yazılıdır.	49	1	7
99	“Bağışçı olmak istiyorum”	“Sağlık Bakanlığı Kovid-19 tedavisinde “immün plazma yöntemini kullanmaya bu hafta başlayacak. Kızılay, iyileşen koronavirüs hastalarına kan plazması bağışlamaları için çağrı yapmıştı. İzmir’de 12 günlük tedavinin ardından sağlığına kavuşan Fırat Oral (29) “Bağışçı olmak isterim. Birine şif olacaksam ne mutlu bana” dedi.”	Fırat Oral’ın fotoğrafı paylaşılmıştır.	16	17	2

100	“Virüs testi sırasında sağlık çalışanları ile hastalar arasındaki teması kesen ve işlem bitiminde 1-2 saniye içerisinde kendi kendisini temizleyebilen cihaz, Maltepe Üniversitesi Tıp Fakültesi Hastanesi’nde kullanılmaya başlandı.”	“Sağlık Bilimleri Üniversitesi bünyesindeki Teknokent’te koronayı kalıcı olarak temizleyen dezenfeksiyon cihazı geliştirildi. Cihazla yüzeye 63 derece sıcaklıkta sıcak su püskürtülüyor ve temizliğin aylarca kalıcı olması için nano gümüş teknolojisi kullanılıyor. Teknokent müdürü Orhan Çömlek, cihazın virüsü öldürdüğünü söyledi.”	Deniz gözlüğü ve maske takan bir vatandaşın fotoğrafı paylaşılmıştır. Fotoğrafın üstünde “Ankara’da sokağa çıkan bazı vatandaşlar virüse karşı maske ve gözlükle önlem aldı” yazılıdır.	42	12	0
101	“Trump’tan ABD’lileri korkutan sözler: Çok ölüm yaşanacak”	“Trump vaka sayısının 300 bini aştığı ve 8 bin 300 can kaybının yaşandığı ABD’yi daha da endişelendirecek bir açıklama yaptı: En zor kısmı bu hafta ve gelecek hafta olacak. Maalesef birçok ölüm yaşanacak. Salgın bu süreçte New York’u çok sert şekilde vuracak”.	Trump’ın ve hastane yatağında yatan ölümlerin fotoğrafı paylaşılmaktadır.	35	20	2

102	“Video konferansla sağlık zirvesi: Hızlı hareket etmeliyiz”	“Sağlık Bakanı Fahrettin Koca, 81 ilin sağlık müdürüyle “video konferans” üzerinden görüştü. Toplantıda şehirlerde yürütülen çalışmalar, yoğun bakım doluluk oranları ve ihtiyaçlar ele alındı. Koca, pozitif vakalarla temas edenlerin hızlıca taranmasını isterken ‘Bu dönemde temas içinde olan kişileri izole edemezsek, hastalığı kontrol etme şansımız olmaz” dedi.”	Sağlık Bakanı Fahrettin Koca’nın fotoğrafı paylaşılmıştır.	118	11	4
102	Türkiye’de üretilen solunum cihazı bugün 3 farklı kıtada onlarca ülkeye ihraç edilmeye başladı. AB ülkelerinin birbirlerinin solunum cihazlarına el koyduğu günlerde Türkiye birçok ülkeye solunum cihazı gönderip bu ülkelere nefes oldu.	Türkiye, dünyaya nefes oldu	Solunum cihazlarının görüntüsü paylaşılmıştır.	22	4	0

103	“45 günde iki hastane kurulacak”	“Kovid-19 hastalarının teşhis ve tedavisinde bir sıkıntıyla karşılaşmayan Türkiye hastane altyapısını daha da güçlendiriyor. Cumhurbaşkanı Erdoğan, Yeşilköy ve Sancaktepe havalimanlarında bin yataklık 2 yeni hastane inşa edeceklerini açıkladı. Erdoğan, “Bunları 45 gün içerisinde bitireceğiz ve hizmete sunacağız” diye konuştu.”	Cumhurbaşkanı Erdoğan’ın fotoğrafı paylaşılmıştır.	46	22	0
104	“Maske satışı yasaklandı”	“Erdoğan, para ile maske satışının yasak olduğunu belirterek şunları söyledi: Marketlerde verilen maskeler ücretsizdir. Salgın bitene kadar vatandaşlarımızın tamamına yetecek maske stoku ve üretim planlamamız vardır. Tüm vatandaşlarımıza ücretsiz maske ulaştırmakta kararlıyız.”	Fotoğraf paylaşılmamıştır.	15	9	4

105	“Rengine aldanmayın: Nanoteknoloji ürünü denilen siyah maske aldatmaca”	“Kovid-19 salgınına karşı market, pazar ve toplu taşımada maske kullanımı zorunlu hale geldi. Ancak vatandaşların işportaya kadar düşen maskeyi alırken bazı kriterlere dikkat etmesi gerekiyor. 2007’den bu yana maske üreten Hasan Gözala şu uyarılarda bulundu: Maskelerin üç katlı ve filtreli olması gerek. Orta katmanda filtre görevi gören kumaş yoksa o maske fazla koruma sağlamaz. Medikal maske Non Woven (dokunmamış) kumaştan ama çocuk bezi, ıslak mendil ve mobilyada kullanılan türden olmamalı. Nanoteknoloji ürünü denilen siyah maske aldatmaca. Ağza mendil bağlamak daha iyi. Dezenfekte için de maske alkolle yıkanmalı.”	Farklı renklerde maske paylaşılmıştır.	27	10	5

106	“ABD’nin sağlık hizmeti çöktü”	“Can kaybının hızlıca 10 bine ulaştığı ABD, tarihinin en zor günlerini yaşıyor. Bu ülkede yaşayan Türkler de sağlık sisteminin çöküşüne tanıklık ediyor. Doç. Dr. Hatice Savaş: ABD sağlık sistemi koronadan önce çökmüştü. Türkiye’deki gibi umreden gelenlerin izole edildiği yurt ve üç öğün yemek sistemi yok. İnsanlar aç.”	Başı öne eğik maske takan üzgün bir kadının fotoğrafı paylaşılmıştır.	64	22	3
107	“Test sonuçları 10 günde çıkıyor”	“Doktora öğrencisi Hatice Çiftçi: Burada test yaptırmak kolay değil. Test yapsalar da sonuç 10 günde çıkıyor.”	Ölülerin fotoğrafı paylaşılmıştır.	31	0	4
108	“Türkiye, koronavirüs salgınıyla mücadele sürecinde Afganistan'a ve Gine'ye çeşitli tıbbi malzemeler hibe edecek.”	“Türkiye'den Afganistan ve Gine'ye koronavirüs sürecinde tıbbi malzeme yardımı yapılacaktır”	Fotoğraf paylaşılmamıştır.	15	8	0

109	“Plazma tedavisi başladı”	“Koronavirüste plazma tedavisi Çin’den sonra Türkiye’de Malatya’da başladı. Turgut ÖzalTıp Merkezi’nden Prof. Dr. Mehmet Ali Erkut, plazmayı evre -4 olan ciddi durumdaki hastaya verdiklerini söyledi. Prof. Erkut, “Hastanın durumu şuan stabil. Bulguların anlaşılabilmesi için 48 – 72 saat süreye ihtiyaç var” dedi.”	Maskeli iki doktorun fotoğrafı paylaşılmıştır.	64	5	2
110	“Gine’ye kara gün desteği”	“Albayrak Grubu, Gine Cumhuriyeti’ne 500 adet korona test kiti hibe ederken, hijyen koşullarının artırılması için 30 ek çöp toplama kamyonu daha gönderildi.”	Yan yana sıralı kamyonların fotoğrafı paylaşılmıştır.	47	11	0
111	“Johnson oksijen desteği alıyor”	“Kovid-19 nedeniyle yoğun bakıma alınan İngiltere Başbakanı Boris Johnson’a oksijen desteği veriliyor. Solunum cihazına ise gerek duyulmadı. İlk dönemlerde hafife almakla suçlanan Johnson, sürü bağışıklığı politikası izlemiş, testi pozitif çıkan kişilerle	“St. Thomas Hospital” ve Boris Johnson’ın fotoğrafı paylaşılmıştır.	42	32	3

		tokalaşmaya devam etmişti.”				
112	“ABD o ilacı kullanmaya başladı”	“ABD’de New York, Massachusetts, Washington ve Kaliforniya gibi eyaletlerde doktorlar Kovid-19 hastalarına rutin olarak hidroklorokin verildiğini açıkladı. Ancak doktorlar, Trump’ın tavsiye ettiği ilacın virüse karşı etkili olup olmadığını bilmiyor. Hidroklorokin normalde sıtma tedavisinde kullanılıyor.”	Maskeli ve özel tulumlu iki sağlık görevlisinin fotoğrafı paylaşılmıştır.	48	17	0
113	“New York’ta kayıplar katlanarak artıyor”	“ABD’deki 369 bin vakanın üçte biri New York’ta bulunuyor. Eyalette 131 bin Koronavirüs hastası var. Ülkedeki 11 bin 13 can kaybının da 4 bin 758’i burada. Yetkililer “ en kötü günler henüz atlatılmadı” diyerek uyarılarını sürdürüyor.”	Fotoğraf paylaşılmamıştır.	66	24	0
114	“Dünyada bir başka örneği yok”	Vefa Sosyal Destek Gruplarının çalışmaları hakkında konuşan İçişleri Bakanı Soylu, "Dünyada, 'yaşlılar ölsün' denildiği bir dönemde, Türkiye	Haberde 3 fotoğraf karesi paylaşılmıştır. 3 fotoğraf karesinde de hükümet	40	42	0

		bambaşka bir tablo ortaya koydu. Devlet, yaşlılarımıza memur edildi ve onlar ne istedilerse gereği yapıldı." dedi.	tarafından vatandaşlara gönderilen yardımlar gösterilmiştir.			
115	"Sağlık Ordusu görev başında"	"Paketlerde Cumhurbaşkanı Erdoğan'ın yazdığı mektup da yer aldı. Vatandaşlardan evde kalmalarını isteyen Erdoğan "Milletimizin sağlığını tehdit eden salgına karşı imkânlarımızı seferber ediyoruz. 165 bin doktorumuz, 205 bini hemşire olmak üzere 490 bin sağlık ve 360 bin destek personelimizle devasa sağlık ordusuna sahibiz" diyor."	Sağlık çalışanlarının fotoğrafı paylaşılmıştır.	47	5	3
116	"Hastane inşaatları başladı"	"Sancaktepe Sarıgazi Mahallesi'nde bin yataklı hastanenin inşa edileceği meydana iş makineleri gelip kazıya başladı. Atatürk havalimanı alanındaki bin yataklı hastanenin plan – proje çalışması da sürüyor. Cumhurbaşkanı Erdoğan, iki hastanenin 45 gün	İş makinelerinin fotoğrafı paylaşılmıştır. Fotoğrafın üstünde "Kovid-19 salgınıyla mücadelede kullanılacak iki hastanenin yapımına dün	3	5	3

		içerisinde tamamlanacağını söylemişti.”	başlandı” yazılıdır.			
117	“Almanya’da maskeler Türk terzilerden”	“Almanya’da Türk terziler, kumaştan maske üretip müşterilerine sunuyor. Berlin’de terzilik yapan Talat Kıran, maskeyi pamuklu kumaştan diktiklerini söyledi.”	Fotoğraf paylaşılmamıştır.	48	34	0
118	“Aşırı Bulacağız”	“Erciyes üniversitesi Aşı Araştırma Geliştirme Merkezi Müdürü Prof. Dr. Aykut Özdarendeli ve ekibi korona virüsü hücre kültüründe izole etmeyi başardı. Rektör Prof. Dr. Mustafa Çalış, “Araştırmacılarımızın covid-19 virüsüne karşı ilk milli aşırı geliştireceğine inancım tam” dedi. ODTÜ, Bilkent, Hacettepe de aşırı için ortak çalışacak.”	Aşı tüpünün fotoğrafı paylaşılmıştır.	35	4	4

119	“ABD’de ölü sayısı gizleniyor”	“ABD’de koronavirus vaka sayısı 400 bine, resmi can kaybı sayısı da 13 bine yaklaştı. Ancak gerçek sayısının daha fazla olduğu belirtiliyor. New York Times, test yetersizliği ve bazı ölümlerin evde gerçekleşmesi nedeniyle kayıt dışı kaldığına dikkat çekti. Hükümetin kayıtları kasten tahrif ettiği iddiası da var.”	Sedyede yatan kişinin başında bekleyen görevlilerin fotoğrafı paylaşılmıştır. Fotoğrafta “24 saatte 1918 kişi öldü” yazılıdır.	5	16	0
120	“AB’de Korona istifası”	“AB’ye bağlı araştırma merkezinin (ERC) başkanı Prof. Mauro Ferrari, birliğin salgına tepkisini “hayal kırıklığı” olarak nitelendirerek istifa etti. Ferrari, “AB’nin büyük destekçisiydim, ancak korona krizi görüşlerimi tümüyle değiştirdi” dedi.”	AB’ye bağlı araştırma merkezinin (ERC) başkanı Prof. Mauro Ferrari’nin fotoğrafı paylaşılmıştır.	8	11	2
121	“İyileşen Hasta artacak”	“Sağlık Bilimleri Üniversitesi Enfeksiyon Hastalıkları uzmanı Prof. Dr. Nurgül Ceran, alınan önlemlerin 15 gün sonra işe yaradığının görüleceğini belirterek “Bu sürenin sonunda iyileşenlerin sayısı çok daha fazla olacak” dedi.”	Prof. Dr. Nurgül Ceran’ın fotoğrafı paylaşılmıştır.	36	20	0

122	“İtalya başbakanı da isyan etti”	“Koronavirüs salgınının derinden sarstığı Avrupa’da İspanya’dan sonra İtalya Başbakanı da isyan etti. İtalya Başbakanı Giuseppe Conte, Avrupa Birliği’nin tarihi bir sınamayla karşı karşıya olduğunu ve eğer salgına karşı yeterli ve koordineli hareket edilmezse Avrupa projesinin çökeceğini söyledi.”	İtalya Başbakanı Giuseppe Conte’nin fotoğrafı paylaşılmıştır.	28	35	0
123	“Eczaneler ücretsiz maske verecek”	“Eczaneler de ücretsiz maske dağıtımına başlıyor. Süreç şu şekilde ilerleyecek: Sağlık Bakanlığı maskeleri 3 büyük ilaç dağıtım firmasının depolarına ulaştıracak. Depolar eczanelere teslim edecek. Vatandaşlara “10 gün için kişi başı 5 adet maske” verilecek.”	Fotoğraf paylaşılmamıştır.	51	4	4

124	“Karantina virüsü yendi”	“Türkiye’de Kovid-19’a karşı karantinaya alınan belde ve köylerden iyi haberler geliyor. Dışarıya kapatılan, izolasyon ve sosyal mesafe kurallarına uyan 10 yerleşim yerinde yeni koronavirüs vakasına rastlanmadı. Salgın riski sona eren yerlerde karantina uygulaması kaldırılacak.”	Fotoğraf paylaşılmamıştır.	49	1	3
125	“Vefat edenler usulüne uygun defnedilmeli”	“Din İşleri Yüksek Kurulu, “aslî hükümlerin yerine getirilmediği gözlenen defin işlemleri” hakkında yeni açıklama yaptı: Kovid-19 sebebiyle vefat edenlerin cenazelerinin, koruyucu tedbirler alındıktan sonra usulüne göre yıkanması, kefenlenmesi ve defnedilmesi farzı kifâyedir”.	Fotoğraf paylaşılmamıştır.	37	11	0
126	“İtalya Başbakanı Giuseppe Conte ülkede eczane ve marketler dışında tüm iş yerlerinin 3 Nisan’a kadar kapatıldığını açıkladı.”	Alt metin bulunmamaktadır.	İtalya’daki boş sokakların görüntüsü paylaşılmıştır.	22	6	1

127	“Göçmen doktorlar ölüyor”	“Kovid-19’dan etkilenen İngiltere’de salgınla mücadelede hayatını kaybeden 8 doktorun da göçmen olması tartışmaya yol açtı. Ülkede beyaz İngiliz doktorlar daha prestijli branşlarda çalışırken göçmenlerin ancak ön safta iş bulabildiği belirtiliyor. Sağlık çalışanları koruyucu ekipman yetersizliği de yaşıyor.”	Özel tulum giyen maskeli doktorların fotoğrafı paylaşılmıştır.	72	15	7
128	“#BizDünyayaDaYeteriz”Türkiye, koronavirüse hazırlıksız yakalanan ülkelere yardım eli uzatmayı ihmal etmedi.”	“Türkiye koronavirüse hazırlıksız yakalanan ülkelere yardım eli uzatmayı ihmal etmedi. 30’u aşkın ülkeye yardım eden Türkiye, son olarak İngiltere’ye 1 uçak dolusu tıbbi malzeme gönderdi.”	Bir uçak ve yardım kolileri gönderilmiştir. Fotoğrafta “Yardım gönderilen ülkelere bazıları: Çin, Bulgaristan, Macaristan, Sırbistan, Bosna Hersek, Karadağ, Makedonya, Kosova ve Arnavutluk” yazılıdır.	50	10	2

129	“Koronavirüse karşı dayanışma”	“Türk Konseyi’nin ‘Covid-19 salgınıyla mücadelede İş Birliği ve Dayanışma’ konulu video konferans zirvesine katılan Erdoğan, ‘Tüm insanlık olarak şuan görünmez düşmana karşı zor bir savaş veriyoruz. Salgının etkisiyle aynı zamanda küresel çapta sosyo-ekonomik krizle de karşı karşıyayız’ diye konuştu. Zirve sonrasındaki ortak deklarasyonda koronavirüse karşı işbirliği ve dayanışma kararı çıktı.”	Cumhurbaşkanının video konferansla katıldığı toplantının görüntüsü paylaşılmaktadır.	46	28	0
130	“Eczanelerde maske dağıtımı başladı”	“İstanbul’da dün alınan kararla maskelerin eczanelerden ücretsiz verileceği açıklanmıştı. Vatandaşlar bugünden itibaren maskelerini T.C. kimlik ve telefon numaralarını eczacıya vererek, SMS şeklinde gelen kod ile maskelerini temin edebilecek.”	Eczaneden maske alan bir vatandaşın fotoğrafı paylaşılmıştır.	35	11	0

131	“Plazma tedavisi umut oldu”	“Koronavirüsü alt etmek için üç ayrı koldan yürütülen çalışmalar hastalara umut oldu. Aşı ve ilaç çalışmalarına ‘plazma nakli’ de eklendi. İlk kez İnönü Üniversitesi’nde uygulanan yöntemle yoğun bakımdaki bir vatandaşın hastalığında gerileme tespit edildi.”	Plazma nakli yapılan bir vatandaşın görüntüsü paylaşılmıştır. Fotoğrafta “AFEREZ Ünitesi Teknik sorumlusu Biyolog Mustafa Özgül” ve “Kök Hücre Nakli ve AFEREZ Ünite sorumlusu Prof. Dr. Mehmet Ali Erkut” görüntüsü paylaşılmaktadır.	5	24	4
132	“Evcil hayvandan virüs bulaşmaz”	“Dünya Sağlık Örgütü dahil birçok yetkili kuruluş koronavirüsün evcil hayvanlardan insanlara geçtiğine dair bir veri olmadığını açıkladı. Bilgi kirliliği ve asılsız iddialara kanak kişilerin evcil hayvanlarını sokağa terk ettiğini söyleyen Prof. Dr. Murat Arslan, “Evcil hayvanların hijyenine dikkat edilirse hiçbir problem olmaz” dedi.”	Fotoğraf paylaşılmamıştır.	78	0	0

133	“ABD’de 100 askeri üs’te salgın var”	“ABD’de 41 eyaletteki toplam 100 askeri üs’te Kovid-19 vakasına rastlandı. ABD içi ve dışında tüm üslerde salgın hızla yayılmaya devam ederken, üslerdeki hareketlilik de en alt seviyeye indirildi.”	Fotoğraf paylaşılmamıştır.	52	23	0
134	“Vali Cuomo, salgınının eyalette 11 Eylül saldırılarından daha fazla can aldığını belirtti.”	“New York’ta rekor ölümler karşısında toplu mezar kazılmaya başlandı. Son üç günde üst üste ölüm rekoru kırılan şehirde Hart Adası’na götürülen tabutlar mezarda üst üste 4 kat şekilde istiflenerek kapatılıyor. Yöneticiler ise 11 Eylül’den daha kötü şartlarla karşı karşıya olduklarını açıkladı.”	Tabutlarıyla gömülen ölümlerin görüntüsü paylaşılmıştır. fotoğrafta “New York’ta toplu mezar” ve “Ölümler Hart Adası’na gömülüyor.”	22	2	0

135	“ABD alarm veriyor”	“ABD’de 24 saatte 2 bin kişi hayatını kaybetti. Bu dünyada bir gündeki en yüksek can kaybı olarak kayda geçti. Ölü sayısı İtalya’daki 19 bin kaybı geçerek 20 bine ulaştı. ABD’deki uzmanlara göre virüsün yayılma hızının azaldığına dair işaretler olsa da salgın henüz en üst seviyeye ulaşmadı.”	Özel tulum giyen doktorların hastaları tedavi ederken fotoğrafı paylaşılmıştır.	5	18	7
136	“İspanya ve İtalya’da umut veren düşüş”	“İspanya’da koronavirüsten ölenlerin sayısı 510 artışla 16 bin 353’e çıktı. Bu 23 Mart’tan bu yana en düşük ölü sayısı olarak kayıtlara geçti. Kayıplarda 3 gündür gelen düşüş zor durumdaki ülkeyi umutlandırdı. Salgının bir diğer merkezi olan İtalya’da da yoğun bakımdaki hasta sayısı azalıyor.”	Özel tulum giyen doktorların hastaları tedavi ederken fotoğrafı paylaşılmıştır.	52	8	0
137	“Güney Kore elektronik bileklikle izleyecek”	“Koronavirüse karşı uyguladığı önlemlerle örnek oluşturan Güney Kore’de karantina kurallarına uymayanlar elektronik bileklikle takip edilecek. “Evde kal” talimatı verilen 57 bin kişi	Elektronik bileklik fotoğrafı paylaşılmıştır.	82	33	0

		bu yöntemle izlenecek. 211 kişinin hayatını kaybettiği ülkede karantinayı ihlal edenlere bir yıla kadar hapis cezası var.”				
138	“En kritik 48 saat”	“Kovid-19 ile mücadele için ilan edilen 48 saatlik sokağa çıkma yasağının ilk gününde 30 büyükşehirdeki sokak ve caddeler bomboş kaldı. Hafta sonu hareketliliği ve kalabalığını önlemek için alınan karar, Türkiye’nin salgın zincirini kırmasında kritik rol oynayacak. Yasağın olumlu etkisinin iki haftada görülmesi bekleniyor.”	Metro ve marketlerin görüntüsü paylaşılmıştır.	48	33	0
139	“Sağlık Bakanı Koca: Tedbirler sadece şahsımızla ilgili değildir. Maske artı 1.5 metre mesafe, birlikte uyulması gereken tedbirlerdir. Maske ve sosyal mesafenin ihlali için gerekçe olmamalıdır”	Alt metin bulunmamaktadır.	Prof. Dr. Hakan Oğuztürk ve yoğun bakım hastane odasının fotoğrafı paylaşılmıştır.	7	2	1

140	“1 aylık bilanço”	“İlk koronavirüs vakasını 11 Mart’ta gören Türkiye, aradan geçen bir aylık sürede salgına karşı her gün yeni bir tedbiri devreye soktu. Bu sürede vaka artışına nazaran kayıplardaki oran umut verdi. Bir ay içinde 307 bin 210 test yapıldı. 47 bin 29 vaka tespit edildi. 1006 kişi hayatını kaybetti. 2 bin 423 kişi de sağlığına kavuştu.”	Fotoğraf paylaşılmamıştır.	55	32	0
141	“İkinci cömert kargo “	“İngiltere’nin Avrupa’dan Sorumlu Devlet Bakanı Wendy Morton, Cuma günü kendilerine 250 bin kişisel koruyucu ekipman gönderen Türkiye’ye teşekkür etti. Morton, “Bu cömert hediye, İngiltere ile Türkiye arasındaki dostluğun gücünü gösteriyor” dedi. Milli Savunma Bakanlığı dün İngiltere’ye ikinci kargonun da yola çıktığını duyurdu.”	Havaalanında uçaktan indirilen kargoların görüntüsü paylaşılmıştır.	23	13	3

142	“Yoğun bakım hastası azaldı”	“Sağlık Bakanı Fahrettin Koca, 6 üniversitenin rektör, tıp fakültesi dekan ve başhekimleriyle video konferans üzerinden görüştü. Koca, hastanedeki durum ile ilgili umut veren bir bilgi de paylaştı: Bugün ilk defa yoğun bakıma giren ve entübe olan hasta, sayısal olarak eksiye düştü. %3 – 3,5 oranında düşüş oldu. Bu son derece önemli.”	Sağlık Bakanı Fahrettin Koca’nın fotoğrafı paylaşılmıştır.	52	16	0
143	“New York devletleri geçti”	“ABD’de salgının merkezi olan New York eyaleti, vaka sayısında tüm devletleri geçti. Eyalette can kaybı 10 bin 65’e, vaka sayısı 189 bin 415’e ulaştı. New York’un geçtiği ülkeler arasında İspanya, İtalya, İngiltere, Almanya ve Çin de var. ABD genelinde ise ölü sayısı 23 bini, vaka sayısı 570 bini aştı. İngiliz Daily Mail gazetesi, ABD’de huzurevinde ölenlerin kayda geçirilmediğini yazdı.”	Sedyede yatan bir hastanın fotoğrafı paylaşılmıştır.	37	47	0

144	“İran Kovid-19’u araştırarak”	“İran ordusunun sağlıktan sorumlu ismi Hasan Arakizade, Kovid-19’un biyolojik silah olup olmadığına karar vermek için çalışmalar yürüttüklerini açıkladı.”	Fotoğraf paylaşılmamıştır.	10	27	2
145	“İçişleri Bakanı Soylu: Türkiye Kovid-19 sürecini en başarılı yöneten ülke oldu”	İçişleri Bakanı Soylu: Türkiye Kovid-19 sürecini en başarılı yöneten ülke oldu	Bakan Soylu’nun fotoğrafı paylaşılmıştır.	25	1	3
146	“Bu nasıl sahra hastanesi-Paravanlarla çevrili fuar alanı”	“CHP Lideri Kılıçdaroğlu’nun “Bin yataklı devasa bir hastane” diye anlattığı “sahra hastanesinin” Adana’da paravanlarla bölünmüş bir fuar alanı olduğu ortaya çıktı. Kılıçdaroğlu, “Bir belediye başkanı yaptı. 45 günde de değil” deyip, Adana Büyükşehir Belediye Başkanı Zeydan Karalar’a övgüler yağdırmıştı.”	Paravanlarla çevrili büyük bir alanın fotoğrafı paylaşılmıştır.	109	17	0

147	“ABD’de Morglarda yer yok cesetler üst üste”	“ABD’de virüsten ölenlerin sayısı 23 bin 649’a yükselirken ülke genelinde trajik fotoğraf geliyor. Detroit’teki Sinai-Grace Hastanesi’nde morgda yer kalmadığı için boş odalarda üst üste yığılan cesetlerin görüntüleri medyaya yansıdı. CNN’nin haberine göre bu odaları çalışanlar normalde dinlenmek ve uyumak için kullanıyor.”	Üst üste koyulmuş kılıfa geçirilmiş cesetlerin görüntüsü paylaşılmıştır.	26	39	4
149	Gece gündüz demeden mesailerine devam eden sağlıkçılarımızı ayakta alkışlıyoruz. #BirlikteBaşaracağız	Alt metin bulunmamaktadır.	Hastanede çalışan doktorların görüntüsüne yer verilmiştir.	1032	109	14
150	Cumhurbaşkanı Erdoğan: Şu 3 kavram çok önemli; maske, mesafe ve temizlik	Alt metin bulunmamaktadır	Cumhurbaşkanı Erdoğan’ın fotoğrafına yer verilmiştir.	15	3	0
151	“41 yerde karantina kaldırıldı”	“İçişleri Bakanlığı, 14 şehirdeki 41 yerleşim yerinde uygulanan karantinayı salgın riski ortadan kalktığı için kaldırıldı. 58 ildeki 227 yerleşim yerinde karantina tedbirleri ise devam ediyor.”	Nöbet tutan jandarmanın fotoğrafı paylaşılmıştır.	5	23	0

152	“ABD’de koronavirus nedeniyle yaşanan can kaybı sayısı, Vietnam Savaşı’nda hayatını kaybeden Amerikalı sayısını geçti.	“ABD’deki felaketin bilançosu günden güne artıyor. Ülkede virüsün bulaştığı kişi sayısı dün 27 bin 48 artarak 609 bin 685’e, can kaybı 2 bin 410 artarak 26 bin 59’a ulaştı. Dünyadaki vaka sayısı da 2 milyon 24 bin 618’e, can kaybı 128 bin 965’e yükseldi.”	Fotoğraf paylaşılmamıştır.	4	39	0
153	“Evde de ilaç veriyoruz”	“Bilim Kurulu üyesi Prof. Dr. Ateş Kara, Türkiye’nin durumunu şu şekilde anlattı: Türkiye evde takip edilebilen hastalarına bile ilaç verebildi. Türkiye’nin yatak ve yoğun bakım kapasitesi OECD ülkeleri arasında en büyük oranlara sahip. Asıl ve en önemli avantajımız ise Türkiye’nin yetişmiş sağlık personeli.”	Bilim Kurulu üyesi Prof. Dr. Ateş Kara’nın fotoğrafı paylaşılmıştır.	24	26	3

154	“ABD’de durum korkunç, 24 saatte 5 bin ölü”	“ABD’de Kovid-19’dan hayatını kaybedenlerin sayısı 30 bini aştı. Tedbirler konusunda Demokrat ve Cumhuriyetçiler arasındaki anlaşmazlık ise gerilim ve kutuplaşmayı tırmandırıyor. Michigan’da Demokrat valinin sokağa çıkma yasağına uymayan silahlı bir grup parlamento önünde gövde gösterisi yaptı, araçlarıyla yolları kapattı.”	Silahlı bir grubun fotoğrafına yer verilmiştir.	31	13	0
155	“AK Parti Sözcüsü Çelik: Şimdiye kadar tedavisi tamamlanıp taburcu edilen yaklaşık 140 bin vatandaşımız var. Bütün bu süreçleri takip ettiğimizde Türkiye'nin dünyadan pozitif olarak ayrıştığını görüyoruz.”	Alt metin bulunmamaktadır.	“AK Parti Sözcüsü Çelik’in fotoğrafı paylaşılmıştır.	5	4	1

156	“400 Suriyeli doktor göreve hazır”	“Suriye Dernekler Platformu Başkanı Dr. Mehdi Davut, Suriyeli hekimlerin Türkiye’nin koronavirüs mücadelesine katkı sağlamak istediğini söyledi. Gönüllü çalışmak isteyen 400 Suriyeli sağlık personeli var. Bunların katkıları, bu süreçte özellikle göçmenlere hizmet ederek olabilir.”	Elinde ateş ölçer tutan maskeli ve tulumlu bir sağlık görevlisinin fotoğrafı paylaşılmıştır.	23	26	3
157	“Meslek lisesi öğretmenleri kapalı ortamları ultraviyole ışınları ile koronavirüsten arındıran dezenfeksiyon robotu geliştirdi.”	“Ankara Yenimahalle Şehit Mehmet Şengül Mesleki ve Teknik Anadolu Lisesi öğretmenleri, kapalı ortamları ultraviyole ışınları ile koronavirüsten arındıran dezenfeksiyon robotu geliştirdi. Koronavirüs öldüren robot, 30 metrekaarelik bir odayı 1-2 dakika içerisinde kendi kendine otonom bir şekilde dolaşarak üzerindeki ultraviyole lambalarıyla 360 derece dönerli şekilde temizleyerek çıkabiliyor.”	Solunum cihazı üreten kişilerin görüntüsüne yer verilmiştir.	36	8	0

158	“Dünya genelinde koronavirüs vaka sayısı 3 milyon 700 bini geçti, İngiltere, Avrupa’da en fazla ölümün gerçekleştiği ülke oldu.”	Alt metin bulunmamaktadır.	Fotoğraf paylaşılmamıştır.	12	1	0
159	“Artış hızı düştü. Haftaya pik noktasını görebiliriz”	“Sağlık Bakanı Koca, koronavirüste vaka sayısında artışın devam ettiğini belirterek, “Ama artış hızı düştü. Önümüzdeki günlerde plato olması şaşırtıcı olmayacak” dedi. Son 24 saat içinde 126 kişi koronavirüsten hayatını kaybetti. Koca, “Yatan hasta ile taburcu edilen hasta sayısı arasında denge oluşmuş durumda. Bugün (dün) sonucu çıkan 40 bin 270 testle birlikte toplam test sayımız 558 bin 413 oldu” diye konuştu. Bakan Koca, 23 Nisan’da sokağa çıkma yasağının haftaya gündeme gelebileceğini söyledi.”	Koronavirüs tablosu ve Sağlık Bakanı Koca’nın fotoğrafı paylaşılmıştır.	12	48	0

160	“İstanbul Valisi Ali Yerlikaya: Toplam 1 milyon 110 bin maskeyi bugün teslim ediyoruz.”	“10 milyon adet dağıtıldı. 16 milyon nüfuslu İstanbul’da maskelerin ücretsiz dağıtımı sürüyor. İstanbul Valisi Ali Yerlikaya, dün itibariyle yeni bir uygulamaya geçtiklerini dile getirerek, esnaf, taksici ve su satıcılarına toplam 1 milyon 110 bin maske dağıtıldığını belirtti. Yerlikaya, eczanelerden teslim edilen maske sayısının da 10 milyonu geçtiğini söyledi.”	İstanbul Valisi Ali Yerlikaya’nın fotoğrafı paylaşılmıştır.	19	2	1
161	“Tamamen yerli solunum cihazı”	“Milli Savunma Bakanı Hulusi Akar, MKEK tarafından tamamen yerli ve milli mekanik solunum cihazı üretildiğini açıkladı. Akar, “hedefimiz, haftada 500 adet mekanik solunum cihazı üretmek” dedi.”	Milli Savunma Bakanı Hulusi Akar’ın solunum cihazlarını incelerken fotoğrafı paylaşılmıştır.	33	12	2

162	“3 hastanede hummalı çalışma”	“Cumhurbaşkanı Erdoğan yarın hizmete açılacak Başakşehir Şehir Hastanesi ile Sancaktepe ve Atatürk Havalimanı’nda inşa edilmeye başlanan pandemi hastanelerini havadan inceledi. Hastaneler hakkında yetkililerden bilgi alan Erdoğan daha sonra helikopterle Tarabya’daki Huber Köşkü’ne döndü.”	Cumhurbaşkanı Erdoğan’ın uçaktaki fotoğrafı paylaşılmıştır.	3	28	4
163	“10 bin kişi iyileşti”	“Sağlık Bakanlığı Kovid-19’la mücadelede umut veren rakamlar açıkladı. Bir günde yapılan testlerin 40 binlerde seyretmesine rağmen, yeni vakalarda düşüş görüldü. 40 bin 520 testten 3 bin 783’ü pozitif çıktı. Dün 1822 kişi daha iyileşerek taburcu oldu. Kovid-19’u yenenlerin sayısı 10 bin 453’e yükseldi. Son 24 saatteki can kaybı ise 121.”	Fotoğraf paylaşılmamıştır.	45	25	2

164	“Meslek Liseleri göz yaşartıyor: Cerrahi maskeler, N95 maskeler, önlükler, siperlikler, dezenfektan ürünler üretiyorlar”	“28 Şubat sürecinde “üvey evlat” muamelesi görüp ikinci plana itilen ve katsayı ile mağdur edilen meslek liseleri altın çağlarını yaşıyor. Artık sanayi üretiminin bir parçası haline gelen meslek lisesi öğrencileri, koronavirüs salgınında da tıbbi malzeme ve teçhizat tedarikine önemli katkı sağladı. İki lise solunum cihazı bile geliştirdi”.	Solunum cihazı üretiminde çalışan öğrencilerin fotoğrafı paylaşılmıştır.	43	42	0

165	“Hasta sayısı azaldı”	“Kovid-19 hasta sayısındaki azalma saha da görülüyor. Prof. Dr. Zeki Bayraktar, “300 km hızla esen, çatıları uçuran fırtına vardı. Hızı 150 km’ye düştü” dedi. Hastanelerdeki yoğunluk ve hastalık şiddetinde belirgin azalma var. Bayraktar’a göre bunun nedeni ilkin mecburen Çin’in tecrübesinden faydalanan Türkiye’nin şimdi kendi tedavi yöntemini uygulaması. Tomografi altyapımız sağlam ve en hızlı tanıyı tomografi koyuyor. Acil servislerdeki yoğunluk da doktorlarımıza tecrübe kazandırmış.”	Hastaya müdahale etmek için eğilen bir sağlık görevlisinin fotoğrafı paylaşılmıştır.	58	30	0

166	“İngiltere’de pişmanlık: Kibrimizle mahvolduk”	“Kovid-19 salgınında 15 binden fazla kişinin öldüğü İngiltere’de hükümete yönelik eleştiriler artıyor. The Sunday Times gazetesi ülkenin 5 haftayı boşa geçirerek felakete yürüdüğünü yazdı. Gazeteye konuşan bir Sağlık Bakanlığı yetkilisi “Yetersizliğimiz, kibrimiz ve kemer sıkma önlemlerimiz nedeniyle mahvolduk” yorumunu yaptı.”	Birleşik Krallığın fotoğrafı paylaşılmıştır.	10	15	0
167	“Türkiye’den bekliyoruz” ekipman	“İngiltere’de ekipman sıkıntısı nedeniyle sağlık çalışanlarından tek kullanımlık tulumlarını yıkayıp giymeleri istendi. İskan ve Yerel yönetimler Bakanı Robert Jenrick bir soru üzerine “Türkiye’den 84 tonluk büyük bir koruyucu ekipman sevkiyatı bekliyoruz. Bunun için 400 bin önlük de olacak” dedi. Türkiye geçen hafta İngiltere’ye 2 kargo uçağı göndermişti.”	Türk Havayollarının uçağından inen bir tulumlu bir sağlık görevlisinin fotoğrafı paylaşılmıştır.	35	25	0
				11	4	0

168	“CHP lideri Kılıçdaroğlu'ndan koronavirüsle mücadele değerlendirmesi: Bugün Avrupa'nın en güçlü sağlık ordusu bizde Zor bir süreçten geçiyoruz ve bu kolay bir iş değildir”	Alt metin bulunmamaktadır	CHP lideri Kılıçdaroğlu'nun fotoğrafı paylaşılmıştır.	6	2	2
169	“Bizde hastaneye erişim kolay”	“Bilim Kurulu Üyesi Prof. Dr. Tefik Özlü, Türkiye’deki Kovid-19 ölüm oranının düşük olmasını “sağlığa erişimin kolay olması”na bağladı: Sağlık sigortası tüm nüfusu kapsıyor. Bir, iki ve üçüncü basamak sağlık kuruluşları ülkenin her bölgesinde. Bugüne kadar açıkta, tedavisiz kalan hastamız yok.”	Aralarında camlı bir kapı olan maskeli bir sağlık görevlisiyle bir hastanın fotoğrafı paylaşılmıştır.	9	22	0
170	“206 ünite plazma toplandı, 1523 kişi iyileşti”	“Sağlık Bakanlığı, dün kovid-19 tedavisi tamamlanan 1523 kişinin taburcu olduğunu açıkladı. İyileşenlerin toplamı 11 bin 976’ya ulaşırken, toplam vaka sayısı 86 bin 306’ya çıktı. Bütün çabalara rağmen dün 127 kişinin daha vefat etmesiyle can kaybımız 2017’ye yükseldi”	Fotoğraf paylaşılmamıştır.	29	33	2

171	“Daily Mail gazetesi, “Türkiye’den gelecek 400 bin koruyucu önlüğün 24 saat gecikmesi bütün sağlık hizmetlerini durdurabilir” yorumunu yaptı.”	“Kovid-19’dan 16 bin kişinin hayatını kaybettiği İngiltere, Türkiye’den gelecek yardıma kilitlendi. Beklenen kargoda 84 tonluk tıbbi malzeme bulunuyor. Daily Mail gazetesi, “Türkiye’den gelecek 400 bin koruyucu önlüğün 24 saat gecikmesi bütün sağlık hizmetlerini durdurabilir” yorumunu yaptı.”	Ambulans önündeki sağlık görevlilerinin fotoğrafı paylaşılmıştır.	31	19	0
172	“Trump’a isyan etti: New York ölsün mü diyorsun”	“ABD’de can kaybı 40 bini aşarken Trump ile New York şehir yönetimi arasındaki kriz de büyüyor. Belediye Başkanı Bill de Blasio, New York’u yalnız bırakmakla suçladığı Trump’a, “New York yardıma ihtiyaç duyduğunda sen neredesin? Sayın Başkan New York için, bırakın ölsün, mü diyorsun?” diye sitem etti.”	Trump’ın fotoğrafı paylaşılmıştır.	6	33	2

173	“Cumhurbaşkanı Erdoğan, #BaşakşehirŞehirHastanesi'nin ilk etabının açılışında konuştu: Türkiye sağlık hizmetlerinde bir destan yazmıştır.	“Cumhurbaşkanı Erdoğan, Kovid-19 ile mücadelede sağlık alanında bir yılda yapılanlara ilişkin grafikler paylaşarak, “Sağlık ordumuzun fedakarlığıyla, hastanelerimizle ve güçlü altyapımızla sağlık alanında destan yazdık” dedi. Erdoğan, çok kısa sürede 10 milyon üzerinde aşı uygulaması gerçekleştirdiklerini ve devam eden 18 ayrı aşı çalışmasıyla Türkiye'nin dünyadaki sayılı ülkelerden biri haline geldiğini söyledi”.	Cumhurbaşkanı Erdoğan'ın fotoğrafı ile Sağlık Bakanı Fahrettin Koca ve diğer sağlık görevlilerinin fotoğrafı paylaşılmıştır.	46	12	2
174	“Tomografi Avrupa'dan Fazla”	“Kovid-19 hastalığının teşhisinde çok önemli olan bilgisayarlı tomografi cihazının Türkiye'deki mevcudu tüm Avrupa'daki toplam sayıdan daha fazla.”	Yeni yapılan hastanelerin görüntüsüne yer verilmiştir.	11	31	0

175	“Sanayi ve Teknoloji Bakanı Varank: Yerli solunum cihazı ile ilgili 15 Nisan'dan itibaren teslim etmek gibi bir plan var. Ev tipi ya da taşınabilir solunum cihazları da var.”	“Başakşehir Şehir Hastanesi’nin açılışında ikinci bir mutluluk yaşandı. Üretilen 100 yerli ventilatör (solunum cihazı) Sağlık Bakanlığı’na teslim edildi. Mayıs sonuna kadar 5 bin cihaz daha üretilecek. Sanayi ve Teknoloji Bakanı Mustafa Varank, “Yerli firmalarımız milli seferberlik başlattı. Büyük özveriyle 14 gün gibi kısa sürede seri üretim bandından ilk yerli yoğun bakım solunum cihazlarını indirdiler” ifadelerini kullandı. Ventilatörün üretiminde Baykar, Arçelik, Aselsan ve Biosys yer aldı. Baykar Teknik Müdürü Selçuk Bayraktar, milli seferberlik ruhuyla çalışan mühendislerin, “Bizi bir odaya kapatın, başarana kadar çıkarmayın” dediklerini aktardı.”	Bir salonda sergilen her bir solunum cihazının yanında bekleyen mühendislerin fotoğrafı paylaşılmıştır. Fotoğrafın üstünde “Selçuk Bayraktar” ve “Mustafa Varank” yazmaktadır.	60	30	0
176	“Avrupa Hastalık Kontrol Merkezi: Avrupa'daki ölüm rakamları gerçeği yansıtmıyor”	Alt metin bulunmamaktadır	Fotoğraf paylaşılmamıştır	3	2	0

177	“Kızlarıma sahip çıkarsınız değil mi? Koronavirüsten ölen Doktor Yavuz Kalaycı’nın vasiyeti”	“Kovid-19’dan vefat eden doktor Yavuz Kalaycı geride yürek yakan bir vasiyet bıraktı. Kalaycı’nın mesajını meslektaşı Doç. Dr. Erdiñ Nayır paylaştı: Bugün bir arkada şımız koronovirüs ten haya tını kaybetti. Aynı sebeple annesi, babası ve kardeşini kaybeden Dr. Yavuz Ka laycı’nın son mesajı: ‘Kız larım küçük, sahip çıkarsınız değil mi?’ oldu”.	Kovid-19’dan ölen doktor Yavuz Kalaycı’nın fotoğrafı paylaşılmıştır.	6	19	2
178	“Hayat kurtaran kargo”	“İngiliz doktorların yolunu gözlediği sağlık malzeme leri İstanbul2dan taşın maya başladı. İngiltere medyasının “Türkiye’den 400 bin koruyucu önlük gelmezse sağlık hizmetleri durabilir” dediği 84 tonluk ekipman askeri kargo uçaklarıyla naklediliyor. 35 ton kapasiteli uçak birkaç sefer yapacak. İngiliz yetkililerin tıbbı malzeme beklediklerini duyurdukları 18 Nisan’da ise Türkiye ile henüz irtibat kurmadıkları öğrenildi.”	Türk Hava Yollarının uçağının görüntüsü paylaşılmıştır.	1	2	0

179	“Dünyaya İlaç Olduk. Türkiye ABD, Çin, İngiltere, İspanya ve İtalya’nın aralarında bulunduğu 53 ülkeye tıbbi malzeme verdi.”	“Türkiye kovid-19 ile mücadelede öne çıktı. Tüm vatandaşlar ekipmana, hastalar tedaviye kolayca ulaşabilirken yardım isteyen ülkelere de el uzatıldı. Türkiye; ABD, Çin, İtalya, İngiltere ve İspanya’nın aralarında bulunduğu 53 ülkeye tıbbi malzeme verdi.”	Üç fotoğraf karesi paylaşılmıştır. Birinci karede üzerilerinde “İtalya” ve “İspanya” yazan kargoların görüntüsü, ikinci karede “İngiltere” yazılı kargo ve üçüncü karede ise bir uçağın görüntüsüne yer verilmiştir.	46	28	2
180	Bakan Koca’dan maske kullanıma sert eleştirisi: Maske takmış ama gözünü gerçeğe kapatmış	Alt metin bulunmamaktadır	Bakan Koca’nın görüntüsüne yer verilmiştir.	17	4	0
181	“Sağlık Bakanı Koca: Dünyada sağlık altyapısı en güçlü olan ülkelerdeniz, hatta nüfusa göre Avrupa ülkelerinden en az 2 kat solunum cihazı olan bir ülkeyiz”	“Türkiye güçlü sağlık altyapısı ve 1 milyon 100 bin kişilik sağlık ordusunun fedakâr çabalarıyla korona ile mücadelede destan yazıyor. Cerrahpaşa, 2 bin 246 Kovid-19 hastasına bakıyor. Şimdiye kadar 500’den fazla hasta burada tedavi edilerek evlerine gönderildi”.	Maskeli ve tulumlu sağlıkçıların görüntüsü paylaşılmıştır.	57	1	0

182	“Türkiye sağlık turizminde 1 numara olacak”	“Türkiye, salgın sonrasında oluşabilecek risk ve fırsatlara odaklandı. Cumhurbaşkanlığı, TBMM, Çevre ve Şehircilik Bakanlığı ile Türkiye Belediyeler Birliği’nin ortak çalışmasında, dünyadaki en düşük ölüm rakamlarına sahip ülkelerden biri olan Türkiye’nin “dünyanın sağlıkta tedavi merkezi olabileceği” değerlendirildi.”	Yeni yapılmış bir hastanenin görüntüsüne yer verilmiştir.	12	2	2
183	“Yerli solunum cihazına tam not”	“Arçelik, Aselsan, Baykar ve Biosys tarafından geliştirilen yerli yoğun bakım solunum cihazı, doktorlardan tam not aldı. Bilim Kurulu Üyesi Doç. Dr. Sema Kultufan Turan, “Yerli ventilatörümüzü ilk defa bir hastamıza bağladığımız zaman bizim için tarihi bir andı ve cihazın ne kadar başarılı olduğunu gördük” dedi.”	Solunum cihazı kullanan bir sağlık görevlisinin fotoğrafı paylaşılmıştır.	33	5	0

184	“Vücuda dezenfektan enjekte edelim”	“ABD Başkanı Trump, yapılan araştırmaların, yeni tip koronavirüsün (Kovid-19) sıcak ve nemli ortamlarda daha az yaşadığını, doğrudan güneş ışığına uzun süre dayanamadığını ortaya koyduğunu belirterek, vücuda ışın verilmesi ya da dezenfektanların enjekte edilmesini önerdi. Trump, "Ultraviyole ya da çok güçlü bir ışını vücuda aldığımızı düşünelim. Bu, deri yoluyla ya da başka bir yolla olabilir. Bunu test edebilirsiniz. Peki, dezenfektanları vücuda enjekte edeceğimiz bir yol var mıdır? Belki de içimizde bir çeşit temizlik yapabiliriz. Biliyorsunuz, virüs ciğerlere iniyor. Buna bir bakmak ilginç olabilir" dedi.”	ABD Başkanı Trump'ın fotoğrafı paylaşılmıştır.	35	37	2

185	“Cihazı ihraç edebiliriz”	“Sanayi ve Teknoloji Bakanı Mustafa Varank, Başakşehir Şehir Hastanesi’nde kullanılmaya başlanan ve hekimlerden tam not alan yerli solunum cihazı için, “Türk mühendisleri Milli Mücadele süreci şuuruyla hareket etti” dedi. Varank, dünya standartlarındaki bu cihazı ihraç edebileceklerini de söyledi.”	Solunum cihazının yanında duran Sanayi ve Teknoloji Bakanı Mustafa Varank’ın fotoğrafı paylaşılmıştır.	49	2	2
186	“25 bin kişi iyileşti”	“Kovid-19’la mücadele kapsamında dün yapılan 38 bin 308 testten 2 bin 861’i pozitif çıktı. Yeni vakalar ciddi oranda düşüş gösterirken, son 24 saatte 3 bin 845 kişi de iyileşti. Virüsü yenenlerin sayısı 25 bin 582’ye yükseldi. Dün can kaybı ise 106.”	Fotoğraf paylaşılmamıştır.	79	4	7

187	“Yerli ilaç yakında”	“TÜBİTAK Başkanı Prof. Dr. Hasan Mandal, 25’i üniversite toplam 41 kuruluşun oluşturduğu “Kovid-19 Türkiye Platformu”nun seferberlik halinde ilaç ve aşı çalıştığını söyledi. Mandal “ilacı bu yaz aylarında belki daha da erken sentezleme ve üretme noktasında olacağız” dedi.”	TÜBİTAK Başkanı Prof. Dr. Hasan Mandal’ın fotoğrafı paylaşılmıştır.	74	19	0
188	“ABD korku ülkesi oldu”	“ABD’de New York’tan sonra New Jersey eyaletinde koronavirüs vakası 100 bini aşarak pek çok ülkeyi geride bıraktı. 5 bin 617 kişinin hayatını kaybettiği eyaletin bazı bölgelerinde virüs hızla yayılmaya devam ediyor. New Jersey Valisi Philip Murphy, “Virüsün yayılmasını önlemede gerileme var, buna müsaade edemeyiz” dedi.”	Ambulansın önünde yaşlıların yürümesine yardım eden sağlık görevlilerinin fotoğrafı paylaşılmıştır.	33	10	0

189	“Milli Savunma Bakanı Akar: Şu ana kadar 50 milyona kadar cerrahi maske üretildi. İlaç fabrikamızda dezenfektan üretimi devam ediyor. Ateşölçer, termal kamerayı da üretir hale geldik.”	Alt metin bulunmamaktadır.	Milli Savunma Bakanı Akar’ın fotoğrafı paylaşılmıştır.	6	0	1
190	“Ölü sayısı 200 bini geçti”	“Dünya genelinde Kovid-19 bulaşan kişi sayısı 2 milyon 888 bini aştı. 201 bin 83 kişi hayatını kaybetti. 823 bin 623 kişi ise virüsü yenmeyi başardı.”	Fotoğraf paylaşılmamıştır.	17	34	5
191	“Kimseyi yalnız bırakmadık”	“Kovid-19 salgınında dünyanın dört bir yanındaki vatandaşlarını yurda getiren Türkiye, İsveç’te çaresiz kalan Emrullah Gülüşken’in yardımına koştu. Testi pozitif çıkmasına rağmen tedavi edilmeyen Gülüşken, kızlarının yardım çağrısı üzerine Malmö’ye gönderilen uçakla Ankara’ya getirildi.”	Ambulanstan indirilen hastanın ve sağlık görevlilerinin fotoğrafı paylaşılmıştır. ayrıca yakın çekimle “Emrullah Gülüşken”in fotoğrafı paylaşılmıştır.	20	28	0

192	“TSK'dan koronavirüs ile mücadelede göz dolduran başarı: 40 milyon maske, 500 bin tulum ve 160 ton dezenfektan üretildi”	Alt metin bulunmamaktadır.	TSK’nın üretim yaparken ki görüntüsüne yer verilmiştir.	46	3	2
193	“Sağlık artık stratejik yatırım”	“Koronavirüs sağlık yatırımlarının savunma kadar önemli olduğunu gösterdi. Stratejik sağlık ürünlerinin yerli teknolojilerle üretilmesi yeni dönemin temel ekonomi politikalarının başında yer alacak. Medikal teknoloji firması Elegan Teknoloji’nin Genel Müdürü Şükrü Özsürekci, “Sağlıkta ülkemizi lider konuma getirmek için elverişli durumdayız” dedi.”	Fotoğraf paylaşılmamıştır.	15	0	2
194	“Gelin bize hastane kurun”	“Yerli solunum cihazına ilk talep Afrika’dan geldi. Çad, 300 adet solunum cihazı satın almak istediğini ilettiler. Çad bunun dışında 75 yataklı 6 mobil hastane, 30 yataklı 10 mobil hastane, 15 yataklı 30 çadır ve 600 oksijen konsantratörü ile tıbbi malzeme için Türk şirketleriyle temas kurmak istedi.”	Bir hastanede odasında solunum cihazının görüntüsüne yer verilmiştir.	8	15	0

195	“Vuhan’da tüm hastalar taburcu”	“Çin Ulusal Sağlık Komisyonu Sözcüsü Mi Feng, Kovid-19 salgınının ortaya çıktığı Vuhan’da tedavi gören tüm hastaların taburcu edildiğini duyurdu. Kentte artık koronavirüs hastası bulunmuyor. Vuhan’da 46 bin 452 korona virüs vakası tespit edilmiş, hastalardan 3 bin 869’u hayatını kaybetmişti.”	Hastanenin bahçesinde hastayı uğurlayan tulumlu sağlık görevlilerinin fotoğrafı paylaşılmıştır.	18	2	2
196	“Berlin’de karantina protestosu”	“ABD’nin ardından Almanya’da da karantina karşıtı eylemler başladı. Berlin’de yüzlerce kişi sokağa çıkarak, kısıtlama tedbirlerini protesto etti. “Hayatımı geri istiyorum” yazılı pankart taşıyan göstericilerin bir kısmı sosyal mesafe kurallarını hiçe saydı. Polis 100’den fazla kişinin gözaltına alındığını duyurdu.”	Bir grup insanı durdurmaya çalışan polislerin fotoğrafı paylaşılmıştır.	55	17	2

197	“İtalya ikinci aşamaya geçiyor”	“Koronavirüsten en çok can kaybı veren ülkelerin başında gelen İtalya 4 Mayıs'tan itibaren salgın krizinde "2. aşmaya" geçecek. Kısıtlayıcı tedbirlerin 4 Mayıs'tan itibaren kaldırılacağını açıklayan Başbakan Conte bunun herkesin özgür olduğu anlamına gelmediğini söylüyor. Yeni plana göre ülkede bazı kafe ve restoranlar, iş yerleri 4 Mayıs'tan sonra açılacak ancak sosyal mesafeye dikkat edilecek. Ülkede aynı zamanda 4 Mayıs'tan itibaren antrenmanların yapılmasına izin verilecek”.	Balkonda İtalyan bayrağı sallayan bir çocuk ile adamın fotoğrafı paylaşılmıştır.	27	41	0
198	“Koronaya karşı 70 proje”	“TÜBİTAK, koronavirüs ün tedavisine yönelik araştırma projelerinde görev alacak doktora öğrencileri ve araştırmacıları desteklemek üzere burs programı başlattı. 12 günde 70 farklı projeye 340 öğrenci başvurdu. Bunların 224'ünü kadın araştırmacılar oluşturdu.”	Fotoğraf paylaşılmamıştır.	28	37	0

199	“5 haftadır çocuklardan ayrı”	“Kovid-19 ile mücadelede ön cephede bulunan hemşireler canla başla çalışıyor. 5 haftadır evinden ve çocuklarından uzakta, bazen ailelerin bile refakatçi olarak kalmak istemediği hastalara hem hemşirelik hem bakıcılık hem refakatçilik ediyorlar.”	Tulumlu ve maskeli “Yeliz Türkgenç”, “Perihan Yaman” ve “Sevda Coha”nın fotoğrafı paylaşılmıştır.	39	8	3
200	“Koca Yusuf bu kez ABD seferinde”	“Türkiye, koronavirüsten en fazla etkilenen ABD’ye tıbbi yardım gönderdi. A400M tipi askeri kargo uçağı “Koca Yusuf” 500 bin cerrahi yüz maskesi, N95 tipi maske, tulum, dezenfektan, gözlük, koruyucu yüz siperliği ile Ankara’dan havalandı. ABD’nin Ankara Büyükelçisi David Satterfield bağış için teşekkür etti.”	Askeri kargo uçağı ve kargoların fotoğrafı paylaşılmıştır.	49	3	8
201	“Plazmada ilk hasta iyileşti”	“Malatya’da koronavirüse karşı immün plazma yönteminin ilk kez uygulandığı 56 yaşındaki erkek hasta iyileşti. Turgut Özal Tıp Merkezi ünite sorumlusu Prof. Mehmet Ali Erkurt, “Hastanın testi	Laboratuvar ortamında incelenmek üzere alınan kan örneklerinin fotoğrafı paylaşılmıştır.	61	27	2

		negatife döndü. Solunum cihazından ayrıldı. Birkaç güne kadar servise alınacak” dedi. Erkut, plazma uygulanan diğer iki hastanın da durumunun iyiye gittiğini söyledi.”				
202	“Yakınlarını kaybedenler uyarıyor: Aynı acıyı yaşamayın “Evde kalın”	“Koronavirüsle haftalardır süren mücadele, gevşeyen izolasyonla tehlikeye giriyor. Virüs nedeniyle hayatını kaybedenlerin yakınları, sokağa dökülenleri uyardı. Kardeşini kaybeden Hakan Samasti: sosyal mesafeyi hiçe saymayın. Amcası vefat eden Dr. Elif Nurgül Sungur: Bana bulaşmaz demeyin. Evde kalın. Annesini yitiren Ekrem Yapıcı: Dışarı çıkanlara üzülüyorum.”	Fotoğraf paylaşılmamıştır.	9	17	0

203	“Bu sınavdan yüzümüzün akıyla çıktık”	“Sağlık Bakanı Fahrettin Koca, video konferans aracılığıyla katıldığı Bilim Kurulu toplantısının ardından açıklamalarda bulundu. Koca, '(Koronavirüs salgını) Türkiye bu sınavdan şu ana dek yüzünün akıyla çıktı. Bizi bu noktaya, tedbirlere uyum ve titizlik getirdi' dedi.”	Sağlık Bakanı Fahrettin Koca'nın fotoğrafı paylaşılmıştır.	67	6	2
204	“7 bin 428 sağlık görevlisi pozitif”	“Sağlık Bakanı Fahrettin Koca, video konferans ile katıldığı Koronavirüs Bilim Kurulu toplantısı sonrası düzenlenen basın toplantısında açıklamalarda bulundu. Koca, '(Kovid-19) Enfekte olan sağlık çalışanı sayısı 7 bin 428, vakalarımız içindeki oranı yüzde 6,5'e yakın' dedi.”	Fotoğraf paylaşılmamıştır.	33	15	0

205	“8 bin işçi aralıksız çalışıyor: İstanbul sadece salgına değil, aynı zamanda afetlere de hazırlanıyor”	“Yeşilköy ve Sancaktepe’deki salgın hastanelerinde 24 saat hiç kesilmeyen hummalı bir faaliyet var. 8 bin işçi 3 vardiya halinde çalışıyor. Bu nedenle 1008’er yataklı hastanelerin kaba inşaatları 22 günde neredeyse bitti. Bayramda ilk hastaya bakacak hastaneler uzun yıllar afet, deprem ve salgınlarda hizmet verecek”	İnşaat alanında çalışan işçilerin fotoğrafı paylaşılmıştır.	7	5	0
206	“Koronadan ölüm Vietnam’ı geçti”	“ABD’de koronavirüs kaynaklı ölü sayısı, Vietnam Savaşı’nda hayatını kaybeden Amerikalı sayısını geçti. Ülkede virüsten ölenlerin sayısı 58 bin 350’ye yükseldi. ABD’de koronadan ölüm oranı her 100 bin kişi bazında 17.6. Bu oran Vietnam Savaşı’nın en yoğun kabul edildiği 1968’de her 100 bin kişide 8.5’ti”	Fotoğraf paylaşılmamıştır.	22	27	2

207	“Yaşlı bakımında ders veriyoruz”	“Türkiye, koronavirüs salgınında en zayıf halka olan yaşlıların bakımında da dünyaya örnek bir performans sergiliyor. ABD ve Avrupa ülkelerindeki bakımevlerinde ölümler binlerle ifade edilirken 500 kişiye yuva olan Darülaceze’de vaka sayısı sadece 7.”	Sosyal mesafeli oturan üç gencin fotoğrafına yer verilmiştir.	29	9	0
208	“Türkiye’ye minnettarız”	“Koronavirüsle mücadelede model ülke haline gelen Türkiye, ihtiyaç duyan ülkelere tıbbi malzeme ve koruyucu teçhizat yardımlarını da sürdürüyor. Avrupa Parlamentosu, AB ülkelerine ve dünyada birçok ülkeye yardım eden Türkiye’ye minnettar olduğunu açıkladı.”	Kargo uçağı ve kargolanan ürünlerin fotoğrafı paylaşılmıştır.	6	25	0

209	“ABD’de 100 ceset kamyonunda koktu”	“Sağlık sistemi çöken ABD’de yeni bir skandal daha patladı. New York’ta bir cenaze evinin 100’e yakın cesedi soğutucu tertibatı olmayan kamyonlara üst üste yığıldığı ortaya çıktı. Skandal, kamyonetlerden gelen ceset kokularının yayılması sonucu şikayetler üzerine tespit edildi.”	Sedyeye bağlanan bir ceset ve başında bekleyen bir adamın görüntüsüne yer verilmiştir. Fotoğrafın üstünde “çürümeye bıraktılar” yazılıdır.	59	16	3
210	“Solunum cihazlarını yaşlılardan çıkarıp gençlere takıyorlar" Koronavirüsün en fazla etkilediği ülkelerden biri olan İspanya'da sağlık sistemi artık çökme aşamasına geldi. Bir doktor gözyaşları içerisinde olayı anlattı.”	Alt metin bulunmamaktadır.	İspanya’daki bir hastanenin fotoğrafı paylaşılmıştır.	137	74	4

211	“DSO Bakan Koca’yı takibe aldı: Başarının sırrını anlattı”	“Sağlık Bakanı Fahrettin Koca, DSÖ Genel Direktörü Dr. Tedros Ghebreyesus başkanlığındaki toplantıda, Türkiye’nin koronavirüsle mücadelesindeki başarısının sırlarını anlattı. Koca toplantıyı Twitter’den değerlendirdi. Ghebreyesus da Koca’yı takibe aldı ve mesajlarını Türkçe paylaştı.”	Sağlık Bakanı Fahrettin Koca’nın fotoğrafı paylaşılmıştır.	51	20	0
212	“Ömrüne bereket Emine Nine: “Biz Bize Yeteriz Türkiye” kampanyasına biriktirdiği 100 bin lirayı bağışladı”	“Kovid-19 ile mücadeleye destek için “Biz Bize Yeteriz Türkiye” sloganıyla başlatılan kampanyaya destek 2 milyar liraya ulaştı. Vatandaşlardan kimi maaşı, kimi yevmiyesi, kimi de harçlığıyla katkı verdi. Huzurevinde kalan 83 yaşındaki Emine Demir de maaşından biriktirdiği 100 bin lirasını milli dayanışma kampanyasına bağışladı.”	Emine Demir’in fotoğrafı paylaşılmıştır.	34	19	0

213	“Rusya’da korkutan artış”	“Rusya’da koronavirus salgınında vaka sayısındaki artış sürüyor. Ülkede toplam vaka sayısı 114 bin 431’e yükselirken, son bir günde 7 bin 933 kişide daha virüs tespit edildi. 96 kişinin hayatını kaybetmesiyle toplam can kaybı 1169’a ulaştı. Rusya’da son olarak Başbakan Mihail Mişustin’in koronavirus testi pozitif çıkmıştı.”	Ambulanstan sedyeye taşınan hastanın fotoğrafı paylaşılmıştır.	53	18	4
214	“Vaka sayısı 2 binin altına düştü”	“Kovid-19 ile mücadelemizde iyi haberler gelmeye devam ediyor. Sağlık Bakanı Fahrettin Koca’nın dün açıkladığı verilere göre, vaka sayısı 30 Mart’tan bu yana ilk kez 2 binin altına düştü. Gerçekleştirilen 36 bin 318 testten 1983’ü pozitif çıktı. 4 bin 451 kişi de iyileşerek taburcu oldu. Son 24 saatteki can kaybı ise 78.”	Sağlık Bakanı Fahrettin Koca’nın fotoğrafı paylaşılmıştır.	11	2	2

215	“İnandık ve yaptık: Pandemi sürecindeki yerli atak ile biz biz yetiyoruz”	“Kovid-19 salgınında hızlıca organize olan üniversiteler, teknoparklar, sanayi kuruluşları ve devlet kurumları Türkiye’nin ihtiyaç duyduğu tüm tıbbi ekipmanları kısa sürede üretti. Daha önce ithal edilen solunum cihazı, maske makinası gibi kritik araçlar artık yerli oldu.”	Tıbbi ekipmanların görüntüsü paylaşılmıştır.	88	15	0
216	“Medeniyet imkân değil vicdandır”	“Somali’ye giden Kovid-19 yardımında diğer ülkelerden farklı olarak 10 yerli solunum cihazı da vardı. Cumhurbaşkanı Erdoğan Twitter mesajında, “Geliştirdiğimiz solunum cihazları Somalili kardeşlerimize nefes olacak. Medeniyet imkan değil, vicdan meselesidir. Milletimizin imkanları da vicdanı da mazlum ve muhtaçların yanındadır” dedi.”	Cumhurbaşkanı Erdoğan’ın ve uçakla gönderilen yardım kolilerinin fotoğrafı paylaşılmıştır.	46	15	2

217	“Minik savaşırlara titiz bakım şart”	“Prematüre bebekler, enfeksiyona karşı risk grubunda. El Bebek Gül Bebek Derneği Başkanı İlknur Okay, bağışıklık sistemi zayıf olan bebeklerin koronavirüs sürecinde titiz bakıma ihtiyacı olduğunu söyledi. Okay, “Aileler hijyen kurallarına dikkat etmeli, sosyal izolasyon şart. Aşı ve doktor kontrolleri ihmal edilmemeli” dedi.”	Minik bir bebeğin fotoğrafı paylaşılmıştır.	33	41	2
218	“Bağışıklık haritası”	“TÜİK öncülüğündeki çalışmayla virüsü atlatıp bağışıklık kazananlarla henüz bu hastalığa yakalanmamış olanların simülasyonu çıkarılacak. İl pandemi kurulları verilerden yola çıkarak, illerdeki virüsün boyutuna bakacak. Sonuçlar, hangi şehirlerde kademe kademe hangi yasakların kaldırılacağını belirleyecek.”	Tulumlu ve maskeli iki sağlık görevlisi ile yaşı bir amcanın fotoğrafı paylaşılmıştır.	73	17	0
				0	26	0

219	“Cumhurbaşkanı Recep Tayyip Erdoğan, Sancaktepe'deki ve Yeşilköy'deki pandemi hastanelerini ziyaret etti.”	“Yeşilköy ve Sancaktepe'deki pandemi hastanelerinin inşaatı 8 bin işçiyle aralıksız sürüyor. Cumhurbaşkanı Erdoğan, inşaat sürecini gösteren bir video'yu Twitter'dan “2 bin yatak kapasiteli iki hastanemizin yapımı hızla devam ediyor” mesajıyla paylaştı. Videoda hastane odalarından görüntüler de yer aldı.”	İnşaat alanının havadan görünümü paylaşılmıştır.	39	32	2
220	“14 günlük konforlu karantina: Ayrılmak istemediler”	“Yurtdışından getirilen vatandaşlar karantina sürecini geçirecekleri öğrenci yurtlarına biraz da çekinerek geldiler ama güzel anılar ve dostluklarla hatırlayacakları 14 gün geçirdiler. 5 yıldızlı konfor ve ilgi hepsini çok etkiledi. Danimarka'dan gelen Mesut Elaldı da, “Şimdi rica etsek beni 14 gün daha misafir ederler mi” diye sordu.”	Her odanın kapısında duran maskeli kişilerin fotoğrafı paylaşılmıştır.	3	26	2

221	“Ben iyiyim	“Okmeydanı’ndaki şehir hastanesinde Kovid-19 hastaları ayrı ayrı ve cam kapıları olan odalarda yatıyor. Prof. Dr. Namigar Turgut tedaviyle ilgili bilgi verirken 16 gün önce şuuru kapalı olarak hastaneye getirilen Ekrem Coşkun (56) elini sallayarak “İyiyim” dedi. Turgut ve görevliler Coşkun’a alkışlarla karşılık verdi.”	Camlı bir odadan hastasını alkışlayan doktorların fotoğrafı paylaşılmıştır.	26	5	3
222	“Rusya da kâbusu yaşıyor: 24 saatte 10 bin vaka!”	“24 saatte 10 bin 633 kişinin daha testinin pozitif çıkmasıyla vaka sayısı 134 bin 687’ye yükseldi. Ölü sayısı 1280 oldu. Ülkede Başbakan Mihail Mişustin, İnşaat Bakanı Vladimir Yakuşev, yardımcısı Dmitriy Volkov ve bazı milletvekillerine de virüs bulaştı.”	Maskeli insanların fotoğrafı paylaşılmıştır.	23	1	3

223	“Ölüm ilanı hazırды”	“Kovid-19 nedeniyle bir süre yoğun bakımda kalan İngiltere Başbakanı Boris Johnson, o günleri Sun gazetesine anlattı. 55 yaşındaki Johnson, durumunun hiç parlak olmadığını ve doktorların olası ölümü nasıl ilan edeceklerini düşünmeye başladığını söyledi. Hükümet de ölüm ihtimaline karşı acil eylem planı hazırlamış.”	İngiltere Başbakanı Boris Johnson’ın fotoğrafı paylaşılmıştır.	35	31	2
224	“Dünya OHAL’den çıkıyor”	“Dünyada koronavirüs vakaları düşme eğilimine girince normalleşme adımları da gelmeye başladı. Okullar açıldı. İtalya’da yaklaşık 60 milyon kişi uzun süre sonra ya da yürüyüş için dışarı çıkıyor. Sanayi ve inşaatta üretim artıyor. Almanya’da yüz binlerce çocuk ve genç haftalar sonra okul hayatına döndü.”	Maskeli birbirine sarılan kişilerin fotoğrafı paylaşılmıştır.	10	20	5

225	“Aşı insanlığın ortak malı olmalı”	“Cumhurbaşkanı Erdoğan, AB öncülüğünde düzenlenen “Koronavirüs Küresel Mukabele Uluslararası Taahhüt Etkinliği”ne video mesaj gönderdi. Kovid-19 aşısının tüm insanlığın ortak malı olması gerektiğini vurgulayan Erdoğan, “Üretilcek aşıya küresel erişimin garanti altına alınması son derece önemlidir” dedi.”	Cumhurbaşkanı Erdoğan’ın fotoğrafı paylaşılmıştır.	10	16	0
226	“Çinli bilim insanları, yüzde 99 başarı oranına sahip olması beklenen koronavirüs aşısı geliştirdiklerini açıkladı. Yetkililer, aşıyla ilgili bazı Avrupa ülkeleri ile temas halinde olduklarını belirtti.”	Alt metin bulunmamaktadır	Aşı fotoğrafı paylaşılmıştır.	5	3	2
227	“Araştırma şirketi Areda Survey’in yaptığı ankete göre katılımcıların %73.1’i Sağlık Bakanı Fahrettin Koca’nın salgın ile ilgili süreç yönetimini başarılı buldu.”	“Areda Survey’in 30 Nisan-4 Mayıs arasında 3 bin 504 kişiyle yaptığı araştırma, koronavirüs sürecinde vatandaşın devletiyle gurur duyduğunu ortaya koydu. Sağlık Bakanlığı’nın süreç yönetimini katılımcıların yüzde 79,5’i başarılı	Sokakta yürüyen maskeli insanların fotoğrafı paylaşılmıştır.	3	3	3

		buldu. Diyanet İşleri Başkanı Ali Erbaş'ın eşcinselliğe yönelik ifadeleri ise katılımcıların yüzde 64,8'inin desteğini aldı.”				
228	“Mücadelede ilk dönemi tamamladık”	“Sağlık Bakanı Fahrettin Koca Bilim Kurulu toplantısının ardından yaptığı açıklamada “Türkiye’imiz koronavirüse karşı mücadelesinde ilk dönemi tamamlamıştır” dedi. Salgının kontrol altına alındığını belirten Koca şunları söyledi: Risk devam etmekte. Kontrolün kaybı ikinci bir dalganın davetçisi olacak. Bazı kısıtları esnettiğimiz yeni döneme isim vermemeyi yararlı buluyoruz. Bu isim “kontrollü sosyal hayat”tır. Dışarı çıkmamız gerekiyorsa maske kullanacağız, sosyal mesafeyi ayarlayacağız.”	Sağlık Bakanı Fahrettin Koca’nın fotoğrafı paylaşılmıştır.	47	48	4

229	“Filyasyon ekibi biri doktor biri sağlık personeli biri yardımcı personelden oluşuyor.”	“Yeni Şafak, Kovid-19 ile mücadeledeki başarıda etkin rol oynayan filyasyon ekiplerinin çalışmasını takip etti. Doktorlar Mustafa Sever ve Yasin Özer, Fatih Karagümruk’teki bir binaya girdi. Virüs şüphesi taşıyan Faruk Eldem ve Mücahit Aker, sms yoluyla bilgilendirilmişti. Kapıda bu kez telefonla arandılar. Filyasyon formu doldurduktan sonra ağız ve burunlarından sürüntü alındı, koruyucu kutuya koyuldu.”	Maskeli ve tulumlu sağlık ekiplerinin fotoğrafı paylaşılmıştır.	33	13	0
230	“Maskede tavan fiyat 1 lira”	“Koronavirüsten korunmak için gerekli cerrahi maskeler, perakende satış noktalarında en fazla 1 liraya satılacak. İlk olarak İstanbul’da başlayacak uygulamayla maskeler marketlerde de 50’li paketlerde satılacak. Önümüzdeki haftadan itibaren 10’lu paketler halinde de satış başlayacak.”	Market kasasında 1 paket maske bulunan bir kişinin fotoğrafı paylaşılmıştır.	36	1	7

231	“9 Ukraynalı da tahliye edildi”	“Koronavirüs nedeniyle Türkiye’ye dönmek isteyen vatandaşlar yurda getirilirken, Arjantin’de mahsur kalan ve 6 ülkenin reddettiği 9 Ukraynalı da Türklerle beraber tahliye edildi. Türkiye’ye şükranlarını sunan Ukrayna’nın Ankara Büyükelçisi Andrii Sybiha “Bu gerçek bir stratejik ortaklık örneği” dedi.”	Ukrayna bayrağı tutan bir grup insanın fotoğrafı paylaşılmıştır.	27	22	0
232	“İngilizlerin imajını Türkiye kurtardı”	“İngiltere’nin koronavirüse karşı koruyucu giysi siparişi verdiği özel şirketin ürünleri zamanında temin edememesi üzerine devreye giren Türkiye Sağlık Bakanlığı, İngilizlerin imajını kurtardı. Olay Telegraph gazetesinin haberiyle ortaya çıktı. Şirketten sipariş edilen 400 bin koruyucu malzeme için ihracat izni veren Türkiye, ürünler hazır edilemeyince devreye girerek 67 bin kadarının sevkiyatını sağladı. İngiliz hükümet sözcüsü, “Türk hükümeti,	Kargo uçağı ve kargolanan ürünlerin fotoğrafı paylaşılmıştır.	49	5	0

		giysileri tedarik etmemize yardımcı oldu. Daha önce de giysi bağışlamışlardı” dedi.”				
233	“Türkiye’de ateş ölçen, nefes alış sayısını hesaplayan, öksürük şiddetini kontrol eden ve aynı zamanda kendini dezenfekte eden akıllı maske üretildi. Maske satışa sunulduktan sonra ABD ve İngiltere dahil 7 ülkeden talep aldı.”	“Türkiye’de bir işletme Covid-19’a karşı akıllı maske üretti. Vücut ateşi, nefes alış şiddeti ve sayısı ile öksürük şiddetini sürekli kontrol eden maske kendi kendini dezenfekte de ediyor. Maske satışa sunulduktan sonra ABD ve İngiltere dahil 7 ülkeden talep aldı.”	Maskenin fotoğrafı paylaşılmıştır.	282	88	6
234	“Sosyal mesafe 10 santim: Yeni normal böyle olmasın”	“Koronavirüsle mücadelede elde edilen başarılı grafik, rehabet yüzünden heba olma riskiyle karşı karşıya. Sağlık Bakanlığı ve Bilim Kurulu’nun kademeli normalleşme uyarılarına rağmen, sokaklar salgın öncesine döndü. Endişe yaratan görüntülerin çoğu, vaka sayısında başı çeken İstanbul’dan geldi”.	Meydanda bulunan kalabalığın fotoğrafı paylaşılmıştır.	15	19	0

235	“Beyoğlu Belediye Başkanı Haydar Ali Yıldız: "Koronavirüsü durdurduk İBB'yi durdurmadık. İstiklal Caddesi üzerinde aylardır ücretsiz maske ve dezenfektan dağıtımı yaptığımız stantlar İBB ekipleri tarafından gece yarısı baskınıyla zorbaca sökülüştür.”	Alt metin bulunmamaktadır.	Sokak kameraları tarafından kaydedilen Belediyenin İstiklal Caddesi üzerine kurduğu stantın sökülme anının videosuna yer verilmiştir.	198	78	6
236	“Başarı’nın sırrı 1,5 aylık planda”	“Bilim Kurulu üyesi Prof. Dr. İlhami Çelik “Çin’de vakanın ortaya çıkmasının ardından bizim 1,5 aylık planlamamız oldu. Pandemi hastanelerini belirledik. Kovid-19’luların diğer hastalarla karışmaması için bütün önlemleri aldık ve işte başarı burada yatıyor” dedi.”	Fotoğraf paylaşılmamıştır.	84	46	0
237	“Huzurevleri ziyarete kapalı”	“Anneler Günü ve 24-25-26 Mayıs’ta kullanılacak Ramazan Bayramı dolayısıyla huzurevleri ile engelli bakım merkezlerine ziyaretçi kabul edilmeyecek.”	Fotoğraf paylaşılmamıştır.	53	35	0

238	“Onlar çocuklarına sarılamıyor”	“Bugün sevgili, sabırlı, fedakar annelerin günü. Kovid-19 ile mücadelenin ön safında koşturan, bazen de evin yolunu unutan sağlık çalışanı annelerin fedakarlığı ise kat kat arttı. Onlar Türkiye’de ilk vakanın görüldüğü 10 Mart’ta çocuklarını ya memleketine gönderdi veya ayrı eve taşındı. Aynı evde kalan da çocuklarına sarılamıyor.”	Maskeli ve tulumlu sağlık görevlilerinin fotoğrafı paylaşılmıştır.	24	38	2
239	“ABD’de can kaybı 80 bini aştı: Beyaz Saray Karantinada”	“ABD’de yeni tip koronavirüs (Kovid-19) nedeniyle hayatını kaybedenlerin sayısı son 24 saatte 1417 artarak 80 bin 56’ya ulaştı. Ülkede Kovid-19 teşhisi konulan kişi sayısı son 24 saatte 25 bin 232 artarak bir milyon 348 bin 315’e yükseldi.”	ABD’de bir meydandaki kalabalığın görüntüsü paylaşılmıştır.	47	15	0

240	“Dünyanın sağlık üssü olacağız”	“Cumhurbaşkanı Erdoğan, Sancaktepe-Yeşilköy’e inşa edilen hastanelerin Türkiye için yeni açılım olduğunu söyledi. Erdoğan, “Yurtdışından uçaklarla gelecekte, tedavilerini yapıp uğurlayacağız. Bu açılımla Türkiye sağlık üssü olacaktır. Geçmişte Türkiye’den Cleveland’a gidiyorlardı ya bundan sonra İstanbul’a gelecekte” dedi.”	Cumhurbaşkanı Erdoğan’ın fotoğrafı paylaşılmıştır.	0	2	0
241	“Yeni hayatın ilk günü”	“Türkiye, Kovid-19 pandemisi sürecinde normalleşmeye ilişkin ilk adımını bugün atıyor. 4 aşamalı takvimin ilk fazında alışveriş merkezleri ile berber ve kuaförler hizmete açılıyor. Vatandaş tedbirlere riayet ederse yeni hayatın diğer adımları peş peşe gelecek.”	Bisiklete binen ve yürüyen insanların fotoğrafı paylaşılmıştır.	35	10	4

242	“Mesleğimiz anneliğe benziyor”	“Kovid-19 ile mücadelenin ön safındaki sağlık çalışanları hayatlarının en zor Anneler Günü’nü geçirdi. Kimi annesini ziyarete gidemedi, kimi bu günü çocuklarına özlemle geçirdi. Hastalara refakatçilik de yaptıklarını anlatan 26 yıllık hemşire Elif Turna, “Mesleğin güzel tarafı, annelikle benzeşmesi. Anneler Günü’nde de hasta bakmak bizi bu duygu durumundan uzak tutmuyor” diyerek teselli buluyor.”	İki kadın görevlinin fotoğrafına yer verilmiştir. Fotoğrafta “Kovid-19’da bir çoğumuz eve kapanırken bazı annelerin mesaisi yoğunlaşarak devam ediyor. Market çalışanı Sevim Karataş, kasiyer Emel Vural, mantı dükkanı çalışanı Aliye Özdürük bunlardan sadece birkaçı”	16	6	2
243	“Koronavirüse karşı geliştirilen yerli ilaç “TR-C 19”un ruhsatlandırılmasıyla ilgili hazırlık süreci başladı. Seri üretim VSY Biyoteknoloji ve İlaç Sanayi A.Ş’nin İstanbul’daki tesislerinde yapılacak.”	“Kovid-19’a karşı geliştirilen yerli ilaç “TR-C 19”un ruhsatlandırılmasıyla ilgili hazırlık süreci başladı. Seri üretim VSY Biyoteknoloji ve İlaç Sanayi A.Ş’nin İstanbul’daki tesislerinde yapılacak. İlaç laboratuvar ortamında virüsü nötralize ederek etkisiz hale getirmişti.”	Fotoğraf paylaşılmamıştır.	63	25	0

244	“2 fabrikayla ayda 155 milyon maske”	“Koronavirüs salgını sağlık yatırımlarını arttırdı. Virüsle mücadelede önemi ortaya çıkan maske için yapılan yatırım duyuruları peş peşe geliyor. A&S Yatırım Holding İstanbul Hadımköy’de, iş kadını Sevda Aydın ise Erzurum’da maske fabrikası kurdu. İki tesis ayda 155 milyon maske üretecek.”	Fotoğraf paylaşılmamıştır.	15	23	3
245	“Taziye çadırı mahalleyi yaktı”	“6 kişinin testi pozitif çıktığı için karantinaya alınan Van’ın Ortanca Mahallesi’ne kurulan taziye çadırı vaka sayısını ateşledi. Önceki gün 84 olan vaka sayısı dün 93’e yükseldi. Muhtar Nuri Yönten görevden uzaklaştırılırken çadır kuran Eraygen ailesinin üyeleri hakkında adli ve idari soruşturma başlatıldı.”	Fotoğraf paylaşılmamıştır.	39	33	0
246	“Gaziantep Büyükşehir Belediyesi’nin ekipleri, droneli hoparlörlerle kalabalıkları uyarıyor, maskesiz gezenlere maske için uyarı yapıyor.”	Alt metin bulunmamaktadır.	Drone’la kaydedilen görüntülere yer verilmiştir.	25	5	1

247	“Rusya’da hızlı artış”	“Son bir haftadır günlük vaka artışının 10 binden aşağı inmediği Rusya’da dün 11 bin 656 kişide virüs tespit edildi. Böylece Rusya 221 bin 344 vakayla ABD ve İspanya’nın ardından en çok görülen 3. Ülke oldu. Ülkede 2000 kişi hayatını kaybetti.”	Fotoğraf paylaşılmıştır.	41	24	2
248	“Rehavet virüsü yayıyor”	“Kovid-19 tedbirleri büyükşehirlerde vaka sayılarını aşağı çekerken Anadolu’daki bazı şehirlerde rehavet endişelendiriyor. Özellikle Batman, Kars, Uşak, Düzce, Gaziantep, Van, Adıyaman ve Rize’de vaka sayıları artmaya başladı.”	Nöbet tutan jandarmanın fotoğrafı paylaşılmıştır.	12	2	0

249	“CHP sağığı zararlı”	“Bugün Kovid-19 hastalarının tespit ve tedavisinde dünyaya örnek gösterilen sağığı sistemimiz CHP, Çankaya Köşkü ve Anayasa Mahkemesi’nin engellemeleri dolayısıyla 2 yıl gecikmeli hayata geçti. Sosyal güvenlik reformu ve genel sağığı sigortası Meclis’ten geçtiğı Nisan 2006’da değil ancak 1 Ekim 2008’de yürürlüğe girebilmişti.”	İnşaat alanının havadan görünümü paylaşılmıştır.	40	32	5
250	“50 milyar dolar mümkün”	“Korona salgınıyla mücadele için inşa edilen hastaneler sağığı turizmi için de avantaj sağlayacak. Sağığı turizmi Konseyi Başkanı Emin Çakmak, hastaların ambulans uçaklarla getirilip tedavi edilmesinin Türkiye’yi cazibe merkezinin ötesinde bir “sağığı merkezi”ne dönüştüreceğini söyledi. Çakmak “2023’te sağığı turizminden 50 milyar dolarlık gelir elde edilebilir” dedi.”	İnşaat alanının havadan görünümü paylaşılmıştır.	41	19	3

251	“Hepsi kahraman: Kovid-19 ile mücadelenin en önemli gücü hemşireler”	“12 yıllık hemşire Güher Serbes, “Biz her gün yürekli bir şekilde işe gidiyoruz” diyor. Hiçbir dönemde bu kadar sıra dışı tecrübe yaşamadıklarını anlatan 22 yıllık hemşire Sevda Şener, koruyucu ekipmanla ameliyathanede 6,5 saat aralıksız çalıştıklarını anlatıyor. Sağlık Bakanı Fahrettin Koca da “Kahramanlar” dediği hemşirelerin 12 Mayıs Hemşireler Günü’nü kutladı.”	Minik bebeği kucağında tutan sağlık görevlisinin fotoğrafı paylaşılmıştır.	45	26	0
252	“Aileler isterse taşıyabilecek: Tabutla defin”	“İstanbul’da kovid-19’dan vefat edenler 570 mezarlık içerisinde yer bulunanlara defnedilebiliyor. Kilyos ve Baklacı hızlı defin için belirlendi. Cenaze işlemleri, koruyucu tedbirler alınarak dini usullere göre yapılıyor. Definlerin tabutla olması dikkat çekiyor. Böylece aileler isterlerse cenazelerini ileride taşıyabilecek.”	Tabut fotoğrafı paylaşılmıştır.	4	25	0

253	“Güneşli günler göreceğiz: Risk yokmuş gibi davranmayalım”	“Sağlık Bakanı Fahrettin Koca, “Salgını kontrol altına aldık. Sosyal hayatımızı kontrol altına alırsak güzel günler, güneşli günler göreceğiz” dedi. Koronavirüs Bilim Kurulu toplantısının ardından konuşan Koca “Kontrollü hayat hepimizin katkılarıyla olacak. Risk yokmuş gibi davrananları uyaralım” diye konuştu. Koca, bir kez daha sosyal mesafe ve maske uyarısı yaptı.”	Sağlık Bakanı Fahrettin Koca’nın fotoğrafı paylaşılmıştır.	0	34	4
254	“Korona vakasında dünyada üçüncü: Rusya ölüme terk ediyor”	“Koronavirüsle mücadelede yetersiz önlemler nedeniyle en çok vakanın görüldüğü üçüncü ülke Rusya’da virüse yakalananlar ölüme terk ediliyor. 232 binden fazla vakanın bulunduğu ülkede korona tedavisi 40 bin lirayı buluyor. Virüs yakalananlara test dahi yapılmıyor. Kendi kendine iyileşmesi bekleniyor.”	Bir grup insanın fotoğrafı paylaşılmıştır.	47	22	4
255	“Test sayısı 1,5 milyonu geçti”	“Koronavirüs (Kovid-19) salgınından iyileşenlerin sayısı dünya genelinde 1,5 milyonu geçti.”	Kovid-19 testinin fotoğrafı paylaşılmıştır.	71	19	5

256	“Türkiye’ye ödüyoruz” borcumuzu	“Kovid-19 ile mücadelenin ön saflarında Türkiye’de tıp eğitimi gören yabancı hekimler de var. Yeni Şafak Filistin, Suriye, Gürcistan ve Bangladeş kökenli doktorlarla konuştu. 24 yıldır Türkiye’de olduğunu ve kendini yabancı gibi hissetmediğini söyleyen Filistinli Said Elhaj, “Salgın başladığında da en iyi hizmeti vermeyi borç bildim” diyor.”	Yabancı uyruklu hekimlerin fotoğrafları paylaşılmıştır. Fotoğrafların üstünde doktorların isimleri “Lasha Nakashidze”, “Said Elhaj”, “Osama Abuzaina”, “Roboiya Hassan”, “Yaman Horikay” yazılıdır.	7	17	2
257	“Dünya Sağlık Örgütü “Türk Tabipler Birliği” gibi”	“Dünya Sağlık Örgütü (DSÖ), koronavirüsü kontrol altına almanın 5 yıl sürebileceğini açıkladı. Aşı ve ilaç çalışması haberleri peş peşe gelirken, sürekli karamsarlık pompalayan üslubuyla DSÖ, Türkiye’de benzer tutumuyla tanınan Türk Tabipler Birliği’ni hatırlattı.”	Maskeli sokakta yürüyen insanların fotoğrafı paylaşılmıştır.	42	13	3

258	“Yerli korona ilacı tam gaz”	“Koronavirüs tedavisinde kullanılan ana ilaçlardan olan ve sıtma ilacı olarak bilinen hidroksiklorokin sülfat etken maddeli ilacın yerli üretimi tüm hızıyla sürüyor. Çerkezköy’de 140 bin metrekare alanda kurulu fabrikanın CEO’su Dr. Hakan Koçak, “Hedefimiz Türkiye’nin ihtiyacını karşılamak. 300 bin doz bağışlıyoruz. İhraç da edebiliriz” dedi”.	Laboratuvar ortamında çalışma yapan uzmanın fotoğrafı paylaşılmıştır.	23	8	0
259	“Hayvanlarda aşı denemeleri başlıyor”	“Tarım ve Orman Bakanı Pakdemirli, “Kovid-19 aşısı için anti serum çalışmaları başladı. Önümüzdeki hafta bunu hayvanlara vermeye başlayacağız” dedi. Türkiye’nin virüs izolasyonunda dünyadaki nadir ülkelerden olduğunu söyleyen Pakdemirli, “Bu çalışma Eylül’e kadar sürecek, ilerideki aşı çalışmalarına da örnek olabilecek bir çalışma” ifadelerini kullandı.”	Virüsün mikrobiyolojik ortamda incelenen görüntüsü paylaşılmıştır.	10	13	3

260	“Bilim Kurulu Üyesi Prof. Dr. Levent Yamanel: "Yeni normalin de 4 kuralı var. Kalabalık oluşturmamak, maske takmak, sosyal mesafeye uymak ve hijyene uymak. En iyi ihtimal 2021'in başına kadar maske takacağız”	Alt metin bulunmamaktadır.	Bilim Kurulu Üyesi Prof. Dr. Levent Yamanel'in fotoğrafı paylaşılmıştır.	9	1	0
261	“Türkiye ABD'den çok ileride: New Jersey eyaletinde 1,5 ay mahsur kaldıktan sonra THY'nin özel seferiyle Türkiye'ye dönen Kelleci çifti ABD'nin kötü sağlık şartlarını anlattı.”	“New Jersey eyaletinde 1,5 ay mahsur kaldıktan sonra THY'nin özel seferiyle Türkiye'ye dönen Kelleci çifti ABD'nin kötü sağlık şartlarını anlattı. Emekli eczacı Emel Kelleci (74), “ABD'yi gözümüzde büyüttümüz. Türkiye'nin çok gerisinde. Diyabet hastasıyım. İlaç bulmakta zorlandım. Hâlbuki Türkiye'de böyle bir şey yok” dedi. Kelleci'nin eşi emekli Doktor Mehmet Kelleci de özel seferle getirildikleri için teşekkür etti.”	Emekli eczacı Emel Kelleci ile emekli Doktor Mehmet Kellecinin fotoğrafı paylaşılmıştır.	5	28	0

262	“Rehavete kapılmayın”	“Bilim Kuruluna 4 üye veren Hacettepe Üniversitesi’nin Rektörü Prof. Haluk Özen, “Koronavirüsle mücadelede önemli bir yere geldik. Tüm kazanımlarımıza yazık etmeyelim” dedi. En azından Haziran ortasına kadar tedbirler konusunda ciddiyetin korunmasını isteyen Özen, “Denizden geçip çayda boğulmayalım” diye konuştu.”	İstanbul’un havadan görünümü paylaşılmıştır. Fotoğrafın üstünde “ilk gün sessizliği” yazılıdır.	15	16	3
263	“Sağlık Göçüne Önlem Alınsın”	“Kovid-19 ile başarılı mücadele veren sağlık çalışanları için ilginç bir tespit ve uyarı geldi. Polis Akademisi’nin hazırladığı raporda “Avrupa başta olmak üzere gelişmiş ülkeler, Türk sağlık çalışanlarını yüksek ücretler ve uygun fırsatlar sunarak kendilerine çekmeye çalışabilir. Sağlık sektöründe iş gücünü tutabilecek önlemlerin alınması ihtiyacı doğabilir” denildi.”	Mavi ve beyaz tulumlu sağlık çalışanlarının fotoğrafı paylaşılmıştır.	10	3	0

264	“11 Mayıs’ın sonucunu bu hafta göreceğiz”	“11 Mayıs’ta AVM ve kuaförlerle başlayan normalleşme adımının sonuçları bugünden itibaren görülecek. Bilim Kurulu Üyesi Doç. Dr. Afşin Emre Kayıpmaz “Ortalama 1 hafta, yani 18 Mayıs’tan itibaren elde edilecek veriler, esnemenin sonuçlarını yansıtacak. Menfi sonuç yeni tedbirlerin alınmasını gündeme getirebilir” dedi. Olumlu sonuçlar ise evde kal, maske tak ve mesafeyi koru çağrılarına uyulduğunu gösterecek.	Mavi ve beyaz tulumlu sağlık çalışanlarının fotoğrafı paylaşılmıştır.	30	0	0
265	“Kayıpların yüzde 70’i huzurevinde”	“Dünyada Kovid-19’un merkez üssü olan huzurevlerindeki ölüm oranları toplam ölümlerin %70’ine ulaşıyor. Bu oran Kanada’da %71, Fransa’da %49, Belçika, Norveç, İtalya ve İspanya’da %53 olarak kaydedildi. Türkiye’deki oran ise %4’te kaldı. Bu başarıda 81 ilde karantina için kurulan sosyal izolasyon merkezleri rol oynadı”	Sağlık görevlilerinin tekerlekli sandalyede taşıdıkları yaşlı bir kadının görüntüsü paylaşılmıştır. Fotoğrafi üstünde “Türkiye’de %4” yazmaktadır.	7	1	0

266	“Trump’tan DSÖ’ye ultiatom”	Koronavirüs salgınında kötü günler geçiren ABD’nin Başkanı Trump, Dünya Sağlık Örgütü’ne (DSÖ) ultiatom gibi bir mektup gönderdi. Trump mektupta, “DSÖ Çin’den bağımsız olduğunu göstermeli” sözleriyle “esaslı reform” için 30 gün süre verdi. ABD Başkanı DSÖ’ye sağladıkları fonları kalıcı olarak donduracağı tehdidinde bulundu.	ABD’nin Başkanı Trump’ın fotoğrafı paylaşılmıştır.	2	33	0
267	“65 yaş için memleket izni”	“Sağlık Bakanlığı’nın aldığı karar doğrultusunda gittikleri yerden 1 ay dönmek kaydıyla seyahat izni verilen 65 yaş üstü vatandaşlar memleketlerine gitmek için yola çıktı. Ramazan Bayramı’nı memleketlerinde geçirmek isteyen 65 yaş üstü vatandaşlar, İstanbul çıkışında TEM Otoyolu ve D-100 Karayolu’nda oluşturulan denetleme noktalarından geçti.”	Sağlık Bakanı Fahrettin Koca’nın fotoğrafı paylaşılmıştır.	59	12	0

268	“25 il için maske şartı”	“Koronavirüsle mücadelede sosyal mesafe kuralının yanında en önemli tedbirlerden maske kullanımı, 25 ilde hıfzıssıhha kurulu kararıyla sokakta zorunlu hale getirildi. Aralarında İzmir’in de bulunduğu 13 kentte de bazı cadde, sokak ve çarşılar maskesiz giriş yasaklandı.”	Maske takan insanların fotoğrafı paylaşılmıştır.	11	12	2
269	“Başakşehir Şehir Hastanesi bugün açılıyor”	“Başakşehir Çam ve Sakura Şehir hastanesi bugün tam kapasite ile hizmete açılıyor. Törene Cumhurbaşkanı Erdoğan ve Japonya Başbakanı Şinzo Abe videokonferans ile katılacak. 789 bin metrekare arsa üzerine kurulan hastane, 2 bin 682 yatak kapasitesine sahip. Hastane 107 branşta hizmet vererek sağlık sistemine güç katacak.”	Başakşehir Çam ve Sakura Şehir hastanesinin görüntüsü paylaşılmıştır.	53	9	8

270	“65 yaş üstü memlekete akın etti”	“2,5 saatte 109 bin kişiye izin 65 ve üzeri yaşlardaki vatandaşlar, 1 ay dönmekle ilgili verilen seyahat izniyle memleketlerine akın etmeye başladı. Uygulamanın açıklamasının ardından 2,5 saatte izin için başvurusu onaylanan 65 ve üstü yaşta vatandaşlarla refakatçilerinin sayısı 109 bin 116 oldu. Bu kişilerin takipleri valilikler ve hekimlerince yapılacak.”	Otogar’da bekleyen yaşlıların fotoğrafı paylaşılmıştır.	57	32	0
271	“Gurur abidesi”	“2 bin 682 yatak kapasitesiyle dünyanın sayılı hastaneleri arasında yer alan Başakşehir Çam ve Sakura Şehir Hastanesi açıldı. Hastanenin İstanbul’un gurur abidelerinden biri olduğunu söyleyen Cumhurbaşkanı Erdoğan, “İstanbul aynı zamanda uluslararası bir sağlık merkezi durumuna gelmiştir” dedi.”	Cumhurbaşkanı Erdoğan ile yürüyen Sağlık Bakanı Koca ve beraberindeki ekibin fotoğrafı paylaşılmıştır.	40	9	0

272	"90 bin gönüllüde sıfır vaka"	"Koronavirüs salgınıyla mücadelede ön saflarda yer alan Kızılay'ın 90 bin gönüllüsü Ramazan ayında sahadaydı. Vefa sosyal destek gruplarının çalışmalarını Yeni Şafak'a anlatan Kızılay Başkanvekili Dr. Naci Yorulmaz, "Sahada görev alıp sonrasında koronavirüs riski taşıdığı tespit edilen hiçbir gönüllümüz olmadı" dedi"	Kızılay'da görevli kişilerin görüntüsüne yer verilmiştir.	58	35	0
273	"Dişimizi sıkarsak 15 Haziran'da salgının tamamen bitirebiliriz."	"Korona ile mücadelede gelen haberler güzel günlerin müjdecisi oldu. Türkiye'nin dört bir yanında hastanelerdeki vaka sayısı çok azaldı. İstanbul'da 4 bini aşkın vakaya bakan Kartal Lütfi Kırdar Hastanesi Başhekimi Recep Demirhan, virüsün mutasyona uğrayıp öldürücü gücünü kaybetmiş olabileceğini söyledi."	Tulumlu ve maskeli bir şekilde çalışan sağlık görevlileri ve "Kartal Lütfi Kırdar Hastanesi Başhekimi Recep Demirhan"ın fotoğrafı paylaşılmıştır.	2	20	0

274	“Yüzler gülüyor”	Türkiye’nin ilk salgın hastanelerinden Tuzla Devlet Hastanesi’nde vakalardaki düşüş yüzleri güldürüyor. Tuzla ilçe sağlık müdürü Ahmet Karakaşlı, “Şu an pik noktasının yüzde elli altındayız” dedi. Ankara Şehir Hastanesi Koordinatör Başhekimi Aziz Ahmet Sural, “5 bin 500 hasta takip ettik, büyük çoğunluğunu taburcu ettik” dedi.	Tulumlu ve maskeli bir şekilde çalışan sağlık görevlileri ve “Kartal Lütfi Kırdar Hastanesi Başhekimi Recep Demirhan”ın fotoğrafı paylaşılmıştır.	18	1	2
275	“70 gün sonra eve dönüş ve kavuşma anı”	“Salgın hastanesinde çalışan doktor çift İsmail Hakkı Akbeyaz ve Berkin Akbeyaz, 11 Mart’ta tedbiren ayrı eve taşındı. Bu süre içinde Kovid-19’a da yakalanıp tedavi gördüler. Doktor çiftin 70 gün sonra eve dönüp 2 yaşındaki çocukları Ömer Berkten ile kavuşma anı görenleri duygulandırdı”.	Doktor çift İsmail Hakkı Akbeyaz ve Berkin Akbeyaz’ın çocuklarına kavuşma anının fotoğrafı çekilmiştir.	43	23	0

276	“Sabırlı olun”	“Sağlık Bakanı Fahrettin Koca, Twitter’den koronavirüsle mücadelede evde kalan 15-20 yaş ile 65 yaş üstü büyüklere seslendi: “Sabırlı olmanızı, bize biraz daha zaman tanımanızı rica ediyorum. Çok sevgiler”. Sağlık Bakanlığı’nın yayımladığı normalleşme rehberinde ise 11 sektöre ilişkin tedbirler açıklandı.”	Sağlık Bakanı Fahrettin Koca’nın fotoğrafı paylaşılmıştır.	30	1	0
277	“İki uç nokta çok tehlikeli”	“Koronavirüs Bilim Kurulu üyesi Prof. Seçil Özkan, salgın döneminde toplumda takıntılı ve saplantılı olanlar ile önlemlerden yorulduğu için umursamaz davranan 2 uç noktanın oluştuğunu söyledi. Özkan, “Bu 2 uç nokta çok tehlikeli. Bu 2 uç noktada kalırsak 2’nci bir dalga yaşayabiliriz” dedi.”	Fotoğraf paylaşılmamıştır.	28	18	7

278	“Binden fazla solunum cihazı ihraç ettik”	“Sanayi ve Teknoloji Bakanı Varank, ülkelerin peşinden koştukları yoğun bakım solunum cihazının rekor sürede üretildiğini söyledi. Varank, “Binin üzerinde yoğun bakım solunum cihazımızın ihracatını gerçekleştirmiş durumdayız” dedi.”	Solunum cihazının fotoğrafı paylaşılmıştır.	55	20	3
279	“Daha yapacak çok işimiz var”	“Sancaktepe’de iki aydan kısa sürede inşa edilen 1008 yataklı salgın hastanesi dün hizmete açıldı. Salgın sürecinde sağlıkta Türkiye’nin elindeki imkânların daha iyi anlaşıldığı belirten Cumhurbaşkanı Erdoğan, “İnşallah ülkemize yapacak daha çok hizmetlerimiz var. Türkiye’yi 2023 hedeflerine ulaştıracamız” dedi.”	Yeni yapılan bir hastaneyi ziyaret eden Cumhurbaşkanı Erdoğan ile Sağlık Bakanı Koca ve hekimlerin görüntüsüne yer verilmiştir.	0	34	0

280	“Türkiye büyük felaketi önledi”	“İngiliz kamu yayın kuruluşu BBC, Türkiye’nin koronavirüs mücadelesinin bir başarı hikayesi olduğunu belirterek ülkemizin çabalarını övdü. Görüşlerine yer verilen Kent Üniversitesi’nden Dr. Jeremy Rossman “Türkiye çıkça çok daha büyük bir felaketin önüne geçti” ifadesini kullanırken, Dünya Sağlık Örgütü Türkiye Temsilci Vekili Dr. Irshad Shaikh, “Türkiye’nin halk sağlığı konusunda dünyaya sunacağı dersler var” dedi.”	Dr. Jeremy Rossman’ın fotoğrafına yer verilmiştir.	16	17	2
281	“İçişleri Bakanlığı: Kamu çalışanlarından oluşan Vefa Sosyal Destek Grupları, son 12 günde 1 milyon 27 bin büyüğümüze hizmet ulaştırdı.”	“Bir milyon sağlık çalışanıyla korona döneminde destan yazan Türkiye, toplumsal dayanışmada da dünyada benzeri olmayan bir çalışmaya imza attı. İçişleri Bakanlığı bünyesinde oluşturulan Vefa Destek Grupları, 144 bin 907 kişiyle 14 milyon 721 bin 104 hizmet sundu, işlem gerçekleştirdi.”	Ev ziyaretinde bulunan sağlık görevlilerinin fotoğrafı paylaşılmıştır.	12	27	0

282	“75 gündür hastanede kalıyor”	“Ümraniye’deki Afiyet Hastanesi’nde görev yapan Dr. Abdurrahman Uras, 14 Mart günü girdiği yoğun bakım ünitesinden dinlenme zamanı dışında 75 gün boyunca hiç ayrılmadı. Kızı ve eşinin de sağlık çalışanı olduğunu ve vakalar sıfırlanınca eve döneceğini belirten Uras, “Torunum var, ona sarılmayı gerçekten çok özledim” dedi.”	Dr. Abdurrahman Uras’ın fotoğrafı paylaşılmıştır.	17	10	0
283	“AFAD’ dan karantinada 1300 sefer”	“AFAD, koronavirüs salgını sürecinde yurt dışından getirilen 75 bin Türk’ün karantinada tutulmalarının ardından evlerine ulaştırılmasında önemli rol oynadı. AFAD, 430 araç ile bu kişileri 1300 seferle taşıdı. AFAD Başkanı Mehmet Güllüoğlu, “40-50 şehre birden tahliye gerçekleştirdik. Tüm çalışanlar iyi bir ortaklık göstererek bunu sağladı” dedi.”	AFAD Başkanı Mehmet Güllüoğlu’nun fotoğrafı paylaşılmıştır.	46	1	2

284	“Millet kavga değil eser bekliyor”	“Cumhurbaşkanı Erdoğan, Sancaktepe’deki dev tesisin ardından dün de Yeşilköy ve Hadımköy hastanelerini hizmete açtı. Türkiye’nin, ihtiyacının kavga değil eser ve inşaatı siyaseti olduğunu belirten Erdoğan, “Bizden sonraki nesillere bırakacağımız en büyük miras işte bu doğrultuda gerçekleştireceğimiz zihniyet devrimidir” dedi.”	Cumhurbaşkanı Erdoğan ile Sağlık Bakanı Koca’nın fotoğrafı paylaşılmıştır. İkinci fotoğrafta ise Yeşilköy ve Hadımköy hastaneleri paylaşılmıştır.	0	5	3
285	“Dilek Hemşire tutunamadı”	“Koronavirüse yakalanan ve 34 haftalık bebeği sezaryenle alınan hemşire Dilek Akçabelen hayatını kaybetti. Sağlık Bakanı Fahrettin Koca, üzücü gelişmeyi, “Keşke yeni doğan oğlunu daha çok zamanlar görebilseydi. Allah rahmet etsin. Sevenlerine başsağlığı diliyorum” şeklinde paylaştı.”	Dilek Hemşire’nin yakınlarının fotoğrafı paylaşılmıştır.	58	27	0

286	“Milyonları eve kapatan ağır travmadan” sonra günlük hayata ilk adım”	“Türkiye 2,5 aylık aranın ardından dün normalleşme sürecine girdi. Şehirlerarası yolculuk kısıtlaması bitti. Uçak ve otobüs seferleri başladı; kafe ve restoranlar, kreşler, anaokulları ve müzeler kapılarını açtı. Şehirler hareketlense de Kovid-19 tehlikesi geçinceye kadar hayat maske, mesafe ve daha fazla hijyen ile devam edecek.”	Meydanlarda yürüyen insanların fotoğrafına yer verilmiştir.	20	1	3
287	“Temassız yaşam önlemleri”	“Kovid-19 normalleşme sürecinde çay bahçelerinde toplu organizasyon yapılamayacak. Olta balıkçılığında iki metre mesafe korunacak. Yoğunluğu önlemek için Millet Kıraathaneleri'ne ziyaret, mümkünse randevu ile olacak. Yürüme alanlarında koşanlar hariç herkes maske takacak.”	Fotoğraf paylaşılmamıştır.	31	25	0

288	“Sokağa çıkma kısıtlaması iptal”	“Erdoğan, daha önce hafta sonu kısıtlama getirileceği yönündeki karardan vazgeçildiğini açıkladı: Vatandaşlardan aldığımız değerlendirmeler bizi kararı tekrar gözden geçirmeye yöneltti. Vatandaşımız maske, mesafe ve temizlik kurallarına uymalı.”	Cumhurbaşkanı Erdoğan’ın fotoğrafı paylaşılmıştır.	40	34	4
289	“Koca uyardı makaleler geri çekildi”	“Hidroksiklorokin adlı ilacın koronavirüste ölüm oranlarını arttırdığına ilişkin makaleler, tıp dünyası ve Sağlık Bakanı Fahrettin Koca’nın itirazları üzerine kaldırıldı. Koca, sıtma tedavisinde başarısı kanıtlanmış, koronaya karşı ise büyük yararı görülen Hidroksiklorokin’e ilişkin makaleleri bilimsel bulmadığını açıklamıştı.”	Sağlık Bakanı Koca’nın fotoğrafı paylaşılmıştır.	33	19	3

290	“Vaka sayısı 500’ün altına iner”	“Sağlık Bakanlığı Bilim Kurulu Üyesi Doç. Dr. Afşin Emre Kayıpmaz, kontrollü sosyal hayata uyum gösterilmesi halinde, Haziran sonunda yeni vaka sayısının günlük 500’ün altına inebileceğini söyledi. Kayıpmaz, “Uyumda azalma olduğu takdirde bölgesel ve ulusal olarak ek önlemler alınması gerekebilir” dedi.”	Fotoğraf paylaşılmamıştır.	48	5	3
292	“Akıllı maske ürettiler”	“Türkiye’de bir işletme Kovid-19’a karşı akıllı maske üretti. Vücut ateşi, nefes alış şiddeti ve sayısı ile öksürük şiddetini sürekli kontrol eden maske kendi kendini dezenfekte de ediyor. Maske satışa sunulduktan sonra ABD ve İngiltere dâhil 7 ülkeden talep aldı.”	Maske fotoğrafı paylaşılmıştır.	60	1	7

293	“Turizmdeki kovid kriterleri örnek oldu”	“Türkiye, Kovid-19 sürecinde güvenli tatil için Kültür ve Turizm, Sağlık, Ulaştırma, İçişleri ve Dışişleri bakanlıklarının katkılarıyla 150 maddelik ölçü belirledi. Otel ve restoranlara sertifika vermekle yetkilendirilen Royalcert, Mısır, Dubai, S. Arabistan, Sri Lanka ve Tayvan’ın da kriterleri uygulamak için kendileriyle irtibata geçtiğini kaydetti.”	Bir otelin spa bölümünde değerlendirme yapan maskeli kişilerin fotoğrafı paylaşılmıştır.	33	25	3
294	“Maske modasına uyalım”	“Sağlık Bakanı Fahrettin Koca hafta sonu yasakları iptal edilince Kadıköy Moda sahilinde izdiham oluşturarak eğlenen vatandaşları Twitter’den uyardı. Çok fazla normalleşmeyelim. Maske ve mesafe kuralına moda olarak uyalım.”	Açık havada oturan insanların fotoğrafı paylaşılmıştır.	40	38	3
295	“Sağlık Çalışanına havada %40 indirim”	“THY Kovid-19 salgınıyla mücadelede ön saflarda bulunan sağlık çalışanlarını %40 indirimli uçuracak. Sağlık çalışanları, beraberinde seyahat edecek üç kişi için de indirimli bilet alabilecek”	Hastaya müdahale eden sağlık çalışanlarının görüntüsü paylaşılmıştır.	73	9	2

296	“Anadolu’da yeni salgın tehlikesi”	“Normalleşme sürecinde temas ve mesafe kuralına uyulmaması salgın riskini arttırıyor. Şanlıurfa, Kocaeli, Manisa, Eskişehir ve Konya’da bazı mahalleler karantinaya alınırken, Diyarbakır’dan da kötü haberler geliyor. Şehirde bir haftada 300’den fazla kişiye kovid-19 teşhisi koyuldu. İkinci dalga endişesi yaşandığı için 1’e düşürülen klinik sayısı 5’e çıkarıldı. Prof. Dr. Recep Tekin, vakalara yetişemez duruma geldiklerini söyledi.”	Sokakta yürüyen insanların fotoğrafı paylaşılmıştır.	47	25	4
297	“Bağışıklık oranı yüksek değil”	“İstanbul Tıp Fakültesi’nden Prof. Dr. Ali Ağaçfıdan, bir haftada yaklaşık 300 kişiye test yaptıklarını ama beklenenin aksine antikör oranının yüksek çıkmadığını kaydetti. Ağaçfıdan, “Çok az kişide pozitif sonuç tespit ettik. Sonuçlar kişilerin virüsle	Laboratuvar ortamında çalışma yapan bir kişinin görüntüsü paylaşılmıştır.	25	14	4

		temas etmediklerinin göstergesi olabilir” dedi.				
298	“Halay ve Horonda 1,5 M Kuralı”	“Üç ayın ardından 1 Temmuz’da açılacak düğün salonlarında yeni dönemde girişte ateş ölçülecek, yerler dezenfekte edilecek, maske takılacak, takılar yakaya değil sandıklara atılacak. Halay ve horon 1,5 m uzunluğundaki çubuklarla çekilecek.”	Kapalı bir ortamda sıra bekleyen yaşlıların fotoğrafı paylaşılmıştır.	3	17	2

Kaynak: Yazar tarafından oluşturulmuştur.

3.10.4.1. Makro Yapıya Yönelik Tematik Analizler

Yeni Şafak Başlıkla İlgili Bulgular

Yeni Şafak gazetesi haber başlıkları incelendiğinde enformasyon eksiltimi ve genelleştirme yapıldığı görülmektedir. Başlıklarda yer, zaman, neden sonuç gibi bilgilerin olmadığı görülmektedir. 4 no'lu “2 ay direnelim” başlığında 2 ay neye direnileceği, 7 no'lu “Takip süreci nasıl işliyor?” başlığında neyin takip süreci nasıl işliyor, 10 no'lu “Türkiye’ye gelmek istiyorlar” başlığında kimin Türkiye’ye gelmek istediği belirsizdir. 12 no'lu “30 kadar aile gitti” başlığında ailelerin nereye gittiği belirsizdir. 23 no'lu “Krizin başındayız” başlığında kimin krizin başında olduğu, 28 no'lu “Hepsinin tedbirini aldık” başlığında tedbiri alınan şeylerin neler olduğu belirsizdir. 87 no'lu “İstanbul’da Belediye Çöktü” haber başlığında İstanbul belediyesinin hizmet vermekte başarısız olduğu vurgulanmaktadır.

232 no'lu “İngilizlerin imajını Türkiye kurtardı” haber başlığında ise ideolojik üretim yapıldığı görülmektedir. İngiltere’nin hangi konuda imajının kurtarıldığı belirsizdir. Haber girişi okunduğunda Türkiye Sağlık Bakanlığının koronavirüse karşı koruyucu giysi siparişinin yapılması konusunda yardım ettiği anlaşılmaktadır.

Yeni Şafak Haber Girişleriyle İlgili Bulgular

Ana olay hakkında bilgi veren haber girişleri olayları özetlemektedir. Yeni Şafak gazetesinde covid-19 nedeniyle alınan sağlık politikaları ile ilgili haberlerinde, haber metnini özetleyen haber girişleri olduğu dikkatleri çekmektedir. Haber girişlerinde hükümet tarafından alınan önlemler ve açıklamalara yer verilmektedir.

12 no'lu “Türklerin Türkiye’ye dönmek istediğini aktaran Günebakmaz “son 15 günde tanıdığım 30 kadar aile, uyarılarımıza rağmen değişik yollardan Türkiye’ye gitti” dedi.” haber girişindeki ifade ile yurtdışında yaşayan Türklerin Türkiye gitmek istedikleri çünkü insanların Türkiye’yi güvenilir bir ülke olarak gördükleri belirtilerek ideolojik üretim yapıldığı görülmektedir. 13 no'lu “Milano’da yaşayan Ahmet Aydın, pek çok arkadaşının İsviçre üzerinden Türkiye’ye gitmeye çalıştığını anlattı” ifadesinde de benzer üretim yapılmıştır. Yeni Şafak gazetesinin haber girişlerinde güçlü Türkiye vurgusu ile kendi kendine yetemeyen dünya ülkeleri vurgusu dikkatleri çekmektedir. Yeni Şafak gazetesinde haberler güçlü Türkiye vurgusu kapsamında; koronavirüs

kapsamında alınan tedbir ve önlemler, koronavirüs hastalığıyla baş etme konusunda yeterli olma durumu (hastane sayısı, sağlık çalışanı sayısı ve niteliği, ekipman konusunda yeterlilik), Dünya’da ve Türkiye’de hastalığa karşı geliştirilen ilaç ve aşı çalışmaları kapsamında ele alınmıştır.

Tablo 4’de 16, 28, 32, 38, 44, 74, 94,100, 114, 128, 157, 160, 173, 175, 181 ve 207 no’lu haber girişlerinde güçlü Türkiye vurgusu haberlerini görmek mümkün iken, 21, 25, 39, 47, 63, 68, 72, 75, 85, 92, 152 no’lu haber girişlerinde kendi kendine yetemeyen dünya ülkeleri vurgusuna ilişkin haber girişleri bulunmaktadır. Yeni Şafak gazetesinin haberlerinde Türkiye’nin sağlık konusunda yaşadığı herhangi bir sorun yokmuş gibi bir imaj çizilmiştir.

16 no’lu haber girişinde “Türkiye yerli kiti ürettiği için koronavirüsü teşhisinde sorun yaşamayacak.” İfadesiyle Türkiye’nin yerli kit sayesinde kovid-19’da önemli bir aşama kaydettiği vurgulanmaktadır. 44 no’lu haber girişinde “Milli Savunma Bakanlığı’na ait “İlaç Fabrikası” seferber oldu. Geçmişi Kırım Harbine kadar uzanan fabrika” ifadesindeki “Kırım Harbi” ifadesiyle Osmanlı dönemine bir övgü vurgusu olduğu görülmektedir. Yapılan vurguyla ideolojik üretim yapıldığı görülmektedir. 32 no’lu haber girişinde cerrahi maske üretimine, 38 no’lu haber girişinde virüs tespiti yapan tanı kitinin Türkiye’ye getirilmesine, 44 no’lu haber girişinde ilaç fabrikasının çalışmasına, 94 no’lu haber girişinde Türkiye’de kısa sürede solunum cihazı üretiminin yapılması ve tüm dünyanın bunun peşinde olduğuna, 100 no’lu haber girişinde dezenfeksiyon cihazının geliştirilmesi, 114 no’lu haber girişinde “sosyal devlet” vurgusuna, 128 no’lu haber girişiyile Türkiye’nin diğer ülkelere yardım etmesine, 157 no’lu haber girişinde meslek lisesinde koronaviüsü öldüren robotun geliştirilmesine vurgu yapılmıştır. 160 no’lu haber girişinde İstanbul Valisinin 1 milyon’un üstünde maske dağıttığına ve 173 no’lu haber girişinde güçlü sağlık çalışanlarına vurgu yapılmıştır.

Yeni Şafak’ın haber girişlerinde kendi kendine yetemeyen dünya ülkeleri vurgusu dikkatleri çekmektedir. 21 no’lu haber girişinde İspanya’da 1141 hastanın yoğun bakımda olduğu, 25 no’lu haber girişinde “Fransa’da da maske, eldiven ve dezenfektan bulamayan halkın hastaneleri yağmalamaya başladığına”, 39 no’lu haber girişinde İspanya’da insanların ölüme terk edildiğine, 47 no’lu haber girişinde New York’ta krizle mücadelenin krize dönüştüğüne, 75 no’lu haber girişinde New York’ta sağlık

alışanına ihtiyaç duyulduğu ve 152 no’lu haber girişinde ABD’de durumun çok kötü olduğuna vurgu yapılmıştır.

Yeni şafak’ın haber metinlerinde anlam üretiminde ikili karşıtlıklar biz (Türkiye) ve onlar (diğer dünya ülkeleri) vurgusuyla dikkat çekmektedir. Türkiye’deki covid-19 kapsamında sağlık çalışmaları iyi, diğer dünya ülkeleri kötü yani iyi – kötü kavramı çerçevesinde sunulmuştur.

Yeni şafak’ta muhalif partilere karşı yapılan ideolojik söylemler de bulunmaktadır. 87 no’lu haber girişinde “CHP’li İstanbul Büyükşehir Belediyesi, hastane yolu, bağış kampanyası, sokağa çıkma yasağı gibi konularda hükümetle polemige girmeye çalışırken, İstanbul’da belediye hizmetleri çöktü.” İfadesinde ideolojik üretim yapıldığı görülmektedir. 88 no’lu haber girişinde ise cenaze işlemlerinden sorumlu kurumun belediyeler olduğu hatırlatılarak İstanbul Belediyesinin çalışmadığı söylenmektedir. 146 no’lu haber girişinde ise muhalif belediye olan Adana Belediyesinin yaptığı sahra hastanesi eleştirilmektedir.

Yeni şafak’ın haber girişlerinde en çok Sağlık Bakanı Fahrettin Koca (42 defa) ve ardından Cumhurbaşkanı Recep Tayyip Erdoğan’ın (34) adı geçmektedir. Yeni şafak gazetesinin haber girişlerinde hükümete yönelik hiçbir eleştiriye yer verilmemiştir.

Dünya ülkelerinden bahsederken kullanılan dil oldukça farklıdır. Örneğin 152 no’lu haber girişinde “ABD’de felaket, 25 no’lu haber girişinde “hastanelerin yağmalanması”, 39 no’lu haber girişinde “insanların ölüme terk edilmesi” 47 no’lu haber girişinde “mücadelenin krize dönüşmesi”, 23 no’lu haber girişinde “krizin başında olduğu“, 33 no’lu haber girişinde “30 binden fazla restoran ve bar kepenk kapattı” ifadeleri dikkat çekmektedir. Güçlü Türkiye vurgusu ile yapılan haber girişlerine bakıldığında, eleştirilerden uzak, yapıcı bir dil kullanıldığı görülmektedir. 2 no’lu haber girişinde “virüse karşı tedbirlerimiz”, 16 no’lu haber girişinde “Türkiye yerli kiti ürettiği için”, 28 no’lu haber girişinde Sağlık ve huzur içinde ülkemizi yarınlara taşıyacağız”, 43 no’lu haber girişinde “Koronavirüse karşı bu tarihi ve eşi görülmemiş mücadelede”, 85 no’lu haber girişinde “şu an 216 araştırmacımızın 14 aşı ve ilaç geliştirme projesi yürürlükte, Başaracağız” dikkatleri çekmektedir.

Yeni Şafak Fotoğraflarla ilgili Bulgular

Haberlerde fotoğraflara yer verilmesinin amacı haberin gerçekliğini artırmak ve görsellikle haberin anlaşılmasını kolaylaştırmaktır. Haberin inşasında haber fotoğrafları kullanılmaktadır çünkü fotoğrafların haberlere etkiye bulunduğu bilinmektedir. Fotoğraf kullanımı sayfalarca yazılanlardan çok daha etkili olabilmektedir. Yeni Şafak gazetesinde paylaşılan haberlerde haber metniyle uyum içinde olduğunu söylemek mümkündür. Yeni Şafak gazetesinin değerlendirilen haberlerinde 298 haberin 41'inde fotoğraf kullanılmamıştır.

Yeni Şafak'ın tablo 4'de 38,78, 141, 167, 171, 178, 179, 200, 208, 232 no'lu haber fotoğraflarında Türkiye tarafından diğer ülkelere gönderilen ekipman ve uçak görüntülerine yer verilmiştir. Büyük koliler halinde gönderilen ekipmanların görüntüsüne yer verilerek güçlü ülke imajı çizilmektedir. Haberlerde kullanılan uçaklarla güçlü kuvvetli anlamı verilmektedir. Türkiye yardımlarda bulunan güçlü bir ülke anlamı verilmek istendiği görülmektedir.

7 no'lu haberin fotoğrafında görüldüğü gibi hükümetin koronavirüse karşı yeterli tedbir aldığına dair haberlerde kullanılan fotoğraflarda beyaz tulum içinde dezenfekte yapan görevlilere yer verilmiştir. "Türkiye kendine özgü plan yaptı" 24 no'lu haberin fotoğrafında ise beyaz tulum giyen ve sokakları temizleyen iki kişinin fotoğrafı paylaşılmıştır. Beyaz renk aydınlık ve ferahlığı temsil etmekte aynı zamanda sokakları temizleyen kişilerin fotoğrafı paylaşarak hükümet vatandaşlarına her türlü hizmeti götürmesi olarak yorumlanmaktadır.

"İngiltere'de koronavirüs alarmı: Marketleri Asker Koruyacak" 9 no'lu haber fotoğrafında ise sokakta ellerinde silahla yürüyen askerlerin fotoğrafları paylaşılmıştır. Fotoğrafla verilmek istenen mesaj hükümetin ülkeyi koruyamadığı eli silahlı askerlerin duruma el koyduğudur. Haberde kullanılan fotoğrafla ideolojik üretim yapıldığı görülmektedir. 33 no'lu dünya ülkeleri ile ilgili haberde asker fotoğrafı kullanılmış ve yüne hükümetin yeterli hizmeti sağlayamadığı mesajı verilmektedir.

"İspanya'da Çin'i geçti" 46 no'lu haber başlığında ise spor salonu ya da fuaye alanı gibi kalabalık bir alanda hastalar ve hastalarla baş etmeye çalışan doktorların fotoğrafı paylaşılmıştır. Bu fotoğrafla verilmek istenen mesaj İspanya vatandaşlarına yeterli sağlık kuruluşu olmadığı için hastanelerde hizmet verememekte ve ayrıca hasta

sayısının oldukça fazla olduğu ve sağlık çalışanlarının oldukça yoğun çalıştığı mesajı verilmek istenmiştir. 48 no’lu haberde de birbirine sarılarak ağlayan doktorlar ile hastaları taşıyan güvenlik görevlilerinin fotoğrafları paylaşılmıştır. Burada aciz bir ülke tablosu verilmek istenmiştir. İdeolojik bir üretim olduğu görülmektedir.

81 no’lu haberinde fotoğrafında ise bir köprünün fotoğrafı paylaşılmış ve köprünün kapatılan noktasının fotoğrafı yakınlaştırılarak paylaşılmıştır. Fotoğrafın üstünde “köyü kilitlediler” yazılıdır. Diğer fotoğrafta ise arkası açık bir kamyonet ve nöbet tutan jandarma ekiplerinin görüntüsü paylaşılmıştır. Fotoğrafın üstünde “Karantinaya alınan köylerin girişinde jandarma nöbet tutuyor” yazılıdır. Bu fotoğrafta kullanılan jandarma ekipleri ile güçlü ülke imajı verilmekte ve hükümet vatandaşlarına gerekli olan hizmeti götürmesi olarak yorumlanmaktadır. 89 no’lu haberde ise hane ziyaretleri yapan Polis ve Jandarmanın fotoğrafı paylaşılmıştır. Polis ve jandarma görüntüsü ile vatandaşına hizmet götüren güçlü ülke imajı çizilmektedir.

“ABD’de yeni tip koronavirüs salgınının merkez üssü haline gelen New York şehrindeki morg kapasitesinin, ek çadır ve mobil morglarla yaklaşık 4 kat artırıldığı bildirildi.” 72 no’lu haber başlığı ve fotoğrafında ise Karavan görünümlü araçlar paylaşılmıştır. Bu fotoğrafın üstünde ise “karavan görünümlü araçlar paylaşılmıştır. Bu fotoğrafın üstünde Mobil morglar hazırlanıyor” yazılıdır. Bu fotoğrafla da ölü sayısının oldukça fazla olduğu morglara bile sığmadığı ve ayrıca cenaze hizmetinde de yetersiz kalındığı vurgulanmaktadır.

75 no’lu haberin fotoğrafında ise yerlerde yatan insanların fotoğrafına yer verilmiştir. Fotoğrafın üstünde “ABD’deki evsizler sosyal mesafeyi koruyarak parkta yattılar” yazılıdır. Ayrıca New York Valisi Andrew Cuomo’nun fotoğrafı paylaşılmıştır.

Haberlerde en çok Sağlık Bakanı Fahrettin Koca’nın (22 defa) ardından Cumhurbaşkanı Recep Tayyip Erdoğan’ın (18 defa) fotoğraflarına yer verilmiştir. Yeni Şafak gazetesinin haber fotoğraflarında muhalif kişilerin görüntülerine yer verilmemiştir.

3.10.4.2. Makro Yapıya Yönelik Şematik Analiz

Ana Olay ve Sunuş Biçimleri

Haberlerde ana olay, koronavirüsü ile mücadele kapsamında hükümet tarafından yürütülen sağlık politikalarıdır. Yeni Şafak gazetesinin haber girişlerinde güçlü Türkiye

vurgusu ile kendi kendine yetemeyen dünya ülkeleri vurgusu dikkatleri çekmektedir. Yeni Şafak'ta haberler güçlü Türkiye vurgusu kapsamında; koronavirüs kapsamında alınan tedbir ve önlemler, koronavirüs hastalığıyla baş etme konusunda yeterli olma durumu (hastane sayısı, sağlık çalışanı sayısı ve niteliği, ekipman konusunda yeterlilik), Dünya'da ve Türkiye'de hastalığa karşı geliştirilen ilaç ve aşı çalışmaları kapsamında ele alınmıştır. Ana olaya haber girişlerinde yer verilmiştir. Gazetenin haber girişi ve ana olayın sunuş biçiminde ortak bir tutum olduğunu söylemek mümkündür. Hükümet tarafından alınan tedbirler, kararlar ve yürütülen kampanyalar olumlu bir şekilde ve eleştirelilikten uzak bir şekilde ele alındığı görülmektedir.

Artalan ve Bağlam Bilgisi

Sosyal ve politik alana vurgu yapan artalan ve bağlam bilgisine Yeni Şafak gazetesinde yer verilmiştir. Nesnel bir tutumla sunulması beklenen haberde okuyucuların belli bir ideolojik bakış açısına yönlendirildiği görülmektedir. Örnek olarak, 273 no'lu haber başlığına bakıldığında insanların artık virüsten etkilenmeyeceği ve hayatın normale döndüğü algısı yaratılmaktadır fakat gazete sokağa çıkma yasağından dolayı 3 gün yayınlanmayacağı bilgisini de paylaşmaktadır. Virüsün etkisini kaybetmediği ve sokağa çıkma yasağının uygulandığı görülmektedir. 281 no'lu haberde İçişleri Bakanlığı bünyesinde oluşturulan Vefa Destek Gruplarının haberde açıklanması artalan ve bağlamla ilişkilidir. 274 no'lu haberde “Yüzler gülüyor” haber başlığının haber girişinde vakalardaki düşüş olarak yer verilmesi artalan ve bağlamla ilişkilidir. 263 no'lu haber başlığında “Sağlık Göçüne Önlem Alınsın” haber başlığında sağlık çalışanlarının Avrupa başta olmak üzere diğer ülkelere göç etmeleri ele alınmış ve sağlık çalışanlarının göç etme nedenleri sadece yüksek ücret çerçevesinde ele alınmıştır. Hem haber üretimi hem de haberde Polis Akademisi tarafından hazırlanan bir rapora yer verilmesi haberin artalan ve bağlamıyla ilişkilidir. 261 no'lu haber başlığında “Türkiye ABD'den çok ileride” haber başlığında “biz – onlar” ayrımı net bir şekilde göze çarpmaktadır. Yeni Şafak gazetesinin haber üretiminde ortaya çıkan güçlü Türkiye vurgusu bu haberde de görülmektedir. Haberde yer alan güçlü Türkiye vurgusu haberin artalan ve bağlamıyla ilişkilidir. 232 no'lu haberde koronavirüse karşı koruyucu giysi siparişi veren İngiliz hükümetinin ürünlerinin zamanında teslim edilmemesi üzerine Türk yetkililerin devreye girip yardımcı olması üzerine geliştirilen “İngilizlerin imajını

Türkiye kurtardı” haber başlığındaki “imajını kurtarmak” ifadesi haberin artalan ve bağlamıyla ilişkilidir. 229 no’lu haberde hükümetin koronavirüs konusunda çok çalıştığı ve gerekli tüm önlemleri alarak başarıyı yakaladığına haber girişinde de yer verilmektedir. 227 no’lu haber girişinde “Devletimizle gurur duyduk” ifadesinin haber girişinde açıklanması haberin artalan ve bağlamıyla ilişkilidir. Haberlerde verilmek istenen mesaj koronavirüs konusunda hükümetin aldığı önlemler yeterlidir ve vatandaşların sorunlarını karşılayacak şekildedir. Haber söylemlerinde olumsuz ve muhalif görüşlere yer verilmeyerek egemen iktidarın lehine göre hazırlandığı dikkatleri çekmektedir.

Haber Kaynakları

Haberlerde ana kaynak muhabirlerdir. Muhabir koronavirüsü konusunda resmi kurumlardan veya siyasi kişilerden aldıkları açıklamalarla sağlık durumu hakkında bilgi paylaşmaktadırlar. Üniversiteler, hastaneler, araştırma merkezleri, Dünya Sağlık Örgütü ve parti liderlerinin açıklamalarına yer verilmektedir. Yeni Şafak gazetesi haberlerinde açıklamalarına en çok yer verilen isim Sağlık Bakanı Fahrettin Koca ve Cumhurbaşkanı Recep Tayyip Erdoğan’dır.

Alıntı yapılan isim ve kurumlar arasında Bilim Kurulu üyesi Prof. Tevfik Özlü, İstanbul İl Sağlık Müdürlüğü, Guardian gazetesi, Çin Askeri Tıp Bilimleri Akademisi, Sağlık Bakanı Fahrettin Koca, Sırbistan Cumhurbaşkanı Vucic, Avusturya Başbakanı Kurz, Fransa Cumhurbaşkanı Emmanuel Macron, Bilim Kurulu üyesi Prof. Serap Şimşek Yavuz, New York valisi Andrew Cuomo, Sağlık Bakanlığı Bilim Kurulu üyesi Prof. Recep Öztürk, İspanya Savunma Bakanı Margarita Robles, Milli Savunma Bakanı Hulusi Akar, New York belediye başkanı Bill de Blasio, İngiltere Başbakanı Boris Johnson, Dışişleri Bakan Yardımcısı Yavuz Selim Kıran, Enfeksiyon hastalıkları uzmanı Prof. Mehmet Ceyhan, Gençlik ve Spor Bakanı Kasapoğlu açıklamalarına yer verilmiştir.

SONUÇ

Hakikat modern ve postmodern görüşler bağlamında siyaset ve medya dünyasında yaygın bir şekilde tartışıla gelen bir konu olmuştur. Medyanın söylem, ideoloji, sermaye, güç yapısı gibi etkenleri hakikat üzerinde etkili olmaktadır. Medyada sunulan her türlü içerik giderek ideolojik üretime maruz kalmıştır. Medyaya ideolojik, ekonomik ve politik bir üretim alanının eklenmesiyle haber üretimi hakikatin uzağında bir üretim işleyişine gelmektedir. Toplum için medya, sadece doğru, güncel ve yeni bilgi ve haber vermekle kalmaz, çarpıtılmış haberlerin yükselişini ve belki de düşüşünü de belgeler.

Bu doktora tezi farklı ideolojiye sahip Cumhuriyet, Sözcü, Sabah ve Yeni Şafak twitter haberlerinin söylem ve ideolojiler yoluyla hakikati etkilediği hipotezinden yola çıkan ve bu çerçevede Sağlık Bakanlığı'nın Covid-19 politikaları ile ilgili haberlerin twitter'da ele alınış şekliyle ilgili bir çalışmadır. Sağlık Bakanlığı'nın Covid-19 politikalarına yönelik haberler incelemeye tabii tutulmuştur. Bu kapsamda, Cumhuriyet, Sözcü, Sabah ve Yeni Şafak gibi farklı ideolojik sahip medya kuruluşlarının twitter hesaplarındaki 11 Mart 2020 -11 Haziran 2020 tarihleri arasında öne çıkan sağlık haberleri incelenmiş ve çözümleme Van Dijk'in eleştirel söylem analizi makro yapı kapsamında değerlendirilmiştir. Cumhuriyet, Sözcü, Sabah ve Yeni Şafak twitter haberlerinin sağlık politikaları ile ilgili haberlerini kendi hakikatlerine göre inşa ettikleri görülmektedir.

Cumhuriyet ve Sözcü ile Sabah ve Yeni Şafak'ın Covid-19 salgını boyunca kendi ideolojik perspektiflerine göre sağlık politikalarına yaklaştıkları ve ilgili konulardan çeşitli anlam çıkardıkları veya konuların farklı yönlerine odaklandıkları gözlemlenmiştir. van Dijk'in makro yapı analizindeki haber başlığı, girişi, fotoğrafı, kaynak kullanımı ile ideolojik olarak farklılaştıkları ve bu farklılaşmanın hakikat üretimini etkilediği görülmektedir.

Cumhuriyet, Sözcü, Sabah ve Yeni Şafak twitter haberlerinde artalan ve bağlam bilgisinin kullanımı dikkat çekmektedir. Birinci alt problemde Covid-19 döneminde twitter'da yer alan haberlerde ideolojik olarak farklılıkların olduğu sonucuna ulaşılmıştır.

Yeni Şafak'ın "Koronavirüsten 16 bin kişinin hayatını kaybettiği İngiltere, Türkiye'den gelecek yardıma kilitlendi" başlıklı 171 no'lu haberinde Türkiye olmazsa, İngiltere çizilen kötü durumun içerisinden çıkamayacağı imajı verilmiştir. İngiltere'nin koronavirüs'ten çıkışı yalnızca Türkiye gibi gösterilmiştir. "İngilizlerin imajını Türkiye kurtardı" başlıklı 232 no'lu haberde yine İngiltere'nin koruyucu siparişinin Türkiye sayesinde tamamlanabildiği belirtilmektedir. Haberde "imaj kurtarmak" ifadesi tercih edilmiştir. Sabah'ın "Ölüm protokolü" başlıklı 99 no'lu haberinde Almanya'nın yaşlı hastalarının tedavileriyle ilgilenmediği ve onları ölüme terk ettiği belirtilmektedir. Haber aynı zamanda "Türkiye tek bir ferdi için seferber olurken" ifadesine yer verilmiştir. Sözcü'nün "Almanya'da normale dönüş sinyali" başlıklı 147 no'lu haberinde Almanya'da insanların gündelik yaşamlarına döndükleri belirtilirken, "Almanya'da tedbir azaldı virüs hızlandı" başlıklı haberinde ise virüsün tekrar arttığı belirtilmektedir. Cumhuriyet'in "Mesafeyi koruyan ülkeler yavaşlattı" başlıklı 39 no'lu haberinde Almanya'nın sosyal mesafe önlemleri sayesinde durağan döneme girildiği belirtilmektedir. Almanya hükümetinin önlem alma konusunda güçlü olduğu mesajı verilmektedir.

Şehir hastanesi, Salgın hastanesi ve sahra hastanesi haberlerinde ise; Cumhuriyet'in "Hastanemi Açın Platformu: Ankara Şehir Hastanesi'nin açılmasıyla kapatılan altı hastane yeniden açılın" başlıklı 72 no'lu haberinde Ankara Şehir hastanesinin açılmasıyla kapatılan altı hastanenin açılması için hükümet eleştirilerek ideolojik bir üretim yapıldığı görülmektedir. Sabah'ın "Dünyaya örnek mücadele" başlıklı 46 no'lu haberinde "Başkan Erdoğan'ın "hayalim" dediği 10 Şehir Hastanesi" ifadesinin haber girişinde verilmesi haberin ideolojik yönü hakkında bilgi vermektedir. Güçlü Türkiye başlığında; Cumhuriyet'in haberlerinde doğru bilgi ve bilimsel bilgiye duyulan ihtiyaç, hükümetin halk sağlığı konusunda temel politikasının olmaması, koronavirüs konusunda yeterli testin yapılmaması, sokak yasağı kararının alınmaması ve yeterli önlem alınmadığı vurgulanarak ideolojik üretim yapıldığı görülmektedir

Sabah'ın haberlerinde iktidardan önceki dönemde sağlık hizmeti ile günümüzdeki sağlık hizmetinin kıyaslanması, sağlık alanında çalışan işadamları, Türk Sanayicileri ve İşadamları derneğinden (TÜSİAD) ve çeşitli sanatçılardan referans alınarak sağlıktaki başarılı durum anlatılarak ideolojik üretim yapıldığı görülmektedir. Sözcü'nün haberlerinde sağlıkçıların alkışlanması ama ek ödemelerin yapılmaması, Avrupa'nın

normale dönmesi, sokağa çıkma kararı almayan bilim kurulu üyelerinin istifaya çağırılması, salgın yönetimi konusunda iktidarın yetersizliği, Türkiye’den Amerika’ya yapılan yardımların eleştirilmesi, 65 yaş üstüne uygulanan uzun sokağa çıkma yasağı uygulaması haberlerinde iktidarın yetersizliği üzerinden ideolojik üretim yapıldığı görülmektedir. Yeni şafak’ın haberlerinde Başkan Erdoğan’ın koronavirüsle ilgili açıklamalarına, meslek liselerindeki maske ve solunum cihazı konusundaki başarılarına, Türkiye’de hastaneye erişimin kolay olmasına, Türkiye’deki tüm kurumların birlik olup ihtiyaç sahiplerine yardımcı olmasına, Türkiye’deki üniversiteler, teknokentler, fabrikalar ve devlet kurumlarının Türkiye’nin ihtiyaç duyduğu tüm tıbbi ekipmanları kısa sürede üretmesine ve ilgili diğer haberlerde koronavirüs yönetimi konusunda oldukça başarılı olduğu belirtilerek ideolojik üretim yapıldığı görülmektedir.

“Devlet yardımları (Biz bize yeteriz” “vefa destek grubu” vb.)” başlığında; Cumhuriyet’in “yardım çelişkisi” başlıklı haberinde halka yardım etmek yerine halktan yardım toplayan iktidar eleştirilmektedir. Sabah’ın “Evlere vefa seferberliği” başlıklı haberinde devletin 65 yaş üstündeki vatandaşlarına destek götürmek için oluşturduğu seferberlik tanıtılarak hükümetin vatandaşının yanında olduğu imajı verilerek ideolojik üretim yapıldığı görülmektedir. Yeni Şafak’ın “112’yi çağırıp yardım yaptı” başlıklı haberinde sokağa çıkma yasağından dolayı yetkilileri arayıp biz bize yeteriz kampanyasına destekte bulunan bir kişinin haber yapılması ideolojik üretim yapıldığını göstermektedir.

“Aşı çalışmaları” ile ilgili haberlerde; Cumhuriyet’in “Aşıya muhtacız” başlıklı haberinde Cumhuriyet döneminin ilk yıllarında kurulan Hıfzıssıhha Enstitüsünün 2011 yılında yani Ak parti hükümeti döneminde kapatılması eleştirilmekte ve haberde ideolojik üretim yapıldığı görülmektedir. Sözcü’nün 25, 32, 100, 158 no’lu haberlerde TÜBİTAK, Ankara Üniversitesi ve Biontech firması tarafından aşı çalışmalarının devam ettiği belirtilmektedir. Yeni Şafak’ın 84 no’lu “7 Farklı aşı projesi geliştirdik: 24 Üniversite çalışıyor” ve 118 no’lu “Aşığı Bulacağız” başlıklı haberlerinde Türkiye’deki üniversitelerin aşı konusundaki çalışmaları hakkında bilgi verilirken güçlü Türkiye mesajı üzerinden ideolojik üretim yapıldığı görülmektedir.

Türkiye’den dünya ülkelerine yapılan yardımlar başlığında; Cumhuriyet’in 119 no’lu “Krizde Virüs Rötarı –ABD’ye İkinci Yardım” başlıklı haberinde “Türkiye’nin

ABD'nin güvenilir ortağı olduğunu' bildirmesinin ardından" bilgisi paylaşılarak ideolojik üretim yapıldığı görülmektedir. Sabah'ın 151 no'lu "ABD'ye ikinci yardım uçağı" başlıklı haberin giriş kısmında ise "Salgında dünyanın vicdanı olan Türkiye, bir kez daha ABD'ye tonlarca sağlık malzemesi gönderdi" açıklamasıyla Cumhuriyet'ten oldukça farklı bir ideolojide yer almaktadır. Sadece vicdanlı olduğu için yardım malzemesi gönderdiği mesajı verilmektedir. Sözcü gazetesinin 172 no'lu "Biz Amerika'ya Maske Yolluyoruz, Amerika da PKK'ya maske yolluyor" başlıklı haberde maske gönderilerek yardım yapılan ABD ve ABD ile ilişkiler eleştirilerek ideolojik üretim yapılmıştır. Yeni Şafak'ın "Türkiye'ye minnettarız" başlıklı haberde Türkiye'nin koronavirüsle mücadele konusunda model ülke olduğunu belirterek güçlü ülke imajı çizilmektedir.

Tanı kiti ve test başlığında; Cumhuriyet'in 40 no'lu "Politikasızlığın bedeli" başlıklı haberinde iktidarı halk sağlığı konusundaki yetersizliği konusunda eleştirerek ideolojik üretim yaptığı görülmektedir. Sabah'ın tanı kiti ve testle ilgili tüm haberleri hükümetin lehine inşa edilmiştir. Yeterli sayıda test yapıldığı her haberde vurgulanmıştır. 161 no'lu "Antikor testleri nasıl yapılıyor?" başlıklı haberde Cumhuriyet'in aksine testi uygulayacak özel ekipler oluşturularak hemen herkese test yapılacağı belirtilmektedir. Testlerin hem PCR hem de antikor yoluyla yapılacağı belirtilerek vatandaşa her türlü hizmeti sunan güçlü ülke imajı çizilmektedir. Sözcü'nün 34 no'lu "Ne kadar test o kadar koruma" başlıklı haberinde Sabah'ın aksine Türkiye'nin test konusunda çok yetersiz olduğunu ortaya koymaktadır. Virüs başladığından beri Türkiye'de 10 bin testin yapıldığı Güney Kore'de ise günlük 20.000 testin yapıldığı ifade edilerek Türkiye'nin sağlık hizmetinde yeterli olmadığına vurgu yapılmıştır.

Dünya Sağlık Örgütü başlığında; Cumhuriyet'in 77 no'lu "Dramatik artış" başlıklı haberinde Dünya sağlık örgütü Avrupa direktörü tarafından yapılan açıklamaya yer verilmiştir. Açıklamada Türkiye'de artışın yoğun olduğu belirtilmektedir. Cumhuriyet 92 no'lu haberde de yine aynı şekilde artışın devam ettiği belirtilmektedir. Sabah'ın 77 no'lu "DSÖ ve AP: Teşekkür ederiz" başlıklı haberinde "sağlık sistemi çöken Avrupa" ifadeleri kullanılarak Türkiye'nin Avrupa'ya yaptığı yardımlardan bahsedilmektedir. Güçlü ülke imajı tekrar tekrar verilmektedir. 186 no'lu "Korona ile mücadelede Türkiye'yi örnek gösterdi! DSÖ'den büyük övgü!" başlığında yine Türkiye'nin yardımlarından bahsedilmektedir. Her iki gazete kendi ideolojileri doğrultusundaki

konularla ilgili haber üretmiştir. Sözcü'nün 108 no'lu "Dünya Sağlık Örgütü İstanbul'a dikkat!" başlıklı haberinde Türkiye'de ve özellikle İstanbul'da virüsün yönetimi konusundaki yetersizlikler üzerinden hükümete karşı olumsuz bir imaj oluşturularak ideolojik üretim yapıldığı görülmektedir. Yeni Şafak 211 no'lu "DSO Bakan Koca'yı takibe aldı: Başarının sırrını anlattı" başlıklı haberin girişi kısmında ifade edildiği üzere "başarının sırrı" ifadesi kullanılmıştır. "Başarının sırrı" ifadesini Yeni Şafak gazetesi kullanmıştır. Haberde ideolojik üretim yapıldığı görülmektedir.

"Belediyeler ve yardımlaşma" başlığında; Cumhuriyet'in 67 no'lu "Belediyeler ücretsiz dağıttı" başlıklı haberinde CHP'li belediyelerin maske takma zorunluluğunun gelmesiyle birlikte vatandaşlara maske dağıttığı belirtilmektedir. CHP'li belediyelerin çalıştığını ve vatandaşına hizmet götürdüğünü göstermek üzere haberin inşa edildiği düşünülmektedir. Sabah'ın 115 no'lu "o kafa 30 yıldır hiç değişmedi" başlıklı haberinde "o kafa" ile CHP lideri Kılıçdaroğlu'nun ima edildiği görülmektedir. CHP lideri Kılıçdaroğlu'nun CHP'li Adana Büyükşehir belediyesiyle birlikte yaptığı sahra hastanesi "paravan hastane rezaleti" ifadeleriyle ele alınarak CHP'ye karşı olumsuz hava oluşturulmaktadır. İlgili başlıkta ideolojik üretim yapıldığı görülmektedir. Sözcü'nün 92 no'lu "Tütsüyle coronaya çare bulan belediye başkanı... AKP'li Niğde Ulukışla Belediye Başkanı üzerlik otu tütsüsüyle coronayı defedeceğini söylüyor... Kılavuzu karga olanın .....derdi atalarımız...." başlıklı haberinde AKP'li belediye başkanının bilim karşıtı olduğu ortaya koyulmak istenmiştir. Yeni Şafak gazetesinin 86 no'lu "Erdoğan'dan belediye başkanlarına talimat: Maske ve tulum desteği verin" başlıklı haberinde hem hükümet yetkililerinin hem de belediyelerin koronavirüs konusunda çalıştığı ortaya koyulmak istenmiştir.

Sağlık Bakanı ve koronavirüs Bilim Kurulu Üyeleri tarafından yapılan açıklamalar ve önlemler başlığında; Cumhuriyet 82 no'lu "Fırsat kaçırılıyor" başlıklı haberinde bilim insanlarına göre Türkiye'de vaka sayısının gerçeği yansıtmadığı belirtilmektedir. 101 no'lu "Vaka sayısında Çin'i geride bıraktık" başlıklı haberinde Enfeksiyon hastalıkları ve klinik mikrobiyoloji uzmanı Prof. Azap'ın iddialarına yer verilen haberde salgının kontrol altına alınmadığına dikkat çekilmektedir. 106 no'lu haberde ise Prof. Etiler, Prof. Pala ile TTB Başkanı Prof. Adıyaman'a göre Sağlık Bakanı Koca'nın yaptığı açıklamaların bilimsel temeli olmadığı iddialarına yer verilmiştir. Sabah gazetesinin ilgili haberlerinde Cumhuriyet'in aksine Sağlık Bakanı tarafından alınan önlemlerle

güçlü Türkiye imajı çizilmiştir. 138 no’lu “Koca: Salgın kontrol altında”, 142 no’lu “Vaka sayısı düşüyor iyileşenler hızla artıyor” 111 no’lu “Yoğun bakıma geçişi azalıyor” başlıklı haberlerle hükümetin ve sağlık bakanlığının gerekli tüm önlemleri aldığı yönündeki haberlerle ideolojik üretim yapıldığı görülmektedir. Aynı zamanda 52 no’lu “Bakana sesleniyoruz” başlıklı haberde ise sağlık Bakanının koronavirüsten ölenlerle ilgili sadece rakam açıkladığı ölenlerin yaşadığı şehir, cinsiyet, yaş gibi bilgilerini paylaşmadığı için eleştirildiği görülmektedir. Yeni Şafak’ın 142 no’lu “Yoğun bakım hastası azaldı” başlıklı haberde Sağlık Bakanı Koca’nın açıklamalarına yer verilerek yoğun bakım hasta sayısının düştüğü bilgisi paylaşılmış, 169 no’lu “Bizde hastaneye erişim kolay” başlıklı haberde Bilim Kurulu Üyesi Prof. Dr. Tevfik Özlü’nün açıklamalarına yer verilerek Türkiye’de sağlığa erişimin kolay olması sebebiyle covid-19 konusunda başarılı olunduğu bilgisi paylaşılmış, 186 no’lu “25 bin kişi iyileşti” başlıklı haberde ise koronavirüs mücadelesinin neticesinde yeni vakalarda düşüş yaşandığı bilgisi paylaşılmaktadır.

Filyasyon başlığında; Sabah gazetesinin 119 no’lu “Virüsün temas zincirini kıran kahramanlar” başlığıyla filyasyon sayesinde virüsün izinin sürüldüğü ve başarı yakalandığı belirtilmektedir. Cumhuriyet’in filyasyon konusunu ele alışıyla Sabah’ın değerlendirmesi ideolojilerine göre farklılık göstermektedir. Sözcü gazetesinin konuyla ilgili haberi bulunmamaktadır. Yeni Şafak gazetesinin 229 no’lu haberde filyasyon ekibinin çalışma sistemi bir başarı hikâyesi olarak anlatılmıştır. Sabah’ın filyasyon’a bakışıyla Yeni Şafak’ın bakışı birbirine çok yakındır.

Yerli ilaç üretimimi ve hastalarda ilaç kullanımı başlığında; Cumhuriyet’in 96 no’lu “Bilimin itirazı var” başlıklı haberinde koronavirüse ilaç geliştirmek için uğraşan bir bilim insanının “O kadar etkili ki insanları kurtarabilir” açıklamasına itiraz edildiği belirtilmektedir. Kanıt olmadan açıklama yapmanın bilime ters olduğu savunulmuştur. Sabah’ın 95 no’lu “Bir milyon kutu ilaç” başlıklı haberinde yoğun bakım doluluk oranları hakkında bilgi verilmektedir. Ayrıca tedavi için yurtdışından 1 milyon kutu ilacın getirildiği belirtilerek vatandaşlarına her türlü hizmeti sunan güçlü Türkiye imajı üzerinden ideolojik üretim yapılmaktadır. Sözcü’nün 201 no’lu “6 liralık virüs ilacı yerine 35 bin liraya ilaç satılacak” başlıklı haberinde dünya ilaç satıcıları eleştirilmektedir. Yeni Şafak’ın ilaçla ilgili haberinin hükümet lehine olduğu görülmektedir. 41 no’lu “TSK ilaç üretecek” başlıklı haberde Milli Savunma Bakanlığı

tarafından yapılan açıklamaya yer verilmiştir. Yurtdışında kullanılan ilaçlarının muadilinin Türkiye’de üretilbileceği ifade edilerek güçlü Türkiye algısı üzerinden ideolojik üretim yapılmıştır.

Maske üretimi, dağıtımı ve kullanımıyla ilgili başlıkta; Cumhuriyet’in 91 no’lu “Kaftancıoğlu’ndan iktidara “5 maske” göndermesi: Belediyelerimiz derman oluyor”, 121 no’lu “Sokağa maskesiz çıkmak yasak ama maske yok!” 130 no’lu “Salgının yükü omuzlarında” haberlerinde ve diğerlerinde ideolojik üretim yapıldığı görülmektedir. 91 no’lu haberde hükümetin eczaneler aracılığıyla halka maske dağıtması gereken maskeleri dağıtamaması durumu eleştirilmiştir. Sabah’ın 89 no’lu “Sosyal devlet anlayışında Türkiye farkı! Tam 4 milyon 411 bin aile...” başlıklı haberi Cumhuriyet gazetesinin “Kaftancıoğlu’ndan iktidara “5 maske” göndermesi: Belediyelerimiz derman oluyor” haberinin tam tersi yönünde hazırlanmıştır. “Sosyal devlet anlayışında Türkiye farkı! Tam 4 milyon 411 bin aile...” başlıklı haberde Batılı ülkelerle Türkiye kıyaslanmış ve evlere ücretsiz gönderilen maske hizmetinden bahsedilerek ideolojik üretim yapılmıştır. Sözcü’nün “İBB, toplu alanlarda maske kullanımının zorunlu hale gelmesiyle birlikte harekete geçti. Günde 10 binin üzerinde maske üretilerek, İstanbullulara ücretsiz dağıtılacak” başlıklı haberinde maske zorunluluğundan dolayı hükümetin dağıtması gereken maskelyi halka İstanbul belediyesinin dağıtacağı belirtilerek haberde ideolojik üretim yapıldığı görülmektedir. Yeni Şafak’ın “Ayda 2 milyon maske üretecekler” başlıklı haberinde Mesleki ve Teknik Anadolu liselerinin maske üretecekleri haberi paylaşılmaktadır. Haberde halka maskenin temin edilmesinden bahsedilirken, Mesleki ve Teknik Anadolu liselerinin başarısı da öne çıkarılmaktadır. Yeni Şafak’ın maskeyle ilgili diğer haberleri de aynı çizgide üretilmiştir.

Solunum cihazı başlıkta; Cumhuriyet’in 103 no’lu “Erdoğan: Geldiğimizde ambulans yoktu!” başlığıyla Erdoğan’ın çarpıcı gelen açıklaması başlığa taşınarak dikkat çekilmeye çalışılmıştır. Haber girişinde de “iktidara geldiklerinde...” İfadesinde 3. Çoğul şahıs kullanıldığı görülmektedir. Sabah’ın 122 no’lu “Meslek lisesinde solunum cihazı üretildi” başlıklı haberinde Meslek lisesi tarafından solunum cihazı üretildiği belirtilerek güçlü Türkiye imajı çizilmektedir. Solunum cihazıyla ilgili en fazla haber Yeni Şafak tarafından yapılmıştır. Yapılan haberler hükümetin lehine haberlerdir.

Doktorlar ve Sağlık görevlileri başlığında; Cumhuriyet'in 25 no'lu "Sağlıkçı risk altında" başlığında koronavirüs testi pozitif çıkan sağlıkçıların risk altında olduğuna ilişkin haber paylaşılmıştır. 36 no'lu "Alkış yetmez kritik haftadayız" başlıklı haberde ise alkışların doktorları motive ettiği ama malzeme bulamadıkları için morallerinin bozuk olduğu belirtilmektedir. Cumhuriyet'in diğer haberlerinin içerikleri hükümetin önlem almakta yetersiz kaldığı için doktorların kötü şartlar altında çalıştığı yönündedir. Sözcü'nün 137 no'lu "Türkiye tedavide iyi, bunu Cumhuriyete borçluyuz" başlıklı haberinde sağlıkta bir ilerleme varsa bu mevcut hükümet sayesinde değil cumhuriyet döneminde sağlanmış anlamı verilerek ideolojik üretim yapılmıştır. Yeni Şafak'ın 115 no'lu "Sağlık Ordusu görev başında" başlıklı haberde Cumhurbaşkanı Erdoğan'ın ifadelerine yer verilmiştir. "Tüm imkânlarımızı seferber ediyoruz. 165 bin doktorumuz, 205 bini hemşire olmak üzere 490 bin sağlık ve 360 bin destek personelimizle devasa sağlık ordusuna sahibiz" ifadesiyle hükümet tarafından sağlanan imkânlarla yer verilmiştir.

Sosyal mesafe, sokağa çıkma yasağı ve karantina uygulamaları başlığında; Cumhuriyet'in "Devletin anlayışı: Başınızın çaresine bakın" ve "Köy ve beldeler karantina altında" haberleri birbiriyle çelişmektedir. 49 no'lu haberde devlet yetkililerinin karantina uygulamadığı ve "kendi başınızın çaresine" bakın ifadelerine yer verilirken, 50 no'lu haberde köy ve beldelerin karantina aldığına ilişkin haber bulunmaktadır. Ayrıca 73 no'lu "DSÖ'den kritik Türkiye açıklaması" başlıklı haberde Türkiye'nin gidişatın kötü olması durumuna yer verilmiştir.

Sabah'ın 191 no'lu "Normalleşmeyi yanlış anladınız" başlıklı haberinde olduğu gibi diğer haberleri de bilgilendirme amaçlıdır. Sözcü gazetesinin 145 no'lu "4 Gün sokak yasağı var ama Perşembe ve Cuma marketler açık" haberinde hükümetin uyguladığı sokağa çıkma yasağı eleştirilmektedir. Yeni Şafak'ın 138 no'lu "en kritik 48 saat" başlıklı haberinde olduğu gibi diğer haberleri de sokağa çıkma yasağı ve karantina kuralları hakkında bilgilendirme amaçlıdır. Cumhuriyet Hükümetin covid-19 virüsüne karşı önlem almada ve bu süreci yönetme konusunda yetersizliği üzerinden haber üretmiştir.

Hakikat sonrası dönemin temelinde Foucault'un savunduğu iktidar, bilgi, ideoloji işleyişi yer almaktadır. Foucault, iktidarın sadece yasalar, kurumlar ve resmi yapılarla

ilgili olmadığını, aynı zamanda kültürel, toplumsal ve bilimsel alanda da etkili olduğunu savunur. İktidar, birçok farklı kurum ve disiplinin içinde işlev gösterir ve bireylerin davranışlarını, düşüncelerini ve kimliklerini etkiler. Foucault, iktidarın bilgi ve ideoloji ile de yakından ilişkili olduğunu öne sürer. Bilginin üretimi ile iktidar ilişkilerini güçlendirebilir ve ideolojik düşünceler, iktidarın meşruiyetini koruyabilir. Bu nedenle, Foucault, bilginin ve ideolojinin iktidarın işleyişinde kritik bir rol oynadığına inanır.

Medya, toplumsal gerçekliğin oluşumunda önemli bir rol oynar ve iktidarın meşruiyetini korumak veya sorgulamak için kullanılabilir. Bir olay hakkında verilen bilgileri seçip düzenleyen ve hangi bilgilerin önemli olduğuna karar veren medya bireylerin olay hakkındaki düşüncelerini şekillendirmesine yardımcı olur. Bu şekilde, medya iktidarın belirli bir ideolojiyi benimsetmesinde etkili olmaktadır.

Bireylerin bilgiye erişimini artıran ve onların haber alma ve düşüncelerini ifade etme özgürlüklerini genişleten yeni medya araçları da iktidarın işleyişinde bir rol oynar ve iktidarın meşruiyetini korumak veya sorgulamak için kullanılabilir.

Sosyal medya, bireylerin birbirleriyle etkileşimini artırır ve bu da belirli bir ideolojinin yayılmasına yardımcı olabilir. Bu sürecin toplumun kutuplaşmaya ve yeni medyanın sahip olduğu özelliklerle yankı odası etkisini güçlendirdiği sonucuna ulaşılmıştır.

Geleneksel medyada lider medya şirketleri yeni medyada da varlıklarını sürdürmek için yoğun çaba harcamaktadırlar. Bu çalışmada ideolojilerine uygun haber anlayışına devam medya şirketleri yeni medya marifetiyle benzer düşüncelerin yankı odası etkisi yarattığı ve toplumun kutuplaşmasına neden oldukları sonucuna varılmıştır.

İkinci alt problemde Covid-19 ile ilgili üretilen tweetlerde siyasal kutuplaşmanın olduğu gözlemlenmiştir.

Kutuplaşma ortamında, siyaset ve medya birlikte değerlendirildiğinde, haberlerin doğru bir şekilde aktarılmasında en büyük görev medyaya düşmektedir. Medya ve siyaset çalışmalarının toplum adına yürütüldüğü düşünüldüğünde, her iki kurum da birbirlerinin tutum ve davranışlarında sorumluluklarının farkında olmalıdır.

Söylentiler, aldatmacalar ve politik söylemler hakikat sonrası çağın iletişim biçimleri olarak adlandırılırlar. Kutuplaşma ortamını yaratan politikacılar ve dijital medya teknolojilerinin başlattığı kaos hakikat sonrası çağın en temel özellikleri arasında yer

almaktadır. Harsin (2015) hakikat sonrası çağda politikacıların inandıkları, hissettikleri ve özellikle ideolojilerine göre kutuplaştırıcı bir sosyal ve politik ortam yarattıkları kabul etmektedir (s. 1).

Kutuplaşma ortamında “biz” ve “öteki” ayrımının çok belirgin bir şekilde ortaya çıktığı görülmektedir. Haberlerde kullanılan dilin sert olduğu görülmektedir. Haberlerde kullanılan dille kutuplaşmanın sınırları görülmektedir. Çalışma kapsamında incelenen aynı ideolojik çizgilerdeki Cumhuriyet’in “Seyretmeyin yönetmeyin”, “Devletin anlayışı: Başınızın çaresine bakın” haberleri ve Sözcü’nün “Kendi milletine umut olamayanlar ‘55 ülkeye şefkat eli uzattık’ diye övünüyor” haberlerinde iktidar eleştirilmektedir ve kullanılan dille kutuplaşmanın sınırlarının çizildiği görülmektedir. Aynı ideolojik çizgilerdeki Yeni Şafak’ın “ABD’de virüs krizi” haberi ve Sabah’ın “Başkan Erdoğan: Dünya Koronavirüs salgınının pençesinde kıvranırken biz her biri kendi alanında çığır açacak eserlerin yükselişinin sevincini yaşıyoruz” haberlerinde onlar ve biz ayrımını görmek mümkündür. Yeni Şafak ve Sabah’ın haberlerinde güçlü Türkiye haberleri “biz” olarak yer alırken, zayıf ve yetersiz Dünya ülkeleri “onlar” olarak yer almaktadır. İdeolojik içerikli haberlerde “biz”in çerçevesi ile “onlar”ın sınırlarının çizildiği görülmüştür. Yeni Şafak ve Sabah gazetelerinin benzer hegemonik söylemleri kendi hakikatlerini oluştururken, aynı ideolojik çizgide olan Cumhuriyet ve Sözcü gazeteleri ise kendi hegemonik söylemleri ise kendi hakikatlerini oluşturmaktadır. Bu durum siyasetin vazgeçilmezi olan hegemonyanın ötesinde bir dünya olmadığını göstermektedir.

Üçüncü alt problemde Covid-19 ile ilgili üretilen tweetlerde, iktidarın oluşturduğu sağlık politikaları söylemsel olarak yeniden üretildiği görülmüştür.

Foucault (1999), iktidarın bilgi ve ideoloji ile de yakından ilişkili olduğunu öne sürer. Bilginin üretimi, iktidar ilişkilerini güçlendirdiğini ve ideolojik düşünceler, iktidarın meşruiyetini koruduğunu belirtir. Bu nedenle, Foucault (1999), bilginin ve ideolojinin iktidarın işleyişindeki rolüne dikkat çeker. Yeni Şafak’ın twitter gönderisinde “Maske satışı yasaklandı” başlıklı haberinde Başkan Erdoğan’ın söylemi yeniden üretilmiştir. Haberde maske satışının yasak olduğu, marketlerde ücretsiz bir şekilde maske dağıtılacağı, hiç kimsenin endişe etmesine gerek olmadan herkese yetecek maskenin olduğuna vurgu yapılmaktadır. İlgili haber iktidarın bilgiyi kontrol etmesine ve toplumu

yönetmesine bir örnektir. Hükümet maske satışını yasaklayarak maske kullanımının kontrolünü ele almış ve bunu bir iktidar aracı olarak kullanmıştır. Aynı şekilde, maskelerin dağıtımı konusunda da hükümetin bilgi kontrolünü ve iktidarını kullanarak toplum üzerinde bir kontrol mekanizması oluşturduğunu söyleyebiliriz. Foucault'nun, ifade ettiği ve bu örnekte görüldüğü gibi bilgi ve ideolojinin iktidarın işleyişinde kritik bir rol oynadı sonucuna varılmıştır.

Dördüncü alt problemde Covid-19 ile ilgili üretilen tweetlerde entelektüalizm karşıtlığı olduğu sonucuna ulaşılmıştır.

Cumhuriyet, Sözcü, Yeni Şafak ve Sabah'ın twitter haberlerinde entelektüalizm karşıtlığı durumlara ilişkin durumlara yer verilmiştir. Cumhuriyet ve Sözcü'nün twitter haberlerinde AK partili hükümet yetkililerinin aldığı kararların entelektüalizm karşıtlığı içerdiğine dair örneklerle yer verilmekte ve bu haberlerde, hükümet tarafından alınan kararlar eleştirel bir üslupla ele alınmıştır. Hükümetin aldığı kararları entelektüel karşıtlığı yoluyla gündeme taşıyarak sunduğu görülmektedir. Yeni Şafak ve Sabah'ın twitter haberlerinde yetkili makamların yaptığı açıklamalara yer verilmektedir. Haberlerde hükümet tarafından alınan sağlık kararları entelektüel karşıtlığı olarak değerlendirilmemiş ve eleştirel bir dilden uzak olduğu görülmüştür. Örneğin “vefat edenler usulüne uygun defnedilmeli”, “maske satışı yasaklandı”, “ünlülerden virüse karşı önlemler” haberleri eleştirel bir dilden uzak bir şekilde sunulmuştur.

Beşinci alt problemde Covid-19 ile ilgili üretilen tweetlerde parti liderlerin söylemlerinin popülist söylemleri meşrulaştıran bir araç olarak kullanıldığı sonucuna ulaşılmıştır.

Cumhuriyet, Sabah, Sözcü ve Yeni Şafak twitter haberlerine uygulanan van Dijk eleştirel söylem analizi modelinin ortaya koyduğu sonuçlardan biri de Cumhuriyet ve Sözcü'nün Cumhuriyet Halk Partisinin üyelerinin ifadelerine daha çok yer verirken, Yeni Şafak ve Sabah'ın ise AK Parti üyelerinin ifadelerine daha çok yer verdiği görülmüştür. Laclau'nun (2005) ifade ettiği gibi popülizm söylemlerin bölücü ve çekişme yönlerini ortaya çıkarmaktadır. İlgili parti liderlerinin söylemleri de bölücü yani popülist söylemin özelliklerinden biridir. Van Dijk eleştirel söylem analizi modeli, söylemlerdeki bu bölücü ve çekişme yönlerini deşifre etmek için kullanılan bir

yöntemdir. Hükümetin söylemlerine daha çok yer veren Yeni Şafak ve Sabah'ın twitter haberlerinde popülizmin unsurlarına daha çok yer verildiği tespit edilmiştir.

Altıncı alt problemde Covid-19 ile ilgili üretilen tweet'lerin yankı odası etkisi yarattığı gözlemlenmiştir.

Akdağ'ın (2020) da ifade ettiği gibi halkı bilgilendirme ve kendi ideolojisine göre yönlendirme özelliği olan medya ile bu özellikleri doğasında bulunduran siyaset arasında her zaman hem işbirliği hem de karşıtlık ilişkisi bulunmaktadır (s. 1173).

Colleoni vd. (2014) belirttiği gibi twitter'da yapılan paylaşımların mevcut görüşleri güçlendirdiği ve twitter'ın yankı odalarının oluşturulmasına katkı sağladığı sonucuna varılmıştır (s. 319). Sabah, Yeni Şafak, Cumhuriyet ve Sözcü'nün twitter haberlerinin yankı odası etkisi yarattığı sonucuna varılmıştır. Ayrıca Twitter'ın yankı odası etkisinin, kutuplaşmayı artıran bir etkiye sahip olduğu sonucuna varılmıştır. Bireylerin kendi fikirleriyle benzer fikirleri olan kişilerle etkileşim halinde olması ve homojen medya mesajlarının tüketiminin kutuplaşmayı artırdığı sonucuna ulaşılmıştır.

Sonuç olarak medyanın bilgiyi iletirken ve kamuoyu ile bilgiyi paylaşırken sosyal medya ortamında haberleri çarpıttığı ve haberlerin Covid-19 döneminde hakikat sonrası dönemin özellikleri olan kutuplaşma, entelektüalizm karşıtlığı, popülist söylemlerin etkisinde kaldığı sonucuna ulaşılmıştır.

2022 yılında Yılmaz'ın (2022) yapmış olduğu “Yankı Odası Twitter Örneği” konulu çalışmada çalışmaya katılanların sadece kendi ilgi alanlarına uygun olan kişileri ve sayfaları takip ettikleri belirlenmiştir. Ayrıca belli bir Twitter hesabını takip eden katılımcıların takip ettikleri gruplarda beğeni, yorum ve retweet gibi paylaşımları daha korkusuz ve kararlı bir şekilde yaptıkları görülmüştür (s. 102). Bu çalışmanın sonucu ile Yılmaz'ın (2022) ortaya koymuş olduğu sonuçlar benzerlik göstermektedir.

2021 yılında Öztunç'un (2021) yapmış olduğu Covid-19 pandemi dönemindeki haberlerin söylem analizi konulu çalışmada Sabah gazetesinin hükümetin, Sözcü gazetesinin ise muhalefetin söylemlerini ön plana çıkardığı sonucuna ulaşılmıştır. Bu çalışma, her iki gazetenin farklı ideolojik çizgilerini yansıtan haber içeriklerini ele aldıklarını ortaya koymuştur (s. 231). Bu çalışmanın sonucu ile Öztunç'un (2021) ortaya koymuş olduğu sonuçlar benzerlik göstermektedir.

2020 yılında Şen ve Altın'ın (2020) yapmış olduğu “Sosyal Medyada Popülist Söylemler” konulu çalışmada hem Cumhur ittifakı hem Millet ittifakının söylemlerinde popülist söylemler bulunduğu tespit edilmiş fakat ana bileşeni Ak Parti olan Cumhur ittifakının adaylarının söylemlerinde popülist söylemin daha yoğun olduğu sonucuna ulaşılmıştır (s. 305). Bu çalışmanın sonuçları, Şen ve Altın (2020) tarafından elde edilen sonuçlarla paralellik göstermektedir.

2018 yılında Şimşek'in (2018) yapmış olduğu “Hakikat Sonrası Dönem ve Yeni Medya” konulu çalışmada kutuplaşmayla bir arada olan kişilerin kabul görmek için bir arada oldukları görüşüne yer verilmiştir. Kutuplaşmanın hakikat sonrası içeriklerin üretilmesine ve yayılmasına neden olduğu sonucuna ulaşılmıştır. Bu çalışmanın sonuçları, Şimşek (2018) tarafından elde edilen sonuçlarla paralellik göstermektedir.

Çalışma Cumhuriyet, Sabah, Sözcü ve Yeni Şafak'ın twitter hesapları üzerinden yapılmıştır. Gelecek çalışmaya farklı sahiplik yapısındaki farklı ideolojik ulusal gazetelerin twitter hesaplarının eklenmesi örneklemini farklılaştıracığından evreni daha iyi yansıtacaktır.

Dijital ortamda da lider e-gazeteler basılı gazetelerin dijital formatı olmasına rağmen, dijital ortamda çalışma yapan bağımsız birçok gazeteci bulunmaktadır. Çalışma ile bu gazetecilerin ideoloji – söylem – iktidar ilişkisine bakılabilir.

Türkiye’de de dünya genelinde olduğu gibi dijital platformların yaygınlaşması hız kazanmaktadır. Dijital mecranın izlenme ve okunma etkisi göz önüne alınırsa, çalışma ile farklı mecralardaki etkiye bakılabilir. Farklı araştırmalarda video ve görsel veriler üzerinden gidilerek bilimsel araştırma programları ile söylemleri analiz edilerek farklı sonuçların ortaya çıkıp çıkmayacağına bakılabilir. Örneğin verilere bir bilgisayar programı aracılığıyla ulaşmak istediğimiz amaca yönelik olarak analiz edilerek farklı sonuçların oluşturulması sağlanabilir. Bunlar; ATLAS.ti, Nvivo, Maxqda ve Hyperresearch'dir.

İnsanların yankı odası etkisinden çıkıp farklı görüşteki medya kanallarını takip etmesi oldukça önemlidir. Halk doğru şekilde bilgilendirilmezse ve kritik bilgilerden mahrum kalırsa demokrasi olumsuz yönde etkilenebilir. Toplumdaki bazı kişiler, medyaya yapılan bir saldırının demokrasinin ilkelerine yönelik bir saldırı olduğunu anlamakta hala yavaş kalmaktadır. Nitelikli medya önemini yitirirse, insanların yaşam biçimlerinin

tehlikeye gireceklerinin farkında olamamaktadır. Demokrasinin doğru çalışması için fikirlerin ve haberlerin halka ulaştırılması son derece önemlidir.

KAYNAKÇA

- (2020, 05 08). YouTube Statistics: <http://youtube.com/yt/press/statistics.html> adresinden alınmıştır
- Abbate, J. (1999). *Inventing the Internet*. Cambridge and London : MIT Press.
- Abdulmajid, A. (2019). Media and Ideology in the Middle East: A Critical Discourse Analysis. *Digest of Middle East Studies*, 28(1), 1-25.
- Abts, K., & Rummens, S. (2007). Populism versus Democracy. *Political Studies*, 55(2), 405–424.
- Adaklı, G. (2006). *Türkiye'de Medya Endüstrisi Neoliberalizm Çağında Milkiyet ve Kontrol İlişkileri*. Ankara: Ütopya Yayınları.
- Adaklı, G. (2010). Neoliberalizm ve Medya: Dünyada ve Türkiye'de Medya Endüstrisinin Dönüşümü. *Mülkiye*, XXXIV(269), 67-84.
- Adanır, O. (2008). *Simülasyon Kuramı Üzerine Notlar ve Söyeşiler*. İstanbul: Doruk Matbacılık.
- Adorno, T. W., & Horkheimer, M. (2014). *Aydınlanmanın Diyalektiği*. (N. Ülner, & E. Öztarhan Karadoğan, Çev.) İstanbul: Kabalcı Yayıncılık.
- Ager, B. (2011). *Sanal Benlik*. (V. Hacıoğlu, Çev.) İstanbul: Babil Yayınları .
- Ağırdır, B. (2010). *Siyasette ve Toplumda Kutuplaşma: KONDA Verileriyle Kutuplaşmanın Fotoğrafı*. İstanbul: Konda Araştırma ve Danışmanlık.
- Akarcalı, S. (2003). *İKinci Dünya Savaşında İletişim ve Propaganda* . Ankara: İmaj Yayınları.
- Akbulut, D. (2017). *Halka İlişkiler Perspektifinden Medya* (1. Basım b.). İstanbul: D&R Kitabevi.
- Akdağ, M. (2020). Medya Siyaset Etkileşimi Bağlamında Türkiye’de Siyasetin Medya Alanındaki Düzenlemeleri Üzerine Bir İnceleme. *Erciyes İletişim Dergisi*, 7(2), 1173-1197.
- Akfırat, S. (2019). Sosyal Kimlik Yaklaşımının Bilim Felsefesinin Pozitivizm, Sosyal İnşacılık ve Eleştirel Gerçekçilik Açısından Değerlendirilmesi. *Felsefe ve Sosyal Bilimler Dergisi*(28), 405-420.
- Akmeşe, Z., & Deniz, K. (2017). Selfie: Benliği Çerçevelemek. *Akademik Sosyal Araştırmalar Dergisi*, 5(59), 283-289.
- Aktaş, H. (2004). *Siyasal İletişim Aracı Olarak İnternet*. Konya: Tablet Kitabevi.

- Albrecht, S. (2006). Whose voice is heard in online deliberation?: A study of participation and representation in political debates on the internet. *Information Communication & Society*, 9(1), 62-82.
- Alexander, J. (2013). The case of the green vampire: eco-celebrity, Twitter and youth engagement. *Celebrity Studies*, 4(3), 353-368.
- Alhabash, S., & Ma, M. (2017). A Tale of Four Platforms: Motivations and Uses of Facebook, Twitter, Instagram and Snapchat Among College Students? *Social Media + Society*, 3(1), 1-13.
- Allan, S. (2013). *Citizen Witnessing: Revisioning Journalism in Times of Crisis*. John Wiley & Sons.
- Allcott, H., & Gentzkow, M. (2017). Social Media and Fake News in The 2016 Election. *Journal of Economic Perspectives*, 31(2), 211–236.
- Almasoodi, A. T., & Sucu, İ. (2021). Habercilikte Geleneksel Medyadan Yeni Medya Platformlarına Geçiş Yönünde Haber Oluşumu. *Kadim Akademi SBD*, 5(1), 52-68.
- Alpay, Y. (2020). *Yalanın Siyaseti* (13. Baskı b.). İstanbul: Destek Yayınları.
- Altay, S., & Uğur, U. (2018). Sinemanın Propaganda Aracı Olarak Kullanılması: Ben Küba Filmi. *İstanbul Aydın Üniversitesi Güzel Sanatlar Fakültesi Dergisi*, 4(8), 13-32.
- Althusser, L. (1994). *İdeoloji, Devletin İdeolojik Aygıtları*. İstanbul : İletişim Yayınları.
- Althusser, L. (2006). Ideology And Ideological State Apparatuses (Notes towards an Investigation). *The Anthropology Of The State: A Reader*, 9(1), 86-98.
- Altuntek, S. (1993). İlk Türk Matbaasının Kuruluşu ve İbrahim Müteferrika. *Hacettepe Üniversitesi Edebiyat Fakültesi Dergisi*, 10(1), 191-204.
- Andersen, W. (1997). *The Future of the Self: Inventing the Postmodern Person*. New York: Penguin Putnam.
- Anderson, J. J. (2011). *Wikipedia: Company and Its Founders*. Minnesota: Abdo Publishing.
- Ansell-Pearson, K. (1998). *Kusursuz Nihilist* (1. b.). (M. Küçük, Dü., & C. Soydemir, Çev.) İstanbul: Ayrıntı Yayınları.
- Arditi, B. (2003). Populism, or Politics at the Edges of Democracy. *Contemporary Politics*, 9(1), 17-31.
- Arık, E., & Akgün, H. (2018). Medya Metinlerinin İnşasında İdeolojik Farklılıklar:“Süper Teşvik Paketi” Haberlerinin Söylem Analizi. *Intermedia International e-Journal*, 5(9), 197-211.

- Arık, M. B. (2004). Medya Çağında Futbol ve Televizyon Arasındaki Kaçınılmaz İlişki: Top Ekranda. İstanbul: Salyangoz Yayınları.
- Arslan, A. (2006). Medyanın Birey, Toplum ve Kültür Üzerine Etkileri. *Journal of Human Sciences*, 1(1), 1-12.
- Arvas, İ. S. (2016). İfade Özgürlüğü Bağlamında Türkiye’de Twitter. A. Büyükaslan, & A. M. Kırık (Dü) içinde, *Sosyal Medya Araştırmaları* 3 (s. 145-188). Konya: Çizgi Kitabevi.
- Askeroğlu, E. D., & Karakulakoğlu, S. E. (2019). Geleneksel Medyadan Yeni Medyaya Geçiş Sürecinde Değişen Gazetecilik "Yurttaş Gazeteciliği": Kuşaklar Üzerine Bir Araştırma. *Gümüşhane Üniversitesi İletişim Fakültesi Elektronik Dergisi*, 7(1), 508-536.
- Aslan, O. (2020). Post-Truth Kavramının Postmodernizm Aynası Üzerine Düşen Yansımaları. *Pasajlar Sosyal Bilimler Dergisi*(4), 109-124.
- Aston, J., & Gaudenzi, S. (2017). Interactive Documentary and Its Limited Opportunities to Persuade. *Discourse, Context & Media*, 20, 218-226.
- Atabek, Ü. (2005). İletişim Teknolojileri ve Yerel Medya İçin Olanaklar. S. Alankuş (Dü.) içinde, *Yeni İletişim Teknolojileri ve Yeni Medya* (s. 61-90). İstanbul: İletişim Vakfı Yayınları.
- Ayan, V. M. (2019). AKP Devrinde Medya Âlemi. İstanbul: Yordam Kitap.
- Aydoğan, D. (2013). Türkiye’de Dijital Gazetecilik: Habertürk ve Hürriyet Gazeteleri Örneği. *The Turkish Online Journal of Design, Art and Communication*, 3(3), 26-40.
- Aytaç, S. E. (2017). Türkiye’de Siyasi Partilerin Seçim Beyannamelerindeki Politika Öncelikleri. *Journal of Political Sciences*, 26(2), 7-26.
- Ayten, A. (2014). Sosyal Medyada Türk Basını. *AJIT-e: Bilişim Teknolojileri Online Dergisi*, 5(16), 71-84.
- Aziz, A. (2013). Televizyon ve Radyo Yayıncılığı (Giriş). İstanbul: Hiperlink Yayınları.
- Azizağaoğlu, A., & Altunışık, R. (2012). Postmodernizm, Sembolik Tüketim ve Marka. *Tüketici ve Tüketim Araştırmaları Dergisi*, 4(2), 33-50.
- Badley, G. F. (2021). Trumpery: A Farrago of Fragments. *Qualitative Inquiry*, 27(3/4), 444-454.
- Bagdikian, B. H. (1983). *The media monopoly*. Boston: Beacon Press.
- Bailey, S. (2005). *Media audiences and identity : self-construction in the fan experience*. Basingstoke: Palgrave Macmillan.

- Bakshy, E., Messing, S., & Adamic, L. (2015). Exposure to Ideologically Diverse News and Opinion on Facebook. California: Scienceexpress.
- Bal, M. (2011). İmaj ve Önyargı Faktörünün Gazete Haberlerine Etkisi. Kahramanmaraş Sütçü İmam Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi, 1(2), 201-226.
- Ballesteros-Herencia, C. A. (2018). El índice de engagement en redes sociales, una medición emergente en la Comunicación académica y organizacional. Razón y palabra, 22(3-102), 96-124.
- Bane, K. C. (2017). Tweeting the Agenda. Journalism Practice, 13(2), 1-15.
- Bane, K. C. (2017). Tweeting the Agenda: How Print and Alternative Web-Only News Organizations Use Twitter as a Source. Journalism Practice, 13(2), 191-205.
- Banning, S., & Trammell, K. D. (2006). Revisiting the issue of blog credibility: A national survey. Association for Education in Journalism & Mass Communication. San Francisco, CA.
- Barnett, C. (1999). Culture, government and spatiality: Reassessing the 'Foucault effect' in cultural-policy studies. International Journal of Cultural Studies, 2(3), 369-397.
- Barret, M. (2000). Marx'tan Foucault'ya İdeoloji. (A. Fethi, Çev.) İstanbul: Mavi Ada Yayınları.
- Barthes, R. (1977). Introduction to the Structural Analysis of Narratives. S. Heath (Dü.) içinde, Image, Music, Text (s. 79-124). London: Fontana.
- Basın İlan Kurumu. (2021, 07 28). 09 11, 2022 tarihinde <https://bik.gov.tr/kurumsal-haberler/2020-yazili-medya-istatistikleri-aciklandi/> adresinden alındı
- Başaran, F. (2005). İnternetin Ekonomi Politigi. M. Binark, & B. Kılıçbay (Dü) içinde, İnternet, Toplum, Kültür (s. 32-52). Ankara: Epos Yayınları.
- Batmaz, V. (2003). Karartma: RTÜK Rütüklenemez. İstanbul: Karakutu Yayınları .
- Batu, M., & Tos, O. (2017). Tüketim Kültürü Odağında Modernizm ve Postmodernizmin Karşılaştırılması. Gümüşhane Üniversitesi İletişim Fakültesi Dergisi, 5(2), 991-1023.
- Batuş, G. (2005). İnsan Aklının, Kendi Yarattığı Teknolojiyle Dostluk Arayışı. N. Rigel (Dü.) içinde, Kadife Karanlık (2. b., s. 261-271). İstanbul: Su Yayınevi.
- Baudrillard, J. (1991). Sessiz Yığınların Gölgesinde ya da Toplumsalın Sonu. (O. Adanır, Çev.) İstanbul: Ayrıntı Yayınları.
- Baudrillard, J. (2002). Selected Writings (2. Baskı b.). (M. Poster, Dü.) California: Stanford University Press.

- Baudrillard, J. (2005). Anahtar Sözcükler. (O. Adanır, & L. Yıldırım, Çev.) Ankara: Paragraf Yayınevi.
- Baudrillard, J. (2006). Kusursuz Cinayet. (N. Sevil, Çev.) İstanbul: Ayrıntı Yayınları.
- Baudrillard, J. (2011). Simülakrlar ve Simülasyon (6. Baskı b.). (O. Adanır, Çev.) Ankara: Doğu Batı Yayınları.
- Baudrillard, J. (2015). Şeytana Satılan Ruh ya da Kötülüğün Egemenliği (3. Baskı b.). (O. Adanır, Çev.) Ankara: DoğuBatı Yayınları.
- Baudrillard, J. (2016). Simgesel Değiş tokuş ve Ölüm (4. Baskı b.). (O. Adanır, Çev.) İstanbul: Boğaziçi Üniversitesi Yayınevi.
- Baudrillard, J. (2017). Simülakrlar ve Simülasyon (11 b.). (O. Adanır, Çev.) Ankara: DoğuBatı Yayınları.
- Baudrillard, J. (2017). Tüketim Toplumu (10 b.). (N. Tural, & F. Keskin, Çev.) İstanbul: Ayrıntı Yayınları.
- Bauman, Z. (1992). Intimations of Postmodernity. London: Routledge .
- Bauman, Z. (1993). Review of The Transformation of Intimacy. Sociological Review(41), 363-368.
- Bauman, Z. (1995). Life in Fragments: Essays in Postmodern Morality. Oxford: Blackwell.
- Bauman, Z. (1995). Modernite ve Holocaust. İstanbul: Sarmal Yayınevi.
- Bauman, Z. (1997). Postmodernizm ve Hoşnutsuzlukları. (İ. Türkmen, Çev.) İstanbul: Ayrıntı Yayınları.
- Bauman, Z. (2007). Consuming Life. Cambridge, UK: Polity .
- Bauman, Z. (2017). Küreselleşme: Toplumsal Sonuçları (7. b.). (A. Yılmaz, Çev.) İstanbul: Ayrıntı Yayınları.
- Baumeister, R. F. (1982). A self-presentational view of social phenomena. Psychological Bulletin, 91(1), 3-26.
- Bayram, A. K. (2018). Foucault'nun Yöntemi: Hakikatin Söylemsel İnşasının Arkeolojisi ve Soykütüğü. Marmara Üniversitesi Siyasal Bilimler Dergisi, 6(2), 217- 230.
- Baytal, Y. (2007). Demokrat Parti Dönemi Ekonomi Politikaları (1950-1957). Ankara Üniversitesi Türk İnkılâp Tarihi Enstitüsü Atatürk Yolu Dergisi, 10(40), 545 - 567.

- BBC. (2016, 11 16). 12 28, 2020 tarihinde 'Post-truth' declared word of the year by Oxford Dictionaries: <https://www.bbc.co.uk/news/uk-37995600> adresinden alındı
- Becermen, M. (2010). Nietzsche'de "Güç İstemi" ve Hakikat İlişkisi Üzerine Bir İnceleme. Uuludağ Üniversitesi Fen - Edebiyat Fakültesi(19), 361-370.
- Bektaş, A. (2000). Kamuoyu, İletişim ve Demokrasi . İstanbul: Bağlam Yayınları.
- Bektaş, A. (2002). Siyasal Propaganda. İstanbul: Bağlam Yayınları.
- Belek, İ. (1997). Post Kapitalist Paradigmalar. İstanbul: Sorun Yayınları.
- Bell, D. (1976). The Cultural Contradictions of Capitalism. New York: Basic Books.
- Bell, D. (2009). On the Net: Navigating the World Wide Web. G. Creeber, & R. Martin içinde, Digital Cultures: Understanding New Media (s. 30-45). New York: Open University Press.
- Benson, R. (2013). Shaping Immigration News: A French-American Comparison. Cambridge: Cambridge University Press.
- Berg, M. (2016, 12 05). The highest-paid YouTube stars 2016: pewdiepie remains no. 1 with \$15 million. 05 08, 2020 tarihinde Forbes: <http://www.forbes.com/sites/maddieberg/2016/12/05/the-highest-paid-youtube-stars-2016-pewdiepie-remains-no-1-with-15-million/#6b45b38f6b0f> adresinden alındı
- Bergoffen, D. B. (1990). Nietzsche's Madman: Perspectivism without Nihilism . C. Koelb içinde, Nietzsche As Postmodernist: Essays Pro and Contra (s. 57-72). Albany: The State university of New York Press.
- Beriş, H. E. (2019). Demokrasiye Neler Oluyor? Popülizm ve Otoriterleşme Tartışmalarına Bir Bakış. Liberal Düşünce Dergisi, 24(96), 27-53.
- Bernasconi, R. (1989). Seeing Double: Destruktion and Deconstruction. D. P. Michelfelder, & R. E. Palmer (Dü) içinde, Dialogue & Decostruction: The Gadamer-Derrida Encounter (s. 233-250). Albany, N.Y.: State Unjversity of New York Press.
- Berners-Lee, T. (2000). Weaving the Web: The Original Design and Ultimate Destiny of the World Wide Web. New York: HarperCollins.
- Billig, M. (1995). Banal nationalism. London: Sage.
- Bimber, B., & Davis, R. (2003). Campaigning Online:The Internet in U.S. Elections. Oxford: Oxford University Press.
- Bimber, B., & Davis, R. (2003). Campaigning Online:The Internet in U.S. Elections. Oxford: Oxford University Press.

- Binark, M. (2015). Yeni Medya Çalışmalarında Araştırma Yöntem ve Teknikleri (2. Baskı b.). İstanbul: Ayrıntı Yayınları.
- Binark, M., & Bayraktutan, G. (2013). Ayın Karanlık Yüzü: Yeni Medya ve Etik. İstanbul: Kalkedon Yayıncılık.
- Blau, A. (2020). Defending Instrumental Rationality against Critical Theorists. Political Research Quarterly, 1-14.
- Blumer, H. (1969). Symbolic Interactionism: Perspective and Method. Englewood Cliffs : Prentice-Hall.
- Boczkowski, P. J. (2004). The Processes Of Adopting Multimedia And Interactivity in Three Online Newsrooms. Journal Of Communication, 54(2), 197-213.
- Bode, L. (2012). Facebooking it to the Polls: A Study in Online Social Networking and Political Behavior. Journal of Information Technology & Politics, 9, 352-369.
- Bollinger, L. C., & Stone, G. R. (2018). Eternally Vigilant: Free Speech in the Modern Era. University of Chicago Press.
- Bolter, J. D. (2019). The Digital Plenitude: The Decline of Elite Culture and the Rise of New Media. Cambridge, United States: MIT Press.
- Borchardt, A. (2019). Newsrooms Need to Build Trust with Their Journalists, not Just the Audience. Cambridge: NiemanLab / Nieman Foundation at Harvard.
- Borgmann, A. (1992). Crossing the Postmodern Divide. Chicago: University of Chicago Press.
- Bosco, J. (2001). The McDonald's Snoopy Craze in Hong Kong. G. Mathews, & T. Lui içinde, Consuming Hong Kong (s. 263-286). Hong Kong: Hong Kong University Press.
- Bostancı, N. (1998). Siyaset Medya ve Ötesi. Ankara: Vadi Yayınları.
- Bourdieu, P. (1997). Televizyon Üzerine. (T. Ilgaz, Çev.) İstanbul: Yapı Kredi Yayınları.
- Bozdağ, E. (2013). Bias in Algorithmic Filtering And Personalization. Ethics and Information Technology, 15, 209-227.
- Böyük, M. (2017). Mobil Gazetecilik (MoJo): Toplumsal Olaylar Üzerinden Mobil Habercilik. Innovation and Global Issues in Social Sciences (s. 34-43). Antalya: Inglobe .
- Brennen, B., & Cerna, E. d. (2010). Journalism in Secound Life. Journalism Studies, 11(4), 546-554.

- Breuilly, J. (2011). Max Weber, Charisma and Nationalist Leadership. *Nations and Nationalism*, 17(3), 477–499.
- Broersma, M., & Graham, T. (2012). Social Media As Beat: Tweets As A News Source During The 2010 British And Dutch Elections. *Journalism Practice*, 6(3), 403-419.
- Broersma, M., & Graham, T. (2013). Twitter as a News Source: How Dutch and British Newspapers Used Tweets in Their News Coverage, 2007–2011. *Journalism Practice*, 7(4), 446-464.
- Broersma, M., & Peters, C. (2013). Rethinking Journalism: The Structural Transformation of a Public Good. *Rethinking Journalism: Trust and Participation in a Transformed News Landscape* (s. 1-12). içinde Routledge.
- Broersman, M., & Graham, T. (2012). Social Media as Beat. *Journalism Practice*, 6(3), 403-419.
- Bryant, L. V. (2020). The YouTube Algorithm and the Alt-Right Filter Bubble. *Open Information Science*, 4(1), 85-90.
- Buckingham, D. (2019). Teaching Media in a ‘Post-Truth’ Age: Fake News, Media Bias and the Challenge for Media Literacy Education. *Media Education Journal*, 31(2), 1-19.
- Budak, E. (2018). Türkiye’de Yayın Yapan Uluslararası Haber Organları Üzerine Ekonomik Politik Bir İnceleme. *Pesa Uluslararası Sosyal Araştırmalar Dergisi*, 4(3), 344-357.
- Budak, F., & Korkmaz, Ş. (2020). COVID-19 Pandemi Sürecine Yönelik Genel Bir Değerlendirme: Türkiye Örneği. *Sosyal Araştırmalar ve Yönetim Dergisi*, 1, 62-79.
- Bulunmaz, B. (2011). Holdingleşme Ekseninde Türk Medyasında Tekelleşme Sorunu. *Öneri Dergisi*, 9(36), 237-246.
- Bulunmaz, B. (2012). Türk Basın Tarihi İçerisinde Demokrat Parti Dönemi ve Sansür Uygulamaları. *Öneri Dergisi*, 10(37), 203-214.
- Bulunmaz, B. (2012). Yeni Medya Eski Medyaya Karşı: Savaşı Kim Kazandı ya da Kim Kazanacak? *Karadeniz Teknik Üniversitesi İletişim Araştırmaları Dergisi*, 4(7), 22-29.
- Bulut, S. (2020). Egemen Söylemin Kıyısındakiler: Alternatif Bir Platform Olarak YouTube’da Gazetecilik ve Gazeteciler Üzerine Bir İnceleme. *Erciyes İletişim Dergisi*, 7(2), 727-748.
- Burgess, J., & Green, J. (2009). *YouTube: Online Video and Participatory Culture*. Cambridge: Polity Press.

- Büyükbaykal, G. N., & Büyükbaykal, C. I. (2015). Türkiye'de Basın-İktidar İlişkileri Bağlamında 1946-1960 Dönemi. 1946'dan Günümüze Medya ve Siyaset. içinde İstanbul: Volga Yayıncılık.
- Büyükkantarcıoğlu, S. N. (2012). Söylem İncelemelerinde Eleştirel Dilbilimsel Boyut: Eleştirel Söylem Çözümlemesi ve Ötesi. Ö. Özer (Dü.) içinde, Haberi Eleştirmek (s. 74-98). Konya: Literatürk .
- Cadwalladr, C. (2016, 11 04). The Guardian. 03 15, 2021 tarihinde Google, Democracy and The Truth About Internet Search: <https://www.theguardian.com/technology/2016/dec/04/google-democracy-truth-internet-search-facebook> adresinden alındı
- Cahoone, L. E. (1988). The Dilemma of Modernity. Albany, New York: Suny Press.
- Calhoun, C. (1994). Social Theory and the Politics of Identity. Oxford: Blackwell.
- Campbell, C. (2004). I shop therefore I know that I am: the metaphysical basis of modern consumerism. K. M. Ekström, & H. Brembeck içinde, Elusive Consumption (s. 27-43). Oxford: Berg.
- Campbell, C. (2005). The Craft Consumer: Culture, craft and consumption in a postmodern society. Journal of Consumer Culture, 5(1), 23-42.
- Canovan, M. (2002). Taking Politics to the People: Populism as the Ideology of Democracy. Y. Mény, & Y. Surel (Dü) içinde, Democracies and the Populist Challenge (s. 25-44). NewYork: Palgrave.
- Canovan, M. (2004). Populism for Political Theorists? Journal of Political Ideologies, 9(3), 241-252.
- Canpolat, N. (2005). Foucault. N. Rigel (Dü.) içinde, Kadife Karanlık (2. Baskı b., s. 75-138). İstanbul: Su Yayınevi.
- Cansun, Ş. (2009). Toplumsal Cinsiyet Sorunlarının Türk Köşe Yazarlarınca Algılanışı: Yeni Şafak Gazetesi Örneği. Fe Dergi, 1(1), 1-10.
- Carlson, M. (2007). Blogs and Journalistic Authority: The role of blogs in US Election Day 2004 coverage. Journalism Studies, 8(2), 264-279.
- Carlson, M. (2015). Introduction: The many boundaries of journalism. S. C. Lewis, & M. Carlson içinde, Boundaries of Journalism: Professionalism, Practices and Participation (s. 1-18). New York, USA: Routledge.
- Cascardi, A. J. (1992). The Subject of Modernity. Cambridge : Cambridge University Press.
- Castells, M. (2010 [1996]). Theory of Information Age: Economy, Society and Culture ((First published in 1996) b., Cilt Volume I: The Rise of the Network Society). Malden, MA & Oxford: Blackwell.

- Cawley, A. (2008). News Production in an Irish Online Newsroom: Practice, Process, and Culture. C. Paterson, & D. Domingo (Dü) içinde, *Making Online News: The Ethnography of New Media Production* (s. 45-60). New York: Peter Lang.
- Celep, Ö. (2018). How can Akşener's İYİ Party Contribute to Turkey's Democracy? *Turkish Policy Quarterly*, 16(4), 109-118.
- Cereci, S. (2016). Geleneksel İletişimden Sayısal Teknoloji Çağı Olanaklarıyla İletişime Kültürel Değişim: Toplumsal Medya. *International Journal of Social Science*, 48, 1-13.
- Cevizci, A. (1999). *Felsefe Sözlüğü*. İstanbul: Paradigma Yayınları.
- Che, X., Ip, B., & Lin, L. (2015). A Survey of Current YouTube Video Characteristics. *IEEE Multimedia*, 22(2), 56-53.
- Cheng, X. (2013). Understanding the characteristics of internet short video sharing: a youtube-based measurement study. *Transactions on Multimedia*, 15(3), 1184-1194.
- Chomsky, N. (1993). *Medya Gerçeği*. (A. Yılmaz, Çev.) İstanbul: Tümzamanlar Yayıncılık.
- Chomsky, N. (2016). *Medya Denetimi* (4. Baskı b.). (E. Baki, Çev.) İstanbul: Everest Yayınları.
- Choudhury, N. (2014). World Wide Web and Its Journey from Web 1.0 to Web 4.0. *International Journal of Computer Science and Information Technologies*, 5(6), 8096-8100.
- Christopoulou, A. (2018). *The Information Disorder Ecosystem: A Study On The Role Of Social Media, The Initiatives To Tackle Disinformation And A Systematic Literature Review Of False Information Taxonomies*. Master of Science. School of Science & Technology.
- Ciampa, R., Moore, T., Carucci, J., Muller, S., & Wescott, A. (2015). *YouTube Channels For Dummies*. New Jersey: Wiley .
- Clarke, P. B. (1996). *Deep Citizenship*. London: Pluto Press.
- Clegg, S. R. (1989). *Frameworks of Power*. London: Sage.
- Coddington, M. (2014). Normalizing the Hyperlink: How Bloggers, Professional Journalists, and Institutions Shape Linking Values. *Digital Journalism*, 2(2), 140-155.
- Cohen, B. C. (1963). *The Press and Foreign Policy*. Princeton: Princeton University Press.

- Cohen, L., Manion, L., & Morrison, K. (2007). *Research Methods in Education* (6. Baskı b.). London: Routledge.
- Colleoni, E., Rozza, A., & Arvidsson, A. (2014). Echo Chamber or Public Sphere? Predicting Political Orientation and Measuring Political Homophily in Twitter Using Big Data. *Journal of Communication*, 64, 317–332.
- Collier, S. J. (2009). Topologies of Power: Foucault's Analysis of Political Government beyond 'Governmentality' . *Theory, Culture & Society*, 26(6), 78-108.
- Connor, S. (1989). *Postmodernist culture: An introduction to theories of the contemporary*. Oxford: Blackwell Publishers.
- Cooley, C. H. (2010). *Human nature and the social order*. New York: Nabu Press.
- Copleston, F. (1998). *Felsefe Tarihi: Nihilizm ve Materyalizm*. (D. Canefe, Çev.) İstanbul: İdea Yayınları.
- Coronavirus (COVID-19) Vaccinations. (2021, 08 14). *Our World in Data*: <https://ourworldindata.org/covidvaccinations> adresinden alınmıştır
- Cottle, S. (1999). From BBC Newsroom to BBC Newscentre: On Changing Technology and Journalist Practices. *Convergence: Journal of New Information and Communication Technologies*, 5(3), 22-43.
- Cover, R. (2006). Audience inter/active: Interactive media, narrative control and reconceiving audience history. *New Media & Society*, 8(1), 139–158.
- COVID-19 Türkiye Web Portalı. (2020). 02 12, 2023 tarihinde <https://covid19.tubitak.gov.tr/duyurular/covid-19-turkiye-platformuasi-ve-ilac-gelistirme> adresinden alındı
- Cox, M. (2017). The Rise of Populism and the Crisis of Globalisation: Brexit, Trump and Beyond. *Irish Studies in International Affairs*, 28, 9-17.
- Crane, R., & Sornette, D. (2008). Robust dynamic classes revealed by measuring the response function of a social system. *Proceedings of the National Academy of Sciences of the United States of America*, 105(41), 15649–15653.
- Creeber, G., & Martin, R. (2009). *Digital Cultures: Understanding New Media* . New York & Berkshire: Open University Press.
- Cross, M. (2011). *Bloggerati, Twitterati: How Blogs and Twitter are Transforming Popular Culture: How Blogs and Twitter are Transforming Popular Culture*. Oxford, Denver, Santa Barbara: ABC-CLIO.
- Cumhuriyet Gazetesi. (2020, 03 12). www.cumhuriyet.com.tr adresinden alınmıştır
- Cumhuriyet Gazetesi Yayın İlkeleri. (tarih yok). 07 11, 2022 tarihinde Cumhuriyet Gazetesi: https://www.cumhuriyet.com.tr/yayin_ilkeleri adresinden alındı

- Cumhuriyet Twitter. (2023, 04 06). 04 06, 2023 tarihinde @cumhuriyetgzt: <https://twitter.com/cumhuriyetgzt> adresinden alındı
- Curran, J. (2019). Triple Crisis of Journalism. *Journalism*, 20(1), 190-193.
- Curtis, B., & Curtis, C. (2011). *Social Research: A Practical Introduction*. London: SAGE Publications.
- Curzon-Hobson, A. (2003). Higher Learning and The Critical Stance. *Studies in Higher Education*, 28(2), 201-212.
- Çağlar, İ., & Memmi, M. A. (2014). *Türkiye Medyası ve Kutuplaşma: TEOG Örneği*. İstanbul : SETA Siyaset, Ekonomi ve Toplum Araştırmaları Vakfı Yayınları.
- Çağlar, N., & Köklü, P. H. (2017). Yeni Medyanın Siyasal İletişim Aracı Olarak Kullanımı: Siyasal Partilerin Resmi Web Sitelerine Yönelik Bir Araştırma. *Gümüşhane Üniversitesi İletişim Fakültesi Elektronik Dergisi*, 5(1), 148-173.
- Çakır, H. (2007). Geleneksel Gazetecilik Karşısında İnternet Gazeteciliği. *Erciyes Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*(22), 123-149.
- Çalışkan, A., Kaya, P. B., & Malak, M. (2020). Cumhurbaşkanlığı Hükümet Sisteminin Bütçe Sürecine Etkisi. *Ankara Hacı Bayram Veli Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi*, 22(3), 721-736.
- Çalışkan, M., & Mencik, Y. (2015). Değişen Dünyanın Yeni Yüzü: Sosyal Medya. *Akademik Bakış Dergisi*(50), 254-277.
- Çalışkan, S. (1993). Yapıbozculuk Üzerine. *Dilbilim Araştırmaları Dergisi*, 4, 99 - 107.
- Çerçi, Ü. Ö., Canöz, N., & Canöz, K. (2020). Covid-19 Krizi Döneminde Bilgilenme Aracı Olarak Sosyal Medya Kullanımı. *Selçuk Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 44, 184-198.
- Çetin, B. N. (2014). Propaganda Olgusu ve Propagandanın Amerikanlaşması. *Fırat Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 24(2), 239-265.
- Çetin, B. N. (2014). Propaganda Olgusu ve Propagandanın Amerikanlaşması. *Fırat Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 24(2), 239-265.
- Çiftçi, H. (2017). Televizyon Haberciliğinde Etiksel Bir Sorun Olarak Magazinleşmenin Topluma Etkisi. *The Journal of Academic Social Science Studies*, 58, 475-487.
- Çiğdem, A. (2008). *Akıl ve Toplumun Özgürleşimi: Jürgen Habermas Üzerine Bir Araştırma* (1. Baskı b.). İstanbul: İletişim Yayıncılık.
- Çınar, F., & Oğuz, M. (2020). Türkiye'de Covid-19 pandemisine yönelik stratejilerin Swot Analizi ile Değerlendirilmesi. *Sağlık ve Sosyal Refah Araştırmaları Dergisi*, 2(2), 1-11.

- Çobaner, A. A. (2021). COVID-19 Sürecinde Değişen Sağlık/ Risk Algısı ve Medya Tüketim Pratikleri.
- D'Ancona, M. (2017). Post-Truth: The New War on Truth and How to Fight Back. UK: Ebury Press.
- Dabner, N. (2012). "Breaking Ground" in the use of social media: a case study of a university earthquake response to inform educational design with Facebook. *Internet and Higher Education*, 15(1), 69-78.
- Dağlı, N. (1995). *Gazete Yayımlama Teknikleri*. Ankara: İmaj Yayınları.
- Dağtaş, B. (1999). İngiliz Kültürel Çalışmalarında İdeoloji. *Kurgu Dergisi*(16), 335-357.
- Dalsgaard, S. (2008). Facework on Facebook: The Presentation of Self in Virtual Life and Its Role in the US Elections. *Anthropology Today*, 24(6), 8-12.
- Danaher, G., Schirato, T., & Webb, J. (2000). *Understanding Foucault*. St Leonards, NSW: Allen & Unwin.
- Darwin, C. (1975). *İnsanın Türeyişi* (2. Baskı b.). (Ö. Ünalın, Çev.) Ankara: Onur Yayınları.
- Davies, A. (2013). Blogs as 'minimal' politics. *Dialogues in Human Geography*, 3(1), 81-84.
- Davies, N. (2008). *Flat Earth News*. London: Chatto and Windus.
- Dayan, S. (2021). COVID-19 ve AŞI. *Dicle Tıp Dergisi*, 48(Özel Sayı), 98-113.
- de Boer, N., Sütfeid, H., & Groshek, J. (2012). Social media and personal attacks: A Comparative Perspective on Co-Creation and Political Advertising in Presidential Campaigns on Youtube. *First Monday*, 17(12).
- Debord, G. (1996). *Gösteri Toplumu ve Yorumlar*. (A. Ekmekçi, & O. Taşkent, Çev.) İstanbul: Ayrıntı Yayınları.
- Debord, G. (1996). *Gösteri Toplumu ve Yorumlar*. (A. Ekmekçi, & O. Taşkent, Çev.) İstanbul: Ayrıntı Yayınları.
- Debord, G. (1996). *Gösteri Toplumu ve Yorumlar*. (A. Ekmekçi, & O. Taşkent, Çev.) İstanbul: Ayrıntı Yayınları.
- Del Vicario, M., Zollo, F., Caldarelli, G., Scala, A., & Quattrociocchi, W. (2017). Mapping Social Dynamics on Facebook: The Brexit Debate. *Social Networks*, 50, 6-16.
- Delanty, G. (2000). *Modernity and Postmodernity: Knowledge, Power and The Self*. London, Thousand Oaks: Sage Publications.

- Delanty, G. (2000). *Modernity and Postmodernity: Knowledge, Power and the Self* . London: Sage Publication .
- Demir, G. (2001). Küreselleşme Üzerine. *Ankara Üniversitesi SBF Dergisi*, 56(01), 73-104.
- Demir, Ö., & Acar, M. (1997). *Sosyal Bilimler Sözlüğü*. Ankara: Vadi Yayınları.
- Demirören Medya. (tarih yok).
- Demirtaş, T., & Tekiner, H. (2020). Filiation: A Historical Term the COVID-19 Outbreak Recalled in Turkey. *Erciyes Med Journal*, 42(3), 354-358.
- Denzin, N. K. (1992). *Symbolic Interactionism and Cultural Studies: The Politics of Interpretation*. Oxford, UK and Cambridge, USA: Blackwell Publishers.
- DeRoo, S. S., NJ, P., & LY, F. (2020). Planning for a COVID-19 Vaccination Program. *JAMA*, 323(24), 2458-2459.
- Derrida, J. (1972). *Signature Event Context*. (S. Weber, & J. Mehlman, Çev.) Evanston: Northwestern University Press.
- Derrida, J. (1978). *Writing and Difference*. Chicago: University of Chicago Press.
- Derrida, J. (1987). *The Post Card: From Socrates to Freud and Beyond*. (A. Bass, Çev.) Chicago and London: University of Chicago Press.
- Derrida, J. (1987). *The Truth in Painting*. (G. Bennington, & I. McLeod, Çev.) Chiacago - London: University of Chicago Press.
- Derrida, J. (1988). Letter to a Japanese Friend. D. Wood, & R. Bernasconi (Dü) içinde, *Derrida and Différance* (s. 1-5). Evanston: Northwestern University Press.
- Derrida, J. (2014). *Gramatoloji* (2. Baskı b.). (İ. Birkan, Çev.) Ankara: BilgeSu Yayıncılık.
- Derrida, J. (2020). *Yazı ve Fark*. (P. B. Yalım, Çev.) İstanbul: Metis Yayıncılık.
- Descombes, V. (1993). *Modern Fransız Felsefesi*. (A. Yardımelı, Çev.) İstanbul: İdea Yayınevi.
- deSilver, D. (2014, 02 04). Facebook is a News Source For Many, but Only Incidentally. 04 30, 2020 tarihinde Pew Research Center: pewresearch.org/fact-tank/2014/02/04/facebook-is-a-news-source-for-many-but-only-incidentally/ adresinden alındı
- Deuze, M. (1999). Journalism and the Web: an Analysis of Skills and Standards in an Online Environment. *Gazette*, 61(5), 373-390.
- Deuze, M. (2004). What is Multimedia Journalism? *Journalism Studies*, 5(2), 139-52.

- Deuze, M. (2005). What is Journalism? Professional Identity and Ideology of Journalists Reconsidered. *Journalism*, 6(4), 442-464.
- Deuze, M. (2007). Convergence culture in the creative industries. *International Journal of Cultural Studies*, 10(2), 243-263.
- DeVito, J. A. (1986). *The Communication Handbook: A Dictionary*. New York: Harper & Row.
- Devran, Y. (2010). *Haber - Söylem - İdeoloji*. İstanbul: Başlık Yayınları.
- Dierks, Z. (2022, 08 01). Statista. 03 11, 2023 tarihinde Social Media & User-Generated Content: <https://www.statista.com/topics/9412/social-media-in-turkey/#topicOverview> adresinden alındı
- Dierks, Z. (2023, 02 24). Statista. 03 11, 2023 tarihinde Social Media & User-Generated Content: <https://www.statista.com/statistics/284503/turkey-social-network-penetration/> adresinden alındı
- Digital Information World . (2020, 06 13). 02 19, 2021 tarihinde Study Reveals How Social Media Algorithms Create Echo Chambers: <https://www.digitalinformationworld.com/2020/06/study-reveals-how-social-media-algorithms-create-echo-chambers.html> adresinden alındı
- Dimitar, V. (2017). Rethinking the Paradox of the Subject: "Power" and "Freedom" in Nietzsche and Foucault. *International Critical Thought*, 7(2), 233-251.
- Dinç, Y. D., & Yılmaz, V. (2022). Türkiye’de Cumhurbaşkanlığı Hükümet Sisteminin Yasama, Yürütme, Yargı Organları ile Taşra ve Yerel Yönetimlere Etkilerinin Değerlendirilmesi. *Ombudsman Akademik*, 8(16), 167-213.
- Doruk, Ö. (2013). Disiplin Toplumu ve Haber Söylemi: Gökkuşluğu Derneği’nce Yapılması Planlanan Yürüyüşün Engellenmesine İlişkin Haberlerin Çözümlemesi. *Gümüşhane Üniversitesi İletişim Fakültesi Elektronik Dergisi*, 2(1), 106-132.
- Doyle, G. (2002). *Media Ownership: The Economics And Politics of Convergence and Concentration in The UK And European Media*. London: Sage.
- Dönmez, İ., & Gürbüz, S. (2020). Üniversite Öğrencilerinin Covid-19 Virüsü Hakkında Bilişsel Yapılarının Belirlenmesi. *MANAS Sosyal Araştırmalar Dergisi*, 9(4), 2159 - 2172.
- Durmaz, O. S. (2015). Post-Modern Paradigmanın Kısacasında Tüketim Toplumu ve Eleştirisi. *Mülkiye Dergisi*, 39(3), 123-150.
- Dursun, O. (2012). Türk Medyasının Sermaye Yapısı ve Siyasal İktidarla İlişkisi Üzerine Bir İnceleme. *Hitit Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 5(1), 1-22.

- Durusoy, R., Teneler, A. A., Geçim, C., Özbay, N. F., Küçük, E. F., Şimşek, S., & Cevhertaş, A. (2020). Ege Üniversitesi Tıp Fakültesi Hastanesi'nde COVID-19 Vakalarının Sürveyansı, Filyasyonu ve Temaslılarının Belirlenmesi. *Türk Journal Public Health*, 18(Special Issue), 25-39.
- Dutton, W., Gillett, S. E., McKnight, W., & Peltu, M. (2004). Bridging Broadband Internet Divides: Reconfiguring Access to Enhance Communicative Power. *Journal of Information Technology*, 19, 28-38.
- Eagleton, T. (2005). İdeoloji. (M. Özcan, Çev.) İstanbul: Ayrıntı Yayınları.
- Elias, N. (2001). The Society of Individuals. (M. Schröter, Dü.) New York: Continuum.
- Elmas, M. F. (2015). Kant'ta Pratik Aklın Eleştirisi Merkezinde "Tanrı" ve "Ruhun Ölümsüzlüğü". *Mavi Atlas*, 5, 103-114.
- Emre Kaya, A. E. (2010). Cumhuriyet Gazetesi'nin Kuruluşundan Günümüze Kısa Tarihi. *İstanbul Üniversitesi İletişim Fakültesi Dergisi*, 39, 75-91.
- Entman, R. M. (1993). Framing: Toward Clarification Of A Fractured Paradigm. *Journal Of Communication*, 43(4), 51-58.
- Epstein, R., & Robertson, R. E. (2015). The Search Engine Manipulation Effect (SEME) and Its Possible Impact on the Outcomes of Elections. *Proceedings of the National Academy of Sciences*, 33(112), 4512-4521.
- Erdem, İ. (2020). Koronavirüse (Covid-19) Karşı Türkiye'nin Karantina ve Tedbir Politikaları. *Elektronik Türk Araştırmaları*, 15(4), 377-388.
- Erdem, İ. (2020). Koronavirüse (Covid-19) Karşı Türkiye'nin Karantina ve Tedbir Politikaları. *Elektronik Türk Araştırmaları*, 15(4), 377-388.
- Erdoğan, E., & Erçetin, T. (2019). Popülist Liderlerin Başarısına Medya Sistemleri Perspektifinden Bir Bakış: Birleşik Krallık, Hollanda ve Türkiye Karşılaştırması. *Moment Dergi Hacettepe Üniversitesi İletişim Fakültesi Kültürel Çalışmalar Dergisi*, 6(1), 38-74.
- Erdoğan, E., & Uyan-Semerci, P. (2020). Hakikat Sonrası Tartışmaların Gerçek Olmayan Varsayımlarını Ele Almak: Akıl, Bilim ve Demokrasi Karşıtlığı. *Pasajlar Sosyal Bilimler Dergisi*(4), 83-108.
- Erdoğan, İ. (2002). İletişimi Anlamak. Ankara: Pozitif Matbaacılık.
- Erdoğan, İ. (2008). Haber Çerçeveleme: Kuram ve Tipoloji. *Marmara İletişim Dergisi*, 13(13), 35-52.
- Erdoğan, İ., & Alemdar, K. (2002). Öteki Kuram: Kitle İletişimine Yaklaşımların Tarihsel ve Eleştirel Bir Değerlendirilmesi. Ankara: Pozitif Matbaacılık.

- Erdoğan, İ., & Alemdar, K. (2010). Ötekim Kuram: Kitle İletişimine Yaklaşımların Tarihsel ve Eleştirel Bir Değerlendirilmesi (3. b.). Ankara: Pozitif Matbaacılık.
- Erdoğan, İ., & Korkmaz, A. (1994). Popüler Kültür ve İletişim. Ankara: Ümit Yayıncılık.
- Erdoğan, İ., Keloğlu İşler, E., & Durmuş, N. (2005). Kitle İletişiminde Pozitivist Ampirik Geleneğin Kuruluşu: Lazarsfeld ve Yönetimsel Araştırmalar. Gazi Üniversitesi İletişim Kuram ve Araştırma Dergisi(21), 1-48.
- Ergün, E. (2016). Nietzsche Düşüncesinde Yalanın Hakikat Karşısındaki Konumu. Sosyal Bilimler: Yeni Bir Başlangıç (s. 68-73). Sarajevo: Dobra knjiga.
- Esser, H. (1988). Ethnische Differenzierung und moderne Gesellschaft (Ethnic differentiation. Zeitschrift für Soziologie(17), 235-248.
- Evre, B. (2017, 05 17). Post Hakikat Döneminde Siyaset Tarzı. 01 29, 2021 tarihinde Yeni Düzen: <https://www.yeniduzen.com/post-hakikat-doneminde-siyaset-tarzi-90415h.htm> adresinden alındı
- (2019). Facebook Annual Report. California: Facebook.
- Facebook Investor Relations. (2012, 04 09). 04 15, 2020 tarihinde Facebook to Acquire Instagram : <https://investor.fb.com/investor-news/press-release-details/2012/Facebook-to-Acquire-Instagram/default.aspx> adresinden alındı
- Fairclough, N. (1995). Media Discourse. London: Edward Arnold.
- Fairclough, N. (2001). Language and Power (2nd ed. b.). Harlow, UK: Longman.
- Fallis, D. (2008). Toward an Epistemology of Wikipedia. Journal of The American Society For Information Science and Technology, 59(10), 1662-1674.
- Farrelly, M. (2010). Critical Discourse Analysis in Political Studies: An Illustrative Analysis of the 'Empowerment' Agenda. Politics, 30(2), 98-104.
- Featherstone, M. (1987). Lifestyle and Consumer Culture. Theory, Culture and Society, 4(1), 55-70.
- Featherstone, M. (2013). Postmodernizm ve Tüketim Kültürü. (M. Küçük, Çev.) İstanbul: Ayrıntı.
- Feridunoğlu, İ. C. (2013). Günümüz Türkiye'sinde Muhafazakarlık Kavramının Hürriyet ve Yeni Şafak Gazeteleri Bağlamında İçerik Analizi Yöntemiyle Analizi. Doktora Tezi. Marmara Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Gazetecilik Anabilim Dalı.
- Finchelstein, F. (2019). Faşizmden Popülizme. (A. Karatay, Çev.) İstanbul: İletişim Yayınları.

- Firat, A. F., & Venkatesh, A. (1995). Liberatory Postmodernism and the Reenchantment of Consumption. *Journal of Consumer Research*, 22(December), 239-267.
- Fisher, C. (2018). News Sources and Journalist / Source Interaction. J. F. Nussbaum (Dü.) içinde, *Oxford Research Encyclopedia of Communication*. Oxford: Oxford University Press.
- Fiske, J. (1992). Audiencing: A cultural studies approach to watching television. *Poetics*, 21(4), 345-359.
- Flax, J. (1987). Postmodernism and Gender Relations in Feminist Theory. *Journal of Women in Culture and Society*, 12(4), 621-643.
- Flaxman, S., Goel, S., & Rao, J. (2016). Filter Bubbles, Echo Chambers and Online News Consumption. *Public Opinion Quarterly*, 80(1), 298-320.
- Fleischacker, S. (2013). *What is Enlightenment?* New York: Routledge.
- Fleischacker, S. (2013). *What is Enlightenment?* New York: Routledge.
- Flynn, B. (2001, 02 13). Convergence; Never Mind The Technology, It's a People Thing. 03 19, 2023 tarihinde Broadband, Supplement in Broadcast: <https://www.broadcastnow.co.uk/never-mind-the-technology-its-a-people-thing/1169684.article> adresinden alındı
- Forum, W. E. (2017). *The Global Risks Report 2017*. Geneva, Switzerland: World Economic Forum.
- Foucault, M. (1980). *Power/Knowledge: Selected Interviews and Other Writings 1972–1977*. (C. Gordon, Dü.) New York: Pantheon Books.
- Foucault, M. (1983). *The Subject and Power* (2 b.). (P. Rabinow, & H. Dreyfus, Dü) Chicago: University of Chicago Press.
- Foucault, M. (1994). *Ethics: Subjectivity and truth*. (P. Rabinow, Dü.) New York: The New Press.
- Foucault, M. (1995). *Ders Özetleri: 1970-1982* (4. b.). (S. Hilav, Çev.) İstanbul: Yapı Kredi Yayınları.
- Foucault, M. (1996). What Is Critique? J. Schmidt içinde, *What Is Enlightenment?* (s. 382-399). Berkeley: University of California Press.
- Foucault, M. (1999). *Bilginin Arkeolojisi*. (V. Urhan, Çev.) İstanbul: Birey Yayıncılık.
- Foucault, M. (2000). Truth and Juridical Forms. J. Faubion (Dü.) içinde, *Power: Essential Works of Foucault, 1954-1984, Volume III* (R. Hurley, Çev., s. 1-89). New York: W.W. Norton.

- Foucault, M. (2001). Yapısalcılık ve Postyapısalcılık (2. b.). (Ü. Umaç, & A. Utku, Çev.) İstanbul: Birey Yayıncılık.
- Foucault, M. (2005). Büyük Kapatılma Seçme Yazılar 3. (I. Ergüden, & F. Keskin, Çev.) İstanbul: Ayrıntı Yayınları.
- Foucault, M. (2005). Entelektüelin Siyasi İşlevi (2. b.). (I. Ergüden, F. Keskin, & O. Akınhay, Çev.) İstanbul: Ayrıntı Yayınları.
- Foucault, M. (2007). İktidarın Gözü Seçme Yazılar 4 (2. b.). (I. Ergüden, Çev.) İstanbul: Ayrıntı Yayınları.
- Foucault, M. (2012). Doğruyu Söylemek (3. Baskı b.). (K. Eksen, Çev.) İstanbul: Ayrıntı Yayınları.
- Foucault, M. (2016). Entelektüelin Siyasi İşlevi: Seçme Yazılar 1. (I. Ergüden, O. Akınhay, & F. Keskin, Çev.) İstanbul: Ayrıntı Yayınları.
- Franklin, B. (2014). The Future of Journalism: In an age of Digital Media and Economic Uncertainty. *Journalism Studies*, 15(5), 481-499.
- Freedman, M. (2017). After the Brexit Referendum: Revisiting Populism As An Ideology. *Journal of Political Studies*, 22(1), 1-11.
- Frommer, D. (2010, 10 01). Here's how to use Instagram. 05 01, 2020 tarihinde Business Insider: <http://www.businessinsider.com/instagram-2010-11?op¼1>. adresinden alındı
- Gabardi, W. (2001). *Negotiating Postmodernism*. Minneapolis / London: University of Minnesota Press.
- Gadamer, H. G. (2004). *Truth And Method* (2. Baskı b.). (J. Weinsheimer, & D. G. Marshall, Çev.) London, New York: Continuum.
- Galston, W. A. (2003). If Political Fragmentation Is The Problem, Is The Internet The Solution? D. M. Anderson, & M. Cornfield (Dü) içinde, *The Civic Web: Online Politics and Democratic Values* (s. 35-44). Oxford: Rowman & Littlefield.
- Galtung, J., & Ruge, M. (1965). The Structure of Foreign News: The Presentation of The Congo, Cuba and Cyprus Crises in Four Norwegian Newspapers. *Journal of International Peace Research*, 1, 64-91.
- Gane, N., & Beer, D. (2008). *New media: The Key Concepts*. Oxford - New York: Berg.
- Gannes, L. (2006, 10 26). Jawed Karim: How YouTube Took Off. 05 08, 2020 tarihinde Gigaom: <http://gigaom.com/2006/10/26/jawed-karimhow-how-youtube-took-off/> adresinden alındı
- Gans, H. (1979). *Deciding What's News*. London: Constable.

- Garfinkel, S. L. (2008, 11). Wikipedia and the Meaning of Truth. 03 11, 2021 tarihinde MIT Technology Review: https://stephencodrington.com/Blogs/Hong_Kong_Blog/Entries/2009/4/11_What_is_Truth_files/Wikipedia%20and%20the%20Meaning%20of%20Truth.pdf adresinden alındı
- Gauntlett, D. (2004). Web studies: what's new? D. Gauntlett, & R. Horsley içinde, Web.Studies (s. 3-23). London: Arnold.
- Gaventa, J. (2003). Power After Lukes: An Overview of Theories of Power Since Lukes and Their Application to Development . Brighton: Institute of Development Studies.
- Gecas, V., & Burke, P. (1995). Self and identity. K. S. Cook, G. A. Fine, & J. S. House içinde, Sociological perspectives on social psychology (s. 41-67). Boston: Allyn and Bacon.
- Geçmişten Geleceğe İnternet Gazeteciliği: Türkiye Örneği. (2016). International Journal of Social Science, 42, 75-94.
- Gencoglu, F. (2019). Heroes, Villains and Celebritisation of Politics: Hegemony, Populism and Anti-Intellectualism in Turkey. Celebrity Studies, 12(1), 1-19.
- Gentzkow, M., & Shapiro, J. M. (2010). What Drives Media Slant? Evidence From US Daily Newspapers. Econometrica, 78(1), 35-71.
- Geray, H. (2003). İletişim ve Teknoloji Uluslararası Birikim Düzeninde Yeni Medya Politikaları. Ankara: Ütopya Yayınları.
- Gerbaudo, P. (2015). Social media activism, the generic Internet user and interactive direct democracy. D. Trottier, & C. Fuchs içinde, Social Media, Politics and the State: Protests, Revolutions, Riots, Crime and Policing in the Age of Facebook, Twitter and YouTube (s. 67-87). New York and London : Routledge .
- Gerofsky, S. (2010). The impossibility of 'real-life' word problems (according to Bakhtin, Lacan, Zizek and Baudrillard). Discourse: Studies in the Cultural Politics of Education, 31(1), 61-73.
- Giddens, A. (1992). Modernliğin Sonuçları. (E. Kuşdil, Çev.) İstanbul: Ayrıntı Yayınları.
- Giddens, A. (2016). Kapitalizm ve Modern Sosyal Teori. (Ü. Tathıcan, Çev.) Ankara: İletişim Yayınları.
- Giddens, A., & Pierson, C. (1998). Conversations with Anthony Giddens: Making Sense of Modernity. Cambridge : Polity Press.
- Ginsberg, B. (1986). The Captive Public: How Mass Opinion Promotes State Power. New York: Basic Books.

- Girgin, A. (1998). Haber Yazma Teknikleri. Ankara: İnkılap Kitabevi.
- Girgin, A. (2002). Haber Yazmak. İstanbul: Der Yayınları.
- Girgin, A., & Özay, S. (2013). Haber Yazmak (4. Baskı b.). İstanbul: Der Yayınları.
- Girgin, Ü. H. (2018). Gelenekten Postmoderne Kimlik İnşa Süreci ve Yeni Medya: Facebook Örneği. Abant Kültürel Araştırmalar Dergisi, 3(5), 202-230.
- Godler, Y. (2020). Post-Post-Truth: An Adaptationist Theory of Journalistic Verism. Communication Theory, 30(2), 169–187.
- Goffman, E. (2014). Günlük Yaşamda Benliğin Sunumu (3. b.). (B. Cezar, Çev.) İstanbul: Metis Yayınları.
- Golding, P., & Murdock, G. (2014). Kültür, İletişim ve Ekonomi Politik. S. İrvan (Dü.) içinde, Medya, Kültür, Siyaset (D. B. Kejanlıoğlu, Çev., s. 49-76). Ankara: Pharmakon Yayınevi.
- Goodman, D. J., & Cohen, M. (2004). Consumer Culture: A Reference Handbook. Santa Barbara: California: ABC Clío.
- Gottdiener, M. (1995). Postmodern semiotics: Material culture and the forms of postmodern life. Oxford: Blackwell Publishers.
- Gottfried, J., & Shearer, E. (2016, 05 26). Pew Research Center. 02 11, 2021 tarihinde News Use Across Social Media Platforms 2016: https://assets.pewresearch.org/wp-content/uploads/sites/13/2016/05/PJ_2016.05.26_social-media-and-news_FINAL-1.pdf adresinden alındı
- Gottfried, J., Mitchell, A., Jurkowitz, M., & Liedke, J. (2022, 04 14). Pew Research Center. 03 20, 2023 tarihinde Journalists Sense Turmoil in Their Industry Amid Continued Passion for Their Work: <https://www.pewresearch.org/journalism/2022/06/14/many-journalists-say-social-media-helps-at-work-but-most-decry-its-impact-on-journalism/#:~:text=About%20half%20of%20journalists%20who%20use%20social%20media,it%20helps%20them%20create%20trust%20with%20the> adresinden alındı
- Gözler, K. (2017). Elveda Anayasa: 16 Nisan 2017'de Oylayacağımız Anayasa Değişikliği Hakkında Eleştiriler. Bursa: Ekin Yayıncılık.
- Gramsci, A. (1986). Hapishane Defterleri. İstanbul : Onur Yayınları .
- Grant, A., & Wilkinson, J. (2009). Understanding Media Convergence: the State of the Field. New York: Oxford University Press.
- Green, L. (2010). The Internet: An Introduction to New Media. Oxford: Berg.

- Grinberg, N., Joseph, K., Friedland, L., Swire-Thompson, B., & Lazer, D. (2019). Fake News on Twitter During the 2016 US Presidential Election. *Science*, 363(6425), 374-378.
- Gross, J. H., & Johnson, K. T. (2016). Twitter Taunts and Tirades: Negative Campaigning in the Age of Trump. *Political Science & Politics*, 49(Special Issue 4), 748 - 754.
- Grunig, J. E. (1976). *Organizations and Public Relations: Testing a Communication Theory*. Journalism Monographs.
- Gutting, G. (1989). *Michel Foucault's Archaeology of Scientific Reason*. Cambridge: Cambridge University Press.
- Güllüoğlu, Ö. (2013). Medyada Etik İlke ve Kuralların Belirlenmesi. M. Işık (Dü.) içinde, *İletişim ve Etik* (s. 163-184). Konya: Eğitim Yayınevi.
- Gülsoy, D. (2005). Medyanın Altyapısına Muhalif Bir yolculuk: Noam Chomsky. N. Rigel, G. Batuş, G. Yücedoğan, & B. Çoban (Dü.) içinde, *Kadife Karanlık* (2. Baskı b., s. 139-192). İstanbul: Su Yayınları.
- Günday, Ş. (2003). Doğru ve Doğruluk Kuramları. *Atatürk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 2(1-2), 187-195.
- Güngör, B. (2020). Türkiye'de Covid-19 Pandemisi Süresince Alınan Önlemlerin Kriz Yönetimi Perspektifinden Değerlendirilmesi. *Uluslararası Sosyal Bilimler Akademi Dergisi*, 4(4), 818-851.
- Gürses, İ. (2005). Önyargının Nedenleri. *Uludağ Üniversitesi İlahiyat Fakültesi Dergisi*, 14(1), 143 - 161.
- Güz, N. (2000). Osmanlı Basını. *Selçuk İletişim*, 1(3), 40 - 57.
- Haan, M. A., & Moraga-Gonzalez, J. L. (2011). Advertising for Attention in a Consumer Search Model. *The Economic Journal*, 552-579.
- Habermas, J. (1989). *The New Conservatism*. Cambridge: MIT Press.
- Habermas, J. (1996). *Modernity: An Unfinished Project*. M. Passerin d'Entreves, & S. Benhabib içinde, *Habermas and the Unfinished Project of Modernity: Critical Essays on The Philosophical Discourse of Modernity* (s. 38-58). Cambridge : Polity Press.
- Habermas, J. (2003). *İnsan Doğasının Geleceği*. (K. Ökten, Çev.) İstanbul: Everest Yayınları .
- Hackett, R. A., & Zhao, Y. (2010). *Sustaining democracy? Journalism and the politics of objectivity*. Toronto: University of Toronto Press.

- Hacking, I. (2004). Between Michel Foucault and Erving Goffman: Between Discourse in the Abstract and Face-to-Face Interaction. *Economy and Society*, 33, 277-302.
- Hafner, K., & Matthew, L. (2003). *Where Wizards Stay Up Late: The Origins of the Internet*. London: Simon and Schuster.
- Hale, W., & Ozbudun, E. (2009). Islamism, Democracy And Liberalism in Turkey: The Case Of The AKP. *Journal of Islamic Studies*, 23(1), 100-102.
- Haleem, A., Javaid, M., & Vaishya, R. (2020). Effects of COVID-19 Pandemic In Daily Life. *Current Medicine Research and Practice*, 10(2), 78-79.
- Halk Sağlığı Uzmanları Derneği. (2020). 02 09, 2023 tarihinde COVID-19 Pandemisinde Güncel Durum ve Öneriler: <https://www.hasuder.org/Duyurular/Detay/basin-bildirileri/covid-19-pandemisinde-gunceldurum-ve-oneriler/0de0bf33-ea27-1032-3bf1-3a0492d70a09> adresinden alındı
- Hall, D. L. (2001). Just How Provincial is Western Philosophy? "Truth" in Comparative Context. *Social Epistemology: A Journal of Knowledge, Culture and Policy*, 15(4), 285-297.
- Hall, S. (1980). Encoding/Decoding. S. Hall, D. Hobson, A. Lowe, & P. Willis (Dü) içinde, *Culture, Media, Language* (s. 128-138). London: Routledge.
- Hall, S. (1982). The Rediscovery of 'Ideology': Return of The Repressed in Media. M. Gurevitch, T. Bennett, J. Curran, & J. Woollacott (Dü) içinde, *Culture, Society and Media* (s. 52-86). London: Methuen.
- Hall, S. (1990). The emergence of cultural studies and the crisis of the humanities. 53(October), 11-23.
- Hall, S. (1992). The Question of Cultural Identity. S. Hall, D. Held, & T. McGrew içinde, *Modernity and Its Futures* (s. 273-326). Cambridge: Polity Press.
- Hall, S. (2014). İdeoloji ve İletişim Kuramı. S. İrvan (Dü.) içinde, *Medya, Kültür, Siyaset* (A. Gürata, Çev., s. 79-96). Ankara: Pharmakon Yayınevi.
- Hanna, R. (2010). Kant, Truth and Human Nature. *British Journal for the History of Philosophy*, 8(2), 225-250.
- Hansen, M. B. (2004). *New Philosophy for New Media*. Cambridge & London: MIT Press.
- Hargittai, E. (2007). Whose space? Differences among users and non-users of social networking sites. *Journal of Computer-Mediated Communication*, 13(1), 276-297.
- Hargreaves, I. (2006). *Gazetecilik*. (Y. Özkan, Çev.) Ankara: Dost Kitabevi Yayınları.

- Harris, L. (2010). *The Next American Civil War: The Populist Revolt Against the Liberal Elite*. New York: Palgrave-Macmillan.
- Harrison, J. (2006). *News*. London: Routledge.
- Harrison, T., & Barthel, B. (2009). Wielding new media in Web 2.0: Exploring the history of engagement with the collaborative construction of media products. 11(1-2), 155-178.
- Harsin, J. (2015). Regimes of Posttruth, Postpolitics, and Attention Economies. *Communication, Culture & Critique*, 8, 327–333.
- Hartley, J. (2005). *Creative Industries*. J. Hartley (Dü.) içinde, *Creative Industries* (s. 1-39). Oxford: Blackwell.
- Heiden, G. J. (2010). *The truth (and untruth) of Language : Heidegger, Ricoeur, and Derrida on Disclosure and Displacement*. Pittsburgh, Pennsylvania: Duquesne University Press.
- Heiskala, R. (1993). Modernity and Intersemiotic Condition. *SAGE Social Science Collections*, 32(4), 581-604.
- Heiskala, R. (2011). From Modernity Through Postmodernity to Reflexive Modernization. *International Review of Sociology: Revue Internationale de Sociologie*, 21(1), 3-19.
- Hekman, S. (1999). *Bilgi Sosyolojisi ve Hermeneutik: Mannheim, Gadamer, Foucault ve Derrida (1. Baskı b.). (H. Arslan, & B. Baldız, Çev.) İstanbul: Paradigma Yayınları*.
- Heller, A. (1989). From hermeneutics in social science toward a hermeneutics of social science. *Theory and Society*(18), 291-322.
- Heller, A., & Feher, F. (1988). *The Postmodern Political Condition*. Columbia: Columbia University Press.
- Herman, E. S., & Chomsky, N. (2006). *Rızanın İmalatı: Kitle Medyanın Ekonomi Politikası*. (E. Abadoğlu, Çev.) İstanbul: Aram Yayınevi.
- Hermida, A. (2010). Twittering the News: The Emergence of Ambient Journalism. *Journalism Practice*, 4(3), 297 - 308.
- Hermida, A. (2012). Social Journalism: Exploring How Social Media is Shaping Journalism. E. Siapera, & A. Veglis (Dü) içinde, *The Handbook of Global Online Journalism* (s. 309-328). John Wiley & Sons.
- Hermida, A. (2016). Social Media and The News. T. Witschge, C. W. Anderson, D. Domingo, & A. Hermida (Dü) içinde, *The Sage Handbook of Digital Journalism* (s. 81-94).

- Higgins, A., McIntire, M., & Dance, G. J. (2016, 11 25). The New York Times. 02 20, 2021 tarihinde Inside a fake news sausage factory: "This is all about income.": <https://www.nytimes.com/2016/11/25/world/europe/fake-news-donald-trump-hillary-clinton-georgia.html> adresinden alındı
- Higgins, K. (1990). Nietzsche and Postmodern Subjectivity. C. Koelb içinde, Nietzsche As Postmodernist: Essays Pro and Contra (s. 189-216). Albany: The State University of New York Press.
- Hiippala, T. (2017). The Multimodality Of Digital Longform Journalism. Digital Journalism, 5(4), 420-442.
- Hine, C. (2020). The Evolution and Diversification of Twitter as a Cultural Artefact in the British Press 2007–2014. Journalism Studies, 21(5), 678-696.
- Ho, C. S., Chee, C. Y., & Ho, R. C. (2020). Mental Health Strategies to Combat the Psychological Impact of Coronavirus Disease 2019 (COVID-19) Beyond Paranoia and Panic. Ann Acad Med Singapore, 49(1), 1.
- Hofstadter, R. (1962). Anti-Intellectualism in American Life. New York: Random House.
- Hogan, B. (2010). The Presentation of Self in the Age of Social Media: Distinguishing Performances and Exhibitions Online. Bulletin of Science, Technology & Society, 30(6), 377-386.
- Hong, S., & Kim, S. H. (2016). Political Polarization on Twitter: Implications for The Use of Social Media in Digital Governments. Government Information Quarterly, 33(4), 777-782.
- Hongladarom, S. (2011). Personal Identity and the Self in the Online and Offline World. Minds & Machines, 21, 533-548.
- Honneth, A. (1993). The Critique of Power: Reflective Stages in a Critical Social Theory. MIT Press.
- Hopkin, J., & Rosamond, B. (2018). Post-truth Politics, Bullshit and Bad Ideas: 'Deficit Fetishism' in the UK. New Political Economy, 23(6), 641-655.
- Horkheimer, M. (2013). Akıl Tutulması (9. Baskı b.). (O. Koçak, Çev.) İstanbul: Metis Yayınları.
- Horrigan, J., Garrett, K., & Resnick, P. (2004). The Internet and Democratic Debate. Pew Research Center.
- Hoy, W. G., & Harris, H. W. (2020). Unintended Consequences of COVID-19. Grief Perspectives, 19(3), 1-4.

- Huang, C., Wang, Y., Li, X., Ren, L., Zhao, J., & Hu, Y. (2020). Clinical features of patients infected with 2019 novel coronavirus in Wuhan, China. *Lancet*, 395(10223), 497-506.
- Huckfeldt, R., Mendez, J. M., & Osborn, T. (2004). Disagreement, Ambivalence, and Engagement: The Political Consequences of Heterogeneous Networks. *Political Psychology*, 25, 65 – 95.
- Hülür, A. B. (2017). Erving Goffman: Günlük Yaşamda Benliğin Sunumu. *Abant Kültürel Araştırmalar Dergisi*, 2(4), 158-165.
- Hyder, D. (2003). Foucault, Cavaillès, and Husserl on the Historical Epistemology of the Sciences. *Perspectives on Science*, 11(1), 107-129.
- İçişleri Bakanlığı. (2020, 09 08). 02 12, 2023 tarihinde Koronavirüs Tedbirleri: <https://www.icisleri.gov.tr/81-il-valiligine-koronavirus-tedbirleri-konulu-ek-genelge-gonderildi-08-09-20> adresinden alındı
- Igira, F., & Aanestad, M. (2009). Living with Contradictions: Complementing Activity Theory with the Notion of “Installed Base” to Address the Historical Dimension of Transformation. *Mind, Culture, and Activity*, 16(3), 209-233.
- Ingleton, P., & York, L. (2019). From Clooney to Kardashian: reluctant celebrity and social media. *Celebrity Studies*, 10(3), 364-379.
- Iqbal, M. (2020, 03 24). YouTube Revenue and Usage Statistics (2020). 05 02, 2020 tarihinde Business of Apps: <https://www.businessofapps.com/data/youtube-statistics/#1> adresinden alındı
- Isenberg, D. J. (1986). Group Polarization: A Critical Review and Meta-Analysis. *Journal of Personality and Social Psychology*, 50(6), 1141-1151.
- İspir, N., & Kucur, A. (2019). Yakınsama Kültürü Ve Transmedya Hikâye Anlatıcılığı. *Kurgu*, 27(2), 161-171.
- Işık, M. (2018). İletişim Bilimine Giriş (2. Baskı b.). Konya: Eğitim Yayınevi.
- Jacobson, G. C. (2003). Partisan Polarization in Presidential Support: The Electoral Connection. *Congress & The Presidency*, 30, 1–37.
- Jacobson, L. (2016, 06 03). PolitiFact - The Poynter Institute. 03 04, 2021 tarihinde Donald Trump did call climate change a Chinese hoax: <https://www.politifact.com/factchecks/2016/jun/03/hillary-clinton/yes-donald-trump-did-call-climate-change-chinese-h/> adresinden alındı
- Jager, S. (2001). Discourse and Knowledge: Theoretical and Methodological Aspects of a Critical Discourse and Dispositive Analysis. R. Wodak, & M. Meyer içinde, *Methods of Critical Discourse Analysis* (s. 32-62). London: Sage.

- Jameson, F. (1991). *Postmodernism, or, the Cultural Logic of Late Capitalism*. London: Verso.
- Jankovic, B., Nikolic, M., Vukonjanski, J., & Terek, E. (2016). The impact of Facebook and smart phone usage on the leisure activities and college adjustment of students in Serbia. *Computers in Human Behavior*, 55, 354-363.
- Janowitz, M. (1975). Professional Models in Journalism: The Gatekeeper and The Advocate. *Journalism Quarterly*, 52(4), 618-626.
- Janssen, D., & Kies, R. (2005). Online Forums and Deliberative Democracy. *Acta Politica*(40), 317-335.
- Jaspers, K. (2008). Nietzsche (1. b.). (M. Batmankaya, Çev.) İstanbul: Alkım Yayınevi.
- Jay, M., & Flax, J. (1993). Postmodernism, or, the Cultural Logic of Late Capitalism by Fredric Jameson. *History and Theory*, 32(3), 296-310.
- Jenkins, A. (2016). *Social Media Become a Social Media Marketing Master: How to Easily Start Marketing on Facebook, Twitter, Instagram, YouTube and More*.
- Jenkins, H. (2006). *Convergence Culture: Where new and old media collide*. New York and London: New York University Press.
- Jenkins, H. (2014). Rethinking "Rethinking Convergence/Culture". *Cultural Studies*, 28(2), 267-297.
- Jensen, J. L. (2003). Public spheres on the internet: anarchic or government-sponsored — a comparison. *Scandinavian Political Studies*, 26(4), 349–374.
- Johnson, T. J., & Kaye, B. K. (2004). Wag the blog: How reliance on traditional media and the Internet influence credibility perceptions of weblogs among blog users. *Journalism and Mass Communication Quarterly*, 81, 622–642.
- Jones, A. (2017, 11 22). Huffpost. 02 24, 2021 tarihinde Want To Better Understand 'Post-Truth' Politics? Then Study Postmodernism: https://www.huffingtonpost.co.uk/andrew-jones/want-to-better-understand_b_13079632.html adresinden alındı
- Jones, D. A. (2002). The Polarizing Effect of New Media Messages. *International Journal of Public Opinion Research*, 14, 158-174.
- Joseph, B. (2013). How Much Democracy Does Journalism Need? *Journalism*, 14(4), 474-489.
- Jowett, G. S., & O'Donnel, V. (2012). *Propaganda and Persuasion (Fifth Edition b.)*. USA: Sage Publications.

- Jurkowitz, M., & Gottfried, J. (2022, 06 27). Pew Research Center: <https://www.pewresearch.org/fact-tank/2022/06/27/twitter-is-the-go-to-social-media-site-for-u-s-journalists-but-not-for-the-public/> adresinden alınmıştır
- Jurkowitz, M., & Gottfried, J. (2022, 06 27). Pew Research Center. <https://www.pewresearch.org/fact-tank/2022/06/27/twitter-is-the-go-to-social-media-site-for-u-s-journalists-but-not-for-the-public/> adresinden alınmıştır
- Kadioğlu, Z. K. (2018). Türkiye’de Medya Sahipliği Ekseninde Mülkiyet Yapılarındaki Değişimin Kronolojik Analizi (1950-2010). *İnsan & İnsan*(16), 100-120.
- Kafiliveyyueh, S., & İlhan, E. (2017). Sosyal Ağ Çağında eşik Bekçisinin Değişen Rolü. *Ankara Hacı Bayram Veli Üniversitesi İletişim Fakültesi Yeni Medya Dergisi*, 2017/Güz(3), 28-50.
- Kahraman, H. B. (2007). Postmodernite ile Modernite Arasında Türkiye. İstanbul: Agora Kitaplığı.
- Kahveci, K. (2003). Nietzsche Felsefesinde Hakikatin Estetize Edilmesi. *Uludağ Üniversitesi Fen-Edebiyat Fakültesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 4(4), 33-41.
- Kalogeropoulos, A., & Nielsen, R. K. (2018). Investing in Online Video News: A Cross-National Analysis Of News Organizations’ Enterprising Approach To Digital Media. *Journalism Studies*, 19(15), 2207-2224.
- Kalsın, B. (2016). Geçmişten Geleceğe İnternet Gazeteciliği: Türkiye Örneği. *International Journal of Social Science*, 42, 75-94.
- Kaltwasser, C. R. (2012). The Ambivalence of Populism: Threat and Corrective For Democracy. *Democratization*, 19(2), 184-208.
- Kant, I. (1984). “‘Aydınlanma Nedir?’ Sorusuna Yanıt”. Seçilmiş Yazılar (N. Bozkurt, Çev.). içinde İstanbul: Remzi Kitabevi.
- Kant, I. (1996). An Answer to the Question: What Is Enlightenment? J. Schmidt içinde, What is Enlightenment? Eighteenth-Century Answers and Twentieth-Century Questions (s. 58-64). Berkeley: University of California Press.
- Kantar, G. (2019). Modernleşme Kuramı ve Osmanlı İdari Yapısında Modernleşme Süreci Hakkında Bazı Tespitler. *Stratejik ve Sosyal Araştırmalar Dergisi*, 3(3), 365-383.
- Kantar, G. (2019). Modernleşme Kuramı ve Osmanlı İdari Yapısında Modernleşme Süreci Hakkında Bazı Tespitler. *Stratejik ve Sosyal Araştırmalar Dergisi*, 3(3), 365-383.
- Kapidzic, S., Neuberger, C., Frey, F., Stieglitz, S., & Mirbabaie, M. (2022). How News Websites Refer to Twitter: A Content Analysis of Twitter Sources in Journalism. *Journalism Studies*, 23(10), 1247-1268.

- Kaplan, A. M., & Haenlein, M. (2010). Users of the world, Unite! The challenges and opportunities of Social Media. *Business Horizons*, 53, 59-68.
- Kaplan, A., & Haenlein, M. (2014). Collaborative projects (social media application): About Wikipedia, the free encyclopedia. *Business Horizons*, 57, 617-626.
- Kaplan, E. A. (1988). *Postmodernism and Its Discontents: Theories, Practices*,. London/ New York: Verso.
- Kaptan, A. (2008). *Haberciliğin Temel Kuralları ve Röportaj Teknikleri: Radyo ve Televizyon Haberciliği*. İstanbul: Türkmen Kitabevi.
- Kara, T. (2013). *Sosyal Medya Endüstrisi: İnsan, Toplum, Ekonomi*. İstanbul: Beta Basım.
- Karaca, M. (2018). Propaganda Aracı Olarak Sinema: Büyük Diktatör Filminin Alımlama Analizi. *International Journal Entrepreneurship and Management Inquiries Dergisi*, 2(2), 35-54.
- Karaman, M. A. (2014). Osmanlı Modernleşmesinde Basın. *SDÜ Fen Edebiyat Fakültesi Sosyal Bilimler Dergisi*(32), 131-142.
- Karlsson, M. (2010). Rituals Of Transparency: Evaluating Online News Outlets' Uses Of Transparency Rituals in The United States, United Kingdom and Sweden. *Journalism Studies*, 11(4), 535-545.
- Kasım, M. (2011). Hitler Döneminde Propaganda Aracı Olarak Radyo. *Selçuk İletişim*, 6(4), 64 - 75.
- Kates, J. (2005). A Transcendental Sense of Death? Derrida and the Philosophy of Language. *MLN*, 120(5), 1009-1043.
- Kaufmann, W. (2009). *İnsanı Anlamak II (2. b.)*. (A. Yardımlı, Çev.) İstanbul: İdea Yayınevi.
- Kaur, S. P., & Gupta, V. (2020). COVID-19 Vaccine: A Comprehensive Status Report. *Virus Research*, 288.
- Kaur, S. P., & Gupta, V. (2020). COVID-19 Vaccine: A Comprehensive Status Report. *Virus Research*, 288(198114).
- Kavut, S. (2021). Eleştirel Söylem Analizi Bağlamında Haber Sitelerinde Dijital Kimlik Başlıklı Haberlerin İncelenmesi. *International Journal of Cultural and Social Studies (IntJCSS)*, 7(1), 127-138.
- Kaynar, M. K. (2023, 02 03). Türkiye'de Siyasi İttifaklar ve Altılı Masa. 03 14, 2023 tarihinde Duvar Gazetesi: <https://www.gazeteduvar.com.tr/turkiyede-siyasi-ittifaklar-ve-altili-masa-makale-1601322> adresinden alındı

- Kazak, A., Hintistan, S., & Önal, B. (2020). Dünyada ve Türkiye’de COVID-19 Aşı Geliştirme Çalışmaları. Manisa Celal Bayar Üniversitesi Sağlık Bilimleri Enstitüsü Dergisi, 7(4), 571-575.
- Kazin, M. (1998). The Populist Persuasion. New York: Basic Books.
- Keane, J. (1993). Medya ve Demokrasi. (H. Şahin, Çev.) İstanbul: Ayrıntı Yayınları.
- Keane, J. (2010). Medya ve Demokrasi (4. Baskı b.). (H. Şahin, Çev.) İstanbul: Ayrıntı Yayınları.
- Kellner, D. (1988). Postmodernism As Social Theory: Some Challenges And Problems. Theory, Culture & Society, 5(2-3), 239-269.
- Kellner, D. (1989). Jean Baudrillard: From Marxism to Postmodernism and Beyond. Cambridge and Palo Alto: Polity Press and Stanford University Press.
- Kellner, D. (1995). Cultural studies, identity and politics between the modern and the postmodern. London and New York: Routledge Publishing.
- Kellner, D. (1995). Media Culture: Cultural Studies, Identity and Politics Between the Modern and the Postmodern. London and New York: Routledge.
- Kellner, D. (1995). Media Culture: Cultural Studies, Identity Politics Between the Modern and the Postmodern. London: Routledge.
- Kellner, D. (2001). Popüler Kültür ve Postmodern Kimliklerin İnşası. (G. Seçkin, Çev.) Doğu Batı Yayınları.
- Kellner, D. (2008). Jean Baudrillard (1929–2007). Communication and Critical/Cultural Studies, 5(1), 88-92.
- Keskin, F. (1999). Söylem, Arkeoloji ve İktidar. Doğu Batı(9), 15-23.
- Kessel, P. V., Toor, S., & Smith, A. (2019, 06 23). A Week In The Life of Popular YouTube Channels. 04 19, 2020 tarihinde Pew Research Center: <https://www.pewresearch.org/internet/2019/07/25/childrens-content-content-featuring-children-and-video-games-were-among-the-most-viewed-videos-genres/> adresinden alındı
- Keyes, R. (2019). Hakikat Sonrası Çağ: Günümüz Dünyasında Yalancılık ve Aldatma (2. Baskı b.). (D. Özçetin, Çev.) İzmir: Delidolu Yayınları.
- Keyman, F. (2016). Neoliberal Küreselleşme ve Popülist Eğilimler: Küresel Bağlamda Türkiye. İstanbul: Sabancı Üniversitesi İstanbul Politikalar Merkezi.
- Kılıç, V. (2002). Dilin İşlevleri ve İletişim. İstanbul: Papatya Yayıncılık.

- Kim, Y., & Lowrey, W. (2015). Who Are Citizen Journalists in The Social Media Environment? Personal And Social Determinants Of Citizen Journalism Activities. *Digital Journalism*, 3(2), 298-314.
- Kinsley, S. (2014, 12 30). LSE Impact Blog. 02 25, 2021 tarihinde A political Economy of Twitter Data? Conducting Research with Proprietary Data is Neither Easy Nor Free: <https://blogs.lse.ac.uk/impactofsocialsciences/2014/12/30/a-political-economy-of-twitter-data/> adresinden alındı
- Kiousis, S. (2002). Interactivity: A concept explication. *New Media & Society*, 4(3), 355–383.
- Kirby, T. (2020). Australian Government Releases Face Masks to Protect Against Coronavirus. *Lancet Respir Med*, 20, 2213-2600.
- Kırık, A. M. (2012). Arap Baharı Bağlamı'nda Sosyal Medya-Birey Etkileşimi ve Toplumsal Dönüşüm. 21. Yüzyılda Eğitim Ve Toplum Eğitim Bilimleri Ve Sosyal Araştırmalar Dergisi, 1(3), 87-98.
- Kırık, A. M. (2017). Yeni Medya Aracılığıyla Değişen İletişim Süreci: Sosyal Paylaşım Ağlarında Gençlerin Konumu. *Gümüşhane Üniversitesi İletişim Fakültesi Elektronik Dergisi*, 5(1), 230-261.
- Kırılmaz, H., & Ayparçası, F. (2016). Modernizm ve Postmodernizm Süreçlerinin Tüketim Kültürüne Yansımaları. *İnsan & İnsan*, 3(8), 32-58.
- Kızılcılık, S. (2000). Frankfurt Okulu. Ankara: Anı Yayıncılık.
- Kızılkaya, E., & Ütücü, B. (2021). Türkiye Dijital Medya Raporu. Viyana, Avusturya: Uluslararası Basın Enstitüsü.
- Kocabaşoğlu, U. (1976). Haber Kavramı Üzerine. Ankara: A. Ü SBYBYYO Yıllık 1974/1976.
- Kocabay Şener, N. (2018). “Doğruluk Kontrol Merkezi” ve “Yalan Haber” Kavramlarına İlişkin İçeriklerin Medyada Yansımasının Araştırılması. *Akdeniz Üniversitesi İletişim Fakültesi Dergisi*, (29. Özel Sayı), 355-373.
- Koçak, F. S. (1993). Sabah Gazetesi'nin Türk Basınındaki Yeri. İstanbul: İstanbul Üniversitesi Sosyal Bilimler Üniversitesi.
- Koeze, E., & Popper, N. (2020, 04 07). The New York Times. The Virus Changed the Way We Internet: <https://www.nytimes.com/interactive/2020/04/07/technology/coronavirus-internet-use.html> adresinden alınmıştır
- Korkut Raptis, B. (2020). Böyle Söylerdi Nietzsche: Nihilizm, Post-Truth ve Benzerleri. *Pasajlar Sosyal Bilimler Dergisi*(4), 57-71.

- Köktürk, M. (2020). Post-Truth ya da Mağaraya Dönüş. Pasajlar Sosyal Bilimler Dergisi(4), 35-56.
- Köseoğlu, Y., & Al, H. (2013). Bir Siyasal Propaganda Aracı Olarak Sosyal Medya. Akademik İncelemeler Dergisi, 8(3), 103-125.
- Kriesi, H. (2014). The Populist Challenge. West European Politics, 37(2), 361-378.
- Krstic, Z. (2020, 04 06). GoodHousekeeping. 03 11, 2022 tarihinde Should You Wear a Mask While Grocery Shopping? Experts Explain New CDC Recommendations: <https://www.goodhousekeeping.com/health/wellness/a32038711/should-i-wear-face-masks-to-grocery-stores-coronavirus/> adresinden alındı
- Kuçuradi, İ. (1967). Nietzsche ve İnsan . İstanbul: Yankı Yayınları.
- Kulak, Ö. (2017). Theodor Adorno: Kültür Endüstrisinin Kısıkacında Kültür. İstanbul: İthaki Yayınları.
- Kushin, M. J., & Kitchener, K. (2009). Getting political on social network sites: Exploring online political discourse on Facebook. First Monday, 14(11), 1-16.
- Kuyucu, M. (2012). Türkiye’de Medya Ekonomisi (1. Baskı b.). İstanbul: Esen Yayınları.
- Kuyucu, M. (2013). Türkiye’de Çapraz Medya Sahipliği: Medya Ekonomisine Olumsuz Etkileri ve Bu Etkilerin Önlenmesine Yönelik Öneriler. Selçuk İletişim, 8(1), 144-163.
- Küçük, M. (1999). Medya, İktidar, İdeoloji. Ankara: Ark Yayınları.
- Küçükalp, K. (2003). Nietzsche ve Postmodernizm (1. b.). İstanbul: Paradigma Yayınları.
- Lackey, M. (1999). Killing God, Liberating thr "Subject": Nietzsche and Post-God Freedom. Journal of History of Ideas, 60(4), 737-754.
- Laclau, E. (2005). The Future of Radical Democracy. L. Tonder, & L. Thomassen (Dü) içinde, Radical Democracy: Politics Between Abundance And Lack (s. 256-262). Manchester: Manchester University Press.
- Laclau, E. (2007). Popülist Akıl Üzerine. (N. B. Çelik, Çev.) Ankara: Epos Yayınları.
- Laclau, E., & Mouffe, C. (2012). Hegemony ve Sosyalist Strateji: Radikal Demokratik Bir Politikaya Doğru (2. Baskı b.). (A. Kardam, Çev.) İstanbul: İletişim Yayınevi.
- Lai, L. S., & To, W. M. (2015). Content Analysis of Social Media: A Grounded Theory Approach. Journal of Electronic Commerce Research, 16(2), 138-152.
- Lash, S. (1991). Sociology of Postmodernism. London: Routledge .

- Lasorsa, D. L., Lewis, S. C., & Holton, A. E. (2012). Normalizing Twitter: Journalism Practice in an Emerging Communication Space. *Journalism Studies*, 13(1), 19-36.
- Lasswell, H. D. (1971). *Propaganda Technique In World War I*. Cambridge: M.I.T.
- Lawler, S. (2008). *Identity: Sociological Perspectives*. Cambridge: Polity.
- Laybats, C., & Tredinnick, L. (2016). Post Truth, Information, and Emotion. *Business Information Review*, 33(4), 204–206.
- LeGreco, M. (2017). Discourse Analysis. J. Mills, & M. Birks (Dü) içinde, *Qualitative methodology: A practical guide* (s. 67-88). London: Sage.
- Lemert, C., & Branaman, A. (1997). *The Goffman Reader*. Oxford: Blackwell.
- Lenhart, A., Purcell, K., Smith, A., & Zickuhr, K. (2010). *Social Media and Mobile Internet Use Among Teens and Young Adults*. Washington, DC: Pew Research Center.
- Levi-Strauss, C. (1986). *Mit ve Anlam*. (Ş. Süer, & S. Erkanlı, Çev.) İstanbul: Alan Yayınları.
- Lewis, J., Williams, A., & Franklin, B. (2008). A Compromised Fourt Estate? UK News Journalism. *Journalism Studies*, 9(1), 1-20.
- Li, J. Y., You, Z., Wang, Q., Zhou, Z., Qiu, Y., Luo, R., & Ge, X. (2020). The Epidemic of 2019-Novel-Coronavirus (2019-nCoV) Pneumonia and Insights For Emerging Infectious Diseases In The Future. *Microbes Infect*, 22(2), 80-85.
- Liasidou, A. (2008). Critical Discourse Analysis and Inclusive Educational Policies: The Power to Exclude. *Journal of Education Policy*, 23(5), 483-500.
- Lister, M., Dovey, J., Giddings, S., Grant, I., & Kelly, K. (2009). *New Media: A Critical Introduction* (2. Baskı b.). London and New York: Routledge.
- Logan, R. K. (2010). *Understanding New Media: Extending Marshall McLuhan*. Bern: Peter Lang.
- Lorenz-Spreen, P., Lewandowsky, S., Sunstein, C. R., & Hertwig, R. (2020). How Behavioural Sciences Can Promote Truth, Autonomy and Democratic Discourse Online. *Nature Human Behaviour*, 4(11), 1102-1109.
- Lovell, R. (1980). *The Newspaper: An Introduction to News Writing and Reporting*. California: Wadsworth Publishing.
- Löwith, K. (2003). *Max Weber and Karl Marx* . London: Routledge .
- Löwy, M. (1987). The Romantic and the Marxist Critique of Modern Civilization. *Theory and Society*, 16, 891-904.

- Lukito, J., Suk, J., Zhang, Y., Doroshenko, L., Kim, J., Su, M.-H., . . . Wells, C. (2020). The WoThe Wollves in Sheep's Clothing: How Russia's Internet Research Agency Tweets Appeared in U.S. News as Vox Populi. *The International Journal of Press / Politics*, 25(2), 196-216.
- Lundby, K., & Ronning, H. (1997). *Medya-Kültür-İletişim: Medya Kültürü Aracılığıyla Modernliğin Yorumlanması*. S. İrvan içinde, *Medya Kültür Siyaset* (N. Gürkan, Çev., s. 13-27). Ankara: Pharmakon.
- Lüders, M. (2008). Conceptualizing Personal Media. *New Media and Society*, 10(5), 683-702.
- Lynch, M. (2017). STS, Symmetry and Post-Truth. *Social Studies of Science*, 47(4), 593-599.
- Lyotard, J. F. (1984). *The Postmodern Condition: A Report on Knowledge*. Manchester: Manchester University Press.
- Lyotard, J. F. (1991). *The Inhuman: Reflections on Time*. (G. Bennington, & R. Bowlby, Çev.) Cambridge: Polity Press.
- Machado, R. A., Souza, N. L., Oliveira, R. M., Junior, H. M., & Bonan, P. R. (2020). Social Media and Telemedicine for Oral Diagnosis and Counselling in the Covid-19 Era. *Oral Oncol.*, 105.
- Macnamara, J., & Kenning, G. (2011). E-electioneering 2010: Trends in Social Media Use in Australian Political Communication. *Media International Australia*, 139, 7-22.
- MacRae, D. (1969). *Populism As an Ideology*. G. Ionescu, & E. Gellner (Dü) içinde, *Populism: Its Meanings and National Characteristics* (s. 153-165). Letchworth, Hertfordshire: The Garden City Press.
- Maesele, P. (2015). Risk Conflicts, Critical Discourse Analysis and Media Discourses on GM Crops and Food. *Journalism*, 16(2), 278-297.
- Mahon, A., & O'Brien, E. (2018). Resonance, Response, Renewal: Literary Education in Rorty and Cavell. *Journal of Philosophy of Education*, 52(4), 695-708.
- Malpas, S. (2005). *The Postmodern*. London: Routledge .
- Marcuse, H. (1990). *Tek Boyutlu İnsan: İleri İşleyim Toplumunun İdeolojisi Üzerine İncelemeler*. (A. Yardımlı, Çev.) İstanbul: İdea Yayınları.
- Marshall, G. (1999). *Sosyoloji Sözlüğü*. (O. Akınhay, & D. Kömürcü, Çev.) Ankara: Bilim ve Sanat Yayınları.
- Marwick, A., & Boyd, D. (2011). To See and Be Seen: Celebrity Practice on Twitter. *The International Journal of Research into New Media Technologies*, 17(2), 139 - 158.

- Massey, B. L., & Levy, M. R. (1999). Interactive Online Journalism at English Language. *Gazette*, 61(6), 523-538.
- Mathews, G. (2001). Cultural Identity and Consumption in Post-Colonial Hong Kong. G. Mathews, & T. Lui içinde, *Consuming Hong Kong* (s. 287-318). Hong Kong: Hong Kong University Press.
- Mattes, K., & Redlawsk, D. P. (2020). Voluntary Exposure to Political Fact Checks. *Journalism & Mass Communication Quarterly*, 97(4), 913-935.
- Mazzoleni, G. (2008). Populism and the Media. D. Albertazzi, & D. McDonnell içinde, *Twenty-First Century Populism: The Spectre of Western European Democracy* (s. 31-49). New York: Palgrave Macmillan.
- McChesney, R. W. (1999). *Rich Media Poor Democracy*. Chicago: University of Illinois Press.
- McCombs, M. E. (2005). A Look at Agenda-Setting: Past, Present and Future. *Journalism Studies*, 543-557.
- McCombs, M., & Valenzuela, S. (2007). The Agenda-Setting Theory. *Cuadernos de información*, 20, 44-50.
- McComiskey, B. (2017). *Post-Truth Rhetoric and Composition*. Colorado : Utah State University Press.
- McIntyre, L. (2019). *Post-Truth*. (M. F. Biçici, Çev.) İstanbul: Can Sanat Yayınları .
- McKay, D. (2010). On the Face of Facebook: Historical Images and Personhood in Filipino Social Networking. *History and Anthropology*, 21(4), 479-498.
- McNair, B. (1994). *News and Journalism in the UK*. London: Routledge.
- McNair, B. (1998). *The Sociology of Journalism*. London: Arnold.
- McNair, B. (2009). Journalism and Democracy. K. Wahl-Jorgenson, & T. Hanitzsch (Dü) içinde, *The Handbook of Journalism Studies* (s. 237-249). London: Routledge.
- McQuail, D. (1994). *Mass Communication Theory: An Introduction* (3rd Edition b.). London: Sage Publications.
- McQuail, D. (2000). *McQuail's Mass Communication Theory*. Sage Publications.
- McQuail, D., & Windahl, S. (2005). *İletişim Modelleri: Kitle İletişim Çalışmalarında* (2. Baskı b.). (K. Yumlu, Çev.) Ankara: İmge Yayınları.
- Mead, G. H. (1972). *Mind, Self and Society From The Standpoint of a Social Behaviorist*. (C. W. Morris, Dü.) Chicago and London: University of Chicago Press.

- Megill, A. (1998). *Aşırlılığın Peygamberleri: Nietzsche, Heidegger, Foucault, Derrida.* (T. Birkan, Çev.) Ankara: Bilim ve Sanat Yayınları.
- Merkley, E. (2020). Anti-Intellectualism, Populism and Motivated Resistance to Expert Consensus. *Public Opinion Quarterly*, 84(1), 24–48.
- Mesthrie, R. (2011). *The Cambridge Handbook of Sociolinguistics.* Cambridge: Cambridge University Press.
- Metzger, M. J., & Flanagin, A. J. (2015). Psychological Approaches to Credibility Assessment Online. S. S. Sundar (Dü.) içinde, *The Handbook Of The Psychology Of Communication Technology* (s. 445-466). John Wiley & Sons, Inc.
- Meyrowitz, J. (1986). *No Sense of Place: The Impact of Electronic Media on Social Behavior.* New York: Oxford University Press.
- Miller, D. (1997). Consumption and its Consequences. H. Mackay içinde, *Consumption and Everyday Life* (s. 13-63). London : Sage.
- Miller, D. (2011). *Tales from Facebook .* Cambridge: Polity Press.
- Miller, V. (2008). New Media, Networking and Phatic Culture. *Convergence*, 14(4), 387-400.
- Mitchell, A., Rosenstiel, T., & Christian, L. (2012, 03 19). What Facebook and Twitter Mean for News. Pew Research Center : <https://www.pewresearch.org/journalism/2012/03/19/what-facebook-and-twitter-mean-for-news/#:~:text=Facebook%20news%20users%20get%20more%20news%20from%20friends,mix%20of%20family%20and%20friends%20and%20news%20organizations adresinden alınmıştır>
- Molina, M. D., Sundar, S. S., Lee, D., & Le, T. (2021). “Fake News” is not Simply False Information: A Concept Explication and Taxonomy Of Online Content. *American Behavioral Scientist*, 2, 180-212.
- Molyneux, L., & Lee, A. (2017). UK Journalists' Social Media Use in the Reporting of the 2015 General Election. *Digital Journalism*, 5(10), 1223-1241.
- Moon, S. J., & Hadley, P. (2014). Routinizing a New Technology in the Newsroom: Twitter as a News Source in Mainstream Media. *Journal of Broadcasting & Electronic Media*, 58(2), 289-305.
- Morin, L., Savale, L., & Pham, T. (2021). Four-Month Clinical Status of A Cohort of Patients After Hospitalization for COVID-19. *JAMA*, 325(15), 1525-1534.
- Morris, J. (2020). Simulacra in the Age of Social Media: Baudrillard as the Prophet of Fake News. *Journal of Communication Inquiry*, 0(0), 1-18.

- Morris, M., & Ogan, C. (1996). The Internet as Mass Medium. *Journal of Computer-Mediated Communication*, 1(4).
- Mouffe, C. (2013). *Agonistics: Thinking The World Politically*. London, New York: Verso Publishing.
- Mudde, C. (2004). The Populist Zeitgeist. *Government and Opposition*, 39, 541-563.
- Mudde, C., & Kaltwasser, C. R. (2017). *Populism: A Very Short Introduction*. Oxford, UK: Oxford University Press.
- Mudde, C., & Kaltwasser, C. R. (2018). Studying Populism in Comparative Perspective: Reflections on the Contemporary and Future Research Agenda. *Comparative Political Studies*, 51(13), 1667-1693.
- Munger, M. C. (2008). Blogging and political information: truth or truthiness? *Public Choice*, 134, 125-138.
- Munn, L. (2019). Alt-Right Pipeline: Individual Journeys to Extremism Online. *First Monday*, 24(6).
- Muratoğlu, B. (2011). Bir Demokrasi Masalı: Özgür Birey, Bağımsız Medya. *PİVOLKA*(20), 9-11.
- Mustafaraj, E., & Metaxas, P. (2010). From Obscurity to Prominence in Minutes: Political Speech and Real-Time Search. *WebSci10: Extending the frontiers of society on-line* (s. 1-8). NC, USA: Web Science Conference.
- Mutlu, E. (1999). *Televizyon ve Toplum*. Ankara: TRT Yayınları.
- Mutlu, E. (2012). *İletişim Sözlüğü* (6. Baskı b.). Ankara: Sofos Yayınevi.
- Müller, J. W. (2017). *Popülizm Nedir?* (O. Yıldız, Çev.) İstanbul: İletişim Yayıncılık.
- Nagle, A. (2017). *Kill All Normies: Online Culture Wars From 4chan and Tumblr to Trump and the Alt-Right*. Alresford: John Hunt Publishing.
- Naim, M. (2017, 04 21). *The Atlantic*. 04 19, 2021 tarihinde How To Be A Populist: <https://www.theatlantic.com/international/archive/2017/04/trump-populism-le-pen/523491/> adresinden alındı
- Nam, T. (2012). Suggesting Frameworks of Citizen-Sourcing Via Government 2.0. *Government Information Quarterly*, 29, 12-20.
- Nash, K. (2012). Modes of interactivity: analysing the webdoc. *Media Culture & Society*, 34(2), 195-210.
- Negroponte, N. (1995). *Being digital*. London: Hodder & Stoughton.

- Newman, N. (2009). The Rise of Social Media and Its Impact on Mainstream Journalism. Oxford University Research Archive: <https://ora.ox.ac.uk/objects/uuid:a980df14-1b49-401b-a136-78d47ab76cdc> adresinden alınmıştır
- Nietzsche , F. (2010). Putların Alacakaranlığı: Ya da Çekiçle Nasıl Felsefe Yapılır? (M. Tüzel, Çev.) İstanbul: İş Bankası Yayınları.
- Nietzsche , F. (2015). İyinin ve Kötünün Ötesinde (8. b.). (A. İnam, Çev.) İstanbul: Say Yayınları.
- Nietzsche, F. (2009). Ecce Homo. (C. Alkor, Çev.) İstanbul: İş Bankası Kültür Yayınlar.
- Nietzsche, F. (2010). Güç İstenci (1. b.). (N. Epçeli, Çev.) İstanbul: Say Yayınları.
- Nietzsche, F. (2011). Ahlakın Soykütüğü: Bir Polemik (1. b.). (Z. Alangoya, Çev.) İstanbul: Kabalcı Yayınevi.
- Nietzsche, F. (2011). Böyle Söyledi Zerdüşt. (M. Tüzel , Çev.) İstanbul: Türkiye İş Bankası Kültür Yayınları.
- Nietzsche, F. (2011). Şen Bilim (3. b.). (A. İnam, Çev.) Ankara: Say Yayınları .
- Nietzsche, F. (2012). İnsanca, Pek İnsanca -1 (1. b.). (M. Tüzel, Çev.) İstanbul: İş Bankası Kültür Yayınları.
- Nietzsche, F. (2014). Tan Kızılığı: Ahlaksal Önyargılar Üzerine Düşünceler (5. b.). (H. Salihoğlu, & Ü. Özdağ, Çev.) Ankara: İmge Kitabevi.
- Nisbet, M. C., & Scheufele, D. A. (2004). Political Talk As A Catalyst For Online Citizenship. *Journalism & Mass Communication Quarterly*, 81(4), 877-896.
- Nola, R. (1998). Knowledge, Discourse, Power and Genealogy In Foucault. *Critical Review of International Social and Political Philosophy*, 1(2), 109-154.
- O' Farrel, C. (2005). Michel Foucault. London: Sage Publications.
- Odabaş, U. K. (2018). Frankfurt Okulu ya da Eleştirel Teori Üzerine. *Dört Öge*, 14, 211-233.
- Onaran, A. Ş. (1994). Türk Sineması (Cilt I). Ankara: Kitle Yayınları .
- Orçan, M. (2008). Osmanlı'dan Günümüze Modern Türk Tüketim Kültürü. Ankara: Harf Eğitim Yayıncılığı.
- O'Reilly, T. (2005, 09 30). What Is Web 2.0 Design Patterns and Business Models for the Next Generation of Software. 02 22, 2020 tarihinde Web 2.0: <http://facweb.cti.depaul.edu/jnowotarski/se425/What%20Is%20Web%20%20point%200.pdf> adresinden alındı

- Oskay, Ü. (2016). Yıkanmak İstemeyen Çocuklar Olalım (2. b.). İstanbul: İnkılap Kitabevi.
- Ostergaard, B. S. (1998). Convergence: Legislative Dilemmas. D. McQuail, & K. Siune (Dü) içinde, Media Policy: Convergence, Concentration & Commerce (s. 95-106). Thousand Oaks, CA: Sage.
- Oxford Languages. (2016). 01 29, 2021 tarihinde Word of the Year 2016: <https://languages.oup.com/word-of-the-year/2016/> adresinden alındı
- Özçetin, B. (2018). Kitle İletişim Kuramları: Kavramlar, Okullar, Modeller. İstanbul: İletişim Yayınları.
- Özejder, İ. (2018). Kamusal Bir Değer Olarak Haber ve İnternet Kaynaklı Sorunlar: Kuzey Kıbrıs Örneği. Turkish Online Journal of Design Art and Communication, 8(2), 216-231.
- Özer, Ö. (2000). Haberde Egemen Söylemin Yeniden Üretimi: Türk Basınında Türkiye'deki İranlı Muhafızlarla İlgili Haberler. Kültür ve İletişim, 3(2), 75-97.
- Özer, Ö. (2015). Teun Adrian Van Dijk Örneğinde Eleştirel Söylem Çözümlemesi. İletişim Araştırmalarında Yöntemler Uygulama ve Örneklerle (s. 197-286). içinde Konya: Literaturk.
- Özkul, O., Şahin, Y., & Büyüközkara, E. (2019). Post-Truth Dönemde Hakikat Anlayışının Dönüşümü. Hukuka Felsefi ve Sosyolojik Bakışlar IX Sempozyumu (s. 254-265). İstanbul: İstanbul Barosu Yayınları.
- Özsevgeç, Y. (2017). Postmodernizm Üzerine. Journal of International Social Research, 10(54).
- Özsoy, O. (2009). Seçim Kazandıran Siyasal İletişim. İstanbul: Pozitif Yayınları.
- Öztekin, H., & Şahin, M. (2020). Medyanın Bilimle İmtihanı: Türkiye'de Gazetelerde Yer Alan Bilim Haberleri Üzerine Bir İnceleme. Akdeniz Üniversitesi İletişim Fakültesi Dergisi, 33, 178-197.
- Öztunç, M. (2021). COVID-19 Pandemi Süresince Türkiye'nin Aldığı Ekonomik Tedbirlere Yönelik Haberlerin Söylem Analizi. Erciyes İletişim, 8(1), 231-255.
- Öztürk, F. (2020, 04 18). BBC News Türkçe. 03 15, 2022 tarihinde Ücretsiz maske dağıtımı sırasında eczanelerde neler yaşanıyor?: <https://www.bbc.com/turkce/haberler-turkiye-52326447> adresinden alındı
- Öztürk, N. K. (2019). Cumhurbaşkanlığı Hükümet Sisteminin Temel Dinamikleri. ASSAM, 6(15), 69-87.

- Paek, C. (2005). Kant's Theory of Transcendental Truth as Ontology. *Journal of Kant Studien*, 96(2), 147-160.
- Paktin, S., & Karaca, H. S. (2018). Post-Truth, Medya ve İktidar. S. Çoban (Dü.) içinde, *Medya ve Yalanlar* (s. 121-160). İstanbul: Siyah Beyaz Yayınları.
- Palfrey, J., & Gasser, U. (2008). *Understanding the First Generation of Digital Natives*. New York : Basic Books .
- Parenti, M. (1997). *Kirli Gerçekler*. Ankara: imge Kitabevi.
- Pariser, E. (2011). *The Filter Bubble: What the Internet Is Hiding from You Hardcover*. New York: The Penguin Press.
- Parker, I. (1989). Discourse and Power. J. Shotter, & K. J. Gergen (Dü) içinde, *Texts of Identity (Inquiries in Social Construction Series, Vol. 2)* (s. 56-69). Newbury Park: Sage.
- Parlak, İ., & Öztürk, E. (2018). Bireyler ve Birey Olamayan Bireyler: Liberalizm ve 19. Yüzyılın Çelişkileri. *Mülkiye Dergisi*, 42(4), 565-592.
- Passi, K., & Shah, A. (2022). Distinguishing Fake and Real News of Twitter Data with the help of Machine Learning Techniques. *Proceedings of the 26th International Database Engineered Applications Symposium* , (s. 1-8).
- Pate, U. A., Gambo, D., & Ibrahim, A. M. (2019). The impact of Fake News and The Emerging Post-Truth Political Era on Nigerian Polity. *Studies in Media and Communication*, 7(1), 21-29.
- Patton, P. (1991). Postmodern Subjectivity: The Problem of the Actor. *Social Analysis: The International Journal of Social and Cultural Practice*(30), 32-41.
- Paulussen, S., Heinonen, A., Domingo, D., & Quandt, T. (2007). Doing It Together: Citizen Participation In The Professional News Making Process. *Observatorio Journal*, 3, 131-154.
- Pavlik, J. V. (1999). *New Media And News: Implications for The Future of Journalism*. *New Media & Society*, 7(1), 54-59.
- Pavlik, J. V. (2000). The Impact of Technology on Journalism. *Journalism Studies*, 1(2), 229-237.

- Pawlett, W. (2010). *Simulacra + Simulacrum*. R. G. Smith içinde, *The Baudrillard Dictionary* (s. 196-199). Edinburgh: Edinburgh University Press.
- Paz, O. (1974). *Children of the Mire: Modern Poetry from Romanticism to the Avant-Garde*. Cambridge: Harvard University Press.
- Pempek, T. A., Yermolayeva, Y. A., & Calvert, S. L. (2009). College students' social networking experiences on Facebook. *Journal of Applied Developmental Psychology*, 30(3), 227–238.
- Perrin, A., & Anderson, M. (2019, 04 10). Share of U.S. adults using social media, including Facebook, is mostly unchanged since 2018. 04 15, 2020 tarihinde Pew Research Center: <https://www.pewresearch.org/fact-tank/2019/04/10/share-of-u-s-adults-using-social-media-including-facebook-is-mostly-unchanged-since-2018/> adresinden alındı
- Pervin, N., Phan, T. Q., Datta, A., Takeda, H., & Toriumi, F. (2015). *Hashtag Popularity on Twitter: Analyzing Co-occurrence of Multiple Hashtags*. *Social Computing and Social Media* (s. 169-182). Los Angeles: Springer International Publishing Switzerland 2015.
- Peters, M. A. (2018). Anti-Intellectualism is a Virus. *Educational Philosophy and Theory*, 51(4), 357-363.
- Philips, W. (2015). *Mapping the Relationship between Online Trolling and Mainstream Culture*. Massachusetts: The MIT Press.
- Picciotto, R. (2019). Is Evaluation Obsolete In A Post-Truth World? *Evaluation and Program Planning*, 73, 88-96.
- Pool, I. S. (1983). *Technologies of Freedom: On Free Speech in an Electronic Age*. Cambridge: Harvard University Press.
- Porzig, W. (1995). *Dil Denen Mucize*. (V. Ülkü, Çev.) Ankara: Türk Dil Kurumu Yayınları.
- Postman, N. (2018). *Televizyon: Öldüren Eğlence* (8. Baskı b.). istanbul: Ayrıntı Yayınları.
- Purvis, T., & Hunt, A. (2014). Söylem, İdeoloji, Söylem, İdeoloji, Söylem, İdeoloji ... (S. Coşar, Dü.) *Moment Dergi*, 1(1), 9-36.

- Quattrociocchi, W. (2017). Inside the Echo Chamber. *Scientific American*, 316(4), 60-63.
- Raffel, S. (2004). Baudrillard on Simulations: An Exegesis and a Critique. *Sociological Research Online*, 9(2), 1-8.
- Rattle, R. (2014). Imagining Identity in the Age of Internet and Communication Technologies. N. Mathur içinde, *Consumer Culture, Modernity and Identity* (s. 122-142). New Delhi: Sage .
- Read, M. (2016, 11 09). Donald Trump Won Because of Facebook. 03 13, 2021 tarihinde New York Magazine: <https://nymag.com/intelligencer/2016/11/donald-trump-won-because-of-facebook.html> adresinden alındı
- Reagle, J. (2010). *Good Faith Collaboration: The Culture of Wikipedia*. Cambridge, Massachusetts: The MIT Press.
- Reese, S. D. (2007). The Framing Project: A Bridging Model for Media Research Revisited. *Journal Of Communication*, 57(1), 148-154.
- Reinhardt, J. (2019). Social media in second and foreign language teaching and learning: Blogs, wikis, and social networking. *Language Teaching*, 52(1), 1-39.
- Ribeiro, M. H., Ottoni, R., West, R., Almeida, V. A., & Meira, W. (2020). Auditing Radicalization Pathways on YouTube. *Conference on Fairness, Accountability, and Transparency* (s. 131-141). New York: Association for Computing Machinery.
- Rigel, N. (2000). *İleti Tasarımında Haber*. Der Yayınları: İstanbul.
- Rigney, D. (1991). Three Kinds of Anti-Intellectualism: Rethinking Hofstadter. *Sociological Inquiry*, 6, 434 –451.
- Ritzer, G. (1999). *Büyüsü Bozulmuş Dünyayı Büyülemek: Tüketim Araçlarının Devrimcileştirilmesi*. (F. Payzın, Çev.) İstanbul: Ayrıntı Yayınları.
- Ritzer, G. (2000). *Büyüsü Bolulmuş Dünyayı Büyüleme*. (Ş. S. Kaya, Çev.) İstanbul: Ayrıntı Yayınları.
- Ritzer, G., & Jurgenson, N. (2010). Production, Consumption, Prosumption: The nature of capitalism in the age of the digital ‘prosumer’. *Journal of Consumer Culture*, 10(1), 13-36.

- Roberts, K. M. (1995). Neoliberalism and The Transformation of Populism in Latin America: The Peruvian Case. *World Politics*, 48(1), 82-116.
- Robinson, L. (2007). The cyberself: the self-ing project goes online, symbolic interaction in the digital age. *New Media Society*, 9(93), 92-110.
- Robinson, S. (2011). Journalism As Process: The Organizational Implications Of Participatory Online News. *Journalism And Communication Monographs*, 13, 137-210.
- Rochlin, N. (2017). Fake News: Belief in Post-Truth. *Library Hi Tech*, 35(3), 386-392.
- Roose, K. (2019, 06 08). The New York Times. 03 16, 2021 tarihinde The Making of a YouTube Radical: <https://static01.nyt.com/images/2019/06/09/nytfrontpage/scan.pdf> adresinden alındı
- Rorty, R. (1979). *Philosophy and The Mirror of Nature*. New Jersey: Princeton University Press.
- Rosenau, P. M. (1992). *Post-Modernism and the Social Sciences: Insights, Inroads and Intrusions*. Princeton, New Jersey: Princeton University Press.
- Rosenbaum, L. (2020). Facing Covid-19 in Italy – Ethics, Logistics and Therapeutics on the Epidemic’s Front Line. *New England Journal of Medicine*, 382, 1873–5.
- Rosengren, K. E. (1994). Culture, media and society: agency and structure, continuity and change. K. E. Rosengren içinde, *Media Effects and Beyond: Culture, socialization and lifestyles* (s. 1-41). London: Routledge Yayınevi.
- Rouse, J. (2005). Power/Knowledge. G. Gutting (Dü.) içinde, *The Cambridge Companion To Foucault* (2nd Edition b., s. 95-122). Cambridge: Cambridge University Press.
- Rowe, S., & Alexander, N. (2017). On Post-Truth, Fake News, and Trust. *Nutrition Today*, 52(4), 179-182.
- Rowland, C., Johnson, C. Y., & Wan, W. (2020, 05 11). Even finding a covid-19 vaccine won’t be enough to end the pandemic. 05 03, 2022 tarihinde The Washington Post: <https://www.washingtonpost.com/business/2020/05/11/coronavirus-vaccine-global-supply/> adresinden alındı

- RTÜK. (2020, 03 18).), <https://www.rtuk.gov.tr/spot-filmler/3717/5673/6112-sayili-radyo-vetelevizyonlarin-kurulus-ve-yayin-hizmetleri-hakkinda-kanunun-14-maddesinin-5-fikrasikapsaminda-kabul-edilen-zorunlu-yayinlar.html>. adresinden alınmıştır
- Rubio, R., Martín, S., & Morán, S. (2010). Collaborative Web Learning Tools: Wikis and Blogs. *Computer Applications in Engineering Education*, 18(3), 502-511.
- Russell, M. A., & Klassen, M. (2019). *Mining the Social Web: Data Mining Facebook, Twitter, LinkedIn, Instagram, Github, And More* (Third Edition b.). Canada: O'Reilly Media.
- Sabah Gazetesi. (2020, 03 12). www.sabah.com.tr adresinden alınmıştır
- Sabah Twitter. (2023, 04 06). 04 06, 2023 tarihinde @sabah: <https://twitter.com/sabah> adresinden alındı
- Sağlık Bakanlığı. (2020). Covid-19 Aşıları: www.covid19asi.saglik.gov.tr adresinden alınmıştır
- Sağlık Bakanlığı. (2020b, 04 01). Koronavirüs Riskine Karşı 14 Kural: <http://hsgm.saglik.gov.tr/depo/covid19/afisler/yeni/SB-14kural-afis1-50x70cm.pdf>. adresinden alınmıştır
- Sağlık Bakanlığı. (2020c, 03 19). <http://hsgm.saglik.gov.tr/tr/covid19-formlar>. adresinden alınmıştır
- Sağlık Bakanlığı. (2020d, 03 21). Pandemi Hastaneleri: https://im.haberturk.com/images/others/2020/03/20/pandemi_genelge.pdf adresinden alınmıştır
- Sağlık Bakanlığı. (2020e). COVID-19 (SARS-CoV-2 Enfeksiyonu) Temaslı Takibi, Salgın Yönetimi, Evde Hasta İzlemi ve Filyasyon Rehberi: <https://covid19.saglik.gov.tr/covid19-rehberi> adresinden alınmıştır
- Said, E. W. (1995). *Entelektüel*. (T. Birkan, Çev.) İstanbul: Ayrıntı Yayınları.
- Samuels, E., & Akhtar, M. (2019, 11 20). The Washington Post. 02 25, 2021 tarihinde Are "Bots" Manipulating the 2020 Conversation? Here's What's Changed Since 2016: <https://www.washingtonpost.com/politics/2019/11/20/are-bots-manipulating-conversation-heres-whats-changed-since/> adresinden alındı

- Saraçoğlu, C. (2017). Sağ Popülizm ve Faşizm Üzerine Yöntemsel Bir Tartışma: Küresel Örüntüler ve Ulusal Özgüllükleri Birlikte Anlamak. *Praksis*, 44-45, 1081-1104.
- Saragih, M. Y., & Harahap, A. I. (2020). The Challenges of Print Media Journalism in the Digital Era. *Budapest International Research and Critics Institute (BIRCI Journal): Humanities and Social Science*, 3(1), 540-548.
- Saran, C. (2014). Medyada Mülkiyet İlişkileri: AKP Döneminde Medya Sahipliğinde Yaşanan Değişimler. I. Uluslararası İletişim Bilimi ve Medya Araştırmaları Kongresi, (s. 355- 373). Kocaeli.
- Sarı, G. (2017). Türkiye'de Özel Televizyon Yayıncılığının Gelişimi ve Medyanın Mülkiyet Yapısı. *Ulakbilge Sosyal Bilimler Dergisi*, 5(18), 2087-2096.
- Sarup, M. (2004). Post-yapısalcılık ve Postmodernizm. (A. Güçlü, Çev.) Ankara: Bilim ve Sanat Yayınları.
- Saussure, F. (1976). Genel Dilbilim Dersleri. (B. Vardar, Çev.) Ankara: TDK Yayınları.
- Schkade, D., Sunstein, C. R., & Hastie, R. (2007). What Happened on Deliberation Day? *California Law Review*, 95(3), 915-940.
- Schmitt, J. B., Rieger, D., Rutkowski, O., & Ernst, J. (2018). Counter-Messages As Prevention or Promotion of Extremism?! The Potential Role of Youtube: Recommendation Algorithms. *Journal of Communication*, 68(4), 780–808.
- Schneider, S. M. (1997). Expanding the public sphere through computer-mediated communication: political discussion about abortion in a Usenet newsgroup. Doktora Tezi. Department of Political Sciences, Massachusetts Institute of Technology.
- Schudson, M. (1995). *The Power of News*. Cambridge: Harvard University Press.
- Schudson, M. (2003). *The Sociology of News*. New York, London: W. W. Norton & Company.
- Schudson, M. (2008). *Why Democracies Need an Unlovable Press*. Cambridge, MA: Polity Press.
- Senemoğlu, O. (2017). Tüketim, Tüketim Toplumu ve Tüketim Kültürü: Karşılaştırmalı Bir Analiz. *İnsan ve İnsan*(12), 66-86.

- Serafinelli, E. (2017). Analysis of Photo Sharing and Visual Social Relationships: Instagram as a case study. *Photographies*, 10(1), 91-111.
- Shearer, E. (2021, 01 12). Pew Research Center. More than eight-in-ten Americans get news from digital devices: <https://www.pewresearch.org/fact-tank/2021/01/12/more-than-eight-in-ten-americans-get-news-from-digital-devices/> adresinden alınmıştır
- Sheffer, M. L., & Schultz, B. (2010). Paradigm Shift or Passing Fad? Twitter and Sports Journalism. *International Journal of Sport Communication*, 3(4), 472-484.
- Sheldon, P. (2008). Student Favorite: Facebook and Motives for its Use. *Southwestern Mass Communication Journal*, 23(2), 39-53.
- Shiner, L. (1982). Reading Foucault: Anti-Method and the Genealogy of Power-Knowledge. *History and Theory*, 21(3), 382-398.
- Shoemaker, P., & Reese, S. D. (2014). İdeolojinin Medya İçeriği Üzerindeki Etkisi. S. İrvan (Dü.) içinde, *Medya Kültür Siyaset* (s. 97-134). Ankara: Pharmakon Yayınları.
- Shogan, C. J. (2007). Anti-Intellectualism in the Modern Presidency: A Republican Populism. *Perspectives on Politics*, 5(2), 295-303.
- Silsüpür, Ö. (2016). Siyasal İletişim Aracı Olarak Twitter'in Kullanımı: 07 Haziran 2015 Genel Seçimi Üzerine Bir Çalışma. *Gümüşhane Üniversitesi İletişim Fakültesi Elektronik Dergisi*, 4(2), 725-747.
- Sim, S. (2001). *The Routledge Companion to Postmodernism*. London : Routledge .
- Sim, S. (2019). Postmodern Relativism: Jean-François Lyotard Versus Jacques Derrida. S. Sim içinde, *Post-Truth, Scepticism & Power* (s. 97-123). Switzerland: Palgrave Macmillan.
- Simon, B. (2004). *Identity in Modern Society: A Psychological Perspective* . Oxford: Blackwell Publishing .
- Siyasi Parti Genel Bilgileri. (2020, 01 13). 31 07, 2021 tarihinde Türkiye Cumhuriyeti Yargıtay Cumhuriyet Başsavcılığı: <https://www.yargitaycb.gov.tr/documents/ek1-1578900496.pdf> adresinden alındı

- Slattery, M. (2007). Sosyolojide Temel Fikirler. (Ü. Tatlıcan, Çev.) Bursa: Sentez Yayıncılık.
- Smith, A., & Anderson, M. (2018, 03 01). Social Media Use in 2018. 04 16, 2020 tarihinde Pew Research Center: <https://www.pewresearch.org/internet/2018/03/01/social-media-use-in-2018/> adresinden alındı
- Smith, R. (2016). Derrida: Language, Text, and Possibilities. M. Peters (Dü.) içinde, Encyclopedia of Educational Philosophy and Theory (s. 451-455). Singapore: Springer.
- Solak, Ö. (2011). Küçük Ağa Romanının Eleştirel Söylem Analizi. Akademik Bakış Dergisi, 26, 1-14.
- Solmaz, B. (2011). Toplumsal Değişme Olgusu Çerçevesinde Modernleşme Kuramlarına Yöneltilen Eleştiriler. Birey ve Toplum Sosyal Bilimler Dergisi, 1(2), 192-212.
- Song, Y. (2018). Multimedia News Storytelling As Digital Literacies: An Alternative Paradigm For Online Journalism Education. Journalism, 19(6), 837-859.
- Soysal, S. (2008). Güç İstenci ve Yorum. Tabula Rasa: Felsefe ve Teoloji(23), 126-136.
- Sözcü Gazetesi . (2020, 03 12). www.sozcu.com.tr adresinden alınmıştır
- Sözcü Twitter. (2023, 04 06). 04 06, 2023 tarihinde @gazetesozcu: <https://twitter.com/gazetesozcu> adresinden alındı
- Sözen, E. (1999). Söylem. İstanbul: Paradigma Yayınları.
- Sözen, E. (2012). Sosyal Medyanın Arkeolojisi. E. Sözen (Dü.) içinde, Hepimiz Globaliz Hepimiz Yereliz: Gutenberg Galaksi'den Zuckerberg Galaksi'ye (s. 1-36). İstanbul: Alfa Basım Yayım.
- Sözeri, C. (2015). Türkiye'de Medya İktidar İlişkileri Sorunlar ve Öneriler (1. Basım b.). İstanbul: İstanbul Enstitüsü Medya ve İletişim Merkezi Yayınları.
- Speed Medya. (2020, 03 11). 11 19, 2022 tarihinde <http://app.speedmedya.com/Report/ReportDetail?ReportCode=110> adresinden alındı

- SpeedMedya. (2020, 03 11). <http://app.speedmedya.com/Report/ReportDetail?ReportCode=110> adresinden alınmıştır
- Spohr, D. (2017). Fake News and Ideological Polarization: Filter Bubbles and Selective Exposure on Social Media. *Business Information Review*, 34(3), 150-160.
- Starcevic, V., Schimmenti, A., Billieux, J., & Berle, D. (2020). Cyberchondria In The Time of The COVID-19 Pandemic. *Human Behavior and Emerging Technologies*, 3(1), 53-62.
- Statista. (2022, 07 27). Statista Search Department: <https://www.statista.com/statistics/282087/number-of-monthly-active-twitter-users/> adresinden alınmıştır
- Statista. (2022, 12 14). 03 18, 2023 tarihinde <https://www.statista.com/statistics/303681/twitter-users-worldwide/> adresinden alındı
- Steensen, S. (2011). Online Journalism and the Promises of New Technology. *Journalism Studies*, 12(3), 311-327.
- Stevenson, N. (2008). *Medya Kùltürleri*. (G. Orhon, & B. E. Aksoy, Çev.) Ankara: Ütopya Yayınevi.
- Stone, A. R. (1995). *The War of Desire and Technology*. Cambridge, MA: MIT Press.
- Stroud, N. J. (2007). Media Effects, Selective Exposure, And Fahrenheit 9/11. *Political Communication*, 24, 415 – 432.
- Stroud, N. J. (2010). Polarization and Partisan Selective Exposure. *Journal of Communication*, 60(3), 556–576.
- Subramanian, S. (2017, 02 15). *Wired*. 02 18, 2021 tarihinde Inside The Macedonian Fake News Complex: <https://www.wired.com/2017/02/veles-macedonia-fake-news/> adresinden alındı
- Sunstein, C. (2018). Is Social Media Good or Bad For Democracy? *Sur International Journal on Human Rights*, 15(27), 83 - 89.
- Sunstein, C. R. (2009). *Republic.com 2.0*. Princeton and Oxford: Princeton University Press.

- Surowiec, P. (2017). Post-Truth Soft Power: Changing Facets of Propaganda, "Kompromat", and Democracy. *Georgetown Journal of International Affairs*, 18(3), 21-27.
- Sütçü, C. S., & Bayrakçı, S. (2014). Sosyal Medya Gazeteleri Nasıl Etkiliyor? Haberlerin Twitter'da Yayılması Üzerine Bir Araştırma. *Turkish Online Journal of Design Art and Communication*, 40-52.
- Şahin, Y. (2016). Michel Foucault'da Söylem Analizi. *Sosyal ve Kültürel Araştırmalar Dergisi*, III(6), 119-135.
- Şaylan, G. (2002). Postmodernizm. Ankara: İmge Kitabevi.
- Şen, A. F., & Altın, Ş. (2020). Sosyal Medyada Popülist Söylemler: 31 Mart 2019 Yerel Seçim Sürecinde Adayların Twitter Gönderilerinin Analizi. *Türkiye İletişim Araştırmaları Dergisi*, 35, 281-310.
- Şen, F., & Avşar, Z. (2012). Türkiye'de Neoliberal Politikaların Haber Medyasına Yansımaları: Anaakım Medyanın Ekonomi Haberleri Üzerine Bir İnceleme. *İletişim Kuram ve Araştırma Dergisi*(35), 42-60.
- Şimşek, V. (2018). Post-Truth ve Yeni Medya: Sosyal Medya Grupları Üzerinden Bir İnceleme. *Global Media Journal TR Edition*, 8(16), 1-14.
- Taggart, P. (2004). Popülizm. (B. Yıldırım, Çev.) İstanbul: İstanbul Bilgi Üniversitesi Yayınları.
- Taggart, P. (2004). Popülizm. (B. Yıldırım, Çev.) İstanbul: İstanbul Bilgi Üniversitesi Yayınları.
- Taggart, P. A. (2000). *Populism: Concepts in the Social Sciences*. Philadelphia: Open University Press.
- Tallis, R. (1995). *Not Saussure: A Critique of Post-Saussurean Literary Theory*. London: Macmillan Press.
- Tandoc Jr, E. C., Lim, Z. W., & Ling, R. (2018). Defining "Fake News". *Digital Journalism*, 6(2), 137-153.
- Tang, G., & Lee, F. L. (2013). Facebook use and political participation: The impact of exposure to shared political information, connections with public political actors,

and network structural heterogeneity. Social Science Computer Review, 31(6), 763-773.

Tarhan, N. (2004). Psikolojik Savaş, Gri Propaganda. İstanbul: Timaş Yayınları.

Taylor, S. (2004). Researching Educational Policy and Change in 'New Times': Using Critical Discourse Analysis. Journal of Education Policy, 19(4), 433 - 451.

Tekinsoy, R. (2005). Sinema Tarihi (Cilt I). İstanbul: Oğlak Yayıncılık.

Tepe, H. (2016). Platon'dan Habermas'a Felsefede Doğruluk Ya da Hakikat. Ankara: BilgeSu.

Tesich, S. (1992). A Government of Lies. The Nation Magazine, 12-14. The Nation . adresinden alınmıştır

Teyit.org. (2021). 05 15, 2021 tarihinde Teyit: Şüpheli Bilgileri İnceleyen Doğrulama Organizasyonu: <https://teyit.org/yayin-ilkeleri> adresinden alındı

The Economist. (2016, 09 10). Post-truth politics Art of the lie: <https://www.economist.com/leaders/2016/09/10/art-of-the-lie> adresinden alınmıştır

The Guardian. (2018, 03 17). 03 15, 2021 tarihinde 50 million Facebook Profiles Harvested For Cambridge Analytica in Major Data Breach: <https://www.theguardian.com/news/2018/mar/17/cambridge-analytica-facebook-influence-us-election> adresinden alındı

Thompson, J. B. (2019). Medya ve Modernite (2. Baskı b.). (S. Öztürk, Çev.) İstanbul : Kırmızı Yayınları.

Thomson, I. (2000). Ontotheology? Understanding Heidegger's Destruktion of Metaphysics. International Journal of Philosophical Studies, 8(3), 297-327.

Thumim, N. (2017). Self-(re)presentation now. Popular Communication, 15(2), 55-61.

Thurman, N., & Lupton, B. (2008). Convergence Calls: Multimedia Storytelling at British News Websites. Convergence, 14(4), 439-455.

Timisi, N. (2003). Yen İletişim Teknolojileri ve Demokrasi. Ankara: Dost Kitabevi.

Tkacz, N. (2012). The Truth of Wikipedia. Digithum(14), 88-93.

- Tokgöz, O. (1981). Temel Gazetecilik. Ankara: Ankara Üniversitesi Siyasal Bilgiler Fakültesi Yayınları: 476.
- Tokgöz, O. (1994). Temel Gazetecilik . İstanbul: İmge Yayınları.
- Torfin, J. (1999). New Theories of Discourse. Laclau Mouffe, and Zizek. Oxford - Malden: Blackwell Publishing.
- Torfin, J. (2005). Discourse Theory: Achievements, arguments and Challenges. D. R. Howarth, & J. Torfin içinde, Discourse Theory in European Politics (s. 1-32). United Kingdom: Palgrave Macmilla.
- Touraine, A. (2018). Modernliğin Eleştirisi (11. Baskı b.). (H. Uğur Tanrıöver, Çev.) İstanbul: Yapı Kredi Yayınları.
- Törenli, N. (2005). Yeni Medya, Yeni İletişim Ortamı . Ankara: Bilim ve Sanat Yayınları .
- Trammell, K. D., & Keshelashvili, A. (2005). Examining The New Influencers: A Self Presentation Study of A List Blogs. Journalism & Mass Communication Quarterly, 82(4), 968-982.
- Trottier, D., & Fuchs, C. (2015). Theorising Social Media, Politics and the State: An Introduction. D. Trottier, & C. Fuchs içinde, Social Media, Politics and the State (s. 3-39). New York: Taylor & Francis.
- Tuchman, G. (1972). Objectivity as a Strategic Ritual. American Journal of Sociology, 77(4), 600-679.
- Turan, A. (2020). Türk Yazılı Basınında Ensest Haberlerin Analizi: Cumhuriyet ve Yeni Şafak Gazetesi Örneği. Yüksek Lisans Tezi. Marmara Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Gazetecilik Anabilim Dalı.
- Turan, M. (2018). Türkiye'nin Yeni Yönetim Düzeni: Cumhurbaşkanlığı Hükümet Sistemi. Sosyal Bilimler Araştırma Dergisi, 7(3), 42-91.
- Turan, Ö. (2009). 22 Temmuz Genel Seçimlerinin Gazetelere Yansıması. Kayseri: Erciyes Üniversitesi Sosyal Bilimleri Enstitüsü .
- Turkle, S. (1995). Life on the Screen: Identity in the Age of the Internet. London: Simon & Schuster.

- Turner, B. S. (1992). Max Weber: From History to Modernity. London and New York: Routledge .
- Turner, C. (1990). Lyotard and Weber: Postmodern Rules and Neo-Kantian Values. B. S. Turner içinde, Theories of Modernity and Postmodernity (s. 108-116). London: Sage.
- Turner, G. (2003). British Cultural Studies: An introduction (Third Edition b.). London: Routledge.
- Turner, G. (2003). British Cultural Studies: An Introduction. London: Routledge.
- Turner, J. (1991). Social Influence. Bristol, PA: Open University Press.
- Turner, J. C. (1991). Social Influence. Bristol, PA: Open University Press.
- TÜBA. (2020). Covid-19 Küresel Salgın Değerlendirme Raporu. Ankara: TÜBA Yayınları.
- Tüfekçi, M. (2003). Yapısalcı Yöntem ve Uygulama Alanları. Tiyatro Araştırmaları Dergisi, 17(17), 50-66.
- Tüfekçi, Z. (2015). Algorithmic Harms Beyond Facebook and Google: Emergent Challenges of Computational Agency. Colorado Technology Law Journal, 13, 203-218.
- Tüfekçi, Z. (2015). Facebook Said Its Algorithms Do Help Form Echo Chambers, and the Tech Press Missed It. New Perspectives Quarterly, 32(3), 9-12.
- Tüfekçi, Z. (2017). Twitter and Tear Gas: The Power and Fragility of Networked Protest. New Haven & London : Yale University Press.
- Tüfekçi, Z. (2018, 03 10). The New York Times. 03 15, 2021 tarihinde YouTube, the Great Radicalizer: <https://www.nytimes.com/2018/03/10/opinion/sunday/youtube-politics-radical.html> adresinden alındı
- TÜİK. (2020, 07 20). 09 15, 2022 tarihinde Türkiye İstatistik Kurumu: <https://data.tuik.gov.tr/Bulten/Index?p=Yazili-Medya--Istatistikleri-2019-33620> adresinden alındı
- Türk Dil Kurumu. (2019). 04 09, 2021 tarihinde <https://sozluk.gov.tr/> adresinden alındı

Twitter. (2020). 03 17, 2023 tarihinde Glossary Twitter Help: <https://help.twitter.com/en/glossary> adresinden alındı

(2019). Twitter Annual Report. California : Twitter.

Udeoğlu, B. (2015). Basının Kamuoyu Oluşturma Görevi: 2014 Cumhurbaşkanlığı Seçim Kampanyası Dönemi, Yeni Şafak ve Sözcü Gazetesi Örneği. Gümüşhane Üniversitesi İletişim Fakültesi Elektronik Dergisi, 3(2), 346 - 365.

Uluç, G. (2003). Küreselleşen Medya: İktidar ve Mücadele Alanı. İstanbul: Anahtar Kitapları.

Ungar, S. (2000). Knowledge, Ignorance and the popular culture: climate change versus the ozone hole. Public Understanding of Science, 9(3), 297-312.

Urhan, V. (2007). M. Foucault ve Bilgi/İktidar İlişkisinin Soykütüğü. Kaygı: Uludağ Üniversitesi Fen Edebiyat Fakültesi Felsefe Dergisi(9), 99-118.

Urman, A. (2020). Context Matters: Political Polarization on Twitter from A Comparative Perspective. Media, Culture and Society, 42(6), 857-879.

Ursell, G. (2001). Dumbing Down or Shaping up? New Technologies, New Media, New Journalism. Journalism, 175-96.

Usher, B. (2015). Twitter and the celebrity interview. Celebrity Studies, 6(3), 306-321.

Van Dijk, T. (1983). Discourse analysis: Its Development and Application to the Structure of News. Journal of Communication, 33(2), 20-43.

van Dijk, T. (1993). Elite Discourse and the Reproduction of Racism. Routledge .

van Dijk, T. A. (1993). Principles of Critical Discourse Analysis. Discourse & Society, 4(2), 249-283.

van Dijk, T. A. (1998). Ideology: A Multidisciplinary Approach. London: Sage.

van Dijk, T. A. (1998). Opinions and Ideologies in the Press. A. Bell, & D. Schiffirin (Dü) içinde, Approaches to Media Discourse (s. 21-63). Oxford, UK: Blackwell.

van Dijk, T. A. (2001). Multidisciplinary CDA: A Plea For Diversity. R. Wodak, & M. Meyer (Dü) içinde, Methods of Critical Discourse Analysis (s. 95-120). Thousand Oaks, CA: Sage.

- van Dijk, T. A. (2006). Ideology and Discourse Analysis. *Journal of Political Ideologies*, 11(2), 115-140.
- van Dijk, T. A. (2006). Ideology and Discourse Analysis. *Journal of Political Ideologies*, 11(2), 115-140.
- van Dijk, T. A. (2008). Critical Discourse Analysis and Nominalization: Problem or Pseudo-problem? *Discourse & Society*, 19(6), 821-828.
- van Dijk, T. A. (2009). Critical Discourse Studies: A Sociocognitive Approach. R. Wodak, & M. Meyer (Dü) içinde, *Methods of Critical Discourse Analysis* (2nd Ed. b., s. 62-86). London: Sage.
- Varol, S. (2011). Frankfurt Okulu'ndan Postmodernizme Televizyona Dair Eleştirel Perspektifler. *Erciyes İletişim Dergisi*, 2(1), 118-134.
- Villani, L., McKee, M., Cascini, F., & Ricciardi, W. (2020). Comparison of Deaths Rates for COVID-19 across Europe During the First Wave of the COVID-19 Pandemic. *Front Public Health*, 8(620416).
- Virilio, P. (1989). *War and Cinema the Logistics of Perception*. (P. Camiller, Çev.) New York: Verso.
- Vobič, I. (2014). Practice of Hypertext: Insights from the online departments of two Slovenian newspapers. *Journalism Practice*, 8(4), 357-372.
- Vona Kurt, E. (2015). Medya ve Kutuplaşma: Kutuplaşmanın Medyaya Yansımalarının, "Gezi Parkı Eylemleri" Üzerinden Değerlendirilmesi. *Toplum ve Demokrasi*, 9 (19-20), Ocak - Aralık, 193-223.
- Wagner, C. (2004). Wiki: a Technology For Conversational Knowledge Management and Group Collaboration. *Communications of the Association for Information Systems*, 14, 265-289.
- Wagner, P. (2005). *Modernliğin Sosyolojisi*. (M. Küçük, Çev.) İstanbul: Ayrıntı Yayınları.
- Walicki, A. (1969). *Russia*. G. Ionescu, & E. Gellner (Dü) içinde, *Populism: Its Meanings and National Characteristics* (s. 62-96). Letchworth, Hertfordshire: The Garden City Press.

- Walker, K. (2000). "It's Difficult to Hide It": The Presentation of Self on Internet Home Pages. *Qualitative Sociology*, 23(1), 99-120.
- Wall, M. (2006). Blogging Gulf War II. *Journalism Studies*, 7(1), 111-126.
- Wallerstein, I. (1984). *The Politics of the World Economy*. Cambridge: Cambridge University Press.
- Wallsten, K. (2015). Non-Elite Twitter Sources Rarely Cited in Coverage. *Newspaper Research Journal*, 36(1), 24-41.
- Walther, J. B. (1996). Computer-Mediated Communication: Impersonal, Interpersonal, and Hyperpersonal Interaction. *Communication Research*, 23(1), 3-43.
- Wandel, T. (2001). The power of discourse: Michel Foucault and critical theory. *Cultural Values*, 5(3), 368-382.
- Wang, C., Horby, P. W., Hayden, F. G., & Gao, G. F. (2020). A Novel Coronavirus Outbreak of Global Health Concern. *The Lancet*, 395(10223), 470-473.
- Wang, D., Hu, B., Hu, C., Zhu, F., Liu, X., Zhang, J., & Peng, Z. (2020). Clinical Characteristics of 138 Hospitalized Patients with 2019 Novel Coronavirus–Infected Pneumonia in Wuhan, China. *Jama*, 323(11), 1061-1069.
- Wang, J. (2010). A critical Discourse Analysis of Barack Obama's Speeches. *Journal of Language Teaching and Research*, 1(3), 254-261.
- Wasko, J. (2004). *The Political Economy of Communications*. J. D. Downing, D. McQuail, P. Schlesinger, & E. A. Wartella (Dü) içinde, *Sage Handbook of Media Studies* (s. 309-330). London: Sage.
- We are social. (2020). 03 06, 2023 tarihinde Digital 2020: <https://wearesocial.com/uk/blog/2020/01/digital-2020-3-8-billion-people-use-social-media/> adresinden alındı
- wearesocial.com. (2019, Ocak). *Global Digital Report 2019*. Aralık 18, 2019 tarihinde We Are Social websitesi: <https://wearesocial.com/global-digital-report-2019> adresinden alındı
- Weber, M. (1978). *Economy and Society*. G. Roth, & C. Wittich içinde, *An Outline of Interpretive Sociology*. Berkeley, Los Angeles and London: University of California Press.

- Weber, M. (1978). The disintegration of the household: The rise of the calculative spirit. M. Weber, G. Roth, & C. Wittich (Dü) içinde, *Economy and Society* (Cilt 1). Berkeley, CA: University of California Press.
- Weigert, A. J., & Gecas, V. (2003). Self. L. T. Reynolds, & N. J. Herman-Kinney içinde, *Handbook of symbolic interactionism* (s. 268-288). Lanham, MD: Altamira Press.
- Weir, A. (2009). Who Are We? Modern Identities Between Taylor and Foucault. *Philosophy & Social Criticism*, 35(5), 533-553.
- Weyland, K. (2003). Neopopulism and Neoliberalism in Latin America: How Much Affinity? *Third World Quarterly*, 24(6), 1095-1115.
- Wheatland, T. (2009). *The Frankfurt School in Exile*. University of Minnesota Press.
- Wigand, F. D. (2010). Twitter in Government: Building Relationships One Tweet at a Time. *Seventh International Conference on Information Technology: New Generations* (s. 563-567). Las Vegas: NV.
- Wikipedia. (2015, 10 31). 03 11, 2021 tarihinde Wikipedia: [https://tr.wikipedia.org/wiki/Trol_\(İnternet\)](https://tr.wikipedia.org/wiki/Trol_(İnternet)) adresinden alındı
- Wikipedia:Verifiability, Not Truth. (tarih yok). 03 11, 2021 tarihinde Wikipedia: [shorturl.at/rxPW2](https://tr.wikipedia.org/wiki/Trol_(İnternet)) adresinden alındı
- Wilber, K. (2017). *Trump and Post-Truth World*. Colorado: Shambhala Publications.
- Wiles, P. (1969). A Syndrome, Not a Doctrine. G. Ionescu, & E. Gellner (Dü) içinde, *Populism: Its Meanings and National Characteristics* (s. 166-179). Letchworth, Hertfordshire: The Garden City Press.
- Willian, J., King, A. J., Jeffery, K., & Bienz, N. (2020). Challenges for NHS Hospitals During Covid-19 Epidemic. *BMJ*, 368.
- Wodak, R. (2003). Populist Discourses: The Rhetoric of Exclusion in Written Genres. *Journal of Research and Problem Solving*, 4(2), 133-148.
- Wodak, R., & Meyer, M. (2009). *Critical Discourse Analysis: History, Agenda, Theory and Methodology*. R. Wodak, & M. Meyer (Dü) içinde, *Methods of Critical Discourse Analysis* (2nd Edition b., s. 1-33). London: Sage.

- Wong, J. C., & Levine, S. (2020, 05 27). The Guardian. 25 02, 2021 tarihinde Twitter labels Trump's False Claims with Warning for First Time: <https://www.theguardian.com/us-news/2020/may/26/trump-twitter-fact-check-warning-label> adresinden alındı
- Wright, S., & Street, J. (2007). Democracy, deliberation and design: the case of online discussion forums. *New Media & Society*, 9(5), 849-869.
- Wright, W. (1977). *Sixguns and Society: A Structural Study of the Western*. Berkeley: University of California Press.
- Wu, D., Wu, T., Liu, Q., & Yang, Z. (2020). The SARS-CoV-2 outbreak: what we know. *International Journal of Infectious Diseases*, 94, 44-48.
- Xiang, Y., Zhao, Y., Liu, Z., Li, X., Zhao, N., Cheung, T., & Ng, C. (2020). The COVID-19 Outbreak and Psychiatric Hospitals in China: Managing Challenges Through Mental Health Service Reform. *International Journal of Biological Sciences*, 16(10), 1741-1744.
- Yalman, G. (1985). Popülizm, Bürokratik-Otoriter Devlet ve Türkiye. *Onbirinci Tez I*, 16-69.
- Yanatma, S. (2017). *Digital News Report 2017 Turkey Supplementary Report*. Oxford: Reuters Institute.
- Yang, C. C., & Brown, B. B. (2016). Online Self-Presentation on Facebook and Self Development During the College Transition. *Youth Adolescence*, 45, 402-416.
- Yanık, H. (2016). Yapısöküm Üzerine Birkaç Not. *Abant Kültürel Araştırmalar Dergisi*, 1(2), 91-98.
- Yavuz, E. (2020). COVID-19 Aşıları. *Türk Aile Hek Dergisi*, 24(4), 224-234.
- Yaylacı, Y. E. (2019). Postmodernizmi Nietzsche Üzerinden Temellendirme Denemesi. *Türk Dili*, 68-73.
- Yaylagül, L. (2004). Yarışma Programları ve İdeolojisi,. *Bilim ve Aklın Aydınlığında Eğitim*, 180-188.
- Yaylagül, L. (2016). *Kitle İletişim Kuramları Egemen ve Eleştirel Yaklaşımlar (7. Baskı b.)*. Ankara: Dipnot Yayınları.

- Yaylagül, L., & Çiçek, C. (2012). 12 Haziran 2011 Seçimlerinin Gazetelerde Sunumu. Erciyes İletişim Dergisi, 2(4), 2-22.
- Yegen, C. (2013). Demokratik ve Yeni Bir Kamusal Alan Olarak Sosyal Medya. Muş Alparslan Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi, 1(2), 119-135.
- Yeni Şafak. (tarih yok). 07 11, 2022 tarihinde <https://www.yenisafak.com/kurumsal/kunye> adresinden alındı
- Yeni Şafak. (2020, 03 12). www.yenisafak.com.tr adresinden alınmıştır
- YeniSafak. (2023, 04 06). 04 06, 2023 tarihinde @yenisafak: <https://twitter.com/yenisafak> adresinden alındı
- Yıldırım, B. (2010). Gazeteciliğin Dönüşümü: Yöndeşen Ortam ve Yöndeşen Gazetecilik. Selçuk İletişim, 6(2), 230-253.
- Yıldırım, A., & Şimşek, H. (2008). Sosyal Bilimlerde Nitel Araştırma Yöntemleri. Ankara: Seçkin Yayıncılık.
- Yıldız, H. (2005). Postmodernizm Nedir? Dumlupınar üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi, 13.
- Yıldız, H. (2005). Postmodernizm Nedir? Dumlupınar Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi, 13.
- Yıldız, Y. (2017). Türk Düşünce Tarihinin Bir Kaynağı Olarak Cumhuriyet Gazetesi (1937-1952). İnönü Üniversitesi Uluslararası Sosyal Bilimler Dergisi, 6(2), 207-234.
- Yıldızgörür, M. R. (2022). Yeni Medya Ekosisteminde Araştırmacı Gazetecilik Ve Yurttaş Gazeteciliği Yakınsaması: Araştırmacı Yurttaş Gazeteciliği. INIF E-Dergi, 7(2), 296-310.
- Yılmaz, M. (2021). Etik Açısından Sabah Gazetesi Üzerine Bir İnceleme. Uluslararası İletişim ve Medya Araştırmaları Dergisi, 1(1), 43-64.
- Yılmaz, S. (2022). Sosyal Ağ Sitelerinde Yankı Odası Tasarımı: Twitter Örneği. Yüksek Lisans Tezi. Sakarya: Sakarya Üniversitesi, Sosyal Bilimler Üniversitesi.
- Yılmaz, Z. (2017). Popülizm, Halk ve Demokrasi: Temsili Demokrasinin Açmazları ve Radikal Demokratik Bir Popülizmin İmkânları. Mülkiye Dergisi, 41(1), 33-65.

- Yılmazoğlu, Y. E., & Perdecioğlu, İ. E. (2019). Türkiye Cumhuriyeti Anayasası (Gerekçeli) (2. Baskı b.). Ankara: Anayasa Mahkemesi Yayınları.
- Yurdigül, Y., & Erkan, T. (2020). 2008 Küresel Krizinde Türk Medyasının Durumu. Uluslararası Yönetim ve Sosyal Araştırmalar Dergisi, 7(13), 126-139.
- Yurdigül, Y., & Zinderen, İ. E. (2012). Yeni Medyada Haber Dili (Ayşe Paşalı Olayı Üzerinden Geleneksel Medya ve İnternet Haberciliği Karşılaştırması). The Turkish Online Journal of Design, Art and Communication TOJDAC, 2(3), 81-91.
- Yücel, T. (2005). Yapısalcılık (1. Baskı b.). İstanbul: Can Sanat Yayınları.
- Yüksel, E. (2004). Medya Güvenlik Kurulu. Eskişehir: Sinemis Yayınları.
- Yüksel, H. (2021). Türkiye'deki Ulusal Gazetelerdeki Ekonomi Haberciliğinin Mevcut Boyutu: Sabah, Sözcü ve Akşam Gazeteleri Örneği. Gümüşhane Üniversitesi İletişim Fakültesi Elektronik Dergisi, 9(2), 1125-1154.
- Yüksel, H. (2021). Türkiye'deki Ulusal Gazetelerdeki Ekonomi Haberciliğinin Mevcut Boyutu: Sabah, Sözcü ve Akşam Gazeteleri Örneği. Gümüşhane Üniversitesi İletişim Fakültesi Elektronik Dergisi, 9(2), 1125-1154.
- Zaffarano, S. (2022, 12). Nieman Foundation at Harvard. 03 18, 2023 tarihinde There is no end of “social media”: <https://www.niemanlab.org/2022/12/there-is-no-end-of-social-media/> adresinden alındı
- Zarzalejos, J. A. (2017). UNO. 02 01, 2021 tarihinde Communication, Journalism And Fact-Checking: <https://www.uno-magazine.com/Number-27/Post-Truth-Era-Reality-Vs-Perception/> adresinden alındı
- Zhao, D., & Rosson, M. B. (2009). How and why people Twitter: The role that micro-blogging plays in informal communication at work. ACM 2009 International Conference on Supporting Group Work, (s. 243-252). Sanibel Island, FL.
- Zhao, S., Grasmuck, S., & Martin, J. (2008). Identity Construction on Facebook: Digital Empowerment in Anchored Relationships. Computers in Human Behavior, 24(5), 1816–1836.
- Zhou, P., Yang, X., Wang, X., Hu, B., Zhang, L., Zhang, W., & Shi, Z. (2020). A Pneumonia Outbreak Associated With A New Coronavirus of Probable Bat Origin. Nature, 579(7798), 270-273.

Zizek, S. (2017). Popülist Cazibe. H. Geiselberger (Dü.) içinde, Büyük Gerileme: Zamanımızın Ruhu Üzerine Uluslararası Bir Tartışma (M. Şahin, A. Biçen, A. N. Bingöl, & O. Kılıç, Çev., s. 211-224). İstanbul: Metis Yayıncılık.

Zollmann, F. (2017). Bringing Propaganda Back into News Media Studies. Critical Sociology, 1-17.

Zuckerberg, M. (2016, 11 12). I want to share some thoughts on Facebook and the election. 03 12, 2021 tarihinde Facebook post: <https://www.facebook.com/zuck/posts/10103253901916271> adresinden alındı

ÖZGEÇMİŞ

Ad Soyad: Nilgün ÖZDEMİR ÜNÜVAR	
Eğitim Bilgileri	
Lisans	
Üniversite	İzmir Ekonomi Üniversitesi
Fakülte	Fen Edebiyat Fakültesi
Bölümü	İngilizce Mütercim Tercümanlık
Yüksek Lisans	
Üniversite	Selçuk Üniversitesi
Enstitü Adı	Sosyal Bilimler Enstitüsü
Anabilim Dalı	Halkla İlişkiler ve Tanıtım
Programı	Halkla İlişkiler ve Tanıtım
Makale ve Bildiriler	
1. İşman, A., & Özdemir, N. (2018). Üniversite öğrencilerinin sosyal medya kullanımı alışkanlıkları üzerine bir araştırma: KTO Karatay Üniversitesi Facebook örneği. Akdeniz Üniversitesi İletişim Fakültesi Dergisi, (29. Özel Sayısı), 89-103.	
2. Özdemir, N., & İNANÇ, A. S. (2018). Gençlerin Gösteriş Tüketimi Eğilimleri Üzerine Bir Alan Araştırması: Konya Örneği. Uluslararası Halkla İlişkiler ve Reklam Çalışmaları Dergisi, 1(2), 6-19.	
3. Büyükdoğan, B., Gedik, H., Sezerer Albayrak, E., & Özdemir, N. (2017). Devlet ve Vakıf Üniversitesi Öğrencilerinin Sosyal Medya Kullanımı: Kullanımlar ve Doyumlar Kuramı Bağlamında Bir Karşılaştırma, Journal of Academic Value Studies, 3(12), 293-302	
4. Özdemir, Nilgün ve Özodaşık, Mustafa (2016). Siyasi Partilerin Söylem Analizi Yoluyla Değerlendirilmesi”, 5. Uluslararası Meslek Yüksekokulları Sempozyumu 18-20 Mayıs 2016, ISBN 978-9944-0637-2-2 Prizren Üniversitesi, Kosova	